
**Προγραμματική Περίοδος
2007 – 2013**

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Τίτλος: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
Κωδικός Ε.Π.: 5
CSI: 2007GR05UP0001

ΕΠΙΣΗΜΗ ΥΠΟΒΟΛΗ

Αθήνα, Οκτώβριος 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	II
ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ	V
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ 2007-2013..	3
1.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	4
1.2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ Γ' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ	16
1.3. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ-ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	18
1.4. ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	22
1.5. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ.....	23
1.6. ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013.....	34
2.1. Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Πολιτικής για την Απασχόληση.....	35
2.1.1. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση και η Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας ...	35
2.1.2. Ευρωπαϊκές πολιτικές για τους νέους	36
2.1.3. Ευρωπαϊκές πολιτικές για τις γυναίκες.....	36
2.1.4. Στόχοι του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την περίοδο 2007-13.....	36
2.1.5. Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Συνοχή	37
2.1.6. Συστάσεις του Συμβουλίου προς την Ελλάδα «σχετικά με την επικαιροποίηση για το 2007 των γενικών προσανατολισμών των πολιτικών των Κρατών Μελών και της Κοινότητας και σχετικά με την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης των Κρατών Μελών»	38
2.1.7. Η Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού.....	39
2.1.8. Η Ευρωπαϊκή πολιτική για την υγεία	39
2.1.9. Κρατικές ενισχύσεις.....	40
2.1.10. Διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών.....	40
2.1.11. Η αναθεώρηση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και επιπτώσεις στην απασχόληση του πρωτογενή τομέα	40
2.2. Το Εθνικό Αναπτυξιακό Πλαίσιο για την Περίοδο 2007-2013	41
2.2.1. Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2005-2008	41
2.2.2. Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013	41
2.2.3. Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008... ..	43
2.2.4. Εθνικό Σχέδιο Δράσης «Ψυχχαργώς»	44
2.2.5. Πόλοι Ανάπτυξης.....	44
2.3. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013	47
2.3.1. Βασικές προτεραιότητες αναπτυξιακής στρατηγικής.....	47
2.3.2. Βασικές αρχές σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	48
2.3.3. Στόχοι	53
2.3.4. Περιεχόμενο και αιτιολόγηση της επιλογής των Στρατηγικών και των Γενικών Στόχων	54
2.3.5. Συσχέτιση Γενικών Στόχων με Ανάγκες	61
2.3.6. Τεκμηρίωση επιλογής προτεινόμενης στρατηγικής & προτεραιοτήτων- Συνάφεια της στρατηγικής του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013 με εθνικές και ευρωπαϊκές προτεραιότητες.....	64
2.3.7. Σύνοψη των πορισμάτων της εκ των Προτέρων Αξιολόγησης.....	76
2.3.8. Διαδικασία σχεδιασμού στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης.....	82
2.3.9. Διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης.....	83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ.....	84
ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ.....	85
3.1. Άξονας Προτεραιότητας 1 «Συστημικές Παρεμβάσεις»	86
3.1.1. Εισαγωγή	86
3.1.2. Συστημικές Παρεμβάσεις	86
3.1.3. Περιφερειακή διαφοροποίηση της στρατηγικής- Δείκτες	94
3.2. Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 2, Άξονες Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3: «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ».....	95
3.2.1. Βασικά στοιχεία αναπτυξιακής στρατηγικής	95
3.2.2. Ειδικοί Στόχοι	98
3.2.3. Ενδεικτικές κατηγορίες παρεμβάσεων.....	98
3.2.4. Αναμενόμενες επιπτώσεις	101

3.2.5. Στόχευση σε όρους ομάδων-στόχων/δικαιούχων/τομέων/περιοχών/ ειδικών εδαφικών μονάδων..	102
3.2.6. Ζητήματα Εφαρμογής	102
3.2.7. Χρήση εργαλείων χρηματοοικονομικής τεχνικής για την ενίσχυση πρωτοβουλιών προσαρμοστικότητας ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων και συμπληρωματικές δράσεις ενίσχυσης της αστικής ανάπτυξης – Συνεισφορά Ε.Τ.Επ. και Ε.Τα.Ε.	102
3.2.8. Κρατικές Ενισχύσεις.....	103
3.2.9. Λοιπά ειδικά ζητήματα (Ρήτρα ευελιξίας 10% ΕΚΤ/ΕΤΠΑ, Διαχωρισμός πράξεων επιλέξιμων δυνάμει ΕΓΤΑΑ/ΕΤΑ).....	103
3.2.10. Περιφερειακή διαφοροποίηση της στρατηγικής των Αξόνων Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 – Δείκτες	104
3.3. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3, ΆΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3.1, 3.2, 3.3: «ΔΙΕΥΚΟΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»	110
3.3.1. Βασικά στοιχεία αναπτυξιακής στρατηγικής	110
3.3.2. Ειδικοί στόχοι	111
3.3.3. Ενδεικτικές κατηγορίες παρεμβάσεων.....	111
3.3.4. Αναμενόμενες επιπτώσεις	115
3.3.5. Στόχευση σε όρους ομάδων-στόχων / δικαιούχων / τομέων / περιοχών / ειδικών εδαφικών μονάδων	116
3.3.6. Ζητήματα Εφαρμογής	116
3.3.7. Χρήση εργαλείων χρηματοοικονομικής τεχνικής για την ενίσχυση πρωτοβουλιών προσαρμοστικότητας ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων και συμπληρωματικές δράσεις ενίσχυσης της αστικής ανάπτυξης – Συνεισφορά Ε.Τ.Επ. και Ε.Τα.Ε.	116
3.3.8. Κρατικές Ενισχύσεις.....	117
3.3.9. Λοιπά ειδικά ζητήματα (Ρήτρα ευελιξίας 10% ΕΚΤ/ΕΤΠΑ, Διαχωρισμός πράξεων επιλέξιμων δυνάμει ΕΓΤΑΑ/ΕΤΑ).....	117
3.3.10. Περιφερειακή διαφοροποίηση της στρατηγικής των Αξόνων Προτεραιότητας 3.1, 3.2 και 3.3 – Δείκτες	118
3.4. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4, ΆΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4.1, 4.2, 4.3: «ΠΛΗΡΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΣΕ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΊΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ»..	124
3.4.1. Βασικά στοιχεία αναπτυξιακής στρατηγικής	124
3.4.2. Ειδικοί Στόχοι	124
3.4.3. Ενδεικτικές κατηγορίες παρεμβάσεων.....	125
3.4.4. Αναμενόμενες επιπτώσεις	128
3.4.5. Στόχευση σε όρους ομάδων-στόχων/δικαιούχων/τομέων/περιοχών/ ειδικών εδαφικών μονάδων..	128
3.4.6. Ζητήματα Εφαρμογής	129
3.4.7. Κρατικές Ενισχύσεις.....	129
3.4.8. Λοιπά ειδικά ζητήματα (Ρήτρα ευελιξίας 10% ΕΚΤ/ΕΤΠΑ, Διαχωρισμός πράξεων επιλέξιμων δυνάμει ΕΓΤΑΑ/ ΕΤΑ).....	129
3.4.9. Περιφερειακή διαφοροποίηση της στρατηγικής των Αξόνων Προτεραιότητας 4.1, 4.2 και 4.3 – Δείκτες	130
3.5. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5, ΆΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5.1, 5.2, 5.3: «ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΚΑΙ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ»	136
3.5.1. Γενική Επισκόπηση	136
3.5.2. Ειδικοί Στόχοι	141
3.5.3. Ενδεικτικές κατηγορίες παρεμβάσεων.....	141
3.5.4. Αναμενόμενες Επιπτώσεις.....	145
3.5.5. Ομάδες - στόχοι	145
3.5.6. Ζητήματα εφαρμογής.....	146
3.5.7. Κρατικές Ενισχύσεις.....	146
3.5.8. Λοιπά ειδικά ζητήματα (Ρήτρα ευελιξίας 10% ΕΚΤ/ΕΤΠΑ, Διαχωρισμός πράξεων επιλέξιμων δυνάμει ΕΓΤΑΑ/ ΕΤΑ).....	146
3.5.9. Περιφερειακή διαφοροποίηση των Αξόνων 5.1, 5.2, 5.3 - Δείκτες	147
3.6. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΆΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6, ΆΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6.1, 6.2 ΚΑΙ 6.3: «ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ»	153
3.6.1. Στόχοι του Άξονα - Γενική Επισκόπηση.....	153
3.6.2. Ενδεικτικές δράσεις	153
3.6.3. Αναμενόμενες επιπτώσεις	154
3.6.4. Στόχευση σε όρους ομάδων-στόχων/δικαιούχων/τομέων/ περιοχών/ειδικών εδαφικών μονάδων .	154
3.6.5. Ζητήματα Εφαρμογής	154
3.6.6. Κρατικές ενισχύσεις	154
3.6.7. Περιφερειακή διαφοροποίηση των Αξόνων 6.1, 6.2, 6.3 - Δείκτες	154
3.7. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΓΤΑΑ) ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΛΙΕΙΑΣ (ΕΤΑ)- ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΜΕ ΤΟ ΕΓΤΑΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΤΑ	155
3.7.1. Γενικά	155
3.7.2. Ειδικά Κριτήρια Διαχωρισμού	156
3.7.3. Ανθρώπινο δυναμικό	158
3.7.4. Περιβάλλον	159
3.7.5. Παρεμβάσεις στο Παραγωγικό περιβάλλον	164
3.7.6. Κριτήρια διαχωρισμού δράσεων, που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής	

Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2007-2013 (ΕΠΑΛ)..	166
3.7.7. Οριζόντια Διάταξη	167

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ..... 168

4.1. ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ	169
4.1.1 Εθνική αρχή συντονισμού αναπτυξιακών προγραμμάτων 2007-2013	169
4.1.2 Βασικοί μηχανισμοί συντονισμού	171
4.1.3 Διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος	175
4.1.4 Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης	180
4.1.5 Αρχή πιστοποίησης	182
4.1.6 Αρχή ελέγχου	184
4.1.7 Φορέας Υπεύθυνος για την έκθεση και παροχή γνώμης του άρθρου 71(3).....	186
4.1.8 Φορέας υπεύθυνος για την είσπραξη των πληρωμών από την Επιτροπή	186
4.1.9 Φορέας/είς υπεύθυνος/οι για τη διενέργεια πληρωμών στους δικαιούχους.....	186
4.2. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ	187
4.2.1 Διυπουργική Επιτροπή κοινοτικών προγραμμάτων (ΔΕΠ)	187
4.2.2 Ετήσια διάσκεψη Προέδρων επιτροπών παρακολούθησης επιχειρησιακών προγραμμάτων (ΕΔΙΠ) ..	187
4.2.3 Επιτροπή παρακολούθησης επιχειρησιακού προγράμματος	188
4.2.4 Δείκτες παρακολούθησης.....	190
4.2.5 Ετήσια έκθεση	190
4.2.6 Ετήσια εξέταση ΕΠ.....	190
4.2.7 Παρακολούθηση των πιστώσεων των Περιφερειών μεταβατικής στήριξης	191
4.3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	191
4.3.1 Γενικά.....	191
4.3.2 Αξιολογήσεις επιχειρησιακής φύσης	192
4.3.3 Εκ των υστέρων αξιολόγηση	192
4.4. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ	195
4.5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ.....	195
4.6. ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	196
4.7. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ.....	197
4.8. ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ.....	197
4.9. ΡΗΤΡΑ ΕΥΕΛΙΞΙΑΣ.....	198
4.10. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.....	199
4.11. ΜΕΣΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ.....	199
4.12. ΕΡΓΑ ΓΕΦΥΡΕΣ	200
4.13. ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ.....	200
4.13.1 Κανόνες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, τις κρατικές ενισχύσεις, τις ίσες ευκαιρίες και το περιβάλλον.....	200
4.13.2 Διαχειριστική Επάρκεια Δικαιούχων ΕΠ	201

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ... ..202

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ..... 209

I. ΧΑΡΤΕΣ ΠΟΡΕΙΑΣ (ROADMAPS) ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ.....	210
II. ΠΙΝΑΚΕΣ	211
III. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	226
IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ Κ.Π. EQUAL.....	229
V. SWOT ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	237
VI. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΚΤ	250
VII. ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	254

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρίες
ΑΜΣ	Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού
ΓΓΕΤ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
ΓΓΚΑ	Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΓΚ	Γενικός Κανονισμός (Καν. (ΕΚ) 1083/2006)
Δ' ΠΠ	Δ' Προγραμματική Περίοδος
ΔΕΠ	Διυπουργική Επιτροπή κοινοτικών προγραμμάτων
ΔΥΑ	Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης
ΔΥΠΕ	Δημόσιες Υγειονομικές Περιφέρειες
ΕΔΕΛ	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΣΣ	Εθνική Έκθεση Στρατηγική για τις Συντάξεις
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΔΙΠ	Ετήσια Διάσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών Παρακολούθησης
ΕΚ_{ΑΕ}	Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε.
ΕΚΑΚΒ	Εθνικό Κέντρο Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας
ΕΚΕΠΙΣ	Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΕΚΚΑ	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΕΚΟ	Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες
ΕΚΠΑΑ	Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠ ΚτΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας»
ΕΠ Υ-Π	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υγεία & Πρόνοια»
ΕΠΑ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία»
ΕΠΑΑ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη»
ΕΠΑΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση»
ΕΠΕΑΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση & Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση»
ΕΠΜ	Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
ΕΣΑ	Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση
ΕΣΔΑ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση
ΕΣΔΕΝ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΣΣΕΕΚΑ	Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση
ΕΣΥ	Εθνικό Σύστημα Υγείας
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδα
ΕΣΥΚΠ	Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Προστασίας

ΕταΕ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΕΥΣΕΚΤ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου
ΙΚΑ	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΚΑΠΗ	Κέντρο Ανοικτής Περίθαλψης Ηλικιωμένων
ΚΑΦΚΑ	Κέντρο Αποθεραπείας, Φυσικής και Κοινωνικής Αποκατάστασης
ΟΚΓ ή ΚΓ	Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση
ΚΓΠ	Κοινή Γεωργική Πολιτική
ΚΓΠΕ	Κατευθυντήριες Γραμμές Περιφερειακών Ενισχύσεων
ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ	Κέντρο Εκπαίδευσης, Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης για Άτομα με Αναπηρίες
ΚΕΠ	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
ΚΗΦΗ	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
ΚΜ	Κράτη Μέλη
ΚοιΣΠΕ	Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης
ΚΠ	Κοινοτική Πρωτοβουλία
ΚΠΑ	Κέντρο Προώθησης της Απασχόλησης
ΚΠΣ	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΚΣΚΓ	Κατευθυντήριες Στρατηγικές Γραμμές για τη Συνοχή
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΑΔ	Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης
ΜΚΕΑ	Μονάδων Κοινωνικής Ένταξης και Αποκατάστασης
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΜΜΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΜΨΥ	Μονάδες Ψυχικής Υγείας
ΝΕΕ	Νέοι Ελεύθεροι Επαγγελματίες
ΝΘΕ	Νέες Θέσεις Εργασίας
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΕΕ	Οργανισμός Εργατικής Εστίας
ΟΚΕ	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
ΟΣΠ	Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΑΑ	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
ΠΑΑΛ	Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Αλιείας
ΠΑΕΠ-ΑΕ	Παρατηρητήριο Απασχόλησης – Ερευνητική Πληροφορική ΑΕ.
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΠΖΕ	Σύστημα Σύζευξης Προσφοράς - Ζήτησης Εργασίας
ΠΟΥ	Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
ΠΦΥ	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας
ΣΕΚ	Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση
ΣΕΠΕ	Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας
ΣΤΛ	Στρατηγική της Λισαβώνας
ΣΥΥ	Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες
ΣΥΔ	Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης
ΕΠ ΑΝΑΔ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού»
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών
ΤΥ	Τοπική Υπηρεσία (του ΟΑΕΔ)
ΥΠΑΚΠ	Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων
ΥΠΟΙΟ	Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών
ΥΥΚΑ	Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΕU-SILC	EU Statistics on Income and Living Conditions (Στατιστικές εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης στην Ε.Ε.)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» (ΕΠ ΑΝΑΔ) για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 στοχεύει αφενός στην αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού ως κινητήριας δύναμης για την ανάπτυξη της χώρας και αφετέρου στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Η **απασχόληση και η κοινωνική συνοχή** αποτελούν διακριτό θεματικό πεδίο του ΕΣΠΑ 2007-2013, το οποίο εξειδικεύεται στους ακόλουθους γενικούς στόχους:

1. Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων
2. Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση, ιδίως των νέων
3. Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
4. Δημιουργία ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
5. Ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη – απασχόληση – κοινωνική συνοχή).

Οι στόχοι αυτοί έχουν διατυπωθεί κατ' αντιστοιχία με τις τέσσερις (4) πρώτες προτεραιότητες του νέου Κανονισμού ΕΚΤ (1081/2006) και υλοποιούνται κυρίως με συγχρηματοδότηση από αυτό.

Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου (gender mainstreaming), οι ίσες ευκαιρίες εκκίνησης για όλους, η αρχή της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία και της μη διακριτικής μεταχείρισης, η αποσυγκέντρωση και αποκέντρωση αρμοδιοτήτων, η ενδυνάμωση των εταιρικών σχέσεων με τους κοινωνικούς εταίρους, την τοπική αυτοδιοίκηση, τις ΜΚΟ καθώς και τους φορείς του ιδιωτικού τομέα για το σχεδιασμό, εφαρμογή και αποτίμηση των παρεμβάσεων -κατ' αντιστοιχία με την πέμπτη (5^η) προτεραιότητα του Κανονισμού του ΕΚΤ-, η ενσωμάτωση της διάστασης της Κοινωνίας της Πληροφορίας είναι οι βασικές αρχές και πολιτικές που υποστηρίζουν την επίτευξη των παραπάνω στόχων.

Σύμφωνα με το ΕΣΠΑ 2007-2013, ως επιλέξιμες γεωγραφικές περιοχές του Επιχειρησιακού Προγράμματος ορίστηκαν και οι 13 Περιφέρειες της χώρας, αναδεικνύοντας την ιδιαιτερότητα του Προγράμματος ως «**Multi-objective**» **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στόχου 1 και 2**.

Η επιλογή αυτή είναι σε απόλυτη συμφωνία με το ΕΠΜ 2005-2008, με τις Θεματικές Προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2007-2013 και τις σχετικές προβλέψεις (βλ. κεφ. 6.1.4 και 6.4), καθώς οι παρεμβάσεις του Ε.Π. θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της συνεκτικής εθνικής στρατηγικής που ακολουθείται στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής προστασίας, καθώς και της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, στην ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και στην πρόσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται αποτελεσματικότερη υλοποίηση των εθνικών πολιτικών, ομογενοποιημένη εφαρμογή τους σε όλη τη χώρα και διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών.

Οι Άξονες Προτεραιότητας του παρόντος Επιχειρησιακού εξειδικεύουν τις στρατηγικές παρεμβάσεις του Προγράμματος στην ακόλουθη χωρική κλίμακα:

1. παρεμβάσεις στις οκτώ (8) **Περιφέρειες Σύγκλισης**: Κρήτη, Ιόνια, Β. Αιγαίο, ΑΜΘ, Ήπειρος, Θεσσαλία Δ. Ελλάδα, Πελοπόννησος,
2. παρεμβάσεις στις τρεις (3) **Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου**: Αττική, Κ. και Δ. Μακεδονία και,
3. παρεμβάσεις στις δύο (2) **Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου**: Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας.

Η διάρθρωση του ΕΠ ΑΝΑΔ έχει ως εξής:

1^ο Κεφάλαιο: περιλαμβάνει συνοπτική ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης κατά την έναρξη της Περιόδου Προγραμματισμού 2007-2013, με αναφορά στα προβλήματα και τις αναπτυξιακές ανάγκες που προκύπτουν, καθώς και στην περιφερειακή εξειδίκευση των αναγκών και στην ανάλυση Πλεονεκτημάτων-Μειονεκτημάτων-Ευκαιριών-Απειλών (SWOT).

2^ο Κεφάλαιο: παρουσιάζεται η στρατηγική του ΕΠ, διαρθρωμένη στον κεντρικό στόχο,

στρατηγικούς και γενικούς στόχους και στους Άξονες Προτεραιότητας. Στη συνέχεια, προσδιορίζεται η συνάφεια με το ΕΣΠΑ, το ΕΠΜ, τις Κοινοτικές Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συνοχή, την αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβώνας κ.α. και αποτιμάται η εσωτερική συνέπεια της στρατηγικής του Προγράμματος. Επίσης, παρουσιάζεται η διαδικασία σχεδιασμού στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης και το παρόν Κεφάλαιο ολοκληρώνεται με μία συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της ex-ante αξιολόγησης.

3^ο Κεφάλαιο: αναλύονται οι Άξονες Προτεραιότητας με βάση τη διάκριση στις 3 κατηγορίες επιλέξιμων Περιφερειών.

4^ο Κεφάλαιο: αναπτύσσονται οι **Διατάξεις Εφαρμογής** του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013.

5^ο Κεφάλαιο: περιλαμβάνονται οι **Χρηματοδοτικοί Πίνακες** του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013.

Στο **Παράρτημα** περιλαμβάνονται χρήσιμα στατιστικά στοιχεία και παρατίθεται το πλήρες κείμενο της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης.

Για την κατάρτιση του παρόντος Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος εφαρμόστηκε πλήρως η αρχή της **εταιρικής σχέσης**. Ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων βασίστηκε σε ευρύ κοινωνικό διάλογο και εξειδικεύθηκε σταδιακά σε συνδυασμό με τις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και τους ανθρώπινους πόρους γενικότερα. Η συμμετοχή των εταίρων στη διαδικασία προέκυψε με βάση την εκπροσώπηση των κοινωνικών ομάδων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και την πλήρη κάλυψη του εύρους των πολιτικών και ειδικών οριζόντιων θεμάτων που αναπτύσσονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

		3 ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠ ΕΚΤ	5 ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠ ΕΤΠΑ / ΤΣ	5 ΠΕΠ
GR	GREECE	X	X	X
GR11	ANATOLIKI MAKEDONIA, THRAKI	X	X	ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
GR14	THESSALIA	X	X	
GR21	IPEIROS	X	X	
GR22	IONIA NISIA	X	X	
GR23	DYTIKI ELLADA	X	X	
GR25	PELOPONNISOS	X	X	
GR41	VOREIO AIGAIO	X	X	
GR43	KRITI	X	X	
GR12	KENTRIKI MAKEDONIA	X		
GR13	DYTIKI MAKEDONIA	X		
GR30	ATTIKI	X		
		3 ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠ ΕΚΤ	5 ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠ ΕΤΠΑ / ΤΣ	5 ΠΕΠ
GR42	NOTIO AIGAIO	X		ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
GR24	STEREA ELLADA	X		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°:

**ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ 2007-2013**

1.1. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης

Στο σχεδιασμό του **Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 (ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013)** λήφθηκαν υπόψη τόσο παράμετροι του εσωτερικού περιβάλλοντος της χώρας, όπως τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και η κατάσταση στην αγορά εργασίας, όσο και οι ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές στους τομείς της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της υγείας. Με την ανάλυση των παραπάνω αλληλεξαρτώμενων παραμέτρων και πολιτικών προσδιορίζονται τα προβλήματα και οι ανάγκες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και διαμορφώνεται το πλαίσιο επί του οποίου οικοδομείται η στρατηγική και εξειδικεύεται ο Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του ΕΠ ΑΝΑΔ.

1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Στην Ελλάδα παρατηρείται μία συνεχής μείωση του ρυθμού των γεννήσεων, με αποτέλεσμα από το 1998 ο ρυθμός της φυσικής αύξησης του πληθυσμού να έχει καταστεί αρνητικός. Η μικρή σχετικά αύξηση του πληθυσμού (από 10.192.911 σε 10.931.206 άτομα) που παρατηρήθηκε μεταξύ των ετών 1991 και 2001 οφείλεται κατά κύριο λόγο στην εισροή μεταναστών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ (απογραφή 2001) το σύνολο του ενεργού πληθυσμού (15-64 ετών) αντιπροσωπεύει το 68,1% του πληθυσμού, ποσοστό που αναμένεται να μειωθεί στο 64,1% έως το 2020. Ο αριθμός των ατόμων της ηλικιακής ομάδας 55-64 ετών αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, καθώς θα εισέλθουν σε αυτή τα 2.183.267 άτομα της ηλικιακής ομάδας 40-54 ετών. Με βάση τα παραπάνω, καθίσταται επιτακτικός ο σχεδιασμός και η υλοποίηση δράσεων στοχευμένων σε αυτή την ηλικιακή ομάδα, όπως πρόληψη εξόδου από την αγορά εργασίας και ενίσχυση των δεξιοτήτων τους.

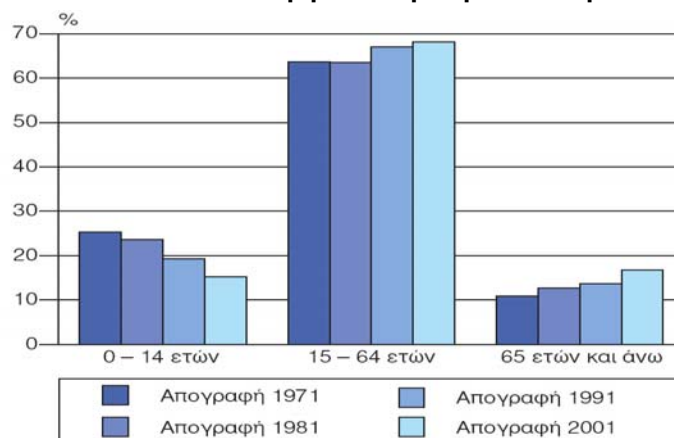
Πίνακας 1: Ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού

Ηλικία (σε έτη)	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	>80
Περιφέρειες							
Περιφέρειες Σύγκλισης	15,71%	14,12%	21,30%	19,11%	11,07%	15,12%	3,57%
Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου	14,75%	14,44%	23,93%	20,67%	10,92%	12,70%	2,59%
Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου	15,84%	13,94%	22,73%	19,03%	10,95%	14,08%	3,44%
Σύνολο Ελλάδας	15,19%	14,28%	22,87%	19,97%	10,98%	13,69%	3,02%

Πηγή: Γ.Γ. ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001

Οι ομάδες ηλικιών άνω των 65 ετών αποτελούν το 16,71% του πληθυσμού, ποσοστό που προβλέπεται ότι θα ανέλθει σε 21,0% το έτος 2020. Η πρόβλεψη αυτή σηματοδοτεί τη «δημογραφική ωρίμανση» του ελληνικού πληθυσμού, ενώ προβάλλει επιτακτική την ανάγκη για το σχεδιασμό υπηρεσιών που θα απευθύνονται στα άτομα τρίτης ηλικίας.

Διάγραμμα 1: Ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού κατά ηλικιακές ομάδες

Πηγή: «Η Ελλάδα με αριθμούς», ΕΣΥΕ, 2006

Ως προς την αναλογία ανδρών-γυναικών στο συνολικό πληθυσμό της χώρας, διαπιστώνεται ότι οι γυναίκες αποτελούν το 50,5% του πληθυσμού, ενώ οι άνδρες το 49,5%(ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001).

2. Μακροοικονομικές εξελίξεις

Παρά την επιβράδυνση που παρατηρήθηκε στην παγκόσμια οικονομία, η ελληνική οικονομία παρουσίασε μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕγχΠ περίπου 4,4% κατά την τελευταία 5ετία (2000-2005), υπερβαίνοντας κατά πολύ τον αντίστοιχο μέσο όρο της ΕΕ-25 (2%)¹. Επιπλέον, οι προβολές για την περίοδο 2006-2007 δείχνουν ότι η μεγέθυνση θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα (3,5% και 3,4%, Eurostat). Η έντονη εγχώρια οικονομική δραστηριότητα συνοδεύτηκε όμως από σχετικά περιορισμένη αύξηση της απασχόλησης.

Πίνακας 2:Ετήσια μεταβολή του κατά κεφαλή ΑΕΠ (%)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ελλάδα	4,5	5,1	3,8	4,8	4,7	3,7	3,5
ΕΕ25	3,9	2,0	1,2	1,3	2,3	1,7	2,3

Πηγή: EUROSTAT, 2006

Ως προς το **επίπεδο παραγωγικότητας της εργασίας** (ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης ανά απασχολούμενο- ΕΕ25=100) από 98,4% του ευρωπαϊκού μέσου όρου (ΕΕ-25) το 2005 αναμένεται να ανέλθει στο 99,2% το 2006 (Πηγή: Eurostat, Οκτώβριος 2006).

Πίνακας 3: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης και Παραγωγικότητα της εργασίας ανά απασχολούμενο

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ΜΑΔ (ΕΕ25:100%)	72,9	73,2	77,2	80,9	81,8	82,0
Παραγωγικότητα της εργασίας ανά απασχολούμενο (ΕΕ25:100%)	90,4e	91,8e	96,9e	100,4e	98,6e	98,4e

Πηγή: EUROSTAT, 2006

3. Απασχόληση

Το συνολικό ποσοστό απασχόλησης παρουσιάζει σταθερή αύξηση τα τελευταία χρόνια και διαμορφώθηκε στο 60,1% το 2005 έναντι 59,4% το 2004, παραμένοντας ωστόσο χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (63,8%) και το στόχο της Λισσαβώνας για 70% ποσοστό απασχόλησης έως το 2010. Σημειώνεται ότι ο στόχος της Ελλάδας με βάση το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) είναι η επίτευξη Συνολικού Ποσοστού Απασχόλησης 65% για το 2015*.

Η διαφορά από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο οφείλεται κυρίως στα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης των γυναικών (για το 2005, Ελλάδα: 46,1% έναντι 56,3% της ΕΕ-25, Στόχος Λισσαβώνας τουλάχιστον 60% έως το 2010) και των νέων (για το 2005, Ελλάδα:25% έναντι 36,8% της ΕΕ-25). Στο ΕΣΠΑ έχει αποτυπωθεί ως στόχος για το 2015 το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών να ανέλθει σε 52%*.

Πίνακας 4: Ποσοστά απασχόλησης ανά φύλο σε Ελλάδα και ΕΕ

	Σύνολο		Άνδρες		Γυναίκες	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
ΕΛΛΑΔΑ	59,4	60,1	73,7	74,2	45,2	46,1
ΕΕ-25	63,3	63,8	70,9	71,3	55,7	56,3
ΕΕ-15	64,7	65,2	72,7	72,9	56,8	57,4

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat, Νοέμβριος 2006

¹ Eurostat, Structural Indicators, 2005.

* Πρόκειται για πρόβλεψη/στόχο που αφορά στη συνολική εθνική προσπάθεια, δεν αποτελεί αποτέλεσμα μόνο της συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και επηρεάζεται σημαντικά από την οικονομική και κοινωνική συγκυρία.

Το ποσοστό απασχόλησης των **εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας** (55-64 ετών, Στόχος Λισσαβώνας 50% έως το 2010) παρουσίασε βελτίωση και ανήλθε το 2005 στο 41,6% έναντι 39,4% το 2004, πλησιάζοντας τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (42,5%). Περαιτέρω, η μέση ηλικία εξόδου από την εργασία διαμορφώνεται στα 59,5 χρόνια έναντι των 60,7 της ΕΕ-25 το 2004, παραμένοντας σχεδόν αμετάβλητη κατά τα τελευταία έτη.

Πίνακας 5: Ποσοστά απασχόλησης στις ηλικιακές ομάδες 15-24 ετών και 55-64 ετών σε Ελλάδα και ΕΕ

		Σύνολο		Άνδρες		Γυναίκες	
		2004	2005	2004	2005	2004	2005
15-24 ετών:	ΕΛΛΑΔΑ	26,8	25,0	32,3	30,1	21,3	19,8
	ΕΕ-25	36,8	36,8	39,8	39,7	33,8	33,8
	ΕΕ-15	40,0	39,8	42,9	42,7	37,0	36,8
55-64 ετών:	ΕΛΛΑΔΑ	39,4	41,6	56,4	58,8	24,0	25,8
	ΕΕ-25	41,0	42,5	50,7	51,8	31,7	33,7
	ΕΕ-15	42,5	44,1	42,2	44,0	33,2	35,4

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat, Νοέμβριος 2006

Ως προς τη **σχέση εκπαιδευτικού επιπέδου και απασχόλησης**, οι γυναίκες (15-64 ετών) και οι νέοι (15-24 ετών) με μέσο εκπαιδευτικό επίπεδο παρουσιάζουν σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης σε σχέση με την ΕΕ-25, γεγονός που αναδεικνύει τη σημασία της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και της ενίσχυσης της ποιότητας των σχετικών φορέων και συστημάτων.

Επιπλέον, αναλύοντας τις διαφορές μεταξύ των δύο φύλων στην απασχόληση ανά ηλικιακή ομάδα, παρατηρούμε ότι η μεγαλύτερη διαφορά *στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών* σημειώνεται στην ηλικιακή ομάδα 55-64 ετών (33% για το 2005) και ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα 25-54 ετών (31,2% για το 2005), ενώ ανά εκπαιδευτικό επίπεδο η μεγαλύτερη διαφορά παρατηρείται μεταξύ ανδρών και γυναικών με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης (35,2% για το 2005).

Πίνακας 6: Διαφορές μεταξύ των δύο φύλων στην απασχόληση ανά ηλικιακή ομάδα*

	15-64 ετών		15-24 ετών		25-54 ετών		55-64 ετών	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Ελλάδα	28,5	28,1	10,9	10,6	31,8	31,2	32,4	33,0
ΕΕ-25	15,2	15,0	5,8	5,8	16,7	16,5	19,1	17,9
ΕΕ-15	15,9	15,5	5,8	5,8	17,7	17,3	19,1	17,6

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat, Ιούλιος 2006

Πίνακας 7: Διαφορές μεταξύ των δύο φύλων στην απασχόληση ανά εκπαιδευτικό επίπεδο*

	Υψηλό Εκπαιδευτικό επίπεδο		Μεσαίο Εκπαιδευτικό επίπεδο		Χαμηλό Εκπαιδευτικό επίπεδο	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Ελλάδα	14,1	12,1	26,9	27,7	35,1	35,2
ΕΕ-25	7,1	6,9	12,8	12,9	21,1	20,5
ΕΕ-15	7,1	6,8	12,5	12,4	22,8	22,0

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat, Ιούλιος 2006

**Σημείωση:* Το ποσά που αναφέρονται στον Πίνακα προκύπτουν από την αφαίρεση των ποσοστών απασχόλησης των γυναικών από τα αντίστοιχα των ανδρών. Το θετικό πρόσημο στις τιμές δηλώνει ότι τα ποσοστά απασχόλησης των ανδρών είναι μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα των γυναικών.

Συνολικά, στα σχετικά χαμηλά ποσοστά απασχόλησης των γυναικών συντελούν παράγοντες όπως (α) ελλείψεις σε υποδομές για τη φροντίδα παιδιών προσχολικής ηλικίας, (β) ρυθμίσεις του πρωτοβάθμιου εκπαιδευτικού συστήματος (π.χ. ωράρια κλπ), (γ) πτυχές του θεσμικού περιβάλλοντος (διακρίσεις, ωράρια εργασίας, ασφαλιστικό σύστημα κλπ) και (δ) επικρατούσες στάσεις και αντιλήψεις της κοινωνίας.

Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας για το έτος 2005, η αύξηση της απασχόλησης προήλθε κυρίως από την ενίσχυση της μισθωτής απασχόλησης και από κλάδους του τομέα των υπηρεσιών (π.χ. εμπόριο, ξενοδοχεία και εστιατόρια κ.λ.π.). Ειδικότερα:

- Τα στοιχεία από την έρευνα της ΕΣΥΕ που διεξάγεται στις επιχειρήσεις **λιανικού εμπορίου** δείχνουν ότι η απασχόληση στον κλάδο αυξήθηκε κατά 2,2% το 2005. Ο δυναμισμός του κλάδου του εμπορίου (που περιλαμβάνει λιανικό και χονδρικό εμπόριο, εμπόριο αυτοκινήτων και επισκευές οχημάτων) και των ξενοδοχείων και εστιατορίων φαίνεται και από τα στοιχεία της ΕΕΔ, τα οποία δείχνουν ότι η συμμετοχή των κλάδων αυτών στις νέες προσλήψεις (21,6% για το εμπόριο και 14,4% για τα ξενοδοχεία-εστιατόρια) είναι υψηλότερη από τη συμμετοχή τους στη συνολική απασχόληση (17,8% και 6,8% αντίστοιχα). Παρατηρείται επίσης ότι οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις των κλάδων αυτών συμμετέχουν περισσότερο στις νέες προσλήψεις από ό,τι στη συνολική απασχόληση.
- Αντίθετα, στον **πρωτογενή τομέα** εκτιμάται ότι το 2005 συνεχίστηκε η καθοδική τάση της απασχόλησης. Από τον κλάδο αποχωρούν λόγω συνταξιοδότησης πολλά άτομα και φαίνεται ότι δεν αντικαθίστανται πλήρως από νέους εργαζόμενους.
- Στη **μεταποίηση** παρατηρήθηκε μικρή μείωση τόσο της απασχόλησης (-0,3%), όσο και των εβδομαδιαίων ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο (-0,2%), ως συνέπεια της υποχώρησης της μεταποιητικής παραγωγής το 2005. Η μείωση της απασχόλησης στη μεταποίηση αντανακλά τον περιορισμό του αριθμού των απασχολούμενων στους κλάδους των ελαστικών, της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης, ο οποίος αντισταθμίστηκε σε μεγάλο βαθμό (αλλά όχι πλήρως) από τη σημαντική αύξηση της απασχόλησης στον κλάδο τροφίμων.
- Στις **κατασκευές** τα στοιχεία της ΕΕΔ δείχνουν αύξηση του μέσου ετήσιου αριθμού των εργαζομένων. Η αύξηση αυτή αντανακλά μάλλον την αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων σε εργασίες συναφείς προς την αποπεράτωση και λειτουργία των κτιρίων, για τις οποίες η ζήτηση έχει ενισχυθεί λόγω της αύξησης του αριθμού των κτιρίων, κατοικιών κλπ. Αντίθετα, στις μεγάλες εισηγμένες κατασκευαστικές εταιρίες, οι οποίες δραστηριοποιούνται κυρίως στις υποδομές, το μόνιμο προσωπικό (5% του συνόλου του κατασκευαστικού κλάδου) μειώθηκε ελαφρά στη διάρκεια του 2005.
- Στον **τραπεζικό κλάδο**, στοιχεία από τις ίδιες τις Τράπεζες δείχνουν ότι ο αριθμός των απασχολούμενων στο τέλος του 2005 ήταν υψηλότερος από ό,τι στο τέλος του 2004, αλλά και ότι το μέσο ετήσιο επίπεδο της απασχόλησης στις μεγαλύτερες τράπεζες μειώθηκε κατά 1,7%.
- Τέλος, στο **Δημόσιο** η μέση ετήσια απασχόληση αυξήθηκε κατά 3% (όπως προκύπτει από στοιχεία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών), ενώ στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (συμπεριλαμβανομένου του ΟΤΕ) εκτιμάται ότι η μέση ετήσια απασχόληση μειώθηκε κατά 1,4%.

Όσον αφορά τη γεωγραφική διάσταση των εξελίξεων, η απασχόληση αυξήθηκε κυρίως στη Νότια Ελλάδα και τα νησιά, ενώ μειώθηκε στην Ήπειρο, τη Θεσσαλία και τη Βόρεια Ελλάδα (Δυτική Μακεδονία, Ανατολική Μακεδονία και Θράκη), με εξαίρεση την Κεντρική Μακεδονία, όπου η απασχόληση αυξήθηκε με ρυθμό υψηλότερο από ό,τι στο σύνολο της χώρας. Η μείωση αυτή της απασχόλησης συνδέεται με τη φθίνουσα πορεία συγκεκριμένων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας (π.χ. της κλωστοϋφαντουργίας) με ιδιαίτερο βάρος στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή.

Πίνακας 8: Απασχόληση ανά κλάδο δραστηριότητας

	2005		Ετήσιες Εκατοστιαίες Μεταβολές				
	σε χιλ.άτομα	%*	2001	2002	2003	2004**	2005
- Πρωτογενής τομέας	545	12,4	-7,2	-2,0	1,1	...	-0,2
- Δευτερογενής τομέας	983	22,4	2,0	1,0	1,2	...	1,0
- Τριτογενής τομέας	2.854	65,2	1,5	3,6	3,0	...	1,5
Απασχόληση (σύνολο)	4.382	100	0,1	2,1	2,3	...	1,2

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνες Εργατικού Δυναμικού, Στοιχεία για το τρίμηνο κάθε έτους. Νέα αναθεωρημένα στοιχεία 2000-2003, τα οποία δημοσιεύθηκαν τον Ιανουάριο του 2005. Νέο δείγμα από το 2004

*Τα αντίστοιχα % για την ΕΕ-25 είναι: Πρωτογενής τομέας 4,9%, Δευτερογενής 27,5%, Τριτογενής 67,6%.

** Τα στοιχεία της ΕΕΔ για το 2004 δεν είναι πλήρως συγκρίσιμα με εκείνα για τα προηγούμενα έτη

Ως προς τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, τα στοιχεία δείχνουν ότι σε μέση ετήσια βάση δημιουργούνται συνολικά 59.400 νέες θέσεις εργασίας. Η σύνθεσή τους με βάση την υπηκοότητα και το φύλο αναλύεται ως εξής:

- 22.000 καταλαμβάνονται από γυναίκες ελληνικής υπηκοότητας,
- 19.400 από άνδρες αλλοδαπούς,
- 10.600 από γυναίκες αλλοδαπές
- 7.400 από άνδρες ελληνικής υπηκοότητας.

4. Ανεργία

Το **ποσοστό ανεργίας** το 2005 συνέχισε την πτωτική του πορεία και διαμορφώθηκε στο 9,8%, έναντι 10,5% το 2004 (**Στόχος ΕΣΠΑ: Ποσοστό Ανεργίας 6,9% το 2015***). Το ποσοστό ανεργίας των ανδρών στην Ελλάδα το 2005 μειώθηκε στο 6,1% σε σχέση με το 2004 (6,6%), ενώ των γυναικών εξακολουθεί να είναι υπερδιπλάσιο από αυτό των αντρών και διαμορφώθηκε το 2005 στο 15,3%, χαμηλότερο από το αντίστοιχο του 2004 (15,2%), ενώ ο **στόχος για το 2015, σύμφωνα με το ΕΣΠΑ είναι το ποσοστό ανεργίας γυναικών να μειωθεί στο 12,4%***).

Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας συνδέονται με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όπως:

- το υψηλό επίπεδο ανεργίας στις γυναίκες και στους νέους και «ασυνεχείς» τοπικές αγορές εργασίας,
- οι δυσκολίες μετάβασης από την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην αγορά εργασίας κατά τα πρώτα χρόνια μετά την αποφοίτηση
- η σημαντική προσφορά ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού (π.χ. μετανάστες), χαμηλή γεωγραφική και κλαδική κινητικότητα, αδήλωτη εργασία.

Ειδικότερα, από τη διάρθρωση της ανεργίας κατά ομάδες ηλικιών, προκύπτει ότι τα **υψηλότερα ποσοστά παρατηρούνται στους νέους ηλικίας 15-24 ετών**. Το ποσοστό ανεργίας των νέων το 2005 διαμορφώθηκε στο 26%, μειωμένο κατά 0,5% σε σχέση με το 2004 (26,5%). Στη μείωση της ανεργίας των νέων αναμένεται ότι θα συμβάλλει και η εφαρμογή της απόφασης του Εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2006, σύμφωνα με την οποία έως το τέλος του 2007, σε κάθε νέο που εγκαταλείπει το σχολείο και είναι άνεργος θα πρέπει να προσφέρεται εργασία, μαθητεία, συμπληρωματική επιμόρφωση ή άλλο μέτρο απασχολησιμότητας εντός έξι μηνών, ενώ έως το 2010 η προθεσμία αυτή θα πρέπει να μειωθεί σε 4 μήνες (**Δείκτης ΕΣΠΑ**).

Το συνολικό ποσοστό της **μακροχρόνιας ανεργίας** το 2005 υπολογίστηκε σε 5,1%, παρουσιάζοντας μείωση από το αντίστοιχο του 2004 (5,6%), εξακολουθώντας όμως να είναι υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (3,9% το 2005). Το πρόβλημα του υψηλού ποσοστού της μακροχρόνιας ανεργίας αποτυπώνεται και στο ΕΣΠΑ, καθώς ορίζεται ως στόχος για το 2015, **το 25% των μακροχρόνια ανέργων να έχουν ωφεληθεί από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης**.

* Πρόκειται για πρόβλεψη/στόχο που αφορά στη συνολική εθνική προσπάθεια, δεν αποτελεί αποτέλεσμα μόνο της συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και επηρεάζεται σημαντικά από την οικονομική και κοινωνική συγκυρία.

Πίνακας 9: Ποσοστά ανεργίας σε Ελλάδα και ΕΕ στις ηλικιακές ομάδες 15 + ετών και 15-24 ετών

		Σύνολο		Άνδρες		Γυναίκες	
		2004	2005	2004	2005	2004	2005
15+ ετών	ΕΛΛΑΔΑ	10,2	9,8	6,3	6,1	15,9	15,3
	ΕΕ-25	9,3	9,0	8,6	8,3	10,1	9,9
	ΕΕ-15	8,3	8,2	7,6	7,5	9,1	9,0
15-24 ετών	ΕΛΛΑΔΑ	26,5	26,0	18,8	18,7	35,6	34,8
	ΕΕ-25	18,5	18,6	18,4	18,4	18,7	18,9
	ΕΕ-15	16,2	16,7	16,0	16,5	16,4	17,0

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat, Οκτώβριος 2006

Πίνακας 10: Διαφορές μεταξύ των δύο φύλων στην ανεργία*

	2004	2005
Ελλάδα	9,6	9,2
ΕΕ-25	2,2	1,9
ΕΕ-15	2,1	1,9

Πηγή: Εναρμονισμένες σειρές για την ανεργία, Eurostat

*Η διαφορά στα ποσοστά ανεργίας μεταξύ γυναικών και ανδρών σε ποσοστιαίες μονάδες

Πίνακας 11: Ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας σε Ελλάδα και ΕΕ

	Σύνολο		Άνδρες		Γυναίκες	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
ΕΛΛΑΔΑ	5,6	5,1	3,0	2,6	9,4	8,9
ΕΕ-25	4,1	3,9	3,6	3,5	4,7	4,5
ΕΕ-15	3,4	3,3	3,0	2,9	4,0	3,7

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat, Νοέμβριος 2006

Όσον αφορά τα άτομα με εθνικότητα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στη χώρα μας, με βάση στοιχεία Ερευνών του Εργατικού Δυναμικού, εμφανίζουν μικρότερα ποσοστά ανεργίας και υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης από τα άτομα με εθνικότητα της ΕΕ. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 12), τα ποσοστά ανεργίας των μεταναστών μειώθηκαν σε σχέση με το 2004 και είναι χαμηλότερα του μέσου όρου της Ελλάδας, τόσο για τους άνδρες, όσο και για τις γυναίκες. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι κατά την τελευταία πενταετία, περίπου οι μισές νέες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν οφείλονται στην απασχόληση αλλοδαπών.

Πίνακας 12: Ποσοστά ανεργίας μεταναστών²

	Σύνολο		Άνδρες		Γυναίκες	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Σύνολο	9,3	8,1	4,6	4,4	16,6	14,2
Υπήκοοι Κ-Μ ΕΕ	12,6	9,0	4,3	2,0	19,1	15,5
Υπήκοοι Κρατών εκτός ΕΕ	9,0	8,1	4,7	4,5	16,3	14,0

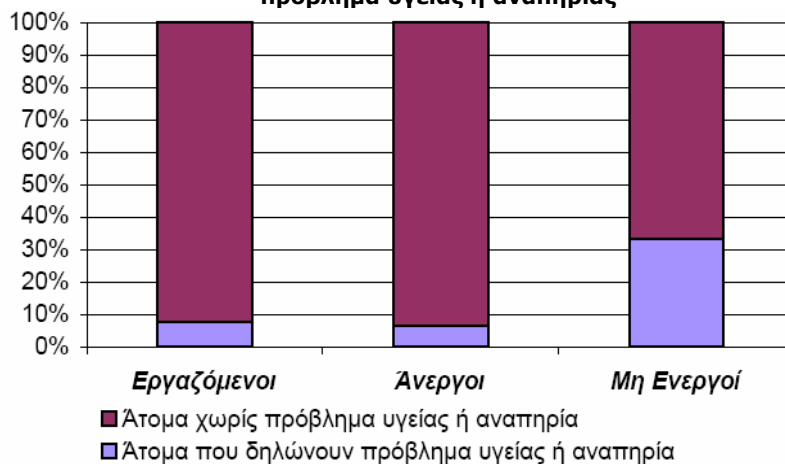
Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Το πρόβλημα της ανεργίας αντιμετωπίζεται ιδιαίτερα έντονα από Άτομα με Αναπηρία και άτομα

² Για το έτος 2004 επιλέχθηκε νέο δείγμα νοικοκυριών, το οποίο βασίστηκε στο δειγματοληπτικό πλαίσιο της Απογραφής 2001. Με βάση αυτό το νέο πλαίσιο, οι καταγεγραμμένοι μετανάστες το 2004 εκτιμήθηκαν σε περίπου 650.000 άτομα, ενώ το έτος 2003 είχαν εκτιμηθεί σε, περίπου, 400.000.

άλλων ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, κυρίως λόγω των ιδιαιτεροτήτων που τα χαρακτηρίζουν. Συγκεκριμένα, τα Άτομα με Αναπηρία βρίσκονται εκτός της αγοράς εργασίας σε ποσοστά κατά πολύ υψηλότερα από εκείνα του γενικού πληθυσμού της χώρας (σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ του 2003, το 84% των ατόμων με αναπηρία βρίσκεται εκτός εργατικού δυναμικού), ενώ τα άτομα με αναπηρία εντός της αγοράς εργασίας καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό θέσεις εργασίας χαμηλών δεξιοτήτων και αμοιβών.

Διάγραμμα 2: Ποσοστά εργαζομένων, ανέργων και μη ενεργών που δηλώνουν πρόβλημα υγείας ή αναπηρίας

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2002

Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα της ΕΣΥΕ σχετικά με τα Άτομα με Αναπηρία ή με προβλήματα Υγείας (2002), το 18,2% του πληθυσμού της χώρας αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα Υγείας ή κάποια Αναπηρία και περισσότερα από τα μισά άτομα βρίσκονται σε ηλικίες άνω των 65 ετών. Το ποσοστό ανεργίας για τα άτομα αυτά είναι μικρότερο από το αντίστοιχο ποσοστό του γενικού πληθυσμού (8,9% έναντι 9,6%). Επίσης, ποσοστό 84% των ατόμων είναι οικονομικά μη ενεργά, έναντι 58% του γενικού πληθυσμού. Το ένα τρίτο από αυτά τα άτομα που είναι άνεργα ή οικονομικά μη ενεργά κρίνουν ότι θα χρειάζονταν κάποια βοήθεια στο χώρο εργασίας. Η μορφή βοήθειας που δηλώνουν ότι χρειάζονται περισσότερο είναι η υποστήριξη και κατανόηση από προϊστάμενους και συναδέλφους.

Δαπάνες για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης

Οι **δαπάνες για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης** (ως ποσοστό του ΑΕΠ) αυξήθηκαν το 2004 στο 0,17% του ΑΕΠ έναντι 0,11% το 2003, παραμένουν όμως σημαντικά χαμηλότερες του μέσου όρου της ΕΕ-15, ο οποίος διαμορφώθηκε στο 0,64% για το 2004. Σημειώνεται ότι ο στόχος για το 2015 είναι οι δαπάνες για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης να ανέλθουν στο 0,5% του ΑΕΠ (Δείκτης ΕΣΠΑ). Στην επίτευξη αυτού του στόχου θα συμβάλλουν εκτός από τις σχετικές δαπάνες του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» και εθνικοί πόροι.

5. Η κοινωνική κατάσταση

Ο **κίνδυνος φτώχειας**, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, εμφανίζει μια μικρή αλλά σταθερή πτωτική τάση. Το ποσοστό των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας **διαμορφώθηκε το 2005 στο 19,6%**, έναντι 20% το 2004 και 20,7% το 2003³, εμφανίζοντας μια μικρή μείωση, παραμένοντας όμως σε υψηλότερα επίπεδα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (ΕΕ-25:15% για το 2003 και 16% για το 2004 και 2005) και του στόχου του ΕΣΠΑ για **μείωση του ποσοστού του πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) στο 16% το 2015***. Η ποσοστιαία διαφορά του κινδύνου φτώχειας μεταξύ ανδρών-γυναικών είναι 2,6 μονάδες για το 2005. Το ποσοστό των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας είναι σημαντικά υψηλότερο στις κατηγορίες των ανέργων (31,2%) και των συνταξιούχων (25,7%), ενώ είναι σημαντικά χαμηλότερο για τους απασχολούμενους (13,2%). Επίσης, υψηλό κίνδυνο φτώχειας

³ Eurostat, EU-SILC 2004.

* Πρόκειται για πρόβλεψη/στόχο που αφορά στη συνολική εθνική προσπάθεια, δεν αποτελεί αποτέλεσμα μόνο της συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και επηρεάζεται σημαντικά από την οικονομική και κοινωνική συγκυρία.

παρουσιάζουν τα μοναχικά νοικοκυριά ηλικιωμένων (37%), τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με αρχηγό γυναίκα (35,1%), οι πολύτεκνες οικογένειες (30,5%), καθώς και τα νοικοκυριά όπου τουλάχιστον ο ένας είναι άνω των 65 (29%). Χαρακτηριστική είναι η εμμονή της φτώχειας σε νοικοκυριά όπου δεν εργάζεται κανένας: ο κίνδυνος φτώχειας σε αυτή την περίπτωση φθάνει το 52%, όταν υπάρχουν εξαρτώμενα παιδιά(Στοιχεία 2004).

Πίνακας 13: Κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα κατά κατάσταση απασχόλησης και φύλο, 2004

	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
Σύνολο	20,0	18,4	21,5
Εργαζόμενοι	13,2	14,1	11,9
Μη εργαζόμενοι	26,1	24,9	26,8
<i>Εκ των οποίων:</i>			
Άνεργοι	31,2	34,0	29,3
Συνταξιούχοι	25,7	22,6	29,7
Λοιποί μη ενεργοί	25,6	26,8	25,2

Πηγή:EU SILC, 2004

Η σημασία της απασχόλησης διαφαίνεται επίσης από το γεγονός ότι το 68% των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας δεν εργάζονται. Αξίζει να αναφερθεί ότι το 8% των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας είναι άνεργοι, το 27% συνταξιούχοι και, ακόμα πιο σημαντικό, το 33% ανενεργοί. Επίσης από τα άτομα που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας το 28% είναι ηλικίας 0-24 ετών, το 30% είναι ηλικίας 25-49 και το 26% άνω των 65 ετών.

Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί η ιδιαιτερότητα της χώρας μας αναφορικά με την ιδιοκατοίκηση. Έτσι, λόγω των υψηλών ποσοστών ιδιοκατοίκησης, ο κίνδυνος φτώχειας περιορίζεται σε 17% όταν στο εισόδημα περιληφθεί η ιδιοκατοίκηση, τα ιδιοπαραγόμενα αγαθά και τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παρέχονται δωρεάν στα νοικοκυριά από τρίτους.

Πίνακας 14: Κίνδυνος φτώχειας σε Ελλάδα και ΕΕ

	2003			2004			2005		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
ΕΕ25	15	14	16	16	15	17	16	15	17
ΕΕ15	15	14	17	17	15	18	16	15	17
Ελλάδα	21	20	21	20	19	21	20	18	21

Πηγή:EUROSTAT, EU SILC

Δαπάνες Κοινωνικής προστασίας⁴

Κατά την τελευταία δεκαετία η αύξηση των δαπανών κοινωνικής προστασίας ήταν σημαντική, καθώς αυτές ανήλθαν στο 26,3% του ΑΕΠ το 2003, πλησιάζοντας το μέσο ευρωπαϊκό όρο που ανέρχεται στο 28%. Είναι βέβαια χαρακτηριστικό ότι σχεδόν το 51% των δαπανών αυτών αποτελούν οι δαπάνες για συντάξεις, ποσό που ισοδυναμεί με το 12,3% του ΑΕΠ. Παρά το γεγονός ότι οι κοινωνικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ στη χώρα μας είναι σχεδόν ισοδύναμες με το μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο, το ποσοστό φτώχειας είναι πολύ υψηλότερο, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να αποδοθεί στα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει το σύστημα κοινωνικής προστασίας της χώρας μας. Πράγματι, ενώ οι δαπάνες για κοινωνικά επιδόματα και αντίστοιχες παροχές στην ΕΕ-15 μειώνουν τη φτώχεια κατά 9 ποσοστιαίες μονάδες, στη χώρα μας μια σχεδόν ισοδύναμη δαπάνη (ως ποσοστό του ΑΕΠ) μειώνει τη φτώχεια κατά 3 μόνο ποσοστιαίες δαπάνες. Το γεγονός αυτό, αποτελεί μια από τις σημαντικότερες προκλήσεις του συστήματος κοινωνικής προστασίας στη χώρα μας.

⁴ Δηλαδή οι δαπάνες που αφορούν κοινωνικές ασφαλίσεις, υγεία και πρόνοια

Πίνακας 15: Κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (συμπεριλαμβάνονται οι συντάξεις)

	2003			2004			2005		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
0-15 ετών	25,1	25,4	24,7	21,6	21,7	21,6	21,6	20,9	22,2
16-64 ετών	20,0	19,9	20,2	20,2	19,3	21,1	20,1	19,2	21,0
65+ ετών	28,7	26,3	30,7	32,8	29,5	35,5	32,2	28,6	35,1
Σύνολο	22,3	21,8	22,8	22,7	21,4	24,0	22,5	21,0	24,0

Πηγή: ΕΣΥΕ, Στατιστικές εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης

Πίνακας 16: Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις

	2003			2004			2005		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
0-15 ετών	23,1	23,7	22,5	19,7	20,0	19,4	19,4	19,3	19,5
16-64 ετών	18,7	18,4	19,0	17,9	17,0	18,8	17,4	16,4	18,4
65+ ετών	28,1	25,8	30,0	28,2	25,6	30,4	27,9	25,2	30,0
Σύνολο	21,0	20,4	21,6	20,0	18,9	21,1	19,6	18,3	20,9

Πηγή: ΕΣΥΕ, Στατιστικές εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης

Ως προς την κατανομή του εισοδήματος, σύμφωνα με τα στοιχεία της EUROSTAT, η Ελλάδα παρουσιάζει σχετικά μεγάλη ανισότητα (Λόγος πεμπτημορίων S80/S20: 5,8 για το 2005, έναντι 4,9 της ΕΕ-25).

Ανισότητα στην κατανομή εισοδήματος

Πίνακας 17: Συντελεστής Gini*

	2003	2004	2005
ΕΕ25	29**	30**	30**
ΕΕ15	30**	30**	30**
Ελλάδα	35,1	33,1	33,3

Πηγή: Eurostat, EU-SILC

* Σημείωση: Η τιμή του δείκτη κυμαίνεται από 0% (πλήρης [εισοδηματική] ισότητα) έως 100% (πλήρης [εισοδηματική] ανισότητα)

** Εκτιμήσεις

Πίνακας 18: «Λόγος των εισοδηματικών πεμπτημορίων»*

	2003	2004	2005
ΕΕ25	4,6**	4,8**	4,9**
ΕΕ15	4,6**	4,8**	4,8**
Ελλάδα	6,4	5,9	5,8

Πηγή: Eurostat, EU-SILC

*Σημείωση: Είναι ο λόγος του συνολικού εισοδήματος που λαμβάνεται από τον πληθυσμό ο οποίος βρίσκεται στο άνω 20% της εισοδηματικής κατανομής (άνω πεμπτημόριο) προς το συνολικό εισόδημα που λαμβάνεται από τον πληθυσμό ο οποίος βρίσκεται στο κάτω 20% της εισοδηματικής κατανομής (κάτω πεμπτημόριο). Ως εισόδημα εννοείται το ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα

** Εκτιμήσεις

Η στρατηγική στον τομέα της κοινωνικής προστασίας εκφράζεται κυρίως από την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008 (περιλαμβάνει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη/Ε.Σ.Δ.ΕΝ, την Εθνική Στρατηγική για τις Συντάξεις 2006-2008 και την Εθνική Στρατηγική για την Υγεία και τη Μακροχρόνια Φροντίδα 2006-2008), εκτενέστερη αναφορά της οποίας ακολουθεί στα επόμενα κεφάλαια.

6. Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση

Τα **ποσοστά της σχολικής διαρροής** στην Ελλάδα βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο και παρουσιάζουν μια σταθερή τάση μείωσης. Έτσι, η σχολική διαρροή από 14,9% το 2004, περιορίστηκε στο 13,3% το 2005 (ΕΕ-25 15,6%-2004, 15,2%-2005). Ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης των νέων, στην Ελλάδα το 84% του πληθυσμού 20-24 ετών έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Επίπεδο ISCED3 και άνω), έναντι 76,9% που είναι το αντίστοιχο ποσοστό για την ΕΕ25. Σημειώνεται ότι στην Ελλάδα, όπως και σε όλες τα Κράτη Μέλη πλην της Τσεχίας, το ποσοστό ολοκλήρωσης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι μεγαλύτερο για τις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες.

Πίνακας 19: Επίπεδο εκπαίδευσης των νέων (% του πληθυσμού)

	2003			2004			2005		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
Ελλάδα	81,7	76,4	87,1	81,9	78,2	85,6	84,0	79,4	88,7
ΕΕ25	76,5	73,9	79,0	76,6	73,7	79,6	76,9	74,4	79,5

Πηγή: Eurostat, Ιούλιος 2006

Αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο, το 2005 το ποσοστό του πληθυσμού 20-24 ετών που ολοκλήρωσε τουλάχιστον τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση διαμορφώθηκε στο 84% (Γυναίκες: 88,7%, Άνδρες 79,4%), σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό της ΕΕ-25 (76,9%). Λιγότερο θετική είναι η εικόνα αναφορικά με την **εκπαιδευτική επίδοση ανάλογα με την ηλικία**, καθώς τα άτομα με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο αποτελούν το 46,6% των ατόμων της ηλικιακής ομάδας 45-54 ετών και το 66,8% των ατόμων της ηλικιακής ομάδας 55-64 ετών, ποσοστά σημαντικά υψηλότερα από τα αντίστοιχα της ΕΕ.

Πίνακας 20: Ποσοστό ατόμων με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο ανά ηλικιακή ομάδα

	Ηλικιακές Ομάδες (σε έτη)			
	25-34	35-44	45-54	55-64
Ελλάδα	23,1	32,3	46,6	66,8
ΕΕ	22,0	27,5	33,4	44,2

Πηγή: Ελλάδα: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΕ: Eurostat, EU-LFS

Τα ποσοστά αυτά αναδεικνύουν τη σημασία της δια βίου μάθησης, έναν τομέα ο οποίος δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος στην Ελλάδα. Το ποσοστό συμμετοχής των ατόμων 25-64 ετών σε **προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης** παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, 1,8% για το 2005, έναντι 11,0% της ΕΕ-25 (Στόχος Λισσαβώνας: τουλάχιστον 12,5% έως το 2010). Τα ποσοστά διαφοροποιούνται ανάλογα με το **φύλο, την ηλικία και το εκπαιδευτικό επίπεδο**. Ειδικότερα, στο σύνολο του πληθυσμού 25-64 ετών, οι γυναίκες στην Ελλάδα παρουσιάζουν χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής στη δια βίου μάθηση από ό,τι οι άνδρες (1,7%, έναντι 1,9%), ενώ στην ΕΕ-25 συμβαίνει το αντίθετο (Γυναίκες 11,9%, Άνδρες: 10,1%). Επιπλέον, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην ΕΕ-25 παρατηρείται μία αντίστροφη σχέση μεταξύ ποσοστού συμμετοχής στη δια βίου μάθηση και ηλικίας (οι νέοι 25-34 ετών παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και τα ποσοστά μειώνονται στις επόμενες ηλικιακές ομάδες). Παράλληλα, τα ποσοστά συμμετοχής στη δια βίου μάθηση βελτιώνονται καθώς αυξάνεται το εκπαιδευτικό επίπεδο.

Σημειώνεται ότι ο Στόχος της Ελλάδας αναφορικά με τη δια βίου μάθηση είναι **ποσοστό 6% των ατόμων 25-64 ετών να έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης έως το 2015-Δείκτης ΕΣΠΑ***. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε **1.300.000 συμμετοχές για δράσεις δια βίου μάθησης**, με τη συμμετοχή του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος σε αυτό

* Πρόκειται για πρόβλεψη/στόχο που αφορά στη συνολική εθνική προσπάθεια, δεν αποτελεί αποτέλεσμα μόνο της συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και επηρεάζεται σημαντικά από την οικονομική και κοινωνική συγκυρία.

το στόχο να ανέρχεται κατά προσέγγιση σε **450.000** συμμετοχές (**Δείκτης ΕΣΠΑ**).

Για τις **δαπάνες για την παιδεία** ως ποσοστό του ΑΕΠ τα διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat δείχνουν ότι το 2003 ανέρχονταν στο 3,94%, 1,27 μονάδες κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ-25.

7. Η υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα της ψυχικής υγείας

Αναγνωρίζοντας τη μετατόπιση της έμφασης από την ψυχιατρική περίθαλψη προς τη φροντίδα ψυχικής υγείας, η Ελληνική Πολιτεία προχώρησε στην αναθεώρηση του παραδοσιακού «κλειστού» μοντέλου προστασίας των ψυχικά ασθενών, προωθώντας τη Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση, κεντρικός σκοπός της οποίας είναι «η ανάπτυξη των υπηρεσιών στην κοινότητα, ώστε ο ασθενής να εξυπηρετείται κοντά στο οικογενειακό του περιβάλλον και να υποστηρίζεται από αυτό, διατηρώντας με όλα τα μέσα την κοινωνική του δραστηριότητα»⁵.

Πίνακας 21: Δείκτες αποτίμησης ΕΠ «Υγεία – Πρόνοια» σε θέματα Ψυχικής Υγείας

	ΔΟΜΕΣ 2.1	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ (ΕΝΟΙΚΟΙ)	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ 2.3	Δομές (ΣΥΝΟΛΟ)
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	8	96	141	10	18
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	16	142	176	13	29
ΗΠΕΙΡΟΣ	12	84	97	8	20
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	10	114	102	8	18
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	12	72	78	7	19
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	17	139	150	9	26
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1	3	0	5	6
ΚΡΗΤΗ	17	123	134	19	36
Στόχου 1	93	773	878	79	172
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	239	2,185	2,725	155	394

ΠΗΓΗ: Ε.Υ.Δ. ΕΠ Υγεία- Πρόνοια 2000-2006, αναφορές ΟΠΣ και προβολή μέχρι το 2008

Σημαντική είναι επίσης η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στον τομέα της επαγγελματικής αποκατάστασης και εργασιακής ένταξης των ατόμων με χρόνιες ψυχικές διαταραχές με τη σύσταση και λειτουργία Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (ΚοιΣΠΕ), οι οποίοι έχουν αναδειχθεί ως παράδειγμα βέλτιστης πρακτικής για την κινητοποίηση του δυναμικού της κοινωνικής οικονομίας και την άσκηση κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Ήδη, μέχρι σήμερα έχουν συσταθεί 14 ΚοιΣΠΕ, αναμένεται δε έως το τέλος του 2008 να έχουν συσταθεί πέντε (5) επιπλέον, σε διάφορες περιοχές της χώρας.

Η μεταρρύθμιση στην ψυχική υγεία έχει δύο άξονες και στοχεύει αφενός στη δημιουργία και ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών υπηρεσιών ψυχικής υγείας μέσα στην κοινότητα με σκοπό τη δυνατότητα πρόσβασης σε υπηρεσίες για όλους τους πολίτες, την αποφυγή της δημιουργίας καινούργιων ασύλων, τη μείωση και εξάλειψη του κοινωνικού στίγματος και τη διατήρηση των ατόμων μέσα στην κοινότητα κοντά στις οικογένειές τους, και αφετέρου μέσα από την ανάπτυξη των υποδομών αυτών στο κλείσιμο των ασύλων με την αποκατάσταση και επανένταξη των ασθενών τους. Στη μεταρρύθμιση περιλαμβάνεται και η εκπαίδευση τόσο των επαγγελματιών ψυχικής υγείας και υγείας, όσο και του κοινού.

8. Η υφιστάμενη κατάσταση στην Ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπισης της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού

Αποτελεί γενική διαπίστωση ότι στην Ελλάδα το δημόσιο σύστημα υγείας δεν έχει αναπτύξει την πρόληψη και την προαγωγή της υγείας τόσο όσο παρατηρείται σε άλλες αναπτυγμένες χώρες. Η νέα

⁵ Ψυχαργώς 2001-2010: Πρόγραμμα Ανάπτυξης Δομών και Υποδομών στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας και Πρόνοιας, Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, Αθήνα 2001.

κατεύθυνση της Στρατηγικής θέτει ως προτεραιότητες της την ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και τη διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας, δημιουργώντας νέες προϋποθέσεις προώθησης της φιλοσοφίας, των αρχών και των πρακτικών της πρόληψης και της προαγωγής της υγείας, συμβάλλοντας στη βελτίωση της σχετιζόμενης με την υγεία ποιότητας της ζωής του Ελληνικού πληθυσμού.

Η πρόληψη και προαγωγή της υγείας είναι αντικείμενο της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) η οποία παρέχεται από τα Κέντρα Υγείας και τα Περιφερειακά Ιατρεία που καλύπτουν τον ημιαστικό και αγροτικό πληθυσμό. Στις αστικές περιοχές, η ΠΦΥ έρχεται από τα εξωτερικά ιατρεία των νοσοκομείων, από τα ιατρεία του ΙΚΑ, από τα ιατρεία άλλων ασφαλιστικών οργανισμών (ΟΣΕ, ΗΣΑΠ, ΔΕΗ, κ.λ.π.), από τα ιατρεία του (πρώην) ΠΙΚΠΑ, το μικρό αριθμό των δημοτικών ιατρείων, και από τους ιδιώτες ιατρούς που είναι συμβεβλημένοι με τους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Τα τρία βασικά υποσυστήματα της ΠΦΥ (ΕΣΥ, ΙΚΑ και ιδιωτικός τομέας) ακολουθούν διαφορετικά πρότυπα ανάπτυξης, με συνέπεια το χαρακτηριστικό της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας να είναι ο πολυκερματισμός και η επακόλουθη αδυναμία συντονισμού δραστηριοτήτων, ουσιαστικού ελέγχου και διαχείρισης, διατομεακής συνεργασίας, κατανόησης της έννοιας «ομάδα υγείας» και συμμετοχής της κοινότητας.

Επίσης, οι δύο παράλληλες δημόσιες υπηρεσίες υγείας, δηλαδή οι Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας και το ΕΣΥ, δεν έχουν επιτύχει τη διασύνδεση, τη ροή πληροφόρησης και το συντονισμό των δράσεών τους, στοιχεία απαραίτητα για την εφαρμογή ολοκληρωμένης πολιτικής για τη δημόσια υγεία και την πρόληψη. Η υποστελέχωση και των δύο αυτών υπηρεσιών, η μείωση του κύρους των υπηρεσιών δημόσιας υγείας λόγω εγκατάλειψης και η μη ανάπτυξη της φιλοσοφίας της πρόληψης και της προαγωγής της υγείας στο ΕΣΥ ευθύνονται για αυτές τις δυσλειτουργίες.

Η διατομεακή διάσταση της υγείας καθώς και της πρόληψης και προαγωγής της υγείας δημιουργεί ένα θετικό περιβάλλον πολιτικών με συνέργεια. Έτσι, υπάρχει ένα διατομεακό ενδιαφέρον για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού (κοινωνική πολιτική, επαγγελματική κατάρτιση και απασχόληση), στο οποίο ανταποκρίνονται άμεσα οι επιχειρούμενες παρεμβάσεις.

1.2. Δράσεις και στοιχεία-αποτελέσματα υλοποίησης της Γ' Προγραμματικής Περιόδου στον τομέα των Ανθρώπινων Πόρων και της Κοινωνικής Συνοχής

Ο τομέας των ανθρώπινων πόρων αποτέλεσε την 1^η από τις 7 συνολικά προτεραιότητες (Άξονες) της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου 2000-2006, εκφράστηκε δε, οριζόντια σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Ειδικότερα, οι δράσεις του ΕΚΤ στη χώρα μας υλοποιήθηκαν μέσω των τριών Τομεακών Προγραμμάτων (ΕΠΑΕΚ, ΕΠΕΑΕΚ και ΕΠ Υ-Π) και συμπεριλήφθηκαν οριζόντια στο Σχεδιασμό τόσο των ΠΕΠ όσο και των άλλων Τομεακών, όπως για παράδειγμα το ΕΠ ΚΤΠ και το ΕΠ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ. Συμπληρωματικά λειτούργησε και η ΚΠ EQUAL, η οποία υλοποιήθηκε με επιτυχία σε δύο κύκλους, διασφαλίζοντας τη διάδοση αρχών όπως είναι η εταιρική σχέση, η διακρατικότητα, η καινοτομία, η ενεργός συμμετοχή των ομάδων στόχων στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των παρεμβάσεων και η οριζόντια προσέγγιση στην προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών.

Α. Όσον αφορά το **ΕΠΑΕΚ 2000-2006, κυρίαρχα ζητήματα της στρατηγικής** αποτέλεσαν:

- Η πρόληψη της **ανεργίας** και ιδιαίτερα της μακροχρόνιας.
- Η στήριξη και προώθηση του ανέργου στην **απασχόληση**.
- Η προώθηση της **ισότητας των ευκαιριών** πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με Κοινωνικό Αποκλεισμό.
- Η βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των **γυναικών** στην αγορά εργασίας.
- Η αναβάθμιση των προσόντων των εργαζομένων και των παρεχόμενων υπηρεσιών του **Δημόσιου Τομέα**.

Η παραπάνω στρατηγική εξειδικεύθηκε στην πράξη με τη **δημιουργία δομών**, αφού ολοκληρώθηκε το **δίκτυο των 121 ΔΥΑ-ΚΠΑ (εκ των οποίων 2 αυτοχρηματοδοτούμενα από τον ΟΑΕΔ)**, ώστε να καλύπτει το σύνολο των αναγκών της χώρας. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε ο σχεδιασμός και η εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης και μελέτης των στοιχείων της εγγεγραμμένης ανεργίας και της εξατομικευμένης παρέμβασης, ο προσδιορισμός των αναγκών της αγοράς εργασίας και η διερεύνηση της προσφοράς και ζήτησης ειδικοτήτων για την εκπόνηση των αντικειμένων των προγραμμάτων κατάρτισης που υλοποιούνται. Από την άλλη πλευρά, **επιτεύχθηκε** η ολοκλήρωση του συστήματος πιστοποίησης των δομών και των φορέων υλοποίησης ενεργειών κατάρτισης καθώς και η ενεργοποίηση του ΕΣΣΕΕΚΑ και της δια βίου μάθησης.

Ταυτόχρονα, **εντάθηκαν τα προγράμματα προώθησης στην απασχόληση**, όπως Προγράμματα ΝΘΕ, stage, επιχορήγησης ανέργων για την ίδρυση μικρών επιχειρήσεων (ΝΕΕ), μέσω των οποίων ωφελήθηκαν μέχρι σήμερα 132.000 άτομα. Επιπρόσθετα, υλοποιήθηκαν προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης με σκοπό την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού σε όλους τους τομείς της οικονομίας με ωφελομένους συνολικά μέχρι σήμερα 257.000 άτομα. Σημειώνεται επίσης ότι από το 2001 μέχρι σήμερα έχουν καταρτιστεί 130.000 στελέχη του Δημόσιου Τομέα. Επιπρόσθετα, **δημιουργήθηκαν δομές φύλαξης παιδιών και φροντίδας ηλικιωμένων και ανήμπορων ατόμων** και υλοποιήθηκαν προγράμματα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων και θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών με ωφελοόμενες συνολικά 20.000 γυναίκες. Ταυτόχρονα σε όλες τις υλοποιούμενες δράσεις του Ε.Π. εξασφαλίστηκε η υποχρεωτική συμμετοχή των γυναικών σε ποσοστό 60%.

Η άσκηση πολιτικής στον τομέα της **κοινωνικής συνοχής** στην Ελλάδα παρουσιάζει αδυναμίες που εντοπίζονται μεταξύ άλλων στην ύπαρξη υψηλών ποσοστών αυταπασχόλησης, γεγονός που δυσκολεύει τον εντοπισμό των ατόμων υπό την απειλή ή σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού που χρήζουν βοήθειας. Παράλληλα, διαπιστώνονται οργανωτικά και διοικητικά προβλήματα στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας⁶, ενώ καταγράφονται υψηλά ποσοστά διαρθρωτικής και μακροχρόνιας ανεργίας, καθώς και τάσεις αποθάρρυνσης της απασχόλησης ατόμων από τις κοινωνικά ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Στο πλαίσιο της **κοινωνικής προστασίας και ενσωμάτωσης**, αναπτύχθηκαν δράσεις προκατάρτισης, προώθησης στην απασχόληση, Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων με συνολικά 28.000 ωφελομένους, ενώ τα προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας αποτέλεσαν βέλτιστες πρακτικές.

Από την άποψη των γενικότερων παρεμβάσεων, επανακαθορίστηκε ο **αριθμός των απαιτούμενων δομών ΣΕΚ** και βελτιώθηκε το σύστημα **πιστοποίησης** με την προσθήκη νέων κριτηρίων

⁶ ΥΠΟΙΟ-ΕΕΟ GROUP ΑΕ – ΕΚΚΕ – Ε 2000 (2005) «Θεματική μελέτη ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού». Επίσης, αναφορικά με το Ασφαλιστικό και το Σύστημα της Κοινωνικής Ασφάλισης, βλ. Υπ. Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας – ΥΠΟΙΟ (2005) «Η Ελληνική Έκθεση Στρατηγικής για τις Συντάξεις»

αξιολόγησης, ενώ εφαρμόστηκε σύστημα αξιολόγησης φορέων. Παράλληλα συγκροτήθηκε Μητρώο Εκπαιδευτών ΣΕΚ. Οι νέες συνθήκες στη ΣΕΚ είχαν –μεταξύ άλλων- ως αποτέλεσμα την καινοτομική για την Ελλάδα διαδικασία Πιστοποίησης Εκπαιδευτών Ενηλίκων. Επίσης, ξεκίνησε η εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων, ενώ θεσμοθετήθηκε και η πιστοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης, καθώς και γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων.

Οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις επιδρώντας στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό της ελληνικής περιφέρειας συνθέτουν μια ιδιαίτερα σημαντική κατηγορία ενεργειών. Από την υλοποίηση των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων (α) σε περιοχές που πλήττονται από υψηλή ανεργία, (β) για την ανάπτυξη Αστικών/Ημιαστικών περιοχών, (γ) την ανάπτυξη Ορεινών/Μειονεκτικών περιοχών και (δ) Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας θα ωφεληθούν τουλάχιστον 32.000 άτομα, ενώ σημαντικό ποιοτικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι 17.000 άτομα από το σύνολο των ωφελουμένων θα ενταχθούν σε δράσεις προώθησης στην απασχόληση.

Β. Όσον αφορά το **ΕΠ «Υγεία-Πρόνοια 2000-2006»**, κυρίαρχα ζητήματα της στρατηγικής του αποτέλεσαν:

1. Η ποιοτική αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών Υγείας, θέτοντας ως στόχους: τη λειτουργική και οργανωτική μεταρρύθμιση των μονάδων υγείας και την ολοκλήρωση των δομών και υποδομών, την περιφερειακή συγκρότηση και τη λειτουργική ολοκλήρωση του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ), για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και την προσαρμογή τους.
2. Η ανάπτυξη πρωτοβάθμιων υπηρεσιών υγείας στα μεγάλα αστικά κέντρα (8 νέα Αστικά Κέντρα Υγείας και 3 Κέντρα Υγείας).
3. Η διασφάλιση και προαγωγή της δημόσιας υγείας, μέσω της αξιοποίησης των υπάρχουσών δομών και υποδομών, της λειτουργίας υποστηρικτικών μηχανισμών και της προώθησης εξειδικευμένων πολιτικών και προγραμμάτων.
4. Η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την προώθηση των στρατηγικών στόχων της εθνικής πολιτικής στον τομέα της υγείας.
5. Η λειτουργική αναβάθμιση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας με την κατάρτιση ψυχιατρικών νοσοκομείων, η τομεοποίηση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και η εκκίνηση της ανάπτυξης δικτύου κοινοτικών δομών και προγραμμάτων για την πρόληψη, την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια φροντίδα ψυχικής υγείας.
6. Η διασφάλιση της συνέχειας της φροντίδας στο επίπεδο της κοινότητας, η προαγωγή της πρόληψης και η ενίσχυση των δράσεων επανένταξης στην κοινωνική και οικονομική ζωή των χρόνιων ψυχικά ασθενών και των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας που διαβιούν στην κοινότητα.
7. Η διασύνδεση των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας με το ΕΣΥ, τις δομές Ψυχικής υγείας και τις δομές προώθησης στην απασχόληση

Η παραπάνω στρατηγική εξειδικεύτηκε για τον τομέα της ψυχικής υγείας με την εφαρμογή της Β' Φάσης του Εθνικού Προγράμματος «Ψυχαργός» (2000-2010, με ενδιάμεση αναθεώρηση το 2006)⁷ και για τον τομέα της πρόνοιας με την εφαρμογή πιλοτικών δράσεων αποϊδρυματισμού ΑμεΑ που διαβιούν σε κλειστά περιβάλλοντα φροντίδας, καθώς επίσης και με τη δημιουργία δικτύου κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών σε πρωτοβάθμιο επίπεδο. Το ΕΠ Υγεία- Πρόνοια 2000-2006 πρόβλεπε την ανάπτυξη ενός σημαντικού δικτύου δομών αποασυλοποίησης σε όλη την Ελλάδα. Παράλληλα, στόχευσε στη δημιουργία και λειτουργική υποστήριξη ενδιάμεσων δομών για την αποϊδρυματοποίηση και την προώθηση της αυτόνομης και ημιαυτόνομης διαβίωσης ατόμων με αναπηρία που διαβιούν σε κλειστού τύπου προνοιακές δομές. Επιπλέον, δημιουργήθηκε σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, το Δίκτυο κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, το οποίο αναδείχτηκε σε καλή πρακτική σε τοπικό επίπεδο, για την υποστήριξη ατόμων που απειλούνται από ή βιώνουν αποκλεισμό αφενός από την αγορά εργασίας και αφετέρου από τη δυνατότητα πρόσβασης στις υπάρχουσες κοινωνικές υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό, εξασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Οι ανάγκες για την πραγματοποίηση έργων υποδομής, όπου απαιτήθηκε, καλύφθηκαν από το ΕΠ Υγεία- Πρόνοια 2000-2006 και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).

Στο πλαίσιο της προαγωγής της Δημόσιας Υγείας και της προώθησης της ένταξης ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας με την συμβολή στη μείωση των υγειονομικών ανισοτήτων, σε ό,τι τουλάχιστον αφορά την πρόληψη και την προαγωγή υγείας, το Πρόγραμμα χρηματοδότησε

⁷ Βασικός στόχος του Εθνικού Προγράμματος «Ψυχαργός», που αποτελεί τον επιχειρησιακό βραχίονα της συντελούμενης ψυχιατρικής μεταρρύθμισης, είναι το κλείσιμο των ασυλικών Ψυχιατρικών Νοσοκομείων, η αποκατάσταση και επανένταξη των ασθενών που διαβούν σε αυτά και η δημιουργία ολοκληρωμένου δικτύου κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Για αναλυτικότερη προσέγγιση της συντελούμενης ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και του Προγράμματος «Ψυχαργός», βλ. παρακάτω, κεφ. 1.1.2.3.

ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αγωγής υγείας σε άτομα που ωφελήθηκαν από το ΕΠΑ ΕΚ και προωθήθηκαν στην αγορά εργασίας (2.000 άτομα) ή αναζητούσαν εργασία (4.500 άτομα). Η παρέμβαση περιλάμβανε κατάρτιση στο προσωπικό υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας και προώθησης στην απασχόληση (6.000 άτομα), με στόχο την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Πέρα από τους συγκεκριμένους άξονες προτεραιότητας, στο πλαίσιο του Προγράμματος προωθήθηκε και η κατάρτιση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού σε θέματα ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και σε θέματα κοινωνικής αλληλεγγύης. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες στήριξης των διαδικασιών μετάβασης από το προστατευτικό μοντέλο και τον ιδρυματισμό σε υπηρεσίες που εξασφαλίζουν ισότητα ευκαιριών.

Γ. Στα αποτελέσματα των παραπάνω επιχειρησιακών προγραμμάτων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η συμβολή της **ΚΠ EQUAL**, η οποία σχεδιάστηκε να προωθήσει την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση, που αποσκοπεί στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης για όλες τις ομάδες στην αγορά εργασίας. Αξιοποιώντας τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ» και «ADAPT», η Κ.Π. EQUAL λειτούργησε στο ΚΠΣ 2000-2006 πιλοτικά για την ανάπτυξη και διάδοση νέων πολιτικών (*καινοτομία*), προκειμένου να καταπολεμηθεί κάθε είδους διάκριση και ανισότητα που βιώνουν όσοι αναζητούν πρόσβαση στην αγορά εργασίας και όσοι βρίσκονται ήδη σε αυτή. Οι καλές πρακτικές της Πρωτοβουλίας θα αξιοποιηθούν οριζόντια από το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Συμπεράσματα του α' κύκλου υλοποίησης της Κ.Π. EQUAL και παραδείγματα καλών πρακτικών συμπεριλαμβάνονται στο Παράρτημα.

1.3. Προβλήματα-Προκλήσεις

Με βάση τα όσα προαναφέρθηκαν, τα σημαντικότερα προβλήματα-προκλήσεις που χαρακτηρίζουν σε εθνικό επίπεδο το εσωτερικό περιβάλλον στα ζητήματα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού κωδικοποιούνται στα ακόλουθα:

1. Αναντιστοιχία μεταξύ του βαθμού οικονομικής ανάπτυξης και των θέσεων εργασίας.

Όπως προαναφέρθηκε, παρά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης των τελευταίων χρόνων και τη συνακόλουθη παραγωγή νέων θέσεων εργασίας, η εντατικοποίηση της αναδιάρθρωσης της παραγωγικής δομής επέφερε την παράλληλη απώλεια θέσεων εργασίας. Κατά συνέπεια εκτιμάται ότι η εικόνα της καθαρής θέσης της απασχόλησης δεν αντικατοπτρίζει την πραγματική δυναμική της οικονομίας για την αύξηση της απασχόλησης.

2. Αδυναμία προσαρμογής των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού στις νέες μεταβαλλόμενες συνθήκες

Η σύγχρονη πραγματικότητα διαμορφώνει ένα δυναμικό περιβάλλον απασχόλησης, μέσα στο οποίο οι γνώσεις και οι δεξιότητες πρέπει να ανανεώνονται και να αναβαθμίζονται συνεχώς κατά τρόπο, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και να ενισχύουν την ικανότητα προσαρμογής των ατόμων στις αλλαγές.

Ιδιαίτερα για τους ανέργους και εργαζόμενους ενήλικες με κενά σε γνώσεις και ασυνέχεια στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους επιλογές απαιτούνται ευέλικτα και προσβάσιμα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμοσμένα στις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων, ώστε να υπάρχουν είτε ευκαιρίες επανένταξης στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα είτε συμπλήρωσης, επικαιροποίησης και αναβάθμισης των γνώσεων/δεξιοτήτων/ικανοτήτων, επανακατάρτισης, πιστοποίησης επαγγελματικών γνώσεων/δεξιοτήτων και ικανοτήτων ή/και κατοχύρωσης των επαγγελματικών δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, απαιτούνται συστήματα αναγνώρισης τόσο των ικανοτήτων, όσο και των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί εκτός τυπικής εκπαίδευσης.

3. Δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για τις γυναίκες

Τα ποσοστά απασχόλησης των γυναικών παρουσιάζουν αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια και από 41,7% το 2000 διαμορφώνονται στο 46,1% το 2005, υπολειπόμενα όμως κατά πολύ του Ευρωπαϊκού μέσου όρου 56,3% (ΕΕ-25)⁸. Τα ποσοστά ανεργίας γυναικών, αν και μειώθηκαν την περίοδο 2004-2005 από 16,2% σε 15,3% εμφανίζονται κατά πολύ υψηλότερα του Ευρωπαϊκού μέσου όρου 9,8% (ΕΕ-25). Παράλληλα, μείωση κατά μισή εκατοστιαία μονάδα εμφανίζουν τα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας των γυναικών το 2005 (8,9%) σε σχέση με το 2004 (9,4%). Τέλος, ιδιαίτερα χαμηλά είναι τα ποσοστά μερικής απασχόλησης των γυναικών (9,1% για το 2005), έναντι του κοινοτικού μέσου όρου (32,6%, ΕΕ-25).

⁸ EUROSTAT 2006

Ο δείκτης της διαφοράς στην απασχόληση ανάμεσα στα δύο φύλα εμφανίζει μία αργή αλλά σταθερή μείωση από 29,8% το 2000 σε 28,1% το 2005, ωστόσο παραμένει πολύ υψηλότερος από αυτόν της ΕΕ-25 (15%).

Τα παραπάνω στοιχεία συνηγορούν σε μικρή και αργά αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, αλλά και πολλά περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης της πρόσβασης των γυναικών στην απασχόληση.

4. Δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για τους νέους

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το 2005, τα ποσοστά απασχόλησης αυξήθηκαν για όλες τις ηλικιακές ομάδες πλην εκείνης των νέων 15-24 ετών, η οποία παρουσίασε μείωση και διαμορφώθηκε στο 25% από 26,8% το 2004 υπολειπόμενο κατά σχεδόν 10 ποσοστιαίες του μέσου όρου της ΕΕ-25 (36,8%).

Το ποσοστό ανεργίας των νέων 15-24 ετών ήταν 26% το 2005, παρουσιάζοντας μείωση κατά μισή ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με το 2004 (26,5%), αλλά παραμένει σημαντικά αυξημένο έναντι του αντίστοιχου ποσοστού της ΕΕ-25 (18,6%)⁹.

5. Μακροχρόνια ανεργία και δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για ειδικές ομάδες πληθυσμού

Το συνολικό ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας το 2005 ήταν 5,1%, παρουσιάζοντας μείωση από το αντίστοιχο του 2004 (5,6%), εξακολουθώντας όμως να είναι υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (3,9% το 2005).

Σύμφωνα με σχετική έρευνα της ΕΣΥΕ (2003), το 84% των Ατόμων Με Αναπηρία βρίσκεται εκτός εργατικού δυναμικού, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο του πληθυσμού είναι 35%¹⁰. Ο κίνδυνος κοινωνικού αποκλεισμού για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού συνδέεται, μεταξύ άλλων, με την ανεργία και την απουσία εργασίας, ενώ η αύξηση της συμμετοχής τους στην απασχόληση βελτιώνει όχι μόνο το επίπεδο ζωής των ιδίων, αλλά και τη συνολική απασχόληση και οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Παράλληλα είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν δράσεις για την καταπολέμηση των προκαταλήψεων και διακρίσεων στο κοινωνικό και ιδιαίτερα στο εργασιακό πεδίο.

6. Χαμηλή Γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού

Οι μεγάλες αποκλίσεις στα ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης που παρατηρούνται στις διάφορες περιοχές της χώρας (το 2005, 7,1% στην Κρήτη, έναντι 18,1% στη Δυτική Μακεδονία) αντανακλούν τη χαμηλή **γεωγραφική** κινητικότητα των εργαζομένων.

Η περιορισμένη γεωγραφική κινητικότητα οφείλεται (ΟΟΣΑ Σεπτ. 2005)¹¹ κυρίως:

(α) στο υψηλό ποσοστό ιδιοκατοίκησης στην Ελλάδα (άνω του 80%),

(β) στο σχετικά υψηλό κόστος μεταφορών που δεν επιτρέπει την καθημερινή μετακίνηση των εργαζομένων και

(γ) σε πολιτισμικούς παράγοντες και ειδικότερα στους αναπτυγμένους οικογενειακούς δεσμούς που στηρίζουν τους ανέργους και μειώνουν τα κίνητρα για μετακίνηση σε άλλες περιοχές.

Εξίσου περιορισμένη είναι και η επαγγελματική κινητικότητα, καθώς η μετακίνηση για απασχόληση σε διαφορετικό κλάδο περιορίζεται από τον κατακερματισμό του Συστήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων και από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται στη μεταφορά των ασφαλιστικών δικαιωμάτων από Ταμείο σε Ταμείο, παρά το ότι με την ψήφιση του νόμου για τη διαδοχική ασφάλιση πολλά από αυτά τα προβλήματα αναμένεται να επιλυθούν.

7. Αδήλωτη εργασία

Η αδήλωτη εργασία, παρά τις διαρκώς εντεινόμενες προσπάθειες για την καταπολέμησή της και τα θετικά αποτελέσματα αυτών, φαίνεται να συνεχίζει να αποτελεί διαρθρωτικό χαρακτηριστικό της ελληνικής αγοράς εργασίας και δημιουργεί συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, ενώ παράλληλα αποτελεί σοβαρό εμπόδιο ομαλής ένταξης στην αγορά εργασίας.

Στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το μέγεθος της παραοικονομίας εκτιμάται ότι είναι υψηλό, χωρίς όμως να υπάρχουν ακριβή στοιχεία. Ένα μέρος της αδήλωτης εργασίας αφορά στους μετανάστες, ενώ το υπόλοιπο το γηγενή πληθυσμό.

⁹ EUROSTAT 2006

¹⁰ Για ποιοτικά στοιχεία στο συγκεκριμένο ζήτημα βλ. και γνώμη της ΟΚΕ για το ΕΣΔΕΝ 2005-2006, 13-5-2005, όπως και στο ίδιο το κείμενο του ΕΣΔΕΝ 2005-2006.

¹¹ OECD Economic Surveys Greece - Volume 2005 Issue 12

Σύμφωνα με τις εκθέσεις¹² του Σ.Ε.Π.Ε. η αδήλωτη εργασία αν και τα τελευταία χρόνια ακολουθεί καθοδικές τάσεις σε επίπεδα σαφώς υψηλότερα του μέσου κοινοτικού όρου, διαμορφώνεται σε ποσοστό 18%-25%. Επιπλέον, από τις σχετικές εκθέσεις προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος της ανασφάλιστης – παράνομης απασχόλησης αφορά στο εγχώριο εργατικό δυναμικό.

Αναφορικά με την κλαδική κατανομή της αδήλωτης εργασίας, σχετικά πρόσφατη μελέτη¹³ (2001) έδειξε ότι οι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας και οι τομείς υπηρεσιών που παρουσιάζουν πιο διευρυμένα περιθώρια ανάπτυξης της παράνομης απασχόλησης είναι η βιομηχανία, οι κατασκευές, το εμπόριο, τα ξενοδοχεία-εστιατόρια και οι λοιπές υπηρεσίες, κλάδοι προς τους οποίους εντάθηκαν οι έλεγχοι του ΣΕΠΕ κατά την τελευταία περίοδο.

8. Υψηλά επίπεδα κινδύνου φτώχειας

Εκτός από την παγκοσμιοποίηση, τη γήρανση του πληθυσμού και τις αλλαγές στην εργασία, η Ελλάδα έχει να αντιμετωπίσει επιπλέον τις ακόλουθες προκλήσεις:

- διατήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας και της μακροχρόνιας οικονομικής βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, μέσω της αύξησης της αποδοτικότητας των συστημάτων, του εξορθολογισμού των δαπανών, της καταπολέμησης της εισφοροδιαφυγής και της αύξησης των εισροών
- βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών και κατά συνέπεια εκσυγχρονισμό του συστήματος κοινωνικής προστασίας, με επαρκή στελέχωσή του, συνεχή κατάρτιση του προσωπικού και αύξηση της αποτελεσματικότητάς του και
- εξάλειψη των περιφερειακών ανισοτήτων. Η περιφερειακή συνοχή αποτελεί βασική προτεραιότητα του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και προωθείται μέσω δράσεων όπως επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο, επενδυτικά κίνητρα, ανάπτυξη της υπαίθρου, αναβάθμιση υποδομών και της δικτύωσης, Περιφερειακοί Πόλοι Καινοτομίας. Παράλληλα, αναπτύσσονται συμπληρωματικές δράσεις στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας και ένταξης, ώστε να εξασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες.

Επιπρόσθετα, η διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για όλους αποτελεί πολιτική αποφασιστικής σημασίας αφού οι πολιτικές κοινωνικής ένταξης διασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή όλων στις ευκαιρίες που προσφέρει η κοινωνία. Στα πλαίσια των στόχων για ανάπτυξη-απασχόληση-κοινωνική δικαιοσύνη, η προσπάθεια για την επίτευξη υψηλών επιπέδων κοινωνικής συνοχής συμβαδίζει και ενισχύει την προσπάθεια για οικονομική μεγέθυνση-ανταγωνιστικότητα-καινοτομία. Η κοινωνική προστασία και η κοινωνική ενσωμάτωση αποτελούν τόσο συνέπειες όσο και προϋποθέσεις για την επιτυχία των στόχων της οικονομικής μεγέθυνσης και της πλήρους απασχόλησης.

9. Οι ανάγκες του τομέα της Υγείας για διοικητική και οργανωτική αναβάθμιση μπορούν να αναγνωρισθούν σε κεντρικό-επιτελικό επίπεδο, σε επίπεδο περιφερειών και σε επίπεδο μονάδων παροχής υπηρεσιών Υγείας και σχετίζονται με:

1. Απαξιωμένους ή ελλιπείς οργανισμούς λειτουργίας και προτύπων διοίκησης και οργάνωσης, ανεπαρκή συστήματα οικονομικής διαχείρισης και οικονομικού προγραμματισμού, ελλιπή (ή ανύπαρκτα) συστήματα διασφάλισης ποιότητας,. Επίσης, ο τομέας υποφέρει από ανεπαρκή, και σε πολλές περιπτώσεις ανύπαρκτα, πληροφοριακά συστήματα, τόσο σε επίπεδο οργάνωσης και διαχείρισης, όσο και σε επίπεδο διαχείρισης και αξιοποίησης των ιατρικών δεδομένων και γενικά της παραγόμενης γνώσης.
2. Κατακερματισμένη και ελλιπή Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας με ανεπάρκεια (ποσοτική και ποιοτική) των παρεχόμενων υπηρεσιών ιδίως στα αστικά κέντρα, τις δύσβατες και νησιωτικές περιοχές και τις περιοχές με τουριστική ανάπτυξη κατά την περίοδο αιχμής. Ανισορροπία κατανομής υποδομών και δυναμικού, χαμηλή ανταποκρισιμότητα στις παρούσες και τις αναδυόμενες ανάγκες των χρηστών. Έλλειμμα συστημάτων επίβλεψης, ελέγχου και ασφάλειας και έλλειψη διασύνδεσης με τις υπηρεσίες, που παρέχονται από ΟΤΑ, ασφαλιστικά ταμεία κλπ.
3. Ανεπαρκές σύστημα πρόληψης και προστασίας της Δημόσιας Υγείας. Έλλειψη συντονισμού δομών και υπηρεσιών. Έλλειψη μελετών, δεδομένων και χαρτών υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης. Έλλειψη υποδομών διαχείρισης της γνώσης. Έλλειψη συνέργειας μεταξύ ΥΓΚΑ, ΜΚΟ και ΟΤΑ στο σύστημα παροχής υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης. Έλλειψη συστήματος αξιοποίησης εθελοντισμού και εταιρικής κοινωνικής ευθύνης
4. Χαμηλή παραγωγή καινοτομίας και έλλειψη συστημάτων αξιοποίησης αποτελεσμάτων έρευνας. Περιορισμένη συνεργασία δημοσίου-ιδιωτικού τομέα και εσωστρέφεια του

¹² Έκθεση Πεπραγμένων Σ.Ε.Π.Ε έτους 2002», Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων –ΣΕΠΕ, 2003

¹³ Παραοικονομία και Φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, Ίδρυμα Βιομηχανικών Ερευνών, Τάτσος Ν., Αθήνα, 2001

συστήματος

5. Υστέρηση ανθρωπίνου δυναμικού του τομέα υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης στις απαιτήσεις των μεταρρυθμίσεων, έλλειμμα σε δυναμικό, ειδικότητες, δεξιότητες και κατάλληλες συμπεριφορές. Πεπαλαιωμένες και ανελαστικές πρακτικές αξιολόγησης και διαχείρισης του ανθρωπίνου δυναμικού

10. Ανισομερής ανάπτυξη της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης

Η συντελούμενη μεταρρύθμιση του τομέα ψυχικής υγείας βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή. Ο στόχος της αποασυλοποίησης των χρόνιων ψυχικά ασθενών και της μετάβασής τους σε μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης στην κοινότητα (Α' πυλώνας του Προγράμματος «Ψυχαργώς») αποτέλεσε την αιχμή της προσπάθειας κατά το προηγούμενο διάστημα και έχει εκπληρωθεί σε μεγάλο βαθμό. Ταυτόχρονα, το κλείσιμο σειράς παραδοσιακών ψυχιατρικών νοσοκομείων άλλαξε άρδην την κατάσταση του συστήματος παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας, σηματοδοτώντας ευρύτερες αλλαγές στη φιλοσοφία, το σχεδιασμό και τη διανομή των υπηρεσιών ψυχικής υγείας στη χώρα μας.

Τα επιτεύγματα της μακροχρόνιας και επίπονης διαδικασίας μετασχηματισμού του τομέα είναι ανάγκη να συνδεθούν με την ένταση της προσπάθειας για τη δημιουργία δικτύου πολυδιάστατων, γενικών και εξειδικευμένων υπηρεσιών στην κοινότητα (Β' πυλώνας Προγράμματος «Ψυχαργώς»). Οι υφιστάμενες υπηρεσίες είναι ανάγκη να πολλαπλασιασθούν σε γεωγραφική και πληθυσμιακή βάση, ώστε να προσεγγίσουν τις τρέχουσες και αναδυόμενες ανάγκες του πληθυσμού. Ταυτόχρονα, η εμπάθυνση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης συναρτάται με την ανάγκη διασφάλισης της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών, την υποστήριξη της συλλογικής έκφρασης των χρηστών των υπηρεσιών, τον εκσυγχρονισμό του λειτουργικού προτύπου του τομέα, τον έμπρακτο σεβασμό και προάσπιση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών και την πληρέστερη κινητοποίηση του συνόλου του ανθρωπίνου δυναμικού του τομέα και των κοινωνικών εταίρων στο επίπεδο της κοινότητας

11. Υστέρηση στην εφαρμογή γενικών πολιτικών αποϊδρυματισμού και αυτόνομης διαβίωσης

Η εφαρμογή παρεμβάσεων αποϊδρυματισμού και η αρχική ανάπτυξη υπηρεσιών αυτόνομης διαβίωσης κατά το προηγούμενο διάστημα είχαν τα χαρακτηριστικά πιλοτικής εφαρμογής και δεν συνδέθηκαν εξαρχώς με τα χαρακτηριστικά ενός μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού. Παρά ταύτα, οι υλοποιηθείσες παρεμβάσεις αποτέλεσαν το πρόπλασμα για τη διεύρυνση της εφαρμογής αντίστοιχων παρεμβάσεων. Η εκκίνηση από καλύτερες θέσεις είναι ανάγκη να συνδεθεί με τον εκσυγχρονισμό των λειτουργικών χαρακτηριστικών του τομέα και των φορέων σχεδιασμού και διανομής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας. Ταυτόχρονα, είναι ανάγκη να ενισχυθεί η εταιρικότητα στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των πολιτικών κοινωνικής φροντίδας με τη μόχλευση της συμμετοχής των οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων και ιδιαίτερα των χρηστών των υπηρεσιών. Τέλος, η ενίσχυση της επιχειρησιακής αντίληψης, η επίτευξη αποτελεσματικότητας και η παράμετρος της ποιότητας θα πρέπει να διαπεράσουν τις σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις σε όλο τους το εύρος.

12. Δυνατότητα περαιτέρω αξιοποίησης του ρόλου των κοινωνικών εταίρων

Η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων όσον αφορά το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής δεν έχει αξιοποιηθεί στο μέγιστο βαθμό, αν και οι κοινωνικοί εταίροι ήδη συνεισφέρουν ουσιαστικά στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου και συμμετέχουν ενεργά σε σχετικές Επιτροπές (π.χ. Εθνική Επιτροπή Απασχόλησης, ΕΣΣΕΕΚΑ, Επιτροπές Παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κλπ). Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα προβλέπει συγκεκριμένες παρεμβάσεις στήριξης και ευαισθητοποίησης για την ανάπτυξη ικανοτήτων και κοινών δράσεων (capacity building and joint actions) με τους κοινωνικούς εταίρους, σύμφωνα και με το άρθρο 5.3 του Κανονισμού 1081/2006. Στο πλαίσιο αυτό θα αξιοποιηθούν οι σχετικές καλές πρακτικές, αυτές που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ΚΠ EQUAL, στο χώρο της ψυχικής υγείας, κ.λ.π.

1.4. Διατύπωση και Ιεράρχηση Αναγκών

Τα προβλήματα συστηματοποιούνται σε ένα «ιεραρχημένο σύστημα αναγκών», στις οποίες οφείλει το **Ε.Π ΑΝΑΔ 2007-2013** να απαντήσει, μέσα από τη στρατηγική του. Οι ανάγκες αυτές, σε συνδυασμό με τα πορίσματα της SWOT ανάλυσης, προδιαγράφουν στην ουσία τους Γενικούς Στόχους του Προγράμματος και προσδιορίζονται στις ακόλουθες:

- Ανάγκη 1** Αποτελεσματικές και ελκυστικές **ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης** μέσω του ολοκληρωμένου χαρακτήρα των παρεμβάσεων, επιδιώκοντας ταυτόχρονα την κινητοποίηση και ενεργό συμμετοχή του άνεργου.
- Ανάγκη 2** Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση των **γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων** και ειδικών ομάδων του πληθυσμού.
- Ανάγκη 3** Ενίσχυση και καλύτερη στόχευση των δράσεων ενθάρρυνσης της επαγγελματικής δραστηριότητας των γυναικών βάσει της **εναρμόνισης οικογενειακής – επαγγελματικής ζωής** και της αποδέσμευσής τους από τη φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων.
- Ανάγκη 4** Βελτίωση, αναβάθμιση και μετατροπή των **Κέντρων Προώθησης στην Απασχόληση** (ΚΠΑ) σε ολοκληρωμένα κέντρα παροχής υπηρεσιών μιας στάσης (one-stop-shops).
- Ανάγκη 5** Συγκρότηση των αναγκαίων, ικανών και αποτελεσματικών συνεργιών και διασυνδέσεων των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) με τις υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, τους ελεγκτικούς φορείς της αγοράς εργασίας, αλλά και προώθηση συνεργασιών με τις δομές και τους φορείς που συμμετέχουν στην προώθηση της απασχόλησης.
- Ανάγκη 6** Ανάπτυξη και εφαρμογή του **Συστήματος Πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων**, δεξιοτήτων και προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, βάσει της εκπόνησης των επαγγελματικών περιγραμμάτων.
- Ανάγκη 7** Δημιουργία ποιοτικότερων θέσεων εργασίας, ενδυνάμωση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας.
- Ανάγκη 8** Ενίσχυση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων του Εργατικού Δυναμικού.
- Ανάγκη 9** Μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης. Εξειδικεύοντας σε
- Ανάγκη 9.1* Επαναπροσδιορισμό του πλαισίου παροχής της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης
- Ανάγκη 9.2* Ενίσχυση της δια βίου μάθησης και αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων σε ενέργειες δια βίου μάθησης
- Ανάγκη 9.3* Συστηματοποίηση και εμπάθυνση της κοινωνικής διάστασης της ΚτΠ μέσω στοχευμένων πολιτικών
- Ανάγκη 10** Υλοποίηση πολιτικών ενσωμάτωσης των μεταναστών στον κοινωνικό ιστό.
- Ανάγκη 11** Βελτίωση και επέκταση των δράσεων ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής.
- Ανάγκη 12** Ενίσχυση των ικανοτήτων **των κοινωνικών εταίρων** και προώθηση της ενεργού συμμετοχής τους στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής (ενίσχυση των ικανοτήτων και των από κοινού δράσεων/capacity building and joint actions).
- Ανάγκη 13** Αντιμετώπιση του υψηλού κόστους και της χαμηλής ανταγωνιστικότητας του συστήματος Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Υ&ΚΑ), εσωστρέφεια.
- Ανάγκη 14** Αντιμετώπιση του κατακερματισμού και των ελλείψεων της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και των ανεπαρκειών στο σύστημα πρόληψης και προστασίας της Δημόσιας Υγείας.
- Ανάγκη 15** Ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης (Μείωση του υψηλού αριθμού δομών κλειστής φροντίδας).
- Ανάγκη 16** Βελτίωση της συνέργιας μεταξύ Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΜΚΟ και ΟΤΑ.
- Ανάγκη 17** Ενθάρρυνση καινοτομίας και ανάπτυξη συστημάτων αξιοποίησης αποτελεσμάτων έρευνας στον τομέα Υ&ΚΑ.
- Ανάγκη 18** Αναβάθμιση του ανθρωπίνου δυναμικού σε ορισμένες ειδικότητες και περιοχές του τομέα Υ&ΚΑ.

1.5. Περιφερειακή Εξειδίκευση Αναγκών

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης διαπιστώνεται ότι υπάρχουν διαφορετικές αναπτυξιακές επιδόσεις κάθε Περιφέρειας, με συνέπεια τη διαφοροποίηση της επιλεξιμότητας κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού.

Έτσι, παράλληλα με τη διαφοροποίηση των Περιφερειών της χώρας με κριτήριο τις αναπτυξιακές τους επιδόσεις, καταγράφονται σημαντικές διαφοροποιήσεις στα πεδία της αγοράς εργασίας, της ανεργίας, της φτώχειας, καθώς και της κοινωνικής πολιτικής συνολικά. Στο πλαίσιο αυτό λαμβάνονται υπόψη στοιχεία, όπως η επιτυχής σύζευξη της ζήτησης με την προσφορά εργασίας, ο ρυθμός μεταβολής του εργατικού δυναμικού (εξαιτίας της ύπαρξης περισσότερων γυναικών και νέων ή και μεταναστών στην εργασία), η εξέλιξη της ανεργίας, της φτώχειας και της κοινωνικής πολιτικής, καθώς και οι άνισες επιπτώσεις των ανωτέρω στο χώρο (διοικητικό και γεωγραφικό). Το «χάρτη» αυτό συμπληρώνουν οι διάφορες κοινωνικές ομάδες, οι οποίες εμφανίζουν προβλήματα σε άμεση συνάρτηση με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε Περιφέρειας.

Οι παραπάνω ανάγκες - στόχοι σε **περιφερειακό επίπεδο** συστηματοποιούνται:

- Σε **εστιασμένες παρεμβάσεις στις έντεκα (11) Περιφέρειες του Στόχου** ¹⁴ για την ταχύτερη αντιμετώπιση των ανωτέρω αναγκών, μέσω της οποίας θα επιταχυνθεί η ανάπτυξη τους. Περαιτέρω, οι παρεμβάσεις στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης και στις Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου θα συνδεθούν με τις χωρικές ιδιαιτερότητες κάθε ανάγκης, σύμφωνα με την αποτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης του τομέα, αλλά και με την υποστήριξη συγκεκριμένων «συστημάτων» που προβλέπονται οριζόντια στις συστημικές παρεμβάσεις του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013. Για παράδειγμα, θα δοθεί έμφαση στην ανεργία των νέων και των γυναικών και στην αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας, η οποία εντοπίζεται κυρίως σε περιφέρειες με χαμηλή τουριστική ανάπτυξη.
- Στην **σταθεροποίηση και ενδυνάμωση των θετικών αναπτυξιακών των δύο (2) Περιφερειών του Στόχου 2** ¹⁵ με παράλληλη επίλυση των αρνητικών φαινομένων. Σημειώνεται ότι αν και οι Περιφέρειες του Στόχου 2 (Σταδιακής Εισόδου) διαπνέονται θεωρητικά από ομογενοποιημένα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, στην περίπτωση των δύο συγκεκριμένων Περιφερειών Ν. Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας, εμφανίζονται έντονα φαινόμενα ενδοπεριφερειακών χαρακτηριστικών ανισοτήτων, τα οποία θα αντιμετωπισθούν στο ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013 στο βαθμό που αυτές αντανακλώνται στις διατυπωθείσες ανάγκες.

Η συγκεκριμένη χωρική στόχευση όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους, συνδυάζεται με την γενικότερη στρατηγική του **ΕΣΠΑ 2007-2013**, σύμφωνα με την οποία, στις ταχύτερα αναπτυσσόμενες Περιφέρειες της χώρας θα δοθεί έμφαση στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δυναμικών τους χαρακτηριστικών, με την ενίσχυση των υποδομών, των θεσμικών μηχανισμών και

¹⁴ Περιφέρειες Αμιγούς Στόχου Σύγκλισης (Κρήτη, Ιόνια, Β. Αιγαίο, ΑΜΘ, Ήπειρος, Θεσσαλία Δ. Ελλάδα, Πελοπόννησος) και Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης - Phasing Out (Αττική, Κ. και Δ. Μακεδονία)

¹⁵ Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου - Phasing In (Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας)

των οργανωτικών καινοτομιών που κρίνονται αναγκαίες για την περαιτέρω στήριξη της ανάπτυξης.

Οι παραπάνω ανάγκες δεν τεκμηριώνουν μόνο τους γενικούς και ειδικούς στόχους του Προγράμματος, αλλά αναδεικνύουν τις συνιστώσες της **χωρικής διάστασης** του εθνικού αναπτυξιακού προγραμματισμού (spatial planning strategy), οι οποίες εστιάζουν σε συγκεκριμένα **χωρικά σύνολα**: τις πόλεις, τις ορεινές περιοχές, τις νησιωτικές περιοχές καθώς και τις αγροτικές περιοχές και τις περιοχές που συνδέονται με την αλιεία. Σε κάθε χωρικό σύνολο το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα αντιμετωπίσει τις αντίστοιχες ανάγκες και προβλήματα που εκφράζονται στο ανθρώπινο δυναμικό και την κοινωνική συνοχή με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, είτε αυτόνομα, είτε σε συνέργια με τις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ.

Πίνακας 3: Ποσοστά απασχόλησης, ανεργίας, μακροχρόνιας ανεργίας, ανεργίας γυναικών και ανεργίας νέων ανά Περιφέρεια

Τύπος Περιφέρειας	Όνομασία Περιφέρειας	% απασχόλησης	% ανεργίας	% μακροχρόνιας ανεργίας	% ανεργίας γυναικών	% ανεργίας νέων
Σύγκλισης	Κρήτη	64,92* (1)	7,1* (1)	2,91* (3)	11,18* (1)	17,61* (1)
	Ιόνια Νησιά	64,06* (2)	8,6* (2)	2,40* (1)	12,48* (2)	22,66* (5)
	Πελοπόννησος	63,62* (3)	8,7* (3)	5,62 (6)	14,08* (4)	28,18 (7)
	Θεσσαλία	60,39* (6)	9,5* (6)	5,24* (5)	16,74 (6)	20,26* (4)
	Ανατ. Μακ. Θράκη	59,54 (8)	11,9 (12)	6,89* (11)	17,75 (8)	31,41 (9)
	Ήπειρος	56,28 (12)	11,5 (11)	7,39 (12)	18,96 (11)	36,12 (12)
	Δυτική Ελλάδα	56,65 (11)	10,6 (8)	6,16 (8)	18,62 (10)	24,94* (6)
	Βόρειο Αιγαίο	56,82 (10)	10,2 (7)	6,34 (9)	19,66 (12)	35,19 (11)
Σταδιακής Εξόδου	Αττική	61,37* (4)	8,8* (4)	4,67 (4)	12,48* (3)	20,26* (3)
	Κεντρική	57,87 (9)	11,1 (10)	5,87 (7)	17,52 (7)	28,72 (8)
	Δυτική Μακεδονία	52,05 (13)	18,1 (13)	12,95 (13)	28,00 (13)	43,96 (13)
Σταδιακής Εισόδου	Νότιο Αιγαίο	61,01* (5)	9,3* (5)	2,85* (2)	16,61 (5)	18,35* (2)
	Στερεά Ελλάδα	60,00 (7)	11,0 (9)	6,35 (10)	18,55 (9)	31,81 (10)
Σύνολο Περιφερειών		60,10	9,9	5,26	15,30	25,99

*Επιδόσεις υψηλότερες από το μέσο όρο της χώρας

Επιδόσεις χαμηλότερες από το μέσο όρο της χώρας

Σημείωση: οι αριθμοί στην παρένθεση υποδηλώνουν την κατάταξη σε σχέση με το μέσο όρο της Ελλάδας

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2005

Πίνακας 11: Κίνδυνος φτώχειας ανά Περιφέρεια

Τύπος Περιφέρειας	Όνομασία Περιφέρειας	Κίνδυνος Φτώχειας
Σύγκλισης	Κρήτη	15,7%* (2)
	Ιόνια Νησιά	24,5% (6)
	Πελοπόννησος	29,0% (9)
	Θεσσαλία	26,0% (8)
	Ανατ. Μακ. Θράκη	32,2% (13)
	Ήπειρος	36,2% (12)
	Δυτική Ελλάδα	30,3% (11)
	Βόρειο Αιγαίο	18,9%* (3)
Σταδιακής Εξόδου	Αττική	12,2%* (1)
	Κεντρική Μακεδονία	22,7% (4)
	Δυτική Μακεδονία	23,9% (5)
Σταδιακής Εισόδου	Νότιο Αιγαίο	29,3% (10)
	Στερεά Ελλάδα	25,7% (7)
Σύνολο Περιφερειών		21,0

*Επιδόσεις υψηλότερες από το μέσο όρο της χώρας

Επιδόσεις χαμηλότερες από το μέσο όρο της χώρας

Σημείωση: οι αριθμοί στην παρένθεση υποδηλώνουν την κατάταξη σε σχέση με το μ.ο. της Ελλάδας

Πηγή: Kikilias El. And Gazon E. with the collaboration of D. Ntontis, Regional aspects of Poverty in Greece, EKKE Social Cohesion Bulletin, 1/2005

Στη συνέχεια, γίνεται ιδιαίτερη προσέγγιση των ζητημάτων αυτών ανά **χωρική ενότητα**, έτσι όπως έχουν προσδιορισθεί στο ΕΣΠΑ, δεδομένου ότι στις διαφοροποιήσεις αυτές στηρίζεται η εστίαση των δράσεων του ΕΠ ΑΝΑΔ:

A. Χωρική ενότητα Μακεδονίας - Θράκης

Η στρατηγική αποτελείται από ένα κοινό στοιχείο και μια σειρά διαφοροποιημένων παρεμβάσεων κυρίως ως προς την έντασή τους. Άλλωστε, η διαφοροποίηση της κατάταξης των τριών Περιφερειών συνδέεται με την ιδιαιτερότητα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, η οποία χαρακτηρίζεται από τις πλέον χαμηλές επιδόσεις στον τομέα της απασχόλησης, παρά τις σχετικά υψηλές αναπτυξιακές της προοπτικές.

Στον τομέα της κοινωνικής ενσωμάτωσης σε πρώτη θέση βρίσκονται οι ανάγκες παρέμβασης στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Το πρόβλημα καθίσταται ιδιαίτερα έντονο εάν συνδυαστούν τα προβλήματα φτώχειας, απασχόλησης και ανεργίας και κοινωνικής ενσωμάτωσης.

- Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Με κριτήριο το σύνολο των δεδομένων της αγοράς εργασίας, η Περιφέρεια κατατάσσεται στην ενδιάμεση κατηγορία στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας. Σε ό,τι αφορά την ανεργία η Περιφέρεια κατατάσσεται στην κατηγορία που παρουσιάζει τα πλέον έντονα προβλήματα, ενώ με τα κριτήρια της απασχόλησης κατατάσσεται στην κατηγορία των περιφερειών με σχετικά περιορισμένα προβλήματα.

Τέλος, με κριτήριο την έκθεση στον κίνδυνο της φτώχειας η Περιφέρεια αποτελεί την πλέον απειλούμενη Περιφέρεια της χώρας. Η κατάσταση αυτή συνδέεται με τον ακριτικό και συνοριακό της χαρακτήρα (κάτι που από μειονέκτημα μπορεί να μεταβληθεί σε πλεονέκτημα λόγω της διεύρυνσης της Ε.Ε.), με τη σημαντική σημασία του πρωτογενή τομέα τόσο στη διαμόρφωση του ΑΕΠ όσο και στην απασχόληση, με την αποβιομηχάνιση των τελευταίων ετών, καθώς και με τη βραδύτητα προσαρμογής του παραγωγικού προτύπου και του προτύπου απασχόλησης της Περιφέρειας στις απαιτήσεις της αγοράς.

Η πολιτική αύξησης των νέων και αναπλήρωσης των απωλεσθεισών θέσεων εργασίας, ιδιαίτερα στο πρωτογενή τομέα, πρέπει να στηρίζεται στην ενδυνάμωση των τάσεων προσαρμογής του προτύπου απασχόλησης σε μια σύγχρονη οικονομία μέσα από την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και κλάδων που πλήττονται, την προσέλκυση βιώσιμων επιχειρήσεων στην Περιφέρεια και κινητοποίηση της ενδογενούς επιχειρηματικότητας.

Η επαγγελματική κατάρτιση και η δια βίου μάθηση του εργατικού δυναμικού, η ενίσχυση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας των ομάδων που αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα (γυναίκες, νέοι, μακροχρόνια άνεργοι, άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες) μέσω της αποτελεσματικότερης σύζευξης της ζήτησης με την προσφορά εργασίας αποτελούν τους κύριους άξονες της στρατηγικής για τη μείωση του αριθμού των ανέργων και του κινδύνου έκθεσης στη φτώχεια.

Για την αντιμετώπιση των εξαιρετικά σημαντικών προβλημάτων φτώχειας και κοινωνικής ενσωμάτωσης θα δοθεί έμφαση σε δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και σε ολοκληρωμένες δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες.

- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Η συγκεκριμένη Περιφέρεια αποτελεί το γεωγραφικό κέντρο της Βόρειας Ελλάδος, είναι και αυτή μια συνοριακή Περιφέρεια και εμφανίζει αντίστοιχα προβλήματα αναδιάρθρωσης της παραγωγικής βάσης με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, αν και μικρότερης έντασης λόγω της αυξημένης αστικότητάς της. Παρά το γεγονός ότι στη συγκεκριμένη Περιφέρεια βρίσκονται σημαντικά αστικά κέντρα, η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα εξακολουθεί να είναι υψηλή. Η Περιφέρεια παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα στην ανεργία και την απασχόληση εξαιτίας της μετεγκατάστασης βιομηχανιών εκτός των συνόρων και της αδυναμίας προσέλκυσης επενδύσεων. Αντίθετα, ο κίνδυνος έκθεσης στη φτώχεια εμφανίζεται σχετικά περιορισμένος εξαιτίας των μεγάλων αστικών συγκεντρώσεων.

Η πολιτική μείωσης της ανεργίας και αύξησης της απασχόλησης πρέπει να είναι αντίστοιχη με αυτή που θα ασκηθεί και στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και θα στοχεύει στην επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, ειδικά στους τομείς της τεχνολογικής ανάπτυξης και

καινοτομίας, στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και στην αύξηση της απασχολησιμότητας του εν δυνάμει εργατικού δυναμικού, στην ενίσχυση τοπικών επιχειρήσεων στη βάση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων που θα αποτελέσουν πόλο δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, στην ενίσχυση της βιώσιμης γυναικείας και νεανικής επιχειρηματικότητας, στην προώθηση της ενεργού γήρανσης, στην προώθηση των τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης για την αντιμετώπιση θυλάκων υψηλής ανεργίας.

Επίσης έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις επανακατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων των κλάδων της μεταποίησης για να τονωθεί η ανταγωνιστικότητα του που μπορεί, εξαιτίας του σημαντικού αστικού κέντρου της Θεσσαλονίκης να αποτελέσει σημαντικό πόλο ανάπτυξης. Ακόμα σχετικές δράσεις υποστήριξης της δια βίου μάθησης θα πρέπει να εστιάσουν στην ενδυνάμωση των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την πρωτογενή παραγωγή των δυτικών περιοχών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Στις περιοχές αυτές έμφαση επίσης μπορεί να δοθεί σε καινοτόμες παρεμβάσεις με σύγχρονα εργαλεία χρηματοοικονομικής τεχνικής για την ενίσχυση πρωτοβουλιών απασχόλησης με οριζόντια ή γεωγραφική διάσταση (Πρότυπα Καινοτόμα Σχέδια Ανάπτυξης (global grants), αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών μέσων.

Τέλος, στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας απαιτείται επίσης μια ιδιαίτερη στόχευση σε ολοκληρωμένες δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες (μακροχρόνια ανέργους κλπ) που μπορούν να περιλαμβάνουν ενέργειες για την κινητοποίηση και ενεργοποίησή τους, δηλαδή ενέργειες προκατάρτισης, συμβουλευτικής και υποστήριξης, τοπικά σχέδια κοινωνικής ένταξης κλπ.

- Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Στην **Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας** η οποία αποτελεί την πλέον προβληματική περιφερειακή αγορά εργασίας της χώρας (παρά τις σχετικά υψηλές αναπτυξιακές της επιδόσεις που οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στον κλάδο της ενέργειας) έμφαση θα δοθεί σε δράσεις κατάρτισης –επανακατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων. Οι δράσεις αυτές θα είναι προσαρμοσμένες στον μετασχηματισμό του παραγωγικού προτύπου της Περιφέρειας, από παραδοσιακό σε σύγχρονο και θα λαμβάνουν υπόψη τη διεύρυνση του τομέα παροχής υπηρεσιών, ο οποίος αναπτύσσεται σε συνάρτηση με τους μεγάλους οδικούς άξονες (Εγνατία Οδός). Οι δράσεις αυτές επίσης πρέπει να εστιασθούν στην προσπάθεια ανάσχεσης της συρρίκνωσης του πρωτογενή τομέα (ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές), την αντιμετώπιση των ομαδικών απωλειών θέσεων εργασίας που είναι συνάρτηση αποβιομηχανοποίησης - μείωσης της ανταγωνιστικότητας παραδοσιακών δραστηριοτήτων (π.χ.: γουνοποιία, κλωστοϋφαντουργία κλπ). Στην κατεύθυνση αυτή μπορούν να δρομολογηθούν δράσεις για τη δια βίου μάθηση αυτοαπασχολούμενων αγροτών, σε θέματα παραγωγής ευγενών προϊόντων, καθώς και κατάρτιση σε θέματα ανάπτυξης τουριστικών υπηρεσιών (ορεινός, πολιτιστικός τουρισμός κλπ.)

Λόγω του έντονου προβλήματος πρόσβασης στην αγορά εργασίας που αντιμετωπίζουν οι νέοι στην περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (ποσοστά ανεργίας που πλησιάζουν το 44%), άλλα και οι γυναίκες με ποσοστά ανεργίας (τόσο σε Δυτική όσο και Κεντρική Μακεδονία) υψηλότερα του εθνικού μέσου όρου, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην πρόληψη της ανεργίας και σε δράσεις ενίσχυσης της αυταπασχόλησης και επιχειρηματικότητας των νέων και των γυναικών.

Τα αρνητικά μεγέθη της αγοράς εργασίας απαιτούν επίσης μια ιδιαίτερη στόχευση σε ολοκληρωμένες δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες (μακροχρόνια ανέργους κλπ) που μπορούν να περιλαμβάνουν ενέργειες για την κινητοποίηση και ενεργοποίησή τους, δηλαδή ενέργειες προκατάρτισης, συμβουλευτικής και υποστήριξης, τοπικά σχέδια κοινωνικής ένταξης κλπ.

B. Χωρική ενότητα Θεσσαλίας, Ηπείρου και Στερεάς Ελλάδας

Η ενότητα αυτή χαρακτηρίζεται από ένα κεντρικό ορεινό όγκο και τις ανατολικές απολήξεις του και από ένα παραγωγικό πρότυπο με σημαντικά κοινά στοιχεία, αλλά και από το ρόλο και τη δυναμική των αστικών κέντρων του συγκεκριμένου χωρικού συνόλου.

Στην κατάταξη η Θεσσαλία παρουσιάζεται ως μια Περιφέρεια σε γενικά ενδιάμεση κατάσταση, ενώ οι άλλες δύο Περιφέρειες κατατάσσονται προς το τέλος της κλίμακας και αυτό γιατί στην μεν Ήπειρο καθυστερεί ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού προτύπου και μόλις τώρα ολοκληρώνονται τα μεγάλα έργα υποδομής, στη δε Στερεά Ελλάδα αποτυπώνεται ο δυισμός παραδοσιακή αγροτική οικονομία-βιομηχανική ανάπτυξη, ως συνέπεια της γειτνίασης με την Αττική. Τέλος, και οι τρεις Περιφέρειες παρουσιάζουν στοιχεία τουριστικής ανάπτυξης με διαφορετική ένταση και κατά διαφορετικό τρόπο (Μέτσοβο, Πήλιο, Ευρυτανία, Αράχοβα, Σποράδες, Εναλλακτικός τουρισμός).

Η διαφοροποίηση αυτή αποτυπώνεται και στο δείκτη έκθεσης στον κίνδυνο της φτώχειας. Η Ήπειρος είναι η Περιφέρεια με τα περισσότερα προβλήματα, η Στερεά Ελλάδα βρίσκεται επίσης σε χαμηλή θέση στην κατάταξη και η Θεσσαλία σε ενδιάμεση θέση.

- Περιφέρεια Θεσσαλίας

Η Θεσσαλία βρίσκεται σε ό,τι αφορά τα κριτήρια απασχόλησης, αγοράς εργασίας, φτώχειας και κοινωνικής ενσωμάτωσης σε ενδιάμεση κατάσταση στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας. Ειδικότερα, η Περιφέρεια κατατάσσεται σύμφωνα με τα κριτήρια της απασχόλησης, της ανεργίας και της φτώχειας στην έκτη, έκτη και όγδοη θέση στο σύνολο των 13 Περιφερειών της χώρας. Η κατάσταση αυτή συνδέεται με τη μεγάλη σημασία του πρωτογενή τομέα στη διαμόρφωση του τοπικού εισοδήματος και της απασχόλησης, με τις περιορισμένες σχετικά συνέπειες της αποβιομηχανοποίησης (εκτός από το Βόλο και εκτός από ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους στο σύνολο της Περιφέρειας που συνδέονται με την μεταποίηση αγροτικών προϊόντων) καθώς και με την αυξανόμενη σημασία των υπηρεσιών.

Κύριος στόχος της στρατηγικής του Προγράμματος είναι ο μετασχηματισμός του προτύπου απασχόλησης από την σημερινή του μορφή σε μια πλέον σύγχρονη και η σταδιακή αποσύνδεση του προτύπου αυτού από τον τρόπο οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας του παρελθόντος, προσανατολιζόμενο στην ανταγωνιστική αγορά καθώς και στο δυναμισμό και τη δικτύωση των αστικών της κέντρων.

Η στρατηγική του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» στοχεύει στη διευκόλυνση της απασχόλησης και στην αύξηση της απασχολησιμότητας του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού, στην ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, στη δια βίου μάθηση με έμφαση στην προώθηση του αγροτικού μετασχηματισμού και της απασχόλησης στους λοιπούς τομείς της τοπικής οικονομίας, στην αξιοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης για την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας, στην προώθηση της αυτοαπασχόλησης μέσω κινήτρων, στην κατάρτιση τοπικών συμφωνιών απασχόλησης σε περιοχές – θύλακες ανεργίας, καθώς και στην κατάρτιση και κοινωνική ενσωμάτωση μεταναστών και ειδικών ομάδων πληθυσμού.

- Περιφέρεια Ηπείρου

Η Περιφέρεια Ηπείρου είναι μια από τις Περιφέρειες που παρουσιάζει σημαντική αναπτυξιακή υστέρηση στην Ελλάδα, ενώ επίσης εμφανίζει χαμηλά σχετικά ποσοστά απασχόλησης (56,3%).

Σε αυτό συντείνει η συνοριακή και απομακρυσμένη θέση της ως προς τους άξονες ανάπτυξης και τις μεγάλες πληθυσμιακές συγκεντρώσεις της χώρας, ο αγροτικός της χαρακτήρας και το παραδοσιακό και αργά μετασχηματιζόμενο παραγωγικό της πρότυπο.

Αν και οι περισσότεροι από τους παράγοντες αυτούς αλλάζουν ριζικά τα τελευταία χρόνια, οι επιδόσεις στον τομέα που εξετάζεται παραμένουν ακόμα προβληματικές. Η Ήπειρος βρίσκεται στη δεύτερη από το τέλος θέση σε ό,τι αφορά την απασχόληση, γεγονός που συνδυάζεται με τον αγροτικό της χαρακτήρα και την ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού της και στη δεύτερη από το τέλος θέση σε ό,τι αφορά την ανεργία, ενώ αποτελεί την Περιφέρεια με το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού εκτεθειμένο σε κίνδυνο φτώχειας.

Η στρατηγική του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» στοχεύει στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση με ενεργά μέτρα αύξησης των ευκαιριών απασχόλησης σε όλους τους τομείς και βελτίωσης της απασχολησιμότητας του δυναμικού, στην ενίσχυση της βιώσιμης γυναικείας απασχόλησης και της νεανικής απασχόλησης, στις τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης, στον εκσυγχρονισμό των δομών επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης και στην προώθηση της δια βίου μάθησης στο μη αγροτικό τομέα, στους αυτοαπασχολούμενους και στους ανέργους.

Η φτώχεια, τέλος, και η ηλικιακή δομή του πληθυσμού σε σχέση με το πρότυπο κατοίκησης και απασχόλησης στα αστικά κέντρα και την ύπαιθρο διαφορετικών ηλικιακών κατηγοριών παραπέμπει στην ανάγκη ενίσχυσης των κοινωνικών δομών και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους.

- Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Στερεά Ελλάδα αποτελεί ως προς το αναπτυξιακό της πρότυπο και την απασχόληση μια ιδιαίτερη Περιφέρεια της χώρας. Η ιδιαιτερότητά αυτή προκύπτει από τη στενή της σχέση με την Αττική και την εγκατάσταση σε αυτή σημαντικών μεταποιητικών μονάδων (κυρίως στη Βοιωτία), από το γεωγραφικό της ανάγλυφο και την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων στις ορεινές της περιοχές. Το επίπεδο προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και της επιχειρηματικής της

βάσης διαφοροποιείται σε Νομαρχιακό επίπεδο, καθώς ιδίως σε ορεινές περιοχές παρουσιάζεται μεγάλη υστέρηση του ανθρώπινου δυναμικού σε σύγχρονες δεξιότητες (συμπεριλαμβανομένου του αγροτικού τομέα), οι οποίες μακροπρόθεσμα μπορούν να αποτελέσουν αναχώματα της ανάπτυξης της περιφέρειας.

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας από αυτήν την άποψη θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις δια βίου κατάρτισης και ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση των εργαζομένων, τόσο σε νέες δεξιότητες που απαιτεί ο σταδιακός εκσυγχρονισμός της μεταποιητικής βάσης της περιφερειακής οικονομίας, όσο και σε νέους τομείς που θα αναδείξουν το φυσικό τουριστικό πλούτο και το δυναμισμό του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας, ιδίως στην ορεινή ενδοχώρα και τα νησιά της Περιφέρειας (Εύβοια). Επίσης οι δράσεις ενίσχυσης της δια βίου μάθησης μπορούν να εστιασθούν και στην ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων στον Τριτογενή τομέα μεταξύ των αστικών της κέντρων.

Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε δράσεις κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης τόσο σε τομείς και ειδικότητες που θα δημιουργήσει ο σταδιακός εκσυγχρονισμός της μεταποιητικής βάσης της περιφερειακής οικονομίας, όσο και σε νέους τομείς που θα αναδείξουν το φυσικό τουριστικό πλούτο και το δυναμισμό του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας, ιδίως στην ενδοχώρα.

Γ. Χωρική ενότητα Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου, Ιονίων Νήσων.

Παρά το γεωγραφικό της δισισμό, η συγκεκριμένη χωρική ενότητα χαρακτηρίζεται από μια σειρά κοινών προβλημάτων που συνδέονται με την εμμονή του παραδοσιακού προτύπου του αγροτικού τομέα, με τις επιπτώσεις της αποβιομηχάνισης στα αστικά της κέντρα αλλά και με το δυναμικό κλάδο της τουριστικής και οικιστικής ανάπτυξης ο οποίος, όμως, όπως είναι αναμενόμενο διαφοροποιείται κατά περιοχές. Συνολικά, τα προβλήματα παρουσιάζουν ιδιαίτερη ένταση στην Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας.

- Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Δυτική Ελλάδα αποτελεί σύμφωνα με τα κριτήρια της απασχόλησης και της ανεργίας μια από τις Περιφέρειες της χώρας που κατατάσσεται στο τελευταίο ένα τρίτο σε ό,τι αφορά την ένταση των προβλημάτων. Το ίδιο ισχύει και για την έκθεση στον κίνδυνο της φτώχειας.

Οι λόγοι που οδηγούν στη συγκεκριμένη κατάσταση συνδέονται με την καθυστέρηση του μετασχηματισμού του παραγωγικού προτύπου κυριαρχίας του πρωτογενή τομέα και με τα προβλήματα αποβιομηχάνισης που αντιμετωπίζουν τα αστικά της κέντρα. Καθοριστική για την κατάσταση αυτή είναι και η σχετικά απομακρυσμένη χωρικά θέση της σε σχέση με τον υφιστάμενο άξονα ανάπτυξης, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τα μεγάλα έργα στην Περιφέρεια άρχισαν να πραγματοποιούνται με σχετική καθυστέρηση.

Κύριο στόχο της στρατηγικής για την περιφερειακή αγορά εργασίας αποτελούν η διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και τα ενεργά μέτρα αύξησης της απασχόλησης και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας στηρίζοντας σε σημαντικό βαθμό τις τοπικές επιχειρήσεις, τα μέτρα εναρμόνισης οικογενειακού-επαγγελματικού βίου για την προσέλκυση των γυναικών στην αγορά εργασίας, η ενίσχυση μέσω επενδυτικών και άλλης μορφής κινήτρων της βιώσιμης επιχειρηματικότητας των νέων και των γυναικών, η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού μέσω στοχευμένων δράσεων κατάρτισης και ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και η αύξηση της προσαρμοστικότητας όλων των εμπλεκόμενων στην αγορά εργασίας στη χρήση ΤΠΕ, Ε&Α και καινοτομίας και νέων τεχνολογιών.

- Περιφέρεια Πελοποννήσου

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου παρουσιάζει δισισμό εξαιτίας γειννίας της με την Αττική. Δύο από τους πέντε νομούς της, η Κορινθία και η Αργολίδα, ουσιαστικά εντάσσονται στο ημερήσιο σύστημα του μητροπολιτικού κέντρου, ο νομός Αρκαδίας τείνει να ενταχθεί και αυτός, καθώς ολοκληρώνεται ο οδικός άξονας στο σύνολο του νομού, ενώ οι υπόλοιποι νομοί λόγω της θέσης τους και της μορφής τους παραμένουν απομακρυσμένοι.

Η σχέση αυτή με την Αττική σε συνδυασμό με τις ιδιαίτερες συνθήκες στους νομούς της Περιφέρειας, αλλά και με την πληθυσμιακή εξέλιξη της, διαμορφώνουν ένα πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο οι εξελίξεις στην απασχόληση και στην ανεργία δεν μπορούν να θεωρηθούν δυσμενείς. Σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια, η Πελοπόννησος κατατάσσεται στο πρώτο ένα τρίτο των Περιφερειών της χώρας. Σε ό,τι αφορά την έκθεση στον κίνδυνο της φτώχειας, όμως, η Περιφέρεια κατατάσσεται - εξ αιτίας του μη σταθεροποιημένου παραγωγικού της προτύπου, στο μεταίχμιο μεταξύ των ενδιάμεσων και των ιδιαίτερα προβληματικών Περιφερειών της χώρας.

Η στρατηγική του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» στοχεύει στην μέσω κινήτρων και στοχευμένης υποστήριξης ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας, στην προώθηση της δια βίου μάθησης στο μη αγροτικό τομέα και στους ανέργους νέους, καθώς στην εν γένει ενίσχυση των δομών συνεχιζόμενης κατάρτισης και υποστήριξης δεδομένης της βαρύτητας που αποδίδει η περιφερειακή στρατηγική στην επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού.

- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Η Περιφέρεια αποτελεί ένα νησιωτικό σύνολο, τα νησιά του οποίου χαρακτηρίζονται από κοινά στοιχεία σε ό,τι αφορά το παραγωγικό και πολιτιστικό πρότυπο, ενώ η συνολική τους οικονομία συνδέεται άμεσα με τις συνδέσεις και τις επικοινωνίες τους με την ηπειρωτική πλευρά της χώρας. Ταυτόχρονα η Περιφέρεια, λόγω της συνοριακής της θέσης αποτελεί και γέφυρα με την Αδριατική και την Ιταλία.

Το παραγωγικό της πρότυπο, το οποίο παραδοσιακά στηρίζεται στην παραγωγή εμπορευματικών αγροτικών προϊόντων (ελιά, λάδι, σταφίδα) και τη μεταποίησή τους έχει εμπλουτιστεί με την τουριστική και οικιστική ανάπτυξη. Ο συνδυασμός αυτός οδηγεί σε μια κατάσταση η οποία αποτυπώνεται στους σχετικούς δείκτες της απασχόλησης και της ανεργίας κατά τρόπο που δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παραπέμπει σε μια ιδιαίτερα προβληματική κατάσταση. Έτσι, σε ό,τι αφορά την πρώτη ομάδα (απασχόληση), η Περιφέρεια κατατάσσεται στην πρώτη κατηγορία, ενώ σε ό,τι αφορά την δεύτερη ομάδα (ανεργία), η Περιφέρεια κατατάσσεται στο μεταίχμιο μεταξύ πρώτης και μεσαίας κατηγορίας.

Σε ό,τι αφορά την έκθεση στον κίνδυνο της φτώχειας η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατατάσσεται στην ενδιάμεση κατηγορία σε γειτονική θέση με το Ν. Αιγαίο, αλλά υπολείπεται των επίσης νησιωτικών Περιφερειών Κρήτης και Β. Αιγαίου.

Οι στόχοι πολιτικής του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» προσανατολίζονται στην διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση με ενεργά μέτρα αύξησης της απασχόλησης και της απασχολησιμότητας, στην ενίσχυση της βιώσιμης νεανικής επιχειρηματικότητας μέσω κινήτρων και στην εξειδίκευση μέσω κατάρτισης νέων επιχειρηματιών και αυτοαπασχολούμενων στην **καινοτόμο τουριστική ανάπτυξη**, καθώς και στην κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των ευάλωτων ομάδων του τοπικού πληθυσμού.

Δ. Περιφέρεια Αττικής

Η **Περιφέρεια Αττικής** αποτελεί τον ισχυρότερο επιχειρηματικό ιστό της εθνικής οικονομίας από πλευράς καινοτομίας και τεχνολογίας. Οι δράσεις που αφορούν ενέργειες κατάρτισης και δια βίου μάθησης των εργαζομένων θα πρέπει να εστιάζονται στους δυναμικούς κλάδους και να συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα ιδίως των ΜΜΕ, συμβάλλοντας στην καθιέρωση της Περιφέρειας ως Διεθνούς Επιχειρηματικού Κέντρου, στη βελτίωση της εξωστρέφειας του τοπικού παραγωγικού συστήματος, στη διευκόλυνση της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και στη διάδοση και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Στις περιοχές της Αττικής που υστερούν ως προς την οικονομική ανάπτυξη και παρουσιάζουν κάμψη της επιχειρηματικής λειτουργίας, αστική υποβάθμιση κλπ, έμφαση πρέπει να δοθεί σε καινοτόμες παρεμβάσεις με σύγχρονα εργαλεία χρηματοοικονομικής τεχνικής για την ενίσχυση πρωτοβουλιών προσαρμοστικότητας ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων δράσεων ενίσχυσης της αστικής ανάπτυξης (Πρότυπα Καινοτόμα Σχέδια Ανάπτυξης - global grants, αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών μέσων).

Οι στόχοι πολιτικής του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» στην Περιφέρεια Αττικής αφορούν ενέργειες σύνδεσης της κατάρτισης και της απασχόλησης των ανέργων, ευθυγραμμισμένοι με τους δυναμικούς κλάδους της οικονομίας και εστιασμένοι σε περιοχές με έντονα προβλήματα εντός του Λεκανοπεδίου, στο οποίο παρατηρούνται σημαντικές ανισότητες από περιοχή σε περιοχή.

Επίσης, στην Περιφέρεια Αττικής λόγω του υψηλού ποσοστού απασχολούμενων γυναικών και των δυσκολιών του αστικού περιβάλλοντος, πρέπει να δοθεί έμφαση και να υπάρξει ευρύ πλαίσιο εφαρμογής «Υποστηρικτικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση», σε επίπεδο τόσο της βελτίωσης της υποδομής φροντίδας (προώθηση δραστηριών αλλαγών στην οργάνωση της εργασίας), όσο και σε επίπεδο αλλαγής των νοοτροπιών, στάσεων και αντιλήψεων, κυρίως σε σχέση με τους ρόλους των φύλων στην οικογένεια και την εργασία

Λόγω του μεγάλου πληθυσμιακού μεγέθους ευπαθών κοινωνικά ομάδων και της χωρικής εστίασης τους σε υποβαθμισμένες περιοχές (π.χ Δυτική Αττική) απαιτούνται κατά προτεραιότητα δράσεις Πρόληψης και αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού και Ολοκληρωμένες δράσεις κοινωνικής

ένταξης για ευάλωτες ομάδες. Επίσης, απαιτούνται στοχευμένες παρεμβάσεις για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη συγκεκριμένων ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, που στην Αττική σε σχέση με άλλες περιφέρειες έχουν μεγάλη πληθυσμιακή συγκέντρωση (ΑμεΑ, παλιννοστούντες, μετανάστες, πρόσφυγες, χρήστες και πρώην χρήστες ουσιών, ανήλικοι παραβάτες, αποφυλακισμένοι, άστεγοι κ.λπ.). Ως παράδειγμα για την ομάδα μεταναστών-παλιννοστούντων αναφέρεται η μεγάλη βαρύτητα που πρέπει να έχουν οι δράσεις εκπαίδευσης στην εκμάθηση Ελληνικής Γλώσσας λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που έχουν για την ένταξη των μεταναστών στο κοινωνικό σύστημα. (Περίπου το 50% των μεταναστών που εισέρχονται στη χώρα διαμένει στην Αττική. Πηγή: Έκθεση 2005 ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ - Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ, Απογραφή Πληθυσμού 2001).

E. Η χωρική ενότητα Κρήτης, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

Η συγκεκριμένη χωρική ενότητα αποτελείται από τρεις Περιφέρειες, στις οποίες παρά τις διαφορές λόγω μεγέθους και ιδιαιτεροτήτων των νησιών από τα οποία αποτελείται κάθε μια, λόγω της θέσεως των νησιών και του παραγωγικού τους προτύπου, επικρατούν τα κοινά στοιχεία της νησιωτικότητας.

Σε ό,τι αφορά τους συγκεκριμένους δείκτες η Κρήτη στο σύνολο της χώρας παρουσιάζει τις καλύτερες επιδόσεις σε ό,τι αφορά απασχόληση, την ανεργία και την φτώχεια. Το Νότιο Αιγαίο παρουσιάζει περιορισμένα προβλήματα ανεργίας και απασχόλησης και εντονότερα προβλήματα φτώχειας, ενώ το Βόρειο Αιγαίο παρουσιάζει ιδιαίτερα έντονα προβλήματα ανεργίας, αλλά όμως περιορισμένα προβλήματα φτώχειας.

- Περιφέρεια Κρήτης

Η Κρήτη αποτελεί τη μεγαλύτερη ενιαία νησιωτική Περιφέρεια της χώρας και είναι από τα μεγαλύτερα νησιά της Μεσογείου, παρουσιάζοντας έντονο οικονομικό και πληθυσμιακό δυναμισμό. Το παραγωγικό πρότυπο συνδυάζει παραδοσιακές δραστηριότητες οι οποίες εκσυγχρονίζονται, αλλά και σύγχρονες όπως ο τουρισμός, οι υπηρεσίες, η έρευνα και η τεχνολογία, καθώς και η οικιστική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τους σχετικούς δείκτες, η Κρήτη παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο και τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας, ενώ ως προς το κίνδυνο έκθεσης σε φτώχεια βρίσκεται σε ευνοϊκή θέση, καθώς ακολουθεί την Περιφέρεια Αττικής.

Οι στόχοι πολιτικής του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» συνίστανται στην προώθηση της δια βίου μάθησης στους αυτοαπασχολούμενους, τους απασχολούμενους και τους ανέργους για τη διατήρηση των προοπτικών τους στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, σε κίνητρα και παροχή κοινωνικής μέριμνας για την προσέλκυση γυναικών στην αγορά εργασίας στο μη αγροτικό τομέα της οικονομίας και στη μετεξέλιξη των κοινωνικών δομών και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους, καθώς και στην κοινωνική ενσωμάτωση και ένταξη στην αγορά εργασίας των μεταναστών.

Στην εν λόγω περιφέρεια όπου δεν υπάρχουν μεγάλα μεγέθη προβλήματα ανεργίας, κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας μπορεί να δοθεί περισσότερη έμφαση σε δράσεις που ενισχύουν την κοινωνική οικονομία και απαιτούν μια ωριμότητα σε συνεταιριστικού τύπου δράσεις.

- Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

Η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου αποτελεί νησιωτική Περιφέρεια με νησιά μεσαίου και μεγάλου μεγέθους, σε σχέση με τα δεδομένα της χώρας και κατά το παρελθόν είχε αναπτύξει, παράλληλα με το παραδοσιακό πρότυπο παραγωγής στον πρωτογενή τομέα και ένα διαφοροποιημένο πρότυπο μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.

Η Περιφέρεια παρουσιάζει ιστορικά σημαντικές αναλογίες με τα Ιόνια Νησιά, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις σχέσεις της και την επικοινωνία της με τη γειτονική ηπειρωτική ακτή. Η συνέχεια της εξέλιξης είναι προφανής για μια Περιφέρεια στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και συναρτάται άμεσα και με τις σχέσεις με την άλλη πλευρά των συνόρων.

Σε ό,τι αφορά την απασχόληση το Βόρειο Αιγαίο βρίσκεται στην τελευταία θέση στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας, ενώ σε ό,τι αφορά την ανεργία στην ενδιάμεση κατηγορία. Αντίθετα η Περιφέρεια βρίσκεται σε προνομιακή θέση σε ό,τι αφορά τη σχετική έκθεση στον κίνδυνο της φτώχειας.

Η πολιτική του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» στοχεύει στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση με ενεργά μέτρα αύξησης της απασχόλησης και της απασχολησιμότητας, σε

κοινωνική μέριμνα για την προσέλκυση γυναικών στην αγορά εργασίας, στην ενίσχυση της βιώσιμης γυναικείας και νεανικής επιχειρηματικότητας μέσω κινήτρων, στην εφαρμογή ολοκληρωμένων μέτρων για την ενεργό γήρανση και στην αύξηση της προσαρμοστικότητας όλων των εμπλεκόμενων στη χρήση της ΤΠΕ, της Ε&Α και της καινοτομίας.

- **Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου**

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, λόγω της μορφολογίας της οικονομίας της που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό, απαιτεί στοχευμένες δράσεις αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού στο πλαίσιο ενός παραγωγικού προτύπου που θα συνδυάζει την πολυαπασχόληση προκειμένου να καμφθούν οι συνέπειες της εποχικότητας στην οικονομία και θα δημιουργεί προϋποθέσεις βιώσιμων επιχειρηματικών μονάδων και βελτίωσης των υπηρεσιών ιδίως στον τουριστικό τομέα. Στην κατεύθυνση αυτή μπορούν να δρομολογηθούν δράσεις για τη δια βίου μάθηση αυτοαπασχολούμενων, σε θέματα που άπτονται του τομέα παροχής υπηρεσιών, καθώς και κατάρτιση σε θέματα ανάπτυξης και διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος (εναλλακτικές μορφές τουρισμού κ.λ.π.).

Η πρόκληση που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια του Νότιου Αιγαίου είναι να διατηρήσει και να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά της μακροπρόθεσμα, προκειμένου να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, αυξάνοντας ταυτόχρονα και τα ποσοστά απασχόλησης προωθώντας τις ίσες ευκαιρίες στο ανθρώπινο δυναμικό της. Οι προοπτικές απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας που προέρχεται από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες δύνανται να συνδεθούν με δυναμικούς τομείς, όπως πολιτισμός, τουρισμός, μεταφορές, περιβάλλον στο πλαίσιο Ολοκληρωμένων δράσεων κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες, αλλά και με την ενίσχυση δράσεων κοινωνικής οικονομίας.

Επίσης, έμφαση μπορεί να δοθεί σε δράσεις καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας, σε ενέργειες κατάρτισης στον τουριστικό τομέα, στον πολιτισμό, το περιβάλλον και τις μεταφορές.

1.6. Ανάλυση SWOT

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ισχυρό και αξιοποιήσιμο δίκτυο δομών προώθησης στην απασχόληση (ΚΠΑ) 2. Εκτενές δίκτυο δομών παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας. Οι δράσεις που αναπτύσσονται σε όλη τη χώρα μέσω του Γ΄ ΚΠΣ συμβάλλουν στη βελτίωση του συστήματος κοινωνικής προστασίας σε περιφερειακό επίπεδο 3. Υψηλή τεχνογνωσία στο σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στη συνολική διαχείριση πολύπλοκου χαρακτήρα κοινωνικών παρεμβάσεων 4. Ενεργοποίηση θεσμικού πλαισίου για τη διασύνδεση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης με την Αγορά Εργασίας (Ν. 3191/2003) 5. Συσσωρευμένη εμπειρία στη σχεδίαση και υλοποίηση δράσεων που διέπονται από τις Αρχές της EQUAL 6. Υιοθέτηση νέου θεσμικού πλαισίου για τη δια βίου μάθηση 7. Ισχυρά άτομα κοινωνικά δίκτυα (όπως η οικογένεια) που αμβλύνουν τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού 8. Ενεργοποίηση των ρυθμίσεων για την ανάπτυξη της πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων (Άρθρο 3, του Νόμου για τη Δια Βίου Μάθηση) 9. Ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου για την πιστοποίηση στη ΣΕΚ (φορείς, εκπαιδευτές, επαγγελματικά περιγράμματα, προγράμματα, γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες) 10. Αξιόλογο απόθεμα εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού 11. Υψηλής ποιότητας και σε ικανούς αριθμούς ιατρικό προσωπικό 12. Ύπαρξη θεσμικού πλαισίου (Ν 2716/99) και ενεργού επιχειρησιακού σχεδιασμού (Εθνικό Πρόγραμμα «Ψυχαργώς») για την προώθηση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης με σημαντικά αποτελέσματα 13. Ενεργοποίηση πρότυπων – καινοτόμων σχημάτων κοινωνικοοικονομικής ένταξης ψυχικά ασθενών (ΚΟΙΣΠΕ) 14. Εμπλοκή του κοινωνικού τομέα στην ανάπτυξη κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας 15. Εφαρμογή πιλοτικών παρεμβάσεων αποϊδρυματισμού και αυτόνομης διαβίωσης ΑμεΑ 16. Ύπαρξη πρόσφατης νομοθεσίας στην κατεύθυνση των υλοποιούμενων μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Υγεία και στην Πρωτοβάθμια Υγεία 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Απουσία ολοκληρωμένου μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης των τάσεων στην αγορά εργασίας 2. Μη ολοκληρωμένος χαρακτήρας συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης χωρίς επαρκή στόχευση 3. Έλλειψη αποτελεσματικού πλαισίου σχεδιασμού και ελέγχου των δράσεων ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης καθώς και αδυναμία παρακολούθησης της προστιθέμενης αξίας αυτών 4. Περιορισμένη αποτελεσματικότητα του πλαισίου υποστήριξης της πρόσβασης στην απασχόληση για μεγάλες ομάδες πληθυσμού, όπως οι γυναίκες, οι νέοι και οι ειδικές ομάδες πληθυσμού 5. Χαμηλή κινητικότητα και συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων 6. Χαμηλή γεωγραφική κινητικότητα του εργατικού δυναμικού 7. Απώλεια θέσεων εργασίας λόγω της αναδιάρθρωσης του παραγωγικού τομέα 8. Ελλιπής αξιοποίηση δυνατοτήτων νέων, περισσότερο ευέλικτων, μορφών εργασίας 9. Υψηλό ποσοστό μακροχρόνια ανέργων 10. Κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού 11. Αδήλωτη εργασία 12. Πολύ χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στα προγράμματα κατάρτισης και δια βίου μάθησης¹⁶ 13. Ελλιπής εκπαίδευση σε ζητήματα ποιότητας υπηρεσιών 14. Έλλειψη νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού και επαγγελματιών ψυχικής υγείας 15. Έλλειψη προσωπικού εξειδικευμένου στην παροχή υπηρεσιών ανοικτής φροντίδας και στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων ευπαθών ομάδων 16. Υστέρηση στη δημιουργία ολοκληρωμένου δικτύου υπηρεσιών ψυχικής υγείας 17. Περιορισμένος πληθυσμός επωφελουμένων από τις δράσεις αποϊδρυματισμού 18. Συνολικά πολύ χαμηλή παραγωγικότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης των πόρων. 19. Ανεπαρκές σύστημα και υποδομές πρόληψης και προστασίας της δημόσιας υγείας, επίβλεψης της αγοράς παραγωγής ιατροβιολογικού εξοπλισμού κλπ 20. Έλλειψη επιδημιολογικών μελετών. Μη ύπαρξη συστήματος ενημέρωσης αναθεωρούμενου Χάρτη Υγείας 21. Έλλειψη τεχνικών διαχείρισης των σχέσεων μεταξύ δημόσιων και εθελοντικών φορέων παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας 22. Έλλειψη ιατρών γενικής ιατρικής και ειδικοτήτων σχετικών με την προώθηση της πρόληψης και της κατ' οίκον παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας Έλλειψη νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού.

¹⁶ Με την επιφύλαξη του τρόπου προσδιορισμού και μέτρησής τους.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Σαφές και οριοθετημένο πλαίσιο κατευθύνσεων και πολιτικών σε επίπεδο Ε.Ε. για την ενίσχυση της απασχόλησης 2. Ισχυρή πολιτική βούληση για την εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων 3. Συνέχιση ισχυρών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης 4. Ευκαιρία για στοχευμένες παρεμβάσεις σε επίπεδο Περιφέρειας (bottom-up) λόγω της περιφερειακής προσέγγισης των παρεμβάσεων της Δ' ΠΠ. 5. Αξιοποίηση της κοινωνικής οικονομίας και των ανεκμετάλλευστων κοιτασμάτων απασχόλησης 6. Αξιοποίηση των ΤΠΕ για την ενδυνάμωση του συστήματος παρακολούθησης και προσαρμογής της αγοράς εργασίας στις μεταβαλλόμενες συνθήκες 7. Περαιτέρω επέκταση της εφαρμογής συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων, προγραμμάτων, γνώσεων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων 8. Αξιοποίηση εθελοντισμού 9. Προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης 10. Ενίσχυση των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και προώθηση της ενεργού συμμετοχής τους στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής 11. Αξιοποίηση και ενσωμάτωση (εργαζομένων από ΚΜ της ΕΕ, υπηκόων τρίτων χωρών/ αλλοδαπών) και οικονομικών μεταναστών στον παραγωγικό ιστό της χώρας 12. Θεσμική και επιχειρησιακή ετοιμότητα για την εδραίωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης 13. Αξιοποίηση της εφαρμογής των πιλοτικών δράσεων για τη διεύρυνση των παρεμβάσεων αποϊδρυματισμού και αυτόνομης διαβίωσης των ΑμεΑ 14. Περίοδος διεθνούς ενδιαφέροντος για την υγεία (ΟΗΕ, ΠΟΥ, ΕΕ), με τις υπηρεσίες κοινωνικής αλληλεγγύης να αποκτούν θεμελιώδη σημασία (ΠΟΥ, ΕΕ)-Ευνοϊκές για την ανάπτυξη του τομέα πολιτικές και κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Εκτιμώμενη δυσκολία διασφάλισης της βιωσιμότητας, διατηρησιμότητας και συνέχειας των παρεμβάσεων ΕΚΤ 2. Μη έγκαιρη προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς 3. Αδυναμία αποτελεσματικής διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας 4. Συνέχιση και ενδυνάμωση των διαρθρωτικών μεταβολών της οικονομίας και δημιουργία θυλάκων ανεργίας 5. Ενδεχόμενη απώλεια θέσεων εργασίας βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα λόγω της μετάβασης στην κοινωνία της γνώσης 6. Ενίσχυση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων 7. Αδυναμία αποτελεσματικής υλοποίησης ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε περιφερειακό επίπεδο 8. Δημογραφικές ανακατατάξεις - γήρανση του πληθυσμού, μετακίνηση πληθυσμών - παράνομη μετανάστευση & trafficking, κοινωνικές μεταβολές κι εμφάνιση νέων ομάδων χρηστών, κοινωνικές αντιδράσεις- μη αποδοχή «διαφορετικού» από την κοινωνία 9. Εκτιμώμενη δυσκολία στη διασφάλιση της συνέχειας και τη διατηρησιμότητα των μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεων στον τομέα της ψυχικής υγείας 10. Αδυναμία επίτευξης επιχειρησιακής ετοιμότητας για την υλοποίηση των παρεμβάσεων αποϊδρυματισμού 11. Επιδημιολογικές μεταβολές - Αναδυόμενα λοιμώδη νοσήματα σε παγκόσμιο επίπεδο και εμφάνιση κινδύνων που δε γνωρίζουν σύνορα (SARS, Bird Flu), αύξηση νευροψυχιατρικών νοσημάτων και εμφάνιση νέων 12. Υποβάθμιση περιβάλλοντος με επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο:

**Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013**

2.1. Το Ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής για την απασχόληση

2.1.1. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση και η Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας το 2000 ενεργοποίησε μια σειρά από φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις ώστε να καταστεί η Ε.Ε. «η δυναμικότερη και ανταγωνιστικότερη **οικονομία της γνώσης** ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή έως το 2010», με σκοπό να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένες απειλές, όπως ο διεθνής ανταγωνισμός, η δημογραφική γήρανση και οι χαμηλοί ρυθμοί οικονομικής μεγέθυνσης, οι οποίες καθιστούν το Ευρωπαϊκό κοινωνικό και περιβαλλοντικό πρότυπο επισφαλές.

Η υστέρηση επίτευξης προόδου σε πολλούς τομείς της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και η έλλειψη συντονισμού οδήγησαν στην υιοθέτηση της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας (αΣΤΛ) για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση από το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2005. Στο πλαίσιο της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο της 12^{ης} Ιουλίου 2005 (2005/600/ΕΚ) οι **Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση**¹⁷, οι οποίες ομαδοποιούνται σε 3 κατηγορίες:

- Κατευθύνσεις **μακροοικονομικού χαρακτήρα** (Κατευθυντήριες Γραμμές 1-6), μεταξύ των οποίων η επίτευξη οικονομικής σταθερότητας με στόχο τη βιώσιμη οικονομική μεγέθυνση και η διασφάλιση μισθολογικών εξελίξεων, οι οποίες να συμβάλλουν στη μακροοικονομική σταθερότητα και την οικονομική μεγέθυνση,
- Κατευθύνσεις **μικροοικονομικού χαρακτήρα** (Κατευθυντήριες Γραμμές 7-16), μεταξύ των οποίων η βελτίωση των επενδύσεων στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης (ιδίως στον ιδιωτικό τομέα) με απώτερο στόχο τη δημιουργία «ευρωπαϊκού χώρου γνώσεων», τη διευκόλυνση της καινοτομίας σε όλες της τις μορφές, την προώθηση μιας περισσότερο επιχειρηματικής νοοτροπίας και τη δημιουργία ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για τις ΜΜΕ,
- Κατευθύνσεις για την ενίσχυση της **απασχόλησης** (Κατευθυντήριες Γραμμές 17-24), οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω Πίνακα.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
<p>Κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση</p> <p>17) Να εφαρμοστούν πολιτικές απασχόλησης που θα στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση, στη βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής</p> <p>18) Να προωθηθεί προσέγγιση της εργασίας βασιζόμενη στον κύκλο ζωής</p> <p>19) Να δημιουργηθούν αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς, να ενισχυθεί η ελκυστικότητα της εργασίας και να καταστεί αυτή αποδοτική για όσους αναζητούν εργασία, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτούντων ατόμων και των άεργων</p> <p>20) Να βελτιωθεί η κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας</p> <p>21) Να προωθηθεί η ευελιξία σε συνδυασμό με την ασφάλεια της απασχόλησης και να μειωθεί ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας</p> <p>22) Να εξασφαλιστεί ευνοϊκή προς την απασχόληση εξέλιξη των μισθών και άλλων στοιχείων κόστους που συνδέονται με την εργασία</p> <p>23) Να αυξηθούν και να βελτιωθούν οι επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο</p> <p>24) Να προσαρμοστούν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες απαιτήσεις ως προς τις δεξιότητες</p>

Επιπλέον η στρατηγική της **Λισσαβόνας**¹⁸ επισημαίνει ότι «σημαντική πρόκληση θα είναι η μείωση των σημαντικών διαφορών που υπάρχουν μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την προσδοκώμενη διάρκεια ζωής, την επίπτωση σημαντικών νόσων και την κατάσταση υγείας. Ο εκσυγχρονισμός του τομέα της υγείας (...) μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη βιωσιμότητα της προσφοράς εργατικού δυναμικού».

¹⁷ Συμβούλιο Ε.Ε. 15 Ιουλίου 2005, Συμπεράσματα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Βρυξελλών 16 και 17 Ιουνίου 2005, Παράρτημα II

¹⁸ SEC (2005) 160, 28.01.2005

2.1.2. Ευρωπαϊκές πολιτικές για τους νέους

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση συμφωνήθηκε ως στόχος (2003) «σε κάθε άνεργο νέο να προσφέρεται η δυνατότητα για νέο ξεκίνημα πριν συμπληρώσει έξι μήνες ανεργίας υπό τη μορφή κατάρτισης, επανακατάρτισης, πρακτικής άσκησης στην εργασία, θέσης εργασίας ή άλλου μέτρου απασχολησιμότητας, σε συνδυασμό εάν χρειαστεί με συνεχή βοήθεια στην αναζήτηση εργασίας». Στη συνέχεια, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 22ας και 23ης Μαρτίου 2005 θέσπισε το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τους Νέους ως ένα από τα μέσα που θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων ανάπτυξης και απασχόλησης της Λισσαβώνας. Το Σύμφωνο εστιάζει σε τρεις τομείς:

- Την απασχόληση, την ένταξη και την κοινωνική προαγωγή.
- Την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την κινητικότητα.
- Τον συνδυασμό της εργασίας με την οικογενειακή ζωή.

Ένα χρόνο μετά, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 24^{ης} Μαρτίου 2006, λαμβάνοντας υπόψη την επείγουσα ανάγκη για βελτίωση της κατάστασης των νέων στην αγορά εργασίας και για σημαντική μείωση των ποσοστών ανεργίας που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα, αποφάσισε ότι έως το τέλος του 2007, σε κάθε νέο που εγκαταλείπει το σχολείο και είναι άνεργος θα πρέπει να προσφέρεται εργασία, μαθητεία, συμπληρωματική επιμόρφωση ή άλλο μέτρο απασχολησιμότητας εντός έξι μηνών, ενώ έως το 2010 η προθεσμία αυτή θα πρέπει να μειωθεί σε 4 μήνες.

2.1.3. Ευρωπαϊκές πολιτικές για τις γυναίκες

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την 1^η Μαρτίου 2006 δημοσίευσε το «Χάρτη Πορείας για την Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών» για την περίοδο 2006-2010, στον οποίο αναφέρεται ότι θα πρέπει να αναληφθεί δράση σε 6 τομείς προτεραιότητας:

1. Ισότιμη οικονομική ανεξαρτησία ανδρών και γυναικών (στόχοι Λισσαβώνας για την απασχόληση, ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας).
2. Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (στόχοι Βαρκελώνης για τη φροντίδα των παιδιών και την ανάπτυξη άλλων δομών φροντίδας).
3. Ισότιμη εκπροσώπηση στη διαδικασία λήψης αποφάσεων (σε οικονομικό, πολιτικό επίπεδο, στην επιστήμη και τεχνολογία).
4. Εξάλειψη της βίας και του trafficking.
5. Εξάλειψη των στερεοτύπων στην κοινωνία.
6. Προώθηση της ισότητας των φύλων στις εξωτερικές και αναπτυξιακές πολιτικές.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 24ης Μαρτίου 2006 αναγνωρίζοντας ότι οι πολιτικές για την ισότητα των φύλων είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη, την ευημερία και την ανταγωνιστικότητα αποφάσισε ότι θα πρέπει να αναληφθεί ρητή δέσμευση σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την εφαρμογή πολιτικών υπέρ της προώθησης της απασχόλησης των γυναικών και για την εξασφάλιση καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Προς το σκοπό αυτό και λαμβάνοντας υπόψη και το «Χάρτη Πορείας» της Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Ισότητα των Φύλων, στο οποίο προτείνονται μέτρα:

- (α) για τη γεφύρωση των διαφορών και την καταπολέμηση των στερεοτύπων που βασίζονται στο φύλο στην αγορά εργασίας,
 - (β) για την προαγωγή καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής για όλους και
 - (γ) για την ενίσχυση της διακυβέρνησης μέσω συνεκτίμησης της διάστασης της ισότητας των φύλων και καλύτερης παρακολούθησης
- και τονίζεται ότι η παροχή παιδικής μέριμνας υψηλής ποιότητας θα πρέπει να αυξηθεί σύμφωνα με τους εθνικούς στόχους των κρατών μελών.

2.1.4. Στόχοι του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την περίοδο 2007-13

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) συμβάλλει στις προτεραιότητες της Κοινότητας όσον αφορά την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής (άρθρο 158) με τη βελτίωση της απασχόλησης και των ευκαιριών εργασίας, ενθαρρύνοντας υψηλό επίπεδο απασχόλησης και τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας. Προς το σκοπό αυτό, υποστηρίζει τις πολιτικές των Κρατών Μελών που αποσκοπούν στην επίτευξη πλήρους απασχόλησης, καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στο χώρο εργασίας, στην προώθηση της

κοινωνικής ένταξης, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης των μειονεκτούντων ατόμων στην απασχόληση και στη μείωση των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών ανισοτήτων, όσον αφορά την απασχόληση. Ειδικότερα, το ΕΚΤ υποστηρίζει δράσεις ευθυγραμμισμένες με μέτρα που λαμβάνουν τα Κράτη Μέλη με βάση τις Κατευθυντήριες Γραμμές που εγκρίθηκαν στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ), όπως έχουν ενσωματωθεί στις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση και στις συνοδευτικές συστάσεις.

Σύμφωνα με τον νέο Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1081/2006 που αφορά στην προγραμματική περίοδο 2007-13, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στηρίζει δράσεις για τις κάτωθι προτεραιότητες:

1. Στο πλαίσιο των στόχων «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση»:

- 1α. Την αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών
- 1β. Την τόνωση της πρόσβασης στην απασχόληση και της διαρκούς ένταξης στην αγορά εργασίας, πρόληψη της ανεργίας,
- 1γ. Την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης μειονεκτούντων ατόμων
- 1δ. Την ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου
- 1ε. Την προώθηση εταιρικών σχέσεων, συμφωνιών και πρωτοβουλιών με δικτύωση των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων

2. Στο πλαίσιο του στόχου «Σύγκλιση»:

- 2α. Την επέκταση και βελτίωση της επένδυσης σε ανθρώπινο κεφάλαιο
- 2β. Την ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημοσίων διοικήσεων.

2.1.5. Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Συνοχή

Σύμφωνα με την Απόφαση του Συμβουλίου της 6ης Οκτωβρίου 2006 οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ για την ενίσχυση της Συνοχής για την περίοδο 2007-2013 επικεντρώνονται σε τρεις προτεραιότητες:

1. Βελτίωση της ελκυστικότητας των Κρατών-Μελών, των Περιφερειών και των πόλεων μέσω της βελτίωσης της προσβασιμότητας, της εξασφάλισης επαρκών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και της διατήρησης του περιβάλλοντος.
2. Ενθάρρυνση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και της ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης μέσω των δυνατοτήτων έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών.
3. Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας με την προσέλκυση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας ή την επιχειρηματική δραστηριότητα, τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και την αύξηση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΟΧΗ

1. Να γίνουν η Ευρώπη και οι περιφέρειές της πιο ελκυστικοί τόποι για επενδύσεις και απασχόληση

- 1.1. Επέκταση και βελτίωση των μεταφορικών υποδομών- βελτίωση προσβασιμότητας
- 1.2. Ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ περιβαλλοντικής προστασίας και ανάπτυξης
- 1.3. Αντιμετώπιση του θέματος της εντατικής χρησιμοποίησης παραδοσιακών πηγών ενέργειας στην Ευρώπη

2. Βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη

- 2.1. Αύξηση και καλύτερη επικέντρωση των επενδύσεων στην ΕΤΑ
- 2.2. Διευκόλυνση της καινοτομίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας
- 2.3. Προώθηση της κοινωνίας της πληροφορίας για όλους
- 2.4. Βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση

3. Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας

- 3.1. Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας
- 3.2. Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας
- 3.3. Αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και της ειδίκευσης
- 3.4. Διοικητικές ικανότητες
- 3.5. Προστασία της υγείας των εργαζομένων

2.1.6. Συστάσεις του Συμβουλίου προς την Ελλάδα «σχετικά με την επικαιροποίηση για το 2007 των γενικών προσανατολισμών των πολιτικών των Κρατών Μελών και της Κοινότητας και σχετικά με την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης των Κρατών Μελών»

Μετά την υποβολή των Ετήσιων Εκθέσεων Εφαρμογής των Εθνικών Μεταρρυθμιστικών Προγραμμάτων για το 2006 και την ανάληψη τους από την Επιτροπή (Ετήσια Έκθεση Προόδου, 12-12-2006) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρόεβη σε συστάσεις προς τα ΚΜ προκειμένου να εξασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Οι συστάσεις που περιλαμβάνονται στο «Δελτίο Χώρας» (Country Fiche) για την Ελλάδα είναι οι ακόλουθες:

- 1.** Να κατοχυρώσει τη συνέχιση της διαδικασίας δημοσιονομικής εξυγίανσης και μείωσης του χρέους και να καθορίσει ένα χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων των συντάξεων με σκοπό να βελτιώσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.
- 2.** Να εκσυγχρονίσει τη δημόσια διοίκησή της δημιουργώντας αποτελεσματικές ικανότητες ρύθμισης, ελέγχου και εφαρμογής, συμπεριλαμβανομένης της αναβάθμισης των δεξιοτήτων, προκειμένου να εξασφαλίσει επίσης την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων.
- 3.** Να εκσυγχρονίσει την προστασία της εργασίας και κυρίως τη σχετική νομοθεσία, να μειώσει το φορολογικό βάρος στην εργασία και να ενισχύσει ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης προκειμένου να ενθαρρύνει την ευελιξία και την ασφάλεια στην αγορά εργασίας και να μετατρέψει την αδήλωτη εργασία σε επίσημη απασχόληση.
- 4.** Να προωθήσει περαιτέρω τις μεταρρυθμίσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα και να αυξήσει τις επενδύσεις στον τομέα της υποχρεωτικής και ανώτερης εκπαίδευσης, να επιταχύνει την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της δια βίου μάθησης και να βελτιώσει την ποιότητα του εργατικού δυναμικού και την ικανότητά του για προσαρμογή στις ανάγκες της αγοράς, να μειώσει το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολικού συστήματος και να αυξήσει το ποσοστό συμμετοχής ενηλίκων σε καταρτίσεις.

Από τις ανωτέρω συστάσεις, το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» θα συμβάλλει:

- (α) Στην 3^η σύσταση ως προς την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και την υποστήριξη των μηχανισμών για τη μετατροπή της αδήλωτης εργασίας σε επίσημη απασχόληση. Σημειώνεται ότι το θέμα του εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας για την προστασία της απασχόλησης είναι θεσμικό ζήτημα και δεν εμπίπτει στη «δικαιοδοσία» μόνο του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού. Επιπλέον, πολιτική θέση της χώρας είναι ότι «μελετάται με προσοχή η πορεία υλοποίησης του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου για την ευελιξία, καθώς στόχος είναι οποιαδήποτε πρωτοβουλία προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της ευελιξίας να μην επιφέρει καμία επίπτωση για την ασφάλεια των εργαζομένων». Ήδη, στην κατεύθυνση της «ευελιξίας με ασφάλεια» έχουν συμβάλει η θέσπιση του Ν. 3385/2005 για τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας, η επέκταση της μερικής απασχόλησης τόσο στον ιδιωτικό, όσο και στο δημόσιο τομέα και η ενεργοποίηση του νόμου για τα Ιδιωτικά Γραφεία Συμβούλων Εργασίας (ΙΓΣΕ) και τις Εταιρείες Προσωρινής Απασχόλησης (ΕΠΑ).
- (β) Στην 4^η σύσταση ως προς την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της δια βίου μάθησης, τη βελτίωση της ποιότητας του εργατικού δυναμικού και την ικανότητα προσαρμογής στις ανάγκες της αγοράς, καθώς και την αύξηση του ποσοστού συμμετοχής ενηλίκων σε καταρτίσεις.

Επίσης, στο «Δελτίο Χώρας» (Country Fiche) για την Ελλάδα προτείνεται ότι θα είναι σημαντικό, καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων, να δοθεί έμφαση στα ακόλουθα: εντατικοποίηση των προσπαθειών για να τεθεί σε εφαρμογή μια στρατηγική στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και να αυξηθούν οι επενδύσεις υπέρ της έρευνας και ανάπτυξης· βελτίωση της μεταφοράς στο εσωτερικό δικαιο των οδηγιών που αφορούν την εσωτερική αγορά· επιτάχυνση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων που αφορούν την πολιτική στον τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που καθορίστηκαν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2006· εφαρμογή πολιτικών ενθάρρυνσης της συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση και εφαρμογής μιας συνεκτικής στρατηγικής παράτασης του ενεργού βίου.

2.1.7. Η Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού

Η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού (ΑΜΣ) δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της πολιτικής για την απασχόληση στο Συμβούλιο του Λουξεμβούργου το 2003. Έχει οριστεί ως ένα κοινό μέσο παρακολούθησης και αξιολόγησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας (2000).

Η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού εφαρμόζεται σε τομείς που ανήκουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, όπως η απασχόληση, η κοινωνική προστασία, η κοινωνική ένταξη, η εκπαίδευση, η νεολαία και η κατάρτιση. Βασίζεται κατά κύριο λόγο:

- Στον από κοινού προσδιορισμό των προς επίτευξη στόχων (αποφασίζονται από το Συμβούλιο).
- Σε μέσα μέτρησης που έχουν οριστεί από κοινού (στατιστικές, δείκτες, κατευθυντήριες γραμμές).
- Στη συγκριτική αξιολόγηση, στη σύγκριση δηλαδή των επιδόσεων των κρατών μελών και στην ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών (εποπτεία που διενεργείται από την Επιτροπή).

2.1.8. Η Ευρωπαϊκή πολιτική για την υγεία

Η στρατηγική της ΕΕ για την υγεία επικεντρώνεται κυρίως στην ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού, στην ανταλλαγή τεκμηριωμένων πληροφοριών και γνώσεων, καθώς και στην παροχή συνδρομής κατά τη λήψη αποφάσεων σε εθνικό επίπεδο. Για το σκοπό αυτό, η ΕΕ αναπτύσσει ένα ολοκληρωμένο σύστημα παροχής αξιόπιστων και επικαιροποιημένων πληροφοριών σε ολόκληρη την ΕΕ σε θέματα υγείας, καθώς και μια βάση για την από κοινού ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν τη δημόσια υγεία. Επίσης, για τη βελτίωση της ικανότητας ταχείας αντιμετώπισης των απειλών για την υγεία, ενισχύει την επιδημιολογική επιτήρηση και τον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων. Επιδιώκει ακόμα την εξασφάλιση της ποιότητας της υγειονομικής περίθαλψης και της ασφάλειας των ασθενών, ώστε να διευκολυνθεί η διασυννοριακή υγειονομική περίθαλψη και η κινητικότητα τόσο των εργαζομένων στον τομέα της υγείας όσο και των ασθενών.

Η Δημόσια Υγεία σε Ευρωπαϊκό επίπεδο κατευθύνεται από τις εκάστοτε θεματικές Πράσινες Βίβλους. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Η Πράσινη Βίβλος «**Προώθηση της υγιεινής διατροφής και της σωματικής άσκησης: μια ευρωπαϊκή διάσταση για την πρόληψη του υπερβολικού βάρους, της παχυσαρκίας και των χρόνιων παθήσεων**». Η Πράσινη Βίβλος αναγνωρίζει ότι η επιδημική έξαρση της παχυσαρκίας οφείλεται σε διάφορους λόγους και απαιτεί πολυεπίπεδη προσέγγιση και θα είναι η βάση για την διεξαγωγή της αναλυτικής διαβούλευσης με τα θεσμικά όργανα, τα κράτη μέλη και την κοινωνία των πολιτών ώστε να αποφευχθεί ένα μωσαϊκό μη συντονισμένων εθνικών μέτρων.
- Η Πράσινη Βίβλος «**Για μια Ευρώπη απαλλαγμένη από το κάπνισμα: στρατηγικές επιλογές σε επίπεδο ΕΕ**». Η Πράσινη Βίβλος της Κομισιόν εξετάζει τα υγειονομικά και οικονομικά βάρη που έχουν σχέση με το παθητικό κάπνισμα, τις δημόσιες ενισχύσεις για την απαγόρευση του καπνίσματος και τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι σήμερα σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλύονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα μέτρων με διαφορετικό πεδίο εφαρμογής.
- Η Πράσινη Βίβλος «**Βελτίωση της Ψυχικής υγείας του Πληθυσμού. Προς μια στρατηγική σχετικά με την ψυχική υγεία για την Ε.Ε.**» Η στρατηγική στόχευση της θεματικής προτεραιότητας Ε του Προγράμματος σε ό,τι αφορά τη μεταρρύθμιση στον τομέα της ψυχικής υγείας βρίσκεται σε απόλυτη συνάφεια με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Πράσινης Βίβλου της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη «Βελτίωση της ψυχικής υγείας του πληθυσμού». Προς μια στρατηγική σχετικά με την ψυχική υγεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το 06.09.2006 σχετικό Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (P6_TA-PROV(2006)0341 A6-0249/2006). Στην Πράσινη Βίβλο για την ψυχική υγεία προτείνονται τρεις κύριοι τομείς για την ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ:
 - Έναρξη διαλόγου με τα κράτη μέλη προκειμένου να εγκριθεί σχέδιο δράσης για την ψυχική υγεία.
 - Σύσταση πλατφόρμας της ΕΕ για την ψυχική υγεία. Στο πλαίσιο αυτής της πλατφόρμας θα δοθεί η δυνατότητα σε πολλά ενδιαφερόμενα μέρη να συναντηθούν και να εξετάσουν τρόπους για την ενσωμάτωση της ψυχικής υγείας σε διάφορους τομείς και πολιτικές της ΕΕ, αλλά και για την αντιμετώπιση ηθικών ζητημάτων, όπως είναι τα θεμελιώδη δικαιώματα των πασχόντων από ψυχικές ασθένειες.
 - Διαμόρφωση όρων πληροφόρησης για θέματα ψυχικής υγείας σε επίπεδο ΕΕ, όπου θα περιλαμβάνεται η παρακολούθηση των τάσεων, η συλλογή δεδομένων και ο εντοπισμός παραδειγμάτων βέλτιστης πρακτικής.

Οι προτάσεις που αναφέρονται στην πράσινη βίβλο εντάσσονται στο πλαίσιο των ενεργειών της Επιτροπής σε συνέχεια της υπουργικής διάσκεψης για θέματα ψυχικής υγείας που διοργάνωσε τον Ιανουάριο του 2005 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ / WHO) στο Ελσίνκι, όπου τα 52 κράτη μέλη του ΠΟΥ από την Ευρωπαϊκή Περιφέρεια και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνυπέγραψαν τη Διακήρυξη για την Ψυχική Υγεία και το Σχέδιο Δράσης για την Ευρώπη.

2.1.9. Κρατικές ενισχύσεις

Το ΥΠΟΙΟ κοινοποίησε στην Επιτροπή τον νέο Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων στις 23-6-2006. Με βάση τον προσδιορισμό των κρατικών ενισχύσεων (οικονομικά πλεονεκτήματα που παρέχονται άμεσα π.χ. επιχορηγήσεις ή έμμεσα π.χ. φορολογικές απαλλαγές με δημόσιους πόρους και δύναται να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και να επηρεάσουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο μέσω ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής), στο Πρόγραμμα θα ενισχυθούν επιχειρήσεις αποκλειστικά για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητάς τους με κινητοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού τους.

Οι ενισχύσεις αυτές θα λάβουν περιφερειακό χαρακτήρα, εντασσόμενες μεν στις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για να προωθήσουν την οικονομική ανάπτυξη συγκεκριμένων μειονεκτικών περιοχών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και έχουν σαν στόχο να μειώσουν τις περιφερειακές ανισότητες μέσα στην Ε.Ε. και να προωθήσουν την οικονομική και κοινωνική συνοχή της, αλλά θα αξιοποιήσουν το νέο απαλλακτικό Κανονισμό.

Σημειώνεται ότι οι Περιφερειακές Ενισχύσεις διέπονται από τις Κατευθυντήριες Γραμμές Περιφερειακών Ενισχύσεων (ΚΓΠΕ) της Ε.Ε., οι οποίες αποτελούν τη βάση διαμόρφωσης του εθνικού Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για κάθε Κράτος Μέλος (Κ-Μ) της Ε.Ε. Οι ισχύουσες ΚΓΠΕ (98/C74/06) διήρκησαν έως 31/12/2006. Η Επιτροπή δημοσίευσε τις νέες ΚΓΠΕ (C54/13, 4.3.2006) που θα ισχύουν για την περίοδο 2007-2013¹⁹.

Οι ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα μπορούν να χορηγηθούν με δύο τρόπους:

- είτε μέσω καθεστώτων ενίσχυσης
- είτε μέσω ad hoc (μεμονωμένων) ενισχύσεων προς επιχειρήσεις

Σημειώνεται ότι την περίοδο 2007-2013 θα ισχύει νέος, διευρυμένος, απαλλακτικός κανονισμός για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα. Για τις ενισχύσεις που θα εμπίπτουν στις προϋποθέσεις του απαλλακτικού κανονισμού το Κ-Μ θα υποχρεούται σε απλή γνωστοποίηση τους στην Επιτροπή.

2.1.10. Διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών

Για τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν έργα που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ θα εφαρμοσθούν οι διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και του Κανονισμού 1564/2005 ή οι αρχές της Συνθήκης, όπου απαιτείται. Σε κάθε περίπτωση, η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» θα διασφαλίσει την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων.

2.1.11. Η αναθεώρηση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και επιπτώσεις στην απασχόληση του πρωτογενή τομέα

Από το 1992 η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) έχει εισέλθει σε διαδικασία εκ θεμελίων μεταρρύθμισης με σκοπό τη μετακίνηση από μία πολιτική στήριξης των τιμών και της παραγωγής προς μία σφαιρικότερη πολιτική στήριξης του γεωργικού εισοδήματος. Το τελευταίο βήμα σε αυτή την διαδικασία ήταν η απόφαση στην οποία κατέληξε το Συμβούλιο του Λουξεμβούργου στις 26 Ιουνίου 2003 σχετικά με την μεταρρύθμιση της ΚΓΠ του 2003. Οι λόγοι που οδήγησαν στην ανάγκη για αλλαγές στην ΚΓΠ ήταν οι πιέσεις της παγκοσμιοποίησης και οι απαιτήσεις των ευρωπαίων πολιτών, καταναλωτών και φορολογουμένων για ασφαλή παραγωγή ανταγωνιστικών τροφίμων, προστασία του περιβάλλοντος και μια περισσότερο βιώσιμη ανάπτυξη.

¹⁹ http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/regional/

2.2. Το εθνικό αναπτυξιακό πλαίσιο για την περίοδο 2007-2013

2.2.1. Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2005-2008

Η αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας το 2005 σηματοδότησε την αφετηρία ενός τριετούς κύκλου διακυβέρνησης για την περίοδο 2005-2008, ο οποίος περιλαμβάνει την εκπόνηση από τα ΚΜ και την υποβολή στην Επιτροπή των Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρυθμίσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα υπέβαλε τον Οκτώβριο του 2005 το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, στο οποίο αναφέρονται οι κύριες τάσεις και προκλήσεις, καθώς και οι μεταρρυθμίσεις για την περίοδο 2005-2008. Επίκεντρο της εθνικής στρατηγικής είναι η κινητοποίηση του συνόλου του οικονομικού και ανθρώπινου δυναμικού της χώρας με την ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας, της ποιότητας και της καινοτομίας, καθώς και με την εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας, ώστε να καταστεί δυνατή η καταπολέμηση της ανεργίας και η δημιουργία περισσότερων και ποιοτικότερων θέσεων απασχόλησης - προσβάσιμων σε όλους, καθώς και η ανάπτυξη όλων των περιοχών της χώρας.

Οι προτεραιότητες του ΕΠΜ 2005-2008 στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής προστασίας είναι οι ακόλουθες:

- Βελτίωση της ποιότητας της εργασίας και της παραγωγικότητας- Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και του εργατικού δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του διεθνούς ανταγωνισμού και των τεχνολογικών και παραγωγικών εξελίξεων.
- Δημιουργία συνθηκών πλήρους απασχόλησης.
- Μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και βελτίωση της κοινωνικής συνοχής .

Σημειώνεται ότι οι οι στρατηγικοί στόχοι και τα πεδία που προτείνονται για τις παρεμβάσεις στη δημόσια υγεία, την πρόληψη και την πρωτοβάθμια περίθαλψη, την ψυχική υγεία και την κοινωνική ένταξη εναρμονίζονται με τρία πεδία του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (συντάξεις, υγεία, κοινωνική ένταξη).

Για το έτος 2006 η Ελλάδα υπέβαλε στην Επιτροπή την Ετήσια Έκθεση Εφαρμογής του ΕΠΜ, η οποία παρουσιάζει λεπτομερώς την πρόοδο που έχει επιτευχθεί αναφορικά με την αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας και την εξασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, την αύξηση της παραγωγικότητας, τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την αύξηση της απασχόλησης.

2.2.2. Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013

Για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 κάθε Κράτος Μέλος καταρτίζει και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ), το οποίο αποτελεί το πλαίσιο για τον προγραμματισμό των Ταμείων σε εθνικό επίπεδο. Το ΕΣΠΑ πρέπει να είναι συνεπές με τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013 και να συνδέεται στενά με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων του Κράτους Μέλους.

Το ΕΣΠΑ 2007-2013 της Ελλάδας περιγράφει τη «**συνολική στρατηγική προσέγγιση**» της χώρας, η οποία αντανάκλαται στη «*διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας, την επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και την αύξηση της παραγωγικότητας σε επίπεδα υψηλότερα του μέσου κοινοτικού όρου, για την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς*». Η ανωτέρω εθνική στρατηγική εξειδικεύεται σε επιμέρους Στρατηγικούς Στόχους ως εξής:

- Προώθηση της καινοτομίας, της έρευνας και της επιχειρηματικότητας καθώς και η διασύνδεσή τους
- Επένδυση σε βιώσιμες υποδομές
- Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο

Με τον τρόπο αυτό, προσδιορίζονται **πέντε (5) θεματικές προτεραιότητες**, οι οποίες εξειδικεύουν τη στρατηγική στόχευση της χώρας για τη νέα προγραμματική περίοδο και προωθούν την επίτευξη του «εθνικού» αναπτυξιακού οράματος, ως εξής:

- Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας
- Κοινωνία της γνώσης και καινοτομία
- Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή
- Θεσμικό Περιβάλλον
- Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών, ως τόπου επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης

Οι παραπάνω πέντε (5) θεματικές προτεραιότητες αναλύονται σε δεκαοκτώ (18) γενικούς στόχους και εξειδικεύονται περαιτέρω σε ειδικούς στόχους και κύρια μέσα επίτευξης.

Ειδικότερα, ο Στρατηγικός Στόχος που αφορά την **επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο** κατέχει κυρίαρχη θέση στη στρατηγική της χώρας και αποσκοπεί στη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, υπογραμμίζεται η σημασία της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ), τόσο όσον αφορά τον καθορισμό των πολιτικών για την αγορά εργασίας, όσο και τα μέτρα στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής που αποβλέπουν στην ενσωμάτωση ομάδων που απειλούνται με αποκλεισμό.

Η Ελλάδα θα επικεντρωθεί στην ανάπτυξη ποιοτικού ανθρώπινου δυναμικού που συμβάλλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προάγει τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η σημασία του ανθρώπινου δυναμικού συναρτάται ευθέως με την εισαγωγή νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας, όπου το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτιμάται πλέον κυρίως σε γνώση (παραγωγή νέας και διάχυση της διαθέσιμης), δεξιότητες και τη δυνατότητα ευέλικτης προσαρμογής και ενσωμάτωσης καλών πρακτικών. Η προαγωγή της δια βίου μάθησης, η βελτίωση της ποιότητας εκπαίδευσης και κατάρτισης και η προσαρμοστικότητα εργαζομένων, εργοδοτών και επιχειρήσεων αποτελούν στο πλαίσιο αυτό κομβικές στρατηγικές επιλογές, αντιμετωπίζοντας διαρθρωτικά προβλήματα της αγοράς εργασίας.

Η διευκόλυνση της πρόσβασης στην εργασία συναρτάται άμεσα με τη συνολική ανάπτυξη της χώρας, την επίτευξη και διατήρηση υψηλών επιπέδων ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία νέων ευκαιριών για εργασία. Η σχετική υστέρηση της χώρας σε δαπάνες για ενεργητικά μέτρα απασχόλησης και η ανάγκη για τη διεύρυνση των μέτρων αυτών είναι γνωστή. Για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου ζητήματος λαμβάνονται υπόψη τόσο οι συστάσεις του Συμβουλίου 2004 για την απασχόληση όσο και η αποτίμηση των αδύνατων σημείων του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων.

Επίσης, η ανάπτυξη ποιοτικού ανθρώπινου δυναμικού συνδέεται με την αναβάθμιση του θεσμικού περιβάλλοντος, με την απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου (μείωση της γραφειοκρατίας) και τον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα σε όλα τα επίπεδα διοίκησης για τη μετατροπή του σε σύγχρονο και αποτελεσματικό εργαλείο σχεδιασμού και εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών. Η ενδυνάμωση της διοικητικής ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών θα συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγικότητας και της ποιότητας της εργασίας, την προώθηση της επιχειρηματικότητας, την προσέλκυση επενδύσεων και τη δημιουργία απασχόλησης.

Η **θεματική προτεραιότητα Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή** αναλύεται σε πέντε (5) Γενικούς Στόχους που εξειδικεύονται περαιτέρω σε ειδικούς στόχους, οι οποίοι παρουσιάζονται εποπτικά στον Πίνακα που ακολουθεί. Οι άμεσες και έμμεσες συνέργειες του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013 με το ΕΣΠΑ 2007-2013 παρουσιάζονται σε επόμενη ενότητα αυτού του Κεφαλαίου.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΕΣΠΑ 2007-2013		ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
7 ^{ος}	Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ). • Βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας. • Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων, η οποία συνδέεται με τη διττή προσέγγιση ενίσχυσης της απασχόλησης (αυτο-απασχόληση και ξεκίνημα νέων ΜΜΕ-ΠΜΕ) και στήριξης της ανάπτυξης και ΜΜΕ.
8 ^{ος}	Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση.	<ul style="list-style-type: none"> • Διεύρυνση, αναδιοργάνωση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας. • Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης και εξέλιξής τους στην αγορά εργασίας. • Ενίσχυση της απασχόλησης των νέων. • Ενεργοποίηση τουλάχιστον 25% των μακροπρόθεσμα ανέργων και μείωση των εισροών στην μακροχρόνια ανεργία, με την προσφορά ευκαιριών συμμετοχής σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, πριν τη συμπλήρωση 12 μηνών ανεργίας. • Αύξηση των δημιουργούμενων βιώσιμων επιχειρήσεων από αυτοαπασχολούμενους, ιδιαίτερα νέους ανέργους.

		<ul style="list-style-type: none"> • Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση των δομών και των συστημάτων της αγοράς εργασίας για την εξυπηρέτηση του πολίτη. • Καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και της μη καταγεγραμμένης ανεργίας. • Εφαρμογή ολοκληρωμένης πολιτικής για την ενεργό γήρανση του εργατικού δυναμικού. • Συστηματική καταγραφή και πρόβλεψη των αλλαγών που επέρχονται στις τοπικές αγορές εργασίας εξαιτίας της παραγωγικής αναδιάρθρωσης της οικονομικής δραστηριότητας, • Ενσωμάτωση των αρχών της Κ.Π. EQUAL στην αναπτυξιακή πολιτική.
9 ^{ος}	Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης (διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας και πρόληψη των φαινομένων περιθωριοποίησης και αποκλεισμού)	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ). • Διευκόλυνση της πρόσβασης και ενσωμάτωσης στο εκπαιδευτικό σύστημα ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. • Προώθηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης σε τοπικό επίπεδο, με τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων, των επιχειρήσεων, ΜΚΟ, κοινωνικών και οικονομικών φορέων. • Ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας και της επιχειρηματικής δραστηριότητας ευάλωτων κοινωνικά ομάδων. • Στοχευμένες παρεμβάσεις για τη στήριξη ατόμων που χρήζουν βοήθειας • Ενίσχυση των μηχανισμών για το συντονισμό, παρακολούθηση, αξιολόγηση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής προστασίας και διασφάλιση της συμπληρωματικότητας με τις αμιγώς εθνικές πολιτικές, μέσω του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Προστασίας και προώθηση του κοινωνικού διαλόγου. • Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών μεταβιβάσεων και της σύνδεσής τους με την απασχόληση, με προσανατολισμό τους στην ανάληψη εργασίας ή επιχειρηματικής δραστηριότητας. • Οριζόντια εφαρμογή της διάστασης της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης και της ισότητας ευκαιριών (Social Inclusion Mainstreaming) σε όλες τις πτυχές της αναπτυξιακής πολιτικής, με την ενεργό συμμετοχή δημοσίων φορέων, κοινωνικών εταίρων και ΜΚΟ.
10 ^{ος}	Θεμελίωση ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη του δικτύου της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και της Δημόσιας Υγείας. • Βελτίωση της ανταποκρισιμότητας της Δευτεροβάθμιας Φροντίδας Υγείας και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. • Προώθηση της Πληροφορικής Τεχνολογίας και των e-υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης - Ολοκλήρωση της πολιτικής εισαγωγής ψηφιακής τεχνολογίας. • Μεταρρύθμιση στην ψυχική υγεία και ανάπτυξη πολιτικών επανένταξης.
11 ^{ος}	Ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων.	<ul style="list-style-type: none"> • Λήψη εξειδικευμένων - στοχευμένων μέτρων αρωγής των γυναικών («θετικές δράσεις»). • Αποτελεσματικότερη προσαρμογή της διάστασης του φύλου στις τομεακές και περιφερειακές πολιτικές όλων των προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ (gender mainstreaming).

2.2.3. Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008

Στην Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008 αποτυπώνεται η συνολική στρατηγική για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος κοινωνικής προστασίας της χώρας, καθώς και για τη διασφάλιση υψηλότερων επιπέδων κοινωνικής συνοχής. Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008 προτείνονται τέσσερις πολιτικές προτεραιότητες:

1. Ενίσχυση της απασχόλησης, ιδιαίτερα για τις γυναίκες, τους νέους, τους μακροχρόνια άνεργους και τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.
2. Αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση.
3. Ενίσχυση της οικογένειας και στήριξη των ηλικιωμένων.
4. Κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ, των μεταναστών και των ατόμων/ομάδων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.

Η πολιτική στον τομέα της Υγείας που εμπίπτει στο πλαίσιο του ΕΣΔΕΝ 2005-2006, σχεδιάζεται και υλοποιείται μέσα από ένα αναθεωρημένο «Εθνικό Σύστημα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης», με σκοπό την ουσιαστική αποκέντρωση, τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, την ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας και την αποτελεσματικότερη διαχείριση των κοινοτικών πόρων.

2.2.4. Εθνικό Σχέδιο Δράσης «Ψυχαργώς»

Αναγνωρίζοντας τη μετατόπιση της έμφασης από την ψυχιατρική περίθαλψη προς τη φροντίδα ψυχικής υγείας, η Ελληνική Πολιτεία προχώρησε στην αναθεώρηση του παραδοσιακού «κλειστού» μοντέλου προστασίας των ψυχικά ασθενών, προωθώντας διαδικασίες Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης, κεντρικός σκοπός της οποίας είναι «η ανάπτυξη των υπηρεσιών στην κοινότητα, ώστε ο ασθενής να εξυπηρετείται κοντά στο οικογενειακό του περιβάλλον και να υποστηρίζεται από αυτό, διατηρώντας με όλα τα μέσα την κοινωνική του δραστηριότητα»²⁰.

Η ανάπτυξη του νέου μοντέλου προστασίας της ψυχικής υγείας εγκαινιάστηκε το 1983 (άρθρο 21 Ν. 1397/83), οπότε και προωθήθηκε ουσιαστικά η ψυχιατρική μεταρρύθμιση με βασική επιδίωξη την αποασυλοποίηση των ασθενών και την παροχή υπηρεσιών ανοικτής φροντίδας. Με το νόμο 2071/92 για πρώτη φορά έγινε εκτεταμένη αναφορά στην οργάνωση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και ρυθμίστηκαν σύμφωνα με σύγχρονες αντιλήψεις ζητήματα που αφορούν την ακούσια νοσηλεία ατόμων με ψυχικές διαταραχές. Οι κύριοι άξονες του συστήματος τυποποιήθηκαν το 1999 με την υιοθέτηση του Ν. 2716/99 που κάλυψε θεσμικά τις συντελούμενες αλλαγές και προσέδωσε μια νέα δυναμική στη μεταρρύθμιση.

Ο τομέας της ψυχικής υγείας επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση των αναγκών των ατόμων με ψυχικές διαταραχές, των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και νοητική υστέρηση (τουλάχιστον όσων σήμερα διαβιούν στα ψυχιατρικά νοσοκομεία), των ατόμων με ψυχογηριατρικά προβλήματα, των ατόμων με οργανικά σύνδρομα, των ατόμων που είναι εξαρτημένα από ναρκωτικές ουσίες και αλκοόλ (κυρίως σε ότι αφορά τις ανάγκες τους για ψυχιατρική υποστήριξη), των ατόμων με διαταραχές συμπεριφοράς αυτιστικού τύπου, των παιδιών και εφήβων με μαθησιακά προβλήματα και προβλήματα συμπεριφοράς. Επιπλέον, περιλαμβάνει οργανωμένες δραστηριότητες υποστήριξης ατόμων που πάσχουν από εκφυλιστικές ασθένειες του εγκεφάλου (νόσος Αλτσχάιμερ), καθώς και ατόμων που νοσούν από άλλες ασθένειες και χρήζουν ψυχολογικής στήριξης.

Επίσης, λαμβάνονται υπόψη οι πολιτικές για την ισότητα και την καταπολέμηση των διακρίσεων, οι αρχές της εταιρικότητας και της συμμετοχικότητας και η πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος.

2.2.5. Πόλοι Ανάπτυξης

α) Η σημασία των πόλεων για την προώθηση της Στρατηγικής της Λισαβόνας

Οι **Ευρωπαϊκές Στρατηγικές Κατευθύνσεις** για την Πολιτική της Συνοχής κατά τη νέα προγραμματική περίοδο αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στη **συμβολή των πόλεων** (αστικά κέντρα) στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

Η μεγάλη σημασία που αποδίδεται στις πόλεις συνδέεται με την αναγνώριση του ρόλου τους ως **κινητήρων της ανάπτυξης** των περιοχών που βρίσκονται στην άμεση επιρροή τους, της υπαίθρου που τα περιβάλλει, αλλά και των μικρότερων αστικών κέντρων που βρίσκονται στην ακτίνα επιρροής τους. Συνακόλουθα, η ανάπτυξη των αστικών κέντρων μπορεί να λειτουργήσει και ως προωθητικός μηχανισμός της πραγματικής σύγκλισης.

Το ΕΣΠΑ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην αστική ανάπτυξη στοχεύοντας στη συγκρότηση μιας συνολικής, αλλά και εξειδικευμένης αναπτυξιακής πολιτικής με ιδιαίτερη έμφαση στην αναβάθμιση των πόλεων και τη συμβολή τους στην προώθηση της **Στρατηγικής της Λισαβόνας**.

Παράλληλα, οι στόχοι **της Πολιτικής της Συνοχής** υλοποιούνται μέσω της διάχυσης της ανάπτυξης στις ευρύτερες περιοχές όπου αποτυπώνεται η δυναμική των αστικών κέντρων, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό και στη μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την ισόρροπη ανάπτυξη γενικότερα.

β) Οι πόλοι ανάπτυξης στη στρατηγική του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων για την περίοδο 2007-2013.

Έννοια των πόλων ανάπτυξης

Με δεδομένα τα παραπάνω και για το σκοπό της ενίσχυσης της οικονομικής μεγέθυνσης και της

²⁰ Ψυχαργώς 2001-2010: Πρόγραμμα Ανάπτυξης Δομών και Υποδομών στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας και Πρόνοιας, Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, Αθήνα 2001.

απασχόλησης των Περιφερειών της χώρας, η εφαρμογή των πόλων ως εργαλείου εδαφικής ανάπτυξης, αποτελεί σημαντικό και καινοτόμο στοιχείο της στρατηγικής του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατά τη νέα προγραμματική περίοδο.

Ως δυναμικοί **πόλοι ανάπτυξης** νοούνται ιδιαίτερα δυναμικά αστικά κέντρα²¹ της χώρας, μητροπολιτικής και περιφερειακής σημασίας, τα οποία, μέσα από τις επιδράσεις και επιρροές που ασκούν στη χώρα, τις περιφέρειες και τα λειτουργικά ή ημερήσια αστικά τους συστήματα, αναμένεται να συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, με έμφαση στη δημιουργία δυναμικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, έρευνας και τεχνολογίας, καινοτομίας και περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, στο πλαίσιο της εφαρμογής της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Πεδίο εφαρμογής

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της στρατηγικής της ανάπτυξης στο ΕΣΠΑ, κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, **όλες οι πόλεις θα υποδεχθούν αναπτυξιακές δράσεις** μέσα από τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα, συγχρηματοδοτούμενες από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις στους πόλους ανάπτυξης θα εστιάσουν σε **τέσσερα θεματικά πεδία, αλληλένδετα μεταξύ τους**, σύμφωνα και με τις προτεραιότητες του Εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 2006 και συγκεκριμένα: την Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, την Καινοτομία, την Επιχειρηματικότητα και την Απασχολησιμότητα.

Τα πεδία αυτά είναι σε πλήρη συμφωνία με τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση και αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της αναθεωρημένης **Στρατηγικής της Λισσαβόνας**.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, οι **παρεμβάσεις στους πόλους ανάπτυξης** θα στοχεύουν στη:

- Δημιουργία και μεταφορά καινοτομίας.
- Προώθηση της Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης και σύνδεσή της με την παραγωγική διαδικασία.
- Ανάπτυξη και τον προσανατολισμό της επιχειρηματικότητας σε νέες και καινοτόμες δραστηριότητες.
- Ανάπτυξη και προώθηση υπηρεσιών ΤΠΕ και ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Δημιουργία και την ανάπτυξη Κέντρων Αριστείας για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση.

Οι παραπάνω αναφερόμενες παρεμβάσεις θα χρηματοδοτηθούν τόσο από Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα, Ψηφιακή Σύγκλιση, Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση, Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας Δημόσιας Διοίκησης), όσο και από τα Περιφερειακά (ΠΕΠ).

γ) Διαδικασία επιχειρησιακής εξειδίκευσης της στρατηγικής των πόλων ανάπτυξης – Χρονοδιάγραμμα.

Ο καθορισμός πόλων ανάπτυξης και η εξειδίκευση της στρατηγικής σε επίπεδο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το **τέλος του 2008**. Κρίσιμη κρίνεται η συμμετοχή και η εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας στον καθορισμό και τη διαμόρφωση του πλαισίου εφαρμογής των πόλων ανάπτυξης.

Για το σκοπό αυτό, τα **επόμενα βήματα** στο πλαίσιο της διαδικασίας είναι τα ακόλουθα:

- 1) Κατά το δεύτερο εξάμηνο **2007** θα πραγματοποιηθούν **ημερίδες διαβούλευσης σε κάθε μια από τις 13 Περιφέρειες** της χώρας, με τη συμμετοχή των τοπικών εμπλεκόμενων φορέων (Περιφέρειες, τοπική αυτοδιοίκηση, επιμελητήρια, επιχειρήσεις, επαγγελματικές οργανώσεις, Ανώτατα Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Ιδρύματα, κτλ). Στόχος είναι η σε βάθος διαβούλευση με τους παραπάνω φορείς για το επιχειρησιακό πλαίσιο της στρατηγικής των πόλων ανάπτυξης.

²¹ Όπως αυτά ορίζονται από την ΕΣΥΕ (πληθυσμός κύριου οικισμού άνω των 10000 κατοίκων) στα οποία προστίθενται και τα κέντρα με μικρότερο πληθυσμιακό μέγεθος που είναι πρωτεύουσες νομών.

- 2) Με την ολοκλήρωση των τοπικών ημερίδων θα πραγματοποιηθεί **συνέδριο διαβούλευσης σε εθνικό επίπεδο**, με τη συμμετοχή των κοινωνικοοικονομικών εταίρων, με σκοπό την οριστικοποίηση των συμπερασμάτων των 13 περιφερειακών ημερίδων διαβούλευσης, σε ό,τι αφορά το επιχειρησιακό πλαίσιο της στρατηγικής των πόλων ανάπτυξης.
- 3) Με εκκίνηση τον Απρίλιο 2008, θα πραγματοποιηθεί η πρώτη **πρόσκληση υποβολής προτάσεων**.

Οι προτάσεις αυτές θα περιέχουν ολοκληρωμένα σχέδια που θα εστιάζουν στην ανάπτυξη και την απασχόληση μέσω παρεμβάσεων στα πεδία που αναφέρονται στην παράγραφο 2.2 του παρόντος. Θα μπορούν να υποβάλλονται από συνεργασίες ή συμπράξεις φορέων που σχετίζονται/δραστηριοποιούνται στα παραπάνω πεδία και βρίσκονται σε **πρωτεύουσες νομών ή σε σημαντικά αστικά κέντρα της χώρας**. Η επιλογή των ολοκληρωμένων σχεδίων ανάπτυξης για την ανάπτυξη και την απασχόληση της πρώτης πρόσκλησης (2008) θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος 2008. Η επόμενη πρόσκληση θα πραγματοποιηθεί μετά από αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των εμπειριών του πρώτου κύκλου.

2.3. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013

2.3.1. Βασικές προτεραιότητες αναπτυξιακής στρατηγικής

Στο νέο αναπτυξιακό περιβάλλον που δημιουργείται, η ύπαρξη **ικανού και ποιοτικού ανθρώπινου δυναμικού** συμβάλλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προάγει τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η σημασία του ανθρώπινου δυναμικού συναρτάται με την εισαγωγή νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας, όπου το Ανθρώπινο Κεφάλαιο αποτιμάται πλέον κυρίως σε **Γνώση** – παραγωγή νέας και διάχυση της διαθέσιμης– και **Δεξιότητες**.

Περαιτέρω, η διευκόλυνση της πρόσβασης στην εργασία συνδέεται άμεσα με τη συνολική ανάπτυξη της χώρας, την επίτευξη και διατήρηση υψηλών επιπέδων ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία νέων ευκαιριών για εργασία. Στο πλαίσιο αυτό, η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού προάγει την επιχειρηματικότητα και δημιουργεί νέες θέσεις απασχόλησης. Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας συνδέεται με ποικίλες παρεμβάσεις «προετοιμασίας» των εργαζομένων για την ανάληψη σχετικών πρωτοβουλιών, αλλά και καλλιέργειας της προσαρμοστικότητας των εργοδοτών και των επιχειρήσεων.

Η συστηματική προώθηση της προσαρμοστικότητας εργαζομένων, εργοδοτών και επιχειρήσεων προάγει, μεταξύ άλλων, την κινητικότητα της εργασίας, η οποία στο πλαίσιο της **Κοινωνίας της Γνώσης** είναι απαραίτητη και υποβοηθά όχι μόνο τη διατήρηση των υπάρχουσών θέσεων εργασίας, αλλά ταυτόχρονα, τη δημιουργία νέων και ποιοτικά καλύτερων, αντιμετωπίζοντας διαρθρωτικά προβλήματα της αγοράς εργασίας. Τέλος, είναι σημαντική η ανάπτυξη ενός νέου πλαισίου **κοινωνικής συνοχής**, το οποίο προάγει τις ατομικές και κοινωνικές αξίες, ενθαρρύνει την εργασία και την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο και σε ομάδες που χρήζουν υποστήριξης και, εν γένει, προάγει την Κοινωνική Ενσωμάτωση.

Οι ανωτέρω παράμετροι συνδιαμορφώνουν το όραμα για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού κατά την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013 και προσδιορίζουν τις βασικές επιδιώξεις της αναπτυξιακής στρατηγικής του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος, οι οποίες συνοπτικά εξειδικεύονται:

- Στη δυναμική προσαρμογή και τη συνεχή αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης και ανταγωνιστικής οικονομίας και κοινωνίας.
- Στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση για όλους, με ιδιαίτερη μέριμνα στην προώθηση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων και των μακροχρόνια ανέργων.
- Στη δυναμική προσαρμογή των συστημάτων δια βίου μάθησης, προώθησης στην απασχόληση, κοινωνικής προστασίας, φροντίδας και υγείας και ψυχικής υγείας, για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων και αναδυόμενων αναγκών και την αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων.
- Στην πλήρη ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών και στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, με την προάσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και την κοινωνική και εργασιακή ένταξη/επανένταξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού αλλά και των χρόνια νοσούντων.

Σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής του Προγράμματος είναι επίσης η **βάση που παρέχει για παρεμβάσεις από πλευράς των κοινωνικών εταίρων** για:

- Δραστηριότητες οι οποίες ενισχύουν τη θεσμική ικανότητα των κοινωνικών εταίρων.
- Από κοινού δράσεις με τους κοινωνικούς εταίρους ειδικά όσον αφορά την προσαρμοστικότητα των εργαζομένων και των επιχειρήσεων (άρθρο 5.3 β του Κανονισμού 1081/2006 ΕΚΤ). Συγκεκριμένα, το Υπουργείο Απασχόλησης, μέσω «προγραμματικής συμφωνίας», προτίθεται να διαθέσει έως το 2% των πόρων του ΕΠ ΑΝΑΔ για συγκεκριμένες ενέργειες στήριξης παρεμβάσεων και ευαισθητοποίησης των ωφελουμένων, για την υλοποίηση κοινών δράσεων, καθώς και την ενδυνάμωση των επιχειρησιακών δυνατοτήτων των κοινωνικών εταίρων, ειδικά όσον αφορά την προσαρμοστικότητα των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.

Στη Στρατηγική του Προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού ΕΚΤ, περιλαμβάνεται η προώθηση και ενσωμάτωση καινοτόμων δράσεων, η διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία και η εταιρική σχέση.

2.3.2. Βασικές αρχές σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Ο σχεδιασμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-13 έχει βασιστεί σε αρχές που διατρέχουν οριζόντια το σύνολο των Αξόνων Προτεραιότητας και των επιμέρους παρεμβάσεων και καθορίζουν συνολικά τον τρόπο με τον οποίο αναμένεται να επιτευχθούν οι στόχοι του Προγράμματος. Οι αρχές αυτές αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί, ορισμένες δε από αυτές αναλύονται περαιτέρω.

- **Ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.**
- **Διασφάλιση της αρχής της μη διάκρισης.**
- **Ολοκληρωμένος και συνεκτικός χαρακτήρας των παρεμβάσεων, με έμφαση στη συγκέντρωση των πόρων για την εξασφάλιση πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων.**
- **Ρεαλιστική στοχοθέτηση, σαφής σύνδεση των παρεμβάσεων με τα αποτελέσματα.**
- **Έμφαση στη χρηματοδότηση παρεμβάσεων με μετρήσιμα αποτελέσματα.**
- **Αξιοποίηση της συμπληρωματικότητας και των συνεργειών, με ταυτόχρονη αποφυγή αλληλεπικαλύψεων.**
- **Έμφαση στην ενίσχυση της μετάβασης στην κοινωνία και την οικονομία της γνώσης, την αξιοποίηση των σύγχρονων ΤΠΕ και την προώθηση της καινοτομίας.**
- **Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και ποιοτική αναβάθμιση των παρεμβάσεων, με την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικοοικονομικών εταίρων και την ανάπτυξη της εταιρικότητας.**
- **Εξατομικευμένη προσέγγιση των παρεμβάσεων, με έμφαση στις πραγματικές ανάγκες των ωφελουμένων.**
- **Βιωσιμότητα – διατηρησιμότητα των παρεμβάσεων και δομών και μετά το 2015.**
- **Κινητοποίηση των δυνάμεων της αγοράς σε σταθερό θεσμικό και κανονιστικό περιβάλλον.**
- **Ενσωμάτωση και διάχυση των αρχών της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση δράσεων για τους ανθρώπινους πόρους, ήτοι: Εταιρικότητα, Διακρατικότητα – Διαπεριφερειακότητα, Καινοτομία.**
- **Αρχή της «συνυπευθυνότητας» των εμπλεκόμενων και ενδιαφερομένων μερών (stakeholders), συμπεριλαμβανομένης της συνυπευθυνότητας/λογοδοσίας των φορέων υλοποίησης και εφαρμογής.**
- **Έμφαση στη συνεργασία κρατικών και μη κυβερνητικών δομών και οργάνωση της κοινωνικής προσφοράς.**
- **Πρόβλεψη αναγκών για μελλοντικές υπηρεσίες που συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή, ιδίως με την αξιοποίηση καινοτόμων δράσεων.**
- **Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης**

- Η ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών

Η ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων αποτελεί τον 11^ο γενικό στόχο του ΕΣΠΑ 2007-2013, ταυτόχρονα δε, θεωρείται κρίσιμη στρατηγική επιλογή για το ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013. Στο πλαίσιο αυτό, η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες αποτελεί επιλογή σύμφωνη και με την αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας, τις κατευθύνσεις για την Οικονομική Μεγέθυνση και την Απασχόληση (2005-2008) και τις Στρατηγικές Κατευθύνσεις για τη Συνοχή 2007-2013. Οι στόχοι της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την

πλήρη συμμετοχή όλου του ενεργού πληθυσμού στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Στο πλαίσιο του παρόντος ΕΠ όλες οι πολιτικές και δράσεις κινητοποιούνται προκειμένου να επιτευχθεί η ισότητα των δύο φύλων κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των δράσεων και ειδικότερα της πρόσβασης σε αυτά. Τούτο σημαίνει ότι τα θέματα ισότητας αποτελούν ενδογενή συστατικά στοιχεία του προγραμματισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος, από την αρχική ανάλυση και τη διαμόρφωση στρατηγικής έως την τελική αξιολόγηση, ενώ ενσωματώνονται στο σχεδιασμό και εφαρμογή όλων των αξόνων, δράσεων και προτεραιοτήτων κάθε παρέμβασης.

Λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο του Άρθρου 16 του Καν. 1083/2006 αναφορικά με την **ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και τη μη διάκριση**, καθώς και την προσέγγιση του Γενικού Στόχου 11 του ΕΣΠΑ, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» διασφαλίζει:

- την **προώθηση της ισότητας των φύλων** με συγκεκριμένες δράσεις τις οποίες περιλαμβάνει καθώς και
- την **ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, οριζόντια**, στο σύνολο των παρεμβάσεων του.

Για την προαγωγή της ισότητας και την επίτευξη των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος στον τομέα αυτό πρόκειται να δεσμευτεί με τον προσφορότερο δυνατό τρόπο συγκεκριμένο ποσοστό από τον προϋπολογισμό του Προγράμματος. Το ποσοστό αυτό θα καθορισθεί με απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης.

- Διασφάλιση της αρχής της μη διάκρισης

Στο πλαίσιο του παρόντος ΕΠ όλες οι πολιτικές και δράσεις κινητοποιούνται προκειμένου να επιτευχθεί η αρχή της μη διάκρισης, λόγω του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των δράσεων και ειδικότερα, της πρόσβασης σε αυτά. Τούτο σημαίνει ότι τα θέματα μη διάκρισης αποτελούν ενδογενή συστατικά στοιχεία του προγραμματισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος, από την αρχική ανάλυση και τη διαμόρφωση στρατηγικής έως την τελική αξιολόγηση, ενώ ενσωματώνονται στο σχεδιασμό και εφαρμογή όλων των αξόνων, δράσεων και προτεραιοτήτων κάθε παρέμβασης.

Λεπτομέρειες σχετικά με την υλοποίηση της εφαρμογής της αρχής της μη διάκρισης, την παρακολούθησή της καθώς και την αξιολόγησή της αναφέρονται στις διατάξεις εφαρμογής του Ε.Π. (Σημεία 4.1.1 «Εθνική αρχή συντονισμού αναπτυξιακών προγραμμάτων 2007-2013», 4.2.2 «Ετήσια διάσκεψη Προέδρων επιτροπών παρακολούθησης επιχειρησιακών προγραμμάτων (ΕΔΙΠ)» και 4.8. «Προαγωγή της ισότητας των δύο φύλων και διασφάλιση της αρχής της μη διάκρισης»).

- Προσβασιμότητα

Τόσο η στρατηγική, όσο και οι στόχοι και οι προτεραιότητες του παρόντος ΕΠ περιλαμβάνουν ενσωματωμένες τις αρχές της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας των Ατόμων Με Αναπηρία, όπως προβλέπεται και στο άρθρο 16 του Κανονισμού 1083/2006 και κατά συνέπεια οι προτεραιότητες/δράσεις του ΕΠ θα υλοποιηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση όλων των κατηγοριών των Ατόμων Με Αναπηρία.

- Κατάργηση επαγγελματικού διαχωρισμού

Ο σχεδιασμός των δράσεων του ΕΠ διασφαλίζει την τήρηση της αρχής της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού, ώστε να επιτευχθεί η χειραφέτηση των γυναικών στην πολιτική και οικονομική ζωή, η προαγωγή του επιχειρηματικού πνεύματος των γυναικών, η ενημέρωση – ευαισθητοποίηση για την εξάλειψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων σχετικά με το ρόλο των φύλων στην οικογένεια και την εργασία, η αποτελεσματική διαχείριση της διαφορετικότητας και η κατάργηση του επαγγελματικού διαχωρισμού λόγω φύλου, πολιτισμικών και λοιπών ιδιαιτεροτήτων.

- Ενεργός συμμετοχή-ενδυνάμωση

Η αρχή της ενεργού συμμετοχής εφαρμόζεται σε δύο επίπεδα:

- **Σε επίπεδο εταιρών που συμμετέχουν σε μία Αναπτυξιακή Σύμπραξη/ Ολοκληρωμένη Παρέμβαση για την υλοποίηση μίας δράσης:** Στο επίπεδο αυτό η αρχή της ενεργού συμμετοχής ισοδυναμεί με την ισότιμη συμμετοχή όλων των εταιρών κατά το σχεδιασμό και την

υλοποίηση μιας παρέμβασης

- **Σε επίπεδο τελικών ωφελουμένων:** Η εμπειρία ιδίως από την υλοποίηση της Κ.Π. EQUAL έχει αποδείξει ότι η ενεργός συμμετοχή των ωφελουμένων ομάδων, τόσο στο σχεδιασμό, όσο και στην υλοποίηση των παρεμβάσεων δημιουργεί διπλό όφελος για τα προγράμματα και τους συμμετέχοντες. Οι στόχοι των σχεδίων και άρα και οι λύσεις που προτείνονται είναι ικανοποιητικότερα προσανατολισμένες στις πραγματικές ανάγκες των ομάδων στόχου που επωφελούνται από τα σχέδια, όταν λαμβάνονται εξ αρχής και συνεχώς υπόψη οι επισημάνσεις και οι απόψεις τους για τα προβλήματα και όταν τους ανατίθεται η ευθύνη των σχετικών αποφάσεων. Από την άλλη πλευρά οι επωφελούμενοι έρχονται σε αμεσότερη επαφή με τις διαδικασίες υλοποίησης και τις θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις των συναφών θεμάτων και με αυτόν τον τρόπο αποκτούν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα ενώ επιπλέον βελτιώνουν τις δεξιότητες που συνδέονται με την επικοινωνία και τη συνεργασία. Τέλος, η αρχή της ενδυνάμωσης των ομάδων στόχου ισοδυναμεί με την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, των ικανοτήτων και δεξιοτήτων των ατόμων αυτών, ώστε να έχουν αυξημένα κίνητρα και ευκαιρίες για ολοκληρωμένη κοινωνική ένταξη, πέρα από την επαγγελματική αποκατάσταση.

- Ενσωμάτωση των αρχών της Κοινωνικής Πρωτοβουλίας EQUAL

Στη στρατηγική του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013 έχουν αξιοποιηθεί τα αποτελέσματα από την υλοποίηση της Κ.Π. EQUAL 2007-2013, ενώ ενσωματώνονται μία σειρά από καινοτομικά στοιχεία.

Οι αρχές υλοποίησης της Πρωτοβουλίας, δηλαδή:

- η εταιρικότητα σε τοπικό και εθνικό επίπεδο,
- η διακρατικότητα,
- η καινοτομία των παρεμβάσεων,
- το mainstreaming των βέλτιστων αποτελεσμάτων
- η ενεργός συμμετοχή των ομάδων στόχου στο σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων και
- η διασφάλιση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών,

αποτελέσαν τις κατεξοχήν καλές πρακτικές που ανέδειξε η υλοποίηση της Πρωτοβουλίας και γι' αυτό αποτελούν παρακαταθήκη για την επόμενη γενιά παρεμβάσεων στους ανθρώπινους πόρους. Συνεπακόλουθα, οι παρεμβάσεις του ΕΠ σχεδιάστηκαν, θα υλοποιηθούν, θα αξιολογούνται και θα διαχυθούν στη βάση των παραπάνω αρχών. Οι δύο τελευταίες αρχές αναλύθηκαν ήδη, ενώ όσον αφορά τις υπόλοιπες ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση.

Εταιρικότητα

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του Προγράμματος θα εξυπηρετηθεί μέσω και αντιπροσωπευτικών εταιρικών σχημάτων που θα προκύψουν από τη συνεργασία και την τυπική ή άτυπη δικτύωση φορέων και οργανισμών (δημόσιοι φορείς, ιδιωτικές επιχειρήσεις, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επαγγελματικές οργανώσεις, Επιμελητήρια, κοινωνικοί εταίροι, Εκπαιδευτικοί Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κλπ). Πιο συγκεκριμένα, η αρχή της εταιρικότητας θα αξιοποιηθεί τόσο σε προγραμματικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο υλοποίησης ενεργειών και δράσεων του ΕΠ.

Σε επίπεδο υλοποίησης, προγραμματίζεται ότι συγκεκριμένες δράσεις του Προγράμματος θα υλοποιηθούν στο πρότυπο των Αναπτυξιακών Συμπράξεων της EQUAL, ήτοι από διευρυμένα και αντιπροσωπευτικά εταιρικά σχήματα. Σε πρακτικό επίπεδο διαφορετικοί φορείς θα συνεργάζονται στη βάση ισότητας-ανεξαρτησίας της νομικής τους μορφής, του μεγέθους και του προϋπολογισμού που διαθέτουν-με ενιαίο και συστηματικό τρόπο σε ένα κοινό πρόγραμμα δράσης για το σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας δράσης. Στο πλαίσιο αυτό της ευρείας συνεργασίας οι εταίροι θα μεταφέρουν διαφορετικές εμπειρίες, αντιλήψεις, μεθοδολογίες, εργαλεία κ.λ.π. και θα επιδιώξουν -μέσα από τη σύνθεση- το σχεδιασμό και την εφαρμογή καινοτόμων, αποτελεσματικών και βιώσιμων λύσεων και παρεμβάσεων. Η συνεργασία διαφορετικών εταίρων για την υλοποίηση παρεμβάσεων θα έχει ως στόχο την ανάπτυξη και στη χώρα μας της εταιρικής κουλτούρας, του πνεύματος συνυπευθυνότητας και του πλουραλισμού στην ανάλυση και την αντιμετώπιση σύνθετων προβλημάτων που ξεκίνησε η EQUAL με επιτυχία. Οι δικτυώσεις και τα τυπικά ή άτυπα δίκτυα που θα δημιουργηθούν, θα δοκιμάσουν νέους τρόπους συνεργασίας και μεταφοράς τεχνογνωσίας.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων του Προγράμματος που προγραμματίζεται ότι θα δρομολογηθεί μέσω και της σύστασης και λειτουργίας Τοπικών, Εθνικών και διακρατικών Θεματικών Δικτύων στα οποία θα συμμετέχουν φορείς αντιπροσωπευτικών δυνάμεων της κοινωνίας και της αγοράς. Η σύσταση και λειτουργία Εθνικών Θεματικών Δικτύων ως μεθοδολογία διάχυσης αποτελεσμάτων και ενσωμάτωσής τους στις ισχύουσες πρακτικές και πολιτικές δοκιμάστηκε με επιτυχία στην EQUAL.

Τέλος, κρίνεται ιδιαίτερης προστιθέμενης αξίας η κινητοποίηση, συνέργεια, συμπληρωματικότητα, ανάπτυξη κοινών δράσεων και η συμμετοχή σε διαδικασία ουσιαστικού διαλόγου, για την αντιμετώπιση κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων, ευρέως φάσματος φορέων. Δεν είναι τυχαίο ότι η **δικτύωση** στην EQUAL αναδείχθηκε σε βέλτιστη πρακτική, σε όλο το φάσμα δραστηριοποίησης της Πρωτοβουλίας, ενώ τα δίκτυα βρέθηκαν στον πυρήνα υλοποίησης των δράσεων της τόσο στην Ελλάδα όσο και σε όλα τα κράτη μέλη.

Διακρατικότητα

Μια άλλη μορφή δικτύωσης/εταιρικότητας που αξιοποιήθηκε ιδιαίτερα στην EQUAL και αναδείχθηκε ως βέλτιστη διαδικασία για την παραγωγή καινοτομίας στην πρακτική και την πολιτική είναι η δικτύωση που αναπτύσσεται σε διακρατικό επίπεδο. Η διακρατική ανταλλαγή εμπειριών, μεθοδολογιών και η παραγωγή κοινών προϊόντων επιχειρήθηκε δομημένα και συστηματικά μεταξύ των Αναπτυξιακών Συμπράξεων EQUAL των κρατών μελών (15 στον α' κύκλο και 25 στο β'), μεταξύ των Εθνικών Θεματικών Δικτύων τους, όπως και μεταξύ των Διαχειριστικών Αρχών EQUAL. Η **διακρατικότητα** θα αποτελέσει δομικό στοιχείο του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013 εντασσόμενη ως διακριτή κατηγορία πράξης σε κάθε Άξονά του.

Επισημαίνεται η σπουδαιότητα επιδίωξης διακρατικής συνεργασίας με στόχο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, πρακτικών και την παραγωγή καινοτομίας σε τομείς που η χώρα μας δεν παρουσιάζει ισχυρή παράδοση, αλλά έχει προτάξει ως προτεραιότητες πολιτικής, όπως η Ενεργός Γήρανση, η Πιστοποίηση επαγγελματικών προσόντων και εμπειρίας, η Κοινωνική Οικονομία και η διαχείριση της διαφορετικότητας στον εργασιακό χώρο.

Η διακρατική συνεργασία προκειμένου να φέρει προστιθέμενη αξία στο ΕΠ και στους στόχους του δεν θα περιορίζεται στην ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών, αλλά θα περιλαμβάνει εξίσου:

- Παράλληλη ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων
- Εισαγωγή, εξαγωγή ή υιοθέτηση νέων προσεγγίσεων
- Ανάπτυξη κοινών προϊόντων ή συστημάτων
- Οργανωμένη μάθηση και ανταλλαγή στελεχών

Σημειώνεται ότι για την υλοποίηση των δράσεων διακρατικότητας προγραμματίζεται η διάθεση έως **του 0,5% των πόρων του ΕΠ ΑΝΑΔ.**

Καινοτομία

Η καινοτομία αποτελεί ενδογενές στοιχείο του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013 και αφορά:

- Την πρόβλεψη πιλοτικών δράσεων καινοτόμου χαρακτήρα σε όλους τους Άξονες του Προγράμματος
- Την ενσωμάτωση ως διακριτών ενεργειών και δράσεων των περισσότερων καινοτόμων δράσεων και αποτελεσμάτων από την υλοποίηση της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Equal
- Την ενεργό συμμετοχή των ομάδων στόχου και των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τη διάχυση των αποτελεσμάτων του Προγράμματος
- Την αξιοποίηση πρακτικών συνεργασίας και δικτύωσης στο σχεδιασμό, την υλοποίηση, την αξιολόγηση και τη διάχυση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων
- Την ανάπτυξη ανοιχτών και βιώσιμων συστημάτων υποστήριξης των πολιτικών προσαρμοστικότητας και επιχειρηματικότητας και απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης, τα οποία χαρακτηρίζονται από φιλικότητα προς τους χρήστες και ωφελούμενους και από υψηλή διαλειτουργικότητα, τόσο μεταξύ τους, όσο και με λοιπά συμπληρωματικά συστήματα.

Οι σχετικοί πίνακες ελέγχου (checklists) των εκθέσεων των ειδικών ομάδων εργασίας σχετικά με την ενσωμάτωση των αρχών της EQUAL στα νέα προγράμματα ΕΚΤ 2007-2013 προσδιόρισαν τις συγκεκριμένες πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στο πλαίσιο της ανάλυσης, της στρατηγικής, των αξόνων προτεραιότητας και των διατάξεων εφαρμογής ενός προγράμματος.

Οι συγκεκριμένες πληροφορίες που αφορούν το παρόν επιχειρησιακό πρόγραμμα θα ληφθούν υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, κατά την εφαρμογή του Ε.Π. Η Επιτροπή Παρακολούθησης και η Ε.Ε. θα ενημερώνονται για το θέμα στις ετήσιες εκθέσεις προόδου και στις συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης του Ε.Π.

- Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης

Η αειφόρος ανάπτυξη αποτελεί θεμελιώδη στόχο της ΕΕ βάσει του άρθρου 2 της Συνθήκης και ως γενικός μακροπρόθεσμος στόχος απαιτεί τη χάραξη και εφαρμογή οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών πολιτικών κατά τρόπο αμοιβαία συμπληρωματικό.

Η Στρατηγική της Αειφόρου Ανάπτυξης συντελεί ώστε η ανάπτυξη και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης να συμβαδίζουν αρμονικά και ισορροπα με την προστασία του περιβάλλοντος και την ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων. Η καινοτομία και η τεχνολογική ανάπτυξη αποτελούν βασικά στοιχεία προκειμένου να καταστεί δυνατή η οικονομική μεγέθυνση με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον και να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα των πόρων (ιδίως των ενεργειακών). Η ανάπτυξη περιβαλλοντικών τεχνολογιών μπορεί επίσης να δημιουργήσει νέες αγορές, γεγονός που θα τονώσει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την απασχόληση.

Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αειφόρο Ανάπτυξη, το Έγγραφο Εργασίας SEC(2005)1530 σχετικά με τη σύνδεση πολιτικών απασχόλησης και πολιτικών για το περιβάλλον, την υπό εκπόνηση Εθνική Στρατηγική για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη Λισσαβόνα και τα ζητήματα Περιβαλλοντικής Διάστασης, όπως αποτυπώνονται στο ΕΣΠΑ, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» θα αξιοποιήσει τις νέες ευκαιρίες που αναδύονται στον τομέα του περιβάλλοντος», συμπεριλαμβανομένου του τομέα της «πράσινης απασχόλησης».

Αναλυτικότερα:

- πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων και ανάπτυξη επαγγελματικών περιγραμμάτων σε τομείς σχετικούς με την αειφορική διαχείριση, την προστασία και την ανάδειξη ευαίσθητων οικοσυστημάτων, τη βιολογική γεωργία, την παραγωγή ήπιων μορφών ενέργειας
- ενίσχυση της απασχόλησης σε δραστηριότητες που σχετίζονται με το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη ή επιμέρους τομείς αυτών
- ενίσχυση της «πράσινης επιχειρηματικότητας» που εστιάζεται σε δύο βασικές ανάγκες των σύγχρονων πολιτών και κοινωνιών: την ποιότητα ζωής και την απαίτηση για τη διατήρηση και την ήπια αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος.

Η παρακολούθηση και η σχετική ενημέρωση της επιτροπής παρακολούθησης του Ε.Π. και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τα μέτρα που έχουν ληφθεί στο πλαίσιο του Ε.Π. σε σχέση με την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη διασφάλιση της αρχής της μη διάκρισης, την παροχή ίσων ευκαιριών, την ενσωμάτωση των αρχών της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL και την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης, θα γίνεται με συστηματικό τρόπο μέσω της ετήσιας έκθεσης προόδου.

Επιπλέον, οι δείκτες σχετικά με τις ευάλωτες ομάδες και ειδικότερα τους μετανάστες, τις μειονότητες και άλλες μειονεκτούσες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, θα παρακολουθούνται από τη Διαχειριστική Αρχή και θα παρατίθενται στις ετήσιες εκθέσεις προόδου του προγράμματος.

ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΛΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Κατά τη διάρκεια της ενδιάμεσης αξιολόγησης του Προγράμματος (το αργότερο μέχρι 31/03/2011) προβλέπεται η ανακατανομή του **10%** του προϋπολογισμού (Κοινοτικής Συνδρομής) των Αξόνων Προτεραιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», βάσει κριτηρίων αποτελεσματικότητας, διαχείρισης και χρηματοδοτικής εκτέλεσης, με στόχο την επιδότηση καλής επίδοσης. Στο πλαίσιο αυτό θα ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί που προκύπτουν από το δημοσιονομικό προφίλ των 5 μεταβατικών περιφερειών.

Οι βασικές προϋποθέσεις για την κατανομή του θα είναι οι εξής:

- ο η σύνδεσή του με τους γενικούς και ειδικούς στόχους του ΕΠ
- ο η πρόοδος του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των Αξόνων Προτεραιότητας, καθώς και των μεμονωμένων έργων
- ο η λειτουργία της "Διαδικτυακής Πύλης" Σύζευξης Προσφοράς - Ζήτησης Εργασίας με τους ανωτέρω παρατιθέμενους όρους.

2.3.3. Στόχοι

Οι βασικές αναπτυξιακές επιδιώξεις που προαναφέρθηκαν προσδιορίζουν τον **κεντρικό στόχο** του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007–2013, ο οποίος έχει ως εξής:

Κεντρικός στόχος της αναπτυξιακής στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού ως κινητήριας δύναμης για την ανάπτυξη της χώρας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Ο κεντρικός αυτός στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος αναλύεται σε δύο επιμέρους **Στρατηγικούς Στόχους**, όπως ακολουθεί:

Στρατηγικός Στόχος 1	Ποιοτική αναβάθμιση και προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων
Στρατηγικός Στόχος 2	Καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού.

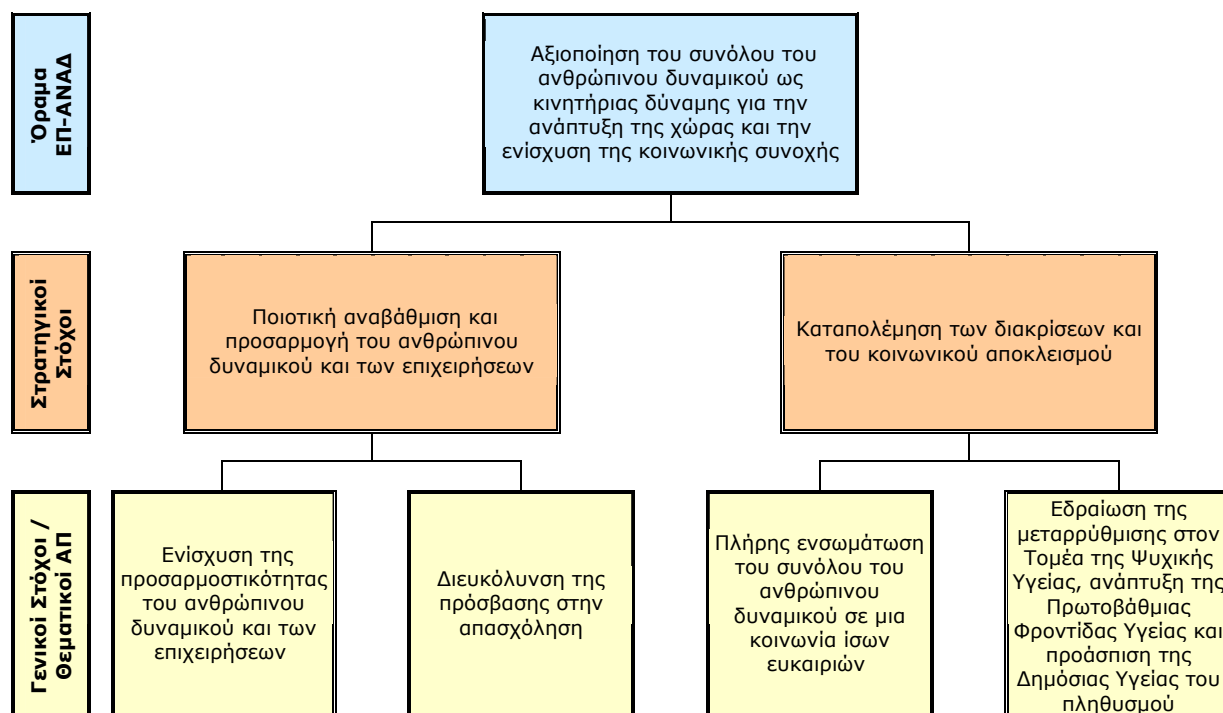
Οι Στρατηγικοί Στόχοι, με τη σειρά τους εξειδικεύονται σε τέσσερις **Γενικούς Στόχους** του αναπτυξιακού σχεδιασμού, οι οποίοι αντιστοιχούν με τους Θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος και οι οποίοι έχουν ως εξής²²:

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ – ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	
Γενικός Στόχος 1/ ΑΠ 2.1, 2.2, 2.3	Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων.
Γενικός Στόχος 2/ ΑΠ 3.1, 3.2, 3.3	Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση.
Γενικός Στόχος 3/ ΑΠ 4.1, 4.2, 4.3	Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών.
Γενικός Στόχος 4/ ΑΠ 5.1,5.2,5.3	Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού.

Η εξειδίκευση της αναπτυξιακής στρατηγικής και των Στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτυπώνεται στο Διάγραμμα Στόχων που ακολουθεί:

²² Ο συγκεκριμένος τρόπος εξειδίκευσης των στόχων του αναπτυξιακού σχεδιασμού ακολουθεί τις κατευθύνσεις που εμπεριέχονται στην σχετική Τεχνική Οδηγία 1 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Δομή, περιεχόμενο και μεθοδολογία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013», μετάφραση ΥΠΟΙΟ, Ιούλιος 2006.

Διάγραμμα στόχων του ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007–2013

2.3.4. Περιεχόμενο και αιτιολόγηση της επιλογής των Στρατηγικών και των Γενικών Στόχων

Οι Στρατηγικοί και οι Γενικοί Στόχοι του ΕΠ ευθυγραμμίζονται πλήρως με τους Γενικούς Στόχους του ΕΣΠΑ 2007-2013, τις προτεραιότητες του ΕΠΜ 2005-2008, με τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Συνοχή και τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση, που αποτυπώνουν τις κατευθύνσεις πολιτικής της αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Η αποτύπωση της συνάφειας της στοχοθεσίας του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και προτεραιότητες στην παρούσα ενότητα γίνεται μέσω της συνοπτικής παρουσίασης του περιεχομένου των Γενικών Στόχων της αναπτυξιακής στρατηγικής, οι οποίοι εξειδικεύουν τους Στρατηγικούς Στόχους, όπως ακολουθεί.

Στρατηγικός Στόχος 1: Ποιοτική αναβάθμιση και προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων

Γενικός Στόχος 1: Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων.

- **Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του διεθνούς ανταγωνισμού και των τεχνολογικών και παραγωγικών εξελίξεων**

Η **βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων** είναι καθοριστικής σημασίας για την ευημερία και την επιβίωση των ιδίων, αλλά και της Ελληνικής οικονομίας και της κοινωνίας γενικότερα. Για το λόγο αυτό, επιδιώκεται **σταδιακή αύξηση της συμμετοχής εργαζομένων και εργοδοτών σε ενέργειες εκπαίδευσης και κατάρτισης**, ώστε τα άτομα να εφοδιάζονται με τις δεξιότητες και γνώσεις που απαιτούνται για να αντεπεξέρχονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας και παράλληλα, να βελτιώνεται διαχρονικά η ποιότητα και η παραγωγικότητα της εργασίας. Η κατάρτιση των εργαζομένων και των εργοδοτών, όπου αυτό είναι εφικτό και ιδιαίτερα στις μεγάλες επιχειρήσεις, θα πρέπει να συνδέεται με ένα ευρύτερο σχέδιο ανάπτυξης της επιχείρησης και να αποτελεί τμήμα ενός συνολικού προγράμματος

ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο θα αξιολογεί την απόδοση, θα συγκρίνει τις επιδόσεις και θα συνδέεται με το σύστημα αμοιβών της επιχείρησης, ενώ παράλληλα θα συνδέεται, κατά περίπτωση, με προγραμματισμένες αλλαγές στην παραγωγική και διοικητική οργάνωση των επιχειρήσεων, την εφαρμογή νέων συστημάτων διαχείρισης, τη διαπίστωση κενών εκπαίδευσης σε συγκεκριμένα θέματα σχετικά με την παραγωγική διαδικασία κλπ.

Η βελτίωση της στόχευσης και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, ως εργαλείου της δια βίου μάθησης, θα στηριχτεί στις παρεμβάσεις που απορρέουν από την ανάπτυξη και λειτουργία του **Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ)**, όπως, ενδεικτικά, η ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος έρευνας των αναγκών της αγοράς εργασίας, η ανάπτυξη συστήματος επαγγελματικών περιγραμμάτων με στόχο την πιστοποίηση γνώσεων/δεξιοτήτων κλπ, ενώ συνδέεται και με την αξιολόγηση και επανεξέταση ενδεχόμενης διεύρυνσης των φορέων που μπορούν να πιστοποιηθούν για τη διεξαγωγή προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης.

Στο πλαίσιο του παρόντος Γενικού Στόχου 1 προβλέπονται επίσης δράσεις διευκόλυνσης των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των ΜΜΕ για την αναβάθμιση των γενικών και ειδικών δεξιοτήτων των εργαζομένων τους, μέσω σύγχρονων μεθόδων ειδικευσης και κατάρτισης, ανάπτυξης εξειδικευμένων μαθησιακών εργαλείων και **πιστοποίησης των αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων**. Παράλληλα, θα ενισχυθούν δράσεις που θα απευθύνονται στις ΜΜΕ, αλλά και στους ίδιους τους εργαζόμενους, αυτοαπασχολούμενους κλπ για την διευκόλυνση της πρόσβασης σε εξωτερικές δράσεις ειδικευσης και κατάρτισης.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα Κριτήρια Διαχωρισμού των Παρεμβάσεων του ΕΚΤ με το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΑ (βλ. Κεφάλαιο 3.7) θα συγχρηματοδοτηθούν δράσεις **επαγγελματικής κατάρτισης** από το ΕΚΤ (κατάρτιση που θα αφορά στη θεματολογία και στους δικαιούχους μέτρων του άξονα 1 καθώς και των μέτρων των αξόνων 3 και 4 του ΠΑΑ 2007-2013). Επιπλέον, καθώς δεν περιλαμβάνονται δράσεις κατάρτισης στο ΕΠ Αλιείας 2007 – 2013, οι σχετικές δράσεις θα υλοποιηθούν με συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ.

➤ **Βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας**

Η **παραγωγικότητα** αποτελεί καίριο παράγοντα ενίσχυσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας και βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου της χώρας και προσδιορίζεται από την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα με την οποία η χώρα χρησιμοποιεί το ανθρώπινο δυναμικό της, το κεφάλαιο και τους φυσικούς της πόρους. Ο παρών Γενικός Στόχος εξυπηρετεί πολλαπλές στρατηγικές που έχουν άμεση επίπτωση στην αγορά εργασίας, την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις.

Προβλέπονται, μεταξύ άλλων, παρεμβάσεις για την προώθηση νέων και καινοτόμων μορφών απασχόλησης και οργάνωσης της εργασίας, την προώθηση της υγιεινής και της ασφάλειας και την αναβάθμιση του εργασιακού περιβάλλοντος, την προώθηση της ισότητας των φύλων μέσω παροχής κινήτρων στις επιχειρήσεις και της κινητοποίησης των κοινωνικών εταίρων, την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του εργατικού δυναμικού μεγαλύτερης ηλικίας, τη διευκόλυνση της γεωγραφικής και επαγγελματικής κινητικότητας εργαζομένων, την ανάπτυξη δικτύων επιχειρήσεων, την ανάπτυξη και διάχυση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης στις επιχειρήσεις κλπ.

Σημειώνεται ότι για την επίτευξη όλων των αναπτυξιακών επιδιώξεων που εντάσσονται στο πλαίσιο του Γενικού Στόχου 1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος κρίνεται απαραίτητη η συμβολή και άμεση συμμετοχή των Κοινωνικών Εταίρων στο σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων που θα υλοποιηθούν. Με το σκεπτικό αυτό, αναπόσπαστο στοιχείο της αναπτυξιακής φιλοσοφίας του Γενικού Στόχου 1 αποτελεί η υλοποίηση ποσοτικά και ποιοτικά σημαντικών παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην **ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των κοινωνικών εταίρων και στην υλοποίηση από κοινού δράσεων**, ώστε αυτοί να μπορέσουν να συμβάλουν αποφασιστικά στην επίτευξη των στόχων των Αξόνων Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 που αντιστοιχούν στον συγκεκριμένο Γενικό Στόχο, αλλά και του Επιχειρησιακού Προγράμματος γενικότερα.

Ο Γενικός Στόχος 1 του ΕΠ ΑΝΑΔ θα συμβάλλει:

- Στη θεματική προτεραιότητα Απασχόληση και κοινωνική συνοχή και το Γενικό Στόχο 7 (Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων) και δευτερευόντως, στους Γενικούς Στόχους 8 (Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση) και 11 (Ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες: ανάπτυξη - απασχόληση - κοινωνική συνοχή) του ΕΣΠΑ.
- Στις προτεραιότητες 1 (Βελτίωση της ποιότητας της εργασίας και συνακόλουθα της παραγωγικότητας της εργασίας) και 2 (Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και του εργατικού δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του διεθνούς ανταγωνισμού και των τεχνολογικών και παραγωγικών εξελίξεων) του ΕΠΜ (Κεφ. 9.)
- Στο Στόχο 1α του ΕΚΤ (Αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών).
- Στις ΚΣΚΓ 1.3.1 (Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας), 1.3.2 (Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας), 1.3.3 (Αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και της ειδίκευσης) και 1.3.5. (Προστασία της υγείας των εργαζομένων).
- Στις ΟΚΓ 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 και 24.

Γενικός Στόχος 2: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση.

➤ Δημιουργία συνθηκών πλήρους απασχόλησης

Ο Γενικός Στόχος 2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποσκοπεί στην προσέλκυση και τη διατήρηση μεγαλύτερου αριθμού ατόμων στην αγορά εργασίας, μέσω πολλαπλών παρεμβάσεων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, στον έγκαιρο εντοπισμό αλλαγών στην αγορά εργασίας, στην υλοποίηση εστιασμένων παρεμβάσεων και στο σχεδιασμό και την εισαγωγή μεταρρυθμίσεων στα συστήματα επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Γενικού Στόχου 2 προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η **αναβάθμιση της λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών προώθησης της απασχόλησης** (Δίκτυο ΚΠΑ και ΔΥΑ) στη λογική του «one stop shop», με πελατοκεντρική και εξατομικευμένη προσέγγιση των ανέργων. Θα επιδιωχθεί η σύζευξη προσφοράς – ζήτησης εργασίας μέσω της ανάπτυξης και λειτουργίας διαδικτυακής Πύλης εξωτερικής σύζευξης (portal), στο πρότυπο της κοινοτικής πύλης EURES, της ανάπτυξης ενιαίου δικτύου παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών προώθησης της απασχόλησης, στο οποίο θα εντάσσεται το σύνολο των πιστοποιημένων δομών, με την ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων.

Προβλέπεται επίσης ο ανασχεδιασμός και η ποιοτική αναβάθμιση των **ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης**, με έμφαση στη διασφάλιση της ποιότητας και στην πιστοποίηση. Οι πολιτικές αυτές θα έχουν ως πεδίο αναφοράς τις **τοπικές αγορές εργασίας**, ενώ ιδιαίτερη μέριμνα θα ληφθεί για κατηγορίες πολιτών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση στην απασχόληση, καθώς και για την επίλυση προβλημάτων που εμφανίζονται στις περιφερειακές αγορές εργασίας, με την εκπόνηση και την υλοποίηση ολοκληρωμένων σχεδίων και πρωτοβουλιών απασχόλησης με τη συμμετοχή του συνόλου των δυνητικά εμπλεκόμενων τοπικών φορέων.

Τέλος, προβλέπεται η αναβάθμιση των μηχανισμών επιτήρησης της αγοράς εργασίας, με στόχο τη **μείωση της αδήλωτης εργασίας**.

➤ Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των ευάλωτων ομάδων και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε αυτήν

Επιπρόσθετα προς τα ανωτέρω, στο πλαίσιο του Γενικού Στόχου 2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος προβλέπονται παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην ειδικότερη αντιμετώπιση σημαντικών ζητημάτων για την ενίσχυση της απασχόλησης και την υποστήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας, που αφορούν στην ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, διαπιστώνεται μικρή και αργά αυξανόμενη **συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας** και ειδικότερα στην απασχόληση. Η τάση αυτή υποδηλώνει σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης της γυναικείας απασχόλησης στη χώρα και υποδεικνύει τη λήψη ολοκληρωμένων ενεργητικών μέτρων για την άρση των εμποδίων, προκαταλήψεων, διακρίσεων και την αλλαγή ατομικών συμπεριφορών, έτσι ώστε οι γυναίκες να μπορέσουν να κατακτήσουν το μερίδιό στην συνολική απασχόληση που τους αναλογεί. Στο πλαίσιο του Γενικού Στόχου 2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος προβλέπονται ειδικά στοχευμένες δράσεις προώθησης της **απασχόλησης των γυναικών** και ισότιμης πρόσβασης και εξέλιξής τους στην αγορά εργασίας. Η μετεξέλιξη των υποστηρικτικών δομών σε δράσεις στήριξης της γυναικείας απασχολησιμότητας υπό το πρίσμα της εξατομικευμένης ενίσχυσης αποσκοπούν στην απρόσκοπτη διαθεσιμότητα των γυναικών για απασχόληση και στην εναρμόνιση των επαγγελματικών και οικογενειακών τους υποχρεώσεων, Προβλέπεται επίσης η λήψη μέτρων για την περαιτέρω μείωση της διαφοροποίησης των αποδοχών, της συγκέντρωσης και της κατάτμησης της αγοράς εργασίας σε επαγγέλματα ανάλογα με το φύλο, καθώς και η ανάπτυξη μέτρων στήριξης των μονογονεϊκών οικογενειών.

Ταυτόχρονα, καταγράφεται ένα σοβαρό πρόβλημα στην εύρεση πρώτης εργασίας από τους **νέους**, αδυναμία που συνδέεται κυρίως με την διαπιστωμένη αναντιστοιχία ανάμεσα στα προσόντα και τις δεξιότητες που διαθέτουν οι νέοι και τις ζητούμενες ειδικότητες από τις επιχειρήσεις. Για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου, και μέσω των παρεμβάσεων για τη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης ειδικοτήτων που προαναφέρθηκαν ανωτέρω, θα επιδιωχθεί μια μακροχρόνια και συνεχής συνεργασία ανάμεσα, από τη μια πλευρά, στο εκπαιδευτικό σύστημα και τα συστήματα δια βίου μάθησης και, από την άλλη, τον παραγωγικό τομέα της οικονομίας, με στόχο την **έγκαιρη διαπίστωση των αναγκών και των τάσεων της αγοράς εργασίας** και την κατάλληλη προσαρμογή των προγραμμάτων και των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης και επανακατάρτισης στις εκάστοτε συνθήκες. Επιπλέον, σχετικά με την **ενίσχυση της απασχόλησης των νέων**, και με βάση τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2006, προβλέπεται η μέτρα σε 6 μήνες προσφορά ευκαιριών για απασχόληση, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, μαθητεία ή συμπληρωματική επιμόρφωση σε κάθε νέο που εγκαταλείπει το σχολείο και είναι άνεργος, η αξιοποίηση – δικτύωση των Γραφείων Διασύνδεσης ΑΕΙ/ΤΕΙ με τις δομές του ΟΑΕΔ αλλά και άλλους φορείς προώθησης της απασχόλησης, η συνεχιζόμενη ενίσχυση και ποιοτική αναβάθμιση προγραμμάτων NEE για την προώθηση της αυτοαπασχόλησης και τη δημιουργία βιώσιμων επιχειρήσεων από νέους, η ανάπτυξη πιλοτικών «σχολείων επιχειρηματικότητας» και η αξιοποίηση της Ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας «safe start» για τους νέους. Επίσης, επιδιώκεται η μείωση της διάρκειας μετάβασης από το εκπαιδευτικό σύστημα στην ενεργό επαγγελματική ζωή.

Η αντιμετώπιση των ζητημάτων που αφορούν στην προώθηση της απασχόλησης **μακροχρόνια ανέργων, ανέργων μεγαλύτερης ηλικίας και ανέργων από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες** αναγνωρίζεται ως ένα σύνθετο πρόβλημα που απαιτεί ένα πολυλειτουργικό πρότυπο παρεμβάσεων, το οποίο θα στοχεύει στην αποτελεσματική εργασιακή ενδυνάμωση των συγκεκριμένων ομάδων ωφελουμένων. Στο πλαίσιο του Γενικού Στόχου 2, προβλέπονται δράσεις για τους μακροχρόνια ανέργους, με στόχο την ενεργοποίηση τουλάχιστον το 25% αυτών, καθώς και τη μείωση των εισροών στη μακροχρόνια ανεργία, με την προσφορά ευκαιριών συμμετοχής σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης πριν τη συμπλήρωση 12 μηνών ανεργίας. Επίσης, ειδικά στοχευμένες παρεμβάσεις προβλέπονται και για την κατάρτιση και την προώθηση της απασχόλησης ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, μακροχρόνια ανέργων και ανέργων από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Σημειώνεται ότι, κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση όλων των ανωτέρω παρεμβάσεων που εντάσσονται στον Γενικό Στόχο 2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος, θα δοθεί έμφαση στην πληρέστερη δυνατή αξιοποίηση της εμπειρίας υλοποίησης καινοτόμων καλών πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της **Κ.Π. EQUAL**, καθώς και στη σχετική Ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία.

Ο Γενικός Στόχος 2 του ΕΠ ΑΝΑΔ θα συμβάλλει:

- Στη θεματική προτεραιότητα Απασχόληση και κοινωνική συνοχή και τους Γενικούς Στόχους 8 (Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση), 9 (Πρώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας και την πρόληψη των φαινομένων περιθωριοποίησης και αποκλεισμού) και 11 (Ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες) του ΕΣΠΑ.
- Στις προτεραιότητες 1 (Βελτίωση της ποιότητας της εργασίας και συνακόλουθα της παραγωγικότητας της εργασίας) και 3 (Μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής) του ΕΠΜ (Κεφ. 9).
- Στο Στόχο 1β του ΕΚΤ (Τόνωση της πρόσβασης στην απασχόληση και της διαρκούς ένταξης στην αγορά εργασίας, πρόληψη της ανεργίας).
- Στις ΚΣΚΓ 1.3.1 «Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας» και 1.3.3 (Αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και της ειδικευσης).
- Στις ΟΚΓ 17, 18, 19, 20, 21, 23 και 24.

Στρατηγικός Στόχος 2: Καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού

Γενικός Στόχος 3: Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών

➤ **Αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής**

Ο κοινωνικός αποκλεισμός συνδέεται με δυσμενείς καταστάσεις ως προς την κοινωνική ιδιότητα του ατόμου και τις δεξιότητες/ικανότητές του να συνδεθεί με το κοινωνικό του περιβάλλον. Ταυτόχρονα, επιδρά με αρνητικό τρόπο τόσο σε βασικές παραμέτρους της ποιότητας ζωής (κατάσταση υγείας, επάρκεια σε υλικά αγαθά), όσο και σε προσδιοριστικούς παράγοντες, όπως η ικανότητα εύρεσης εργασίας, η διεκδίκηση δικαιωμάτων κλπ.

Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού συνδέεται με άμεσο τρόπο με την τροποποίηση των παραγόντων που ορίζουν υφιστάμενες κοινωνικές σχέσεις και καταστάσεις (αποκλεισμός της πρόσβασης ενός ατόμου ή μιας ομάδας ατόμων σε αγαθά, υπηρεσίες, δραστηριότητες, πόρους που συνδέονται με τα δικαιώματα του πολίτη).²³ Η ανάπτυξη κατάλληλων πολιτικών ενδυνάμωσης των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, ο σχεδιασμός στοχευμένων δράσεων κοινωνικής και εργασιακής ένταξης, η έμφαση στην καταπολέμηση στερεοτυπικών στάσεων και συμπεριφορών στο εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον, αποτελούν τον πυρήνα της προσπάθειας για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Προς την κατεύθυνση αυτή, στο πλαίσιο του παρόντος Γενικού Στόχου 3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος προβλέπονται, μεταξύ άλλων, παρεμβάσεις για τη **διευκόλυνση της κοινωνικο-οικονομικής ένταξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων** (ΑμεΑ, άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, μετανάστες, μακροχρόνια άνεργοι κλπ.), ενίσχυση επιχειρήσεων για την **καταπολέμηση των διακρίσεων στην απασχόληση**, διεύρυνση του **κοινωνικού διαλόγου**, ολοκληρωμένες δράσεις κοινωνικής ένταξης και **ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής οικονομίας** για άτομα προερχόμενα από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, καθώς και **ενέργειες στήριξης ατόμων** που χρήζουν φροντίδας και κατ' οίκον βοήθειας.

➤ **Εμβάθυνση και διασφάλιση της βιωσιμότητας του Αποϊδρυματισμού**

Στο πλαίσιο της προσπάθειας αναμόρφωσης του προνοιακού μοντέλου (από το προστατευτικό μοντέλο κλειστής φροντίδας σε ανοιχτές αποκεντρωμένες δομές στήριξης και φροντίδας μέσα στην κοινότητα) κρίνονται αναγκαίες παρεμβάσεις στην κατεύθυνση στήριξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες και την εξασφάλιση προϋποθέσεων επανένταξης στην κοινωνική και οικονομική ζωή.

Ο ευρύτερος στρατηγικός στόχος της πολιτικής για την ενίσχυση της πρόνοιας εστιάζεται στην

²³ ΕΥΣΕΚΤ-Ινστιτούτο Κοινωνικής Καινοτομίας (2006) «Κοινωνικός αποκλεισμός στην Ελλάδα - Διερεύνηση του πεδίου για την αποτελεσματική εφαρμογή πολιτικών με χωρική βάση»

κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση Ατόμων Με Αναπηρία που βρίσκονται σε προστατευτικό – κλειστό περιβάλλον φροντίδας, με την ανάπτυξη εξατομικευμένων υποστηρικτικών παρεμβάσεων και με σεβασμό των δικαιωμάτων και των προσωπικών τους επιλογών. Επιπλέον, και σε άμεση συνάρτηση με το προηγούμενο, στόχος είναι η ενίσχυση της αυτόνομης διαβίωσης των ατόμων που τώρα διαβιούν σε ιδρύματα και η στήριξη της ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

Ο παρών Γενικός Στόχος 3 στοχεύει μεταξύ άλλων σε παρεμβάσεις στήριξης σε Άτομα Με Αναπηρία (κινητικές αναπηρίες και νοητική υστέρηση) που ζουν σε ιδρυματικό περιβάλλον, αλλά και παρεμβάσεις στήριξης ατόμων με ειδικές ανάγκες που ζουν σε οικογενειακό περιβάλλον και αντιμετωπίζουν κίνδυνο εγκλεισμού σε ιδρύματα κλειστής φροντίδας. Πρόκειται για παρεμβάσεις που εντάσσονται στο πλαίσιο ενεργειών για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της κοινωνικοοικονομικής (επαν)ένταξης ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού.

Ο Γενικός Στόχος 3 του ΕΠ ΑΝΑΔ θα συμβάλλει:

- Στη θεματική προτεραιότητα 3 «Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή» και στον Γενικό Στόχο 9 (Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας και την πρόληψη των φαινομένων περιθωριοποίησης και αποκλεισμού) του ΕΣΠΑ.
- Στην προτεραιότητα για την Αύξηση της απασχόλησης, μείωση της ανεργίας, καθώς και αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού, του ΕΠΜ (Κεφ. 7 & 9.3).
- Στην ΚΣΚΓ 1.3.1. («Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας»)
- Στις ΟΚΓ 17 και 19.

Γενικός Στόχος 4: Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού

➤ Εδραίωση της Μεταρρύθμισης στο τομέα της Ψυχικής Υγείας

Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα της πολιτικής της χώρας στον τομέα της ψυχικής υγείας, οι θετικές επιπτώσεις τους στην κοινωνική συνοχή, την κοινωνικο-επαγγελματική ένταξη και τη βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης του πληθυσμού σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, αλλά και στην αγορά εργασίας, απαιτούν την επέκταση των παρεμβάσεων στην κατεύθυνση της κάλυψης των αναγκών του γενικού και ειδικών πληθυσμών και της αποφυγής του κινδύνου κοινωνικού αποκλεισμού σε άτομα που αντιμετωπίζουν ή πρόκειται να αντιμετωπίσουν προβλήματα ψυχικής υγείας

Ο παρών Γενικός Στόχος 4 του Επιχειρησιακού Προγράμματος συμβάλλει στην εδραίωση της συντελούμενης στη χώρα μεταρρύθμισης στον τομέα της ψυχικής υγείας, μέσω της ενίσχυσης ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την κάλυψη των υφισταμένων και αναδυόμενων αναγκών για υπηρεσίες ψυχικής υγείας, που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση, θα αποτρέπουν την εμφάνιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, θα σέβονται και θα προασπίζουν τα δικαιώματα των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και θα υποστηρίζουν την κοινωνική και οικονομική τους ένταξη. Η ενδυνάμωση του ρόλου του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα ψυχικής υγείας και η συνέχιση της αποτελεσματικής συνεργασίας του δημόσιου με τον κοινωνικό τομέα στην υλοποίηση των παρεμβάσεων αποτελούν σημεία αιχμής για την επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων

Ο Γενικός Στόχος 4 του ΕΠ ΑΝΑΔ θα συμβάλλει:

- Στη θεματική προτεραιότητα Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή και τους Γενικούς Στόχους 9 (Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας και την πρόληψη των φαινομένων περιθωριοποίησης και αποκλεισμού) και 10 (Θεμελίωση ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος Υγείας, που θα προσφέρει ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους πολίτες και θα εστιάζει στη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών πρόληψης και φροντίδας) του ΕΣΠΑ.
- Στην προτεραιότητα για την Αύξηση της απασχόλησης, μείωση της ανεργίας, καθώς και αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού, του ΕΠΜ (Κεφ 7 & 9.3),
- Στις ΚΣΚΓ (18) (Να προωθηθεί προσέγγιση της εργασίας βασιζόμενη στον κύκλο ζωής) και (19) (Να δημιουργηθούν αγορές εργασίας που ευνοούν την ένταξη, να αυξηθεί η ελκυστικότητα της εργασίας, να καταστεί η εργασία οικονομικά ελκυστική για τους αιτούντες απασχόληση, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτούντων και των μη ενεργών ατόμων).

Σημειώνεται ότι οι προαναφερθέντες Στρατηγικοί και Γενικοί Στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος εμφανίζουν συνέργεια και συμπληρωματικότητα μεταξύ τους, συμβάλλοντας από κοινού στην διαμόρφωση μιας συνολικής, συνεκτικής και αποτελεσματικής αναπτυξιακής στρατηγικής που υποστηρίζει τον Κεντρικό Στόχο του Προγράμματος και προωθεί την πολύπλευρη αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας ως κινητήριας δύναμης για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

Έτσι, παρόλο που ο κάθε Γενικός Στόχος, και οι αντίστοιχοι θεματικοί Άξονες Προτεραιότητας του Προγράμματος για κάθε κατηγορία Περιφερειών διατηρούν την δομική, επιχειρησιακή και διαχειριστική τους συνεκτικότητα και αυτοτέλεια, οι δράσεις π.χ. επαγγελματικής κατάρτισης ειδικών ομάδων του πληθυσμού που προβλέπονται στο πλαίσιο του Γενικού Στόχου 2 (Άξονες Προτεραιότητας 3.1, 3.2, 3.3) υποστηρίζονται ουσιαστικά από τις προπαρασκευαστικές δράσεις Συμβουλευτικής και προκατάρτισης που προβλέπονται στο πλαίσιο του Γενικού Στόχου 3 (Άξονες Προτεραιότητας 4.1, 4.2, 4.3) και, με τη σειρά τους, υποστηρίζουν τις δράσεις προώθησης στην απασχόληση που προβλέπονται για ορισμένες από τις ειδικές αυτές ομάδες στο πλαίσιο του ίδιου αυτού Γενικού Στόχου. Με τον ίδιο τρόπο, οι παρεμβάσεις ποιοτικής και λειτουργικής αναβάθμισης συστημάτων που προβλέπονται στο πλαίσιο των Γενικών Στόχων 1 και 2 υποστηρίζουν την ανάπτυξη και ποιοτική αναβάθμιση των ενεργητικών πολιτικών και άλλες παρεμβάσεις στο σύνολο του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος κ.ο.κ.

Σημειώνεται επίσης ότι, πέρα από τη συνάφεια με τις Εθνικές και Κοινοτικές πολιτικές και προτεραιότητες που καταγράφεται αναλυτικά ανωτέρω, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 παρουσιάζει συνέργεια και συμπληρωματικότητα, τόσο σε επίπεδο στόχων όσο και σε επίπεδο παρεμβάσεων, με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2007-2013 και Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας Δημόσιας Διοίκησης 2007-2013 που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, καθώς και με τα Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, ιδίως το ΕΠ Ανταγωνιστικότητα – Επιχειρηματικότητα, το ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση και τα ΠΕΠ.

2.3.5. Συσχέτιση Γενικών Στόχων με Ανάγκες

Στις ενότητες 1.3 και 1.4 κωδικοποιήθηκαν οι προκλήσεις και οι ανάγκες, ο συνδυασμός των οποίων με τα πορίσματα της ανάλυσης SWOT οδήγησε στη διαμόρφωση των Γενικών Στόχων. Η συνάφεια των Αναγκών με τους Γενικούς Στόχους, όπως αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί, τεκμηριώνει τη συνέπεια της Στρατηγικής του Προγράμματος.

Α/Α	ΑΝΑΓΚΕΣ	ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ			
		1	2	3	4
1	Αποτελεσματικές και ελκυστικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης μέσω του ολοκληρωμένου χαρακτήρα των παρεμβάσεων, επιδιώκοντας ταυτόχρονα την κινητοποίηση και ενεργό συμμετοχή του ανέργου.	✓	✓	✓	
2	Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση των γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των ειδικών ομάδων του πληθυσμού (μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι και ΑμεΑ).	✓	✓	✓	
3	Ενίσχυση και καλύτερη στόχευση των δράσεων ενθάρρυνσης της επαγγελματικής δραστηριότητας των γυναικών βάσει της εναρμόνισης οικογενειακής – επαγγελματικής ζωής και της αποδέσμευσής τους από τη φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων.	✓	✓	✓	
4	Βελτίωση, αναβάθμιση και μετατροπή των Κέντρων Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ) σε ολοκληρωμένα κέντρα παροχής υπηρεσιών μιας στάσης (one-stop-shops).		✓		
5	Συγκρότηση των αναγκαίων, ικανών και αποτελεσματικών συνεργιών και διασυνδέσεων των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) με τις υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, τους ελεγκτικούς φορείς της αγοράς εργασίας αλλά και προώθηση συνεργασιών με τις δομές και τους φορείς που συμμετέχουν στην προώθηση της απασχόλησης.	✓	✓	✓	
6	Ανάπτυξη και εφαρμογή του Συστήματος Πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων, δεξιοτήτων και προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, βάσει της εκπόνησης των επαγγελματικών περιγραμμάτων.	✓	✓		
7	Δημιουργία ποιοτικότερων θέσεων εργασίας, ενδυνάμωση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας.	✓	✓		
8	Ενίσχυση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων του Εργατικού Δυναμικού.	✓	✓	✓	
9	Μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης.	✓	✓	✓	
10	Υλοποίηση πολιτικών ενσωμάτωσης των μεταναστών στον κοινωνικό ιστό.		✓	✓	
11	Βελτίωση και επέκταση των δράσεων ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής		✓	✓	
12	Ενίσχυση των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και προώθηση της ενεργού συμμετοχής τους στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής (ενίσχυση των ικανοτήτων και των από κοινού δράσεων/capacity building and joint actions)	✓	✓	✓	
13	Αντιμετώπιση του υψηλού κόστους και της χαμηλής ανταγωνιστικότητας του συστήματος Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Υ&ΚΑ), εσωστρέφεια.				✓
14	Αντιμετώπιση του κατακερματισμού και των ελλείψεων της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και των ανεπαρκειών στο σύστημα πρόληψης και προστασίας της Δημόσιας Υγείας.				✓
15	Ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης (Μείωση του υψηλού αριθμού δομών κλειστής φροντίδας).				✓
16	Βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ΜΚΟ και ΟΤΑ.				✓
17	Ενθάρρυνση καινοτομίας και ανάπτυξη συστημάτων αξιοποίησης αποτελεσμάτων έρευνας στον τομέα Υ&ΚΑ.				✓
18	Αναβάθμιση του ανθρωπίνου δυναμικού σε ορισμένες ειδικότητες και περιοχές του τομέα Υ&ΚΑ.				✓

Συγκεντρωτική Αποτύπωση Κατηγοριών Παρέμβασης Εφαρμοστικού Κανονισμού

Κωδικός	Διάσταση 1: Θέμα Προτεραιότητας	Κοινοτική Συνδρομή (€)		
		Στόχος 1	Στόχος 2	Σύνολο
62	Ανάπτυξη στρατηγικών και συστημάτων δια βίου εκμάθησης στις επιχειρήσεις, εκπαίδευση και παροχή υπηρεσιών στους απασχολούμενους και τους προϊστάμενους, για την επιτάχυνση της προσαρμοστικότητας τους στις αλλαγές. Προώθηση επιχειρηματικότητας και καινοτομίας	333.267.930	8.722.976	341.990.906
63	Σχεδιασμός και προώθηση καινοτόμων και περισσότερο παραγωγικών τρόπων οργάνωσης της εργασίας.	56.726.456	1.484.762	58.211.218
64	Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών για την απασχόληση, την εκπαίδευση και την παροχή υποστήριξης, σε συνάφεια με την αναδιάρθρωση παραγωγικών τομέων και επιχειρήσεων και την ανάπτυξη συστημάτων αντιμετώπισης των οικονομικών αλλαγών και των μελλοντικών απαιτήσεων σχετικά με θέσεις εργασίας και δεξιότητες.	56.726.456	1.484.762	58.211.218
65	Εκσυγχρονισμός και ενδυνάμωση των θεσμών της αγοράς εργασίας	63.817.263	1.670.357	65.487.620
66	Εφαρμογή ενεργητικών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας.	978.531.370	25.612.143	1.004.143.513
67	Μέτρα ενθάρρυνσης της ενεργού γήρανσης και παράτασης εργασιακής ζωής.	10.636.211	278.393	10.914.604
69	Μέτρα για την βελτίωση της προσβασιμότητας στην εργασία και την ενδυνάμωση της βιώσιμης εργασιακής συμμετοχής και εξέλιξης της γυναίκας, ώστε να μειωθούν οι διακρίσεις φύλου στην αγορά εργασίας, και να εναρμονισθεί η εργασιακή με την ιδιωτική ζωή, όπως οι διευκολύνσεις παροχής υπηρεσιών φροντίδας παιδιών και φροντίδας εξαρτημένων προσώπων.	182.162.254	5.222.034	187.384.288
70	Ειδικές δράσεις για την αύξηση του μεριδίου συμμετοχής των μεταναστών στην απασχόληση και διαμέσου αυτών, την ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσής τους	28.363.228	742.381	29.105.609
71	Παρεμβάσεις για την ενσωμάτωση και την είσοδο στην απασχόληση των μειονεκτούντων ατόμων, ώστε να αντιμετωπιστούν οι διακρίσεις που αντιμετωπίζουν στην εργασιακή συμμετοχή και εξέλιξη και να προωθηθεί η αποδοχή της διαφορετικότητας τους στον χώρο εργασίας.	371.090.276	17.326.719	388.416.995
73	Μέτρα για την αύξηση της δια βίου συμμετοχής στην εκπαίδευση και την κατάρτιση συμπεριλαμβάνοντας δράσεις για μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης από το σχολείο, του διαχωρισμού στα γνωστικά αντικείμενα με διακρίσεις φύλου, και για διεύρυνση της πρόσβασης στα αντικείμενα και στην ποιότητα της υποχρεωτικής/ επαγγελματικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης	25.240.243	1.617.151	26.857.394
80	Προώθηση της ανάληψης δράσης για συνεργασίες, συνάψεις συμφωνιών και πρωτοβουλίες μέσω της δικτύωσης εθνικών, περιφερειακών και τοπικών παραγόντων	18.518.336	917.761	19.436.097
81	Μηχανισμοί για την βελτίωση των καλών πρακτικών και του προγραμματικού σχεδιασμού, παρακολούθηση και αξιολόγηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, δημιουργία ετοιμότητας στην εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων	27.404.709	1.755.829	29.160.538
85	Προετοιμασία, εφαρμογή παρακολούθηση και επιθεώρηση	23.232.585	1.175.415	24.408.000
86	Αξιολόγηση και Μελέτες, πληροφορίες και επικοινωνία	15.488.390	783.610	16.272.000
	ΣΥΝΟΛΑ	2.191.205.707	68.794.293	2.260.000.000

Κωδικός	Διάσταση 2: Μορφή Χρηματοδότησης	Κοινοτική Συνδρομή (€)		
		Στόχος 1	Στόχος 2	Σύνολο
1	Μη επιστρεπτέα ενίσχυση	2.191.205.707	68.794.293	2.260.000.000
2	Ενίσχυση (δάνεια, επιδότηση επιτοκίου, εγγυήσεις)	0	0	0
3	Επιχειρηματικά κεφάλαια (συμμετοχή, κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου)	0	0	0
4	Άλλες μορφές χρηματοδότησης	0	0	0
Σύνολο:		2.191.205.707	68.794.293	2.260.000.000

Κωδικός	Διάσταση 3 - Εδαφικός Τύπος	Κοινοτική Συνδρομή (€)		
		Στόχος 1	Στόχος 2	Σύνολο
1	Αστική Περιοχή	1.395.605.554	29.267.872	1.424.873.426
2	Βουνά	165.719.469	7.806.801	173.526.270
3	Νησιά	123.472.555	14.249.703	137.722.258
4	Αραιοκατοικημένες και πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές	0	0	0
5	Αγροτικές περιοχές (εκτός από βουνά, νησιά ή αραιοκατοικημένες και πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές)	390.060.923	13.817.123	403.878.046
6	Πρώην εξωτερικά σύνορα της ΕΕ (μετά τις 30.04.2004)	0	0	0
7	Ιδιαίτερα απομακρυσμένη Περιφέρεια	0	0	0
8	Ζώνη διασυνοριακής συνεργασίας	0	0	0
9	Ζώνη διακρατικής συνεργασίας	0	0	0
10	Ζώνη διαπεριφερειακής συνεργασίας	0	0	0
0	Άνευ αντικειμένου	116.347.206	3.652.794	120.000.000
Σύνολο:		2.191.205.707	68.794.293	2.260.000.000

2.3.6. Τεκμηρίωση επιλογής προτεινόμενης στρατηγικής & προτεραιοτήτων-Συνάφεια της στρατηγικής του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013 με εθνικές και ευρωπαϊκές προτεραιότητες

Η εξέταση της συνεκτικότητας της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού με τις Ευρωπαϊκές και Εθνικές Πολιτικές και τις Κοινοτικές Στρατηγικές Κατευθύνσεις γίνεται σύμφωνα με την προσέγγιση που ακολουθείται στο ΕΣΠΑ, προκειμένου να εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή συμβατότητα με το βασικό στρατηγικό κείμενο της Δ' Προγραμματικής Περιόδου.

Στη λογική αυτή, πραγματοποιείται δημιουργία και ανάλυση μητρών συνάφειας με:

- *Τη Στρατηγική της Λισσαβόνας, όπως αυτή εκφράζεται στις Κατευθυντήριες Γραμμές*
- *Τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συνοχή*
- *Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων*
- *Τις προτεραιότητες του ΕΣΠΑ με έμφαση στις προτάσεις πολιτικής για την κάλυψη των συστάσεων της*
- *Το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 -2008*

Η δημιουργία και ανάλυση μητρών συνάφειας αφορά τόσο τις Κατηγορίες Παρέμβασης των Θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, όσο και τις Συστημικές Παρεμβάσεις, οι οποίες έχουν οριζόντιο χαρακτήρα.

Ταυτόχρονα, λαμβάνεται υπόψη και εξετάζεται ο βαθμός ενσωμάτωσης του περιεχομένου του άρθρου 16 του Εφαρμοστικού Κανονισμού για την Ισότητα Ανδρών – Γυναικών και της υιοθέτησης αρχών μη-διάκρισης.

Στη βάση αυτή κατά την ανάλυση που ακολουθεί, λαμβάνονται υπόψη:

- *Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2006 για τη ΣΤΛ²⁴*
- *Η Ετήσια Έκθεση Προόδου της Ε.Ε. για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση του 2006*
- *Η Ετήσια Έκθεση Προόδου της Επιτροπής για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση Εργαζόμεστε με στόχο την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση – Ένα επιτυχημένο έτος*

(α) Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συνοχή 2007-2013

Η διερεύνηση της συνεκτικότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού**» με τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συνοχή 2007 - 2013 λαμβάνει υπόψη την κατηγοριοποίηση και δομή που περιλαμβάνεται στην αντίστοιχη ενότητα του ΕΣΠΑ (Κεφάλαιο 5.1).

Οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ για τη Συνοχή 2007-2013 (ΚΣΚΓ) παρέχουν στα κράτη-μέλη ενδεικτικές κοινοτικές προτεραιότητες, υπογραμμίζουν την ανάγκη ενίσχυσης των συνεργιών μεταξύ της πολιτικής συνοχής, των εθνικών και περιφερειακών προτεραιοτήτων και της στρατηγικής της Λισσαβόνας και ενισχύουν την οικειοποίηση της πολιτικής συνοχής από τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους εμπλεκόμενους παράγοντες.

Διαρθρώνονται σε τρεις πρωταρχικούς στόχους:

- **Στόχος I** - Να καταστεί η Ευρώπη ελκυστικότερος τόπος επενδύσεων και εργασίας
- **Στόχος II** - Γνώση και καινοτομία για την ανάπτυξη
- **Στόχος III** - Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας.

Η αποτύπωση της συνάφειας των ΚΣΚΓ με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού**» σε επίπεδο Κατηγορίας Παρεμβάσεων παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα Συνάφειας:

²⁴ Communication from the Commission to the spring European Council: Time to move up a gear, Brussels, 25.1.2006, Country chapters Part II to COM (2006) 30

Πίνακας 1: Συνάφεια Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού με τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της Κοινότητας για τη Συνοχή 2007 - 2013

		ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ													
Εξυπηρέτηση των Κοινοτικών Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη Συνοχή 2007-2013		Συστημική Παρέμβ. 1	Συστημική Παρέμβ. 2	Συστημική Παρέμβ. 3	Συστημική Παρέμβ. 4	Συστημική Παρέμβ. 5	Συστημική Παρέμβ. 6	Συστημική Παρέμβ. 7	Συστημική Παρέμβ. 8	Συστημική Παρέμβ. 9	Συστημική Παρέμβ. 10	Συστημική Παρέμβ. 11	Οριζόντια Εμβέλεια	11	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ: Βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη															
1.2.2	Διευκόλυνση της καινοτομίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας									✓			1	8%	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ: Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας															
1.3.1	Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας	✓	✓	✓		✓	✓						5	42%	
1.3.2	Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας	✓	✓	✓		✓	(ε)						5	42%	
1.3.3	Αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων	✓	✓										2	17%	
1.3.4	Διοικητικές ικανότητες		(ε)		✓		(ε)	✓	✓		✓	✓	7	58%	
1.3.5	Προστασία της υγείας των εργαζομένων										✓		1	8%	
Εδαφική διάσταση της κοινωνικής συνοχής															
2.1	Η συμβολή των πόλεων στην ανάπτυξη και στην απασχόληση												0	0%	
Κάθετη Εμβέλεια		3	4	2	1	2	3	1	1	1	2	1			
		6	50%	67%	33%	17%	33%	50%	17%	17%	17%	33%	17%		
		ΑΕΟΝΑΣ 2		ΑΕΟΝΑΣ 3		ΑΕΟΝΑΣ 4		ΑΕΟΝΑΣ 5							
Εξυπηρέτηση των Κοινοτικών Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη Συνοχή 2007-2013		Κοιτν. Παρέμβ. 2.1	Κοιτν. Παρέμβ. 2.2	Κοιτν. Παρέμβ. 2.3	Κοιτν. Παρέμβ. 2.4	Κοιτν. Παρέμβ. 3.1	Κοιτν. Παρέμβ. 3.2	Κοιτν. Παρέμβ. 4.1	Κοιτν. Παρέμβ. 4.2	Κοιτν. Παρέμβ. 4.3	Κοιτν. Παρέμβ. 5.1	Κοιτν. Παρέμβ. 5.2	Κοιτν. Παρέμβ. 5.3	Οριζόντια Εμβέλεια	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ: Βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη															
1.2.2	Διευκόλυνση της καινοτομίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας	(ε)				(ε)		(ε)						3	25%
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ: Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας															
1.3.1	Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας	(ε)	(ε)			✓	✓	✓	✓	✓				7	58%
1.3.2	Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας		✓	✓		(ε)	(ε)							7	58%
1.3.3	Αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων	✓	✓	✓		✓								4	33%
1.3.4	Διοικητικές ικανότητες	✓	✓	✓	✓	✓								5	42%
1.3.5	Προστασία της υγείας των εργαζομένων		✓						✓		✓	✓	✓	5	42%
Εδαφική διάσταση της κοινωνικής συνοχής															
2.1	Η συμβολή των πόλεων στην ανάπτυξη και στην απασχόληση			(ε)		(ε)		(ε)						3	25%
Κάθετη Εμβέλεια		2	6	3	2	5	3	2	3	1	1	1	1		
		6	33%	100%	50%	33%	83%	50%	33%	50%	17%	17%	17%	17%	

Όπου (ε) = έμμεση συνάφεια

Από τα στοιχεία του πίνακα αναδεικνύεται σημαντική συνάφεια μεταξύ **των Κοινωνικών Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη Συνοχή** και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, η οποία μάλιστα εντοπίζεται σε περισσότερες από μια Κατηγορίες Παρέμβασης.

Σε οριζόντιο επίπεδο προκύπτει ότι:

- Η Κατευθυντήρια Γραμμή για προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας και εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας ενσωματώνεται οριζόντια σε **επτά** από τις κατηγορίες παρέμβασης του Προγράμματος καθώς και σε **πέντε** από τις **συστημικές παρεμβάσεις**.
- Η Κατευθυντήρια Γραμμή για βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας ενσωματώνεται οριζόντια σε **επτά** από τις κατηγορίες παρέμβασης του Προγράμματος και σε πέντε **συστημικές παρεμβάσεις** (η μία έμμεσα).
- Η Κατευθυντήρια Γραμμή για αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της βελτίωσης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων, αποτελεί επίσης σημαντικό άξονα του Προγράμματος, καθώς **ενσωματώνεται στις τρεις πρώτες Κατηγορίες Παρέμβασης του Άξονα Προτεραιότητας 2** καθώς και στην **Κατηγορία Παρέμβασης 3.1**, ενώ όσον αφορά **τις συστημικές παρεμβάσεις**, ενσωματώνεται σε **δύο** από αυτές (Συστήματα ΕΣΣΕΕΚΑ).
- Η προτεραιότητα δράσης ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των εργαζομένων ενσωματώνεται οριζόντια στον **Άξονα Προτεραιότητας 2** καθώς και στην **Κατηγορία Παρέμβασης 3.1**, ενώ όσον αφορά τις **συστημικές παρεμβάσεις**, ενσωματώνεται σε **επτά** από αυτές (οι δύο έμμεσα).
- Η προτεραιότητα δράσης προστασία της Υγείας των εργαζομένων ενσωματώνεται οριζόντια στον **Άξονα Προτεραιότητας 5**, στις **Κατηγορίες Παρέμβασης 2.2 και 4.2** και σε μία από τις συστημικές παρεμβάσεις.

Επιπλέον, το Πρόγραμμα συμβάλλει έμμεσα στη διευκόλυνση της καινοτομίας και την προώθηση της επιχειρηματικότητας και στη συμβολή των πόλεων στην ανάπτυξη και στην απασχόληση (Κατηγορίες Παρέμβασης 2.2, 3.1 και 4.1 στην πρώτη περίπτωση και Κατηγορίες Παρέμβασης 2.4, 3.2 και, 4.2 στη δεύτερη).

Όσον αφορά την Κάθετη Εμβέλεια των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη Συνοχή, προκύπτει ότι κάθε Κατηγορία Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος συμβάλλει σε περισσότερες από μία προτεραιότητες δράσης των Κατευθυντήριων Γραμμών. Ειδικότερα, η Κατηγορία Παρέμβασης 2.2 ενσωματώνει έξι προτεραιότητες δράσεων και η Κατηγορία Παρέμβασης 3.1 ενσωματώνει πέντε προτεραιότητες δράσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται η άμεση συνάφεια και ευθεία συμβολή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού στην Κατευθυντήρια Γραμμή για Περισσότερες και Καλύτερες Θέσεις Εργασίας, καθιστώντας το Πρόγραμμα βασικό άξονα έκφρασης της Εθνικής Πολιτικής για την Απασχόληση.

(β) Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση (Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας)

Η Στρατηγική της Λισσαβόνας αποτελεί σταθμό της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και της ταυτόχρονης ενίσχυσης της απασχόλησης και της πρόσβασης σε αυτήν. Επιβεβαιώνοντας την πολιτική της στις 2 Φεβρουαρίου του 2005 η **Επιτροπή πρότεινε ένα νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβόνας**, επικεντρώνοντας τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δύο κύριους στόχους:

- Επίτευξη ισχυρότερης, βιώσιμης οικονομικής μεγέθυνσης
- Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, καθώς επίσης το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι, **υποστήριξαν πλήρως** την πρόταση της Επιτροπής για νέο ξεκίνημα και επανεστίαση της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Στη βάση αυτή, καθίσταται απαραίτητη η ενσωμάτωση του πνεύματος της Στρατηγικής της Λισσαβόνας στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού». Ταυτόχρονα το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, προσαρμόζοντας κατάλληλα τις παρεμβάσεις του στην κατεύθυνση αυτή.

Στη λογική αυτή, είναι χρήσιμη η **αποτύπωση της συνάφειας της Αναθεωρημένης Στρατηγικής της Λισσαβόνας με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανθρώπινου Δυναμικού** σε επίπεδο Κατηγορίας Παρεμβάσεων, η οποία και περιλαμβάνεται στον πίνακα της επόμενης σελίδας:

Πίνακας 2: Συνάφεια Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού με τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση

Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση		ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ											Οριζόντια Εμβέλεια	11	
		Συστημική Παρέμβ. 1	Συστημική Παρέμβ. 2	Συστημική Παρέμβ. 3	Συστημική Παρέμβ. 4	Συστημική Παρέμβ. 5	Συστημική Παρέμβ. 6	Συστημική Παρέμβ. 7	Συστημική Παρέμβ. 8	Συστημική Παρέμβ. 9	Συστημική Παρέμβ. 10	Συστημική Παρέμβ. 11			
Να διευκολυνθεί η διάδοση και η πραγματική χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και να οικοδομηθεί μια Κοινωνία της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς															
ΑΣΤΑ9	Διευκόλυνση της διάδοσης και της πραγματικής χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και να οικοδομηθεί μια Κοινωνία της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
ΑΣΤΑ15	Να προωθηθεί μία περισσότερο επιχειρηματική νοοτροπία και να δημιουργηθεί περιβάλλον που να στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
Κατευθυντήριες Γραμμές των πολιτικών Απασχόλησης (Employment guidelines)															
ΑΣΤΑ17	Εφαρμογή πολιτικών απασχόλησης που στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση, στη βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής	✓	(ε)	✓	(ε)	✓	✓				✓			7	58%
ΑΣΤΑ18	Προσέγγιση της εργασίας στη βάση του κύκλου ζωής.	✓	✓	✓	(ε)	✓								5	42%
ΑΣΤΑ19	Δημιουργία αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα.	✓			(ε)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		9	75%
ΑΣΤΑ20	Βελτίωση της κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας.	✓	✓	✓	(ε)	✓	✓							6	50%
ΑΣΤΑ21	Προώθηση της ευελιξίας σε συνδυασμό με την ασφάλεια της απασχόλησης και μείωση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας.	(ε)	(ε)		(ε)	✓								4	33%
ΑΣΤΑ22	Εξασφάλιση ευνοϊκών προς την απασχόληση εξέλξης μισθών και άλλων στοιχείων κόστους που συνδέονται με την εργασία							✓	✓					2	17%
ΑΣΤΑ23	Αύξηση και βελτίωση επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό.		(ε)		(ε)									2	17%
ΑΣΤΑ24	Προσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες ανάγκες σε δεξιότητες.	(ε)	✓											2	17%
Κάθετη Εμβέλεια		6	6	3	6	5	3	2	2	2	1	1			
		10	60%	60%	30%	60%	50%	30%	20%	20%	20%	10%	10%		
Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση		ΑΞΟΝΑΣ 2			ΑΞΟΝΑΣ 3			ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Οριζόντια Εμβέλεια	12
		Κατηγ. Παρέμβ. 2.1	Κατηγ. Παρέμβ. 2.2	Κατηγ. Παρέμβ. 2.3	Κατηγ. Παρέμβ. 2.4	Κατηγ. Παρέμβ. 3.1	Κατηγ. Παρέμβ. 3.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.1	Κατηγ. Παρέμβ. 4.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.3	Κατηγ. Παρέμβ. 5.1	Κατηγ. Παρέμβ. 5.2	Κατηγ. Παρέμβ. 5.3		
Να διευκολυνθεί η διάδοση και η πραγματική χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και να οικοδομηθεί μια Κοινωνία της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς															
ΑΣΤΑ9	Διευκόλυνση της διάδοσης και της πραγματικής χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και να οικοδομηθεί μια Κοινωνία της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
ΑΣΤΑ15	Να προωθηθεί μία περισσότερο επιχειρηματική νοοτροπία και να δημιουργηθεί περιβάλλον που να στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
Κατευθυντήριες Γραμμές των πολιτικών Απασχόλησης (Employment guidelines)															
ΑΣΤΑ17	Εφαρμογή πολιτικών απασχόλησης που στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση, στη βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓				8	67%
ΑΣΤΑ18	Προσέγγιση της εργασίας στη βάση του κύκλου ζωής.		✓											1	8%
ΑΣΤΑ19	Δημιουργία αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα.	✓	✓			✓	✓	✓		✓				6	50%
ΑΣΤΑ20	Βελτίωση της κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας.	✓	✓		(ε)				✓					4	33%
ΑΣΤΑ21	Προώθηση της ευελιξίας σε συνδυασμό με την ασφάλεια της απασχόλησης και μείωση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας.		✓					(ε)						2	17%
ΑΣΤΑ22	Εξασφάλιση ευνοϊκών προς την απασχόληση εξέλξης μισθών και άλλων στοιχείων κόστους που συνδέονται με την εργασία		✓		✓			(ε)						3	25%
ΑΣΤΑ23	Αύξηση και βελτίωση επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό.	✓		✓										2	17%
ΑΣΤΑ24	Προσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες ανάγκες σε δεξιότητες.	✓		✓		✓								3	25%
Κάθετη Εμβέλεια		5	6	2	3	3	2	4	1	2	0	1	0		
		10	50%	60%	20%	30%	30%	20%	40%	10%	20%	0%	10%	0%	

Όπου (ε) = έμμεση συνάφεια

Από τα στοιχεία του πίνακα αναδεικνύεται σημαντική συνάφεια μεταξύ των **Κατευθυντηρίων Γραμμών (Κ.Γ.) για την Απασχόληση και των Κατηγοριών Παρέμβασης** του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Ειδικότερα, παρατηρείται **έμμεση συμβολή** στις Κ.Γ. «Διευκόλυνση της διάδοσης και της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και οικοδόμηση μίας Κοινωνίας της Πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς» καθώς και στην «Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)», καθώς το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενσωματώνει Κατηγορίες Παρέμβασης που:

- Προωθούν την επιχειρηματικότητα και
- Ενισχύουν τις Γνώσεις και Δεξιότητες στον τομέα των ΤΠΕ, μέσα από Δράσεις Κατάρτισης.

Σε **οριζόντιο επίπεδο** προκύπτει ότι:

- Η πλήρης απασχόληση, η βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία και η ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής αποτελούν βασικές συνιστώσες του Επιχειρησιακού Προγράμματος και αποτυπώνονται σε συνολικά 9 από τις Κατηγορίες Παρέμβασης και σε επτά συστημικές παρεμβάσεις (οι δύο έμμεσα).
- Αντίστοιχα, μεγάλος βαθμός συμβολής του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρατηρείται και ως προς το στόχο της δημιουργίας αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα, καθώς το στόχο αυτό εξυπηρετούν έξι από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και εννέα συστημικές παρεμβάσεις (η μία έμμεσα).
- Η προσέγγιση της εργασίας στη βάση του κύκλου ζωής απαντάται σε μία από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ενώ σε συστημικό επίπεδο αναδεικνύεται μια έντονη ενσωμάτωση σε πέντε από τις συστημικές παρεμβάσεις.
- Οι υπόλοιποι στόχοι είναι περισσότερο ειδικό ως προς το χαρακτήρα τους και για το λόγο αυτό ενσωματώνονται περισσότερο στοχευμένα, καθώς κάθε μία από τις κατεθύνσεις που αφορούν:
 - ο στην προώθηση της ευελιξίας σε συνδυασμό με την ασφάλεια της απασχόλησης και τη μείωση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας.
 - ο στην εξασφάλιση ευνοϊκών προς την απασχόληση εξέλιξη μισθών και άλλων στοιχείων κόστους που συνδέονται με την εργασία
 - ο στην αύξηση και βελτίωση επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό
 αποτελεί περιεχόμενο για τουλάχιστον δύο από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ενώ αντίστοιχη είναι και η εικόνα σε συστημικό επίπεδο, όπου παρατηρείται διάχυση σε τουλάχιστον δύο συστημικές παρεμβάσεις.
- Στην ίδια λογική το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενσωματώνει τους στόχους:
 - ο Της βελτίωσης της κάλυψης των αναγκών της αγοράς εργασίας.
 - ο Της προσαρμογής των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες ανάγκες σε δεξιότητες
 καθώς κάθε ένας από τους στόχους αυτούς απαντάται αντίστοιχα σε:
 - ο Τέσσερις και τρεις από τις Κατηγορίες Παρεμβάσεων του,
 - ο Έξι και δύο (η μία έμμεσα) από τις Συστημικές Παρεμβάσεις.

Σε **κάθετο επίπεδο** προκύπτει ότι κάθε μια από τις Παρεμβάσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι σύμφωνη με περισσότερες από μία από τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, καθώς:

- Ο Άξονας Προτεραιότητας 2 παρουσιάζει σχεδόν καθολική συνάφεια με τις Κατευθυντήριες Γραμμές των Πολιτικών Απασχόλησης, δεδομένου ότι η Κατηγορία Παρέμβασης 2.1 ενσωματώνει πέντε από αυτές ενώ η Κατηγορία Παρέμβασης 2.2 έξι.
- Στην ίδια λογική και ο Άξονας Προτεραιότητας 3 ενσωματώνει περισσότερες από μια Κατευθυντήριες Γραμμές, δεδομένου ότι οι Κατηγορίες Παρεμβάσεων 3.1 και 3.2 απαντούν σε τρεις και δύο αντίστοιχα.
- Ο Άξονας Προτεραιότητας 4 ενσωματώνει τουλάχιστον μία από τις Κατευθυντήριες Γραμμές με την εντονότερη ενσωμάτωση να παρουσιάζεται στην Κατηγορία Παρεμβάσεων 4.1 όπου ενσωματώνονται τέσσερις Κατευθυντήριες Γραμμές και στην Κατηγορία Παρεμβάσεων 4.3 δύο.
- Ο Άξονας Προτεραιότητας 5 είναι περισσότερο στοχευμένος και ενσωματώνει την Κατευθυντήρια Γραμμή 17.

Από την ανάλυση των στοιχείων της παραπάνω μήτρας συνάφεται εκτιμάται ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού»:

1. Συμβάλλει στην επίτευξη της πλήρους απασχόλησης, στη βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στην εργασία και στην ενίσχυση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής **(Κατευθ. Γραμ. 17)**:
 - (α) Μέσα από το περιεχόμενο των **Κατηγοριών Παρεμβάσεων**:
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 2.1, 2.2 και 2.4)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 3 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 3.1 και 3.2)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 4.1 και 4.3)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 5 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 5.2)
 - (β) Μέσα από το Περιεχόμενο του Άξονα **Συστημικών Παρεμβάσεων** (Συστημικές Παρεμβάσεις 1, 2 (έμμεσα) 3, 4 (έμμεσα) 5, 6, 9
2. Συμβάλλει στην προτεραιότητα για προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, καθώς:
 - ο Προωθεί μια προσέγγιση του κύκλου ζωής στην εργασία **(Κατευθ. Γραμ. 18)** μέσα από το περιεχόμενο των **Κατηγοριών Παρεμβάσεων** του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορία Παρέμβασης 2.2) και των Συστημικών Παρεμβάσεων 1, 2, 3, 4 (έμμεσα) και 5.
 - ο Εξασφαλίζει ανοικτές αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για όσους αναζητούν εργασία και για τα μειονεκτούντα άτομα **(Κατευθ. Γραμ. 19)**,
 - (α) Μέσα από το περιεχόμενο των **Κατηγοριών Παρεμβάσεων**:
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 3 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 3.1 και 3.2)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 4.1 και 4.2)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 5 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 5.1 και 5.3)
 - (β) Μέσα από τον Άξονα Συστημικών Παρεμβάσεων (Συστημικές Παρεμβάσεις 1, 4-έμμεσα, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11).
 - ο Βελτιώνει την ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς εργασίας **(Κατευθ. Γραμ. 20)**,
 - (α) Μέσα από το περιεχόμενο των Κατηγοριών Παρεμβάσεων:
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 2.1, 2.2 και 2.4 -έμμεσα)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 3 (Κατηγορία Παρεμβάσεων 3.1)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Κατηγορία Παρεμβάσεων 4.4)
 - (β) Μέσα από τον Άξονα Συστημικών Παρεμβάσεων (Συστημικές Παρεμβάσεις 1, 2, 3, 4-έμμεσα, 5, 6).
3. Συμβάλλει στην προτεραιότητα για βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και στην ευελιξία της αγοράς εργασίας, καθώς:
 - Προωθεί την ευελιξία σε συνδυασμό με την ασφάλεια στην απασχόληση και μειώνει την κατάρτιση της αγοράς εργασίας **(Κατευθ. Γραμ. 21)**:
 - (α) Μέσα από το περιεχόμενο των Κατηγοριών Παρεμβάσεων:
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορία Παρεμβάσεων 2.2)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 4.1, 4.2)
 - (β) Μέσα από τον Άξονα Συστημικών Παρεμβάσεων (Συστημικές Παρεμβάσεις 1-έμμεσα, 2 (έμμεσα), 4 (έμμεσα) και 5.
 - ο Προωθεί πολιτικές που εξασφαλίζουν ευνοϊκή προς την απασχόληση εξέλιξη των μισθών και άλλων στοιχείων κόστους που συνδέονται με την εργασία **(Κατευθ. Γραμ. 22)**,
 - (α) Μέσα από το περιεχόμενο των Κατηγοριών Παρεμβάσεων:
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 2.2 και 2.4)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 3 (Κατηγορία Παρεμβάσεων 3.1)
 - (β) Μέσα από το Περιεχόμενο του Άξονα Συστημικών Παρεμβάσεων (Συστημικές Παρεμβάσεις 7 και 8).
4. Συμβάλλει στην προτεραιότητα για αύξηση της επένδυσης σε ανθρώπινο δυναμικό μέσω της καλύτερης εκπαίδευσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων, καθώς:
 - Επεκτείνει και βελτιώνει την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό **(Κατευθ.Γραμ. 23)** μέσα από το περιεχόμενο των Κατηγοριών Παρέμβασης του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρέμβασης 2.1 και 2.3) και μέσω του Άξονα Συστημικών Παρεμβάσεων (Συστημικές Παρεμβάσεις 2-έμμεσα και 8-έμμεσα).

- Προσαρμόζει τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες απαιτήσεις ως προς τις δεξιότητες **(Κατευθ. Γραμ. 24)**,
 - (α) μέσα από το περιεχόμενο των Δράσεων:
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 2 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 2.1 και 2.3)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 3 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 3.2)
 - Του Άξονα Προτεραιότητας 4 (Κατηγορίες Παρεμβάσεων 4.1)
 - (β) Μέσα από το Περιεχόμενο του Άξονα Συστημικών Παρεμβάσεων (Συστημικές Παρεμβάσεις 1-έμμεσα και 2).

Τα παραπάνω βρίσκονται σε συμφωνία τόσο με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2006 για τη ΣτΛ όσο και με τις συστάσεις που περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση της ΕΕ για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση του 2006²⁵ και αφορούν την ανάληψη συγκεκριμένων πολιτικών στον άξονα της ενίσχυσης της απασχόλησης και στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση.

(γ) Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων αποτελεί την έκφραση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας σε Εθνικό Επίπεδο και για το λόγο αυτό το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανθρώπινου Δυναμικού θα πρέπει να είναι συμβατό και να ενσωματώνει τις κύριες Προτεραιότητές του, όσον αφορά την Απασχόληση.

Για λόγους συνοχής, η αποτύπωση της συνεκτικότητας ακολουθεί τη δομή και τη λογική του ΕΣΠΑ, ώστε να μπορούν να αναδεικνύονται περισσότερο άμεσα συμπεράσματα. Ως εκ τούτου, η αποτύπωση της συνεκτικότητας, όπως αυτή πραγματοποιείται στον επόμενο πίνακα περιλαμβάνει τις τέσσερις προτεραιότητες του ΕΠΜ:

- **Αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας** και εξασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.
- **Αύξηση της παραγωγικότητας**, μέσα από την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στη λειτουργία των αγορών, τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και την προώθηση της Κοινωνίας της Γνώσης.
- **Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος**, ενίσχυση του ανταγωνισμού, άνοιγμα των αγορών, αύξηση της εξωστρέφειας και αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της χώρας ως πόλου έλξης επενδυτικών δραστηριοτήτων με προοπτικές επέκτασης στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.
- **Αύξηση της απασχόλησης**, μείωση της ανεργίας, καθώς και αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις, που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.

Πίνακας 2 Συνάφεια Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού σε σχέση με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων

Προτεραιότητες του ΕΠΜ	ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ											Οριζόντια Εμβέλεια	11										
	Συστημική Παρεμβ. 1	Συστημική Παρεμβ. 2	Συστημική Παρεμβ. 3	Συστημική Παρεμβ. 4	Συστημική Παρεμβ. 5	Συστημική Παρεμβ. 6	Συστημική Παρεμβ. 7	Συστημική Παρεμβ. 8	Συστημική Παρεμβ. 9	Συστημική Παρεμβ. 10	Συστημική Παρεμβ. 11												
1	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ												0%										
2	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓				7	58%										
3									(€)	(€)		2	17%										
4	(€)	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	75%										
Κάθετη Εμβέλεια											3	2	2	1	2	1	2	2	2	2	1		
											4	75%	50%	50%	25%	50%	25%	50%	50%	50%	50%	25%	

²⁵ Communication from the Commission to the Spring European Council: Time to move up a gear, Brussels, 25.1.2006, Country Chapters PART II to COM (2006)

Προτεραιότητες του ΕΠΜ	ΑΞΟΝΑΣ 2				ΑΞΟΝΑΣ 3		ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Οριζόντια Εμβέλεια	12	
	Κατηγορία Παρέμβασης 2.1	Κατηγορία Παρέμβασης 2.2	Κατηγορία Παρέμβασης 2.3	Κατηγορία Παρέμβασης 2.4	Κατηγορία Παρέμβασης 3.1	Κατηγορία Παρέμβασης 3.2	Κατηγορία Παρέμβασης 4.1	Κατηγορία Παρέμβασης 4.2	Κατηγορία Παρέμβασης 4.3	Κατηγορία Παρέμβασης 5.1	Κατηγορία Παρέμβασης 5.2	Κατηγορία Παρέμβασης 5.3			
1 Αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας και εξασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													0%	
2 Αύξηση της παραγωγικότητας, μέσα από την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στη λειτουργία των αγορών, τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και την προώθηση της Κοινωνίας της Γνώσης.	✓	✓	✓		✓					✓				5	42%
3 Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ενίσχυση του ανταγωνισμού, άνοιγμα των αγορών, αύξηση της εξωστρέφειας και αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της χώρας ως πόλου έλξης επενδυτικών δραστηριοτήτων με προοπτικές επέκτασης στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.	✓		✓	✓	✓									4	33%
4 Αύξηση της απασχόλησης, μείωση της ανεργίας, καθώς και αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			10	83%
Κάθετη Εμβέλεια	3	2	3	1	3	1	1	1	1	2	1	0			
	4	75%	50%	75%	25%	75%	25%	25%	25%	25%	50%	25%	0%		

Στη βάση των στοιχείων του Πίνακα προκύπτει η ευρεία **οριζόντια εμβέλεια** του ΕΠΜ στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, καθώς ενσωματώνει έμμεσα την πρώτη προτεραιότητα του ΕΠΜ και άμεσα τις υπόλοιπες τρεις.

Ειδικότερα:

- Η **τέταρτη προτεραιότητα** σχετικά με την αύξηση της απασχόλησης, τη μείωση της ανεργίας, καθώς και την αποτελεσματικότερη λειτουργία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, με μια σειρά από στοχευμένες δράσεις που περιορίζουν παράλληλα τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού, διατρέχει το σύνολο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, παρουσιάζοντας έντονη συνάφεια και με τους τέσσερις Θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας καθώς και με τον Άξονα των Συστημικών Παρεμβάσεων.
- Αντίστοιχα, η **δεύτερη προτεραιότητα** του ΕΠΜ σχετίζεται με πέντε από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», ενώ αντίστοιχη είναι και η εικόνα σε συστημικό επίπεδο, όπου παρατηρείται διάχυση σε επτά συστηματικές παρεμβάσεις.
- Η **τρίτη από τις προτεραιότητες** αντανακλάται σε τέσσερις από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού».
- Η **τέταρτη από τις προτεραιότητες** αντανακλάται σε δέκα από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», ενώ αντίστοιχη είναι και η εικόνα σε συστημικό επίπεδο, όπου παρατηρείται διάχυση σε τουλάχιστον οκτώ συστηματικές παρεμβάσεις.

Στην ίδια λογική αναδεικνύεται και η κάθετη εμβέλεια του ΕΠΜ στις Δράσεις του Επιχειρησιακού, καθώς κάθε μια από αυτές, ενσωματώνει κατ' ελάχιστο μία από τις τέσσερις βασικές προτεραιότητες του ΕΠΜ. Μεγαλύτερη είναι η εμβέλεια που παρουσιάζεται στους Άξονες Προτεραιότητας 2 και 3 καθώς κάθε ένας από αυτούς ενσωματώνει άμεσα δύο ή και τρεις προτεραιότητες του ΕΠΜ.

Από τα παραπάνω αναδεικνύεται ότι οι προτεραιότητες του ΕΠΑΝΑΔ λαμβάνουν υπόψη τις προκλήσεις που περιλαμβάνει η γενική αποτίμηση του ΕΠΜ από την ΕΕ²⁶ οι οποίες ειδικότερα αφορούν (ενδεικτικά):

- στην ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας,
- στην καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας,
- στη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας,
- στον περαιτέρω εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών απασχόλησης,
- στην εξατομικευμένη υποστήριξη των ανέργων,
- στην ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και των γυναικών

²⁶ Βλ. αμέσως παραπάνω

(δ) Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού με το ΕΣΠΑ

Η ενότητα του Σχεδιασμού σε Εθνικό Επίπεδο αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας, ιδιαίτερα στον ευαίσθητο τομέα της αξιοποίησης του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού ως κινητήριας δύναμης για την ανάπτυξη της χώρας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής (Στρατηγικός Στόχος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού). Επομένως, αποκτά ιδιαίτερη σημασία η εκ των προτέρων αξιολόγηση της συνάφειας του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού με το ΕΣΠΑ.

Στην κατεύθυνση αυτή, σημειώνεται ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού απαντά άμεσα στην τρίτη από τις Θεματικές Προτεραιότητες του ΕΣΠΑ **Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή**, καθώς το σύνολο των Κατηγοριών Παρέμβασης και των Συστημικών Παρεμβάσεων που περιλαμβάνει συνδέονται άμεσα με την ενίσχυση της απασχόλησης και της δυνατότητας πρόσβασης σε αυτήν (Άξονες Προτεραιότητας 2 και 3), ενώ παράλληλα επιδιώκει, κυρίως μέσω του Άξονα Προτεραιότητας 4, την ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής.

Επιπρόσθετα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού συνδέεται έμμεσα:

- Με τη δεύτερη Θεματική Προτεραιότητα **Κοινωνία της Γνώσης και Καινοτομία**, καθώς στο σύνολό του ο σχεδιασμός διαπνέεται από πνεύμα ενεργού υποστήριξης της ενίσχυσης των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
- Με την τέταρτη Θεματική Προτεραιότητα **Θεσμικό Περιβάλλον**, καθώς συμβάλλει στην ενίσχυση του Θεσμικού Περιβάλλοντος, κυρίως μέσα από την προώθηση του ΕΣΣΕΕΚΑ (Κατηγορία Παρέμβασης 1.1 και –κυρίως- οι Συστημικές Παρεμβάσεις 1 και 2).
- Με την Πέμπτη Θεματική Προτεραιότητα **Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών ως τόπο επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης**, καθώς οι στοχευμένες παρεμβάσεις του αναμένεται να συμβάλουν στο να καταστεί η Ελλάδα συνολικά αλλά και οι Περιφέρειες ειδικότερα, ελκυστικότερος τόπος επενδύσεων εργασίας και διαβίωσης (Κατηγορία Παρέμβασης 1.2, Άξονας Προτεραιότητας 3).

Η αποτύπωση της συνάφειας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού με το ΕΣΠΑ σε επίπεδο Δράσης παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα Συνάφειας:

Πίνακας 3 Συνάφεια Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού σε σχέση με το ΕΣΠΑ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΣΠΑ	ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ											Οριζόντια Εμβέλεια	
	Συστημική Παρέμβ. 1	Συστημική Παρέμβ. 2	Συστημική Παρέμβ. 3	Συστημική Παρέμβ. 4	Συστημική Παρέμβ. 5	Συστημική Παρέμβ. 6	Συστημική Παρέμβ. 7	Συστημική Παρέμβ. 8	Συστημική Παρέμβ. 9	Συστημική Παρέμβ. 10	Συστημική Παρέμβ. 11		
1												0	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
2												0	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
3												0	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
7	✓	✓	✓									3	
8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓		8	
9								✓	✓	✓		3	
10										✓		1	
11				✓				✓	✓	✓	✓	5	
17												0	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
Κάθετη Εμβέλεια	2	2	2	2	1	1	1	2	2	4	1		
	9	22%	22%	22%	22%	11%	11%	11%	22%	22%	44%	11%	

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΣΠΑ	ΑΞΟΝΑΣ 2				ΑΞΟΝΑΣ 3		ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Οριζόντια Εμβέλεια														
	Κατηγ. Παρέμβ. 2.1	Κατηγ. Παρέμβ. 2.2	Κατηγ. Παρέμβ. 2.3	Κατηγ. Παρέμβ. 2.4	Κατηγ. Παρέμβ. 3.1	Κατηγ. Παρέμβ. 3.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.1	Κατηγ. Παρέμβ. 4.2	Κατηγ. Παρέμβ. 4.3	Κατηγ. Παρέμβ. 5.1	Κατηγ. Παρέμβ. 5.2	Κατηγ. Παρέμβ. 5.3															
1		(€)			(€)								2	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
2					(€)								1	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
3					(€)								1	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
7	✓	✓	✓		(€)								4														
8	(€)	(€)	(€)		✓	✓	(€)						6														
9		(€)		(€)			✓	✓	✓		(€)		6														
10									✓		✓	✓	3														
11		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				8														
17				(€)	(€)								2	ΕΜΜΕΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗ													
Κάθετη Εμβέλεια																											
													9	22%	56%	33%	33%	78%	22%	33%	22%	33%	0%	22%	11%		

Όπου (€) = έμμεση συνάφεια

Αξιοποιώντας τα στοιχεία της μήτρας προκύπτει ότι σημαντικό πλήθος των Γενικών στόχων των Θεματικών Προτεραιοτήτων διαχέονται κάθετα και οριζόντια στον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό, αναδεικνύοντας ισχυρή συνάφεια του ΕΣΠΑ με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Σε πρώτο επίπεδο ανάλυσης, η συνάφεια που διαπιστώνεται εντοπίζεται σε δύο μεγάλες ενότητες:

- Αφενός προκύπτει **οριζόντια και κάθετη ενσωμάτωση των Γενικών Στόχων 7, 8, 9 και 11**, καθώς το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:
 - Με **τέσσερις** από τις Κατηγορίες Παρέμβασης συνεισφέρει στο Γενικό στόχο της *Ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων* (Γενικός Στόχος 7), ενώ αντίστοιχη είναι και η εικόνα σε **συστημικό επίπεδο**, όπου παρατηρείται διάχυση σε **τρεις** συστηματικές παρεμβάσεις.
 - Με **έξι** από τις Κατηγορίες Παρέμβασης συνεισφέρει στο Γενικό Στόχο της *Διευκόλυνσης της πρόσβασης στην απασχόληση* (Γενικός Στόχος 8), ενώ αντίστοιχη είναι και η εικόνα σε **συστημικό επίπεδο**, όπου παρατηρείται διάχυση σε τουλάχιστον **οκτώ** συστηματικές παρεμβάσεις.
 - Με **έξι** από τις Κατηγορίες Παρέμβασης συνεισφέρει στο Γενικό Στόχο της *Προώθησης της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης* (Γενικός Στόχος 9), ενώ αντίστοιχη είναι και η εικόνα σε **συστημικό επίπεδο**, όπου παρατηρείται διάχυση σε **τρεις** συστηματικές παρεμβάσεις.
 - Με **οκτώ** από τις Κατηγορίες Παρέμβασης συνεισφέρει στο Γενικό Στόχο της *Ανάδειξης του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων της ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές προτεραιότητες (ανάπτυξη – απασχόληση – κοινωνική συνοχή)* (Γενικός Στόχος 11), ενώ αντίστοιχη είναι και η εικόνα σε **συστημικό επίπεδο**, όπου παρατηρείται διάχυση σε **πέντε** συστηματικές παρεμβάσεις.
- Από την άλλη προκύπτει μια περισσότερο **έμμεση αλλά εξίσου σημαντική κάθετη και οριζόντια συμβολή των Γενικών Στόχων 1, 2, 3 και 17** καθώς το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, απαντά στους εν λόγω Γενικούς Στόχους είτε με δύο Κατηγορίες Παρέμβασης (Γενικός Στόχος 1, 2 και 17), είτε με μία (Γενικός Στόχος 3).

Επιπρόσθετα, ο **πολυδιάστατος χαρακτήρας και η συνοχή των κατηγοριών παρέμβασης** του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού με τους Γενικούς Στόχους του ΕΣΠΑ αποτυπώνονται στα ακόλουθα:

- Σε όλες τις Κατηγορίες Παρέμβασης αντανακλώνται κατ' ελάχιστο δύο Γενικοί Στόχοι (εκτός του Άξονα Προτεραιότητας 5, όπου στη Δράση 5.2 εμφανίζεται συνάφεια με έναν από τους Γενικούς Στόχους και έμμεσα με άλλον έναν καθώς και στην Κατηγορία Παρέμβασης 5.3 που απαντάται σε έναν Γενικό Στόχο)

- Σε όλες τις Κατηγορίες Παρέμβασης αντανακλώνται σε ποσοστό άνω του 50% οι Γενικοί Στόχοι 7, 8, 9, 11, οι οποίοι και αφορούν άμεσα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.

Τέλος και σε επίπεδο συστημικών παρεμβάσεων, η Συστημική Παρέμβαση 10 συμβάλλει σε περισσότερους από τέσσερις Γενικούς Στόχους, ενώ έξι Συστημικές Παρεμβάσεις συνεισφέρουν σε δύο Γενικούς Στόχους και σε τέσσερις περιπτώσεις συνδέονται με τουλάχιστον έναν Γενικό Στόχο.

Από τα παραπάνω αναδεικνύεται η ενσωμάτωση των Γενικών Στόχων των Θεματικών Προτεραιοτήτων στον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό, καθώς οι Κατηγορίες Παρέμβασης συμβάλλουν ευθέως στην επίτευξη των Στόχων.

(ε) Συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 -2008

Σε μια κοινωνία με έντονες κοινωνικοοικονομικές μεταβολές (βλ. σχετική ενότητα του παρόντος), η υλοποίηση πρωτοβουλιών που αφορούν στην κοινωνική ενσωμάτωση οφείλει να περιλαμβάνεται στις άμεσες προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού. Υπό το πρίσμα αυτό, εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού ενσωματώνει τις βασικές προτεραιότητες του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ένταξη 2006 – 2008.

Στην κατεύθυνση αυτή, σημειώνεται ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού απαντά άμεσα και στις τέσσερις προτεραιότητες του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ένταξη, καθώς το σύνολο των Δράσεων και Παρεμβάσεων που περιλαμβάνει συνδέονται άμεσα:

- Με την ενίσχυση της απασχόλησης (1η Προτεραιότητα)
- Με την αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων (2η Προτεραιότητα)
- Με την ενίσχυση της οικογένειας και της στήριξης των ηλικιωμένων (3η Προτεραιότητα)
- Με την κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ, των μεταναστών και των ατόμων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες (4η Προτεραιότητα).

Αναλυτικά, η αποτύπωση της συνάφειας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 – 2008, σε επίπεδο Κατηγορίας Παρέμβασης και Συστημικής Παρέμβασης παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα Συνάφειας:

Πίνακας 4 Συνάφεια Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού σε σχέση με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη 2006 - 2008

Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008		ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ											Ορίζοντα Εμβέλεια	11		
		Συστημική Παρέμβ. 1	Συστημική Παρέμβ. 2	Συστημική Παρέμβ. 3	Συστημική Παρέμβ. 4	Συστημική Παρέμβ. 5	Συστημική Παρέμβ. 6	Συστημική Παρέμβ. 7	Συστημική Παρέμβ. 8	Συστημική Παρέμβ. 9	Συστημική Παρέμβ. 10	Συστημική Παρέμβ. 11				
ΕΣΚΕ 1	Ενίσχυση της απασχόλησης,	✓	✓	✓	✓	✓	✓							7	58%	
ΕΣΚΕ 2	Αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων				✓		(ε)	✓	✓	✓				5	42%	
ΕΣΚΕ 3	Ενίσχυση της οικογένειας και στήριξη των ηλικιωμένων.				(ε)				✓		✓			3	25%	
ΕΣΚΕ 4	Κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ, των μεταναστών και των ατόμων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.								✓	✓	✓	✓		4	33%	
Κάθετη Εμβέλεια		1	1	1	3	1	2	2	3	2	2	1				
		4	25%	25%	25%	75%	25%	50%	50%	75%	50%	50%	25%			
Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008		ΑΞΟΝΑΣ 2				ΑΞΟΝΑΣ 3			ΑΞΟΝΑΣ 4			ΑΞΟΝΑΣ 5			Ορίζοντα Εμβέλεια	12
		Κατγ. Παρέμβ. 2.1	Κατγ. Παρέμβ. 2.2	Κατγ. Παρέμβ. 2.3	Κατγ. Παρέμβ. 2.4	Κατγ. Παρέμβ. 3.1	Κατγ. Παρέμβ. 3.2	Κατγ. Παρέμβ. 4.1	Κατγ. Παρέμβ. 4.2	Κατγ. Παρέμβ. 4.3	Κατγ. Παρέμβ. 5.1	Κατγ. Παρέμβ. 5.2	Κατγ. Παρέμβ. 5.3			
ΕΣΚΕ 1	Ενίσχυση της απασχόλησης,	✓	✓	✓		✓	✓							5	42%	
ΕΣΚΕ 2	Αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων	(ε)		(ε)	(ε)		(ε)	✓	✓	✓	(ε)			8	67%	
ΕΣΚΕ 3	Ενίσχυση της οικογένειας και στήριξη των ηλικιωμένων.			✓	✓		✓			✓				4	33%	
ΕΣΚΕ 4	Κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ, των μεταναστών και των ατόμων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.			(ε)	(ε)			✓	✓	✓	(ε)	(ε)		7	58%	
Κάθετη Εμβέλεια		2	1	4	3	1	3	2	2	3	2	1	0			
		4	50%	25%	100%	75%	25%	75%	50%	50%	75%	50%	25%	0%		

Όπου (ε) = έμμεση συνάφεια

Αναλύοντας τα στοιχεία του Πίνακα προκύπτει ότι σημαντικό πλήθος των Προτεραιοτήτων του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ένταξη διαχέεται κάθετα και οριζόντια στον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό, αναδεικνύοντας τη συνάφεια και αλληλοσυμπληρωματικότητα μεταξύ του ΕΣΔΕΝ και του ΕΠ ΑΝΑΔ.

Ειδικότερα:

- η προτεραιότητα Ενίσχυση της Απασχόλησης, όπως αυτή προσδιορίζεται στο Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη **ενσωματώνεται σε πέντε** από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Αντίστοιχη είναι και η εικόνα σε **συστημικό επίπεδο**, όπου ενσωματώνεται σε **επτά** συστηματικές παρεμβάσεις.
- η προτεραιότητα Αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων, όπως αυτή προσδιορίζεται στο Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη, **ενσωματώνεται σε οκτώ** από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ενώ σε **συστημικό επίπεδο**, ενσωματώνεται σε **πέντε** από τις συστηματικές παρεμβάσεις (η μία έμμεσα).
- η προτεραιότητα Κοινωνική ένταξη ΑΜΕΑ, μεταναστών και ατόμων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες **ενσωματώνεται σε επτά** από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ενώ σε **συστημικό επίπεδο**, ενσωματώνεται σε **τέσσερις** από τις συστηματικές παρεμβάσεις.
- η προτεραιότητα Ενίσχυση της οικογένειας και της στήριξης των ηλικιωμένων **ενσωματώνεται σε τέσσερις** από τις Κατηγορίες Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ενώ σε **συστημικό επίπεδο**, ενσωματώνεται σε **τρεις** από τις συστηματικές παρεμβάσεις.

2.3.7. Σύνοψη των πορισμάτων της εκ των Προτέρων Αξιολόγησης

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης διαδραμάτισε ενεργό ρόλο κατά τη διάρκεια της εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, τόσο μέσα από συμπληρωματικές αναλύσεις, όσο και μέσα από τη διατύπωση ενός συνόλου προτάσεων. Σε κάθε περίπτωση η διενέργεια της εκ των προτέρων αξιολόγησης βασίστηκε σε όσα ορίζονται στα Εθνικά Κείμενα για την προετοιμασία της Δ΄ Προγραμματικής Περιόδου και κυρίως στις Εγκυκλίους 3 και 4. Ταυτόχρονα όμως ελήφθησαν υπόψη ευρωπαϊκά κείμενα αναφοράς καθώς και η προηγούμενη εμπειρία από την Αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Τα κυριότερα πορίσματα της εκ των προτέρων αξιολόγησης αποτυπώνονται στη συνέχεια:

α) Κοινωνικοοικονομική ανάλυση και προσδιορισθείσες ανάγκες

Η αποτύπωση της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης κρίνεται ότι είναι επαρκής, τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς την τεκμηρίωσή της.

Ειδικότερα:

- Η κοινωνικοοικονομική ενσωματώνει κρίσιμες παραμέτρους, όπως –ενδεικτικά- είναι η θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας, η ισότητα των δύο φύλων και θέματα μη διάκρισης, ο ρόλος των νέων στην αγορά εργασίας και η πρόσβασή τους σε αυτήν, η ενεργός γήρανση. Ταυτόχρονα προβλημάτισαν θέματα όπως είναι ο ρόλος και το περιεχόμενο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στη νέα προγραμματική καθώς και διάφορου συστημικού χαρακτήρα παρεμβάσεις.
- Προσεγγίζει επαρκώς το μεγάλο ζήτημα της συνεχούς απώλειας θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα να παρατηρείται το φαινόμενο να μην μειώνεται επαρκώς η ανεργία αν και η ελληνική οικονομία αναπτύσσεται με δυναμικό τρόπο κατά τα τελευταία έτη και συνεχίζει να παράγει μεγάλο αριθμό θέσεων εργασίας.
- Λαμβάνει υπόψη την περιφερειακή διάσταση της απασχόλησης με σκοπό την ανάδειξη επιμέρους δομικών χαρακτηριστικών της αγοράς εργασίας σε Περιφερειακό Επίπεδο. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε συνεργασία της Ομάδας Σχεδιασμού με τις Περιφέρειες, ώστε να αναδειχθεί η περιφερειακή διάσταση για την ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού. Στη βάση αυτή, λαμβάνονται υπόψη ο προσδιορισμός των αναπτυξιακών πόλων / αστικών κέντρων ανάπτυξης σε επίπεδο ΕΣΠΑ και ενσωματώνονται στο σχεδιασμό του ΕΠΑΝΑΔ, στο βαθμό που αφορά το ανθρώπινο δυναμικό.

Επιπρόσθετα, ο Σύμβουλος για την Εκ των Προτέρων Αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού, διαπιστώνει ότι η κοινωνικοοικονομική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε:

- Αξιοποιεί και χρησιμοποιεί αξιόπιστες και έγκυρες πηγές καθώς και διαρθρωτικούς δείκτες οι οποίοι τελικά επιτρέπουν τη δυνατότητα συγκριτικής προσέγγισης σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ των 15 ή των 25. Στην κατεύθυνση αυτή, ο Σύμβουλος διαπιστώνει τη χρήση στοιχείων:
 - ο Της Eurostat
 - ο Της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος
 - ο Της ΠΑΕΠ
 - ο Της Θεματικής Μελέτης Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού
- Λαμβάνει υπόψη και αξιοποιεί τις εμπειρίες της Τρίτης Προγραμματικής Περιόδου, με έμφαση στα επιτεύγματα και στις δυσκολίες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Απασχόλησης και Επαγγελματικής Κατάρτισης.
- Αξιοποιεί τα συμπεράσματα τόσο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΕΠΑΕΚ, όσο και της επικαιροποίησης αυτής, στην οποία περιλαμβάνονται στοιχεία φυσικής υλοποίησης και οικονομικού αντικειμένου μέχρι τις 30/6/2005.
- Με κριτικό τρόπο προσδιορίζει τους τομείς και τα εργαλεία παρέμβασης για τους οποίους απαιτείται μια νέα ποιοτική προσέγγιση.

Όσον αφορά τις τεχνικές οδηγίες και τις συστάσεις της Επιτροπής, η κοινωνικοοικονομική ανάλυση τις λαμβάνει επαρκώς υπόψη, είτε αυτές έχουν διατυπωθεί προφορικά στο πλαίσιο τεχνικών συσκέψεων που οργανώθηκαν κατά την περίοδο του Σχεδιασμού είτε διατυπώθηκαν γραπτώς από την αρμόδια για Θέματα Απασχόλησης Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής²⁷, ενώ συμπεριλαμβάνει και τη Συστημική Διάσταση του περιβάλλοντος για τους ανθρώπινους πόρους και

²⁷ Empl/C/2/KY+VK D(2006)

την απασχόληση με αναφορά στον ΟΑΕΔ, στην ΠΑΕΠ, στο ΕΚΕΠΙΣ και στην ΚΠ EQUAL.

Ταυτόχρονα, λαμβάνεται υπόψη η Ετήσια Έκθεση Προόδου για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση του 2006²⁸, με ορισμένες συστάσεις που αφορούν:

- Στις πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης, μέσα από την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών για την απασχόληση, την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών απασχόλησης, την εξατομικευμένη απασχόληση των ανέργων και την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και των γυναικών.
- Στις μεταρρυθμίσεις που αφορούν στη Δια Βίου μάθηση.

Όσον αφορά τον **προσδιορισμό των αναγκών** διαφαίνεται ότι η ανάδειξή τους βρίσκεται σε ευθεία σχέση με την κοινωνικοοικονομική ανάλυση και τα πορίσματά της, καθώς απορρέουν άμεσα από αυτήν, ενώ έπειτα από την ανάπτυξη ιεραρχικού και αντικειμενικού συστήματος κριτηρίων, αυτές κατηγοριοποιήθηκαν ώστε να μπορέσουν να τροφοδοτήσουν με επάρκεια τη στρατηγική στόχευση του Προγράμματος, τόσο σε επίπεδο Γενικών Στόχων, όσο και σε επίπεδο Ειδικών.

Στην κατεύθυνση της **αξιολόγησης της ανάλυσης των δυνατών και αδύνατων σημείων σε σχέση με την κοινωνικοοικονομική ανάλυση**, ο Σύμβουλος Αξιολόγησης αξιοποιεί τις βασικές αρχές της μεθοδολογίας SWOT.

Σημειώνεται ότι η *ανάλυση SWOT όπως αυτή περιλαμβάνεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανθρώπινου Δυναμικού αποτελεί ένα εργαλείο οργάνωσης και συνοπτικής καταγραφής των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και αντιμετωπίζεται ως τέτοιο.*

Ειδικότερα, όσον αφορά στον προσδιορισμό της επάρκειας της ανάλυσης SWOT, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», πραγματοποιήθηκε διερεύνηση και κριτική ανάγνωση της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης, ώστε να προσδιορίσει αν τα **δυνατά και αδύνατα σημεία, καθώς και οι ευκαιρίες και απειλές** που περιλαμβάνονται στη SWOT **αντιστοιχούν** στα ευρήματα της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης.

β) Συνέπεια της Στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού»

Όσον αφορά την αξιολόγηση της συνέπειας της Στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, αυτή πραγματοποιείται με γνώμονα την κοινωνικοοικονομική ανάλυση και τα πορίσματα αυτής. Στόχος είναι η ανάδειξη του βαθμού στον οποίο ο προσδιορισμός των Γενικών και Ειδικών Στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος στηρίζεται στα κυριότερα συμπεράσματα και στις απαιτήσεις της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης. Για το λόγο αυτό, επιλέγεται η κατασκευή μητρών συνάφειας και συσχέτισης των αναγκών που ανέδειξε η κοινωνικοοικονομική ανάλυση και των πορισμάτων της ανάλυσης SWOT, με του Γενικούς Στόχους του Προγράμματος καθώς και με τις Παρεμβάσεις που περιλαμβάνει ο Σχεδιασμός.

Από τα στοιχεία της Μήτρας Συσχέτισης αναγκών με τους Γενικούς Στόχους / Θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, αναδεικνύεται η υψηλή κάθετη εμβέλεια των Γενικών Στόχων που έχουν τεθεί καθώς όλοι διαπνέουν τουλάχιστον 6 από τις ιεραρχημένες ανάγκες, όπως αυτές προσδιορίστηκαν κατά την κοινωνικοοικονομική ανάλυση.

Ταυτόχρονα από την ανάλυση αναδεικνύεται και μια έντονη οριζόντια εμβέλεια των Γενικών Στόχων στις διαπιστωμένες ανάγκες καθώς:

- Τέσσερις από τις διαπιστωμένες ανάγκες αντιμετωπίζονται με τρεις από τους Γενικούς Στόχους που έχουν τεθεί.
- Τρεις από τις διαπιστωμένες ανάγκες αντιμετωπίζονται με δύο από τους Γενικούς Στόχους που έχουν τεθεί.
- Οι υπόλοιπες δώδεκα ανάγκες αντιμετωπίζονται από έναν από τους Γενικούς Στόχους που έχουν τεθεί, ωστόσο θα πρέπει να συνυπολογιστεί ο ιδιαίτερος θεματικός χαρακτήρας του Γενικού Στόχου 4, ο οποίος αντιμετωπίζει μονοθεματικά τις ανάγκες που αφορούν στο χώρο της Υγείας (Παρεμβάσεις Ψυχικής Υγείας και Αποϊδρυματισμός).

Όσον αφορά τη συσχέτιση της SWOT με το Σχεδιασμό σε επίπεδο Κατηγορίας Παρέμβασης, καθίσταται σαφές ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» βρίσκεται σε

²⁸ Communication from the Commission to the Spring European Council: Time to move up a gear, Brussels, 25.1.2006, Country Chapters Part II

ευθεία συνάρτηση με τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες, όπως αυτές προσδιορίστηκαν από την κοινωνικοοικονομική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε. Το στοιχείο αυτό προσδιορίζει τον υψηλό βαθμό συνοχής του σχεδιασμού και των παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτόν, σε σχέση με τα πορίσματα της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης στα οποία βασίζεται ο προσδιορισμός της Στρατηγικής, των Αξόνων Προτεραιότητας και των Κατηγοριών Παρέμβασης του Σχεδιασμού.

Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται ένας **υψηλός βαθμός συνέργειας και συμπληρωματικότητας των παρεμβάσεων**, με την πλειονότητα των Αξόνων Προτεραιότητας να παρουσιάζουν υψηλή συνέργεια μεταξύ τους, ενώ και **το μείγμα πολιτικής που επιλέγεται διαφαίνεται ότι αποτελεί μια ισορροπημένη επιλογή η οποία είναι σύμφωνη με τα πορίσματα της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης**. Ειδικότερα, η χρηματοοικονομική βαρύτητα δεν κατευθύνεται πλέον σε αμιγώς ενεργητικές πολιτικές για την απασχόληση, αλλά συνδυάζεται με δομική αναδιάρθρωση του συστήματος καταγραφής των αναγκών της αγοράς εργασίας και πρόσβασης σε αυτήν για όλους, με έμφαση στην πιστοποίηση και στη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων. Ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν παραλείπεται η διάσταση της ισότητας των δύο φύλων και της μη διάκρισης, σε συμφωνία με το άρθρο 16 του Εφαρμοστικού Κανονισμού, ενώ και η ενίσχυση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού περιλαμβάνονται στις προτεραιότητες. Τέλος, δεν θα πρέπει να παραληφθεί ότι το μείγμα πολιτικής που επιλέγεται λαμβάνει υπόψη ζητήματα όπως η ανάγκη για κοινωνική ενσωμάτωση και η ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας.

Όσον αφορά την **επικινδυνότητα της στρατηγικής** αυτή απορρέει κυρίως από το γεγονός ότι ο Σχεδιασμός διακρίνεται από σημαντικό νέων και καινοτόμων πρωτοβουλιών, ενώ αρκετές από τις Κατηγορίες Παρέμβασης που απαντώνταν και στην τρέχουσα προγραμματική και συνεχίζουν στην νέα έχουν αναμορφωθεί ως προς το περιεχόμενο και τη φιλοσοφία τους. Στην κατεύθυνση αυτή, η επιτυχής εφαρμογή της στρατηγικής συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την έγκαιρη ολοκλήρωση και επιχειρησιακή ενσωμάτωση ενός συνόλου από οριζόντιες υποστηρικτικές της στρατηγικής Συστημικές Παρεμβάσεις, από τις οποίες εξαρτάται η επιτυχής υλοποίηση των πρωτοβουλιών που περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό Σχέδιο. Η αναφορά περιλαμβάνει κυρίως την ανάπτυξη και εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ), η οποία περιλαμβάνεται στην Κατηγορία Παρέμβασης 1 του Άξονα Προτεραιότητας 3 καθώς και στις Συστημικές Παρεμβάσεις 1 και 2.

Μια δεύτερη παράμετρος που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για την επιτυχή εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού αφορά **στο ρόλο και στη διαδικασία εμπλοκής των επιχειρήσεων και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας ευρύτερα** στην υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού. Η εμπειρία από την εφαρμογή δράσεων στο πλαίσιο της Γ΄ Προγραμματικής Περιόδου δείχνει ότι οι επιχειρήσεις δύσκολα εμπλέκονται σε δράσεις, όταν για το σκοπό αυτό καλούνται να συμβάλλουν και οικονομικά.

Μια τρίτη παράμετρος που θεωρείται ότι θα επηρεάσει την επιτυχημένη εφαρμογή της στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος συνδέεται με τον **ενεργό ρόλο και με τις ευθύνες που ζητείται να αναλάβει η κοινωνία των πολιτών**. Η διαπίστωση περιλαμβάνει κυρίως τις Δράσεις του Άξονα 3.

Μια τέταρτη παράμετρος που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το **εμπροσθοβαρές του προγράμματος** όσον αφορά τις Περιφέρειες με μεταβατική στήριξη (κυρίως Σταδιακής Εισόδου), γεγονός που αν συνδυαστεί με τον κανόνα $v+2$ και με το γεγονός ότι οι πληρωμές από το ΕΠΑΕΚ θα συνεχιστούν μέχρι τις 31/12/2008, δημιουργεί την απαίτηση για άμεση προκήρυξη έργων στις Περιφέρειες αυτές. Στην παράμετρο αυτή, θα πρέπει να προσθέσει κανείς τη χαμηλή εμπειρία που έχουν οι φορείς υλοποίησης σε Περιφερειακό Επίπεδο όσον αφορά τη διαχείριση Παρεμβάσεων ΕΚΤ, γεγονός που αναμένεται να δημιουργήσει δυσχέρειες κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του ΕΠ Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Τέλος, υφίστανται εκτιμώμενοι κίνδυνοι/δυσχέρειες οι οποίες απορρέουν από την ευρύτερη εμπειρία εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων Έργων ΕΚΤ. Στη βάση αυτή, θα πρέπει εκ των προτέρων να ληφθούν υπόψη παράμετροι που συνδέονται με:

- Τον κατακερματισμό των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα και σε μεγάλο αριθμό Τελικών Δικαιούχων
- Τη μέριμνα για ταχύτερη υλοποίηση των διαχειριστικών πράξεων διοικητικής ωρίμανσης των έργων ΕΚΤ
- Τη μέριμνα για την περαιτέρω ενίσχυση της διαχειριστικής ωριμότητας των Τελικών Δικαιούχων έργων ΕΚΤ στη νέα προγραμματική.
- Τον έγκαιρο και ακριβή προσδιορισμό των κριτηρίων στη βάση των οποίων θα πραγματοποιηθεί η πιστοποίηση / επιλογή των Τελικών Δικαιούχων.

Όσον αφορά την **υιοθέτηση μεθόδων κατάλληλων για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων**,

σημειώνεται ότι η εμπειρία από την υλοποίηση αντίστοιχης πολυπλοκότητας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατά τις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους αποτελεί εχέγγυο για τη δυνατότητα επιτυχούς προσδιορισμού και διαχείρισης των κινδύνων. Στη λογική αυτή ο Σύμβουλος Αξιολόγησης προσδιορίζει τις ακόλουθες μεθόδους ελαχιστοποίησης κινδύνων, οι οποίες εντοπίζονται στην πλήρη αξιοποίηση των διατάξεων εφαρμογής, οι οποίες προβλέπουν:

- Επιτροπή Παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού» (Άρθρο 63 και 65 του καν. (ΕΚ) 1083/06)
- Υιοθέτηση ενός συνεκτικού και αντιπροσωπευτικού συστήματος δεικτών εκροών και αποτελέσματος
- Εκπόνηση ετήσιας έκθεσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού και έγκριση αυτής
- Πρόβλεψη μηχανισμού αξιολόγησης με έμφαση στην ενδιάμεση αξιολόγηση του ΕΠ Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Σε κάθε περίπτωση προκύπτει η αναγκαιότητα για άμεση προώθηση της υλοποίησης ώριμων έργων και ανάπτυξη των συστημικών παρεμβάσεων της νέας προγραμματικής. Εδώ περιλαμβάνεται και η άμεση διοικητική ωρίμανση έργων, ώστε να διασφαλιστεί η μη απώλεια πόρων εξαιτίας του εμποσθοβαρούς του προγράμματος.

γ) Εξέταση της συνεκτικότητας της στρατηγικής με τις Περιφερειακές και εθνικές πολιτικές και τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθύνσεις

Από τη δημιουργία μητρών συνάφειας για τον προσδιορισμό της συνεκτικότητας της στρατηγικής με τις κυριότερες περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και κατευθύνσεις προέκυψαν χρήσιμα συμπεράσματα, τα οποία συνοψίζονται στη συνέχεια.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο Σχεδιασμός λαμβάνει υπόψη του και είναι σύμφωνος με:

- Τις προτάσεις πολιτικής για την κάλυψη των συστάσεων της Ετήσιας Έκθεσης Προόδου για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση²⁹
- Τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2006 για τη ΣτΛ³⁰
- Την Ετήσια Έκθεση Προόδου της Ε.Ε. για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση του 2006
- Την Ετήσια Έκθεση Προόδου της Επιτροπής για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση *Εργαζόμαστε με στόχο την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση – Ένα επιτυχημένο έτος*

Ειδικότερα:

- Όσον αφορά τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, αναδεικνύεται η άμεση συνάφεια και ευθεία συμβολή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού στην Κατευθυντήρια Γραμμή για Περισσότερες και Καλύτερες Θέσεις Εργασίας, καθιστώντας το Πρόγραμμα τον κύριο βραχίονα με τον οποίο εκφράζεται η Εθνική Πολιτική για την Απασχόληση. Ταυτόχρονα, υφίσταται έμμεση αλλά εξίσου σημαντική συμβολή στις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση των γνώσεων και της καινοτομίας στην ανάπτυξη, καθώς και της εδαφικής διάστασης της συνοχής.
- Όσον αφορά την Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας, αναδεικνύεται σημαντική **κάθετη και οριζόντια εμβέλεια της Στρατηγικής της Λισσαβόνας** στις Δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Η συνάφεια του Προγράμματος με την ΑσΛ αναδεικνύεται και από την εξέταση της εμβέλειας των στόχων του ΕΠΜ στο Σχεδιασμό για την Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού, καθώς αναδείχθηκε σημαντική οριζόντια εμβέλεια και κάθετη του ΕΠΜ στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανθρώπινου Δυναμικού. Ως εκ τούτου αναδεικνύεται ότι οι προτεραιότητες του ΕΠΑΝΑΔ λαμβάνουν υπόψη τις προκλήσεις που περιλαμβάνει η γενική αποτίμηση του ΕΠΜ από την ΕΕ³¹ οι οποίες ειδικότερα αφορούν (ενδεικτικά):
 - ο στην ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας,
 - ο στην καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας,
 - ο στη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας,
 - ο στον περαιτέρω εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών απασχόλησης,
 - ο στην εξατομικευμένη υποστήριξη των ανέργων,

²⁹ Communication from the Commission to the spring European Council: *Implementing the renewed Lisbon Strategy for Growth and Jobs "A year of delivery"*, Δεκέμβριος 2006

³⁰ Communication from the Commission to the spring European Council: *Time to move up a gear*, Brussels, 25.1.2006, Country chapters Part II to COM (2006) 30

³¹ Βλ. αμέσως παραπάνω

- ο στην ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και των γυναικών.
- Σε ό,τι αφορά τη συνεκτικότητα του ΕΠ Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού με το ΕΣΠΑ, αναδεικνύεται η υψηλή εμβέλεια και η συνδυασμένη επιρροή των Γενικών Στόχων των Θεματικών Προτεραιοτήτων στον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό, καθώς οι Δράσεις που τον συνθέτουν, τους ενσωματώνουν πολλαπλά, συμβάλλοντας ευθέως στην επίτευξή τους. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανθρώπινου Δυναμικού απαντά άμεσα στην τρίτη από τις Θεματικές Προτεραιότητες του ΕΣΠΑ Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή, καθώς το σύνολο των Δράσεων και Παρεμβάσεων που περιλαμβάνει συνδέονται άμεσα με την ενίσχυση της απασχόλησης και της δυνατότητας πρόσβασης σε αυτήν (Άξονες Προτεραιότητας 2 και 3), ενώ παράλληλα επιδιώκει –κυρίως μέσω του Άξονα Προτεραιότητας 4- στην ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής. Επιπρόσθετα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» συνδέεται έμμεσα:
 - ο Με τη δεύτερη Θεματική Προτεραιότητα Κοινωνία της Γνώσης και Καινοτομία, καθώς στο σύνολό του ο σχεδιασμός διαπνέεται από πνεύμα ενεργούς υποστήριξης της ενίσχυσης των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
 - ο Με την τέταρτη Θεματική Προτεραιότητα Θεσμικό Περιβάλλον, καθώς συμβάλλει στην ενίσχυση του Θεσμικού Περιβάλλοντος, κυρίως μέσα από την προώθηση του ΕΣΣΕΕΚΑ (Κατηγορία Παρέμβασης 2.1 και Συστημικές Παρεμβάσεις 1 και 2).
 - ο Με την Πέμπτη Θεματική Προτεραιότητα Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών ως τόπο επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης, καθώς οι στοχευμένες παρεμβάσεις του αναμένεται να συμβάλουν στο να καταστεί η Ελλάδα συνολικά αλλά και οι Περιφέρειες ειδικότερα, ελκυστικότερος τόπος επενδύσεων εργασίας και διαβίωσης (Κατηγορία Παρέμβασης 2.2, Άξονας Προτεραιότητας 3).
- Σε ό,τι αφορά τη συνεκτικότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού με το Εθνικό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη 2006 – 2008, σημειώνεται ότι αυτό απαντά άμεσα και στις τέσσερις προτεραιότητες του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ένταξη, καθώς το σύνολο των Δράσεων και Παρεμβάσεων που περιλαμβάνει συνδέονται άμεσα:
 - ο Με την ενίσχυση της απασχόλησης (1η Προτεραιότητα)
 - ο Με την αντιμετώπιση της μειονεκτικής θέσης προσώπων και ομάδων (2η Προτεραιότητα)
 - ο Με την ενίσχυση της οικογένειας και της στήριξης των ηλικιωμένων (3η Προτεραιότητα)
 - ο Με την κοινωνική ένταξη των ΑμΕΑ, των μεταναστών και των ατόμων με πολιτισμικές/θρησκευτικές ιδιαιτερότητες (4η Προτεραιότητα).

Τέλος, η ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη, απασχόληση, κοινωνική συνοχή) αποτελεί τον 11^ο Γενικό Στόχο του ΕΣΠΑ. Η προσέγγιση της έννοιας της ισότητας βασίζεται σε **δύο άξονες** αφού **από τη μια** διαπιστώνεται η βούληση για την προώθηση εξειδικευμένων – στοχευμένων μέτρων υποστήριξης των γυναικών (**θετικές δράσεις**) και **από την άλλη** η αποτελεσματικότερη προσαρμογή της διάστασης του φύλου στις τομεακές και περιφερειακές πολιτικές (**gender mainstreaming**).

Το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» εμφανίζεται να ενσωματώνει με αρμονικό τρόπο και τις δύο προσεγγίσεις, μέσα από τέσσερις Δράσεις και πλήθος παρεμβάσεων, οι οποίες περιλαμβάνονται οριζόντια σε όλους τους Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Επιπρόσθετα, με τις παραπάνω δράσεις το ΕΠΑΝΑΔ **ενσωματώνει όσα ορίζονται στο Άρθρο 16 του Γενικού Εφαρμοστικού Κανονισμού**, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων υλοποίησης των Ταμείων. Από την άλλη στο Άρθρο 16 ορίζεται ότι θα πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των Ταμείων και, ειδικότερα, της πρόσβασης σε αυτά.

δ) Αξιολόγηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, εξετάζεται η ποσοτικοποίηση των βασικών δεικτών του Προγράμματος, στον βαθμό που αυτό είναι δυνατόν στο παρόν στάδιο εξειδίκευσης των δράσεών του.

- Κύριο χαρακτηριστικό του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» για την περίοδο 2007- 2013 αποτελεί η αξιοποίηση ενός συστήματος δεικτών το οποίο αποτελείται από λιγότερους δείκτες, μέσα από τους οποίους ωστόσο ποσοτικοποιούνται οι πιο σημαντικές ή αντιπροσωπευτικές δράσεις του Ε.Π. Με τον τρόπο αυτό, αποφεύγεται η σύγχυση που θα μπορούσε να προκληθεί από τη χρήση πληθώρας δεικτών και καταδεικνύεται ευκολότερα η σύνδεση του στοχοδιαγράμματος με σαφείς δείκτες.
- Πρόκειται για ένα ικανοποιητικό και σαφώς καθορισμένο πλέγμα ποσοτικών στόχων και δεικτών (εκροών και αποτελεσμάτων) που χαρακτηρίζονται από επάρκεια, πληρότητα και εννοιολογική καταλληλότητα για να αποτυπώσουν αντιπροσωπευτικά το περιεχόμενο του ΕΠ. Σε κάθε περίπτωση, η αντιστοίχιση είναι σαφής και δομημένη σε επίπεδο Γενικών Στόχων / Θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας και φθάνει μέχρι το επίπεδο της Δράσης, ώστε τελικά να μπορεί να αποτυπώσει την εξέλιξη της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Γενικά οι δείκτες που προσδιορίζονται:

- είναι αντιπροσωπευτικοί των κύριων στόχων και προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί,
- είναι μετρήσιμοι στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου αναφοράς ως τιμές βάσης και τιμές στόχου,
- οι τιμές – στόχοι τους να μπορούν να επιτευχθούν με τους οικονομικούς πόρους που διατίθενται στις διάφορες προτεραιότητες και
- μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της υλοποίησης του Προγράμματος.

Για τον προσδιορισμό των δεικτών πραγματοποιήθηκε συνεργασία μεταξύ της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Δράσεων ΕΚΤ και της Διαχειριστικής Αρχής του ΕΠΑΕΚ με τους Συμβούλους κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανθρώπινου Δυναμικού και Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης.

Κατά τον προσδιορισμό των δεικτών ελήφθησαν υπόψη:

- Οι βασικοί δείκτες EMCO
- Οι διαρθρωτικοί δείκτες και οι ποσοτικοποιημένοι στόχοι σε επίπεδο θεματικών προτεραιοτήτων του ΕΣΠΑ
- Το σύστημα δεικτών που ήδη χρησιμοποιεί το ΕΠΑΕΚ για την παρακολούθηση του Προγράμματος
- Οι υφιστάμενες δυνατότητες μέτρησης δεικτών από τις Υπηρεσίες (ΕΣΥΕ, ΠΑΕΠ, ΟΑΕΔ κτλ)

ε) Εξέταση των προτεινόμενων συστημάτων/διαδικασιών εφαρμογής

Οι Αρχές και Διατάξεις Εφαρμογής Δράσεων ΕΚΤ για τη νέα Προγραμματική Περίοδο, όσον αφορά τη διαχείριση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση του Προγράμματος, εκτιμάται ότι εμφανίζουν μια σχετική βελτίωση όσον αφορά στο διαχειριστικό πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ. Ειδικότερα, έρχεται να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες που διαπιστώθηκαν κατά την περίοδο 2000 – 2006, αντιμετωπίζοντας την πολυπλοκότητα στη διαχείριση δράσεων ΕΚΤ. Η συγκρότηση ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης αποτελεί τον κυριότερο νεωτερισμό και εκτιμάται ότι σε βάθος χρόνου θα αποτελέσει τον κυριότερο μηχανισμό επιτάχυνσης της διαδικασίας υλοποίησης των Δράσεων.

Ειδικά όσον αφορά τις Αρχές της EQUAL και της εφαρμογής του Άρθρου 16 στον Κανονισμό, εκτιμάται ότι η προγραμματισμένη συγκρότηση Ειδικής Υπηρεσίας Ενσωμάτωσης των Αρχών της Κ.Π EQUAL θα συμβάλει σημαντικά στη διασφάλισή τους κατά τη νέα Προγραμματική και στη διάχυσή τους στο σύνολο των Δράσεων που θα υλοποιηθούν.

Η διατήρηση όλων των θετικών στοιχείων της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου, όπως είναι η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος, οι Ετήσιες Εκθέσεις σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος και οι Αξιολογήσεις εκτιμάται ότι θα συμβάλει θετικά στην επιτυχή υλοποίηση των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων.

2.3.8. Διαδικασία σχεδιασμού στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης

Η αρχή της **εταιρικής σχέσης**³² εφαρμόστηκε πλήρως στις διαδικασίες κατάρτισης του παρόντος Προγράμματος με κινητοποίηση του συνόλου των τομέων πολιτικής και των κοινωνικών εταίρων του ΕΣΠΑ και βασίστηκε στην αρχή της **διαφάνειας**. Η συμμετοχή των εταίρων στη διαδικασία προέκυψε με βάση την αντιπροσωπευτική εκπροσώπηση και κοινωνικών ομάδων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και την πλήρη κάλυψη του εύρους των πολιτικών και ειδικών οριζόντιων θεμάτων που αναπτύσσονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, σύμφωνα με τις σχετικές κατευθύνσεις Γενικού Κανονισμού. Στο πλαίσιο αυτό, το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 (ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013)** πήρε την τελική του μορφή. Η στρατηγική του έχει εξειδικευθεί σε Άξονες Προτεραιότητας, ενώ έχει αποκτήσει και την απαιτούμενη **περιφερειακή εξειδίκευση**, η οποία του προσδίδει σημαντικές ιδιαιτερότητες, όσον αφορά την προετοιμασία, παρακολούθηση, διαχείριση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων.

Ειδικότερα:

Ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων του **ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013**, αρμοδιότητας του **Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (ΥΠΑΚΠ)** για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 περιέλαβε ευρύ κοινωνικό διάλογο και εξειδικεύθηκε σταδιακά σε συνδυασμό με τις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και τους ανθρώπινους πόρους, γενικότερα. Έτσι, μέχρι σήμερα:

- Οργανώθηκε ευρύς **κοινωνικός διάλογος** (ημερίδα, αναπτυξιακό συνέδριο, επιμέρους συναντήσεις εργασίας με φορείς κ.λπ.)
- Συγκροτήθηκε η προβλεπόμενη Ομάδα Σχεδιασμού του Προγράμματος (Ο.Σ.Π.)
- Αναπτύχθηκε συνεργασία με τις Περιφέρειες (για την περιφερειακή εξειδίκευση των δράσεων και παρεμβάσεων που προτείνονται)
- Υφίσταται συνεχής συνεργασία με τις υπηρεσίες του ΥΠΟΙΟ και της Ε.Ε. για επιμέρους τεχνικά αλλά και ουσιαστικά θέματα.

Τα αποτελέσματα του κοινωνικού διαλόγου ενσωματώθηκαν στο ιεραρχημένο σύστημα αναγκών και στη στρατηγική του προγράμματος

Οι αντίστοιχες δραστηριότητες του **Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης** στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης συνοψίζονται στις ακόλουθες:

- Οργανώθηκε ευρύς **κοινωνικός διάλογος** (Ημερίδα εργασίας με τους Διοικητές Περιφερειακών διοικήσεων Υγείας, Ημερίδες διαβούλευσης με τους Κοινωνικούς Εταίρους (Μάρτιος-Νοέμβριος 2005)
- Πραγματοποιήθηκε Αναπτυξιακό Συνέδριο του Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ιανουάριος 2006)
- Οργανώθηκαν επιτόπιες συναντήσεις με φορείς εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής αλληλεγγύης, Ημερίδες εργασίας με τις Γενικές Διευθύνσεις του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Φεβρουάριος-Οκτώβριος 2006)
- Κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε αφενός μέσω προσωπικών συνεντεύξεων με 65 φορείς του τομέα υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης, και αφετέρου με τη διοργάνωση σχετικής διημερίδας, επισημάνθηκαν οι ανάγκες.

Τέλος, η κινητοποίηση των κοινωνικών εταίρων θα αποκτήσει στο πλαίσιο του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013 μόνιμο και βιώσιμο χαρακτήρα, μέσω συγκεκριμένων παρεμβάσεων οι οποίες αναβαθμίζουν την θεσμική τους ικανότητα.

³² Άρθρα 11 και 28.1 του Γενικού Κανονισμού των Ταμείων

2.3.9. Διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 125842/30-1-2007 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού **δεν εμπίπτει** στα σχέδια και προγράμματα της παραγράφου 1α του άρθρου 3 (Πεδίο εφαρμογής) της με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 ΚΥΑ (ΦΕΚ/1225/Β/5-9-2006) «Διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ)». Ως εκ τούτου, **δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικού προελέγχου**, σύμφωνα με το άρθρο 5 της α' σχετικής ΚΥΑ, ούτε η τήρηση της εφαρμογής Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ), σύμφωνα με το άρθρο 7 της α' σχετικής ΚΥΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο:

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Εισαγωγή - Διάρθρωση των Αξόνων Προτεραιότητας

Οι Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» διαρθρώνονται ως εξής:

I. Άξονας Προτεραιότητας 1 «Συστημικές Παρεμβάσεις»

- 1.1 Άξονας Συστημικών Παρεμβάσεων στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης
- 1.2 Άξονας Συστημικών Παρεμβάσεων στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου
- 1.3 Άξονας Συστημικών Παρεμβάσεων στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου

II. Θεματικοί Άξονες Προτεραιότητας

Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 2:	Άξονες Προτεραιότητας 2.1, 2.2, 2.3:	«Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων»
Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 3:	Άξονες Προτεραιότητας 3.1,3.2,3.3:	«Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση»
Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 4:	Άξονες Προτεραιότητας 4.1, 4.2, 4.3:	«Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών»
Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 5:	Άξονες Προτεραιότητας 5.1, 5.2, 5.3:	«Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας. Ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού»
Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 6:	Άξονες Προτεραιότητας 6.1,6.2,6.3:	«Τεχνική Βοήθεια»

Οι Α.Π. 1.1, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1 και 6.1 αναφέρονται στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης, οι Α.Π. 1.2, 2.2, 3.2, 4.2, 5.2 και 6.2 στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου και οι Α.Π. 1.3, 2.3, 3.3, 4.3, 5.3 και 6.3 τις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου.

Η ανάπτυξη της δομής των **Θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας** περιλαμβάνει:

1. Γενική στρατηγική θεώρηση
2. Ειδικούς Στόχους
3. Συστημικές προτεραιότητες
4. Ενδεικτικές Δράσεις
5. Αναμενόμενες επιπτώσεις
6. Γενικές κατηγορίες ωφελουμένων
7. Ειδικότερα θέματα (διατάξεις εφαρμογής, ενδεχόμενη χρήση της ρήτρας ευελιξίας και σύγχρονων χρηματοοικονομικών εργαλείων, ζητήματα κρατικών ενισχύσεων) και
8. Περιφερειακή Διαφοροποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής για κάθε κατηγορία Περιφερειών (1,2,3) με Ποσοτικοποιημένους στόχους και δείκτες.

Η Περιφερειακή διαφοροποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής αναφέρεται στη στόχευση, έκταση, ένταση και έμφαση των προς υλοποίηση παρεμβάσεων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τριών τύπων Περιφερειών, τη διαφοροποίηση της γενικότερης Εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής ανά συγκεκριμένη χωρική ενότητα και τη διαφοροποίηση των διαθέσιμων πόρων και όρων χρηματοδότησης (για τις 5 Περιφέρειες Μεταβατικής Στήριξης).

3.1. Άξονας Προτεραιότητας 1 «Συστημικές Παρεμβάσεις»

3.1.1. Εισαγωγή

Ο Άξονας Προτεραιότητας 1 «Συστημικές Παρεμβάσεις» περιλαμβάνει το σύνολο των συστημικών παρεμβάσεων οι οποίες συμβάλλουν στη μεταρρύθμιση και τη λειτουργική ολοκλήρωση των θεσμών, φορέων και μηχανισμών μέσω των οποίων γίνεται ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των δράσεων των Θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας 2, 3 και 4.

Η ύπαρξη ξεχωριστού Άξονα Προτεραιότητας στοχεύει στην ενδυνάμωση της σπουδαιότητας των συστημικών παρεμβάσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής του Ε.Π., στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελέγχου της ανάπτυξης των παρεμβάσεων και την αποφυγή αποσπασματικής χρήσης των διαθέσιμων πόρων.

Για το λόγο αυτό, με Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας & Οικονομικών και Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας συστήνεται Δομή στο Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, στη Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών & άλλων Πόρων, με σκοπό την καθοδήγηση και την εποπτεία σε πολιτικό και τεχνοκρατικό επίπεδο των Συστημικών Παρεμβάσεων.

Η Δομή αυτή θα αποτελείται από δέκα μέλη και θα αναλάβει αρμοδιότητες σχεδιασμού, οργάνωσης, παρακολούθησης της εφαρμογής και αξιολόγησης των δράσεων του άξονα «Συστημικές Παρεμβάσεις» του ΕΠ ΑΝΑΔ. Στην ίδια απόφαση θα καθοριστούν η συγκρότηση, οι αρμοδιότητες της Δομής και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Ειδικότερα, στις αρμοδιότητες της Δομής θα περιλαμβάνονται:

- η παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας ανάπτυξης των συστημικών παρεμβάσεων για την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των τεθέντων στόχων
- η παρέμβαση σε περίπτωση αποκλίσεων από τα προκαθορισμένα χρονοδιαγράμματα ή από τους τεθέντες στόχους
- ο επαναπροσδιορισμός της πορείας ανάπτυξης των συστημικών παρεμβάσεων, όπου αυτό κριθεί αναγκαίο
- ο επαναπροσδιορισμός των αρχικά τεθέντων στόχων, όπου αυτό κριθεί αναγκαίο.

Επιπλέον, η κάθε Συστημική Παρέμβαση θα αναπτυχθεί σύμφωνα με Σχέδιο Δράσης, το οποίο θα εκπονηθεί κατόπιν κοινής συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα Σχέδια Δράσης θα συμφωνηθούν πριν ξεκινήσει η εφαρμογή τους και πριν δηλωθούν οι σχετικές δαπάνες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο χρονικός προγραμματισμός της προετοιμασίας όλων των Σχεδίων Δράσης των Συστημικών Παρεμβάσεων αποτυπώνεται σε ενιαίο Χάρτη Πορείας (Road-map), ο οποίος επισυνάπτεται στο Κεφάλαιο Ι του Παραρτήματος.

3.1.2. Συστημικές Παρεμβάσεις

Ο **Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 2** «Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων» αποσκοπεί στη δυναμική προσαρμογή και τη συνεχή αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης κοινωνίας και ανταγωνιστικής οικονομίας.

Η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης μεσοπρόθεσμης στρατηγικής για τη δια βίου μάθηση συνδέεται αναπόσπαστα με τον αναπτυξιακό προγραμματισμό της χώρας και θα πρέπει να αποσκοπεί στην έγκαιρη διάγνωση των αναγκών και των τάσεων της αγοράς εργασίας, να υποστηρίζεται από ενέργειες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων, να καλύπτει ποσοτικά και ποιοτικά δράσεις ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης και δια βίου μάθησης εργαζομένων και αυτοαπασχολουμένων και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στα συγκριτικά πλεονεκτήματα συγκεκριμένων τομέων και κλάδων.

Ο **Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 3** αποσκοπεί στην προσέλκυση και τη διατήρηση μεγαλύτερου αριθμού ατόμων στην αγορά εργασίας, μέσω πολλαπλών παρεμβάσεων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, στον έγκαιρο εντοπισμό αλλαγών στην αγορά εργασίας, στην ανάληψη εστιασμένων παρεμβάσεων και στο σχεδιασμό και την εισαγωγή μεταρρυθμίσεων στα συστήματα επαγγελματικής κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης.

Η στρατηγική για την επίτευξη αυτών των προτεραιοτήτων εμπεριέχει ένα **συστημικό σκέλος** που αφορά:

- Στην αναβάθμιση, τη λειτουργική ολοκλήρωση, τη διεύρυνση, την πιστοποίηση και τη δικτύωση

των φορέων που αποτελούν το σύστημα προώθησης της απασχόλησης, με στόχο την ποιοτική και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος, στην παροχή αποτελεσματικών και εξατομικευμένων υπηρεσιών απασχόλησης στους άνεργους και στην αντιμετώπιση χρόνιων διαρθρωτικών αδυναμιών, όπως το υψηλό ποσοστό αδήλωτης εργασίας ή το συγκριτικά υψηλό ποσοστό του ηλικιακά ενεργού πληθυσμού που βρίσκεται εκτός αγοράς εργασίας.

- Στην **ποιοτική βελτίωση** των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο, αλλά και το θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής τους. Προς το σκοπό αυτό έχει ήδη ανατεθεί ένας αριθμός θεματικών μελετών που αποσκοπούν, αφενός, στη βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων σειράς σημαντικών δράσεων του Προγράμματος με βάση την ελληνική και διεθνή εμπειρία και τη διερεύνηση νέων ιδεών και, αφετέρου, στην εξειδίκευση ορισμένων από τις νέες και καινοτόμες δράσεις που προβλέπει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στην ίδια κατεύθυνση της ενίσχυσης των ενεργητικών πολιτικών, έμφαση επίσης θα δοθεί στην ποιοτική αναβάθμιση και πιστοποίηση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, στην ενσωμάτωση των σύγχρονων ΤΠΕ και της διάστασης της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα, στην αποφυγή του θεματικού κατακερματισμού των παρεμβάσεων και στην εξέταση της σκοπιμότητας χρηματοδότησης σημαντικών οριζόντιων παρεμβάσεων σε Περιφερειακό ή και σε Εθνικό επίπεδο.

Ο **Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 4** αποσκοπεί στην «Πλήρη ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών». Η ανάπτυξη κατάλληλων πολιτικών ενδυνάμωσης των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, ο σχεδιασμός στοχευμένων δράσεων κοινωνικής και εργασιακής ένταξης και η έμφαση στην καταπολέμηση στερεοτυπικών στάσεων και συμπεριφορών στο εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον αποτελούν τον πυρήνα της προσπάθειας για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Το **συστημικό σκέλος** των παρεμβάσεων του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 3 αφορά την ενίσχυση του συντονισμού των δράσεων στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας και της κοινωνικής ένταξης.

Ειδικότερα, οι συστημικές παρεμβάσεις είναι οι ακόλουθες:

1. Ανάπτυξη και εφαρμογή Ολοκληρωμένου Συστήματος για τον καθορισμό των αναγκών της Αγοράς Εργασίας - Σύστημα 1 ΕΣΣΕΕΚΑ

Σκοπός του Συστήματος είναι η συνεχής διερεύνηση, καταγραφή και τεκμηρίωση με ενιαίο, έγκυρο και αξιόπιστο τρόπο των αναγκών της αγοράς εργασίας σε ανθρώπινο δυναμικό και ο προσδιορισμός των σχετικών προς τις ανάγκες αυτές επαγγελματών, κατά ειδικότητα και επαγγελματικό επίπεδο, καθώς και ο προσδιορισμός των περιεχομένων των επαγγελματών αυτών.

Για την υλοποίηση της παρέμβασης θα αναληφθούν πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη και λειτουργία ενιαίου μεθοδολογικού, οργανωτικού και διοικητικού δικτύου με τη μορφή «Ολοκληρωμένου Συστήματος Έρευνας Αναγκών Αγοράς Εργασίας», σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο με αξιοποίηση των δυνατοτήτων των υφιστάμενων φορέων και δομών (ΣΕΠΕ, ΟΑΕΔ, ΠΑΕΠ, ΕΚΕΠΙΣ, ΕΣΥΕ, Παρατηρητήριο ΚτΠ, Τουρισμού, ΜΜΕ κλπ) για την έγκαιρη διάγνωση των προβλημάτων, σε συνεργασία με εκπροσώπους των τοπικών κοινωνιών.

Η παρέμβαση θα αναπτυχθεί από την ΠΑΕΠ Α.Ε. (Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική-Πληροφορική Α.Ε.) η οποία παύει να αποτελεί θυγατρική εταιρεία του ΟΑΕΔ και να βρίσκεται υπό την εποπτεία του. Περιέρχεται, με νομική μορφή που θα επιλεγεί, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

2. Ανάπτυξη και εφαρμογή Συστήματος Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης - Σύστημα 4 ΕΣΣΕΕΚΑ

Σκοπός του Συστήματος Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων για την κατάρτιση ή επανακατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, η οποία συμπληρώνει γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν από τα άλλα συστήματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης ή και από επαγγελματική εμπειρία, με στόχους την ένταξη στην αγορά εργασίας, τη διασφάλιση της εργασίας και την επαγγελματική ανέλιξη.

Βασικές λειτουργίες του Συστήματος είναι οι ακόλουθες:

- (α) η ανάπτυξη «Εθνικού Συστήματος» για την **Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων**, που αφορά τη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, καθώς και η

υποστήριξη του από Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ). Το ΕΚΕΠΙΣ θα αξιοποιήσει την εμπειρία του, καθώς και τη διεθνή εμπειρία, μέσω της καλλιέργειας διεθνών συνεργασιών και ανταλλαγών, με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη και υλοποίηση της εν λόγω παρέμβασης,

(β) η ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος **πιστοποίησης «πλαισίου» προγράμματος** για κάθε επαγγελματικό περίγραμμα,

(γ) η αδειοδότηση και πιστοποίηση **δομών και φορέων** της ΣΕΚ,

(δ) η αξιολόγηση και πιστοποίηση **προγραμμάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών και εκπαιδευτών ΣΕΚ** και

(ε) η πιστοποίηση **γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων** -Πιστοποίηση Προσόντων

Οι προτεινόμενες δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013 από το ΕΚΕΠΙΣ είναι κατά βάση **συστημικές παρεμβάσεις** και έχουν ως πεδίο αναφοράς το σύνολο του εργατικού δυναμικού δηλαδή **τόσο τους εργαζόμενους, όσο και τους ανέργους**. Στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης και της διασφάλισης της ποιότητας της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, οι συστημικές παρεμβάσεις του ΕΚΕΠΙΣ θα έχουν ως πεδίο εφαρμογής τόσο τον Άξονα «Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων», όσο και τον Άξονα «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση», καθώς οι δράσεις κατά την υλοποίησή τους είναι **κοινές** για εργαζόμενους και για ανέργους (π.χ. ένα επαγγελματικό περίγραμμα είναι κοινό για την κατάρτιση εργαζομένων και ανέργων, ένας πιστοποιημένος εκπαιδευτής μπορεί να καταρτίζει και ανέργους και εργαζόμενους)

Όσον αφορά το διαχειριστικό πλαίσιο, το ΕΚΕΠΙΣ θα αποτελέσει **Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης** για τις παραπάνω δράσεις, που αφορούν συνολικά τα θέματα της πιστοποίησης στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Πιο συγκεκριμένα, ως προς τις προαναφερθείσες παρεμβάσεις :

(α) Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων

Προτεινόμενη Δράση: Ανάπτυξη και εφαρμογή Συστήματος Πιστοποίησης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων.

Ειδικότεροι Στόχοι:

-Πιστοποίηση τουλάχιστον 135 επαγγελματικών περιγραμμάτων

(Εφαρμογή στο σύνολο της περιόδου 2007-2013. Αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας «Συστημικές παρεμβάσεις»)

-Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης «συμπληρώματος» περιγράμματος που αφορά στη ΣΕΚ.

(Εφαρμογή στο σύνολο της περιόδου 2007-2013. Αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας «Συστημικές παρεμβάσεις»)

Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο (Νόμος 3369/ΦΕΚ171/6.7.05, Νόμος 3191/ΦΕΚ258/7.11.03 και ΚΥΑ110998/ΦΕΚ566/8.5.06) το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, μέσω του ΕΚΕΠΙΣ, αναλαμβάνει την εποπτεία της διαδικασίας ανάπτυξης και πιστοποίησης των επαγγελματικών περιγραμμάτων που προτείνονται από τους κοινωνικούς εταίρους, καθώς η σχετική διαδικασία σχετίζεται άμεσα με την αγορά εργασίας.

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013, η δράση αφορά τη δημιουργία τράπεζας επαγγελματικών περιγραμμάτων για τις ανάγκες της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Ήδη, βάσει της εθνικής νομοθεσίας, ένα επαγγελματικό περίγραμμα περιλαμβάνει τις απαιτούμενες **γνώσεις, δεξιότητες & ικανότητες** που πρέπει να έχει το άτομο προκειμένου να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις απαιτήσεις του επαγγέλματος. Τα πιστοποιημένα επαγγελματικά περιγράμματα θα αξιοποιηθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη **πιστοποιημένων «πλαισίων» προγραμμάτων**, που θα αφορούν αποκλειστικά στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, δηλαδή **θα καλύπτουν τόσο τους ανέργους, όσο και τους εργαζόμενους**. Η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην όλη διαδικασία αποτελεί προϋπόθεση.

Ειδικότερα για την περίπτωση των εργαζομένων και των ανέργων, όπου υπάρχουν για παράδειγμα απαιτήσεις για γνώσεις «αιχμής» ή/και για άμεσες και συγκεκριμένες ανάγκες της αγοράς εργασίας, προβλέπεται η δυνατότητα ανάπτυξης «συμπληρώματος» περιγράμματος, το οποίο θα αναφέρεται μόνο στο πολύ εξειδικευμένο σκέλος του περιγράμματος. Ανάλογη δυνατότητα προβλέπεται και για

το «συμπλήρωμα» προγράμματος.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013, η **ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης επαγγελματικών περιγραμμάτων** για την υποστήριξη της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης σε συνδυασμό με την ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης «πλαισίου» προγράμματος:

- ο **συνιστούν αναγκαίες προϋποθέσεις** για την επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας, καθώς απαντούν κατά τρόπο ευέλικτο και αποτελεσματικό στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, έχοντας και την αποδοχή των κοινωνικών εταίρων,
- ο **διευκολύνουν την επικοινωνία και συμπληρωματικότητα** μεταξύ των συστημάτων αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης, καθώς θα αποτελέσουν τη βάση για την εφαρμογή του συστήματος των «πιστωτικών μονάδων».

β) Πιστοποίηση «πλαισίου» προγράμματος ΣΕΚ

Προτεινόμενη Δράση: Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης «πλαισίου» προγράμματος που δομείται από «σπονδύλους» (modules)

Ειδικότεροι Στόχοι

α. Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης «πλαισίου» προγράμματος.

(Εφαρμογή στο σύνολο της περιόδου 2007-2013. Αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας «Συστημικές παρεμβάσεις»)

β. Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης «συμπλήρωματος πλαισίων» προγραμμάτων (Εφαρμογή στο σύνολο της περιόδου 2007-2013. Αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας «Συστημικές παρεμβάσεις»).

Το πλαίσιο προγράμματος θα καλύπτει το σύνολο της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης. Επιπλέον, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, ειδικότερα σχετικά με εργαζόμενους και ανέργους, όπου υπάρχουν απαιτήσεις για γνώσεις «αιχμής» ή και για άμεσες ανάγκες της αγοράς εργασίας, προβλέπεται η δυνατότητα ανάπτυξης «συμπλήρωματος» προγράμματος και αξιοποίησής του από τους φορείς ΣΕΚ για την υλοποίηση της κατάρτισης.

Κάθε «πλαίσιο» προγράμματος αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο επαγγελματικό περίγραμμα και δομείται στη λογική των σπονδύλων, ώστε να εξυπηρετεί τους σκοπούς της ΣΕΚ.

γ) Πιστοποίηση Γνώσεων, Δεξιοτήτων και Ικανοτήτων - Πιστοποίηση Προσόντων

Προτεινόμενη Δράση: Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων.

Ειδικότεροι Στόχοι για το τέλος της προγραμματικής περιόδου

Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος πιστοποίησης γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων των καταρτισθέντων (εργαζόμενων – ανέργων)

(Εφαρμογή στο σύνολο της περιόδου 2007-2013. Αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας «Συστημικές παρεμβάσεις»)

Η εφαρμογή του συστήματος **πιστοποίησης γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων** θα αφορά το σύνολο του εργατικού δυναμικού.

Ειδικότερα για την περίπτωση των εργαζομένων, εκτιμάται ότι η εφαρμογή του συστήματος **πιστοποίησης γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων** θα αποτελέσει **κίνητρο για την προσέλκυση στην ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση**, αφού η κατάρτιση θα δομηθεί στη λογική των σπονδύλων (modules) και θα συνδεθεί με την απόδοση «πιστωτικών μονάδων», ώστε να πιστοποιείται η αποδεδειγμένη επαγγελματική επάρκεια.

Η πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων αφορά κοινά αποδεκτές διαδικασίες στο πλαίσιο επαγγελματικών περιγραμμάτων και υποστηρίζει:

- ο την κατάταξη των αποκτηθεισών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε διαβαθμισμένα επίπεδα κατάταξης επαγγελματικών προσόντων και
- ο τη συγκρότηση ατομικού «επαγγελματικού Portfolio»

συμβάλλοντας στη συγκρισιμότητα, αναγνωρισιμότητα και συμπληρωματικότητα των πιστοποιημένων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων μεταξύ των συστημάτων Αρχικής και Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Η ανάπτυξη και εφαρμογή του συστήματος πιστοποίησης γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων θα αποτελέσει και τη **βάση για την αναγνώριση της πρότερης μάθησης και εργασιακής εμπειρίας**, ιδίως σε τεχνικά και άλλα εξειδικευμένα επαγγέλματα.

Όπως άλλωστε αναφέρεται και στο Νόμο 3191/2003 (ΕΣΣΕΕΚΑ), στο πλαίσιο του υποσυστήματος 5, το ΕΚΕΠΙΣ θα πιστοποιεί επαγγελματικά προσόντα - πέραν των τυπικών επαγγελματικών επιπέδων που καλύπτει ο ΟΕΕΚ- που απαιτούνται με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, τις ανάγκες

επαγγελματικών κλάδων και τις ιδιαίτερες ανάγκες του ανθρώπινου δυναμικού και τα οποία έχουν προκύψει μετά από συμφωνία εργαζομένων και εργοδοτών.

δ) Πιστοποίηση Εκπαιδευτών Ενηλίκων ΣΕΚ

Προτεινόμενη Δράση: Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος για τη **συνεχή ανάπτυξη των ικανοτήτων των εκπαιδευτών ΣΕΚ με το σχεδιασμό και την ανάπτυξη συστήματος συνεχούς αξιολόγησής τους**

Ειδικότεροι Στόχοι

- Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος για τη συνεχή ανάπτυξη των ικανοτήτων των εκπαιδευτών ΣΕΚ για την ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση και την κατάρτιση ανέργων. (Εφαρμογή στο σύνολο της περιόδου 2007-2013. Αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας «Συστημικές παρεμβάσεις».)
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη συστήματος συνεχούς αξιολόγησης εκπαιδευτών ΣΕΚ (Εφαρμογή στο σύνολο της περιόδου 2007-2013. Αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας «Συστημικές παρεμβάσεις».)

Με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης κρίνεται αναγκαία η συνεχής ανάπτυξη των ικανοτήτων των εκπαιδευτών ΣΕΚ, καθώς και η ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασίας για τη συνεχή αξιολόγησή τους.

Δεδομένου ότι το μητρώο πιστοποιημένων εκπαιδευτικών ενηλίκων θα παραμείνει ανοικτό και θα εμπλουτίζεται διαρκώς, στη Δ΄ Προγραμματική Περίοδο θα συνεχιστεί η Πιστοποίηση Εκπαιδευτών Ενηλίκων ΣΕΚ, ενώ θα αναπτυχθεί και θα εφαρμοσθεί ευέλικτη διαδικασία συνεχούς κατάρτισης Εκπαιδευτών Ενηλίκων ΣΕΚ, στη βάση του επαγγελματικού περιγράμματος του Εκπαιδευτή Ενηλίκων ΣΕΚ. Επίσης, η συνεχής αξιολόγηση των Εκπαιδευτών Ενηλίκων ΣΕΚ θα αποτελέσει νέο ζητούμενο για τη Δ΄ Προγραμματική Περίοδο.

ε) Πιστοποίηση – Αδειοδότηση Φορέων ΣΕΚ & Εξειδικευμένων Κέντρων

Προτεινόμενη Δράση: Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος διασφάλισης ποιότητας στη ΣΕΚ, μέσω της Πιστοποίησης – Αδειοδότησης Φορέων παροχής ΣΕΚ, αλλά και Εξειδικευμένων Κέντρων

Ειδικότεροι Στόχοι

- Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος διασφάλισης ποιότητας στην ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση. (Εφαρμογή στην περίοδο 2007-2013. Αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας «Συστημικές παρεμβάσεις»)
- Θα διαμορφωθεί και θα εφαρμοστεί σύστημα διασφάλισης ποιότητας στην παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, μέσω της Πιστοποίησης – Αδειοδότησης Φορέων παροχής ΣΕΚ, αλλά και Εξειδικευμένων Κέντρων, βάσει συγκεκριμένων ποιοτικών- κατά κανόνα - κριτηρίων.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την **ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση**, προτείνεται το θεσμικό πλαίσιο να συμπεριλάβει όρους, προϋποθέσεις και κριτήρια πιστοποίησης που θα καθοριστούν με σκοπό την πιστοποίηση επιχειρήσεων για τις ανάγκες της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης. Με αυτόν τον τρόπο εκτιμάται ότι θα διευκολυνθεί η υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης των εργαζομένων σε επιχειρήσεις, θα αποφευχθούν προβλήματα κατά την υλοποίηση (όπως μετακινήσεις) και κυρίως, θα ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των εργαζομένων σε επιχειρήσεις σε ενέργειες κατάρτισης.

στ) Πιστοποίηση και Αξιολόγηση των στελεχών ΣΥΥ

Προτεινόμενη Δράση: Διαδικασία συνεχούς αξιολόγησης των στελεχών ΣΥΥ

(Εφαρμογή στο σύνολο της περιόδου 2007-2013. Αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας «Συστημικές παρεμβάσεις»)

Με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας των στελεχών ΣΥΥ, κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασίας για τη συνεχή αξιολόγησή τους λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο το βασικό ρόλο που καλούνται να επιτελέσουν στο πλαίσιο των δράσεων του Ε.Π., αλλά και τη διεύρυνση του γνωστικού πεδίου, ώστε να συμπεριληφθούν και άλλα θεματικά πεδία, όπως η παροχή συμβουλών επιχειρηματικότητας

3. Εφαρμογή συστήματος Συμβουλευτικής στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης - (Συμβουλευτική Επαγγελματικού Προσανατολισμού)- Σύστημα 6 ΕΣΣΕΕΚΑ

Σκοπός του Συστήματος είναι η συμβουλευτική, ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η σύνδεση με την απασχόληση των εκπαιδευόμενων ή καταρτιζόμενων, των αποφοίτων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και γενικότερα του ανθρώπινου δυναμικού.

Η παρέμβαση αφορά στην ανάπτυξη υπηρεσιών δια βίου συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού, σε άμεση διασύνδεση με την αγορά εργασίας και την υλοποίηση ενεργειών επιμόρφωσης και κατάρτισης - Συμβουλευτική Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

4. Ανάπτυξη ικανοτήτων για τη δημιουργία πολιτικών και προγραμμάτων στους σχετικούς τομείς του ΕΚΤ και σε ολοκληρωμένες δράσεις Τοπικής Ανάπτυξης και ειδική στήριξη των κοινωνικοοικονομικών φορέων συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταιρών, των αντιπροσωπευτικών ΜΚΟ και των επαγγελματικών οργανώσεων

Η συγκεκριμένη Συστημική Παρέμβαση στοχεύει στην ενεργό εμπλοκή του συνόλου των τοπικών κοινωνικοοικονομικών παραγόντων στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των παρεμβάσεων σε τομείς του ΕΚΤ για τη βελτίωση της υλοποίησης τους σε τοπικό επίπεδο.

Σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής του Προγράμματος είναι η βάση που παρέχει για παρεμβάσεις από πλευράς των κοινωνικών εταιρών. Συγκεκριμένα, το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, μέσω «προγραμματικής συμφωνίας», θα διαθέσει έως το 2% των πόρων του ΕΠ ΑΝΑΔ στους κοινωνικούς εταίρους, αρχικά για τη βελτίωση της θεσμικής ικανότητάς τους ως προς το σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων ΕΚΤ και κυρίως για από κοινού δράσεις (ιδίως σχετικά με την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων), ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η υλοποίηση των οποίων θα γίνεται από τους ίδιους.

5. Ανάπτυξη και λειτουργία "Διαδικτυακής Πύλης" Σύζευξης Προσφοράς - Ζήτησης Εργασίας

Προβλέπεται η ανάπτυξη και λειτουργία διαδικτυακής Πύλης εξωτερικής σύζευξης (portal), στο πρότυπο της κοινοτικής πύλης EURES.

- ο Η Πύλη θα είναι ανοιχτή σε όλους τους φορείς που ενεργοποιούνται στη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας, όπως φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πανεπιστήμια κλπ, υπό την προϋπόθεση της πιστοποίησής τους, ώστε να πληρούν ένα ελάχιστο όριο κριτηρίων ποιοτικής διασφάλισης, ιδίως σχετικά με το είδος και το αντικείμενο της προσφερόμενης εργασίας, η οποία θα πρέπει να εντάσσεται στις νόμιμες και γενικώς αποδεκτές μορφές απασχόλησης.
- ο Στην Πύλη θα καταγράφονται οικειοθελώς, αφενός η προσφορά του συνόλου των αναζητούντων εργασία, χωρίς καμία διάκριση εάν είναι άνεργοι, εργαζόμενοι ή άτομα εκτός αγοράς εργασίας, αφετέρου δε οι ευκαιρίες απασχόλησης από την πλευρά των επιχειρήσεων.
- ο Η λειτουργία της Πύλης θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων σύζευξης προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, καθώς και τις συνέργειες μεταξύ των εν λόγω φορέων.

Η διαχείριση της Πύλης θα γίνεται από τον ΟΑΕΔ με την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταιρών και του ΕΚΕΠ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.

Η Πύλη πρέπει να βρίσκεται σε λειτουργία το αργότερο ένα (1) έτος μετά την έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σε κάθε περίπτωση το σύνολο των αναγκαίων διοικητικών και κανονιστικών ενεργειών που απαιτούνται για την πιστοποίηση των φορέων που θα συμμετέχουν στη δημιουργούμενη Πύλη θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί εγκαίρως, ώστε οι πιστοποιήσεις να αρχίσουν από το τέλος του Ιουλίου του 2008.

6. Αναβάθμιση του δικτύου των ΔΥΑ σε ενιαίο σύστημα κέντρων παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών – "one-stop shops".

Πρόκειται για την περαιτέρω αναβάθμιση και ομογενοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας σε κέντρα παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών (one-stop shops).

Στο πλαίσιο της παρέμβασης θα αναληφθούν ενδεικτικά οι ακόλουθες ενέργειες:

- Ενίσχυση της πελατοκεντρικής λειτουργίας των ΚΠΑ και εμπλουτισμός των παρεχόμενων από αυτά υπηρεσιών, ώστε να καταστούν πιο αποτελεσματικά.
- Ενίσχυση της ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, ώστε να παρέχουν εξατομικευμένες υπηρεσίες σε όλες τις ομάδες στόχου (συνέργειες με δράσεις Άξονα 4).
- Διερεύνηση της διασύνδεσης των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας με τα ΚΕΠ.

7. Αναβάθμιση των μηχανισμών επιτήρησης της αγοράς εργασίας για τη μείωση της αδήλωτης εργασίας

Δεδομένης της αναγκαιότητας της καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας, το συγκεκριμένο ζήτημα αποτελεί πολιτική προτεραιότητα. Για το λόγο αυτό, η ενίσχυση των μηχανισμών επιτήρησης της αγοράς εργασίας για την περαιτέρω μείωση της αδήλωτης εργασίας προβλέπεται μέσω ξεχωριστής Συστημικής Παρέμβασης.

8. Στήριξη του υπό σύσταση οργανισμού για την αποτελεσματική παρακολούθηση και εφαρμογή των πολιτικών κοινωνικής ενσωμάτωσης και κοινωνικής προστασίας

Στο πλαίσιο του συντονισμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης πολιτικών κοινωνικής προστασίας και με απώτερο στόχο την υποστήριξη του κοινωνικού διαλόγου και την ενεργοποίηση των κοινωνικών εταίρων κρίνεται επιβεβλημένη η σύσταση ενός Συντονιστικού Οργάνου με αποφασιστικής σημασίας αρμοδιότητες. Ενδεικτικά, αναφέρονται ως αρμοδιότητες:

- Συντονισμός, υλοποίηση, παρακολούθηση και αποτίμηση των πολιτικών κοινωνικής προστασίας και καταπολέμησης του αποκλεισμού, είτε εθνικά χρηματοδοτούμενων είτε κοινοτικά συγχρηματοδοτούμενων
- Διατύπωση προτάσεων ως προς τον σχεδιασμό πολιτικών που αφορούν το πεδίο της κοινωνικής προστασίας
- Μελέτη, παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων για την κοινωνική προστασία.
- Σύνταξη ετήσιων εκθέσεων για την κοινωνική κατάσταση της χώρας
- Συντονιστική λειτουργία με αποκεντρωμένο δίκτυο για παροχή υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας
- Διαβούλευση πριν την υποβολή των Εθνικών Εκθέσεων Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- Διατύπωση γνώμης επί θεμάτων κοινωνικής πολιτικής
- Έγκαιρος εντοπισμός και στόχευση των ομάδων που απειλούνται από τον κοινωνικό αποκλεισμό με την ανάπτυξη των κατάλληλων εργαλείων πολιτικής
- Συστηματική έρευνα για καλές πρακτικές με σκοπό να εντοπιστούν οι φορείς και τα προγράμματα που παράγουν καλύτερα αποτελέσματα
- Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών φορέων
- Μελέτη για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών μεταβιβάσεων.

9. Εκπόνηση θεσμικού, κανονιστικού, διοικητικού και δημοσιονομικού πλαισίου με στόχο την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και τη διευκόλυνση της ίδρυσης και λειτουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων

Κρίνεται σημαντική η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και ειδικότερα των κοινωνικών επιχειρήσεων και των συνεταιρισμών που μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην κοινωνική συνοχή και στην ένταξη ατόμων ευάλωτων ομάδων στην απασχόληση (όπως μακροχρόνια άνεργοι, άνεργοι μεγαλύτερης ηλικίας, άνεργοι με χαμηλά τυπικά προσόντα, ΑμεΑ, άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας κλπ), συμπληρώνοντας τις βασικές πολιτικές οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης με νέα κοινά εργαλεία και υποστηρίζοντας την κοινωνική –οικονομική πολιτική.

Στη συγκεκριμένη Δράση περιλαμβάνονται:

- η εκπόνηση θεσμικού, κανονιστικού, φορολογικού και διοικητικού πλαισίου για την κοινωνική οικονομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα
- Προσδιορισμός κριτηρίων καθορισμού των κοινωνικών επιχειρήσεων
- Έλεγχος κοινωνικών επιχειρήσεων
- Ανάπτυξη σύγχρονων μεθόδων και εργαλείων χρηματοδότησης κοινωνικών επιχειρήσεων
- Δικτύωση κοινωνικών επιχειρήσεων με δημόσιο, ιδιωτικό τομέα και ΟΤΑ
- Διερεύνηση δυνατοτήτων ανάθεσης υπηρεσιών από φορείς δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε κοινωνικές επιχειρήσεις.

10. Εκπόνηση θεσμικού, κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου με σκοπό την προώθηση ενός βιώσιμου συστήματος σχετικά με το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»

Προβλέπεται η εκπόνηση θεσμικού, κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου για την προώθηση και εφαρμογή ενός βιώσιμου συστήματος παροχής των υπηρεσιών «Βοήθεια στο σπίτι» στη βάση της εξατομικευμένης παροχής υπηρεσιών στον τελικό αποδέκτη, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των εμμέσως ωφελουμένων ατόμων, καθώς και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Μέσω της συστημικής παρέμβασης, προβλέπεται η εκπόνηση θεσμικού, κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου για την προώθηση και εφαρμογή ενός βιώσιμου συστήματος παροχής των υπηρεσιών «Βοήθεια στο σπίτι» στη βάση της εξατομικευμένης προσέγγισης, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των εμμέσως ωφελουμένων ατόμων, καθώς και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Στο πλαίσιο του ΟΡ HRD προβλέπεται η πιλοτική εφαρμογή από 01/09/2008 έως 31/12/2010 της ανωτέρω δράσης που θα στοχεύει αποκλειστικά στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας των εμμέσως ωφελουμένων ατόμων.

Η μελέτη του προαναφερόμενου πλαισίου προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του 2008, βάσει του σχετικού προγράμματος δράσης, ενώ θα απαιτηθεί επαρκές χρονικό διάστημα για τη μελέτη, οργάνωση, λειτουργία, δοκιμή και την πλήρη εφαρμογή του από 01/01/2011.

11. Αναδιάρθρωση και επέκταση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Παρατηρητηρίου ΑμεΑ.

Στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης και επέκτασης του ρόλου του Εθνικού Παρατηρητηρίου ΑμεΑ, ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες από τις αρμοδιότητες του Παρατηρητηρίου:

- συστηματική έρευνα, ανάλυση και παρουσίαση των εξελίξεων και των τάσεων σε τομείς που σχετίζονται με τα Άτομα με Αναπηρία,
- εισήγηση μέτρων, πολιτικών και προγραμμάτων στους αρμόδιους φορείς,
- επιστημονική υποστήριξη Δημόσιου Τομέα, ευρύτερου Δημόσιου Τομέα, Ιδιωτικού Τομέα καθώς και άλλων φορέων σε θέματα που αφορούν στα ΑμεΑ,
- δημιουργία τράπεζας πληροφοριών με βάσεις δεδομένων για δράσεις, έργα, στατιστικά στοιχεία και δείκτες που αφορούν στα ΑμεΑ,
- μεταφορά τεχνογνωσίας και διάδοση βέλτιστων πρακτικών,
- καταγραφή των αποτελεσμάτων των δράσεων και της ευαισθητοποίησης σε ανάλογα θέματα,
- έκδοση εντύπων και άλλων συναφών μέσων προβολής και ενημέρωσης,
- διοργάνωση και συμμετοχή σε εκδηλώσεις συναφείς με τους σκοπούς του Παρατηρητηρίου.

3.1.3. Περιφερειακή διαφοροποίηση της στρατηγικής– Δείκτες

Η διαφοροποίηση της στρατηγικής του Άξονα «Συστημικές Παρεμβάσεις» σε περιφερειακό επίπεδο, δηλαδή:

- Άξονας Συστημικών Παρεμβάσεων στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης
- Άξονας Συστημικών Παρεμβάσεων στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου
- Άξονας Συστημικών Παρεμβάσεων στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου

δεν είναι δυνατή, καθώς οι Συστημικές Παρεμβάσεις θα αναπτυχθούν σε εθνικό επίπεδο. Παρόλα αυτά, η χρηματοδοτική κατανομή ακολουθεί τη διάκριση σε τρεις τύπους Περιφερειών.

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Τιμή Στόχος 2015
Ε	Πλήθος ολοκληρωμένων συστημικών παρεμβάσεων	0	11
Ε	Αριθμός νέων πιστοποιημένων επαγγελματικών περιγραμμάτων	65 ¹	135 ²

*Ε: Εκρών, Α: Αποτελέσματος

¹ Στοιχεία 2007, Πηγή ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ

² Η τιμή στόχου 2015 υπολογίζεται από μηδενική βάση

3.2. Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 2, Άξονες Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3: «Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων».

3.2.1.Βασικά στοιχεία αναπτυξιακής στρατηγικής

Στο νέο διεθνές ανταγωνιστικό πλαίσιο που διαμορφώνει η παγκοσμιοποιημένη οικονομία, η επένδυση στην ανάπτυξη των ανθρωπίνων δεξιοτήτων και η γνώση ως στοιχείο της εργασίας αποτελούν τον κινητήριο μοχλό ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού μοντέλου ανάπτυξης. Μέσω αυτού, αναβαθμίζεται ο ρόλος του εργαζόμενου, που αποκτά την ικανότητα να χειρίζεται σωστά την πληροφόρηση μέσα σε μία διαρκή μαθησιακή διαδικασία που συνεχώς ανανεώνεται. Η ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του εργατικού δυναμικού και των επιχειρήσεων, η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και η δια βίου μάθηση συνιστούν βασικούς παράγοντες για την κοινωνική και οικονομική διαβίωση των ατόμων στη σύγχρονη κοινωνία της γνώσης.

Η πρόοδος της τεχνολογίας αυξάνει την πολυπλοκότητα του εργασιακού περιβάλλοντος. Οι τεχνολογικές αλλαγές που συντελούνται τα τελευταία χρόνια στην παραγωγική διαδικασία αναδιαρθρώνουν τις εργασιακές σχέσεις, συμβάλλοντας στη δημιουργία νέων μορφών απασχόλησης.

Νέες μορφές εργασίας, όπως η τηλε-εργασία, επιτρέπουν τη δημιουργία θέσεων εργασίας στο σύνολο της επικράτειας μίας χώρας, διευκολύνοντας μία «εικονική» κινητικότητα που εκτιμάται ότι εμποδίζει την ανεξέλεγκτη αστικοποίηση και ερήμωση αγροτικών περιοχών, καθώς και τη «διαρροή» ανθρώπινου δυναμικού υψηλών προσόντων. Η εισαγωγή σύγχρονων συστημάτων, μεθόδων και καινοτόμων τεχνικών στις διαδικασίες και στο περιβάλλον παραγωγής αναδιατάσσουν τα οργανωτικά σχήματα των επιχειρήσεων, τροποποιώντας και εκσυγχρονίζοντας τη σύνθεση και το περιεχόμενο των εργασιακών καθηκόντων. Οι επιχειρήσεις καλούνται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της νέας εποχής και να χρησιμοποιήσουν θετικά την κοινωνία της πληροφορίας, ώστε να βελτιώνουν συνεχώς την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητά τους.

Το υψηλό επίπεδο ειδίκευσης, οι ουσιαστικές δεξιότητες σε ΤΠΕ και η επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα αποτελούν τα ιδανικά προσόντα για τη σύγχρονη αγορά εργασίας. Στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (ΕΣΑ), προωθούνται μεταξύ άλλων η βελτίωση των ποιοτικών προτύπων στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, η καλύτερη πρόσβαση και η βελτίωση του προσδιορισμού και της διαφάνειας των επαγγελματικών προσόντων και οι νέες μορφές εργασίας.

Στους διαρθρωτικούς και κοινωνικούς παράγοντες που επεξηγούν την κατάσταση της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα έρχεται να προστεθεί και η συγκριτική υστέρηση της χώρας σε ό,τι αφορά τη δια βίου μάθηση, η οποία εκφράζεται ποσοτικά μέσω του χαμηλού ποσοστού συμμετοχής του ενεργού πληθυσμού σε ενέργειες δια βίου μάθησης και ποιοτικά μέσω της επί μακρόν διαπιστωμένης έλλειψης επάρκειας των συστημάτων εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης να ανταποκριθούν ικανοποιητικά στις αυξημένες ανάγκες μιας σύγχρονης κοινωνίας και ανταγωνιστικής οικονομίας. Παρά τους σημαντικούς πόρους που έχουν διατεθεί στο πλαίσιο τριών Προγραμματικών Περιόδων, το βασικό εκπαιδευτικό σύστημα εξακολουθεί να παράγει αποφοίτους των οποίων τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα συχνά βρίσκονται σε αναντιστοιχία με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Επιπλέον, η σύνδεση των συστημάτων αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, αλλά και των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης με την απασχόληση παραμένουν ακόμα σε πρώιμο επίπεδο, παρά τη δημιουργία και έναρξη λειτουργίας του ΕΣΣΕΕΚΑ, ενώ η ποιότητα, η καταλληλότητα και η αποτελεσματικότητα των υλοποιούμενων προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης έχουν αμφισβητηθεί.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανάδειξη του καταλυτικού ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει ένα αποτελεσματικό σύστημα δια βίου μάθησης για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων και η ανάπτυξη μιας ισχυρής «μαθησιακής κουλτούρας», αντίστοιχης εκείνης που έχουν επιτύχει άλλα Κράτη – Μέλη (Ιρλανδία, Δανία κλπ.) πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής για τη νέα Προγραμματική Περίοδο και πρωταρχικό στόχο του συγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος. Προς την κατεύθυνση επίτευξης αυτού του στόχου απαραίτητη κρίνεται η συναίνεση και η άμεση και ενεργός συμμετοχή και συμβολή των κοινωνικών εταίρων (επιπλέον αυτής που ήδη έχει επιτευχθεί στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΣΣΕΕΚΑ) στο σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των δράσεων και προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, έτσι ώστε τα προγράμματα αυτά να πάψουν να θεωρούνται μη ελκυστικά και αναποτελεσματικά.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να συμβάλλουν στη διαμόρφωση

δράσεων δια βίου μάθησης που θα ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων και θα λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις πρακτικές δυσκολίες που δημιουργούνται, ιδίως για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, ακόμα και στις περιπτώσεις εκείνες όπου η αξία ή/και η ανάγκη της δια βίου κατάρτισης έχουν γίνει πλήρως αντιληπτές. Με την υλοποίηση δράσεων, όπως η ανάπτυξη του θεσμού του job rotation για την προσωρινή υποκατάσταση του καταρτιζόμενου προσωπικού από κατάλληλα εκπαιδευμένους ανέργους, επιδιώκεται από τη μία πλευρά η κατάρτιση να μην οδηγεί σε διατάραξη της λειτουργίας της επιχείρησης και από την άλλη ο προς κατάρτιση εργαζόμενος να μην αισθάνεται ότι η εργασία του απειλείται λόγω της προσωρινής απομάκρυνσής του από τον εργασιακό χώρο.

Χρήσιμη επίσης εκτιμάται ότι θα είναι η περαιτέρω συμβολή των κοινωνικών εταιριών στη διερεύνηση και καταγραφή των αναγκών και των τάσεων της αγοράς εργασίας, καθώς και στη γενικότερη διαχείριση των αλλαγών στον εργασιακό χώρο, έτσι όπως αυτές προδιαγράφονται από τις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και των πολιτικών αντιμετώπισής τους σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Σε ό,τι αφορά την καταγραφή των αναγκών και την πρόβλεψη των τάσεων της αγοράς εργασίας, πρόοδος έχει σημειωθεί κατά την διάρκεια της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, κυρίως μέσω σχετικών μελετών του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης (ΠΑΕΠ Α.Ε.), τα αποτελέσματα όμως υπολείπονται του επιθυμητού. Από την άλλη πλευρά, σε ό,τι αφορά τη διαχείριση των μεταβολών στην οικονομική δραστηριότητα, τις επιδιωκόμενες βελτιώσεις στο εργασιακό περιβάλλον, την προώθηση της ισότητας των φύλων και την ανάπτυξη της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης εκτιμάται ότι έχουν συντελεστεί σημαντικά βήματα προόδου. Παρόλα αυτά, οι προσπάθειες θα πρέπει να συνεχιστούν και να ενταθούν. Σε όλα αυτά τα ζητήματα, η συμβολή των κοινωνικών εταιριών στο σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση κατάλληλων παρεμβάσεων, αλλά και η άμεση συμμετοχή τους σε ορισμένες από αυτές (π.χ. θετική διαχείριση οικονομικών αλλαγών) θεωρείται ως καταλυτική και αποτελεί μια από τις βασικές συνιστώσες της αναπτυξιακής φιλοσοφίας του Επιχειρησιακού Προγράμματος γενικά και των συγκεκριμένων Αξόνων Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 ειδικότερα.

Σε αυτή την κατεύθυνση εκτιμάται ότι θα συμβάλλει η **δημιουργία μιας εξειδικευμένης δομής** για την προώθηση των προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, ιδίως στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις οι οποίες αποτελούν σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων της ελληνικής οικονομίας (96%)³³. **Το ρόλο αυτό θα αναλάβει η Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε.**, η οποία παύει να αποτελεί θυγατρική εταιρεία του ΟΑΕΔ και να βρίσκεται υπό την εποπτεία του. Περιέρχεται με νομική μορφή που θα επιλεγεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Η Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε., με την αναγκαία προσαρμογή και στελέχωση με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, επιλέχθηκε να αναλάβει αυτό το ρόλο λόγω:

- της συσσωρευμένης και πολυετούς εμπειρίας και τεχνογνωσίας της σε θέματα επαγγελματικής κατάρτισης
- της πανελλαδικής εμβέλειας της δραστηριότητάς της λόγω της διασποράς των δομών της σε όλη τη χώρα και
- της άμεσης σύνδεσής της με τους κοινωνικούς εταίρους (εκπροσώπηση εργοδοτών και εργαζομένων στο Δ.Σ.).

Απώτερος σκοπός της δομής αυτής θα είναι η επιτάχυνση της προσαρμογής των προαναφερομένων επιχειρήσεων στις ραγδαία εξελισσόμενες συνθήκες της αγοράς, μέσω της παροχής υπηρεσιών στη βάση της ισότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας απέναντι σε όλους τους δυνητικούς πελάτες και της οικοδόμησης των δράσεων επί της αξιολόγησης προηγούμενων παρεμβάσεων και της ενσωμάτωσης των καλών πρακτικών.

Για την υλοποίηση των δράσεων της δομής θα αναπτυχθεί στρατηγικό και επιχειρησιακό σχέδιο, βασισμένο στην προσέγγιση της διοίκησης μέσα από τη συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους (Management in Partnership), η οποία επιτυγχάνεται μέσω της συμμετοχής των κοινωνικών εταιριών στο Διοικητικό Συμβούλιο και μέσω της συνεχούς διαβούλευσης για την ανίχνευση των αναγκών των επιχειρήσεων.

³³ Σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων της Ελλάδας (96%) απασχολούν 0-4 άτομα, το 2% των επιχειρήσεων απασχολεί 5-9 άτομα, ενώ το υπόλοιπο 2% απασχολεί περισσότερα από 10 άτομα. Έχει υπολογισθεί ότι το μέσο μέγεθος απασχόλησης των επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι δύο εργαζόμενοι, το μικρότερο σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ. Σημειώνεται ότι το μέσο μέγεθος απασχόλησης των επιχειρήσεων στην ΕΕ είναι έξι άτομα (Πηγή, ΕΣΠΑ, Στοιχεία 2002).

Οι **λειτουργίες** της δομής θα επικεντρωθούν στα εξής:

- ✓ Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών (mentoring, δράσεις ευαισθητοποίησης και πληροφόρησης για προγράμματα κατάρτισης και αξιοποίησης ευκαιριών/δυνατοτήτων, εξατομικευμένες υπηρεσίες) σε θέματα κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού.
- ✓ Παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών, μέσω και της ανάπτυξης μεθοδολογικών εργαλείων, για την ανίχνευση των αναγκών των επιχειρήσεων σχετικά με την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, συμπεριλαμβανομένης της ανάθεσης τέτοιων υπηρεσιών σε τρίτους (όπως επαγγελματικά σωματεία, κλαδικούς φορείς κλπ).
- ✓ Παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών μέσω της προώθησης δικτύσεων σε τοπικό ή κλαδικό επίπεδο με άλλους οργανισμούς και μικρές επιχειρήσεις.
- ✓ Ανάπτυξη συνεργασιών σε εθνικό επίπεδο με φορείς σχεδιασμού και ανάθεσης προγραμμάτων κατάρτισης, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι διαγνωσμένες ανάγκες των επιχειρήσεων.
- ✓ Παροχή έγκαιρης και έγκυρης πληροφόρησης στις επιχειρήσεις για θέματα που άπτονται της ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού.
- ✓ Δράσεις δημοσιότητας και ανάπτυξης θετικού πνεύματος αναφορικά με θέματα κατάρτισης και γενικότερα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, μέσω συνεργασιών με κοινωνικο-οικονομικούς και άλλους φορείς.

Ο **πελατοκεντρικός προσανατολισμός** της εξειδικευμένης δομής θα στοχεύει:

- Στην εξατομικευμένη υποστήριξη μέσω δικτύσεων των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων.
- Στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, ιδίως σε θέματα οριζόντιων δεξιοτήτων, όπως χρήση ΤΠΕ και ξένων γλωσσών, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, ομαδικότητας κ.α.
- Στην προώθηση ευέλικτων μορφών κατάρτισης (μεταξύ άλλων και τηλε-κατάρτιση), οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων
- Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της ανάπτυξης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων και των εργοδοτών, της καλλιέργειας επιχειρηματικής κουλτούρας και της ενθάρρυνσης της καινοτομίας σε επίπεδο θέσης εργασίας
- Στην ορθολογική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης βάσει των συγκεκριμένων αναγκών της κάθε επιχείρησης.

Ιδιαίτερα σημαντική για το Πρόγραμμα θα είναι η εξ αρχής εξασφάλιση της απαιτούμενης συνεννόησης, συμπληρωματικότητας και συνέργειας με τα άλλα δύο Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΚΤ που θα συνδιαμορφώσουν τη στρατηγική για την ανάπτυξη της δια βίου μάθησης στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της επόμενης προγραμματικής περιόδου, τα Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας Δημόσιας Διοίκησης» 2007-2013.

Σημαντική παράμετρο για τον καθορισμό τόσο των Ειδικών Στόχων όσο και των επιμέρους παρεμβάσεων των εν λόγω Αξόνων Προτεραιότητας αποτελεί το γεγονός ότι, κατά τη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013, η συντριπτική πλειονότητα των παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, τόσο σε ό,τι αφορά εργαζομένους και επιχειρήσεις όσο και σε ό,τι αφορά ανέργους, συγκεντρώνονται στο παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, αντίθετα με τις προηγούμενες περιόδους, όπου σχετικές παρεμβάσεις είχαν συμπεριληφθεί και σε άλλα τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και στα ΠΕΠ. Ως αποτέλεσμα, οι Άξονες Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος καλούνται πλέον, μεταξύ άλλων, να καλύψουν και πολύ σημαντικές, ποσοτικά και ποιοτικά, δράσεις ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης και δια βίου μάθησης εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων σε κείριους τομείς για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας (κατάρτιση σε θέματα μεταποίησης, τουρισμού, εμπορίου, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πολιτισμικού περιβάλλοντος κλπ) που κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδοτήθηκαν κυρίως από το Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα». Το γεγονός αυτό δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις και καθιστά απαραίτητη τη διαμόρφωση τομεακά και κλαδικά εξειδικευμένων παρεμβάσεων που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στα συγκριτικά πλεονεκτήματα των συγκεκριμένων τομέων και κλάδων, πράγμα που με τη σειρά του απαιτεί τη έγκαιρη διασφάλιση του μέγιστου δυνατού βαθμού συνέργειας με τις σχετικές παρεμβάσεις που προβλέπονται κυρίως στο Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα – Επιχειρηματικότητα 2007-2013»,³⁴ αλλά και σε άλλα Τομεακά ή Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ.

³⁴ Για το ζήτημα αυτό έχει υπογραφεί ειδικό Μνημόνιο Συνεργασίας με το αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης. Βλ. σχετική ενότητα κατωτέρω.

Μια δεύτερη πολύ σημαντική παράμετρος για τον καθορισμό τόσο των Ειδικών Στόχων όσο και των επιμέρους παρεμβάσεων των Αξόνων Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτελεί η διαπιστωμένη **ανάγκη ποιοτικής βελτίωσης** των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων για την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας εργαζομένων και επιχειρήσεων, σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο και το θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής τους. Προς το σκοπό αυτό έχει ήδη ανατεθεί ένας αριθμός εξειδικευμένων θεματικών μελετών, ενώ προβλέπονται επίσης η συνολική επανεξέταση του εφαρμοστικού πλαισίου των ενεργειών επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα (για την καταλληλότητα του οποίου, όπως ίσχυσε κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, έχουν εκφραστεί σοβαρές επιφυλάξεις) και η διεύρυνση των δράσεων αυτών ώστε να συμπεριλάβουν και επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα (που επίσης αντιμετωπίζουν προκλήσεις εγχώριας και διεθνούς ανταγωνιστικότητας). Κυρίως όμως, έμφαση θα δοθεί στην ανάδειξη της σημασίας και στην ποιοτική αναβάθμιση και πιστοποίηση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, στην ενσωμάτωση σε αυτά των σύγχρονων ΤΠΕ και της διάστασης της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα, στην πραγματική αξιοποίηση της πρακτικής άσκησης κλπ., ώστε τα εν λόγω προγράμματα να μην αποτελούν, όπως συνέβη στο παρελθόν, έμμεση επιδότηση επιχειρήσεων, αλλά ένα ουσιαστικό εργαλείο για την προώθηση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητάς τους.

3.2.2. Ειδικοί Στόχοι

Με βάση τα παραπάνω, ως **Ειδικοί Στόχοι** των Αξόνων Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 αναδεικνύονται οι ακόλουθοι:

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ανάπτυξη ολοκληρωμένου πλαισίου Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ) για τους εργαζόμενους, εργοδότες και αυτοαπασχολούμενους για τη βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και την αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης. 2. Βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης για τους εργαζόμενους, ιδίως στις ΜΜΕ. 3. Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων στους σχετικούς τομείς του ΕΚΤ από κοινωνικοοικονομικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταιριών, των αντιπροσωπευτικών ΜΚΟ και των επαγγελματικών οργανώσεων. 4. Ανάπτυξη πολιτικών και υπηρεσιών για την πρόβλεψη και τη θετική διαχείριση των οικονομικών αλλαγών.

3.2.3. Ενδεικτικές κατηγορίες παρεμβάσεων

Κατηγορία Παρεμβάσεων 1: Υλοποίηση παρεμβάσεων που απορρέουν από την ανάπτυξη και εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ)

Ενδεικτικές δράσεις:

Δράση 1: Πιστοποίηση πρότερης μάθησης και επαγγελματικής εμπειρίας (Σύστημα 5 ΕΣΣΕΕΚΑ)

Στοχεύεται η αναγνώριση και πιστοποίηση πρότερης μάθησης ανεξαρτήτως του τρόπου μέσω του οποίου αποκτήθηκε (εκπαίδευση, τυπική και άτυπη κατάρτιση, ανεπίσημη μάθηση).

Σημειώνεται ότι η ανάπτυξη και εφαρμογή των Συστημάτων 1,4 και 6 του ΕΣΣΕΕΚΑ αποτελούν συστημικές παρεμβάσεις στο πλαίσιο των Αξόνων 2.1, 2.2 και 2.3. Το Σύστημα Σ5 «Πιστοποίηση της επαγγελματικής κατάρτισης και των επαγγελματικών προσόντων», αν και θα αναπτυχθεί στο πλαίσιο υλοποίησης του ΕΣΣΕΕΚΑ και περιλαμβάνεται ως ενδεικτική δράση στην Κατηγορία Παρεμβάσεων 1, δεν αναφέρεται ως ξεχωριστή συστημική παρέμβαση, καθώς εκτιμάται ότι οι συνθήκες σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν είναι ακόμα ώριμες. Ωστόσο, η πιστοποίηση από το ΕΚΕΠΙΣ γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων στη ΣΕΚ θα αποτελέσει μια βάση για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Κατηγορία Παρεμβάσεων 2: Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων

Οι πράξεις αυτές αφορούν σε παρεμβάσεις σε αναπτυξιακό επίπεδο και συνδέονται με τους στόχους

του Άξονα, όπως η ενίσχυση της προσαρμοστικότητας εργαζομένων και επιχειρήσεων, η συνεχής αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και η ανάπτυξη μαθησιακής κουλτούρας, η καλύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και η ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να επενδύσουν στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους, στη βελτίωση της ποιότητας του εργασιακού περιβάλλοντος, τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των εργαζομένων και τη διατήρηση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο της παρούσας Κατηγορίας Παρέμβασης θα προωθηθούν ενδεικτικά οι ακόλουθες δράσεις:

Δράση 1: Κατάρτιση εργαζομένων και προώθηση σύγχρονων τεχνικών δια βίου μάθησης στις Επιχειρήσεις (Στόχος 1,2)

Η δράση συνδέεται με την προώθηση και αναβάθμιση του θεσμού της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, καθώς και τη σταδιακή μετατόπιση του βάρους στις πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων και της αγοράς εργασίας.

Για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο βασικό μέλημα αποτελεί η βελτίωση της στόχευσης και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων κατάρτισης. Έτσι, θα στηριχτεί στις παρεμβάσεις που απορρέουν από την ανάπτυξη και εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ)³⁵.

Τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, θα πρέπει να συμβάλλουν στην προσαρμοστικότητα του ανθρώπινου δυναμικού προς τις εξελισσόμενες συνθήκες ανταγωνιστικότητας στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία, την τεχνολογική ανάπτυξη, τις σύγχρονες Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, καθώς επίσης και στη βελτίωση της εργασιακής ευελιξίας από ένα εργατικό δυναμικό που ενδέχεται να χρειαστεί να αλλάξει αντικείμενο απασχόλησης περισσότερες φορές κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου.

Η κατάρτιση των εργαζομένων και των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων - εργοδοτών, όπου αυτό είναι εφικτό και ιδιαίτερα στις μεγάλες επιχειρήσεις, θα πρέπει να συνδέεται με ένα ευρύτερο σχέδιο ανάπτυξης της επιχείρησης και να αποτελεί τμήμα **ενός συνολικού προγράμματος ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού**, το οποίο θα συνδέεται με τις διαδικασίες διαδοχής ή προγραμματισμένων αλλαγών στην οργάνωση των επιχειρήσεων και με την ύπαρξη κενών εκπαίδευσης σε ένα συγκεκριμένο θέμα σχετικό με την παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης.

Περαιτέρω, θα στηριχθούν ενέργειες διευκόλυνσης των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των ΜΜΕ για την αναβάθμιση των γενικών και ειδικών δεξιοτήτων των εργαζομένων τους, μέσω σύγχρονων μεθόδων ειδίκευσης και κατάρτισης και πιστοποίησης των αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων.

Παράλληλα, θα δοθεί προτεραιότητα στις ΜΜΕ, αλλά και στους ίδιους τους εργαζόμενους, προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση σε εξωτερικές δράσεις ειδίκευσης και κατάρτισης, οι οποίες θα οδηγούν σε πιστοποίηση των αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων. Μέσω των δράσεων αυτών, οι καταρτιζόμενοι εκτιμάται ότι θα αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης και των τεχνολογικών αλλαγών. Οι δράσεις θα στοχεύουν πέραν των άλλων, στην αύξηση της συμμετοχής σε τέτοια προγράμματα εργαζομένων με χαμηλή ειδίκευση και των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας.

Δράση 2: Ανάπτυξη μαθησιακών εργαλείων για εργαζομένους (Στόχος 1)

Η δράση αφορά στην ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων για τα προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης με στόχο την αναβάθμιση των γενικών δεξιοτήτων σε θέματα που σχετίζονται με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών ΤΠΕ και με τη χρήση σύγχρονων εργαλείων και τεχνικών εκμάθησης. Επίσης, στη δημιουργία κινήτρων για επενδύσεις σε μαθησιακά εργαλεία για τη συνεχή βελτίωση των δεξιοτήτων και την αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος και του τεχνολογικού αποκλεισμού.

Δράση 3: Εξατομικευμένες δράσεις για τη δια βίου μάθηση των αυτοαπασχολουμένων-αγροτών (Στόχος 1)

Μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» και σύμφωνα με τα Κριτήρια Διαχωρισμού των Παρεμβάσεων του ΕΚΤ με το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΑ (βλ. Κεφάλαιο 3.7) θα συγχρηματοδοτηθούν δράσεις **επαγγελματικής κατάρτισης** που θα αφορούν στη θεματολογία και στους δικαιούχους των παρακάτω μέτρων του άξονα 1 καθώς και των μέτρων των αξόνων 3 και 4

³⁵ Η δράση αφορά σε διακριτά συστήματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης και κατάρτισης εργαζομένων

του ΠΑΑ 2007-2013:

- 112. Εγκατάσταση Νέων Γεωργών
- 121. Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- 123. Αύξηση προστιθέμενης αξίας στα γεωργικά και δασοκομικά προϊόντα και
- Κατάρτιση στο πλαίσιο εφαρμογής των αξόνων 3 και 4 του ΠΑΑ (Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας – Προσέγγιση Leader), όπως αυτοί καθορίζονται στον Καν. 1698/05.

Επιπλέον, καθώς δεν περιλαμβάνονται δράσεις κατάρτισης στο ΕΠ Αλιείας 2007 – 2013, οι σχετικές δράσεις θα υλοποιηθούν με συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ.

Κατηγορία Παρεμβάσεων 3: Βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας

Οι Δράσεις που εντάσσονται στην Κατηγορία Παρεμβάσεων αφορούν σε οργανωτικό κυρίως επίπεδο, δηλαδή την εισαγωγή νέων και καινοτόμων μεθόδων και μέσω εργασιών και την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας εργαζομένων και επιχειρήσεων, έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται αποφασιστικά και θετικά οι προκλήσεις που θέτει το νέο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον και οι συνακόλουθες αλλαγές που επέρχονται στις αγορές εργασίας εξ αιτίας της αναδιοργάνωσης των επιχειρήσεων.

Λόγω της ιδιομορφίας των στόχων οι δράσεις προϋποθέτουν καινοτομικές προσεγγίσεις και απαιτούν σχεδιασμό μίγματος ενεργειών που ενδεικτικά θα περιλαμβάνει:

- Διάχυση καλών πρακτικών και ευαισθητοποίηση εργοδοτών, στελεχών και εργαζομένων
- Κατάρτιση οδηγών και προτύπων.
- Δράσεις κινητοποίησης, δικτύωσης ΜΜΕ και άλλων Φορέων.
- Μεταφορά τεχνογνωσίας εργαζομένων και επιχειρήσεων μέσω διακρατικής συνεργασίας.
- Προώθηση και επιβράβευση νέων μορφών οργάνωσης των επιχειρήσεων και της εργασίας σε σχέση με την ενσωμάτωση καινοτομίας.
- Πιλοτικές δράσεις στήριξης - διάχυσης καινοτομίας τεχνολογικής ή μη. Αξιολόγηση της απόδοσης πιλοτικών δράσεων.

Στο πλαίσιο της παρούσας Κατηγορίας Παρεμβάσεων θα προωθηθούν ενδεικτικά οι ακόλουθες Δράσεις:

Δράση 1: Προώθηση νέων και καινοτόμων μορφών απασχόλησης καθώς και νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας (Στόχος 4)

Η δράση αφορά στην προώθηση καινοτόμων μορφών απασχόλησης, καθώς και νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας, σύμφωνα με τις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Δράση 2: Προώθηση της ποιότητας της εργασίας (υγιεινή και ασφάλεια) και αναβάθμιση εργασιακού περιβάλλοντος (Στόχος 4)

Η βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος μέσω της εξασφάλισης ικανοποιητικών συνθηκών ασφάλειας και υγείας αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα αύξησης της ελκυστικότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας.

Δράση 3: Ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του εργατικού δυναμικού μεγαλύτερης ηλικίας (Ενεργός γήρανση³⁶) (Στόχος 4)

Η δράση αφορά αφενός, στην αξιοποίηση της εμπειρίας ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και αφετέρου στη μεταφορά της γνώσης και της εμπειρίας των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων στους νεότερους μέσω της δημιουργίας πλαισίου και μηχανισμών άντλησης και συστηματοποίησης της γνώσης.

³⁶ Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών (23 και 24 Μαρτίου 2006): Προκειμένου να καταστεί ελκυστικότερη η περαιτέρω παραμονή των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας στην εργασία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι θα πρέπει να εφαρμοσθούν στρατηγικές παράτασης του επαγγελματικού βίου. Εν προκειμένω, θα πρέπει να εξετασθούν η παροχή κινήτρων για την παράταση του επαγγελματικού βίου, η σταδιακή συνταξιοδότηση και η μερική απασχόληση, η βελτίωση των συνθηκών εργασίας και τα στοχοθετημένα κίνητρα, ώστε ο αριθμός των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας που συμμετέχουν σε προγράμματα επιμόρφωσης να αυξηθεί ταχύτερα από τον αριθμό του συνολικού εν ενεργεία πληθυσμού.

Δράση 4: Διευκόλυνση της γεωγραφικής και επαγγελματικής κινητικότητας εργαζομένων (Στόχος 4)

Η δράση αφορά στην ενίσχυση της γεωγραφικής και κλαδικής κινητικότητας των εργαζομένων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας μέσω παροχής κινήτρων και ενίσχυσης της διακρατικής κινητικότητας.

Δράση 5: Αντιμετώπιση ομαδικών απωλειών θέσεων εργασίας (Στόχος 4)

Η δράση αφορά στην αντιμετώπιση ομαδικών απολύσεων και απωλειών θέσεων εργασίας κατά την παύση λειτουργίας επιχειρήσεων και αφορά δράσεις πρόληψης σε συνδυασμό με δράσεις συμβουλευτικής και κατάρτισης.

Δράση 6: Ανάπτυξη και Διάχυση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στις Επιχειρήσεις (Στόχος 4)

Η δράση αφορά στη δημιουργία πλαισίου κινήτρων για την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων, καθώς και δικτύων επιχειρήσεων για την εφαρμογή δράσεων ανάπτυξης της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης που να συνδέουν την πορεία της επιχείρησης με τα οφέλη για τους εργαζομένους και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Στο πλαίσιο της παρέμβασης θα υποστηριχθούν επίσης ενέργειες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος εργασίας, ώστε να εξυπηρετούνται εργαζόμενοι με ειδικά προβλήματα και ιδιαίτερα τα ΑμεΑ (συνέργειες με Άξονα Προτεραιότητας 4).

Δράση 7: Προώθηση της προσαρμοστικότητας και της εξέλιξης των εργαζομένων γυναικών, μέσω της παροχής κινήτρων στις επιχειρήσεις και της κινητοποίησης των κοινωνικών εταίρων (Στόχοι 1,2,4)

Η δράση αφορά στην ενθάρρυνση των κοινωνικών εταίρων και των επιχειρήσεων να αναπτύξουν σχέδια δράσης για την **προσαρμοστικότητα και την εξέλιξη των εργαζομένων γυναικών**.

Κατηγορία Παρεμβάσεων 4: Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των κοινωνικών εταίρων

Στο παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αναφορικά με τη βελτίωση της θεσμικής ικανότητας των κοινωνικών εταίρων και ιδίως ως προς το σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων ΕΚΤ (αρχικά και κυρίως για από κοινού δράσεις ιδίως σχετικά με την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων), θα διατεθεί έως το 2% των πόρων του ΕΠ ΑΝΑΔ στους κοινωνικούς εταίρους μέσω «προγραμματικής συμφωνίας». Ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η παρακολούθηση των από κοινού δράσεων θα γίνεται από τους ίδιους.

3.2.4. Αναμενόμενες επιπτώσεις

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις των Αξόνων Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος εντοπίζονται στα ακόλουθα:

1. Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, των εργοδοτών και των αυτοαπασχολούμενων, μέσω της υιοθέτησης νέων και καινοτόμων μορφών απασχόλησης και οργάνωσης της εργασίας, της βελτίωσης του εργασιακού περιβάλλοντος και της παραγωγικότητας, της ανάπτυξης εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και της εμπέδωσης της αναγκαιότητας της δια βίου μάθησης ως κairiou και καθοριστικού παράγοντα επιχειρηματικής αλλά και ατομικής προσαρμογής στα νέα ανταγωνιστικά δεδομένα και στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας.
2. Αναβάθμιση των προσόντων και δεξιοτήτων και καλλιέργεια του επιχειρηματικού πνεύματος του ανθρώπινου δυναμικού και εξοικείωσή του με τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις σύγχρονες ΤΠΕ.
3. Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου υλοποίησης των προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, με τη σταδιακή μετατόπιση του βάρους από την προσφορά στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, την εφαρμογή συστήματος καθορισμού επαγγελματικών περιγραμμάτων και πιστοποίησης των περιγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και των αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων των καταρτισθέντων, καθώς και αξιολόγησης και πιστοποίησης της πρότερης μάθησης και επαγγελματικής εμπειρίας.
4. Προώθηση της ισότητας των φύλων στον εργασιακό χώρο και στις απολαβές από την εργασία,

αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης και κατάρτισης για τα μεγαλύτερα σε ηλικία μέλη του εργατικού δυναμικού και δημιουργία κινήτρων για επέκταση της παραμονής στην ενεργό εργασιακή ζωή.

5. Ενδυνάμωση της θεσμικής ικανότητας και της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό, την παρακολούθηση της υλοποίησης και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, δημιουργία δυναμικών εταιρικών σχέσεων με την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε τοπικό ή τομεακό επίπεδο, ανάπτυξη της ικανότητας ταχείας αντίδρασης στις παραγωγικές αναδιαρθρώσεις με ολοκληρωμένες, ευέλικτες παρεμβάσεις βάσει της συνεργασίας και της συναίνεσης των κοινωνικοοικονομικών φορέων.
6. Ανάπτυξη συνεργειών και άντληση αμοιβαίων πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων μέσω της άμεσης ή έμμεσης υποστήριξης αναπτυξιακών παρεμβάσεων που προβλέπονται σε άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-2013, αλλά και του γενικότερου αναπτυξιακού σχεδιασμού της χώρας. Συμβολή στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της μεταποίησης και των υπηρεσιών, στην ενίσχυση της βιωσιμότητας και των προοπτικών ανάπτυξης των ΜΜΕ. Ανάληψη δράσεων συστηματικής αξιολόγησης των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητάς τους, την αύξηση της εξωστρέφειας και την υιοθέτηση/μεταφορά καλών πρακτικών.

3.2.5. Στόχευση σε όρους ομάδων-στόχων/δικαιούχων/τομέων/περιοχών/ειδικών εδαφικών μονάδων

Οι βασικές ομάδες-στόχοι των Αξόνων Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι οι ακόλουθες:

- Εργαζόμενοι/ες σε όλους τους κλάδους της Ελληνικής οικονομίας.
- Επιχειρηματίες / εργοδότες (άνδρες, γυναίκες).
- Αυτοαπασχολούμενοι/ες.
- Εργαζόμενοι/ες μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών).

3.2.6. Ζητήματα Εφαρμογής

Η εφαρμογή των δράσεων του Άξονα θα αντιμετωπισθεί με τις ακόλουθες πρωτοβουλίες και ρυθμίσεις:

1. Μεταξύ των Υπουργείων Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας και Ανάπτυξης θα υπογραφεί μνημόνιο συνεργασίας για την υλοποίηση προγραμμάτων ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης (in company training).
2. Το εφαρμοστικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων θα πρέπει να επαναπροσδιοριστεί και να λειτουργήσει με βάση τις πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων σε αυτές. Όσον αφορά τους εργαζομένους, θα δοθεί η δυνατότητα ελεύθερης επιλογής προγραμμάτων κατάρτισης, ενώ το σύστημα κατάρτισης από τις ίδιες επιχειρήσεις θα εκσυγχρονισθεί, ώστε να καταστεί ελκυστικότερο και χρηστικό. Η αναμόρφωση του συστήματος κατάρτισης εργαζομένων θα στηριχθεί στη σταδιακή μετατόπιση του βάρους από την προσφορά και τη διαθεσιμότητα πόρων στη ζήτηση και με συνεκτίμηση σοβαρών πρωτοβουλιών από τους εργοδότες ή/και τους κοινωνικούς εταίρους. Στην ίδια κατεύθυνση, θα διερευνηθεί η διεύρυνση των φορέων που μπορούν να πιστοποιηθούν για τη διεξαγωγή προγραμμάτων ενδοεπιχειρησιακής επαγγελματικής κατάρτισης³⁷.
3. Η διασφάλιση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των δράσεων των παρόντων Αξόνων και ομοειδών που προβλέπονται στο Ε.Π. Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΠΑΑ) και στο Ε.Π. Αλιείας (ΕΠΑ), γίνεται μέσω υιοθέτησης «κριτηρίων διαχωρισμού» υπό τον συντονισμό της ΕΥΑΣ (βλ. Κεφάλαιο 3.7).

3.2.7. Χρήση εργαλείων χρηματοοικονομικής τεχνικής για την ενίσχυση πρωτοβουλιών προσαρμοστικότητας ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων και συμπληρωματικές δράσεις ενίσχυσης της αστικής ανάπτυξης – Συνεισφορά Ε.Τ.Επ. και Ε.Τα.Ε.

³⁷ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007 – 2013

Περιλαμβάνονται καινοτόμες παρεμβάσεις σχετικά με τη χρήση καινοτόμων μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής που αφορούν ενδεικτικά συνολικές επιχορηγήσεις, αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων JEREMIE και JESSICA, δυναμική χρήση του νέου χρηματοδοτικού μέσου διευκόλυνσης επιμερισμού του κινδύνου (RISK SHARING FINANCE FACILITY-RSFF) που προωθείται από κοινού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κλπ.

3.2.8. Κρατικές Ενισχύσεις

Στον παρόντα Θεματικό Άξονα θα γίνει χρήση ενισχύσεων με βάση το νέο γενικό απαλλακτικό κανονισμό για την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

3.2.9. Λοιπά ειδικά ζητήματα (Ρήτρα ευελιξίας 10% ΕΚΤ/ΕΤΠΑ, Διαχωρισμός πράξεων επιλέξιμων δυνάμει ΕΓΤΑΑ/ΕΤΑ)

Στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» δεν θα γίνει χρήση της ρήτρας ευελιξίας (σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ 2 του ΓΚ).

3.2.10. Περιφερειακή διαφοροποίηση της στρατηγικής των Αξόνων Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 – Δείκτες

Άξονας 2.1: Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης

Ο Άξονας 2.1 περιλαμβάνει δράσεις που θα συμβάλλουν στη βελτίωση της προσαρμοστικότητας και της παραγωγικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων στις οκτώ (8) Περιφέρειες Σύγκλισης: **Κρήτη, Ιόνια Νησιά, Βόρειο Αιγαίο, Ανατολική Μακεδονία – Θράκη, Ήπειρος, Θεσσαλία Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος.**

Λαμβάνοντας υπόψη και την **Περιφερειακή Στρατηγική Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού του ΕΣΠΑ 2007-2013**, η σημασία των παρεμβάσεων του Άξονα εντοπίζεται στην ενίσχυση του αναπτυξιακού χαρακτήρα των ανωτέρω Περιφερειών ως προς το ανθρώπινο δυναμικό, προκειμένου να διευκολυνθούν οι μετασχηματισμοί των παραγωγικών βάσεων και των επιχειρηματικών δομών και πρακτικών και να διασφαλιστεί η επιβίωση και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των εργαζομένων μέσα στο νέο και απαιτητικό περιβάλλον της αγοράς σε διεθνές επίπεδο. Οι απαιτήσεις αύξησης της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας και η εισαγωγή καινοτομιών αποτελούν επιτακτικές παρεμβάσεις στις Περιφέρειες Σύγκλισης, οι οποίες προϋποθέτουν τον έγκαιρο εντοπισμό αλλαγών στην αγορά εργασίας, το σχεδιασμό και την εισαγωγή μεταρρυθμίσεων στα συστήματα κατάρτισης, την ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των κοινωνικών εταίρων και την επένδυση στη γνώση και τη δια βίου μάθηση.

Κοινό κορμό δράσεων στο πλαίσιο του Άξονα 2.1 (προσαρμοσμένο όμως από άποψη θεματολογίας στις αναπτυξιακές επιλογές της κάθε Περιφέρειας Σύγκλισης) αποτελεί η ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού με ενέργειες διευκόλυνσης κυρίως των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των ΜΜΕ για την αναβάθμιση/πιστοποίηση των γενικών και ειδικών δεξιοτήτων των εργαζομένων τους. Οι ενέργειες θα στοχεύουν στην προώθηση της δια βίου μάθησης του εργατικού δυναμικού μέσω σύγχρονων μεθόδων ειδικευσης και κατάρτισης (κατάρτιση στο χώρο εργασίας - on the Job training, εξ αποστάσεως κατάρτιση, παρακολούθηση επαγγελματικών μεταπτυχιακών σπουδών, ανταλλαγή εμπειριών κλπ) και πιστοποίηση των αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων.

Η σημασία των δράσεων του Άξονα αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε Περιφέρειες Σύγκλισης που, με βάση την αποτύπωση του αναπτυξιακού τους προτύπου βρίσκονται σε δυσχερέστερη θέση. Η Δυτική Ελλάδα, η Θεσσαλία, η Ανατολική Μακεδονία – Θράκη, τα Ιόνια Νησιά και η Ήπειρος αποτελούν τις Περιφέρειες με τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή υστέρηση στην Ελλάδα, ενώ ορισμένες εμφανίζουν χαμηλά σχετικά ποσοστά απασχόλησης, όπως η Ήπειρος (56,3%), η Δυτική Ελλάδα (56,6%), το Βόρειο Αιγαίο (56,8%).

Σε Περιφέρειες στις οποίες προωθείται ο εκσυγχρονισμός των προτύπων απασχόλησης, ο οποίος συνδέεται με τάσεις αστικοποίησης (π.χ. Περιφέρεια Θεσσαλίας, Πελοπόννησος) έμφαση πρέπει να δοθεί σε **δράσεις ενίσχυσης της δια βίου κατάρτισης** (ιδίως σε θέματα ΤΠΕ), με παράλληλη στόχευση σε δράσεις **ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού του πρωτογενή τομέα.**

Σε Περιφέρειες των οποίων οι αγορές εργασίας έχουν επηρεαστεί από τις επιπτώσεις της αποβιομηχάνισης και της αναδιάρθρωσης (Ανατολική Μακεδονία Θράκη, Δυτική Ελλάδα) έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις **επανακατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού, αντιμετώπισης ομαδικών απωλειών θέσεων εργασίας και ενθάρρυνσης της ενεργού συμμετοχής του εργατικού δυναμικού μεγαλύτερης ηλικίας** (ενεργός γήρανση) προκειμένου αυτό να καταστεί ικανό να προσαρμοσθεί στις νέες συνθήκες ανταγωνιστικότητας. Στις Περιφέρειες αυτές έμφαση επίσης μπορεί να δοθεί σε καινοτόμες παρεμβάσεις με σύγχρονα εργαλεία χρηματοοικονομικής τεχνικής για την ενίσχυση πρωτοβουλιών προσαρμοστικότητας ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων δράσεων ενίσχυσης της αστικής ανάπτυξης (Πρότυπα Καινοτόμα Σχέδια Ανάπτυξης - global grants, αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών μέσων).

Επίσης, στις περιπτώσεις Περιφερειών που εμφανίζουν προβλήματα σε σχέση με την **προσαρμοστικότητα των νέων** στην αγορά εργασίας (Περιφέρειες Ηπείρου, Βορείου Αιγαίου, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, και Πελοποννήσου), έμφαση μπορεί να δοθεί σε δράσεις ανάπτυξης μαθησιακής κουλτούρας και επιχειρηματικότητας ειδικά για νέους.

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Για την παρακολούθηση των δράσεων του Άξονα 2.1 πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι δείκτες αποτελέσματος και εκροών.

Ειδικό Στόχο	α/α	Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Περίοδος αναφοράς /Πηγή	Τιμή Στόχος 2015**
1 ^ο : Ανάπτυξη ολοκληρωμένου και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης για τους εργαζόμενους, εργοδότες και αυτοαπασχολούμενους για τη βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και την αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης	1	Ε	Αριθμός εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης	34.070	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΚΠΣ	100.000
	2	Α	Αύξηση ποσοστού εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης επί του συνόλου των εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	0,9%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ	7%
2 ^ο : Βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης για τους εργαζόμενους, ιδίως στις ΜΜΕ	3	Α	Ποσοστό εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των καταρτισθέντων (εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων) (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	Για τον προσδιορισμό της τιμής βάσης εκπονείται μελέτη του ΕΚΕΠΙΣ		20%
3 ^ο : Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων στους σχετικούς τομείς του ΕΚΤ από κοινωνικοοικονομικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, των αντιπροσωπευτικών ΜΚΟ και των επαγγελματικών οργανώσεων	4	Α	Ποσοστό του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος που διατέθηκε στους κοινωνικούς εταίρους			2%
	<i>Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προστεθεί ένας επιπλέον δείκτης για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους, καθώς επί του παρόντος δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις.</i>					
4 ^ο : Ανάπτυξη πολιτικών και υπηρεσιών για την πρόβλεψη και τη θετική διαχείριση των οικονομικών αλλαγών	<i>Έχει ανατεθεί σχετική μελέτη αξιολόγησης και κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προστεθούν συγκεκριμένοι δείκτες (εκροών, αποτελέσματος) για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Στόχου 4, καθώς επί του παρόντος δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις.</i>					

*Ε: Εκροών, Α: Αποτελέσματος

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

Άξονας 2.2: Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου

Ο Άξονας Α2 περιλαμβάνει δράσεις που θα συμβάλλουν στη βελτίωση της προσαρμοστικότητας και της παραγωγικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων στις τρεις (3) **Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου: Αττική, Κεντρική και Δυτική Μακεδονία.**

Η διαφορετική τυπολογία των ανωτέρω Περιφερειών από πλευράς της δομής που συνθέτει την οικονομική τους βάση οδηγεί στη διαπίστωση ότι οι δράσεις του Άξονα 2.2 επιβάλλεται να έχουν μια διαφορετική επιχειρησιακή προσέγγιση από πλευράς σχεδιασμού και χρηματοδοτικής βαρύτητας μεταξύ των ανωτέρω περιφερειών. Οι Περιφέρειες αυτές πλεονεκτούν έναντι των περιφερειών αμιγούς σύγκλισης σε ορισμένα από τα βασικά τους χαρακτηριστικά, όμως όσον αφορά τις ανάγκες προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων απαιτούν στοχευμένες δράσεις ενίσχυσης για να επιταχυνθεί η ανάπτυξή τους.

Στην **Περιφέρεια Αττικής**, που αποτελεί τον ισχυρότερο επιχειρηματικό ιστό της εθνικής οικονομίας από πλευράς καινοτομίας και τεχνολογίας, οι δράσεις που αφορούν ενέργειες κατάρτισης και δια βίου μάθησης των εργαζομένων θα πρέπει να εστιάζονται στους δυναμικούς κλάδους και να συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα ιδίως των ΜΜΕ, συμβάλλοντας στην καθιέρωση της Περιφέρειας ως Διεθνές Επιχειρηματικό Κέντρο, στη βελτίωση της εξωστρέφειας του τοπικού παραγωγικού συστήματος, στη διευκόλυνση της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και στη διάδοση και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Στις περιοχές της Αττικής που υστερούν ως προς την οικονομική ανάπτυξη και παρουσιάζουν κάμψη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, αστική υποβάθμιση κλπ, έμφαση επίσης μπορεί να δοθεί σε καινοτόμες παρεμβάσεις με σύγχρονα εργαλεία χρηματοοικονομικής τεχνικής για την ενίσχυση πρωτοβουλιών προσαρμοστικότητας ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων δράσεων ενίσχυσης της αστικής ανάπτυξης (Πρότυπα Καινοτόμα Σχέδια Ανάπτυξης - global grants, αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών μέσων).

Στην **Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας**, η οποία αποτελεί την πλέον προβληματική περιφερειακή αγορά εργασίας της χώρας (παρά τις σχετικά υψηλές αναπτυξιακές της επιδόσεις που οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στον κλάδο της ενέργειας), έμφαση θα δοθεί σε δράσεις κατάρτισης – επανακατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων που θα είναι προσαρμοσμένες στο μετασχηματισμό του παραγωγικού προτύπου της Περιφέρειας από παραδοσιακό σε σύγχρονο και θα λαμβάνει υπόψη τη διεύρυνση του τομέα παροχής υπηρεσιών ο οποίος αναπτύσσεται σε συνάρτηση των μεγάλων οδικών αξόνων (Εγνατία Οδός). Οι δράσεις αυτές επίσης πρέπει να εστιαστούν στην προσπάθεια ανάσχεσης της συρρίκνωσης του πρωτογενή τομέα (ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές) και στην αντιμετώπιση των ομαδικών απωλειών θέσεων εργασίας, που είναι συνάρτηση αποβιομηχανοποίησης-μείωσης της ανταγωνιστικότητας παραδοσιακών δραστηριοτήτων (π.χ. γουνοποιία, κλωστοϋφαντουργία κλπ). Στην κατεύθυνση αυτή θα δρομολογηθούν δράσεις για τη δια βίου μάθηση αυτοαπασχολούμενων αγροτών, σε θέματα παραγωγής ευγενών προϊόντων καθώς και κατάρτιση σε θέματα ανάπτυξη υπηρεσιών του τουρισμού (ορεινός, πολιτιστικός τουρισμός κλπ).

Στην **Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας** που εμφανίζει αντίστοιχα προβλήματα αναδιάρθρωσης της παραγωγικής βάσης σε μεγάλο βαθμό εξ αιτίας της μετεγκατάστασης βιομηχανιών εκτός των συνόρων και της αδυναμίας προσέλκυσης επενδύσεων, έμφαση θα πρέπει να δοθεί σε δράσεις αντιμετώπισης ομαδικών απωλειών θέσεων εργασίας, σε δράσεις προώθησης νέων και καινοτόμων μορφών απασχόλησης, καθώς και σε δράσεις νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας. Επίσης, έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις επανακατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων των κλάδων της μεταποίησης για να τονωθεί η ανταγωνιστικότητά του, που μπορεί, λόγω του σημαντικού αστικού κέντρου της Θεσσαλονίκης, να αποτελέσει σημαντικό πόλο ανάπτυξης. Ακόμα σχετικές δράσεις υποστήριξης της δια βίου μάθησης θα πρέπει να εστιάσουν στην ενδυνάμωση των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την πρωτογενή παραγωγή των δυτικών περιοχών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Για την παρακολούθηση των δράσεων του Άξονα 2.2 πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι δείκτες αποτελέσματος και εκροών.

Ειδικοί Στόχοι	α/α	Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Περίοδος αναφοράς /Πηγή	Τιμή Στόχος 2015**
1 ^{ος} : Ανάπτυξη ολοκληρωμένου πλαισίου Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης για τους εργαζόμενους, εργοδότες και αυτοαπασχολούμενους για τη βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και την αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης	1	E	Αριθμός εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης	36.300	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΚΠΣ	155.000
	2	A	Αύξηση ποσοστού εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης επί του συνόλου των εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	0,9%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ	7%
2 ^{ος} : Βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης για τους εργαζόμενους, ιδίως στις ΜΜΕ	3	A	Ποσοστό εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των καταρτισθέντων (εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων) (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	Για τον προσδιορισμό της τιμής βάσης εκπονείται μελέτη του ΕΚΕΠΙΣ		20%
3 ^{ος} : Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων στους σχετικούς τομείς του ΕΚΤ από κοινωνικοοικονομικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, των αντιπροσωπευτικών ΜΚΟ και των επαγγελματικών οργανώσεων	4	A	Ποσοστό του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος που διατέθηκε στους κοινωνικούς εταίρους			2%
	<p><i>Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προστεθεί ένας επιπλέον δείκτης για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους, καθώς επί του παρόντος δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις.</i></p>					
4 ^{ος} : Ανάπτυξη πολιτικών και υπηρεσιών για την πρόβλεψη και τη θετική διαχείριση των οικονομικών αλλαγών	<p><i>Έχει ανατεθεί σχετική μελέτη αξιολόγησης και κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προστεθούν συγκεκριμένοι δείκτες (εκροών, αποτελέσματος) για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Στόχου 4, καθώς επί του παρόντος δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις.</i></p>					

*E: Εκροών, A: Αποτελέσματος

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

Άξονας 2.3: Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου

Ο Άξονας 2.3 περιλαμβάνει δράσεις που θα συμβάλλουν στη βελτίωση της προσαρμοστικότητας και της παραγωγικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων. Οι περιφέρειες του Στόχου Σταδιακής Εισόδου διαπνέονται θεωρητικά από ομογενοποιημένα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, στην περίπτωση όμως των δύο συγκεκριμένων Περιφερειών Ν. Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας, εμφανίζονται έντονα φαινόμενα ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.

Το βασικό ζητούμενο που τίθεται για την **Περιφέρεια του Νότιου Αιγαίου** είναι να διατηρήσει και να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά της μακροπρόθεσμα, προκειμένου να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, αυξάνοντας ταυτόχρονα και τα ποσοστά της ανταγωνιστικότητας ιδίως σε τομείς που συνδέονται με το τουριστικό της προϊόν που με βάση την διεθνή συγκυρία σε επίπεδο της Μεσόγειου (αύξηση της τουριστικής υποδομής των γειτονικών χωρών) αναμένεται τα επόμενα χρόνια να αντιμετωπίσει ανταγωνισμό. Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου λόγω της μορφολογίας της οικονομίας της που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό απαιτεί στοχευμένες δράσεις αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού στο πλαίσιο ενός παραγωγικού προτύπου που θα συνδυάζει την πολυαπασχόληση, προκειμένου να καμφθούν οι συνέπειες της εποχικότητας στην οικονομία και να δημιουργηθούν προϋποθέσεις βιώσιμων επιχειρηματικών μονάδων και βελτίωσης των υπηρεσιών, ιδίως στον τουριστικό τομέα. Στην κατεύθυνση αυτή στο πλαίσιο των δράσεων του Άξονα 2.3 μπορούν να δρομολογηθούν δράσεις για τη δια βίου μάθηση αυτοαπασχολούμενων, σε θέματα που άπτονται του τομέα παροχής υπηρεσιών καθώς και κατάρτιση σε θέματα ανάπτυξης και διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος (εναλλακτικές μορφές τουρισμού κλπ).

Η **Στερεά Ελλάδα** αποτελεί ως προς το αναπτυξιακό της πρότυπο και την απασχόληση μια ιδιαίτερη Περιφέρεια της χώρας. Η ιδιαιτερότητα αυτή προκύπτει από τη στενή της σχέση με την Αττική και την εγκατάσταση σε αυτή σημαντικών μεταποιητικών μονάδων (κυρίως στη Βοιωτία), από το γεωγραφικό της ανάγλυφο και από την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων στις ορεινές της περιοχές. Το επίπεδο προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και της επιχειρηματικής της βάσης διαφοροποιείται σε Νομαρχιακό επίπεδο, καθώς ιδίως σε ορεινές περιοχές παρουσιάζεται μεγάλη υστέρηση του ανθρώπινου δυναμικού σε σύγχρονες δεξιότητες (συμπεριλαμβανομένου του αγροτικού τομέα) που μακροπρόθεσμα μπορούν να αποτελέσουν αναχώματα της ανάπτυξης της περιφέρειας.

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας από αυτήν την άποψη δύναται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις δια βίου κατάρτισης των εργαζομένων, τόσο σε νέες δεξιότητες που απαιτεί ο σταδιακός εκσυγχρονισμός της μεταποιητικής βάσης της περιφερειακής οικονομίας, όσο και σε νέους τομείς που θα αναδείξουν τον φυσικό τουριστικό πλούτο και τον δυναμισμό του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας, ιδίως στην ορεινή ενδοχώρα και τα νησιά της Περιφέρειας (Εύβοια). Επίσης, οι δράσεις ενίσχυσης της δια βίου μάθησης μπορούν να εστιασθούν και στην ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων στον Τριτογενή τομέα μεταξύ των αστικών της κέντρων.

Μέσω των Δράσεων αυτών στοχεύεται η ισόρροπη αύξηση του ποσοστού δια βίου μάθησης του ανθρώπινου δυναμικού σε περιφερειακό επίπεδο και η προσπάθεια αύξησης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων σε νομούς που σε σχέση με την Βοιωτία κινούνται σε πιο χαμηλά επίπεδα.

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Για την παρακολούθηση των δράσεων του Άξονα 2.3 πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι δείκτες αποτελέσματος και εκροών.

Ειδικοί Στόχοι	α/α	Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Περίοδος αναφοράς /Πηγή	Τιμή Στόχος 2015**
1 ^{ος} : Ανάπτυξη ολοκληρωμένου πλαισίου Συνεχιζόμενης Παγγελματικής Κατάρτισης για τους εργαζόμενους, εργοδότες και αυτοαπασχολούμενους για τη βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και την αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης	1	E	Αριθμός εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης	6.100	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΚΠΣ	20.000
	2	A	Αύξηση ποσοστού εργαζομένων (εκτός των δημοσίων υπαλλήλων και των εκπαιδευτικών) και αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης επί του συνόλου των εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	0,9%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ	7%
2 ^{ος} :Βελτίωση της ποιότητας ΣΕΚ και αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες κατάρτισης για τους εργαζόμενους, ιδίως στις ΜΜΕ	3	A	Ποσοστό εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των καταρτισθέντων (εργαζομένων/ αυτοαπασχολούμενων) (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	Για τον προσδιορισμό της τιμής βάσης εκπονείται μελέτη του ΕΚΕΠΙΣ		20%
3 ^{ος} : Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων στους σχετικούς τομείς του ΕΚΤ από κοινωνικοοικονομικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, των αντιπροσωπευτικών ΜΚΟ και των επαγγελματικών οργανώσεων	4	A	Ποσοστό του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος που διατέθηκε στους κοινωνικούς εταίρους			2%
	<p><i>Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προστεθεί ένας επιπλέον δείκτης για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους, καθώς επί του παρόντος δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις.</i></p>					
4 ^{ος} : Ανάπτυξη πολιτικών και υπηρεσιών για την πρόβλεψη και τη θετική διαχείριση των οικονομικών αλλαγών	<p><i>Έχει ανατεθεί σχετική μελέτη αξιολόγησης και κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προστεθούν συγκεκριμένοι δείκτες (εκροών, αποτελέσματος) για τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Στόχου 4, καθώς επί του παρόντος δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι συγκεκριμένες δράσεις.</i></p>					

*E: Εκροών, A: Αποτελέσματος

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

3.3. Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 3, Άξονες Προτεραιότητας 3.1, 3.2, 3.3: «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση»

3.3.1. Βασικά στοιχεία αναπτυξιακής στρατηγικής

Οι Άξονες Προτεραιότητας 3.1, 3.2 και 3.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» αποσκοπούν στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των κατηγοριών ανέργων και στην προσέλκυση και διατήρηση μεγαλύτερου αριθμού ατόμων στην αγορά εργασίας, μέσω **ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και τοπικού χαρακτήρα σχεδίων προώθησης της απασχόλησης** για την επίλυση προβλημάτων που εμφανίζονται στις περιφερειακές αγορές εργασίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση των γυναικών, των νέων και των μακροχρόνια ανέργων, καθώς και των ανέργων από ειδικές κοινωνικές ομάδες (άνεργοι μεγαλύτερης ηλικίας ή από ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού), που απειλούνται περισσότερο από τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Σημαντικές ανισότητες εξακολουθούν να υφίστανται αναφορικά με τη θέση των **γυναικών** στην αγορά εργασίας. Τα συνεχιζόμενα στερεότυπα του φύλου ως προς διάφορα επαγγέλματα αποτελούν τροχοπέδη για την ισότιμη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας και την πλήρη κοινωνική και εργασιακή τους ένταξη. Η δυσκολία πρόσβασης στην απασχόληση επιτείνεται από τις οικογενειακές υποχρεώσεις που δεσμεύουν τη γυναίκα ως προς το ωράριο εργασίας και τη συμμετοχή της στη δια βίου μάθηση. Οι ανισότητες ως προς τη θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας αποτυπώνονται και στα στατιστικά στοιχεία, αφού οι άνεργες γυναίκες αντιπροσωπεύουν περίπου το 60% του συνόλου των ανέργων και αποτελούν μόνο το 40% του εργατικού δυναμικού (ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2006). Παρά την ευνοϊκή μεταβολή στα ποσοστά απασχόλησης των γυναικών από το 2001 και μετά (κατά περίπου 1% ετησίως), το ποσοστό της ανεργίας τους παραμένει σχεδόν διπλάσιο των ανδρών και σταθερά περίπου 1½ φορά μεγαλύτερο του συνολικού ποσοστού ανεργίας.

Σε ό,τι αφορά τη διαχρονικά υψηλή ανεργία των **νέων**, τα κύρια αίτια εντοπίζονται αφενός στην αναντιστοιχία μεταξύ των αποκτηθέντων από το βασικό εκπαιδευτικό σύστημα τυπικών προσόντων και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας και αφετέρου στη δεδομένη έλλειψη εργασιακής εμπειρίας. Επιπλέον, στην Ελλάδα εμφανίζεται και το ιδιαίτερο φαινόμενο της χαμηλής απορρόφησης στην αγορά εργασίας των νεοεισερχομένων που έχουν υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο και επίπεδο ειδίκευσης από εκείνα που ζητούνται από τις επιχειρήσεις. Έτσι, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, υψηλά επίπεδα ανεργίας εντοπίζονται στους ανειδίκευτους νέους αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης, στους αποφοίτους της μέσης τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης, καθώς και στους πτυχιούχους της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας και των ΤΠΕ συνιστά έναν περαιτέρω απαγορευτικό παράγοντα για τους «εκτός των τειχών» της αγοράς εργασίας (άνεργοι νέοι, γυναίκες κλπ), ενώ οδηγεί στην ταχεία απαξίωση των προσόντων και των δεξιοτήτων και στον ουσιαστικό εργασιακό αποκλεισμό ομάδων, όπως οι άνεργοι μεγαλύτερης ηλικίας και οι μακροχρόνια άνεργοι, κάποιοι από τους οποίους, έως πρόσφατα, εθεωρούντο ως καλά εφοδιασμένοι. Στα νέα αυτά δεδομένα, όπου το άτομο ενδέχεται να χρειαστεί να αλλάξει αντικείμενο απασχόλησης μία ή περισσότερες φορές κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου, καθίσταται κεφαλαιώδους σημασίας η ύπαρξη ενός αποτελεσματικού συστήματος δια βίου μάθησης, που θα βασίζεται σε έγκαιρη και τεκμηριωμένη διάγνωση των αναγκών, αλλά και των τάσεων της αγοράς εργασίας και θα κατευθύνει τον άνεργο, μέσω μιας πλήρως εξατομικευμένης προσέγγισης, προς τις ενέργειες εκείνες που θα του παράσχουν τη βέλτιστη πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2000-2006, πολλά και σημαντικά βήματα έγιναν προς αυτή την κατεύθυνση, με τη δημιουργία και τη στελέχωση του δικτύου των ΚΠΑ-ΔΥΑ του ΟΑΕΔ, τη δημιουργία ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για την υποστήριξη της εξατομικευμένης προσέγγισης των ανέργων κλπ, ενώ υλοποιήθηκαν και σημαντικές παρεμβάσεις στο πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα ΝΘΕ, ΝΕΕ, Stage, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων κλπ). Αυτή είναι η βάση πάνω στην οποία καλούνται να δομηθούν οι παρεμβάσεις των Αξόνων 3.1, 3.2 και 3.3 του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος προκειμένου να επιλυθούν τα διάφορα προβλήματα και οι συστημικές αδυναμίες και να επέλθει η απαραίτητη βελτίωση στην ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων.

Σχετικά με την **ποιοτική βελτίωση** των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο, αλλά και το θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής τους, έχουν ανατεθεί θεματικές μελέτες που αποσκοπούν, αφενός, στη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων μιας σειράς σημαντικών δράσεων του Προγράμματος με βάση την Ελληνική και διεθνή εμπειρία, αφετέρου, στη διερεύνηση, ενσωμάτωση

και εξειδίκευση των νέων, καινοτόμων δράσεων που προβλέπονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στην ίδια κατεύθυνση της ενίσχυσης των ενεργητικών πολιτικών, έμφαση επίσης θα δοθεί στην ποιοτική αναβάθμιση και πιστοποίηση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, την ενσωμάτωση των σύγχρονων ΤΠΕ και της διάστασης της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα και την αποφυγή του θεματικού κατακερματισμού των παρεμβάσεων.

Συμπληρωματικά προς τα ανωτέρω, θα επιδιωχθούν **βελτιώσεις στο θεσμικό και εφαρμοστικό πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης** που αναμένεται ότι θα συμβάλλουν αποφασιστικά στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητάς τους. Ενδεικτικά, σε ό,τι αφορά τις δράσεις για την προώθηση της απασχόλησης, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ορθολογική τομιακή και κλαδική στόχευση των παρεμβάσεων και στον καλύτερο συσχετισμό των ατομικών δεξιοτήτων των ωφελουμένων ανέργων με τις απαιτήσεις της εκάστοτε προσφερόμενης θέσης απασχόλησης ή εργασιακής εμπειρίας, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται το μέγιστο δυνατό ποσοστό διατήρησης των θέσεων απασχόλησης από τους ωφελούμενους μετά το πέρας της παρέμβασης. Παράλληλα, στις δράσεις προώθησης της επιχειρηματικότητας θα εξετασθεί η σκοπιμότητα υλοποίησης συνδυασμένων παρεμβάσεων, έτσι ώστε ο ωφελούμενος να μπορεί να ενισχύεται, κατά προτίμηση ακριβώς πριν από τη δημιουργία της νέας επιχείρησης από συνοδευτικές ενέργειες όπως, ενδεικτικά, πιλοτικά σχολεία επιχειρηματικότητας και ειδικά στοχευμένες δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης στο αντικείμενο δραστηριοποίησής του, με στόχο τη μεγιστοποίηση του ποσοστού επιβίωσης των νέων επιχειρήσεων.

Στο ίδιο πνεύμα βελτιστοποίησης των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των παρεμβάσεων θα επανεξετασθεί το εφαρμοστικό πλαίσιο των ενεργειών επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων, έτσι ώστε τα σχετικά προγράμματα να αποτελούν, ένα ουσιαστικό εργαλείο για τη μείωση της ανεργίας και τη βελτίωση της κοινωνικής θέσης και του βιοτικού επιπέδου των ανέργων. Στο πλαίσιο αυτό, ενδεικτικά θα εξετασθεί ή/και θα επιδιωχθεί η αναθεώρηση των κριτηρίων επιλογής των καταρτιζόμενων ανέργων, ώστε να επιλέγονται άτομα που όντως αναζητούν εργασία, η συνάρτηση του μέγιστου αριθμού προγραμμάτων που μπορεί να παρακολουθήσει ένας άνεργος σε κάποια καθορισμένη χρονική περίοδο με την αποδοχή εκ μέρους του θέσεων εργασίας που του προσφέρονται, η ανάδειξη της σημασίας της πρακτικής άσκησης και της τοποθέτησης των καταρτισθέντων ανέργων σε κατάλληλες θέσεις πρακτικής άσκησης με στόχο τη μεγιστοποίηση του ποσοστού μετέπειτα απασχόλησής τους από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, η προμολόγηση των φορέων παροχής επαγγελματικής κατάρτισης ανάλογα με την επιτυχία τους στην προώθηση στην απασχόληση των ανέργων που κατήρτισαν και κυρίως η πιστοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν κατά την κατάρτιση.

3.3.2. Ειδικοί στόχοι

Με βάση όλα τα ανωτέρω, ως κοινοί **Ειδικοί Στόχοι** των Αξόνων Προτεραιότητας 3.1, 3.2 και 3.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 αναδεικνύονται οι ακόλουθοι:

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Ενίσχυση της απασχόλησης των νέων μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.
2. Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης
3. Ενεργοποίηση των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων από ειδικές κοινωνικές ομάδες, που απειλούνται περισσότερο από τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας μέσω της εφαρμογής ειδικά στοχευμένων δράσεων.
4. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης.

3.3.3. Ενδεικτικές κατηγορίες παρεμβάσεων

Κατηγορία Παρεμβάσεων 1: Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης

Οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης αξιοποιώντας στο έπακρο τις δυνατότητες της «Διαδικτυακής Πύλης Σύζευξης Προσφοράς - Ζήτησης Εργασίας» θα αποτελέσουν το στρατηγικό πυρήνα των παρεμβάσεων. Θα αξιοποιηθούν οι εμπειρίες από τη μέχρι τώρα εφαρμογή δράσεων, μέσω του ΟΑΕΔ, καθώς και τα συμπεράσματα των μελετών και των αξιολογήσεων, οι καλές πρακτικές άλλων χωρών, αλλά και οι πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Σκοπός η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και των επιπτώσεών τους.

Η διαχείριση των ενεργητικών πολιτικών για την προώθηση της απασχόλησης (Δράσεις 1, 2, 3) θα γίνει με Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης τον ΟΑΕΔ, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι επενδύσεις του προηγούμενου ΚΠΣ, η συσσωρευμένη τεχνογνωσία του και η ευρύτερη κοινωνική αποδοχή του ρόλου του. Στην παραπάνω κατεύθυνση εκτιμάται ότι θα συμβάλει η δομική μεταρρύθμιση των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ, με την ενιαία λειτουργία των υπηρεσιών ασφάλισης και απασχόλησης σε ισχυρές δομές μίας στάσης (ΚΠΑ-2, one-stop shops), οι οποίες σε ένα πλαίσιο αποκεντρωμένης λήψης αποφάσεων, θα εφαρμόσουν τη νέα φιλοσοφία στρατηγικής παρέμβασης του ΟΑΕΔ.

Παράλληλα, Ο ΟΑΕΔ αναλαμβάνει την υποχρέωση να προωθήσει συμβόλαια ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης σε άλλους πιστοποιημένους φορείς. Οι φορείς θα προέρχονται από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, την αυτοδιοίκηση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, τις Μ.Κ.Ο κτλ.

Ως βασικές Αρχές τίθενται η εξυπηρέτηση του τελικού αποδέκτη (άνεργου, εργαζόμενου, επιχειρήσης), η εφαρμογή προληπτικών μέτρων που εξασφαλίζουν έγκαιρο εντοπισμό των αναγκών με ατομικά σχέδια δράσης και εξατομικευμένη υποστήριξη, η ολοκληρωμένη προσέγγιση που να συνδυάζει συμβουλευτική, επαγγελματικό προσανατολισμό, κατάρτιση/επιμόρφωση, προώθηση στην απασχόληση και συνεχή παρακολούθηση, η παροχή «ίσων ευκαιριών εκκίνησης για όλους».

Στο πλαίσιο της Κατηγορίας Παρεμβάσεων 1, θα υλοποιηθούν ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης για άνεργους, με έμφαση σε νέους, γυναίκες και μακροχρόνια άνεργους. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δράσεις:

Δράση 1: Διευκόλυνση της πρόσβασης των νέων στην απασχόληση (Στόχος 1)

Νέοι

Πρόκειται για την εφαρμογή «Ολοκληρωμένων Δράσεων» για την ενίσχυση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας των νέων, ώστε έως το τέλος του 2007, σε κάθε νέο που εγκαταλείπει το σχολείο και είναι άνεργος να προσφέρεται εργασία, μαθητεία, συμπληρωματική επιμόρφωση ή άλλο μέτρο απασχολησιμότητας εντός έξι μηνών, ενώ έως το 2010 η προθεσμία αυτή θα μειωθεί σε 4 μήνες (Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2006).

Προτεινόμενες δράσεις προώθησης νέων στην απασχόληση

Με βάση τις ανωτέρω δεσμεύσεις και πολιτικές κατευθύνσεις, οι κύριες δράσεις για νέους που σχετίζονται με την προώθηση της απασχόλησης θα περιλαμβάνουν:

- Τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις, με επιδοτήσεις θέσεων, στο πλαίσιο στοχευμένης κατάρτισης για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
- Ανάπτυξη ενιαίου συστήματος απόκτησης εργασιακής εμπειρίας μέσω τοποθετήσεων και μαθητείας, στο πλαίσιο του οποίου θα αναπτυχθούν:
 - Τοποθετήσεις και μαθητείες για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
 - Πιστοποίηση της εργασιακής εμπειρίας.
- Δράσεις τοποθέτησης νέων επιστημόνων σε επιχειρήσεις, με υποχρέωση συμμετοχής και της επιχείρησης στο κόστος θέσης
- Δράσεις τοποθέτησης νέων «ανειδίκευτων» σε επιχειρήσεις, με συνδυασμένη κατάρτιση πάνω στο αντικείμενο εργασίας και συμβουλευτική.
- Ενίσχυση ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται με νέους ώστε να αναπτύξουν κέντρα πληροφόρησης σχετικά με την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα, αλλά και δίκτυα για συμβουλευτική και κατάρτιση.

Προτεινόμενες δράσεις Προώθησης νέων στην επιχειρηματικότητα (start-ups) και στην Κοινωνική Οικονομία

Οι δράσεις προώθησης στην επιχειρηματικότητα θα σχετίζονται κύρια με την εκκίνηση της επιχείρησης. Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται:

- Προγράμματα Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών.
- Πρόγραμμα Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των νέων, σε τομείς αιχμής (τουρισμός, πολιτισμός, περιβάλλον).
- Ενίσχυσης κοινωνικής επιχειρηματικότητας των νέων.
- Δράσεις επιδότησης νεανικών, συνεταιριστικών και νεανικών κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη εξ' αποστάσεως παράλληλης κατάρτισης και συμβουλευτικής για υποστήριξη απομονωμένων περιοχών σε σχέση με νεανική, νεανική συνεταιριστική και νεανική κοινωνική

επιχειρηματικότητα και παροχή υπηρεσιών μιας στάσης, στο πλαίσιο συνδυασμένης ολιστικής παρέμβασης.

Δράση 2: Διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην απασχόληση (Στόχος 2)

Πρόκειται για την εφαρμογή «Ολοκληρωμένων Δράσεων» για την ενίσχυση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας των γυναικών. Στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τονίζεται ότι οι πολιτικές για την ισότητα των φύλων είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη, την ευημερία και την ανταγωνιστικότητα και ότι πρέπει να αναληφθεί ρητή δέσμευση σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την εφαρμογή πολιτικών υπέρ της προώθησης της απασχόλησης των γυναικών και για την εξασφάλιση καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Προτεινόμενες δράσεις Προώθησης γυναικών στην απασχόληση

Με βάση τις ανωτέρω κατευθύνσεις πολιτικής, οι κύριες δράσεις για γυναίκες που σχετίζονται με την προώθηση της απασχόλησης περιλαμβάνουν:

- Τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις, με επιδοτήσεις θέσεων, στο πλαίσιο στοχευμένης κατάρτισης, για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
- Πιλοτική εφαρμογή κάλυψης θέσεων, τοποθετήσεων με επιδότηση, σε κενές θέσεις που προκύπτουν λόγω μητρότητας κλπ για διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών.
- Δράσεις ενίσχυσης της συμμετοχής των γυναικών σε ΜΜΕ (είτε ως επιχειρηματίες είτε ως εργαζόμενες).
- Δράσεις τοποθέτησης γυναικών επιστημόνων σε επιχειρήσεις.
- Δράσεις κατάρτισης-πιστοποίησης γνώσεων-δεξιοτήτων σε τομείς ζήτησης και αιχμής αλλά με δυνατότητα προσαρμογής των προγραμμάτων στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες.
- Ενίσχυση ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται με γυναίκες ώστε να αναπτύξουν κέντρα πληροφόρησης σχετικά με την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα.

Προτεινόμενες δράσεις Προώθησης γυναικών στην επιχειρηματικότητα (start-ups) και στην Κοινωνική Οικονομία

Οι δράσεις προώθησης στην επιχειρηματικότητα θα σχετίζονται κύρια με την εκκίνηση της επιχείρησης. Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται:

- Δράσεις άμβλυνσης των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες επιχειρηματίες στην πρόσβαση στις χρηματοδοτήσεις.
- Επιδοτήσεις για έναρξη επιχειρήσεων (Γυναίκες επιχειρηματίες), ιδίως σε τομείς αιχμής.
- Πρόγραμμα ενίσχυσης του «συνεταιρίζεσθαι» των γυναικών.
- Πρόγραμμα ενίσχυσης κοινωνικής επιχειρηματικότητας των γυναικών.

Δράση 3: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση σε μακροχρόνια άνεργους και λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (Στόχος 3)

Οι κύριες δράσεις για μακροχρόνια άνεργους και λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που σχετίζονται με την προώθηση της απασχόλησης θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο εφαρμογής της αρχής του mainstreaming, σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις δράσεις του Άξονα 3 που αφορούν την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική προστασία. Η συγκεκριμένη δράση αποκτά ξεχωριστή σημασία, καθώς στόχος των πολιτικών απασχόλησης είναι η ενεργοποίηση του 25% των μακροχρόνια ανέργων και η συμμετοχή του ατόμων ευπαθών κοινωνικά ομάδων στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης σε ποσοστό 15% επί του συνόλου των ωφελούμενων από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Δράση 4: Δράσεις προώθησης στην απασχόληση προσωπικού υψηλού επιπέδου³⁸ (Στόχος 1, 2, 3, 4)

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Υποστήριξη των επιχειρήσεων για την απασχόληση προσωπικού υψηλού επιπέδου.
- Υποστήριξη της διατομεακής κινητικότητας (ανταλλαγή προσωπικού – ερευνητών μεταξύ ερευνητικών και παραγωγικών φορέων σε βραχυπρόθεσμη βάση από την Ελλάδα και το Εξωτερικό).

³⁸ Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνική Προστασίας και του Υπουργείου Ανάπτυξης.

- Προσέλκυση – Αξιοποίηση Ερευνητών (προσωπικό υψηλού επιπέδου) από το εξωτερικό σε ελληνικούς φορείς και επιχειρήσεις.
- Προώθηση και αξιοποίηση του γυναικείου ερευνητικού δυναμικού.

Δράση 5: Ενίσχυση της Απασχόλησης στον Πολιτισμό

Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες δράσεις:

(α) Απασχόληση ανέργων σε επαγγέλματα που σχετίζονται με την **επιχειρηματική εκμετάλλευση πολιτιστικών προϊόντων**, όπως ενδεικτικά:

- Απασχόληση ανέργων στο αντικείμενο της διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics) του κλάδου παραγωγής και εμπορίας πολιτιστικών προϊόντων.
- Απασχόληση ανέργων στην εφαρμογή πολιτικών επιχειρηματικής προώθησης (marketing) πολιτιστικών προϊόντων,

(β) Απασχόληση ανέργων στον κλάδο της παροχής υπηρεσιών με βάση το **σύγχρονο πολιτισμικό προϊόν**, όπως ενδεικτικά:

- Απασχόληση ανέργων σε κλάδους ανάπτυξης καινοτομικών προϊόντων, που σχετίζονται με τη διαχείριση και προβολή πολιτισμικού προϊόντος
- Απασχόληση ανέργων στην παροχή υπηρεσιών προστασίας και ανάδειξης των πολιτιστικών χώρων
- Απασχόληση ανέργων στην παροχή υπηρεσιών συντήρησης και επισκευής υποδομών σε υφιστάμενους πολιτιστικούς χώρους

(γ) Απασχόληση **ανέργων καλλιτεχνών** για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους.

Δράση 6: Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση ανέργων βάσει στοχευμένης ηλικιακής και κλαδικής προσέγγισης (Στόχος 1, 2, 3, 4)

Οι δράσεις κατάρτισης ανέργων αποτέλεσαν βασικό συστατικό στοιχείο των παρεμβάσεων υπέρ των ανέργων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Β' και Γ' ΚΠΣ. Παρά το γεγονός ότι το ποιοτικό επίπεδο των ενεργειών συνεχιζόμενης κατάρτισης βελτιωνόταν συνεχώς, η αποτελεσματικότητά τους ως προς την κάλυψη θέσεων εργασίας και τη δημιουργία απασχόλησης εκτιμάται ότι δεν ήταν ιδιαίτερα ικανοποιητική, κυρίως λόγω της αδυναμίας απόλυτης σύζευξης των ενεργειών κατάρτισης με τις ανάγκες και δυνατότητες των ανέργων, αλλά και με τις ανάγκες σε ειδικευση και εξειδίκευση που απαιτεί η παραγωγική βάση της οικονομίας.

Κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 τα προγράμματα κατάρτισης θα στοχεύουν στην πιστοποίηση των αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων των καταρτισθέντων. Παράλληλα, θα επιδιωχθεί η απόκτηση γενικών δεξιοτήτων και βασικών ικανοτήτων, όπως βασικές και επικοινωνιακές δεξιότητες, ομαδικότητα, δημιουργική σκέψη, ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και λήψης αποφάσεων, καθώς και δεξιότητες χρήσης υπολογιστών, αλλά και η καλλιέργεια μαθησιακής κουλτούρας, ώστε τα άτομα να αποκτούν ευκολότερα νέα προσόντα και να προσαρμόζονται σε μεταβαλλόμενα τεχνολογικά περιβάλλοντα.

Όπως προαναφέρθηκε, κυρίαρχο ζήτημα διασφάλισης της επιτυχίας του συστήματος θα είναι η σύνδεση της κατάρτισης με την πιστοποίηση των δεξιοτήτων και στη συνέχεια, η τοποθέτηση του καταρτισθέντος σε σχετική με το αντικείμενο θέση εργασίας.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της παρέμβασης θα αναληφθούν ενδεικτικά οι ακόλουθες ενέργειες:

- Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων που οδηγούν σε πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων.
- Υλοποίηση προγραμμάτων υποχρεωτικής - εγγυημένης απασχόλησης.

Δράση 7: Τοπικά σχέδια για την απασχόληση, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας (Στόχος 1, 2, 3, 4)

Η δράση στοχεύει στην υποστήριξη του σχεδιασμού και της υλοποίησης τοπικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα, καθώς και στη δημιουργία τοπικών και περιφερειακών δικτύων-συμπράξεων μεταξύ των κατά τόπους ΚΠΑ-ΔΥΑ, των κοινωνικο-οικονομικών φορέων, των φορέων της εκπαίδευσης, ΜΚΟ κλπ, με στόχο τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης με βάση τις τοπικές ανάγκες της αγοράς εργασίας ή συνθηκών πλήρους απασχόλησης (πολυαπασχόληση, συμπληρωματική απασχόληση κλπ) ιδιαίτερα σε περιοχές με φθίνοντες κλάδους που αντιμετωπίζουν προβλήματα αναδιάρθρωσης.

Στο πλαίσιο διακριτής δράσης θα δρομολογηθούν ενέργειες για την αξιοποίηση των GLOBAL

GRANTS (ολοκληρωμένες παρεμβάσεις). Η αναβάθμιση δεξιοτήτων και ικανοτήτων των ανέργων σε περιφερειακές και τοπικές αγορές εργασίας θα προωθηθεί με κατάλληλα προσαρμοσμένα προγράμματα σε επαγγέλματα ή περιοχές που απειλούνται, λόγω των αλλαγών που επέρχονται στην αγορά εργασίας.

Κατηγορία Παρεμβάσεων 2: Υποστηρικτικά μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση

Στο πλαίσιο της παρούσας Κατηγορίας Παρεμβάσεων θα δρομολογηθούν οι ακόλουθες ενδεικτικές δράσεις:

Δράση 1: Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (Στόχος 2)

Ο στόχος για σημαντική αύξηση της απασχόλησης και ισότιμη συμμετοχή στην εργασία επιτυγχάνεται μέσα από την ουσιαστική διευκόλυνση των γυναικών να εναρμονίζουν τους απαιτητικούς και αντικρουόμενους ρόλους τους.

Στο πλαίσιο της αναθεώρησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ έτους 2005 και κατόπιν σχετικής συμφωνίας με την Ε.Ε., η Ελλάδα ανέλαβε την υποχρέωση να ενισχύσει τις πολιτικές προώθησης της γυναικείας απασχολησιμότητας. Ειδικότερα, οι ελληνικές αρχές ανέλαβαν την υποχρέωση να υποβάλλουν στην Ε.Ε. έως την 30-04-2007 Σχέδιο θεσμικού πλαισίου για τη στοχευμένη (εξατομικευμένη) ενίσχυση γυναικών με σκοπό την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής για τη στήριξη της γυναικείας απασχολησιμότητας (μέσω ειδικής ενίσχυσης των γυναικών για να έχουν προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές μονάδες φροντίδας παιδιών). Το Σχέδιο αυτό υπεβλήθη εμπρόσθεσμα στις Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και θα είναι έτοιμο να εφαρμοσθεί την 1^η Σεπτεμβρίου 2008.

Δράση 2: Κατάργηση του επαγγελματικού διαχωρισμού (Στόχος 2)

Προβλέπονται συνοδευτικές –κυρίως- δράσεις χειραφέτησης των γυναικών στην πολιτική και οικονομική ζωή, προαγωγής του επιχειρηματικού πνεύματος, ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης για την εξάλειψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων σχετικά με το ρόλο των φύλων στην οικογένεια και στην εργασία και δράσεις για την αποτελεσματική διαχείριση της διαφορετικότητας και την κατάργηση του επαγγελματικού διαχωρισμού λόγω φύλου, πολιτισμικών και λοιπών ιδιαιτεροτήτων. Επίσης, στο πλαίσιο της παρούσας δράσης θα εφαρμοστούν ειδικές ενέργειες για την ενσωμάτωση της αρχής της ισότητας στο χώρο εργασίας, καθώς και για την προώθηση των γυναικών σε υψηλές θέσεις της επαγγελματικής ιεραρχίας.

Στο πλαίσιο της δράσης θα αναληφθούν συνοδευτικές ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και δράσεις ανάπτυξης της Κοινωνικής Ευαισθησίας.

3.3.4. Αναμενόμενες επιπτώσεις

Τα κυριότερα αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις από την υλοποίηση των Αξόνων Προτεραιότητας 3.1, 3.2 και 3.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 εντοπίζονται στα ακόλουθα:

- 1.** Ανάπτυξη και λειτουργία αποτελεσματικού συστήματος σύζευξης προσφοράς-ζήτησης εργασίας.
- 2.** Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των κατηγοριών ανέργων, ιδιαίτερα των γυναικών, των νέων και των μακροχρόνια ανέργων. Περιορισμός των διακρίσεων στην αγορά εργασίας με βάση το φύλο και καλύτερη εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των γυναικών, μέσω της προώθησης υπηρεσιών φροντίδας παιδιών και εξαρτημένων προσώπων. Μέριμνα ώστε σε κάθε νέο που τελειώνει το σχολείο και είναι άνεργος να προσφέρονται εντός 6 μηνών ευκαιρίες για απασχόληση, μαθητεία, κατάρτιση, ή απόκτηση εργασιακής εμπειρίας. Αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την ανάγκη επικαιροποίησης των προσόντων και δεξιοτήτων των μακροχρόνια ανέργων και των ανέργων μεγαλύτερης ηλικίας. Βελτίωση των προοπτικών εργασιακής ένταξης των ανέργων από ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.
- 3.** Δημιουργία νέων, βιώσιμων επιχειρήσεων από νέους ελεύθερους επαγγελματίες, άνδρες και γυναίκες, με άμεσα και έμμεσα (πολλαπλασιαστικά) οφέλη για την απασχόληση.
- 4.** Αναβάθμιση των προσόντων και δεξιοτήτων αλλά και του επιχειρηματικού πνεύματος των ανέργων και εξοικείωσή τους με τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις σύγχρονες ΤΠΕ, έτσι ώστε να

μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες που θέτει η μετάβαση στην οικονομία της γνώσης. Βελτίωση της απασχολησιμότητας, αύξηση της επαγγελματικής κινητικότητας και της παραγωγικότητας των καταρτισθέντων, με συνεπακόλουθη μείωση της ανεργίας και βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου.

5. Ενίσχυση της κοινωνικής συναίνεσης και συνοχής, με τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνικοοικονομικών φορέων, των κοινωνικών εταίρων, των Μ.Κ.Ο. κλπ στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ειδικά στοχευμένων δράσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα των τοπικών αγορών εργασίας. Ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής οικονομίας.
6. Ανάπτυξη συνεργειών και άντληση αμοιβαίων πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων μέσω της άμεσης ή έμμεσης υποστήριξης αναπτυξιακών παρεμβάσεων που προβλέπονται σε άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-2013, αλλά και του γενικότερου αναπτυξιακού σχεδιασμού της χώρας. Συμβολή στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της μεταποίησης και των υπηρεσιών, στην ενίσχυση της βιωσιμότητας και των προοπτικών ανάπτυξης των ΜΜΕ, στην ανάπτυξη της υπαίθρου και στην προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.
7. Ανάληψη δράσεων συστηματικής αξιολόγησης των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητάς τους, την αύξηση της εξωστρέφειας και την υιοθέτηση/μεταφορά καλών πρακτικών.

3.3.5. Στόχευση σε όρους ομάδων-στόχων / δικαιούχων / τομέων / περιοχών / ειδικών εδαφικών μονάδων

Οι βασικές ομάδες-στόχοι των παρεμβάσεων του Άξονα είναι οι ακόλουθες:

- Άνεργοι.
- Άνεργες γυναίκες.
- Άνεργοι νέοι/ες (15-24 ετών).
- Άνεργοι μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών).
- Μακροχρόνια άνεργοι/ες.
- Άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.
- Ανενεργοί/ές (άτομα εκτός αγοράς εργασίας).
- Άτομα που διατρέχουν τον κίνδυνο να μείνουν άνεργοι.

3.3.6. Ζητήματα Εφαρμογής

Τα ζητήματα εφαρμογής που αναδεικνύονται είναι τα ακόλουθα:

1. Η θέσπιση ενός θεσμικού πλαισίου για την εφαρμογή πολιτικών στοχευμένης (εξατομικευμένης) ενίσχυσης σε γυναίκες για τη σύνδεσή τους με ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και προώθησης τους στην αγορά εργασίας. Το εν λόγω πλαίσιο ολοκληρώθηκε στις 30.04.2007.
2. Μεταξύ των Υπουργείων Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Ανάπτυξης υπεγράφη μνημόνιο συνεργασίας για την υλοποίηση προγραμμάτων προώθησης στην απασχόληση προσωπικού υψηλού επιπέδου, το οποίο υπεβλήθη στην Ε.Ε.

3.3.7. Χρήση εργαλείων χρηματοοικονομικής τεχνικής για την ενίσχυση πρωτοβουλιών προσαρμοστικότητας ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων και συμπληρωματικές δράσεις ενίσχυσης της αστικής ανάπτυξης – Συνεισφορά Ε.Τ.Επ. και Ε.Τα.Ε.

Περιλαμβάνονται καινοτόμες παρεμβάσεις σχετικά με τη χρήση καινοτόμων μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής που αφορούν ενδεικτικά συνολικές επιχορηγήσεις, αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων JEREMIE και JESSICA, δυνητική χρήση του νέου χρηματοδοτικού μέσου διευκόλυνσης επιμερισμού του κινδύνου (RISK SHARING FINANCE FACILITY-RSFF) που προωθείται από κοινού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κ.λπ.)

3.3.8. Κρατικές Ενισχύσεις

Στον παρόντα Θεματικό Άξονα θα γίνει χρήση ενισχύσεων με βάση το νέο γενικό απαλλακτικό κανονισμό για την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

3.3.9. Λοιπά ειδικά ζητήματα (Ρήτρα ευελιξίας 10% ΕΚΤ/ΕΤΠΑ, Διαχωρισμός πράξεων επιλέξιμων δυνάμει ΕΓΤΑΑ/ΕΤΑ)

Στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» δεν θα γίνει χρήση της ρήτρας ευελιξίας (σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 2 του ΓΚ).

3.3.10. Περιφερειακή διαφοροποίηση της στρατηγικής των Αξόνων Προτεραιότητας 3.1, 3.2 και 3.3 – Δείκτες

Άξονας 3.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης

Ο Άξονας 3.1 περιλαμβάνει δράσεις ενίσχυσης της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού στις οκτώ (8) Περιφέρειες Σύγκλισης: **Κρήτη, Ιόνια Νησιά, Βόρειο Αιγαίο, Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος** για την επίτευξη επαρκούς ανταγωνιστικότητας και δημιουργία νέων ευκαιριών για εργασία.

Στην πλειονότητα των ανωτέρω Περιφερειών τα κύριο στοιχεία στο οποίο επιδιώκει να συμβάλει ο Άξονας είναι η δημιουργία εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού σε σταθερές θέσεις απασχόλησης μέσω της καταπολέμησης της ανεργίας σε περιφερειακό επίπεδο. Επισημαίνεται ότι η Δυτική Ελλάδα, η Θεσσαλία, η Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, τα Ιόνια Νησιά και η Ήπειρος αποτελούν τις Περιφέρειες με τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή υστέρηση στην Ελλάδα.

Σε Περιφέρειες Σύγκλισης που χαρακτηρίζονται από υψηλότερο του εθνικού μέσου όρου ποσοστό ανεργίας (με στοιχεία του 2005: Ανατολική Μακεδονία και Θράκη 11,9%, Ήπειρος 11,5% και Δυτική Ελλάδα 10,6%) καθώς και σε άλλες που το ποσοστό απασχόλησης εμφανίζεται ιδιαίτερα χαμηλό, όπως στην Ήπειρο (56,3%), στη Δυτική Ελλάδα (56,6%) και στο Βόρειο Αιγαίο (56,8%), με βάση την **Περιφερειακή Στρατηγική Ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού του ΕΣΠΑ 2007-2013** θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή **ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης** (δράσεις κατάρτισης και προώθησης των ανέργων στην απασχόληση βάσει στοχευμένης ηλικιακής και κλαδικής προσέγγισης) που θα συμβάλλει αφενός στη μείωση των ποσοστών ανεργίας και αφετέρου στην αύξηση του ποσοστού απασχόλησης σε περιφερειακό επίπεδο.

Σε Περιφέρειες που πλήττονται από φαινόμενα αναδιάρθρωσης και αποβιομηχάνισης (Ανατολική Μακεδονία - Θράκη) έμφαση μπορεί να δοθεί σε ολοκληρωμένα σχέδια για την απασχόληση προσαρμοσμένα σε τοπικές αγορές εργασίας.

Ιδιαίτερη εστίαση πρέπει να υπάρξει σε Περιφερειακό επίπεδο σε δράσεις διευκόλυνσης της πρόσβασης των νέων στην απασχόληση, στις Περιφέρειες Ηπείρου, Βορείου Αιγαίου, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, και Πελοποννήσου, όπου τα ποσοστά ανεργίας των νέων είναι υψηλότερα του εθνικού μέσου όρου.

Επίσης το πλέγμα των δράσεων του Άξονα 3.1 που αφορά *Υποστηρικτικά μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση* δύναται να επικεντρωθεί στις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου, Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδος, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Θεσσαλίας όπου τα ποσοστά της ανεργίας των γυναικών είναι υψηλότερα του εθνικού μέσου όρου. Συναφείς δράσεις για την εναρμόνιση της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή και την κατάρτιση του επαγγελματικού διαχωρισμού αναμένεται να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην είσοδο και διατήρηση στην αγορά εργασίας περισσότερων γυναικών, καθώς και στη στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Για την παρακολούθηση των δράσεων του Άξονα 3.1 πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι δείκτες αποτελέσματος και εκροών.

Ειδικό Στόχο	α/α	Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Περίοδος Αναφοράς /Πηγή	Τιμή Στόχος 2015**
1 ^{ος} : Ενίσχυση της απασχόλησης των νέων μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	1	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων νέων (15-24 ετών) που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης πριν συμπληρώσουν 6 μήνες ανεργίας (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	-		100%
2 ^{ος} : Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	2	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που αναζητούν εργασία	17%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	25%
	3	E	Αριθμός γυναικών που ωφελούνται από υποστηρικτικά μέτρα για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	5.350	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	10.000
3 ^{ος} : Ενεργοποίηση των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων από ειδικές κοινωνικές ομάδες, που απειλούνται περισσότερο από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας μέσω ειδικά στοχευμένων δράσεων	4	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που αναζητούν εργασία (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	-		25%
4 ^{ος} : Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης	5	E	Αριθμός ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (Κατάρτιση, STAGE, ΝΘΕ, ΝΕΕ).	150.000	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	161.000
	6	E	Αριθμός ανέργων που συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης	85.000	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	99.700
	7	A	Ποσοστό ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του ετήσιου μέσου όρου των εγγεγραμμένων ανέργων που αναζητούν εργασία. (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	4,5%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	10%
	8	A	Αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση.	19.000	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	50.000
	9	A	Ποσοστό ανέργων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των καταρτισθέντων.	22%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	50%
	10	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και βρίσκουν/ παραμένουν σε θέση εργασίας 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης, επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.***	13,9%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ	28%

*E: Εκρών, A: Αποτέλεσματος

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

*** Έως το τέλος του 2007 ο ως άνω δείκτης θα αναλυθεί σε επιμέρους ομάδες στόχους (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι).

Άξονας 3.2: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου

Ο Άξονας 3.2 περιλαμβάνει δράσεις ενίσχυσης της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού στις τρεις (3) **Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου**: Αττική, Κ. και Δ. Μακεδονία για την επίτευξη επαρκούς ανταγωνιστικότητας και τη δημιουργία νέων ευκαιριών για εργασία.

Λόγω της διαφορετικής μορφολογίας των ανωτέρω Περιφερειών από πλευράς των μεγεθών και της δομής της αγοράς εργασίας οι δράσεις του Άξονας 3.2 επιβάλλεται να έχουν μια διαφορετική επιχειρησιακή προσέγγιση από πλευράς σχεδιασμού και χρηματοδοτικής βαρύτητας μεταξύ των ανωτέρω περιφερειών. Οι περιφέρειες αυτές να μην πλεονεκτούν έναντι των περιφερειών αμιγούς σύγκλισης σε ορισμένα από τα βασικά τους χαρακτηριστικά, όμως απαιτούν στοχευμένες και ορθά χωροθετημένες δράσεις ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού τους για να επιταχυνθεί η ανάπτυξή τους και να περιορισθεί η υποανάπτυξη εντός συγκεκριμένων χωρικών ενότητων.

Το χαμηλά ποσοστά απασχόλησης που εμφανίζονται στη Δυτική Μακεδονία (52,1%) όσο και στην Κεντρική Μακεδονία (57,9%), τα φαινόμενα υψηλής ανεργίας (Δυτική Μακεδονία (ανεργία 18%, υψηλή μακροχρόνια ανεργία) και αναδιάρθρωσης και αποβιομηχάνισης τόσο στην Δυτική όσο στην Κεντρική Μακεδονία μπορούν να αντιμετωπιστούν εντός του παρεμβάσεων του Άξονα 3.2 με το σχεδιασμό ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης που δύνανται να εφαρμοστούν και με ολοκληρωμένα σχέδια για την απασχόληση προσαρμοσμένα σε τοπικές αγορές εργασίας. Στις περιοχές αυτές έμφαση επίσης μπορεί να δοθεί σε καινοτόμες παρεμβάσεις με σύγχρονα εργαλεία χρηματοοικονομικής τεχνικής για την ενίσχυση πρωτοβουλιών απασχόλησης με οριζόντια ή γεωγραφική διάσταση (Πρότυπα Καινοτόμα Σχέδια Ανάπτυξης (global grants), αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών μέσων.

Με βάση το έντονο πρόβλημα πρόσβασης στην αγορά εργασίας που έχουν οι νέοι στην περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, όπου τα ποσοστά ανεργίας πλησιάζουν το 44%, άλλα και οι γυναίκες όπου τα ποσοστά ανεργίας (τόσο σε Δυτική όσο και Κεντρική Μακεδονία) είναι υψηλότερα του εθνικού μέσου όρου μέσω των δράσεων του Άξονα 3.2 μπορεί να δοθεί έμφαση στην πρόληψη της ανεργίας και σε δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης και επιχειρηματικότητας των νέων και των γυναικών.

Η ανάγκη ενδυνάμωσης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (Δυτικές Περιοχές) μπορεί να οδηγήσει στο να δοθεί έμφαση σε συναφείς δράσεις κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης και στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας σε δράσεις κατάρτισης και απασχόλησης που θα συνδεθούν με τον κλάδο της Ενέργειας που αποτελεί μεγάλο αναπτυξιακή δυνατότητα της περιοχής.

Στην Περιφέρεια Αττικής οι δράσεις που αφορούν ενέργειες σύνδεσης της κατάρτισης και της απασχόλησης των ανέργων θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους δυναμικούς κλάδους της οικονομίας και να εστιάζονται σε περιοχές με έντονα προβλήματα εντός του Λεκανοπεδίου, στο οποίο παρατηρούνται σημαντικές ανισότητες από περιοχή σε περιοχή.

Επίσης, στην Περιφέρεια Αττικής λόγω του υψηλού αριθμού ποσοστού απασχολούμενων γυναικών και των δυσκολιών του αστικού περιβάλλοντος, πρέπει να δοθεί έμφαση και να υπάρξει ευρύ πλαίσιο εφαρμογής «Υποστηρικτικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση» σε επίπεδο τόσο βελτίωσης της υποδομής φροντίδας- προώθηση δραστηριών αλλαγών στην οργάνωση της εργασίας, όσο και σε επίπεδο αλλαγής των νοοτροπιών, στάσεων και αντιλήψεων, κυρίως σε σχέση με τους ρόλους των φύλων στην οικογένεια και την εργασία

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Για την παρακολούθηση των δράσεων του Άξονα 3.2 πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι δείκτες αποτελέσματος και εκροών.

Ειδικοί Στόχοι	α/α	Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Περίοδος Αναφοράς /Πηγή	Τιμή Στόχος 2015**
1 ^{ος} : Ενίσχυση της απασχόλησης των νέων μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	1	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων νέων (15-24 ετών) που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης πριν συμπληρώσουν 6 μήνες ανεργίας (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	-		100%
2 ^{ος} : Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	2	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που αναζητούν εργασία	17%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	25%
	3	E	Αριθμός γυναικών που ωφελούνται από υποστηρικτικά μέτρα για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	2.600	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	5.000
3 ^{ος} : Ενεργοποίηση των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων από ειδικές κοινωνικές ομάδες, που απειλούνται περισσότερο από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας μέσω ειδικά στοχευμένων δράσεων	4	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που αναζητούν εργασία (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	-		25%
4 ^{ος} : Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης	5	E	Αριθμός ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (Κατάρτιση, STAGE, ΝΘΕ, ΝΕΕ).	151.000	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	118.500
	6	E	Αριθμός ανέργων που συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης	88.300	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	73.300
	7	A	Ποσοστό ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του ετήσιου μέσου όρου των εγγεγραμμένων ανέργων που αναζητούν εργασία. (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	4,5%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	10%
	8	A	Αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση.	18.000	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	36.600
	9	A	Ποσοστό ανέργων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των καταρτισθέντων.	20%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	50%
	10	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και βρίσκουν/παραμένουν σε θέση εργασίας 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης, επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης***.	13,9%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ	28%

*E: Εκρών, A: Αποτελέσματος

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

*** Κατά τη διαδικασία της αναθεώρησης του ΕΠ ο ως άνω δείκτης θα αναλυθεί σε επιμέρους ομάδες στόχους, (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι).

Άξονας 3.3: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου

Ο Άξονας 3.3 περιλαμβάνει δράσεις ενίσχυσης της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού στις δύο (2) Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου: Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας. Οι περιφέρειες αυτές θα έπρεπε να παρουσιάζουν ομοιογενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά. Παρόλα αυτά, εμφανίζουν έντονες διαφοροποιήσεις.

Η Περιφέρεια **Στερεάς Ελλάδας**, παρά την ισχυρή παραγωγική βάση, κατατάσσεται υψηλά τόσο από πλευράς προβλήματος της μακροχρόνιας ανεργίας όσο και από πλευράς κινδύνου της φτώχειας, ενώ η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από εσωτερικές ανισότητες με βάση στοιχεία σε νομαρχιακό επίπεδο. Μέσω των Δράσεων του Άξονα 3.3 στοχεύεται η ισόρροπη ανάπτυξη του ποσοστού απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού σε περιφερειακό επίπεδο και η προσπάθεια αύξησης της απασχόλησης σε νομούς που κινούνται σε πιο χαμηλά επίπεδα από τη Βοιωτία, η οποία συγκεντρώνει τις μεταποιητικές μονάδες που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό το αναπτυξιακό προφίλ της Περιφέρειας.

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας από αυτήν την άποψη δύνανται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης, τόσο σε τομείς και ειδικότητες που θα δημιουργήσει ο σταδιακός εκσυγχρονισμός της μεταποιητικής βάσης της περιφερειακής οικονομίας, όσο και σε νέους τομείς που θα αναδείξουν το φυσικό τουριστικό πλούτο και το δυναμισμό του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας ιδίως στην ενδοχώρα.

Η **περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου**, λόγω της ιδιαιτερότητας της (πολυδιάσπαση του χώρου) και της μορφολογίας της οικονομίας της, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό. Οι συνέπειες της εποχικότητας της κύριας απασχόλησης (τουρισμός), της πολυαπασχόλησης (πρωτογενής και τριτογενής τομέας), της υποαπασχόλησης και ετεροαπασχόλησης, της άδηλης ανεργίας και της υψηλής συμμετοχής των οικονομικών μεταναστών και αλλοδαπών (σε μεγάλο βαθμό κυρίως κατά τη θερινή περίοδο) επηρεάζουν την περιφερειακή αγορά εργασίας η οποία παρουσιάζει ανισορροπίες σε ετήσια βάση.

Η πρόκληση που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια του Νότιου Αιγαίου είναι να διατηρήσει και να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά της μακροπρόθεσμα, προκειμένου να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, αυξάνοντας ταυτόχρονα και τα ποσοστά απασχόλησης και προωθώντας τις ίσες ευκαιρίες στο ανθρώπινο δυναμικό της. Οι προοπτικές απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας δύνανται να συνδεθούν με δυναμικούς τομείς, όπως πολιτισμός, διαφοροποιημένος τουρισμός, μεταφορές και περιβάλλον. Επίσης στο πλαίσιο των δράσεων του Άξονα 3.3 έμφαση μπορεί να δοθεί στην Περιφέρεια του Νότιου Αιγαίου σε δράσεις καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας, σε ενέργειες κατάρτισης στον τουριστικό τομέα, στον πολιτισμό, το περιβάλλον και τις μεταφορές.

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Για την παρακολούθηση των δράσεων του Άξονα 3.3 πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι δείκτες αποτελέσματος και εκροών.

Ειδικοί Στόχοι	α/α	Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Περίοδος Αναφοράς / Πηγή	Τιμή Στόχος 2015**
1 ^{ος} : Ενίσχυση της απασχόλησης των νέων μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	1	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων νέων (15-24 ετών) που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης πριν συμπληρώσουν 6 μήνες ανεργίας (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	-		100%
2 ^{ος} : Ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	2	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων γυναικών που αναζητούν εργασία	17%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	25%
	3	E	Αριθμός γυναικών που ωφελούνται από υποστηρικτικά μέτρα για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	350	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	700
3 ^{ος} : Ενεργοποίηση των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων από ειδικές κοινωνικές ομάδες, που απειλούνται περισσότερο από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, μέσω ειδικά στοχευμένων δράσεων	4	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων μακροχρόνια ανέργων που αναζητούν εργασία (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	-		25%
4 ^{ος} : Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης	5	E	Αριθμός ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (Κατάρτιση, STAGE, ΝΘΕ, ΝΕΕ).	33.500	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	10.500
	6	E	Αριθμός ανέργων που συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης	17.100	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	7.000
	7	A	Ποσοστό ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του ετήσιου μέσου όρου των εγγεγραμμένων ανέργων που αναζητούν εργασία. (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	4,5%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	10%
	8	A	Αριθμός εγγεγραμμένων ανέργων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση.	3.700	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	3.500
	9	A	Ποσοστό ανέργων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης και λαμβάνουν πιστοποίηση επί του συνόλου των καταρτισθέντων.	22%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΟΠΣ	50%
	10	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και βρίσκουν/παραμένουν σε θέση εργασίας 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης, επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης***.	13,9%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή: ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ	28%

*Ε: Εκρών, Α: Αποτελέσματα

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

*** Κατά τη διαδικασία της αναθεώρησης του ΕΠ ο ως άνω δείκτης θα αναλυθεί σε επιμέρους ομάδες στόχους, (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι).

3.4. Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 4, Άξονες Προτεραιότητας 4.1, 4.2, 4.3: «Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών».

3.4.1. Βασικά στοιχεία αναπτυξιακής στρατηγικής

Στα πλαίσια των στόχων για ανάπτυξη-απασχόληση-κοινωνική δικαιοσύνη, η προσπάθεια για την επίτευξη υψηλών επιπέδων κοινωνικής συνοχής συμβαδίζει και ενισχύει την προσπάθεια για οικονομική μεγέθυνση-ανταγωνιστικότητα-καινοτομία. Η κοινωνική ένταξη και η κοινωνική συνοχή αποτελούν τόσο συνέπειες, όσο και προϋποθέσεις για την επιτυχία των στόχων της οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Η αντιμετώπιση του δυναμικού και πολυπαραγοντικού χαρακτήρα του κοινωνικού αποκλεισμού και οι αντίστοιχες πολιτικές κοινωνικής ένταξης ενσωματώνουν ένα ανάλογο πλέγμα πολυδιάστατων δράσεων και παρεμβάσεων με επωφελούμενες ομάδες του πληθυσμού που απειλούνται ή αντιμετωπίζουν το φάσμα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι συγκεκριμένες πολιτικές εντάσσονται στο στρατηγικό στόχο της κοινωνικής συνοχής, ο οποίος τα τελευταία χρόνια αποτελεί κεντρικό στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας** το 2000, ανέδειξε την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την εξάλειψη της φτώχειας, μαζί με τη μακροχρόνια βιωσιμότητα των συσταξιοδοτικών συστημάτων και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών υγείας, σε κεντρικά στοιχεία του εκσυγχρονισμού του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου και σε θεμελιώδεις στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Τα παραπάνω αποτελούν και τους τρεις κεντρικούς άξονες της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Στο πλαίσιο αυτό, η συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στοχεύει στη δημιουργία μίας ανταγωνιστικής και δυναμικής οικονομίας, η οποία θα συνοδεύεται από την αύξηση της απασχόλησης και την κοινωνική συνοχή.

Σε **εθνικό επίπεδο** η στρατηγική για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη σήμερα απεικονίζεται στην Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008, η οποία περιλαμβάνει τα κείμενα του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΔΕΝ) 2006-2008³⁹, της Εθνικής Έκθεσης Στρατηγικής για τις Συντάξεις (ΕΕΣΣ) 2006-2008 και της Εθνικής Έκθεσης για την Υγεία και τη Μακροχρόνια Φροντίδα 2006-2008.

Το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» βρίσκεται σε πλήρη συνάφεια με τους στόχους που έχουν τεθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού και την Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη 2006-2008. Είναι σαφές ότι για τη χάραξη μιας συνεκτικής, πολυδιάστατης και ολοκληρωμένης στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική προστασία απαιτείται αφενός ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα των δράσεων και των υπηρεσιών που αφορούν στην εφαρμογή των επιμέρους πολιτικών για την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική προστασία και αφετέρου η ύπαρξη μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής στρατηγικής σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Σε αυτά τα δεδομένα, οι Άξονες Προτεραιότητας 4.1, 4.2 και 4.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 αποσκοπούν στην **ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής** με την **ισότιμη πρόσβαση όλων** στην αγορά εργασίας και την **πρόληψη φαινομένων περιθωριοποίησης και αποκλεισμού**.

3.4.2. Ειδικό Στόχοι

Με βάση τα ανωτέρω, ως **Ειδικό Στόχοι** των Αξόνων Προτεραιότητας 4.1, 4.2 και 4.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013» αναδεικνύονται οι ακόλουθοι:

³⁹ Εκτενής αναφορά γίνεται στο κεφ. 2.2.3

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Προώθηση της κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης των ΕΚΟ (μετανάστες, ΑμεΑ, άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, μακροχρόνια άνεργοι/ες κλπ)
2. Αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την ένταξη των ΕΚΟ στην αγορά εργασίας
3. Βελτίωση της πρόνοιας για όσους χρήζουν βοήθειας

3.4.3. Ενδεικτικές κατηγορίες παρεμβάσεων**Κατηγορία Παρεμβάσεων 1: Πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων του πληθυσμού (Στόχος 1)**

Η παρέμβαση αφορά την υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού (ΑμεΑ, παλιννοστούντες, μετανάστες, πρόσφυγες, μακροχρόνια άνεργοι, αιτούντες άσυλο, θύματα trafficking, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, ομάδες με πολιτισμικές ή/και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, χρήστες και πρώην χρήστες ουσιών, ανήλικοι παραβάτες, φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι, άστεγοι, άτομα ευρισκόμενα σε κατάσταση φτώχειας και απειλούμενα από φτώχεια κλπ) ανά κατηγορία ομάδας.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με το Ν.3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» και ιδίως με το άρθρο 18, ενσωματώθηκαν 2 Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν την ισότιμη μεταχείριση των ατόμων ανεξάρτητα από τη φυλετική ή και εθνοτική καταγωγή τους (2000/43/ΕΚ) και την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης, της εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης (2000/78/ΕΚ).

Οι προτεινόμενες ενδεικτικές δράσεις εκτιμάται ότι παρουσιάζουν σαφή συμβατότητα με την εφαρμογή των παραπάνω πολιτικών.

Δράση 1: Παρεμβάσεις για την κοινωνικο-οικονομική ένταξη ευπαθών ομάδων**(α) Μετανάστες**

Η ελληνική κοινωνία παρουσιάζει πλέον στοιχεία πολυπολιτισμικής κοινωνίας, όπου η παρουσία εργαζομένων από τις άλλες Βαλκανικές χώρες, την Ανατολική Ευρώπη, την Αφρική και την Ασία, αλλά από τις άλλες χώρες της Ε.Ε. είναι σημαντική.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την επίτευξη του στόχου της πλήρους κοινωνικής ένταξης των μεταναστών, οι οποίοι διαβιούν και εργάζονται στην Ελλάδα, απαιτούνται συντονισμένες και μεθοδικές προσπάθειες προκειμένου να αρθούν τα εμπόδια που έμμεσα ευθύνονται για την δυσχερή προσαρμοστικότητα τους σε ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες. Απαραίτητη προϋπόθεση για την κοινωνική ένταξη της ομάδας αυτής αποτελεί η υπαγωγή και η διατήρησή της σε επίσημο καθεστώς διαμονής.

Για την προώθηση της ομαλής ενσωμάτωσης των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία και την αγορά εργασίας θα υλοποιηθούν ενδεικτικά:

- Συνοδευτικά μέτρα, που αφορούν ίδρυση υπηρεσιών υποδοχής, παροχή πληροφόρησης- ενημέρωσης, παροχή Σ.Υ.Υ.
- Προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας
- Πιστοποίηση αποκτηθεισών γνώσεων
- Ενέργειες ευαισθητοποίησης, πληροφόρησης και δημοσιότητας, όπως η υιοθέτηση προγραμμάτων ευρείας ενημέρωσης του μεταναστευτικού πληθυσμού σε θέματα υγείας και υγιεινής, η καταπολέμηση των φαινομένων ξενοφοβίας και ρατσισμού στους χώρους παροχής ιατρικών υπηρεσιών, η δημιουργία και διανομή μεταφρασμένων εντύπων στις βασικές γλώσσες των μεταναστών της, τα οποία θα περιλαμβάνουν τους βασικούς όρους για την καλύτερη συνεννόηση μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών και του μετανάστη

Η Διαχειριστική Αρχή θα εξετάσει, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα συμμετοχής και των μεταναστών,

στο πλαίσιο εφαρμογής της αρχής του mainstreaming, στην υλοποίηση της Δράσης 1 των ενδεικτικών παρεμβάσεων των Αξόνων Προτεραιότητας 2.1, 2.2 και 2.3 «Πιστοποίηση πρότερης μάθησης και επαγγελματικής εμπειρίας», μετά την ολοκλήρωση και εφαρμογή του Συστήματος Σ5 «Πιστοποίηση της επαγγελματικής κατάρτισης και των επαγγελματικών προσόντων» του ΕΣΣΕΕΚΑ.

(β) ΑμεΑ

Για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία προτείνονται ενδεικτικά:

- Ενίσχυση των ΔΥΑ για την επαγγελματική ένταξη των ΑμεΑ, μέσω της ανάπτυξης δικτύου εξειδικευμένων συμβούλων κοινωνικο-επαγγελματικής ένταξης
- Υλοποίηση στοχευμένων προγραμμάτων κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης για ΑμεΑ. Ανάπτυξη εξειδικευμένων εκπαιδευτικών εργαλείων και μεθόδων διευκόλυνσης της πρόσβασης των ΑμεΑ στην επαγγελματική κατάρτιση. Πιλοτική εφαρμογή των δράσεων.
- Ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών απασχόλησης ΑμεΑ
- Ενίσχυση της υποστηριζόμενης απασχόλησης ΑμεΑ
- Υλοποίηση ενεργειών ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και στήριξης των οικογενειών των ΑμεΑ για την καταπολέμηση ανισοτήτων και διακρίσεων
- Πρόληψη του ιδρυματισμού και του στιγματισμού ΑμεΑ (οργάνωση και λειτουργία Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης- ΣΥΔ)⁴⁰. Οι Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (Σ.Υ.Δ.) αποτελούν χώρους μόνιμης κατοικίας ατόμων κυρίως με νοητική υστέρηση, με δευτερεύουσες κινητικές, αισθητηριακές ή ψυχικές παθήσεις που αδυνατούν να διαβιώσουν αυτόνομα χωρίς κατάλληλη υποστήριξη από το υφιστάμενο άμεσο οικογενειακό τους περιβάλλον ή σε περίπτωση απουσίας αυτού.

Οι Σ.Υ.Δ. στοχεύουν στην υγιεινή, άνετη και ασφαλή διαμονή των ατόμων με αναπηρία, στη μέριμνα για εξειδικευμένη ιατρική φροντίδα, στη ψυχαγωγία και συμμετοχή τους σε κοινωνικές εκδηλώσεις. Η παρέμβαση αυτή διέπεται από θεσμικό πλαίσιο – Κοινή Υπ. Απόφαση ΦΕΚ 74, τεύχος Β/27-1-2007.

Οι δαπάνες λειτουργίας των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη για χρονικό διάστημα έως είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, υπό την προϋπόθεση διασφάλισης της συνέχειας της λειτουργίας τους από εθνικούς ή ίδιους πόρους.

(γ) Άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.

Οι προτεινόμενες δράσεις αφορούν Τσιγγάνους (ROMA) και Έλληνες Μουσουλμάνους. Ειδικότερα για τους Τσιγγάνους το ΕΠ ΑΝΑΔ θα αναλάβει την υλοποίηση του τομέα της απασχόλησης, στο πλαίσιο του **ολοκληρωμένου χαρακτήρα εθνικού σχεδίου δράσης** που περιλαμβάνει ενδεικτικά τους ακόλουθους βασικούς τομείς:

- Στεγαστική αποκατάσταση (κάλυψη των αναγκών στέγασης πληθυσμού που διαβίει υπό συνθήκες εξαθλίωσης, βελτίωση υφισταμένων οικισμών με έργα υποδομών)
- Εκπαίδευση (ένταξη στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα των παιδιών)
- Προκατάρτιση – κατάρτιση
- Προώθηση της απασχόλησης και κύρια της αυταπασχόλησης
- Συμβουλευτική υποστήριξη οικογένειας
- Ευαισθητοποίηση

(δ) Μακροχρόνια άνεργοι

Για τη συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα (που συνήθως περιλαμβάνει άνεργους άνω των 50 ετών, απόφοιτους δημοτικού ή άτομα με χαμηλά τυπικά προσόντα, μετανάστες κλπ). εκτιμάται ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός αντιπροσωπεύει μια προοδευτική διαδικασία περιθωριοποίησης, που συνεπάγεται όχι μόνο οικονομικά προβλήματα αλλά και διάφορες μορφές κοινωνικών και πολιτιστικών μειονεκτημάτων.

Για τους μακροχρόνια άνεργους μέσω του Άξονα 4 του προτεινόμενου προγράμματος θα παρασχεθεί το **σύνολο των προκαταρκτικών ενεργειών για την κινητοποίηση και ενεργοποίησή τους**, δηλαδή ενδεικτικά ενέργειες:

- προκατάρτισης
- συμβουλευτικής και

⁴⁰ Σχετικό Μνημόνιο Συνεργασίας (Memorandum of Understanding of the Ministries of Economy and Finance, Employment and Social Protection, Health and Social Solidarity, regarding the Programming framework and priorities for Health at the Hellenic NSRF 2007-2013, Ιούλιος 2007).

➤ υποστήριξης των άμεσα ωφελουμένων και των οικογενειών τους.

Στόχος είναι η **καταπολέμηση των διακρίσεων και των προκαταλήψεων** που βιώνουν οι μακροχρόνια άνεργοι στο κοινωνικό και το εργασιακό πεδίο, καθώς και η **ενεργοποίησή** τους για τη κοινωνική και εργασιακή επανένταξη.

(ε) Για όλες τις λοιπές ομάδες, όπως παλιννοστούντες, πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο, θύματα trafficking, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, χρήστες και πρώην χρήστες ουσιών, οροθετικοί, ανήλικους παραβάτες, φυλακισμένους, αποφυλακισμένους, άστεγους, άτομα ευρισκόμενα σε κατάσταση φτώχειας και απειλούμενα από φτώχεια κ.λπ, θα υπάρξει οριζόντια δέσμη ενεργειών, όπως ενδεικτικά ψυχολογική και νομική υποστήριξη, κοινωνική ενδυνάμωση και προπαρασκευαστικές ενέργειες για την απόκτηση ή βελτίωση δεξιοτήτων με σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική τους ένταξη. Οι σχετικές δράσεις κατάρτισης, και προώθησης στην απασχόληση θα είναι στοχευμένες, εξυπηρετώντας ανάγκες και προβλήματα των ομάδων. Στόχος η βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων μέσω της αποδοτικότητας των υλοποιούμενων ενεργειών.

Σημειώνεται ότι οι ενέργειες που αφορούν τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ανωτέρω ομάδων θα υποστηριχθούν από το Θεματικό Άξονα Προτεραιότητας 3 του Προγράμματος.

Δράση 2: Ενίσχυση επιχειρήσεων για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην απασχόληση για άτομα προερχόμενα από ευάλωτες ομάδες

Η δράση αφορά στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των εργοδοτών για την αμερόληπτη αντιμετώπιση ατόμων που υφίστανται διακρίσεις κατά την πρόσληψη και την επαγγελματική τους εξέλιξη (mentoring εργοδοτών και εργαζομένων, ενίσχυση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων). Ομοίως, οι ως άνω ενέργειες στοχεύουν να ενισχύσουν την αποδοχή των ατόμων αυτών από τους άλλους εργαζόμενους.

Για την υλοποίηση της δράσης θα εφαρμοσθούν οι ακόλουθες ενδεικτικές ενέργειες:

- Εξειδικευμένες δράσεις ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης για την καταπολέμηση των διακρίσεων στους χώρους εργασίας.
- Ενίσχυση σχεδίων στο πλαίσιο της εταιρικής ευθύνης των επιχειρήσεων για την καταπολέμηση των διακρίσεων στο επαγγελματικό περιβάλλον.
- Δημιουργία εθνικού φόρουμ για την καταπολέμηση των διακρίσεων στο επαγγελματικό περιβάλλον (ή ενίσχυση υπάρχοντος αντίστοιχου θεσμού) και αξιοποίηση των στοιχείων που θα διατίθενται από την ΠΑΕΠ ΑΕ
- Ανάπτυξη δράσεων διαχείρισης της διαφορετικότητας στον εργασιακό χώρο
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάληψη πρωτοβουλιών αρωγής ευάλωτων κοινωνικά ομάδων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Δράση 3: Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες

Για την προώθηση της κοινωνικής και περιφερειακής συνοχής κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων ολοκληρωμένου χαρακτήρα που απευθύνονται σε συγκεκριμένες ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.

Για την υλοποίηση της παρέμβασης θα εφαρμοσθούν ενδεικτικά:

- Υποστήριξη για το σχεδιασμό και την υλοποίηση τοπικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων
- Ανάπτυξη δράσεων τοπικού χαρακτήρα από αντίστοιχα εταιρικά σχήματα που απευθύνονται σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού μιας συγκεκριμένης περιοχής και συνδυάζουν την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη του συγκεκριμένου πληθυσμού με την αξιοποίηση των τοπικών πόρων.
- Ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού από υπάρχοντα και δημιουργούμενα σχήματα του κοινωνικού τομέα της οικονομίας.
- Ανάπτυξη δράσεων οριζόντιου χαρακτήρα / παροχή συμβουλευτικών – υποστηρικτικών υπηρεσιών για την εμψύχωση – ενδυνάμωση των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και τη διασύνδεσή τους με εργασιακά περιβάλλοντα. Δικτύωση φορέων που παρέχουν συμβουλευτική, επαγγελματικό προσανατολισμό και υπηρεσίες προώθησης στην απασχόληση ευάλωτων κοινωνικά ομάδων.
- Ανάπτυξη Δικτύωσης και Συμπράξεων

Κατηγορία Παρεμβάσεων 2: Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας για την

απασχόληση ευάλωτων ομάδων (Στόχος 2)

Στη συγκεκριμένη Κατηγορία Παρεμβάσεων περιλαμβάνονται ενδεικτικά:

- Ενίσχυση σχεδίων δράσης στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης και συμβουλευτικής σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης κοινωνικής οικονομίας
- Αξιοποίηση βέλτιστων πρακτικών από την Κ.Π. Equal και τη λειτουργία των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (ΚοιΣΠΕ) με επωφελοόμενα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, βάσει του Ν 2716/1999
- Υποστήριξη της δημιουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων.

Θα πρέπει, ακόμα, να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα για την ενίσχυση επιχειρήσεων του κοινωνικού τομέα ή του λεγόμενου τρίτου τομέα οικονομικής δραστηριότητας (αναπτυξιακές μη κερδοσκοπικές εταιρίες, επιχειρήσεις παροχής εκ του σύνεγγυς υπηρεσιών), που είναι δύσκολο, λόγω του κοινωνικού χαρακτήρα των δραστηριοτήτων τους, να λειτουργήσουν ανταποδοτικά χωρίς επιχορήγηση. Η ενίσχυση μπορεί να έχει τη μορφή της επιδότησης της απασχόλησης ειδικών κατηγοριών ανέργων, που είναι δύσκολο να απορροφηθούν από τη λοιπή αγορά εργασίας (Γνώμη της Ο.Κ.Ε. για την "Εθνική Έκθεση για την Κοινωνική Προστασία και την Κοινωνική Ένταξη Αθήνα, 30 Αυγούστου 2006).

Κατηγορία Παρεμβάσεων 3: Ενέργειες στήριξης ατόμων που χρήζουν βοήθειας (Στόχος 3)

Με την ολοκλήρωση του θεσμικού, κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου που θα εκπονηθεί στο πλαίσιο της σχετικής συστημικής παρέμβασης και μέχρι 31/12/2010, προβλέπεται η συγχρηματοδότηση της παροχής υπηρεσιών τύπου «Βοήθεια στο Σπίτι» που προσφέρονται μέσω της εξατομικευμένης προσέγγισης, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των εμμέσως ωφελουμένων ατόμων.

Από 01/01/2011, η συγχρηματοδότηση των κοινωνικών υπηρεσιών «Βοήθεια στο σπίτι» θα λήξει. Συγχρόνως, το βιώσιμο σύστημα που θα αναπτυχθεί στο πλαίσιο της σχετικής συστημικής παρέμβασης, θα εφαρμοστεί πλήρως και θα αναλάβει την υποχρέωση της παροχής των κοινωνικών υπηρεσιών «Βοήθεια στο σπίτι».

3.4.4. Αναμενόμενες επιπτώσεις

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα από τις παρεμβάσεις των Αξόνων 4.1, 4.2, 4.3 είναι τα ακόλουθα:

1. Η κοινωνική και εργασιακή ένταξη/επανένταξη ατόμων ευπαθών ομάδων του πληθυσμού που βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό
2. Η πρόληψη του κινδύνου κοινωνικοοικονομικού αποκλεισμού για κατηγορίες ατόμων που προέρχονται ή μεταπίπτουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού
3. Η καταπολέμηση των προκαταλήψεων και των διακρίσεων στον κοινωνικό και εργασιακό πεδίο
4. Η άμβλυνση της κατάστασης φτώχειας σε στοχευμένες κατηγορίες ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού
5. Η αναβάθμιση της συμμετοχής των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού στο σχεδιασμό, τη παρακολούθηση και την εφαρμογή των παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης
6. Η βελτίωση της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής συνοχής των ατόμων που χρήζουν βοήθειας και η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των έμμεσα ωφελούμενων.

3.4.5. Στόχευση σε όρους ομάδων-στόχων/δικαιούχων/τομέων/περιοχών/ειδικών εδαφικών μονάδων

Οι ωφελούμενοι από τις παρεμβάσεις του Άξονα μπορούν να συστηματοποιηθούν στις ακόλουθες ομάδες-στόχους:

- Άτομα προερχόμενα από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού που συμμετέχουν στις ολοκληρωμένες παρεμβάσεις κοινωνικής ένταξης
- Άτομα προερχόμενα από ευπαθείς ομάδες πληθυσμού συγκεκριμένων περιοχών στο πλαίσιο της ανάπτυξης τοπικών σχεδίων κοινωνικής ένταξης
- Άτομα προερχόμενα από ευπαθείς ομάδες πληθυσμού που συμμετέχουν στις οριζόντιες δράσεις

- ενδυνάμωσης-εμφύχωσης και στήριξης
- Οικογένειες και άτομα (ηλικιωμένοι – παιδιά) σε κατάσταση φτώχειας
 - Άτομα με αναπηρίες που συμμετέχουν σε στοχευμένες δράσεις υποστήριξης της εργασιακής ένταξης
 - Εργοδότες και εργαζόμενοι, στους οποίους απευθύνονται οι δράσεις καταπολέμησης των προκαταλήψεων και των διακρίσεων στην αγορά εργασίας
 - Άτομα προερχόμενα από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού που εντάσσονται σε δράσεις κοινωνικής επιχειρηματικότητας
 - Εργαζόμενοι σε δομές στήριξης της κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, σε ΜΚΟ και στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

3.4.6. Ζητήματα Εφαρμογής

- Ωρίμανση των διαδικασιών που αφορούν στη θεσμοθέτηση και ενεργοποίηση του Οργανισμού για την αποτελεσματική παρακολούθηση και εφαρμογή των πολιτικών κοινωνικής ενσωμάτωσης και κοινωνικής προστασίας, Εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Προγράμματος για την κοινωνική υποστήριξη και ένταξη των Τσιγγάνων
- Ολοκλήρωση του θεσμικού, κανονιστικού, διοικητικού και δημοσιονομικού πλαισίου για την ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας

3.4.7. Κρατικές Ενισχύσεις

Στον παρόντα Θεματικό Άξονα θα γίνει χρήση ενισχύσεων με βάση το νέο γενικό απαλλακτικό κανονισμό για την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

3.4.8. Λοιπά ειδικά ζητήματα (Ρήτρα ευελιξίας 10% ΕΚΤ/ΕΤΠΑ, Διαχωρισμός πράξεων επιλέξιμων δυνάμει ΕΓΤΑΑ/ ΕΤΑ)

Στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» δεν θα γίνει χρήση της ρήτρας ευελιξίας (σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ 2 του ΓΚ).

3.4.9. Περιφερειακή διαφοροποίηση της στρατηγικής των Αξόνων Προτεραιότητας 4.1, 4.2 και 4.3 – Δείκτες

Άξονας 4.1: Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης

Ο Άξονας 4.1 περιλαμβάνει δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που απειλούνται ή βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό στις οκτώ (8) Περιφέρειες Σύγκλισης: Κρήτη, Ιόνια Νησιά, Β. Αιγαίο, ΑΜΘ, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δ. Ελλάδα, Πελοπόννησος.

Λαμβάνοντας υπόψη την **Περιφερειακή Στρατηγική του Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού του ΕΣΠΑ 2007-2013** ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις *Πρόληψης και αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και Ολοκληρωμένων δράσεων κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες* δύναται να δοθεί σε Περιφέρειες εκ των ανωτέρω με εξαιρετικά αρνητικά μεγέθη φτώχειας και σημαντικά προβλήματα κοινωνικής ενσωμάτωσης (π.χ Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης), καθώς και σε περιφέρειες που παρουσιάζουν επικινδυνότητα σε θέματα διόγκωσης της φτώχειας (Περιφέρεια Πελοποννήσου).

Αντίστοιχα σε περιφέρειες που δεν υπάρχουν σε τέτοιο μέγεθος προβλήματα ανεργίας, κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας, όπως για παράδειγμα η Περιφέρεια Κρήτης, μπορεί να δοθεί περισσότερη έμφαση σε δράσεις που ενισχύουν την κοινωνική οικονομία και απαιτούν σε ένα βαθμό μια ωριμότητα σε συνεταιριστικού τύπου δράσεις.

Τα έργα που αφορούν τη Δράση 4: *Δράσεις στήριξης ατόμων που χρήζουν βοήθειας, του Άξονα 4.1 (Δομές Βοήθεια στο Σπίτι)* έχουν σαφώς μια διαπεριφερειακή διάσταση που υπαγορεύει η κοινωνική τους αναγκαιότητα. Όμως, στην υλοποίηση πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η ιδιαιτερότητα των ανωτέρω Περιφερειών (επικέντρωση σε περιφέρειες με πολύ χαμηλά ποσοστά απασχόλησης γυναικών-έμμεσα ωφελουμένων από τη δράση, όπως το Βόρειο Αιγαίο και η Δυτική Ελλάδα, καθώς και σε Περιφέρειες με ιδιαίτερα γεωγραφικά χαρακτηριστικά απομόνωσης, όπως η Ήπειρος κλπ)

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Για την παρακολούθηση των δράσεων του Άξονα 4.1 πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι δείκτες αποτελέσματος και εκροών.

Ειδικό Στόχο	α/α	Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Περίοδος αναφοράς/ Πηγή	Τιμή Στόχος 2015**
1 ^{ος} : Προώθηση της κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης των ΕΚΟ (μετανάστες, ΑμεΑ, άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, μακροχρόνια άνεργοι/ες κλπ).	1	E	Αριθμός ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από δράσεις ΕΚΤ (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	15.000	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΟΠΣ	22.500
	2	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (προκατάρτιση, κατάρτιση, ΝΘΕ, ΝΕΕ, STAGE, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις) (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	9%		15%
	3	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία	Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου		
	4	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και βρίσκουν/ παραμένουν σε θέση εργασίας 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία	Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου		
2 ^{ος} : Αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την ένταξη των ΕΚΟ στην αγορά εργασίας	5	E	Πλήθος Δικτυώσεων και Συμπράξεων.	104		Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου
	6	A	Αριθμός ΕΚΟ που ωφελούνται άμεσα από την αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και βρίσκουν θέση εργασίας	-		Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου
3 ^{ος} : Βελτίωση της πρόνοιας για όσους χρήζουν βοήθειας	7	E	Παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ (Αριθμός ΣΥΔ)	0		50 ¹
	8	A	Ποσοστό ωφελομένων από παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ επί του συνόλου των καταγεγραμμένων ΑμεΑ που απειλούνται από ιδρυματισμό	0		10% ²

* E: Εκροών, A: Αποτελέσματος

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

¹ Ο σχετικός δείκτης έχει τιμή βάσης 0, αφού η παρέμβαση αυτή δεν έχει μέχρι τώρα υλοποιηθεί με τα χαρακτηριστικά, που προδιαγράφονται στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο

² Η τιμή -στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης - Σχέδιο Δράσης

Άξονας 4.2: Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου

Ο Άξονας 4.2 περιλαμβάνει δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που απειλούνται ή βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό στις τρεις (3) **Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου**: Αττική, Κεντρική και Δυτική Μακεδονία.

Λόγω της διαφορετικής μορφολογίας των ανωτέρω Περιφερειών από πλευράς των μεγεθών και της δομής της αγοράς εργασίας οι δράσεις του Άξονα 4.2 επιβάλλεται να έχουν μια διαφορετική επιχειρησιακή προσέγγιση από πλευράς σχεδιασμού και χρηματοδοτικής βαρύτητας εντός των συγκεκριμένων Περιφερειών.

Η ανάγκη ενδυνάμωσης των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (Δυτικές Περιοχές) μπορεί να οδηγήσει στο να δοθεί έμφαση σε δράσεις που ενισχύουν σχήματα κοινωνικής οικονομίας στον πρωτογενή τομέα.

Τα αρνητικά μεγέθη της αγοράς εργασίας πρωτίστως στην περιφέρεια **Δυτικής Μακεδονίας** (πολύ χαμηλά ποσοστά απασχόλησης γυναικών, μεγάλο πρόβλημα της μακροχρόνιας ανεργίας που δημιουργεί προϋποθέσεις κοινωνικού αποκλεισμού κλπ) και δευτερευόντως στη περιφέρεια **Κεντρική Μακεδονίας** (μακροχρόνια ανεργία) απαιτούν επίσης μια ιδιαίτερη στόχευση σε *Ολοκληρωμένες δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες (μακροχρόνια ανέργους κλπ) που μπορούν να περιλαμβάνουν ενέργειες για την κινητοποίηση και ενεργοποίησή τους, δηλαδή ενέργειες προκατάρτισης, συμβουλευτικής και υποστήριξης, τοπικά σχέδια κοινωνικής ένταξης κλπ, καθώς και σε Δράσεις στήριξης ατόμων που χρήζουν βοήθειας.*

Η **Περιφέρεια Αττικής** λόγω του μεγάλου πληθυσμιακού μεγέθους ευπαθών κοινωνικά ομάδων και της χωρικής εστίασης τους σε υποβαθμισμένες περιοχές (π.χ Δυτική Αττική) απαιτεί κατά προτεραιότητα δράσεις *Πρόληψης και αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού και Ολοκληρωμένες δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες.* Επίσης απαιτεί στοχευμένες παρεμβάσεις για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη συγκεκριμένων ευάλωτων ομάδων πληθυσμού που στην Αττική σε σχέση με άλλες περιφέρειες έχουν μεγάλη πληθυσμιακή αναφορά (ΑμεΑ, παλιννοστούντες, μετανάστες, πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο, θύματα trafficking, χρήστες και πρώην χρήστες ουσιών, ανήλικοι παραβάτες, φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι, άστεγοι κλπ). Ως παράδειγμα για την ομάδα μεταναστών-παλιννοστούντων αναφέρεται η μεγάλη βαρύτητα που πρέπει να έχουν οι δράσεις εκμάθησης Ελληνικής Γλώσσας που χρήζουν ιδιαίτερης σημασίας για την ένταξη τους στο κοινωνικό σύστημα.

Στην Περιφέρεια Αττικής οι δράσεις που αφορούν ενέργειες σύνδεσης της κατάρτισης με την απασχόληση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους δυναμικούς κλάδους της οικονομίας και να εστιάζονται σε περιοχές με έντονα προβλήματα.

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Για την παρακολούθηση των δράσεων του Άξονα 4.2 πρόκειται να χρησιμοποιηθούν δείκτες αποτελέσματος και εκροών.

Ειδικοί Στόχοι	α/α	Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Περίοδος αναφοράς/ Πηγή	Τιμή Στόχος 2015**
1 ^{ος} : Προώθηση της κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης των ΕΚΟ (μετανάστες, ΑμεΑ, άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, μακροχρόνια άνεργοι/ες κλπ)	1	E	Αριθμός ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από δράσεις ΕΚΤ (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	18.000	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΟΠΣ	26.000
	2	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (προκατάρτιση, κατάρτιση, ΝΘΕ, ΝΕΕ, STAGE, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις) (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	9%		15%
	3	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία		Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου	
	4	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και βρίσκουν/ παραμένουν σε θέση εργασίας 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία		Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου	
2 ^{ος} : Αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την ένταξη των ΕΚΟ στην αγορά εργασίας	5	E	Πλήθος Δικτυώσεων και Συμπράξεων.	104		Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου
	6	A	Αριθμός ΕΚΟ που ωφελούνται άμεσα από την αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και βρίσκουν θέση εργασίας	-		Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου
3 ^{ος} : Βελτίωση της πρόνοιας για όσους χρήζουν βοήθειας	7	E	Παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ (Αριθμός ΣΥΔ)	0		50 ¹
	8	A	Ποσοστό ωφελομένων από παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ επί του συνόλου των καταγεγραμμένων ΑμεΑ που απειλούνται από ιδρυματισμό	0		10% ²

* E: Εκροών, A: Αποτελέσματος

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

¹ Ο σχετικός δείκτης έχει τιμή βάσης 0, αφού η παρέμβαση αυτή δεν έχει μέχρι τώρα υλοποιηθεί με τα χαρακτηριστικά, που προδιαγράφονται στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο

² Η τιμή -στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης - Σχέδιο Δράσης

Άξονας 4.3: Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου

Ο Άξονας 4.3 περιλαμβάνει δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που απειλούνται ή βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό στις δύο (2) **Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου: Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας.**

Παρά τα ενθαρρυντικά οικονομικά μεγέθη που παρουσιάζει η **Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας**, η αγορά εργασίας σε νομαρχιακό επίπεδο χαρακτηρίζεται από εσωτερικές ανισότητες. Η γειτνίαση του Νομού Βοιωτίας με την Αττική και η εγκατάσταση μεγάλων μεταποιητικών μονάδων εισφέρουν σε μεγάλο βαθμό στο περιφερειακό ΑΕΠ. Παρόλα αυτά η Περιφέρεια αυτή κατατάσσεται υψηλά τόσο από πλευράς προβλήματος της μακροχρόνιας ανεργίας, όσο και από πλευράς κινδύνου της φτώχειας ιδίως σε περιοχές της Ενδοχώρας (πχ Ευρυτανία). Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας από αυτήν την άποψη δύναται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις *πρόληψης και αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και Ολοκληρωμένων δράσεων κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες*. Μάλιστα οι δράσεις αυτές δύναται να συνδεθούν με προοπτικές απασχόλησης των ατόμων που προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες σε τομείς και ειδικότητες που θα δημιουργήσει ο σταδιακός εκσυγχρονισμός της μεταποιητικής βάσης της περιφερειακής οικονομίας. Επιπλέον, σημαντική θα είναι η συμβολή των *Δράσεων στήριξης ατόμων που χρήζουν βοήθειας* στην απασχολησιμότητα των γυναικών των δύο Περιφερειών, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ποσοστά απασχόλησης των γυναικών πολύ χαμηλότερα του μέσου όρου της χώρας.

Η **Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου**, λόγω της ιδιαιτερότητας της (πολυδιάσπαση του χώρου) και της μορφολογίας της οικονομίας της που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό, βάλλεται από φαινόμενα που επηρεάζουν την κοινωνική ένταξη και τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Οι συνέπειες της εποχικότητας της κύριας απασχόλησης (τουρισμός), της πολυαπασχόλησης (πρωτογενής και τριτογενής τομέας), της υποαπασχόλησης και ετεροαπασχόλησης, της άδηλης ανεργίας και της υψηλής συμμετοχής των οικονομικών μεταναστών και αλλοδαπών (σε μεγάλο βαθμό κυρίως κατά τη θερινή περίοδο) επηρεάζουν την περιφερειακή αγορά εργασίας η οποία παρουσιάζει ανισορροπίες σε ετήσια βάση.

Η πρόκληση που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια του Νότιου Αιγαίου είναι να διατηρήσει και να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά της μακροπρόθεσμα προκειμένου να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, αυξάνοντας ταυτόχρονα και τα ποσοστά απασχόλησης και προωθώντας τις ίσες ευκαιρίες στο ανθρώπινο δυναμικό της. Οι προοπτικές απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας που προέρχεται από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες δύναται να συνδεθούν με δυναμικούς τομείς, όπως πολιτισμός, τουρισμός, μεταφορές, περιβάλλον στο πλαίσιο *Ολοκληρωμένων δράσεων κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες*, αλλά και με την ενίσχυση δράσεων κοινωνικής οικονομίας.

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Για την παρακολούθηση των δράσεων του Άξονα 4.3 πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι δείκτες αποτελέσματος και εκροών.

Ειδικό Στόχοι	α/α	Ε/Α*	Δείκτης	Τιμή Βάσης 2007	Περίοδος αναφοράς/ Πηγή	Τιμή Στόχος 2015**
1 ^{ος} : Προώθηση της κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης των ΕΚΟ (μετανάστες, ΑμεΑ, άτομα με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, μακροχρόνια άνεργοι/ες κλπ)	1	E	Αριθμός ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από δράσεις ΕΚΤ (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	3.000	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΟΠΣ	5.000
	2	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (προκατάρτιση, κατάρτιση, ΝΘΕ, ΝΕΕ, STAGE, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις) (ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΠΑ)	9%	Στοιχεία 2000-2006, Πηγή ΟΠΣ	15%
	3	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία	Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου		
	4	A	Ποσοστό εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και βρίσκουν/ παραμένουν σε θέση εργασίας 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων ΕΚΟ που αναζητούν εργασία	Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου		
2 ^{ος} : Αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την ένταξη των ΕΚΟ στην αγορά εργασίας	5	E	Πλήθος Δικτυώσεων και Συμπράξεων.	104		Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου
	6	A	Αριθμός ΕΚΟ που ωφελούνται άμεσα από την αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και βρίσκουν θέση εργασίας	-		Κατά την αναθεώρηση του ΕΠ θα προσδιοριστεί η τιμή στόχου
3 ^{ος} : Βελτίωση της πρόνοιας για όσους χρήζουν βοήθειας	7	E	Παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ (Αριθμός ΣΥΔ)	0		50 ¹
	8	A	Ποσοστό ωφελούμενων από παρεμβάσεις πρόληψης ιδρυματισμού ΑμεΑ επί του συνόλου των καταγεγραμμένων ΑμεΑ που απειλούνται από ιδρυματισμό	0		10% ²

* E: Εκροών, A: Αποτελέσματος

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

¹ Ο σχετικός δείκτης έχει τιμή βάσης 0, αφού η παρέμβαση αυτή δεν έχει μέχρι τώρα υλοποιηθεί με τα χαρακτηριστικά, που προδιαγράφονται στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο

² Η τιμή -στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης - Σχέδιο Δράσης

3.5. Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 5, Άξονες Προτεραιότητας 5.1, 5.2, 5.3: «Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας. Ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, και πρόσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού»

3.5.1. Γενική Επισκόπηση

Η φιλοσοφία της Εθνικής Στρατηγικής για την Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη 2007-2013⁴¹ διαπνέει τις πολιτικές υγείας που προωθούνται στη χώρα μας και στοχεύει στη «**μακροχρόνια εξασφάλιση της (υψηλού επιπέδου) υγείας και της ευεξίας του συνόλου του πληθυσμού της χώρας, με ένα οικονομικά βιώσιμο και υψηλής απόδοσης σύστημα υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης**». Οι αξίες πάνω στις οποίες χτίζεται το σύστημα παροχής υπηρεσιών και επομένως η πολιτική που το διέπει αναφέρονται στη ψυχική ευεξία του πληθυσμού, στη σύνδεση σωματικής και ψυχικής υγείας, στην κοινοτική φροντίδα, στη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και στην προσβασιμότητα και την ισονομία όλων σε ένα αξιόπιστο και αποτελεσματικό σύστημα υγείας. Οι προσπάθειες της ελληνικής πολιτείας για τον εκσυγχρονισμό του Συστήματος Υγείας εδραιώνονται σταδιακά με γνώμονα και την ανάπτυξη νέων και καινοτόμων δράσεων που αφορούν σύγχρονα προβλήματα υγείας, όπως τα χρόνια νοσήματα και η αποκατάσταση.

Ο αποτελεσματικός επανασχεδιασμός της εξωνοσοκομειακής φροντίδας και νοσοκομειακής περίθαλψης στη βάση ενός νέου εθνικού χάρτη υγείας, προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες που προκύπτουν από τις μεταβολές που συντελέστηκαν στη σύνθεση του πληθυσμού καθώς και στις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις, πρόκειται να υλοποιηθεί στα πλαίσια των θεσμικών παρεμβάσεων εκσυγχρονισμού του πλαισίου ρύθμισης της δημόσιας δράσης με χρηματοδότηση του ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση.

Στον τομέα της εδραίωσης της μεταρρύθμισης στην Ψυχική Υγεία, οι προσπάθειες της ελληνικής πολιτείας για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας **ψυχιατρικής περίθαλψης** και φροντίδας της ψυχικής υγείας, σύμφωνα και με τις συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, έχουν οδηγήσει σε σταδιακή μεταρρύθμιση του συστήματος. Το πέρασμα από την ασυλική Ψυχιατρική (με τα ιδρυματικού τύπου κλειστά νοσηλευτήρια αποκομμένα από την κοινωνία και – συχνά – από την ίδια τη ζωή), σε μια διαφορετική συνολική προσέγγιση του ψυχικά πάσχοντα, στην κοινοτική – κοινοτική Ψυχιατρική και στην Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση (με την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας), αποτελεί σήμερα γενικώς παραδεκτή εξέλιξη στο χώρο της ψυχικής υγείας. Η ριζική μεταρρύθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών ψυχικής υγείας ξεκίνησε στη χώρα με την ψήφιση του νόμου 1397/83 για το Εθνικό Σύστημα Υγείας. Με την ενεργοποίηση της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης από την τότε ΕΟΚ (Κανονισμός 815/84 συμπεριλαμβανομένων των Προγραμμάτων «Λέρος Ι» και «Λέρος ΙΙ») ξεκίνησε η διαδικασία αποϊδρωματισμού, βελτίωσης των συστημικών νοσηλείας μέσα στα ιδρύματα, προετοιμασίας και μετάβασης των ασθενών σε προστατευμένες ή σχετικά αυτόνομες δομές διαβίωσης στην κοινότητα και δημιουργίας νέων κοινοτικά προσανατολισμένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας που θα υποκαταστήσουν καθολικά τα «ψυχιατρεία – άσυλα». Ο νόμος 2716/99 για την «Ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών ψυχικής υγείας» ήρθε για να καλύψει θεσμικά τις συντελούμενες αλλαγές και να προσδώσει μια νέα δυναμική στη μεταρρύθμιση και κυρίως να αναδείξει την καθολικότητα των νέων θεσμών που αποτελούν η «τομεοποίηση» και οι «κοινωνικοί συνεταιρισμοί».

Η υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα της ψυχικής υγείας διαμορφώνει το όραμα που είναι «*η εδραίωση της συντελούμενης στη χώρα μεταρρύθμισης στον τομέα της ψυχικής υγείας διαμέσου ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την κάλυψη των υφιστάμενων και αναδυόμενων αναγκών για υπηρεσίες ψυχικής υγείας, που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση, θα αποτρέπουν την εμφάνιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και θα υποστηρίζουν την κοινοτική και οικονομική ένταξη των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας*».

Η προσέγγιση στον τομέα της **ψυχικής υγείας** υπηρετεί την ανάπτυξη υπηρεσιών οικονομικά και γεωγραφικά προσβάσιμων που παρέχουν φροντίδα ψυχικής υγείας σε όσους το έχουν ανάγκη με ισονομία και επαρκή ποιότητα, αποτρέπουν την εμφάνιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και υποστηρίζουν την πρόληψη και προαγωγή της ψυχικής υγείας και τη θεραπεία της ψυχικής

⁴¹ Υφίσταται σχετικό Μνημόνιο Συνεργασίας (Memorandum of Understanding of the Ministries of Economy and Finance, Employment and Social Protection, Health and Social Solidarity, regarding the Programming framework and priorities for Health at the Hellenic NSRF 2007-2013, Ιούλιος 2007)

ασθένειας καθώς και την κοινωνική και οικονομική ένταξη των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, μέσω:

- της παροχής υπηρεσιών στην κοινότητα και στους αντίστοιχους Τομείς ψυχικής υγείας στο σύνολο της χώρας,
- της προώθησης των διαδικασιών εργασιακής και κοινωνικής ένταξης των ψυχικά πασχόντων,
- της ανάπτυξης εξωνοσοκομειακών δομών για την ενίσχυση της πρόληψης και τον περιορισμό των εισαγωγών στα ψυχιατρικά νοσοκομεία και τη σταδιακή κατάργηση και μετασχηματισμό των ψυχιατρικών νοσοκομείων,
- της αντιμετώπισης των διακρίσεων, των στερεοτύπων, των προκαταλήψεων, του στιγματισμού των ψυχικά ασθενών και της προάσπισης των κοινωνικών και ατομικών δικαιωμάτων τους,
- της έγκαιρης αντιμετώπισης των νέων, αναδυόμενων ψυχικών διαταραχών, που πλήττουν κυρίως παραγωγικές ηλικίες του πληθυσμού και της αποτροπής της απομόνωσης και της εγκατάλειψης της εργασίας,
- της ολοκληρωμένης και στοχευμένης παροχής υπηρεσιών στα άτομα με ψυχικά προβλήματα έτσι ώστε να διασφαλίζονται οι ευκαιρίες ένταξης ή επανένταξης στην αγορά εργασίας των μελών των οικογενειών τους,
- της πλήρους αξιοποίησης και ενδυνάμωσης του ανθρωπίνου δυναμικού του τομέα της ψυχικής υγείας, αλλά και άλλων συναφών τομέων, καθώς και του εθελοντικού,
- της αναβάθμισης της ποιότητας των υπηρεσιών και των μηχανισμών εφαρμογής πολιτικών ψυχικής υγείας,
- της παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών αντιμετώπισης της νόσου Αλτσχάιμερ,
- της παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών αντιμετώπισης του αυτισμού με έμφαση στα άτομα μέχρι και 18 ετών,
- της υποστήριξης και ενδυνάμωσης των δράσεων των συλλογικών οργάνων των χρηστών των υπηρεσιών ψυχικής υγείας,
- της συνέργιας των παρεμβάσεων με δράσεις της θεματικής προτεραιότητας 4 του ΕΠ ΑΝΑΔ για την αξιοποίηση και ενδυνάμωση των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης όσο και με δράσεις άλλων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και ιδιαίτερα δράσεων που σχετίζονται με την προώθηση νέων τεχνολογιών.

Για την επίτευξη των παραπάνω οι αρμόδιες Ελληνικές Αρχές αναλαμβάνουν τη δέσμευση να εξασφαλίσουν:

- Την πλήρη εφαρμογή του Νόμου για την Ψυχική Υγεία (Νόμος 2716/99), με την έκδοση του συνόλου των Υπουργικών Αποφάσεων και Προεδρικών Διαταγμάτων στα οποία παραπέμπουν εξουσιοδοτικές διατάξεις του Νόμου και ειδικότερα την πλήρη λειτουργία των προβλεπόμενων Οργάνων.
- Την κατάλληλη χρησιμοποίηση και πλήρη και διαρκή λειτουργία όλων των δομών που δημιουργήθηκαν μέσω του Κανονισμού 815/84, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Καταπολέμηση του Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας» (Β΄ ΚΠΣ, 1994-99), καθώς και του Ε.Π. «Υγεία και Πρόνοια» του Β΄ (Ειδική Δράση για το ΨΝΑ) και του Γ΄ ΚΠΣ.
- Τη συνέχιση της λειτουργίας όλων των δομών που πρόκειται να δημιουργηθούν και να ωφεληθούν με συγχρηματοδότηση κατά την έναρξη της λειτουργίας τους στο πλαίσιο της Δ΄ Προγραμματικής Περιόδου και κυρίως αυτών που αποσκοπούν στην ψυχοκοινωνική αποκατάσταση, την πρόληψη της χρονιοποίησης των νέων περιστατικών, την αποκατάσταση των χρόνιων περιστατικών στην κοινότητα, καθώς και των δομών που αποβλέπουν στην εξασφάλιση του συνεχούς της φροντίδας και όλων όσων οδηγούν τελικά στην κατάργηση και στο μετασχηματισμό των Ψυχιατρικών Νοσοκομείων και την κάλυψη των αναγκών περίθαλψης σε κοινοτικές υπηρεσίες.
- Την κατάργηση και μετασχηματισμό όλων των Ψυχιατρικών Νοσοκομείων μέχρι το έτος 2015.
- Τη διατήρηση – στο βαθμό του δυνατού– του προσωπικού που έχει ήδη προσληφθεί στο πλαίσιο της προώθησης της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης και την εξασφάλιση των κατάλληλων διοικητικών/ θεσμικών και οικονομικών ρυθμίσεων προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέχεια χωρίς διακοπή της προσπάθειας και των δράσεων. Την περαιτέρω ανάπτυξη του πλαισίου για άλλους πόρους χρηματοδότησης, παράλληλα με τα ανωτέρω (νοσήλια κλπ).
- Την εμπέδωση και κατοχύρωση των δικαιωμάτων των ασθενών που παραμένουν ακόμη στα ψυχιατρεία και των ασθενών οι οποίοι σταδιακά αποασυλοποιούνται, με τη διασφάλιση όλων των απαιτούμενων προϋποθέσεων για την κατοχύρωση και δυνατότητα άσκησής τους και με την ενεργοποίηση των σχετικών διατάξεων του Ν. 2716/99.
- Τη συμπλήρωση των δράσεων αποασυλοποίησης με ενεργητικές πολιτικές πρόληψης στο επίπεδο της κοινότητας, σε σύνδεση με τη γενικότερη ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και κοινωνικής φροντίδας.

- Την προώθηση της δυναμικής διαδικασίας αποκατάστασης ώστε το σύνολο των ατόμων που αποασυλοποιούνται να εξυπηρετηθούν από υπηρεσίες που απευθύνονται στο σύνολο του πληθυσμού και ικανό ποσοστό αυτών - να ενταχθούν στην ανοικτή αγορά εργασίας (mainstreaming).
- Την ενίσχυση των πολιτικών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.
- Την αύξηση των επενδύσεων σε υλικούς και άυλους πόρους.

Η επίτευξη των παραπάνω δεσμεύσεων εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από δράσεις που δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα Άξονα.

Στον τομέα της ανάπτυξης της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας υγείας του πληθυσμού, η ανάπτυξη των συστημάτων υγείας **διεθνώς** στοχεύει στην αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και την ποιότητα, με κυριότερο εργαλείο τη «μετρήσιμη» αξιολόγηση. Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στα συστήματα υγείας τα τελευταία χρόνια στις αναπτυγμένες κοινωνίες είναι αρκετές (χρηματοδότηση βασισμένη σε κίνητρα σε συνδυασμό με την παροχή από σύγχρονες επιχειρησιακές μονάδες, νέοι τρόποι ανάπτυξης και διοίκησης των ασφαλιστικών φορέων υγείας, στροφή της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Π.Φ.Υ.) σε πιο ολοκληρωμένα λειτουργικά πρότυπα, νοσοκομειακή περίθαλψη και εξωνοσοκομειακή φροντίδα βασισμένη στην εξειδίκευση μέσω της τεκμηρίωσης με στόχο κυρίως τα βασικά - μεγάλα προβλήματα υγείας του πληθυσμού, ενδυνάμωση και συμμετοχή του πολίτη, κ.ο.κ.).

Στη χώρα μας η εφαρμογή του Ν. 1397/83, και οι μετέπειτα εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο με τελευταίο το Ν.3329/2005 αφενός και αφετέρου οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις επέτρεψαν τη σημαντική ανάπτυξη στις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας, με αποτέλεσμα το - σχεδόν - διπλασιασμό των δαπανών υγείας (δημόσιων και ιδιωτικών) που πλησιάζουν σήμερα το 10 % του ΑΕΠ, αλλά και την επέκταση των υποδομών με έμφαση στις δημόσιες υπηρεσίες (Κέντρα Υγείας & Νοσοκομεία).

Υπάρχουν όμως και περιοχές αναγκών, όπου η αποτελεσματικότητα του όλου εγχειρήματος κρίνεται ανεπαρκής σε μια σειρά από θέματα, κυριότερα από τα οποία είναι:

- Αναγκαιότητα ένταξης του συστήματος υγείας στη γενικότερη κοινωνική πολιτική, με απαραίτητες συμφωνίες - συναινέσεις των «κοινωνικών» φορέων στις αντίστοιχες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες.
- Έλλειψη αποτελεσματικής οργάνωσης στον τομέα της χρηματοδότησης.
- Υστέρηση και αποσπασματικότητα στο σχεδιασμό με βάση τις τοπικές ανάγκες.
- Χαμηλή απόδοση των μηχανισμών ελέγχου και αξιολόγησης.
- Έλλειψη οργανωμένου «δικτύου Π.Φ.Υ.» (συμπεριλαμβανομένων και υποδομών αποκατάστασης και βοήθειας στο σπίτι) στα αστικά κέντρα.
- Ανάγκη ανάπτυξης εθνικών (και περιφερειακών) προγραμμάτων σε σημαντικά θέματα δημόσιας υγείας (κάπνισμα, διατροφή, ατυχήματα, πρόληψη καρκίνου και καρδιαγγειακών νοσημάτων, κ.ά.), και αντίστοιχων δομών - υπηρεσιών.
- Περιορισμένη πρόοδος στην εφαρμογή συστημάτων σύγχρονου Management σε όλες τις δημόσιες μονάδες υγείας και περιορισμένη εφαρμογή προγραμμάτων ποιότητας.
- Δυσκολίες στην ανάπτυξη, εξειδίκευση και εφαρμογή των πολιτικών προγραμματισμού και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού.
- Δυσκολία προσαρμογής στα νέα δεδομένα της συνεχώς ανανεούμενης γνώσης, στην έρευνα και την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, είναι αναγκαίο να υπάρξουν κατευθύνσεις και δράσεις, βασισμένες στις ανωτέρω διαπιστώσεις, με εναρμόνιση στις νέες ανάγκες της χώρας, σε σχέση και με τη διεθνή μας συμμετοχή και τη μεταφορά τεχνογνωσίας. Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται στην ενότητα κινούνται προς την κατεύθυνση αυτή και αποσκοπούν να συμβάλλουν στην επίτευξη του γενικού στόχου του άξονα.

Για το σκοπό αυτό, οι αρμόδιες Ελληνικές Αρχές αναλαμβάνουν τη δέσμευση να εξασφαλίσουν στους τομείς ΠΦΥ και Δημόσιας Υγείας τα παρακάτω:

- Την κατάλληλη χρησιμοποίηση και πλήρη και διαρκή λειτουργία όλων των υποδομών που δημιουργήθηκαν μέσω των Κοινοτικών χρηματοδοτήσεων.
- Την εξασφάλιση της λειτουργίας όλων των δομών που πρόκειται να δημιουργηθούν στο πλαίσιο της Δ΄ Προγραμματικής Περιόδου και κυρίως αυτών που σχετίζονται με την ΠΦΥ, την πρόληψη, την αποκατάσταση ιδιαίτερα χρόνιων περιστατικών, καθώς και των δομών που αποβλέπουν στην εξασφάλιση του συνεχούς της φροντίδας και την κάλυψη των αναγκών περίθαλψης σε κοινοτικές υπηρεσίες.
- Τη διατήρηση και συνεχή ενίσχυση - στο βαθμό του δυνατού - και ανάπτυξη του αναγκαίου νοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέχεια χωρίς διακοπή της προσπάθειας και των δράσεων, με έμφαση στην ΠΦΥ, στην επείγουσα

προνοσοκομειακή φροντίδα και νοσοκομειακή περίθαλψη και εξωνοσοκομειακή φροντίδα, καθώς και την αποκατάσταση και βοήθεια στο σπίτι.

- Την εμπέδωση και κατοχύρωση των δικαιωμάτων των ασθενών με τη διασφάλιση όλων των απαιτούμενων προϋποθέσεων για την κατοχύρωση και δυνατότητα άσκησής τους.
- Την εντατικοποίηση των διαδικασιών ανάπτυξης δομών αποκατάστασης και βοήθειας στο σπίτι με έμφαση στους χρονίως πάσχοντες, τα άτομα τρίτης ηλικίας και τα ΑμεΑ.
- Την έγκαιρη και εκτεταμένη εφαρμογή των συστημάτων αξιολόγησης της ποιότητας, πληροφόρησης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.
- Τον εξορθολογισμό της χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση των ελλειμμάτων των νοσοκομείων και την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και αποδοτικότητας του συστήματος υγείας.
- Την επίσπευση της αναδιοργάνωσης των Νοσοκομείων ανά Περιφέρεια και την εξασφάλιση διασύνδεσής τους με τις υπόλοιπες δομές για την εφαρμογή ολοκληρωμένου δικτύου πρωτοβάθμιων (ομάδες οικογενειακών ιατρών), εξωνοσοκομειακών (αστικά κέντρα υγείας) και νοσοκομειακών υπηρεσιών υγείας, αλλά και δημόσιας υγείας. Για τις παρεμβάσεις αυτές θα εκπονηθεί Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης, που θα περιλαμβάνει το σύνολο των δράσεων ανεξαρτήτως αν χρηματοδοτηθούν από το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ ή από εθνικούς πόρους.

Η επιτυχία των παραπάνω δεσμεύσεων εξαρτάται εν μέρει μεταξύ άλλων από δράσεις, που δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα Άξονα.

Στον τομέα της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (ΠΦΥ) εκφράζεται μία στρατηγική που δίνει μεγαλύτερη έμφαση στον τομέα του συστήματος υγείας που αφορά στην πρόληψη, την προαγωγή της υγείας, τις βασικές φροντίδες υγείας προς το σύνολο του πληθυσμού και ορισμένες υπηρεσίες αποκατάστασης και εναλλακτικής φροντίδας υγείας. Ο γενικός στόχος για την πρωτοβάθμια φροντίδα είναι η διατήρηση ενός υψηλού επίπεδου υγείας που θα στηρίζεται στην αναδιάρθρωση των υπηρεσιών αυτών **σε τοπικό επίπεδο**. Η επιτυχία του κοινωνικού και τοπικού προσανατολισμού βοηθά να περιοριστεί στο ελάχιστο η προσφυγή σε νοσοκομειακή περίθαλψη. Οι πρωτοβάθμιες μονάδες λειτουργούν ως το επίκεντρο του όλου συστήματος δεδομένης της στρατηγικής θέσης, της άμεσης και συνεχούς σχέσης τους με τον πληθυσμό. Αυτό το σύστημα για να λειτουργήσει αποτελεσματικά προαπαιτεί όχι μόνο αναβαθμισμένες και καλά οργανωμένες πρωτοβάθμιες υπηρεσίες, αλλά και αμφίδρομη επικοινωνία με τις άλλες εξωνοσοκομειακές και νοσοκομειακές μονάδες, που επιβάλλεται να διαθέτουν εκείνα τα τεχνικά και επιχειρησιακά μέσα ώστε να είναι σε θέση άμεσης ανταπόκρισης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης των παραγόντων που απειλούν την υγεία των πληθυσμών ευθύνης τους. Το ελληνικό σύστημα πρωτοβάθμιας φροντίδας είναι μικτού τύπου και περιλαμβάνει τόσο την άμεση παροχή υπηρεσιών υγείας, όσο και την κάλυψη της ανάγκης για πρόληψη και προαγωγή της υγείας ιδιαίτερα στα χρόνια νοσήματα και την υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής. Το φάσμα των υπηρεσιών πρέπει να διευρυνθεί και συμπληρωθεί περαιτέρω με υπηρεσίες ανοικτής φροντίδας και κυρίως φροντίδας στο σπίτι.

Σημειώνεται ότι το ΕΣΥ δεν έχει ανταποκριθεί επαρκώς στις προσδοκίες του πληθυσμού για αποτελεσματική ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας με έμφαση στην πρόληψη και την προαγωγή της υγείας. Οργανωτικά και λειτουργικά προβλήματα των Κέντρων Υγείας οδήγησαν στο να εστιάζουν κυρίως στην παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας κυρίως και λιγότερο στην πρόληψη και προαγωγή της υγείας.

Αντίστοιχα οι δυσχέρειες και οι ελλείψεις του υφιστάμενου συστήματος Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας διαμορφώνουν τις νέες πολιτικές που έχουν ως όραμα *«τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για καθολική πρόσβαση του πληθυσμού σε ποιοτικές και αξιόπιστες υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας»*.

Οι δράσεις στον τομέα της **Ανάπτυξης της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ)** περιλαμβάνουν:

- την προστασία και προαγωγή της υγείας, καθώς και την πρόληψη ασθενειών,
- τον ανασχεδιασμό, το συντονισμό και την αξιολόγηση των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών υγείας,
- τη βελτίωση, ανάπτυξη και αύξηση των ανθρωπίνων πόρων στις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας,
- την ανάδειξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας σε βασικό πυλώνα των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας,
- την άσκηση ολοκληρωμένης πολιτικής με έμφαση στην πρόληψη, την προαγωγή και την αποκατάσταση της υγείας, ιδιαίτερα στους χρονίως πάσχοντες,
- τη βελτίωση της αποδοτικότητας, της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των παρεχομένων υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας,
- την προώθηση δικτύωσης δύο επιπέδων: Πρώτον, την κάθετη, που αφορά τη δικτύωση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας με τα άλλα επίπεδα υπηρεσιών υγείας και δεύτερον την

- οριζόντια, που αφορά την εσωτερική δικτύωση με άξονα τον οικογενειακό ιατρό (integrated care),
- τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσβασης στις υπηρεσίες της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας των κατοίκων απομακρυσμένων, ορεινών και νησιωτικών περιοχών,
 - τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσβασης στις υπηρεσίες της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας των κατοίκων των αστικών κέντρων κυρίως στις παρεχόμενες κατ' οίκον υπηρεσίες φροντίδας υγείας.

Για την επίτευξη των παραπάνω ειδικών στόχων οι αρμόδιες Ελληνικές Αρχές αναλαμβάνουν εκτός των άλλων και τη δέσμευση να εξασφαλίσουν:

Την έγκαιρη ολοκλήρωση του Θεσμικού πλαισίου που αφορά

- στον οικογενειακό ιατρό,
- στην οριζόντια και κάθετη δικτύωση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας,
- στην αποκέντρωση των υπηρεσιών,
- στις κατ' οίκον υπηρεσίες.

Η επίτευξη της δέσμευσης αυτής εξαρτάται από δράσεις που δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα Άξονα.

Στον τομέα της Δημόσιας Υγείας, η γενικότερη εικόνα εμφανίζει γενικούς δείκτες της υγείας του ελληνικού πληθυσμού που συνηγορούν στο γενικότερο εθνικό στόχο της **μακροχρόνιας εξασφάλισης υψηλού επιπέδου υγείας και της ευεξίας του συνόλου του πληθυσμού της χώρας**. Παρόλα αυτά τα προβλήματα αλλαγής του τρόπου ζωής που συνδυάζονται με την αύξηση των περιστατικών 4-5 ομάδων νόσων (διαβήτης, συγκεκριμένες νεοπλασίες, καρδιολογικά και αναπνευστικά νοσήματα κ.λπ.) οδηγούν στις μελλοντικές προσπάθειες βελτίωσης και ανάπτυξης του συστήματος δημόσιας υγείας με κεντρικό στόχο μια ολοκληρωμένη εθνική και περιφερειακή στρατηγική δημόσιας υγείας, που θα προασπίζει την υγεία του πληθυσμού, θα μειώνει τη θνησιμότητα (ιδιαίτερα την αποφεύξιμη) και τη σχετική νοσηρότητα, μέσω της κοινωνικής και κοινοτικής δράσης.

Οι δράσεις στο τομέα της βελτίωσης και προάσπισης της Δημόσιας Υγείας είναι:

- η παρακολούθηση της υγείας του πληθυσμού, καθώς και των παραγόντων που την επηρεάζουν και την επιβαρύνουν,
- η επιδημιολογική αξιολόγηση και καταγραφή των σημαντικότερων ασθενειών που εμφανίζονται στον ελληνικό πληθυσμό,
- η καταγραφή και βελτίωση του τρόπου ζωής του πληθυσμού, με στόχο την πιο υγιεινή διαβίωση,
- η συνεχής ενημέρωση του πληθυσμού για θέματα υγείας και υγιεινής,
- ο ανασχεδιασμός, ο συντονισμός και η αξιολόγηση των υπηρεσιών δημόσιας υγείας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού,
- η καταγραφή, αξιολόγηση και κάλυψη των βασικών αναγκών υγείας του πληθυσμού,
- η παρακολούθηση και ο έλεγχος των μολυσματικών ασθενειών και η παρεμπόδιση εξάπλωσής τους (αν και όπου εμφανισθούν),
- ο έλεγχος των φυσικών πόρων, των αποβλήτων, της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, κ.λπ., με στόχο την περιβαλλοντική υγεία,
- ο αυξημένος υγειονομικός έλεγχος στις πύλες εισόδου της χώρας και στις περιοχές με αυξημένο τουρισμό από το εξωτερικό,
- η δημιουργία δικτύου υπηρεσιών δημόσιας υγείας που θα καλύπτει αποτελεσματικά όλα τα ανωτέρω, σε συνεργασία υπηρεσιών δημόσιας υγείας (Εργαστήρια Δημόσιας Υγείας στην περιφέρεια, Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας στη νομαρχία, δημοτικές υπηρεσίες) με τις υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και τις αντίστοιχες νοσοκομειακές και εξωνοσοκομειακές του ΕΣΥ,
- ειδικές δράσεις ενδυνάμωσης φορέων, ως προς την ικανότητά απόκρισης σε περιπτώσεις καταστροφών, κατάρτιση/ευαισθητοποίηση λειτουργών υγείας για την αυτοπροστασία τους σε περιπτώσεις καταστροφών, εκπόνηση μελετών και σχεδίων πρόβλεψης και πρόληψης κινδύνων για την δημόσια υγεία.

Για την υλοποίηση των παραπάνω, την εξειδίκευσή των στόχων και τον προγραμματισμό τους συντάσσονται σχετικά σχέδια δράσης, που αφορούν στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας και στη Δημόσια Υγεία τα οποία θα ολοκληρωθούν εντός του τρέχοντος έτους.

Οι παρεμβάσεις του άξονα ολοκληρώνουν το χαρακτήρα τους με την συνέργια του άξονα 4 του Επιχειρησιακού Προγράμματος που αφορά στην Κοινωνική Ενσωμάτωση, με την προώθηση των ωφελουμένων στη συμμετοχή σε κοινωνικούς συνεταιρισμούς και στην προστατευμένη απασχόληση. Στους στόχους του άξονα συνεργούν επίσης, οι υπόλοιποι άξονες του Προγράμματος, άλλα ΕΠ και

τα ΠΕΠ του ΕΣΠΑ με χρηματοδότηση συμπληρωματικών παρεμβάσεων και μέρους των αναγκαίων υποδομών.

3.5.2. Ειδικοί Στόχοι

Ο παρών Άξονας εξειδικεύεται και εξυπηρετείται από ειδικούς στόχους στον τομέα της ψυχικής υγείας, στον τομέα της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, και στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Ο Άξονας συντίθεται από τρεις διακριτές ενότητες παρεμβάσεων. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει πολυδιάστατες παρεμβάσεις για την εδραίωση και την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του τομέα της ψυχικής υγείας. Η δεύτερη και τρίτη ενότητα περιλαμβάνει σειρά παρεμβάσεων που αφορούν, αντίστοιχα, στην ανάπτυξη και διαμόρφωση ενός ενιαίου πλαισίου παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και στην προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του Πληθυσμού.

Οι **ειδικοί στόχοι** που αντιστοιχούν στις τρεις ενότητες είναι οι εξής:

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών ψυχικής υγείας σύμφωνα με τον Εθνικό σχεδιασμό και εδραίωση και ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης. 2. Προώθηση ενός νέου λειτουργικού μοντέλου Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και βελτίωση της υγείας του πληθυσμού μέσω της πρόληψης των αιτιών νοσηρότητας και θνησιμότητας, της προαγωγής της υγείας και της ενημέρωσης του πληθυσμού. 3. Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός των φορέων και των υπηρεσιών δημόσιας υγείας.

3.5.3. Ενδεικτικές κατηγορίες παρεμβάσεων

Για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων των Αξόνων 5.1, 5.2 και 5.3 προβλέπεται η υλοποίηση τριών (3) κατηγοριών παρεμβάσεων με αντίστοιχες δράσεις, οι εξής:

Κατηγορία Παρεμβάσεων 1: Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον τομέα της Ψυχικής Υγείας

Στη συγκεκριμένη Κατηγορία Παρέμβασης προβλέπονται οι εξής δράσεις:

1.1. Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση - Πρόληψη της χρονιοποίησης των νέων περιστατικών - Αποκατάσταση ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας που διαβιούν στην κοινότητα ή σε δομές αποκατάστασης.

Στη συγκεκριμένη δράση προβλέπεται η ανάπτυξη και λειτουργία δομών ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης για άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας που διαβιούν στην κοινότητα και αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο περιθωριοποίησης, ιδρυματισμού και αποκλεισμού από τον κοινωνικό ιστό και την αγορά εργασίας.

Με τη συγκεκριμένη παρέμβαση επιχειρείται η εξασφάλιση των αναγκαίων συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης των ατόμων της ομάδας - στόχου, η δημιουργία προϋποθέσεων διατήρησης ή/και ανάπτυξης ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων και εν τέλει, η βελτίωση της απασχολησιμότητας των ατόμων αυτών.

Ειδικότερα, περιλαμβάνονται ενέργειες όπως ενδεικτικά:

- Ανάπτυξη και λειτουργία ξενώνων, οικοτροφείων και διαμερισμάτων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, ειδικών οικοτροφείων (αυτισμός, Alzheimer κ.λπ) κ.α.
- Ανάπτυξη, ενίσχυση και επέκταση του θεσμού των Φιλοξενουσών - Αναδόχων Οικογενειών.

1.2. Εξασφάλιση του συνεχούς της φροντίδας - Μετασχηματισμός Ψυχιατρικών Νοσοκομείων - Ολοκλήρωση της κάλυψης των αναγκών περίθαλψης σε κοινοτικές δομές.

Στη συγκεκριμένη δράση προβλέπεται η επέκταση και συμπλήρωση του δικτύου των κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας για την κάλυψη των αναγκών του πληθυσμού με όρους ελεύθερης και ισότιμης πρόσβασης.

Με τη συγκεκριμένη δράση επιχειρείται η έγκαιρη αντιμετώπιση των προβλημάτων ψυχικής υγείας, η

εξασφάλιση του συνεχούς της φροντίδας, η περίθαλψη, αλλά και η πρόληψη και προαγωγή της ψυχικής υγείας.

Ειδικότερα, περιλαμβάνονται ενέργειες, που αφορούν στη σύσταση, λειτουργία και υποστήριξη της δράσης δομών ψυχικής υγείας, όπως ενδεικτικά:

- Κέντρα Ψυχικής Υγείας, Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα, Κινητές Μονάδες Ψυχικής Υγείας, Κέντρα Ημέρας - Νοσοκομεία Ημέρας, Ξενώνες Βραχείας Παραμονής,
- Ψυχιατρικά Τμήματα σε Γενικά Νοσοκομεία,
- Προγράμματα "κατ' οίκον νοσηλείας - φροντίδας", ΚοιΣΠΕ κ.α.
- Κέντρα αντιμετώπισης της κρίσης από τη χρήση ναρκωτικών ουσιών, Κέντρα αντιμετώπισης της κρίσης από τη χρήση αλκοόλ

Οι παραπάνω προτεινόμενες δομές αφορούν τόσο στην αντιμετώπιση των ψυχικών διαταραχών, όσο και στην αντιμετώπιση των αναγκών ειδικών ομάδων πληθυσμού (παιδιά, έφηβοι, ηλικιωμένοι, μετανάστες κ.α.).

1.3. Κατάρτιση επαγγελματιών ψυχικής υγείας και στελεχών άλλων τομέων.

Μέσω της συγκεκριμένης δράσης προβλέπεται:

- η ανάπτυξη εξειδικευμένων προγραμμάτων απόκτησης επαγγελματικών δεξιοτήτων και προσόντων τόσο σε ήδη υπηρετούντες και σε νέους επαγγελματίες, που προβλέπεται να απασχοληθούν στις υπηρεσίες ψυχικής υγείας και τις μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, ειδική κατάρτιση ήδη υπηρετούντων και νέου προσωπικού στις παλαιές και νέες δομές και υπηρεσίες ψυχικής υγείας.
- ειδική κατάρτιση προσωπικού παλαιών και νέων δομών για ανάπτυξη υπηρεσιών που απαντούν σε νέες «αναδυόμενες» ανάγκες
- ανάπτυξη και υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης στελεχών Νοσοκομείων για διασυνδεδεμένη ψυχιατρική και συμβουλευτική, στελεχών κοινωνικών υπηρεσιών της Τ.Α., καθώς και στελεχών μονάδων κοινωνικής αλληλεγγύης και φροντίδας για τη διαχείριση περιστατικών με ψυχικές διαταραχές, εκπαιδευτικών Α' βάρθμιας και Β' βάρθμιας εκπαίδευσης στην πρόληψη της ψυχικής υγείας, εκπαιδευτών για την υποστήριξη-ψυχοεκπαίδευση οικογενειών ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, μελών οικογενειών, εθελοντών και υποψηφίων αναδόχων - φιλοξενουσών οικογενειών ατόμων με προβλήματα ψ.υ., κλπ.
- Ανάπτυξη και υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης φροντιστών ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, άνοιας, αυτισμού κ.α.

1.4. Ανάπτυξη και υλοποίηση οριζόντιων και διατομεακών προγραμμάτων πρόληψης των διαταραχών σε επιλεγμένους πληθυσμούς «υψηλού κινδύνου», προαγωγής της ψυχικής υγείας, κινητοποίησης εθελοντών, ενίσχυσης της συλλογικής έκφρασης των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας και συνηγορίας, ενημέρωσης- εκπαίδευσης του κοινού και καταπολέμησης του στίγματος και των προκαταλήψεων.

Η διατομεακή συνεργασία στον τομέα της ψυχικής υγείας και της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης αποτελεί βασική παράμετρο για την επίτευξη θετικών εκβάσεων. Έτσι, στο συγκεκριμένο πεδίο προβλέπονται ενέργειες που αφορούν στην ανάπτυξη εξειδικευμένων προγραμμάτων, που ενσωματώνουν αυξημένη προστιθέμενη αξία επαγγελματιών ψυχικής υγείας και ομάδων επαγγελματιών από τη μια και συσσωρευμένη εμπειρία και τεχνογνωσία εφαρμογής από την άλλη.

Με την ανάπτυξη και εφαρμογή των εξειδικευμένων αυτών προγραμμάτων επιτυγχάνεται η ενημέρωση, κινητοποίηση και συμμετοχική δράση ευρύτερων κοινωνικών πόρων σε πεδία όπως η προαγωγή της ψυχικής υγείας, η αποτροπή της περιθωριοποίησης των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, η προάσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων μειονεκτούντων ατόμων και η καταπολέμηση του στιγματισμού της ψυχικής νόσου.

Ειδικότερα, περιλαμβάνονται ενέργειες, όπως:

- Προγράμματα πρόληψης των διαταραχών σε ειδικούς πληθυσμούς, όπως μαθητές, ηλικιωμένοι, μετανάστες κλπ, προγράμματα προαγωγής της ψυχικής υγείας.
- Προγράμματα κινητοποίησης εθελοντών και προγράμματα καταπολέμησης του κοινωνικού στίγματος και των προκαταλήψεων.
- Προγράμματα ενίσχυσης της συλλογικής έκφρασης των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας και της συνηγορίας.

1.5. Παρακολούθηση, προτυποποίηση, αξιολόγηση και πιστοποίηση υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Η εδραίωση και ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης στον τομέα της ψυχικής υγείας και η διασφάλιση των

μέχρι σήμερα θετικών αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων προϋποθέτουν τη συνεχή παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την πιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Τα παραδείγματα «καλής» πρακτικής στον τομέα της διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας των μονάδων ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, που επιχειρήθηκε -σε πιλοτικό επίπεδο- κατά τη διάρκεια της Γ' προγραμματικής περιόδου, αναδεικνύουν την αναγκαιότητα πλήρους εφαρμογής τους, σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Επιπροσθέτως, ο σχεδιασμός των υπηρεσιών που απαντούν σε διαρκώς διευρυνόμενα προβλήματα ψυχικής υγείας προϋποθέτει την αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων έρευνας, προκειμένου να ανατροφοδοτείται με τεκμηριωμένα στοιχεία.

Ενδεικτικές δράσεις στο πεδίο αυτό είναι:

- Η ανάπτυξη και αξιοποίηση συστημάτων, Παρατηρητηρίων και μηχανισμών για: Σχεδιασμό δράσεων για την ψυχική υγεία, επιδημιολογική έρευνα και καταγραφή των ψυχικών διαταραχών, έρευνα και καταγραφή της «κοινωνιολογίας» των ψυχικών ασθενειών και των παραμέτρων αυτών, καταγραφή και έρευνα υπηρεσιών ψυχικής υγείας κλπ.
- Εφαρμογή δεικτών ποιότητας και προτύπων.
- Αξιολόγηση υπηρεσιών ψυχικής υγείας

Επισημαίνεται ότι ενέργειες που αφορούν στην ψηφιοποίηση των διαδικασιών (π.χ. σχεδιασμός και πιλοτικές εφαρμογές χρήσης ηλεκτρονικού φακέλου ψυχικά ασθενούς) έχουν άμεση συνέργια με το ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση».

1.6. Διοικητική, λειτουργική και επιστημονική υποστήριξη των Τομεακών Επιτροπών Ψυχικής Υγείας για την προώθηση του θεσμού και τη στήριξη του έργου τους.

Η συγκρότηση Τομεακών Επιτροπών Ψυχικής Υγείας με στόχο την «τομεακή προσέγγιση» του ζητήματος, αποτελούν βασικά εργαλεία ανάπτυξης του δικτύου των κοινοτικών δομών ψυχικής υγείας. Η θεσμοθέτηση τους με το Ν. 2716/99 αν και επέδρασε καταλυτικά, δεν έχει μέχρι σήμερα αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η βασική αιτία είναι ότι μέχρι σήμερα οι Τομεακές Επιτροπές δεν έχουν αποκτήσει τα κατάλληλα επιστημονικά εργαλεία και τη διοικητική και οργανωτική υποστήριξη. Το γεγονός αυτό συνηγορεί υπέρ της ανάπτυξης παρεμβάσεων για την επιστημονική, τεχνική και διοικητική υποστήριξη της λειτουργίας, όπως οι ακόλουθες προτεινόμενες ενέργειες:

- Επεξεργασία και προώθηση βελτιωτικών ρυθμίσεων θεσμικού χαρακτήρα για την αποδοτικότερη λειτουργία των Τομεακών Επιτροπών Ψυχικής Υγείας και την πληρέστερη εναρμόνισή τους με την λειτουργία των ΔΥΠΕ
- Διοικητική - στελεχιακή υποστήριξη.
- Τεχνική και επιστημονική υποστήριξη.

1.7. Υποστήριξη της αποτελεσματικότητας, της βιωσιμότητας και του ποιοτικού χαρακτήρα των παρεμβάσεων για την εδραίωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης

Οι παρεμβάσεις, που επιχειρήθηκαν σε προηγούμενες φάσεις της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης είχαν χαρακτηριστικά ευρείας κλίμακας αλλαγών, σύνθετων έργων και διαδικασιών, εμπλοκής πολλών και διαφορετικών φορέων και υπηρεσιών. Η διευθέτηση των σοβαρών ζητημάτων που ανέκυψαν επιχειρήθηκε να αντιμετωπισθεί και με την ανάπτυξη μηχανισμών (Μονάδες υποστήριξης και παρακολούθησης) οι οποίοι για την συμμετοχή τους στην υλοποίηση των φάσεων του Προγράμματος αξιολογήθηκαν θετικά κατ' επανάληψη από ομάδες αξιολογητών, εθνικές και κοινοτικές αρχές.

Στην παρούσα φάση η πολυπλοκότητα των παρεμβάσεων εμφανίζει επιπλέον τα εξής χαρακτηριστικά:

- μεγέθυνση του φυσικού αντικείμενου του Προγράμματος,
- εισαγωγή νέων διευρυνόμενων απαιτητικών παρεμβάσεων (προτυποποίηση, αξιολόγηση, διασφάλιση ποιότητας, έρευνες κ.α.),
- διασπορά των παρεμβάσεων που αναφέρονται στο χώρο της ψυχικής υγείας σε ευρύ φάσμα Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων,
- μετατόπιση του βάρους των παρεμβάσεων από την ανάπτυξη υπηρεσιών, αποϊδρυματισμού σε μεγάλο και ευρέως φάσματος αριθμό κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας,

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά συνηγορούν στην ανάληψη δράσης που αφορά στην ανάπτυξη συστημάτων και μηχανισμών τεχνικής και επιστημονικής στήριξης των φορέων σχεδιασμού, παρακολούθησης και εφαρμογής των παρεμβάσεων στον τομέα της ψυχικής υγείας.

Μετά την υλοποίηση των παραπάνω δράσεων αναμένεται επίτευξη επιπέδου κάλυψης του πληθυσμού σε πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας τουλάχιστον στον

ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η ακριβής ποσοτικοποίηση του σχετικού δείκτη θα προκύψει για την επιλέξιμη περιοχή με την ολοκλήρωση της αναθεώρησης του Σχεδίου Δράσης ΨΥΧΑΡΓΩ Β΄ΦΑΣΗ.

Κατηγορία Παρεμβάσεων 2: Ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων

2.1. Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ)

- Ανάπτυξη και ολοκλήρωση μονάδων ΠΦΥ και Δικτύου ΠΦΥ με κέντρο αναφοράς τον Οικογενειακό Ιατρό με τη συνεργασία δημόσιου – ιδιωτικού τομέα, επιτελικός μηχανισμός και αρχικές πιλοτικές εφαρμογές, διασύνδεση ΠΦΥ με υπηρεσίες νοσοκομειακής περίθαλψης καθώς και Δημόσιας Υγείας, δημιουργία Μονάδας Υποστήριξης των φορέων που εμπλέκονται στο σύστημα ΠΦΥ, ενδυνάμωση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη τοπικών δικτύων ΠΦΥ.
- Διασφάλιση ποιότητας με ανάπτυξη προγραμμάτων διαπίστευσης και πιστοποίησης όλων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων ή ατόμων που παρέχουν ΠΦΥ
- Σχεδιασμός ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων στην ΠΦΥ με την ποσοτική και ποιοτική βελτίωσή του, καθώς και διασύνδεση με τον ιδιωτικό τομέα, ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων.
- Αξιολόγηση της υπάρχουσας τεχνολογίας στην ΠΦΥ τόσο στο κτιριακό, όσο κυρίως στον εξοπλιστικό τομέα.
- Προγράμματα προαγωγής υγείας και πρόληψης σε επιλεγμένες ομάδες πληθυσμού, υποστήριξη της πληροφόρησης και της ενημέρωσης του πληθυσμού μέσω ανάπτυξης σύγχρονων μέσων και συστημάτων πληροφορικής τεχνολογίας

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω δράσεων, αναμένεται μετά το τέλος της επιλέξιμης περιόδου τουλάχιστον το ήμισυ των Μονάδων ΠΦΥ να λειτουργούν σε δίκτυο σε οριζόντιο ή κάθετο επίπεδο. Για τις περιοχές- στόχο, ο αντίστοιχος δείκτης αποτελέσματος θα ποσοτικοποιηθεί με την ολοκλήρωση του Σχεδίου Δράσης για την ΠΦΥ.

Κατηγορία Παρεμβάσεων 3: Προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων

3.1 Δημόσια Υγεία

- Αναδιοργάνωση και ενίσχυση της ικανότητας φορέων δημόσιας υγείας και διασύνδεσή τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, δημιουργώντας δίκτυο για την επιδημιολογική παρακολούθηση και ελέγχου των ασθενειών και απειλών για την υγεία του πληθυσμού, παρεμβάσεις πρόληψης αλλά και για την συντονισμένη ανταπόκρισή τους, δημιουργία ανεξάρτητης υπηρεσίας με αντικείμενο την έρευνα και αξιολόγηση των υπηρεσιών της Δημόσιας Υγείας κλπ.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή κοινών προτύπων για εργαστήρια και κέντρα αναφοράς προκειμένου, ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος πιστοποίησης των εργαστηρίων Δημόσιας Υγείας. Στοχευμένες ενέργειες διασφάλισης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας.
- Κατάρτιση, εφαρμογή, αξιολόγηση και αναθεώρηση σχεδίων δράσεων για την αντιμετώπιση αναγκών, καθώς και για την διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των φορέων, ανάπτυξη και υλοποίηση Επιδημιολογικών Ερευνών.
- Αναβάθμιση δεξιοτήτων εργαζομένων και νεοπροσλαμβανομένων επαγγελματιών του τομέα σε εξειδικευμένα αντικείμενα.
- Παροχή υποστήριξης για ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης /ευαισθητοποίησης του κοινού σε θέματα δημόσιας υγείας, όπως ενδεικτικά: στοματική υγεία για παιδιά και εφήβους, καταπολέμηση της παχυσαρκίας των παιδιών και των νέων μητέρων, του καπνίσματος στις νέες ηλικίες, καταπολέμησης του αλκοολισμού και εξαρτησιογόνων ουσιών κυρίως στις νέες ηλικίες.
- Δράσεις διασύνδεσης των Υπηρεσιών της Δημόσιας Υγείας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των απορριμμάτων, της προστασίας του περιβάλλοντος και υγιεινολογικών συνθηκών των κοινόχρηστων δημόσιων χώρων άθλησης και ψυχαγωγίας,
- Ειδικές δράσεις ενδυνάμωσης φορέων, ως προς την ικανότητά απόκρισης σε περιπτώσεις καταστροφών, κατάρτιση/ευαισθητοποίηση λειτουργών υγείας για την αυτοπροστασία τους σε περιπτώσεις καταστροφών, εκπόνηση μελετών και σχεδίων πρόβλεψης και πρόληψης κινδύνων για την δημόσια υγεία.

Ως άμεσο αποτέλεσμα της υλοποίησης των δράσεων του παρόντος άξονα αναμένεται ένας αριθμός εργαστηρίων και κέντρων που συμμετέχουν σε ενέργειες διαπίστευσης, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του άξονα 5, να διαπιστευθούν και επομένως να εξασφαλίσουν βελτίωση της ποιότητας προς όφελος της διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας.

3.5.4. Αναμενόμενες Επιπτώσεις

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα των προτεινόμενων παρεμβάσεων των Αξόνων 5.1, 5.2, 5.3 σε ό,τι αφορά την εδραίωση της μεταρρύθμισης στον τομέα της ψυχικής υγείας κατηγοριοποιούνται ως εξής:

Για τα άμεσα ωφελούμενα άτομα:

- Επίτευξη υψηλού βαθμού κοινωνικής ενσωμάτωσης και (επαν)ένταξης τους στην αγορά εργασίας, διαμέσου παρεμβάσεων που αφορούν στην εξυπηρέτηση, στη φροντίδα και στην κάλυψη των αναγκών υγείας και αυτόνομης ή υποστηριζόμενης διαβίωσής τους, την έγκαιρη αντιμετώπιση και την αποτροπή της χρονιοποίησης και του ιδρυματισμού τους.
- Επίτευξη υψηλού βαθμού αυτονομίας και κοινωνικο-οικονομικής δραστηριότητας διαμέσου παρεμβάσεων ανάκτησης βασικών κοινωνικών, εργασιακών και ατομικών δεξιοτήτων και παρεμβάσεων που αφορούν στην προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, στη συνηγορία και την αλληλέγγυα φροντίδα.
- Ελαχιστοποίηση ή/και εξάλειψη των κινδύνων απομάκρυνσης και αποκλεισμού των ατόμων με πρωτογενή ή δευτερογενή προβλήματα ψυχικής υγείας από την αγορά εργασίας και η μεγιστοποίηση των ευκαιριών αξιοπρεπούς διαβίωσης αυτών μέσα στο οικογενειακό, κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον τους, διαμέσου παρεμβάσεων έγκαιρης αντιμετώπισης των διαταραχών και των επιπτώσεών τους.
- Μείωση και εξάλειψη των προβλημάτων που δημιουργούν το στίγμα, οι διακρίσεις και τα αρνητικά κοινωνικά στερεότυπα.

Οι επιπτώσεις αυτές γίνονται κυρίως ορατές σε άτομα που ζουν σε ιδρυματικό περιβάλλον (πρωτογενή ή δευτερογενή προβλήματα ψυχικής υγείας, αυτισμό, βαριά νοητική στέρση κ.λ.π.) αλλά και ομάδες ατόμων που ζουν σε οικογενειακό περιβάλλον και αντιμετωπίζουν κίνδυνο εγκλεισμού σε ιδρύματα κλειστής φροντίδας. Ειδικότερα οι επιπτώσεις αυτές διακρίνονται:

Για τις οικογένειες και τους φροντιστές των ατόμων με προβλήματα πρωτογενή ή δευτερογενή προβλήματα ψυχικής υγείας:

- Επίτευξη υψηλού βαθμού αποφόρτισης των οικογενειών και των φροντιστών των ατόμων με πρωτογενή ή δευτερογενή προβλήματα ψυχικής υγείας – και ιδιαίτερα των γυναικών– ώστε να παραμείνουν ενεργοί πολίτες στο κοινωνικό και εργασιακό πεδίο.
- Απόκτηση δεξιοτήτων αποτελεσματικής αντιμετώπισης του «φορτίου φροντίδας» των ατόμων με πρωτογενή ή δευτερογενή προβλήματα ψυχικής υγείας και δι’ αυτού του τρόπου η συμβολή των οικογενειών και των φροντιστών στην έκβαση των παρεμβάσεων, την ενδυνάμωση και την κινητοποίηση των ασθενών – συγγενών τους.

Για το ανθρώπινο κεφάλαιο του τομέα:

- Βελτιστοποίηση της συμμετοχής των επαγγελματιών, αλλά και στελεχών άλλων τομέων και εθελοντών, στις παρεμβάσεις για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση με όρους αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας
- Δημιουργία ή/ και διατήρηση 5.000 θέσεων εργασίας.

Για την κοινωνία ευρύτερα:

- Ενίσχυση της πρόληψης και της προαγωγής υγείας, βελτίωση των όρων και προϋποθέσεων αποδοχής της διαφορετικότητας και εν τέλει διεύρυνση της κοινωνικής συνοχής.
- Βελτίωση των προϋποθέσεων συνολικής ευεξίας των ατόμων και της κοινωνίας.
- Βελτίωση των δεικτών νοσηρότητας του πληθυσμού, της θετικής έκβασης των παρεμβάσεων και μείωση των δεικτών επιπολασμού των νόσων.
- Αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών.
- Απαρτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και δικτύωσή τους με την δευτεροβάθμια περίθαλψη.

3.5.5. Ομάδες - στόχοι

Οι ωφελούμενοι των παρεμβάσεων των Αξόνων 5.1, 5.2, 5.3 είναι:

- Άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας που διαβιούν στην κοινότητα
- ασυλικοί ασθενείς με μακρόχρονη νοσηλεία
- μέλη οικογενειών και φροντιστές ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας
- επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στο τομέα
- εθελοντές που δραστηριοποιούνται στον τομέα και
- ο ευρύτερος πληθυσμός των χρηστών του συστήματος υγείας

3.5.6. Ζητήματα εφαρμογής

Αρχή Εφαρμογής των παρεμβάσεων που προβλέπονται στο συγκεκριμένο Θεματικό Άξονα Προτεραιότητας είναι το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΥΓΚΑ).

Η ψυχιατρική μεταρρύθμιση υλοποιείται με βάση ένα μακροχρόνιο και επαρκώς θεσμοθετημένο σχέδιο δράσης. Τα ζητήματα εφαρμογής που αναδεικνύονται στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο διατυπώνονται εν συντομία ως εξής:

- Έκδοση κανονιστικών αποφάσεων για την οργάνωση και λειτουργία των κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- Θεσμοθέτηση των διαδικασιών παρακολούθησης, αξιολόγησης, διασφάλισης της ποιότητας και πιστοποίησης των υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- Διασφάλιση των διαδικασιών συντονισμού και εφαρμογής των επιχειρούμενων παρεμβάσεων σε Τομεακό, Διατομεακό και Περιφερειακό επίπεδο.
- Συσχέτιση των προτεινόμενων παρεμβάσεων του Άξονα 5, σε ό,τι αφορά την εδραίωση της μεταρρύθμισης στον τομέα της ψυχικής υγείας, σε παρεμβάσεις όλων των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που αφορούν στην ανάπτυξη των αντίστοιχων υποδομών.
- Συσχέτιση των επιχειρούμενων παρεμβάσεων του τομέα ψυχικής υγείας με την παρέμβαση του Άξονα 4, που αφορά στην κοινωνική επιχειρηματική δραστηριότητα των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης του άρθ. 12 του Ν.2716/99 και επίτευξη συνέργιας επ' ωφελεία των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας.
- Έγκαιρη ολοκλήρωση των διαδικασιών της 2ης αναθεώρησης του Προγράμματος «Ψυχιαργώς».
- Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων προγραμματισμού, παρακολούθησης, διαχείρισης και αξιολόγησης στην Ειδική Υπηρεσία του ΥΓΚΑ για τις παρεμβάσεις του Άξονα 4 του ΕΠ
- Συγκρότηση Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής και Συντονισμού Προγραμμάτων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης του ΥΓΚΑ για την υλοποίηση μεγάλου τμήματος των παρεμβάσεων ή/και το συντονισμό των έργων της μεταρρύθμισης που θα υλοποιούνται από τους εποπτευόμενους του Υπουργείου φορείς και υπηρεσίες και χρηματοδοτούνται από διαφορετικά ΠΕΠ και ΕΠ.
- Παρεμβάσεις σε θεσμικό και λειτουργικό επίπεδο σε Υπηρεσίες του ΥΓΚΑ και τους εποπτευόμενους Οργανισμούς για τη διευκόλυνση της υλοποίησης των παρεμβάσεων.
- Υπογραφή Μνημονίων Συνεργασίας με τομεακά Υπουργεία και Περιφέρειες – συντονιστές Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Δ' ΠΠ, για τη χρηματοδότηση των παρεμβάσεων του ΥΓΚΑ, που θα χρηματοδοτηθούν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, μέσω των λοιπών προγραμμάτων.

Οι κυριότεροι εμπλεκόμενοι φορείς στην υλοποίηση των παρεμβάσεων του Άξονα ενδεικτικά είναι το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και οι εποπτευόμενοι από αυτό φορείς, ΝΠΙΔ, ΚοιΣΠΕ, επιστημονικές ενώσεις, φορείς – ενώσεις νομικών ή/και φυσικών προσώπων, πανεπιστημιακοί και ερευνητικοί φορείς, ΜΚΟ, φορείς και εταιρείες της Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, φορείς του τομέα της κοινωνικής οικονομίας κλπ.

3.5.7. Κρατικές Ενισχύσεις

Στους παρόντες Άξονες Προτεραιότητας δεν προβλέπεται η χρήση κρατικών ενισχύσεων.

3.5.8. Λοιπά ειδικά ζητήματα (Ρήτρα ευελιξίας 10% ΕΚΤ/ΕΤΠΑ, Διαχωρισμός πράξεων επιλέξιμων δυνάμει ΕΓΤΑΑ/ ΕΤΑ)

Στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» δεν θα γίνει χρήση της ρήτρας ευελιξίας (σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ 2 του ΓΚ).

3.5.9. Περιφερειακή διαφοροποίηση των Αξόνων 5.1, 5.2, 5.3 - Δείκτες

Άξονας 5.1: Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, Ανάπτυξη της Α΄θμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης

Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι / Αναμενόμενα Αποτελέσματα των παρεμβάσεων
--

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται στοιχεία του πλήθους των υπό χρηματοδότηση παρεμβάσεων στον **Άξονα 5.1**.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ε/Α*	ΔΕΙΚΤΕΣ	Τιμή Βάσης	ΣΤΟΧΟΣ 2015
1 ^{ος} Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών ψυχικής υγείας σύμφωνα με τον Εθνικό σχεδιασμό, edραίωση και ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης.	E	Λειτουργία νέων δομών ψυχ. υγείας στην κοινότητα ¹	51	84
	E	Πλήθος στελεχών ψυχικής υγείας συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης ²	2.600	2.300
	E	Λειτουργία νέων ή επεκτεινόμενων Ψυχιατρικών Τμημάτων σε γενικά νοσοκομεία ³	12	16
	A	Ποσοστό πληθυσμού, που καλύπτεται με πρωτοβάθμιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην κοινότητα ⁴	28%	50%
	E	Πλήθος θέσεων εργασίας, που συγχρηματοδοτούνται ⁵	2.000	2.200
2 ^{ος} Προώθηση ενός νέου λειτουργικού μοντέλου Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και βελτίωση της υγείας του πληθυσμού μέσω της πρόληψης των αιτιών νοσηρότητας και θνησιμότητας, της προαγωγής της υγείας και της ενημέρωσης του πληθυσμού.	E	Δικτύωση Μονάδων ΠΦΥ (πλήθος δικτύων) ⁶	0	-
	E	Σχέδια προτύπων ποιότητας και προγραμμάτων διαπίστευσης φορέων που παρέχουν ΠΦΥ ⁷	0	-
	A	Ποσοστό Μονάδων ΠΦΥ, που λειτουργούν σε δίκτυο ⁸	0	50%
3 ^{ος} Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός των φορέων και των υπηρεσιών δημόσιας υγείας.	E	Εργαστήρια και κέντρα που συμμετέχουν σε ενέργειες διαπίστευσης (πλήθος) ⁹	0	-
	E	Προγράμματα ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του κοινού για την προάσπιση της δημόσιας υγείας (αγωγή υγείας) ¹⁰	7	9
	A	Ποσοστό ειδικών ομάδων πληθυσμού- (νέοι έως 25 ετών και γυναίκες) ως προς το σύνολο των του πληθυσμού, που έγινε αποδέκτης προγράμματος ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης (αγωγής υγείας)	0%	40%
	A	Εργαστήρια και κέντρα που διαπιστεύονται (πλήθος) ¹¹	0	-

*E: Εκρών, A: Αποτέλεσματος

Παραδοχές- Παρατηρήσεις

(1) Στο δείκτη προσμετρώνται οι δομές πρόληψης και πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αντιμετώπισης της ψυχικής ασθένειας, που πρόκειται να υλοποιηθούν στην περιοχή αναφοράς. Η παρέμβαση αφορά την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των προτεινόμενων δομών στην περίοδο εκκίνησής τους (start – up) με περίοδο χρηματοδότησης μέγιστης διάρκειας 24 μηνών. Η διατήρηση χωρίς διακοπή της λειτουργίας των δομών και υπηρεσιών που ωφελούνται από συγχρηματοδότηση κατά την έναρξη λειτουργίας τους βαρύνει τους Εθνικούς πόρους. Η τιμή βάσης είναι το σύνολο των υπάρχουσών δομών. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις άλλων ΕΠ.

2) Η τιμή βάσης αφορά στην κατάρτιση στελεχών δομών ψυχικής υγείας κατά την υλοποίηση του Μέτρου 2.4 του ΕΠ Υγεία- Πρόνοια 2000-2006.

(3) Τα Ψυχιατρικά τμήματα αφορούν ειδικές κλινικές, που δημιουργούνται ή επεκτείνονται σε Γενικά Νοσοκομεία της περιοχής αναφοράς. Η παρέμβαση αφορά την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των προτεινόμενων δομών στην περίοδο εκκίνησής τους (start – up) με περίοδο χρηματοδότησης μέγιστης διάρκειας 24 μηνών. Ο δείκτης καταμετρά τόσο τα Ψυχιατρικά Τμήματα ενηλίκων, όσο και τα αντίστοιχα των εφήβων και των παιδών, λαμβάνοντας υπόψη μέση δυναμικότητα 20 κλίνες ανά τμήμα. Η τιμή βάσης είναι το σύνολο των υπάρχουσών δομών στην περιοχή αναφοράς. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις άλλων ΕΠ .

(4) Ο δείκτης λαμβάνει υπόψη την κάλυψη του πληθυσμού, όπως προκύπτει από την προτυποποίηση των δομών στην κοινότητα. Η τιμή στόχος αφορά την πρόσθετη κάλυψη, που επιτυγχάνεται από την λειτουργία των νέων δομών, οι οποίες συγχρηματοδοτήθηκαν από τον παρόντα άξονα στην περιοχή αναφοράς. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις και άλλων ΕΠ.

(5) Ο δείκτης αφορά στις νέες ή διατηρούμενες θέσεις εργασίας στις δομές της ψυχικής υγείας στην κοινότητα, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του παρόντος άξονα. Η τιμή βάσης του δείκτη αφορά τις θέσεις εργασίας σε δομές, που έχουν δημιουργηθεί ή διατηρηθεί κατά την υλοποίηση του Άξονα 2 του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια 2000-2006.

(6) Ο δείκτης προέρχεται λαμβάνοντας υπόψη:

- Μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (ΠΦΥ) είναι τα κέντρα υγείας, αστικά κέντρα υγείας, πολυιατρεία, αγροτικά ιατρεία, δημοτικά ιατρεία, οικογενειακοί ιατροί κλπ
- Η δικτύωση (κάθετη και οριζόντια) αφορά σε λειτουργική και συστημική ενοποίηση των επιμέρους μονάδων σε ένα συνεχές σύνολο.
- Πρόκειται για μια νέου τύπου παρέμβαση χωρίς εμπειρία και συνεπώς με μηδενική τιμή βάσης. Η τιμή –στόχος περιλαμβάνει τόσο τις κάθετες όσο και τις οριζόντιες δικτυώσεις και θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την ΠΦΥ μέχρι το τέλος του 2008.

(7) Πρόκειται για έργο εθνικής εμβέλειας και για αυτό οι τιμές βάσης και στόχου είναι κοινές ανά ομάδα Περιφερειών και δεν αθροίζονται.

(8) Ο δείκτης αφορά στις υφιστάμενες δομές ΠΦΥ, που λειτουργούν στην περιοχή αναφοράς.

(9) Πρόκειται για μια νέου τύπου παρέμβαση εθνικής εμβέλειας, χωρίς εμπειρία και συνεπώς με μηδενική τιμή βάσης. Η τιμή –στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την Δημόσια Υγεία μέχρι το τέλος του 2008. Η διαπίστευση της λειτουργίας των εργαστηρίων σχετίζεται με την διασφάλιση της δημόσιας υγείας.

(10) Πρόκειται για έργο εθνικής εμβέλειας και για αυτό οι τιμές βάσης και στόχου είναι κοινές ανά ομάδα Περιφερειών και δεν αθροίζονται. Ο προσδιορισμός του δείκτη πραγματοποιείται με βάση την εμπειρία αντίστοιχων έργων ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του Γ'ΚΠΣ. Ο ακριβής προσδιορισμός των θεματικών και πληθυσμών-στόχου ανά πρόγραμμα θα προσδιοριστεί στο πλαίσιο της Μελέτης για το Σχέδιο Δράσης της Δημόσιας Υγείας.

(11) Η τιμή –στόχος που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την Δημόσια Υγεία μέχρι το τέλος του 2008. Η μεθοδολογία παρακολούθησης του δείκτη προϋποθέτει σύστημα μέτρησης του δείκτη πριν και μετά την παρέμβαση και διασταύρωση της εξέλιξης του μέσω control group.

Άξονας 5.2: Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, Ανάπτυξη της Α΄θμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου

Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι / Αναμενόμενα Αποτελέσματα των παρεμβάσεων

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται στοιχεία του πλήθους των υπό χρηματοδότηση παρεμβάσεων στον Άξονα 5.2.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ε/Α*	ΔΕΙΚΤΕΣ	Τιμή Βάσης	ΣΤΟΧΟΣ 2015
1 ^{ος} Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών ψυχικής υγείας σύμφωνα με τον Εθνικό σχεδιασμό, edραίωση και ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης.	E	Λειτουργία νέων δομών ψυχ. υγείας στην κοινότητα ¹	58	89
	E	Πλήθος στελεχών ψυχικής υγείας συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης ²	2.600	2.500
	E	Λειτουργία νέων ή επεκτεινόμενων Ψυχιατρικών Τμημάτων σε γενικά νοσοκομεία ³	16	9
	A	Ποσοστό πληθυσμού, που καλύπτεται με πρωτοβάθμιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην κοινότητα ⁴	28%	50%
	E	Πλήθος θέσεων εργασίας, που συγχρηματοδοτούνται ⁵	2.000	2.200
2 ^{ος} Προώθηση ενός νέου λειτουργικού μοντέλου Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και βελτίωση της υγείας του πληθυσμού μέσω της πρόληψης των αιτιών νοσηρότητας και θνησιμότητας, της προαγωγής της υγείας και της ενημέρωσης του πληθυσμού.	E	Δικτύωση Μονάδων ΠΦΥ (πλήθος δικτύων) ⁶	0	-
	E	Σχέδια προτύπων ποιότητας και προγραμμάτων διαπίστευσης φορέων που παρέχουν ΠΦΥ ⁷	0	-
	A	Ποσοστό Μονάδων ΠΦΥ, που λειτουργούν σε δίκτυο ⁸	0	50%
3 ^{ος} Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός των φορέων και των υπηρεσιών δημόσιας υγείας.	E	Εργαστήρια και κέντρα που συμμετέχουν σε ενέργειες διαπίστευσης (πλήθος) ⁹	0	-
	E	Προγράμματα ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του κοινού για την προάσπιση της δημόσιας υγείας (αγωγή υγείας) ¹⁰	11	9
	A	Ποσοστό ειδικών ομάδων πληθυσμού- (νέοι έως 25 ετών και γυναίκες) ως προς το σύνολο των του πληθυσμού, που έγινε αποδέκτης προγράμματος ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης (αγωγής υγείας)	0%	40%
	A	Εργαστήρια και κέντρα που διαπιστεύονται (πλήθος) ¹¹	0	-

*E: Εκρών, A: Αποτέλεσματος

Παραδοχές- Παρατηρήσεις

(1) Στον δείκτη προσμετρώνται οι δομές πρόληψης και πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αντιμετώπισης της ψυχικής ασθένειας, που πρόκειται να υλοποιηθούν στην περιοχή αναφοράς. Η παρέμβαση αφορά την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των προτεινόμενων δομών στην περίοδο εκκίνησής τους (start – up) με περίοδο χρηματοδότησης μέγιστης διάρκειας 24 μηνών. Η διατήρηση

χωρίς διακοπή της λειτουργίας των δομών και υπηρεσιών που ωφελούνται από συγχρηματοδότηση κατά την έναρξη λειτουργίας τους βαρύνει τους Εθνικούς πόρους. Η τιμή βάσης είναι το σύνολο των υπαρχουσών δομών. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις άλλων ΕΠ.

(2) Η τιμή βάσης αφορά στην κατάρτιση στελεχών δομών ψυχικής υγείας κατά την υλοποίηση του Μέτρου 2.4 του ΕΠ Υγεία- Πρόνοια 2000-2006.

(3) Τα Ψυχιατρικά τμήματα αφορούν ειδικές κλινικές, που δημιουργούνται ή επεκτείνονται σε Γενικά Νοσοκομεία της περιοχής αναφοράς. Η παρέμβαση αφορά την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των προτεινόμενων δομών στην περίοδο εκκίνησής τους (start – up) με περίοδο χρηματοδότησης μέγιστης διάρκειας 24 μηνών. Ο δείκτης καταμετρά τόσο τα Ψυχιατρικά Τμήματα ενηλίκων, όσο και τα αντίστοιχα των εφήβων και των παιδιών, λαμβάνοντας υπόψη μέση δυναμικότητα 20 κλίνες ανά τμήμα. Η τιμή βάσης είναι το σύνολο των υπαρχουσών δομών στην περιοχή αναφοράς. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις άλλων ΕΠ.

(4) Ο δείκτης λαμβάνει υπόψη την κάλυψη του πληθυσμού, όπως προκύπτει από την προτυποποίηση των δομών στην κοινότητα. Η τιμή στόχος αφορά την πρόσθετη κάλυψη, που επιτυγχάνεται από την λειτουργία των νέων δομών, οι οποίες συγχρηματοδοτήθηκαν από τον παρόντα άξονα στην περιοχή αναφοράς. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις και άλλων ΕΠ.

(5) Ο δείκτης αφορά στις νέες ή διατηρούμενες θέσεις εργασίας στις δομές της ψυχικής υγείας στην κοινότητα, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του παρόντος άξονα. Η τιμή βάσης του δείκτη αφορά τις θέσεις εργασίας σε δομές, που έχουν δημιουργηθεί ή διατηρηθεί κατά την υλοποίηση του Άξονα 2 του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια 2000-2006.

(6) Ο δείκτης προέρχεται λαμβάνοντας υπόψη:

- Μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (ΠΦΥ) είναι τα κέντρα υγείας, αστικά κέντρα υγείας, πολυιατρεία, αγροτικά ιατρεία, δημοτικά ιατρεία, οικογενειακοί ιατροί κλπ
- Η δικτύωση (κάθετη και οριζόντια) αφορά σε λειτουργική και συστημική ενοποίηση των επιμέρους μονάδων σε ένα συνεχές σύνολο.
- Πρόκειται για μια νέου τύπου παρέμβαση χωρίς εμπειρία και συνεπώς με μηδενική τιμή βάσης. Η τιμή –στόχος περιλαμβάνει τόσο τις κάθετες όσο και τις οριζόντιες δικτυώσεις και θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την ΠΦΥ μέχρι το τέλος του 2008.

(7) Πρόκειται για έργο εθνικής εμβέλειας και για αυτό οι τιμές βάσης και στόχου είναι κοινές ανά ομάδα Περιφερειών και δεν αθροίζονται.

(8) Ο δείκτης αφορά στις υφιστάμενες δομές ΠΦΥ που λειτουργούν στην περιοχή αναφοράς.

(9) Πρόκειται για μια νέου τύπου παρέμβαση εθνικής εμβέλειας, χωρίς εμπειρία και συνεπώς με μηδενική τιμή βάσης. Η τιμή –στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την Δημόσια Υγεία μέχρι το τέλος του 2008. Η διαπίστευση της λειτουργίας των εργαστηρίων σχετίζεται με την διασφάλιση της δημόσιας υγείας.

(10) Πρόκειται για έργο εθνικής εμβέλειας και για αυτό οι τιμές βάσης και στόχου είναι κοινές ανά ομάδα Περιφερειών και δεν αθροίζονται. Ο προσδιορισμός του δείκτη πραγματοποιείται με βάση την εμπειρία αντίστοιχων έργων ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του Γ'ΚΠΣ. Ο ακριβής προσδιορισμός των θεματικών και πληθυσμών-στόχου ανά πρόγραμμα θα προσδιοριστεί στο πλαίσιο της Μελέτης για το Σχέδιο Δράσης της Δημόσιας Υγείας.

(11) Η τιμή –στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την Δημόσια Υγεία μέχρι το τέλος του 2008. Η μεθοδολογία παρακολούθησης του δείκτη προϋποθέτει σύστημα μέτρησης του δείκτη πριν και μετά την παρέμβαση και διασταύρωση της εξέλιξης του μέσω control group.

Άξονας 5.3: Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, Ανάπτυξη της Α΄θμιας Φροντίδας Υγείας και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου

Ποσοτικοποιημένοι Στόχοι / Αναμενόμενα Αποτελέσματα των παρεμβάσεων

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται στοιχεία του πλήθους των υπό χρηματοδότηση παρεμβάσεων στον Άξονα 5.3.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Ε/Α*	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2015
1 ^{ος} Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών ψυχικής υγείας σύμφωνα με τον Εθνικό σχεδιασμό, edraiwsh kai olokliwsh ths psyxhatrikhs metarrwthmishs.	E	Λειτουργία νέων δομών ψυχ. υγείας στην κοινότητα ¹	6	16
	E	Πλήθος στελεχών ψυχικής υγείας συμμετείχαν σε ενέργειες κατάρτισης ²	2.600	300
	E	Λειτουργία νέων ή επεκτεινόμενων Ψυχιατρικών Τμημάτων σε γενικά νοσοκομεία ³	3	2
	A	Ποσοστό πληθυσμού, που καλύπτεται με πρωτοβάθμιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην κοινότητα ⁴	28%	50%
	E	Πλήθος θέσεων εργασίας, που συγχρηματοδοτούνται ⁵	2.000	300
2 ^{ος} Προώθηση ενός νέου λειτουργικού μοντέλου Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και βελτίωση της υγείας του πληθυσμού μέσω της πρόληψης των αιτιών νοσηρότητας και θνησιμότητας, της προαγωγής της υγείας και της ενημέρωσης του πληθυσμού.	E	Δικτύωση Μονάδων ΠΦΥ (πλήθος δικτύων) ⁶	0	-
	E	Σχέδια προτύπων ποιότητας και προγραμμάτων διαπίστευσης φορέων που παρέχουν ΠΦΥ ⁷	0	-
	A	Ποσοστό Μονάδων ΠΦΥ, που λειτουργούν σε δίκτυο ⁸	0	50%
3 ^{ος} Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός των φορέων και των υπηρεσιών δημόσιας υγείας.	E	Εργαστήρια και κέντρα που συμμετέχουν σε ενέργειες διαπίστευσης (πλήθος) ⁹	0	-
	E	Προγράμματα ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του κοινού για την προάσπιση της δημόσιας υγείας (αγωγή υγείας) ¹⁰	4	9
	A	Ποσοστό ειδικών ομάδων πληθυσμού- (νέοι έως 25 ετών και γυναίκες) ως προς το σύνολο των του πληθυσμού, που έγινε αποδέκτης προγράμματος ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης (αγωγής υγείας)	0	40%
	A	Εργαστήρια και κέντρα που διαπιστεύονται (πλήθος) ¹¹	0	-

*E: Εκρών, A: Αποτελέσματος

Παραδοχές- Παρατηρήσεις

(1) Στον δείκτη προσμετρώνται οι δομές πρόληψης και πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αντιμετώπισης της ψυχικής ασθένειας, που πρόκειται να υλοποιηθούν στην περιοχή αναφοράς. Η παρέμβαση αφορά την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των προτεινόμενων δομών στην περίοδο εκκίνησής τους (start – up) με περίοδο χρηματοδότησης μέγιστης διάρκειας 24 μηνών. Η διατήρηση χωρίς διακοπή της λειτουργίας των δομών και υπηρεσιών που ωφελούνται από συγχρηματοδότηση

κατά την έναρξη λειτουργίας τους, βαρύνει τους Εθνικούς πόρους. Η τιμή βάσης είναι το σύνολο των υπαρχουσών δομών. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις άλλων ΕΠ.

(2) Η τιμή βάσης αφορά στην κατάρτιση στελεχών δομών ψυχικής υγείας κατά την υλοποίηση του Μέτρου 2.4 του ΕΠ Υγεία- Πρόνοια 2000-2006.

(3) Τα Ψυχιατρικά τμήματα αφορούν ειδικές κλινικές, που δημιουργούνται ή επεκτείνονται σε Γενικά Νοσοκομεία της περιοχής αναφοράς. Η παρέμβαση αφορά την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των προτεινόμενων δομών στην περίοδο εκκίνησής τους (start – up) με περίοδο χρηματοδότησης μέγιστης διάρκειας 24 μηνών. Ο δείκτης καταμετρά τόσο τα Ψυχιατρικά Τμήματα ενηλίκων, όσο και τα αντίστοιχα των εφήβων και των παιδών, λαμβάνοντας υπόψη μέση δυναμικότητα 20 κλίνες ανά τμήμα. Η τιμή βάσης είναι το σύνολο των υπαρχουσών δομών στην περιοχή αναφοράς. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις άλλων ΕΠ .

(4) Ο δείκτης λαμβάνει υπόψη την κάλυψη του πληθυσμού, όπως προκύπτει από την προτυποποίηση των δομών στην κοινότητα. Η τιμή στόχος αφορά την πρόσθετη κάλυψη, που επιτυγχάνεται από την λειτουργία των νέων δομών, οι οποίες συγχρηματοδοτήθηκαν από τον παρόντα άξονα στην περιοχή αναφοράς. Με την επίτευξη αυτού του στόχου σχετίζονται και παρεμβάσεις και άλλων ΕΠ.

(5) Ο δείκτης αφορά στις νέες ή διατηρούμενες θέσεις εργασίας στις δομές της ψυχικής υγείας στην κοινότητα, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του παρόντος άξονα. Η τιμή βάσης του δείκτη αφορά τις θέσεις εργασίας σε δομές, που έχουν δημιουργηθεί ή διατηρηθεί κατά την υλοποίηση του Άξονα 2 του ΕΠ Υγεία-Πρόνοια 2000-2006.

(6) Ο δείκτης προέρχεται λαμβάνοντας υπόψη:

- Μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (ΠΦΥ) είναι τα κέντρα υγείας, αστικά κέντρα υγείας, πολυιατρεία, αγροτικά ιατρεία, δημοτικά ιατρεία, οικογενειακοί ιατροί κλπ
- Η δικτύωση (κάθετη και οριζόντια) αφορά σε λειτουργική και συστημική ενοποίηση των επιμέρους μονάδων σε ένα συνεχές σύνολο.
- Πρόκειται για μια νέου τύπου παρέμβαση χωρίς εμπειρία και συνεπώς με μηδενική τιμή βάσης. Η τιμή-στόχος περιλαμβάνει τόσο τις κάθετες όσο και τις οριζόντιες δικτυώσεις και θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την ΠΦΥ μέχρι το τέλος του 2008.

(7) Πρόκειται για έργο εθνικής εμβέλειας και για αυτό οι τιμές βάσης και στόχου είναι κοινές ανά ομάδα Περιφερειών και δεν αθροίζονται.

(8) Ο δείκτης αφορά στις υφιστάμενες δομές ΠΦΥ, που λειτουργούν στην περιοχή αναφοράς.

(9) Πρόκειται για μια νέου τύπου παρέμβαση εθνικής εμβέλειας, χωρίς εμπειρία και συνεπώς με μηδενική τιμή βάσης. Η τιμή –στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την Δημόσια Υγεία μέχρι το τέλος του 2008. Η διαπίστευση της λειτουργίας των εργαστηρίων σχετίζεται με την διασφάλιση της δημόσιας υγείας.

(10) Πρόκειται για έργο εθνικής εμβέλειας και για αυτό οι τιμές βάσης και στόχου είναι κοινές ανά ομάδα Περιφερειών και δεν αθροίζονται. Ο προσδιορισμός του δείκτη πραγματοποιείται με βάση την εμπειρία αντίστοιχων έργων ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης του Γ'ΚΠΣ. Ο ακριβής προσδιορισμός των θεματικών και πληθυσμίων-στόχου ανά πρόγραμμα θα προσδιοριστεί στο πλαίσιο της Μελέτης για το Σχέδιο Δράσης της Δημόσιας Υγείας.

(11) Η τιμή-στόχος, που είναι κοινή για όλες τις ομάδες περιφερειών και δεν αθροίζεται, θα προσδιοριστεί με την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης – Σχέδιο Δράσης για την Δημόσια Υγεία μέχρι το τέλος του 2008. Η μεθοδολογία παρακολούθησης του δείκτη προϋποθέτει σύστημα μέτρησης του δείκτη πριν και μετά την παρέμβαση και διασταύρωση της εξέλιξης του μέσω control group.

3.6. Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 6, Άξονες Προτεραιότητας 6.1, 6.2 και 6.3: «Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής»

3.6.1. Στόχοι του Άξονα - Γενική Επισκόπηση

Η Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος εμπεριέχει το σύνολο των ενεργειών και δραστηριοτήτων που αφορούν στην υλοποίηση των παρεμβάσεων, την παροχή οδηγιών και υποστήριξης προς τους εμπλεκόμενους φορείς (δημόσιους, ιδιωτικούς) και την υποστήριξη και υποβοήθηση όλων των διοικητικών δομών και μηχανισμών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.

Επίσης, σύμφωνα με το Άρθρο 69 του Κανονισμού συμπεριλαμβάνει όλες τις δράσεις για την ευαισθητοποίηση, πληροφόρηση και δημοσιότητα του Προγράμματος.

Οι στόχοι των Αξόνων 6.1, 6.2, 6.3 είναι οι ακόλουθοι:

- Αποτελεσματική εφαρμογή, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχος και αξιολόγηση του Προγράμματος.
- Εξασφάλιση της δημοσιοποίησης, πληροφόρησης των φορέων και πολιτών.
- Ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση φορέων και πολιτών για τη συμμετοχή στο σχεδιασμό και εφαρμογή δράσεων.
- Υποστήριξη για τη διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχο των δράσεων του προγράμματος. Οι δράσεις αφορούν στην προετοιμασία, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση της υλοποίησης, ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων, επιθεώρηση, έλεγχο και αξιολόγηση του προγράμματος, καθώς και σε έργα ή ενέργειες που θα συμβάλλουν στη βελτίωση των οργανωτικών δομών και των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, πιστοποίησης, παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης του προγράμματος.
- Υποστήριξη της εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος, τόσο του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», όσο και των δομών που έχουν την ευθύνη για την ενσωμάτωση των αρχών της Equal και της παρακολούθησης της ρήτρας ευελιξίας των ΕΠ του ΕΣΠΑ για το ΕΚΤ.
- Υποστήριξη για την ευρεία δημοσιότητα και πληροφόρηση του προγράμματος, των Δικαιούχων και ωφελούμενων

3.6.2. Ενδεικτικές δράσεις

1. Προετοιμασία, επιλογή, αξιολόγηση, παρακολούθηση του προγράμματος και των έργων
2. Μελέτες προπαρασκευαστικές, οργανωτικές, αναπτυξιακές, στατιστικές, γενικές, τεχνικές κλπ για την υποστήριξη των δράσεων του προγράμματος, την αναβάθμιση των συστημάτων διοίκησης και των πληροφοριακών συστημάτων
3. Συμβουλευτικές υπηρεσίες υποστήριξης των μηχανισμών διαχείρισης με τη χρησιμοποίηση εξωτερικών συμβούλων και εμπειρογνώμωνων
4. Συμβουλευτικές υπηρεσίες υποστήριξης των φορέων υλοποίησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες
5. Δράσεις για τη δημιουργία νέων δομών διαχείρισης και υλοποίησης, όπως τυποποίηση λειτουργιών, ενέργειες πιστοποίησης, δαπάνες για την πρώτη φάση λειτουργίας τους, κλπ. Επίσης δράσεις δικτύωσης με στόχο την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, μεταφορά τεχνογνωσίας, ενσωμάτωση των αρχών της Equal κλπ
6. Αξιολογήσεις κατά τη διάρκεια και εκ των υστέρων των αποτελεσμάτων του προγράμματος
7. Προσαρμογή, εισαγωγή δεδομένων, βελτίωση τεχνολογικού εξοπλισμού και ηλεκτρονικών συστημάτων και λογισμικού απαραίτητων για τη διαχείριση της παρακολούθησης
8. Συμμετοχή σε διεθνείς και λοιπές συναντήσεις, ημερίδες, δίκτυα, forum και επιμορφωτικά σεμινάρια τόσο των στελεχών των μηχανισμών διαχείρισης, όσο και των εμπλεκόμενων στην υλοποίηση του Προγράμματος φορέων.
9. Ενημέρωση/ ευαισθητοποίηση των ενδιαφερομένων και της κοινής γνώμης σε θέματα που αφορούν και σχετίζονται με το πρόγραμμα και τις παρεμβάσεις του, τη στρατηγική και τις πολιτικές του Προγράμματος, την ευαισθητοποίηση των ωφελούμενων και τους ευρύ κοινού καθώς και δράσεις δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων, δημιουργία δικτύων και πολλαπλασιαστών πληροφόρησης κ.ά. σύμφωνα με τους σχετικούς Κανονισμούς που διέπουν τους Κανόνες για Δημοσιότητα και Πληροφόρηση

3.6.3. Αναμενόμενες επιπτώσεις

- Αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος
- Αποτελεσματική προώθηση και προβολή του προγράμματος
- Ενεργοποίηση φορέων και πολιτών

3.6.4. Στόχευση σε όρους ομάδων-στόχων/δικαιούχων/τομέων/περιοχών/ειδικών εδαφικών μονάδων

Δικαιούχοι ανάλογα με τη φύση και το είδος της πράξης είναι οι παρακάτω:

- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ
- Άλλη Υπηρεσία Υπουργείου ή Περιφέρειας ή φορέας του Δημόσιου Τομέα

Ωφελούμενοι

- Όλες οι κατηγορίες δικαιούχων του ΕΠ
- Πολίτες των Περιφερειών Σύγκλισης

3.6.5. Ζητήματα Εφαρμογής

Τα ζητήματα Εφαρμογής για την Τεχνική Βοήθεια διέπονται από το Άρθρο 69 του Γενικού Κανονισμού, τις Διατάξεις εφαρμογής του ΕΣΠΑ σε σχέση με τις Δομές Διαχείρισης και Ελέγχου και τους Δικαιούχους της Περιόδου 2007-2013.

Για τις δράσεις που εμπίπτουν στο κεφάλαιο «Ενημέρωση-Δημοσιότητα» θα ισχύσουν τα προβλεπόμενα στις διατάξεις των Κανονισμών 1083/2006 και 1828/2006.

3.6.6. Κρατικές ενισχύσεις

Δεν προβλέπεται η χρήση κρατικών ενισχύσεων

3.6.7. Περιφερειακή διαφοροποίηση των Αξόνων 6.1, 6.2, 6.3 - Δείκτες

Η διαφοροποίηση της στρατηγικής του Άξονα «Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής» σε περιφερειακό επίπεδο, δηλαδή:

- Άξονας Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης
- Άξονας Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου
- Άξονας Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου

δεν κρίνεται σκόπιμη, καθώς η Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής θα υλοποιηθεί σε εθνικό επίπεδο. Παρόλα αυτά, η χρηματοδοτική κατανομή ακολουθεί τη διάκριση σε τρεις τύπους Περιφερειών.

Ποσοτικοποιημένοι στόχοι και δείκτες

Ε/Α*	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ 2007	ΣΤΟΧΟΣ 2015
Ε	Αριθμός εκδηλώσεων (ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης)	25	30
Ε	Σύμβουλοι αξιολόγησης (πλήθος υπογεγραμμένων συμβάσεων)	3	3
Ε	Σύμβουλοι δημοσιότητας (πλήθος υπογεγραμμένων συμβάσεων)	2	1

*Ε: Εκρών, Α: Αποτελέσματος

** Οι τιμές στόχου 2015 υπολογίζονται από μηδενική βάση

3.7. Συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων με τις παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ)- Κριτήρια Διαχωρισμού των παρεμβάσεων των Ταμείων με το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΑ

3.7.1. Γενικά

Ο κύριος όγκος των παρεμβάσεων που αφορούν στη βελτίωση της προσπελασιμότητας των αγροτικών περιοχών και τις παρεμβάσεις σε υποδομές περιβάλλοντος, **θα καλυφθεί από το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)**, η ενίσχυση μεγάλης κλίμακας επενδυτικών σχεδίων, η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, η αναβάθμιση του συστήματος υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, η προώθηση της ψηφιακής σύγκλισης, καθώς και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος **θα καλυφθούν από το ΕΤΠΑ**, ενώ η αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης, η βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και οι παρεμβάσεις στους ανθρώπινους πόρους, **θα καλυφθούν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)**.

Η **θέσπιση κριτηρίων διαχωρισμού** μεταξύ των ομοειδών κατηγοριών πράξεων που δύνανται να χρηματοδοτηθούν από τα διαφορετικά Ταμεία δεν διαπνέεται από «διαχειριστική» λογική, αλλά **αντανανκλά τις προτεραιότητες των επιμέρους πολιτικών** (περιφερειακή πολιτική, πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, αλιευτική πολιτική) το σύνολο των οποίων βεβαίως επηρεάζεται από τη διάσταση του χώρου.

Η μεγάλη έκταση των αγροτικών περιοχών, το μήκος της ακτογραμμής και το πλήθος των νησιών καθιστούν απαγορευτική την υιοθέτηση ως μόνου κριτηρίου διαχωρισμού των πράξεων των Ταμείων το «χωρικό – γεωγραφικό» κριτήριο, διότι είναι δεδομένο ότι οι πόροι του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΑ δεν επαρκούν για να καλύψουν ικανοποιητικά τις ανάγκες στις **δύο γενικές ομάδες παρεμβάσεων, μέσω των οποίων θα εξυπηρετηθούν ο στόχος της διαφοροποίησης της οικονομίας των αγροτικών περιοχών και των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία και ο στόχος της βελτίωσης της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές.**

Οι δύο γενικές ομάδες παρεμβάσεων αφορούν:

- Στις παρεμβάσεις στο παραγωγικό περιβάλλον
- Στα έργα υποδομών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών περιοχών και των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία.

Αναγκαιότητα θέσπισης κριτηρίων εντοπίζεται, επίσης στους ακόλουθους τομείς παρεμβάσεων:

- Δράσεις κατάρτισης – Ανθρώπινο δυναμικό
- Παρεμβάσεις στον τομέα του Περιβάλλοντος.
- Παρεμβάσεις με βάση την προσέγγιση LEADER που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ
- Παρεμβάσεις για την ανάπτυξη επιλεγμένων αλιευτικών περιοχών μέσω μιας τοπικής στρατηγικής, που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΑ.

Με βάση την παραπάνω προσέγγιση, τα κριτήρια διαχωρισμού των πράξεων που παρουσιάζονται στη συνέχεια, αποτελούν ένα συγκεκριμένο χωρικών – γεωγραφικών, οικονομικών και διοικητικών κριτηρίων.

Για τις παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν στις περιοχές εφαρμογής του **Άξονα Προτεραιότητας 4 Leader του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007 -2013**, με νομική βάση τα άρθρα 61 - 64 του Καν. (ΕΚ) 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20/9/2005, «για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)» **κριτήριο διαχωρισμού των παρεμβάσεων αποτελεί αυτή καθ' εαυτή η προσέγγιση Leader.**

Επίσης, για τις παρεμβάσεις με στόχο την ανάπτυξη **επιλεγμένων αλιευτικών περιοχών** στο πλαίσιο εφαρμογής του **άξονα Προτεραιότητας 4 του Ε.Π Αλιείας (ΕΠΑΛ) 2007 -2013**, με νομική βάση τα άρθρα 43 - 45 του Καν.(ΕΚ) 1198/2006 του Συμβουλίου, της 27/7/2006, για το «Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας», κριτήριο διαχωρισμού των παρεμβάσεων αποτελεί αυτή καθ' εαυτή επιλεχθείσα τοπική στρατηγική για την κάθε αλιευτική περιοχή.

Επενδύσεις για τον **εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων** (κατεύθυνσης φυτικής και ζωικής παραγωγής) και **δασοκομικών εκμεταλλεύσεων (άξονας 1 ΠΑΑ)**, στο πλαίσιο

συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, **χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ.**

Επενδύσεις για την **αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών, κτηνοτροφικών και δασοκομικών προϊόντων (άξονας 1 ΠΑΑ), δράσεις επιχειρηματικότητας και γενικότερα όλες οι δράσεις**, οι οποίες αφορούν στην πρώτη μεταποίηση ή/και εμπορία προϊόντων (δεν αφορά επενδύσεις στο λιανικό εμπόριο) **που καλύπτονται από το Παράρτημα Ι της Συνθήκης, καθώς και δασικών προϊόντων, χρηματοδοτούνται κατά αποκλειστικότητα από το ΕΓΤΑΑ.** Σύμφωνα με τον Καν. 1698/2005, η **στήριξη από το ΕΓΤΑΑ περιορίζεται στις πολύ μικρές, τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, κατά την έννοια της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής⁴² καθώς και για τις επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 750 υπαλλήλους ή έχουν κύκλο εργασιών μικρότερο των 200 εκ. €.**

Στην περίπτωση της **δασοκομίας** η στήριξη παρέχεται από το **ΕΓΤΑΑ στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, σύμφωνα με τον Καν. 1698/2005.**

Οι επενδύσεις στον τομέα της **υδατοκαλλιέργειας, της αλιείας εσωτερικών υδάτων και της θαλάσσιας αλιείας,** χρηματοδοτούνται από το ΕΤΑ μέχρι εξαντλήσεων των πόρων του ΕΠΑΛ.

Οι επενδύσεις στην πρώτη **μεταποίηση και εμπορία** ιχθύων, οστράκων κ.λ.π. χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΤΑ, μέχρι εξαντλήσεως των πόρων του ΕΠΑΛ.

Η στήριξη στην **υδατοκαλλιέργεια και στη μεταποίηση των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας,** από το ΕΤΑ, περιορίζεται στις **επιχειρήσεις, όπως αυτές προβλέπονται στον Καν. 1198/2005⁴³.**

Υδρεύσεις, αποχετεύσεις και βιολογικοί καθαρισμοί χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ.

Τα κριτήρια διαχωρισμού, που παρουσιάζονται στη συνέχεια και τα οποία εκφράζονται σε χρηματοοικονομικούς όρους, αφορούν στο συνολικό προϋπολογισμό της παρέμβασης (δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή).

3.7.2. Ειδικά Κριτήρια Διαχωρισμού

3.7.2.1. Έργα υποδομών που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ και ΕΤΑ

Παρεμβάσεις σε υποδομές υλοποιούνται στο σύνολο των αγροτικών περιοχών εφαρμογής του άξονα προτεραιότητας 3 του Προγράμματος Αγροτική Ανάπτυξη (ΠΑΑ) 2007 -2013 σε Δημοτικά Διαμερίσματα έως 3000 κατοίκους και στις περιοχές εφαρμογής του ΕΠΑΛ, ως ακολούθως:

3.7.2.1.1. Υποδομές για την ενθάρρυνση της τουριστικής δραστηριότητας και τη διατήρηση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς (άξονας 3 ΠΑΑ)

- Τοπικά κέντρα τουριστικής πληροφόρησης (γραφεία-περίπτερα ενημέρωσης και πληροφόρησης), σήμανση αξιοθεάτων, μνημείων, κ.λ.π., ποδηλατικές διαδρομές σε περιοχές της αγροτικής υπαίθρου, προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών.

⁴² Οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ορίζονται με βάση τον αριθμό των απασχολούμενων ατόμων και τον κύκλο εργασιών τους ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού τους. Ειδικότερα:

- ☑ Ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζόμενους και της οποίας ο κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. Ευρώ.
- ☑ Ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζόμενους και ο κύκλος εργασιών της ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. Ευρώ.
- ☑ Ως μεσαία επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 250 εργαζόμενους και της οποίας ο κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. Ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. Ευρώ.

⁴³ Οι ενισχύσεις επενδύσεων από το ΕΤΑ περιορίζονται σύμφωνα με τον Καν. 1198/2006 σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ομοίως, σύμφωνα με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ, της Επιτροπής) καθώς και σε επιχειρήσεις, οι οποίες απασχολούν λιγότερους από 750 υπαλλήλους ή των οποίων ο κύκλος εργασιών είναι μικρότερος από 200 εκ. Ευρώ.

-
- Υποδομές για τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά της αγροτικής υπαίθρου (μνημεία, γεφύρια, μύλοι, λιοτριβία, πατητήρια, βρύσες κ.λ.π.) και το τοπίο της υπαίθρου (όπως αναβαθμίδες κ.λ.π.).

Τα ανωτέρω αφορούν σε παρεμβάσεις τοπικής κλίμακας και **δεν επιτρέπονται παρεμβάσεις σε μνημεία αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού.**

Ως ανώτατο ύψος συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων αυτών είναι τα **300.000€**.

Ίδιες κατηγορίες παρέμβασης, συνολικού προϋπολογισμού υψηλότερου αυτού του ορίου, θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

3.7.2.1.2 Υποδομές και Υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές (άξονας 3 ΠΑΑ)

A) Παρεμβάσεις σε κτίρια για τη μετατροπή τους σε μουσεία – συλλογές - εκθετήρια που σχετίζονται με την λαογραφική / αγροτική πολιτιστική κληρονομιά, κέντρα φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας, βιβλιοθήκες, ωδεία, χώροι άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων (θέατρο, κινηματογράφος).

Ως ανώτατο ύψος συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων αυτών είναι τα 300.000 €. Ίδιες κατηγορίες παρέμβασης, συνολικού προϋπολογισμού υψηλότερου αυτού του ορίου, θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

B) Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς – στήριξη πολιτιστικών φορέων για μικρής κλίμακας υποδομή, προμήθεια εξοπλισμού, μουσικών οργάνων, στολών κλπ.

Ως ανώτατο ύψος συνολικού προϋπολογισμού των παρεμβάσεων αυτών, είναι τα 300.000 €. Ίδιες κατηγορίες παρέμβασης, προϋπολογισμού υψηλότερου αυτού του ορίου, θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

Οι παρεμβάσεις των σημείων Α, Β, ανωτέρω δεν σχετίζονται με επιχειρηματική δραστηριότητα.

3.7.2.1.3. Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών (άξονας 3 ΠΑΑ).

Για την ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών, θα χρηματοδοτηθούν δράσεις για τη συνολική αναβάθμιση χωριών (Δημοτικά Διαμερίσματα έως 3.000 κατοίκων κατά βάση ορεινών και μειονεκτικών στο πλαίσιο εφαρμογής του άξονα 3 του ΠΑΑ) σε **εφαρμογή συνολικής μελέτης αναβάθμισης⁴⁴** του οικισμού. Οι επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών αφορούν τα παρακάτω:

- βελτίωση και ανάπλαση κοινοχρήστων χώρων (διαμόρφωση υπαίθριων χώρων, πλακοστρώσεις, πεζοδρομήσεις, φωτισμός κ.λ.π.)
- αποκατάσταση κτιρίων για κοινωφελή χρήση
- αποκατάσταση εξωτερικών όψεων κτισμάτων με ιδιαίτερα στοιχεία αισθητικής και ιστορικής αξίας

Το μέτρο αφορά κυρίως σε **δημόσια έργα** και συνολικά για τις ανωτέρω παρεμβάσεις ο συνολικός προϋπολογισμός θα ανέρχεται έως **1.000.000 €**.

Δράσεις για την **ανακαίνιση και ανάπτυξη χαρακτηρισμένων «παραδοσιακών οικισμών» θα συγχρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ.**

⁴⁴ Ως προς αυτό το μέτρο απαραίτητη προϋπόθεση είναι η σύνταξη μελέτης συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης συνολικά του οικισμού ή σύνταξη σχεδίου αναβάθμισης αυτού. Αυτή η κατηγορία παρέμβασης δεν εφαρμόζεται σε εγκαταλελειμμένους οικισμούς. Το περιεχόμενο της μελέτης θα προσδιορισθεί σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ. Κατά προτεραιότητα εντάσσονται περιοχές που έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα βασικά δίκτυα (ύδρευσης, αποχέτευσης)

3.7.2.1.4. Υποδομές πρόσβασης.

Μικρά έργα πρόσβασης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις συνολικού προϋπολογισμού **μέχρι 500.000€**, χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ.

3.7.2.1.5 Αλιευτικά καταφύγια (Άξονας 3 ΕΠΑΛ).

Το ΕΤΑ θα χρηματοδοτεί:

(α) Την κατασκευή μόνο μικρών αλιευτικών καταφυγίων (μέχρι 50 θέσεις ελλιμενισμού και προϋπολογισμού μέχρι 1,5Μ€ στα απομακρυσμένα Ελληνικά Νησιά, όπως αυτά αναφέρονται στο κεφάλαιο 1 του Ε.Π Αλιείας 2007 –2013.

(β) Τον εκσυγχρονισμό και εξοπλισμό των υφιστάμενων αλιευτικών καταφυγίων.

3.7.2.1.6 Υποδομές Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Το σύνολο των παρεμβάσεων που άπτονται υποδομών, ανάπτυξης και εφαρμογών ΤΠΕ για την εξυπηρέτηση του πολίτη, χρηματοδοτούνται αποκλειστικά και μόνο από το ΕΤΠΑ.

3.7.2.1.7. Λοιπά έργα υποδομών

Τα λοιπά έργα υποδομών, στις αγροτικές και αλιευτικές περιοχές, χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ.

3.7.3. Ανθρώπινο δυναμικό

3.7.3.1. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013

Η διαφοροποίηση μεταξύ ΕΓΤΑΑ και ΕΚΤ, για δράσεις **επαγγελματικής κατάρτισης**, εξειδικεύεται, ως ακολούθως:

ΕΓΤΑΑ		ΕΚΤ	
Το ταμείο θα καλύπτει αποκλειστικά κατάρτιση που θα αφορά στη θεματολογία και στους δικαιούχους των παρακάτω μέτρων του Άξονα 2 του ΠΑΑ 2007-2013.		Το ταμείο θα καλύπτει αποκλειστικά κατάρτιση που θα αφορά στη θεματολογία και στους δικαιούχους των παρακάτω μέτρων του άξονα 1 καθώς και των μέτρων των αξόνων 3 και 4 του ΠΑΑ 2007-2013	
211	Ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών	112	Εγκατάσταση Νέων Γεωργών
212	Ενισχύσεις στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών.	121	Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων
213	Natura 2000	123	Αύξηση προστιθέμενης αξίας στα γεωργικά και δασοκομικά προϊόντα
214	Γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	Κατάρτιση στο πλαίσιο εφαρμογής των αξόνων 3 και 4 του ΠΑΑ (Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας – Προσέγγιση Leader), όπως αυτοί καθορίζονται στον Καν. 1698/05.	

215	Ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων	
216	Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις (γεωργία)	
221	Πρώτη δάσωση γεωργικών γαιών	
222	Πρώτη εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γή	
223	Πρώτη δάσωση μη γεωργικών γαιών	
225	Δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις	
226	Αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης.	
227	Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις (δάση)	

Η διαφοροποίηση μεταξύ ΕΓΤΑΑ και ΕΚΤ, για δράσεις ενημέρωσης-πληροφόρησης-εκπαίδευσης, εξειδικεύεται, ως ακολούθως:

Όσον αφορά **δράσεις ενημέρωσης-εκπαίδευσης**, οι οποίες αφορούν **όλες τις στρατηγικές, πολιτικές και κατευθύνσεις για την Αγροτική Ανάπτυξη** στη νέα προγραμματική περίοδο, υλοποιούνται κυρίως στο πλαίσιο χρηματοδότησης του ΕΓΤΑΑ , μέσω του **ΠΑΑ**.

Ειδικότερα:

- ☑ Οι δράσεις ενημέρωσης για **θέματα αγροτικής ανάπτυξης, τα οποία αφορούν Περιβαλλοντικά Ζητήματα** (Κοινοτική Στρατηγική Βιοποικιλότητας, Δίκτυο Natura 2000, Πλαίσιο για τα νερά, Θεματική στρατηγική για την προστασία του εδάφους, Κοινοτικό πρόγραμμα για την κλιματική αλλαγή, Θεματική στρατηγική για τη μόλυνση του αέρα, Θεματική στρατηγική για την αειφόρο χρήση των φυτοφαρμάκων), **στρατηγική για τα δάση, καινοτομία στις στρατηγικές για την αγροτική ανάπτυξη, βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, βιοενέργεια, θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΓΤΑΑ.**
- ☑ **Οι δράσεις ενημέρωσης-εκπαίδευσης για θέματα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές καθώς και για Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) για γεωργική και αγροτική ανάπτυξη, θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΚΤ.**

3.7.3.2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας (ΕΠΑΛ) 2007-2013

Δεν περιλαμβάνονται δράσεις κατάρτισης στο ΕΠ Αλιείας 2007 – 2013 και οι σχετικές δράσεις θα υλοποιηθούν με συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ.

3.7.4. Περιβάλλον

3.7.4.1. Κριτήρια διαχωρισμού ανά περιβαλλοντικό τομέα

Οι ειδικότερες περιβαλλοντικές δράσεις ομαδοποιήθηκαν ανά περιβαλλοντικό τομέα (φύση, έδαφος, ατμοσφαιρικό περιβάλλον, ακουστικό περιβάλλον, κλιματική αλλαγή, πολιτική προστασία, μηχανισμοί-εργαλεία-θεσμοί, υδατικό περιβάλλον, χωροταξία-πολεοδομία).

Για τα πεδία που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από περισσότερα του ενός Ταμείου και για τα οποία υπάρχει αναγκαιότητα προσδιορισμού κριτηρίων διαχωρισμού και διασφάλισης συμπληρωματικότητας εφαρμόζονται τα ακόλουθα κριτήρια, τα οποία παρατίθενται ανά τομέα:

Τομέας «Φύση»:

- Η εφαρμογή **μέτρων προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων και γενικότερα τα θέματα παρεμβάσεων σε περιοχές Δικτύου Natura 2000** αποτελεί από τα σημαντικότερα πεδία εφαρμογής κριτηρίων διαχωρισμού, ιδιαίτερα μεταξύ των προγραμμάτων που

χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (βλ. ανάλυση στον πίνακα 2 που ακολουθεί).

- **Μεταχείριση και παρακολούθηση γενετικά τροποποιημένων προϊόντων και οργανισμών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή.** Οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν από κάθε Ε.Π. εξειδικεύονται στις αντίστοιχες περιγραφές των προγραμματικών κειμένων. **Γενικό κριτήριο διαχωρισμού αποτελεί το Παράρτημα Ι της Συνθήκης**, όπου σχετικές δράσεις είναι επιλέξιμες μόνο στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ.
- **Πυρκαγιές: Το ΠΑΑ** θα καλύψει τον τομέα των δασικών πυρκαγιών και ειδικότερα θα χρηματοδοτήσει δράσεις αντίστοιχες αυτών που χρηματοδοτήθηκαν από τα ΠΕΠ, μέσω του ΕΓΤΠΕ-Π κατά τη Γ' προγραμματική περίοδο, όπως **έργα πρόληψης και προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές.** (Ο εξοπλισμός δασοπυρόσβεσης χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ (βλ. και πίνακα 1)).

Τομέας «Ατμοσφαιρικό περιβάλλον»:

- **Ενίσχυση ασφάλειας προστατευόμενων περιοχών από φυσικούς ή άλλους κινδύνους** (Μεταφορά, χρήση ή αποθήκευση ουσιών – πυρκαγιές).
Το ΕΓΤΑΑ συγχρηματοδοτεί δράσεις για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, ως ανωτέρω.

Τομέας «Κλιματική Αλλαγή »:

- **Προώθηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ):** Το ΕΓΤΑΑ (μέσω ΠΑΑ), θα συγχρηματοδοτήσει αποκλειστικά **μικρής κλίμακας** (συνολικού προϋπολογισμού έως **300.000 €**) επενδυτικά σχέδια προώθησης ΑΠΕ που αφορούν σε δικαιούχους γεωργούς και για ίδια κατανάλωση, στο πλαίσιο του **Άξονα 3, του ΠΑΑ.**

Επενδύσεις στο σύνολο της χώρας που αφορούν σε μονάδες παραγωγής ΑΠΕ για την πώληση ενέργειας στην αγορά, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού, θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

Οι επενδύσεις σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης για την προώθηση των ενεργειακών καλλιεργειών θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΓΤΑΑ (από τον Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΠΑΑ 2007 – 2013).

- **Ενίσχυση τεχνολογιών και προϊόντων για την προστασία της στοιβάδας του όζοντος:**

Οι παρεμβάσεις του ΠΑΑ στο συγκεκριμένο τομέα αφορούν αποκλειστικά σε επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (ζωικής και φυτικής παραγωγής) καθώς και των επιχειρήσεων σχετιζομένων με την πρώτη μεταποίηση των προϊόντων του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης.

Παρεμβάσεις για την προστασία της στοιβάδας του όζοντος περιλαμβάνονται στο ΠΑΑ, μέσω της παροχής στρεμματικών ενισχύσεων, στο πλαίσιο εφαρμογής γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων.

Τομέας «Μηχανισμοί, Εργαλεία, Θεσμοί»:

Αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του ΕΤΠΑ

Τομέας «Χωροταξία – Πολεοδομία»:

- Οι παρεμβάσεις χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ. Όσον αφορά παρεμβάσεις σχετικές με την οριοθέτηση, καταγραφή και αποτύπωση δασών και δασικών εκτάσεων, δύναται η χρηματοδότηση να γίνει από το ΕΓΤΑΑ.

Με βάση τα σημαντικότερα πεδία δυνητικών επικαλύψεων που εντοπίστηκαν, διαμορφώθηκε ο Πίνακας 1, που ακολουθεί, στον οποίο εξειδικεύονται οι δράσεις του τομέα περιβάλλοντος που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΓΤΑΑ.

Πίνακας 1: ΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΟΜΕΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΤΠΑ, Τ.Σ. ΚΑΙ ΕΓΤΑΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ: ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΕΤΠΑ	ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ	ΕΓΤΑΑ
Αντιπλημμυρικά έργα	♦	♦	
Αντιπλημμυρικά έργα, στο πλαίσιο παρεμβάσεων ορεινής υδρονομίας σε δάση			♦
Αρδευτικά δίκτυα ⁴⁵			♦
Δίκτυα ύδρευσης	♦	♦	
Ταμιευτήρες, Λιμνοδεξαμενές, Φράγματα για άρδευση			♦
Ταμιευτήρες, Λιμνοδεξαμενές, Φράγματα για ύδρευση	♦	♦	
Ταμιευτήρες, Λιμνοδεξαμενές, Φράγματα στα νησιά ή αγροτικές περιοχές υπό όρους (μικτής χρήσης, ύδρευση-άρδευση)			♦
Βιοποικιλότητα, παρεμβάσεις σε περιοχές Natura 2000 ⁴⁶	♦		
Βιοποικιλότητα, παρεμβάσεις σε περιοχές Υψηλής Αισθητικής αξίας, μέσω γεωργοπεριβαλλοντικών και δασοπεριβαλλοντικών μέτρων, στο πλαίσιο εφαρμογής του Καν. 1698/2005			♦
Έρευνα και τεχνολογία σε θέματα περιβάλλοντος	♦		
Δάση, πρόληψη πυρκαγιών, αναδασώσεις			♦
Μονοπάτια, ποδηλατικές διαδρομές, σήμανση, παρατηρητήρια, θέσεις θέας (αγροτικές περιοχές)			♦
Μονοπάτια, ποδηλατικές διαδρομές, σήμανση, παρατηρητήρια, θέσεις θέας (περιοχές Natura 2000)	♦		
Ύδρευση / αντικατάσταση δικτύων κλπ.	♦		
Βιολογικοί καθαρισμοί	♦	♦	
Διαχείριση απορριμμάτων	♦	♦	
Απειλούμενοι φυτικοί και ζωικοί πόροι (είδη και φυλές)			♦
Άγρια πανίδα και χλωρίδα	♦		
Προστασία άγριας πανίδας και χλωρίδας μέσω εφαρμογής γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων στο πλαίσιο εφαρμογής του Καν. 1698/2005			♦
Έργα υποδομής σε περιοχές NATURA ⁴⁷	♦		♦
Μηχανισμοί πιστοποίησης και σήμανσης (προϊόντα του παραρτήματος 1 της συνθήκης)			♦

Πίνακας 1(συν.):ΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΟΜΕΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΤΠΑ, Τ.Σ. ΚΑΙ ΕΓΤΑΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ: ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΕΤΠΑ	ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ	ΕΓΤΑΑ
Μηχανισμοί πιστοποίησης και σήμανσης (λοιπά προϊόντα)	♦		
Μηχανισμοί παρακολούθησης της ποιότητας του περιβάλλοντος	♦		
Βιοκαύσιμα μικρής κλίμακας - μονάδες παραγωγής για ίδια χρήση			♦
Βιοκαύσιμα (μεγάλες μονάδες παραγωγής)	♦		
Αξιοποίηση βιομάζας γεωργοκτηνοτροφικής και δασικής προέλευσης			♦
Εξοπλισμός δασοπυρόσβεσης	♦		

⁴⁵ Δεν υπάρχουν μικτά δίκτυα

⁴⁶ Κατηγοριοποίηση των Παρεμβάσεων σύμφωνα με τον τεχνικό Οδηγό για τη χρηματοδότηση του Δικτύου Natura 2000 (2006)

⁴⁷ Έργα υποδομών, σε περιοχές Natura 2000 ακολουθούν την κατηγοριοποίηση ανά Ταμείο, όπως αποτυπώνονται στους πίνακες 1 και 2.

3.7.4.2. Κριτήρια διαχωρισμού για παρεμβάσεις στις περιοχές του δικτύου Natura 2000

Το Δίκτυο **Natura 2000** καλύπτει διαφορετικούς τύπους εκτάσεων και εδαφών της χώρας, στους οποίους περιλαμβάνονται γεωργικές εκτάσεις, δάση, άλλες χερσαίες εκτάσεις (όπως αλπικές, θαμνώδεις, εγκαταλελειμμένες γεωργικές εκτάσεις κλπ), εσωτερικά ύδατα, υγρότοποι, παράκτιες ζώνες και θαλάσσιες ζώνες. Ως εκ τούτου, καθίσταται προφανές ότι οι σχετικές δραστηριότητες εμπίπτουν στο πεδίο παρέμβασης τόσο των προγραμμάτων του ΕΤΠΑ όσο και των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΑ και χρήζουν διαχωρισμού.

Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της Κοινοτικής συγχρηματοδότησης του Δικτύου **Natura 2000** παρέχεται μέσω των υφιστάμενων Κοινοτικών πόρων που προορίζονται για την ενίσχυση της αγροτικής, περιφερειακής και θαλάσσιας ανάπτυξης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε έναν Τεχνικό Οδηγό για την καταγραφή των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων για το Δίκτυο **Natura 2000** (Τεχνικός Οδηγός για τη Χρηματοδότηση του δικτύου Natura 2000, (Ε.Ε). 2006). Ο συγκεκριμένος Τεχνικός Οδηγός αποτέλεσε χρήσιμο εργαλείο για τον προσδιορισμό της συμπληρωματικότητας και των συνεργιών που αναπτύσσονται μεταξύ των διαφορετικών χρηματοδοτικών μέσων καθώς και την αποφυγή πιθανών επικαλύψεων και επαναλήψεων, σε ότι αφορά τη χρηματοδότηση επιμέρους δραστηριοτήτων, που αναπτύσσονται στις περιοχές του δικτύου και χρηματοδοτούνται από διαφορετικά μέσα.

Ως **βασικές αρχές για το διαχωρισμό των δραστηριοτήτων** σημειώνονται οι εξής:

- Οι δραστηριότητες που αφορούν στο καθεστώς προστασίας των περιοχών (φορείς διαχείρισης, μελέτες, επιχειρησιακά σχέδια κλπ) καθώς και στην υλοποίηση πιλοτικών έργων, θα χρηματοδοτηθούν από τα προγράμματα του ΕΤΠΑ.
- Οι δράσεις που αφορούν στην εφαρμογή γεωργικών και δασικών πρακτικών μέσω της παροχής στρεμματικών ενισχύσεων, συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ.
- Δράσεις προστασίας και μελέτης συγκεκριμένων ειδών θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.
- Δράσεις προστασίας ειδών, μέσω της εφαρμογής γεωργοπεριβαλλοντικών και δασοπεριβαλλοντικών μέτρων, συγχρηματοδοτείται αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ, ενώ
- Υποδομές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης, την ενθάρρυνση της επισκεψιμότητας, δράσεις για την αποκατάσταση οικοτόπων ή ειδών θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

Ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων στις περιοχές του δικτύου **Natura 2000** αποτυπώνεται στον Πίνακα 2, που ακολουθεί:

Πίνακας 2: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ / ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ NATURA 2000

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ NATURA 2000	ΕΤΠΑ	ΕΓΤΑΑ	Παρατηρήσεις
Διαχείριση της διαδικασίας επιλογής	+		
Επιστημονικές Μελέτες/ Κατάλογοι Απογραφής για τον προσδιορισμό και την κήρυξη περιοχών	+		
Προετοιμασία αρχικού Ενημερωτικού & Διαφημιστικού Υλικού	+		
Πιλοτικά Έργα	+		
Προετοιμασία Σχεδίων & Στρατηγικών Διαχείρισης	+		
Σύσταση Φορέων Διαχείρισης ή άλλων οργανωτικών σχημάτων διαχείρισης	+		
Διαβούλευση και Δικτύωση-Δημόσιες Συσκέψεις, Δικτύωση, Σύνδεσμοι με Γαιοκτήμονες	+		
Εκπόνηση και Αναθεώρηση Σχεδίων & Στρατηγικών Διαχείρισης	+		
Τρέχουσες Δαπάνες Φορέων Διαχείρισης ή άλλων οργανωτικών σχημάτων διαχείρισης	+		
Συντήρηση Εγκαταστάσεων για το Κοινό - Πρόσβαση και Χρήση Περιοχών	+		
Τρέχουσες Δαπάνες Προσωπικού	+		

Πίνακας 2: ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ/ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ NATURA (συνέχεια) 2000.

Διαχείριση Προστασίας – Εισβάλλοντα Ξενικά Είδη	+		
Υλοποίηση Σχεδίων και Συμβάσεων Διαχείρισης	+		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ NATURA 2000	ΕΤΠΑ	ΕΓΤΑΑ	Παρατηρήσεις
Διαχείριση Προστασίας - Οικότοποι			
Ενισχύσεις για Φυσικά Μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών		+	
Ενισχύσεις στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα, εκτός ορεινών		+	
Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την Οδηγία 2000/60		+	
Αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις		+	
Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις (γεωργικές εκτάσεις)		+	
Πρώτη Δάσωση Γεωργικών Γαιών		+	
Πρώτη εγκατάσταση αγροδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη		+	
Πρώτη δάσωση μη γεωργικών γαιών		+	
Ενισχύσεις Natura (δάση)		+	
Δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις		+	
Αποκατάσταση δασοκομικού δυναμικού & δράσεις πρόληψης		+	
Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις (δάση)		+	
Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς		+	
Διαχείριση Προστασίας - Είδη	+		
Διαχείριση Προστασίας – Είδη, μέσω γεωροπεριβαλλοντικών και δασοπεριβαλλοντικών μέτρων		+	
Παροχή Υπηρεσιών και απώλεια εσόδων από αγροτικές δραστηριότητες		+	
Παρακολούθηση και επισκόπηση	+		
Διαχείριση Κινδύνων	+		
(Συνεχιζόμενη) Επιτήρηση Περιοχών	+		
Παροχή Ενημερωτικού και Διαφημιστικού Υλικού Εθνικής και Περιφερειακής εμβέλειας	+		
Παροχή Ενημερωτικού και Διαφημιστικού Υλικού Τοπικής εμβέλειας		+	
Επιμόρφωση και Εκπαίδευση στις περιοχές Natura από τους Φορείς Διαχείρισης	+		
Εγκαταστάσεις για την ενθάρρυνση της χρήσης επισκεπτών και την εκτίμηση περιοχών Natura 2000	+		
Αγορά γαιών, περιλαμβανομένης της αποζημίωσης για δικαιώματα ανάπτυξης	+		
Υποδομή που απαιτείται για την αποκατάσταση οικοτόπων ή ειδών	+		
Υποδομή που απαιτείται για την αποκατάσταση οικοτόπων ή ειδών μέσω γεωροπεριβαλλοντικών και δασοπεριβαλλοντικών μέτρων		+	
Υποδομή για Δημόσια Πρόσβαση	+		
Υποδομή για Δημόσια Πρόσβαση (αγροτική οδοποιία)		+	

Στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου, δημιουργείται Ειδική Υπηρεσία για το συντονισμό των δράσεων στον τομέα του Περιβάλλοντος. Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας περιγράφονται αναλυτικά στο ΕΣΠΑ. Η σύσταση της Ειδικής Υπηρεσίας αναμένεται ότι όχι μόνο θα

διασφαλίσει την αποφυγή επικαλύψεων, αλλά θα συμβάλλει στην μέγιστη συνέργεια και συμπληρωματικότητα των πράξεων στον τομέα του Περιβάλλοντος, ανεξάρτητα πηγής (Ταμείου) χρηματοδότησης.

3.7.4.3. Περιβάλλον στο πλαίσιο της αλιείας

Στο βαθμό που η αειφόρος διαχείριση των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία και η προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν βασικούς στρατηγικούς στόχους της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και του ΕΣΣΑΑΛ για την Δ' προγραμματική περίοδο, σχεδόν το σύνολο των δράσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος αποτελούν δράσεις για το περιβάλλον.

Ειδικότερα, **οι δράσεις προς την κατεύθυνση του περιβάλλοντος που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από το ΕΠΑΛ**, είναι αυτές που προβλέπονται από τον Κανονισμό του ΕΤΑ και περιλαμβάνουν:

- Μεθόδους υδατοκαλλιέργειας που μειώνουν τον αρνητικό αντίκτυπο ή ενισχύουν το θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον, σε σχέση με τη συνήθη πρακτική στον τομέα τα υδατοκαλλιέργειας.
- Στήριξη παραδοσιακών μεθόδων υδατοκαλλιέργειας για τη διατήρηση και ανάπτυξη του οικονομικού και κοινωνικού πλέγματος και του περιβάλλοντος.
- Μορφές υδατοκαλλιέργειας για τη βελτίωση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και της γενετικής ποικιλίας καθώς και την διαχείριση των χαρακτηριστικών τοπίου και των παραδοσιακών χαρακτηριστικών των ζωνών υδατοκαλλιέργειας.
- Βιώσιμη υδατοκαλλιέργεια συμβατή με συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς περιορισμούς, που προκύπτουν από το χαρακτηρισμό των περιοχών Natura 2000, σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ.
- Βιώσιμη συμβολή στην καλύτερη διαχείριση ή προστασία των αλιευτικών πόρων.
- Δράσεις που αφορούν άμεσα στις αλιευτικές δραστηριότητες για την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του Δικτύου Natura, εκτός λειτουργικών εξόδων.
- Προστασία του περιβάλλοντος σε μικρές αλιευτικές περιοχές για τη διατήρηση της ελκυστικότητάς τους, ανάπλαση μικρών παράκτιων κωμοπόλεων και χωριών και προστασία και βελτίωση της φυσικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.
- Για την ανάπτυξη, αναδιάρθρωση ή την βελτίωση ζωνών υδατοκαλλιέργειας, στους φορείς διαχείρισης Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ), (Νόμος 2742/1999 & αριθ Η.Π.17239 / 30.8.2002 Υπουργική Απόφαση), χορηγείται στήριξη προκειμένου να υλοποιούν ενέργειες συλλογικού χαρακτήρα, ιδίως για την προμήθεια συλλογικού εξοπλισμού για παρακολούθηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του νερού στις ΠΟΑΥ και για αντιμετώπιση περιστατικών έκτακτης ρύπανσης, διενέργεια σχετικών μελετών κλπ.
- Στο πλαίσιο την εφαρμογής του Κανονισμού 1967/2006, για τα μέτρα διαχείρισης στη Μεσόγειο, χορηγείται ενίσχυση, ιδίως για:
 - (i) τη συλλογή επιστημονικών πληροφοριών προκειμένου να χαρτογραφηθούν οι βιοτόποι που θα προστατευθούν (*Posidonia oceanica*) σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κανονισμού,
 - (ii) τη συλλογή επιστημονικών πληροφοριών για την επιστημονική ταυτοποίηση και χαρτογράφηση των περιοχών (Εθνικές προστατευόμενες περιοχές), οι οποίες θα προστατευθούν στο πλαίσιο του άρθρου 7 του Κανονισμού, και
 - (iii) την επιστημονική παρακολούθηση των σχεδίων διαχείρισης, σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 19 του Κανονισμού.

3.7.5. Παρεμβάσεις στο Παραγωγικό περιβάλλον

Οι παρεμβάσεις στο Παραγωγικό Περιβάλλον, **στο πλαίσιο εφαρμογής του άξονα 3 του ΠΑΑ**, που αφορά στη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές, συνδέονται με μέτρα τα οποία περιλαμβάνουν :

- διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες
- στήριξη για τη δημιουργία και ανάπτυξη πολύ μικρών επιχειρήσεων (όπως αυτές ορίζονται στη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής)
- ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.

Τα κριτήρια διαχωρισμού, οι όροι και οι προϋποθέσεις, για παρεμβάσεις από γεωργούς και μη γεωργούς, στις περιοχές εφαρμογής του Άξονα 3 του ΠΑΑ, ορίζονται στα παρακάτω σημεία.

3.7.5.1 Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες - Επενδύσεις από γεωργούς

Οι γεωργοί, όπως η ιδιότητα αυτή προσδιορίζεται από το εκάστοτε Εθνικό θεσμικό πλαίσιο, οι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ και τα μέλη των νοικοκυριών τους, μπορούν να χρηματοδοτηθούν μόνο από **το ΕΓΤΑΑ (σύμφωνα με τον Καν. 1698/2005) για τη δημιουργία, τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση πολύ μικρών επιχειρήσεων, κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.**

Ενδεικτικές δράσεις είναι οι εξής:

- Μικρής δυναμικότητας υποδομές διανυκτέρευσης, έως 40 κλίνες
- Χώροι εστίασης και αναψυχής
- Επισκέψιμα αγροκτήματα
- Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τουρισμού της υπαίθρου (π.χ. εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ειδικές μορφές τουρισμού, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι γευσιγνωσίας κλπ.).
- Οικοτεχνία, χειροτεχνία, παραγωγή ειδών παραδοσιακής τέχνης, βιοτεχνικές μονάδες
- Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών
- Επιχειρήσεις παραγωγής ειδών διατροφής μετά την α' μεταποίηση
- Βελτίωση επιχειρήσεων προς την κατεύθυνση προστασίας του περιβάλλοντος, εκτός των όσων προβλέπονται από τη νομοθεσία (π.χ. φωτοβολταϊκά, αξιοποίηση βιομάζας με σκοπό την ίδια κατανάλωση ΑΠΕ, γεωθερμίας κλπ.).

Θα συγχρηματοδοτηθούν επίσης ενέργειες για την εγκατάσταση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και απόκτηση ποιοτικών σημάτων.

Όσον αφορά τις **επενδύσεις από γεωργούς στον τουρισμό**, αυτές χρηματοδοτούνται **αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ, μέχρι ύψους συνολικού προϋπολογισμού 600.000 ευρώ**. Μεγαλύτερου συνολικού προϋπολογισμού επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού, θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

Επίσης, **οι παρεμβάσεις από γεωργούς στη μεταποίηση και τις υπηρεσίες** χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το **ΕΓΤΑΑ, μέχρι ύψους συνολικού προϋπολογισμού 300.000 ευρώ**. Μεγαλύτερου συνολικού προϋπολογισμού επενδύσεις στους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών, θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ.

3.7.5.2. Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας / Επενδύσεις από μη γεωργούς

Βασικές αρχές που θα διέπουν τα κριτήρια διαχωρισμού για επενδύσεις **από μη γεωργούς**, όπως ορίστηκαν ανωτέρω, στους **τομείς της μεταποίησης, εμπορίας, υπηρεσιών και τουρισμού** είναι οι παρακάτω:

- Γεωγραφικό κριτήριο.** Για τις περιοχές εφαρμογής των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ), που θα είναι ορεινές και μειονεκτικές, κατά την έννοια του Καν.1698/05 και που θα προσδιοριστούν μετά την συνεξέταση μιας σειράς παραμέτρων, η χρηματοδότηση αντίστοιχων επενδύσεων θα γίνει από το ΕΓΤΑΑ. Η χρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ δεν θα αφορά σε Δημοτικά Διαμερίσματα άνω των 3.000 κατοίκων.
- Ύψος Προϋπολογισμού.** Στις παραπάνω περιοχές, **οι παρεμβάσεις στη μεταποίηση και τις υπηρεσίες από το ΕΓΤΑΑ δεν θα υπερβαίνουν τις 300.000 €** (συνολικός προϋπολογισμός). Οι **επενδύσεις στον τουρισμό για ίδρυση και εκσυγχρονισμό με αύξηση δυναμικότητας** (με προσθήκη καθ' ύψος και κατ' επέκταση) **χρηματοδοτούνται, για τις ίδιες περιοχές, αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ και μέχρι ύψους συνολικού προϋπολογισμού 600.000€.**
- Κλαδικό κριτήριο.** Η εξειδίκευση του κριτηρίου αυτού, στους κλάδους της μεταποίησης, εμπορίου και υπηρεσιών, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα 3, ο οποίος αφορά στους κλάδους/παρεμβάσεις που θα συγχρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ. .

Πίνακας 3: Κλάδοι που θα συγχρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ

Κωδικός ΣΤΑΚΟΔ⁴⁸	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΛΑΔΟΥ
153.3	Παραγωγή ζαχαρωδών προϊόντων από φρούτα και λαχανικά
158.1	Αρτοποιία, παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής
158.2	Παραγωγή φρυγανιών, μπισκότων, παραγωγή διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής
158.4	Παραγωγή κακάου, σοκολάτας και ζαχαρωτών
158.5	Παραγωγή μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων
158.6	Επεξεργασία τσαγιού και καφέ
158.9	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής μ.α.κ.
159.1	Παραγωγή αποσταγμένων αλκοολούχων ποτών
172	Υφαντήρια
175.1	Ταπητουργία
182.1	Κατασκευή ενδυμάτων εργασίας
192.0	Κατασκευή ειδών ταξιδιού, τσαντών και παρόμοιων ειδών, ειδών σελοποιίας και σαγματοποιίας
201.0	Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου
203.0	Κατασκευή ξυλουργικών προϊόντων για την οικοδομική
205.2	Κατασκευή ειδών από φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτική
212.1	Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και ειδών συσκευασίας από χαρτί και χαρτόνι.
241.4	Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών (παραγωγή Ξυλάνθρακα)
245.1	Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης
246.3	Παραγωγή αιθέριων ελαίων
261.3	Κατασκευή κοίλου γυαλιού
262.1	Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
262.5	Κατασκευή άλλων κεραμικών προϊόντων
286.1	Κατασκευή ειδών μαχαιροποιίας
286.2	Κατασκευή εργαλείων
293.9	Κατασκευή άλλων γεωργικών και δασοκομικών μηχανημάτων
361.1	Κατασκευή καρεκλών και καθισμάτων
361.2	Κατασκευή άλλων επίπλων για γραφεία και καταστήματα
361.3	Κατασκευή άλλων επίπλων κουζίνας
361.4	Κατασκευή άλλων επίπλων
362.9	Κατασκευή κοσμημάτων και συναφών ειδών
363.0	Κατασκευή μουσικών οργάνων
521.2	Παντοπωλεία
522.5	Λιανικό εμπόριο οινοπνευματωδών και λοιπών ποτών
525.5	Λιανικό εμπόριο αναμνηστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης
528.1	Επισκευή υποδημάτων κάθε είδους και άλλων δερμάτινων ειδών
923.1	Καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία και ερμηνεία
923.2	Εκμετάλλευση αιθουσών θεαμάτων και συναφείς δραστηριότητες
923.3	Υπαίθριες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και πάρκα αναψυχής
930.1	Πλύσιμο και στεγνό καθάρισμα κλωστοϋφαντουργικών και γούνινων προϊόντων
930.2	Δραστηριότητες κομμωτηρίων, κουρείων
930.4	Δραστηριότητες σχετικές με τη φυσική ευεξία

3.7.6. Κριτήρια διαχωρισμού δράσεων, που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 (ΠΑΑ) και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2007-2013 (ΕΠΑΛ)

Παρεμβάσεις, οι οποίες στοχεύουν στην οικονομική διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών και των αλιευτικών περιοχών θα υλοποιηθούν μέσω του **Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-**

⁴⁸ Στατιστική Ταξινόμηση των Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας, Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας.

2013 και ειδικότερα μέσω των Αξόνων Προτεραιότητας 3 και 4 αλλά και μέσω του Ε.Π Αλιεία 2007-2013, Άξονας Προτεραιότητας 4: «Αειφόρος Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών».

Για την αποφυγή επικαλύψεων αλλά και την διασφάλιση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των Ταμείων θα χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα κριτήρια διαχωρισμού των δράσεων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των δύο Προγραμμάτων.

Άξονας Προτεραιότητας 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 «Προσέγγιση LEADER» και Άξονας Προτεραιότητας 4: «Αειφόρος Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών» του Ε.Π. Αλιεία 2007 – 2013

Οι δύο Άξονες Προτεραιότητας υλοποιούνται μέσω **Τοπικών Στρατηγικών Ανάπτυξης** που υποβάλλονται από Ομάδες Τοπικής Δράσης, στη βάση της εκ των κάτω προς τα άνω προσέγγισης (bottom up).

Οι περιοχές, οι οποίες θα ενταχθούν στον Άξονα Προτεραιότητας 4 του ΠΑΑ και στον Άξονα Προτεραιότητας 4 του ΕΠΑΛ, θα διαφοροποιούνται γεωγραφικά.

Άξονας Προτεραιότητας 3 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 «Ποιότητα Ζωής στις Αγροτικές Περιοχές και Διαφοροποίηση της Αγροτικής Οικονομίας» και Άξονας Προτεραιότητας 4: «Αειφόρος Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών» του Ε.Π Αλιεία 2007 – 2013.

Παρεμβάσεις του Άξονα Προτεραιότητας 3 του ΠΑΑ είναι δυνατόν να υλοποιούνται σε περιοχές, οι οποίες εντάσσονται παράλληλα και στον Άξονα Προτεραιότητας 4 του ΕΠΑΛ. Στις περιπτώσεις αυτές η χρηματοδότηση πράξεων ακολουθεί τα παρακάτω κριτήρια διαχωρισμού:

- **Προκειμένου για δημόσια έργα, ο Άξονας Προτεραιότητας 4 του ΕΠΑΛ χρηματοδοτεί αποκλειστικά και μόνο τα έργα, τα οποία αναφέρονται **ονομαστικά και κατά προτεραιότητα** στα Τοπικά Προγράμματα που θα υποβληθούν από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης Αλιευτικών Περιοχών, για την ένταξή τους στον Άξονα Προτεραιότητας. Λοιπά δημόσια έργα στις ίδιες περιοχές είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθούν από τον Άξονα Προτεραιότητας 3 του ΠΑΑ «Ποιότητα Ζωής στις Αγροτικές Περιοχές και Διαφοροποίηση της Αγροτικής Οικονομίας»**
- **Οι ιδιωτικές επενδύσεις στις περιοχές αυτές χρηματοδοτούνται από τον Άξονα Προτεραιότητας 4 του ΕΠΑΛ και μέχρι την εξάντληση του προϋπολογισμού του, για κάθε περιοχή παρέμβασης.**

3.7.7. Οριζόντια Διάταξη

Ο όρος εφαρμογής των κριτηρίων *μέχρι την εξάντληση του διαθέσιμου προϋπολογισμού* (με βάση την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο των σχετικών προκηρύξεων) ισχύει για όλα τα κριτήρια που παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο του προγράμματος. Στην περίπτωση εξάντλησης του προϋπολογισμού, η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή ενημερώνει σχετικά το μηχανισμό συντονισμού, ο οποίος με τη σειρά του μεριμνά για τη σχετική κατά περίπτωση άρση των κριτηρίων.

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη ότι η υλοποίηση των προγραμμάτων είναι μια δυναμική διαδικασία, η οποία καλύπτει χρονική περίοδο τουλάχιστον 7 ετών, τα κριτήρια διαχωρισμού μπορούν να συμπληρωθούν ή/και να αναθεωρηθούν, όποτε αυτό κριθεί απαραίτητο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο:

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

4.1. ΑΡΧΕΣ και ΦΟΡΕΙΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 και ειδικότερα τα όσα προβλέπονται στα άρθρα 58 έως 62 και του Καν. (ΕΚ) 1828/2006, άρθρα 12 έως 26, για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα (ΕΠ) ορίζονται η διαχειριστική αρχή, η αρχή πιστοποίησης και η αρχή ελέγχου και προσδιορίζονται οι ενδιάμεσοι φορείς που θα οριστούν για τη διαχείρισή του. Στο κοινό σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των ΕΠ του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς, εφεξής ΕΣΠΑ, ορίζεται εθνική αρχή συντονισμού για τη διασφάλιση του απαραίτητου συντονισμού της εφαρμογής των ΕΠ και την επίτευξη των στόχων του ΕΣΠΑ. Η εθνική αρχή συντονισμού συνεργάζεται με την ειδική υπηρεσία συντονισμού και παρακολούθησης δράσεων ΕΚΤ του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας για θέματα που άπτονται του ΕΚΤ. Η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων, η απαραίτητη διάκριση καθηκόντων και ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας αυτών των αρχών και φορέων καθορίζονται με νόμο και όπου απαιτείται θα εκδοθούν επί μέρους κανονιστικές πράξεις. Οι αρμοδιότητες διαχείρισης, πιστοποίησης και ελέγχου ασκούνται μέσω διακριτών υπηρεσιών προκειμένου να διασφαλίζεται η απαιτούμενη διάκριση καθηκόντων μεταξύ των αρχών αυτών.

Η εθνική αρχή συντονισμού, η ειδική υπηρεσία συντονισμού και παρακολούθησης δράσεων ΕΚΤ και οι διαχειριστικές αρχές των ΕΠ συνιστούν δίκτυο με στόχο τη στενή συνεργασία, την άμεση ενημέρωση και τη μεταφορά των καλών πρακτικών που αναπτύσσονται.

Αναλυτική περιγραφή του τρόπου άσκησης των αρμοδιοτήτων κάθε αρχής και φορέα στην διαχείριση και τον έλεγχο του ΕΠ θα γίνει στην περιγραφή του κοινού Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των ΕΠ που θα κοινοποιηθεί στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 71 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006.

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών εκπροσωπεί τις ελληνικές αρχές έναντι της ΕΕ για θέματα που άπτονται του ΕΣΠΑ. Για θέματα που άπτονται των ΕΠ εκπροσωπεί τις ελληνικές αρχές σε συνεργασία με τα κατά περίπτωση αρμόδια Υπουργεία. Η διαχειριστική αρχή έχει την ευθύνη έναντι της Επιτροπής για θέματα του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

4.1.1 Εθνική αρχή συντονισμού αναπτυξιακών προγραμμάτων 2007-2013

Η εθνική αρχή συντονισμού έχει την ευθύνη του συντονισμού του προγραμματισμού και της εφαρμογής των ΕΠ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και της καθοδήγησης των διαχειριστικών αρχών, με στόχο την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης και της εφαρμογής τους. Στο πλαίσιο αυτό η εθνική αρχή συντονισμού:

- (i) παρακολουθεί και συντονίζει τον προγραμματισμό και την εφαρμογή του ΕΣΠΑ και των ΕΠ του ΕΣΠΑ, παρέχοντας κατευθύνσεις για τη συμβατότητά τους με τις εθνικές πολιτικές και τις πολιτικές και προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- (ii) έχει την ευθύνη για το σχεδιασμό του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, την κοινοποίηση του στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Καν. (ΕΚ) 1828/06, συνοδευόμενο από τη γνώμη συμμόρφωσης του άρθρου 71 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006, την εποπτεία της αποτελεσματικής εφαρμογής του και την προσαρμογή του ώστε να διασφαλίζεται η επίτευξη των στόχων του,
- (iii) συντονίζει τις διαχειριστικές αρχές των ΕΠ του ΕΣΠΑ και εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις σχετικές με τον προγραμματισμό, τη διαχείριση, την εξειδίκευση των ΕΠ, την αξιολόγηση, τις επαληθεύσεις και κάθε δραστηριότητα που υπάγεται στην αποστολή των διαχειριστικών αρχών των ΕΠ,
- (iv) παρέχει την απαραίτητη πληροφόρηση προς τη Διυπουργική Επιτροπή κοινοτικών προγραμμάτων που συστάθηκε με το άρθρο 20 του Ν.3483/2006 και τη διάσκεψη των Προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης των ΕΠ και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων τους,
- (v) συνεργάζεται με τις διαχειριστικές αρχές των ΕΠ του ΕΣΠΑ, την αρχή πιστοποίησης, την αρχή ελέγχου και τον αρμόδιο για τη λειτουργία του ΟΠΣ φορέα, προκειμένου το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις διαχείρισης, παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ, καθώς και ενημέρωσης της Επιτροπής,
- (vi) παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις για τη διενέργεια των αξιολογήσεων που συνδέονται με την παρακολούθηση ΕΠ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 47 και 48 του Καν. (ΕΚ)

-
- 1083/2006 και στο υποκεφάλαιο 3 του παρόντος, επεξεργάζεται τα πορίσματα των αξιολογήσεων και παρέχει κατευθύνσεις στις διαχειριστικές αρχές σχετικά με την αναθεώρηση των ΕΠ,
- (vii) ενημερώνει τις διαχειριστικές αρχές σχετικά με το κοινοτικό και εθνικό δίκαιο, παρακολουθεί και ενημερώνεται για τις σχετικές ενέργειες των διαχειριστικών αρχών για τη διασφάλιση της συμβατότητας των παρεμβάσεων με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο, ιδίως σε ό,τι αφορά την τήρηση των διατάξεων για τον ανταγωνισμό, τις δημόσιες συμβάσεις, την προστασία του περιβάλλοντος, την εξάλειψη των ανισοτήτων, την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και της αρχής της μη διάκρισης εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού και εισηγείται στη Διυπουργική Επιτροπή τη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αποτελεσματική εφαρμογή αυτών,
 - (viii) διαμορφώνει προτάσεις για τον προγραμματισμό και τη διαχείριση του εθνικού αποθεματικού απροβλέπτων, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006,
 - (ix) διαμορφώνει το πλαίσιο αρχών δημοσιότητας και πληροφόρησης για τα ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ομοιογένεια, η συνοχή και ο συντονισμός των μέτρων δημοσιότητας και πληροφόρησης των ΕΠ και του ΕΣΠΑ και μεριμνά για την παρακολούθηση και τήρηση του πλαισίου αυτού,
 - (x) συμμετέχει στις ετήσιες συναντήσεις των διαχειριστικών αρχών των ΕΠ και της Επιτροπής που προβλέπονται στο άρθρο 68 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006,
 - (xi) παρακολουθεί την τήρηση των δεσμεύσεων για την προσθετικότητα και παρέχει στην Επιτροπή τις απαιτούμενες πληροφορίες για την επαλήθευσή της, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 15 του Κανονισμού,
 - (xii) μεριμνά για το συντονισμό του ΕΣΠΑ με τις πολιτικές του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) και υποβάλλει τα αναγκαία στοιχεία σχετικά με τη συμβολή των ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία στην εφαρμογή του ΕΠΜ, προκειμένου να συμπεριληφθούν στην ετήσια έκθεση υλοποίησής του κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 29 παρ 1 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006,
 - (xiii) συντάσσει τις εκθέσεις στρατηγικής παρακολούθησης του ΕΣΠΑ που προβλέπονται στις παρ.2 και 3 του άρθρου 29 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006, σχετικά με τη συμβολή των ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής για τη συνοχή όπως ορίζεται στη Συνθήκη, των στόχων των Ταμείων όπως ορίζονται στον Κανονισμό, των προτεραιοτήτων που διατυπώνονται στις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή όπως προσδιορίζονται στο ΕΣΠΑ και του στόχου προώθησης της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης,
 - (xiv) διασφαλίζει από κοινού με τις διαχειριστικές αρχές του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του ΕΠ Αλιείας, το συντονισμό μεταξύ της συνδρομής των διαφόρων Ταμείων, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας (ΕΤΑ) και το συντονισμό μεταξύ των Ταμείων και των παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και άλλων χρηματοδοτικών μέσων,
 - (xv) έχει την ευθύνη για την τήρηση της κατανομής των πόρων των Ταμείων κατά τύπο Περιφερειών (Περιφέρειες αμιγούς στόχου 1, στατιστικής σύγκλισης, σταδιακής εισόδου)
 - (xvi) μεριμνά για την υλοποίηση των αποφάσεων και κατευθύνσεων της ειδικής επιτροπής της παρ. 1.2.6 για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κρατικών ενισχύσεων και για την τήρηση του κοινοτικού θεσμικού πλαισίου σε ό,τι αφορά τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων,
 - (xvii) διαμορφώνει το σύστημα επιβεβαίωσης της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων εξαιρουμένων αυτών που λαμβάνουν κρατική ενίσχυση κατά τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης, παρέχει οδηγίες και εποπτεύει την ορθή και ενιαία εφαρμογή του,
 - (xviii) διαμορφώνει σε συνεργασία με την αρχή πιστοποίησης τους κανόνες για την επιλεξιμότητα των δαπανών και εκδίδει οδηγίες για την υποστήριξη των διαχειριστικών αρχών και των δικαιούχων,
 - (xix) συγκροτεί και λειτουργεί θεματικές δικτυώσεις με στόχο τη διερεύνηση και διάχυση καλών πρακτικών και προτάσεων απλούστευσης και μείωσης της γραφειοκρατίας,
 - (xx) οργανώνει και λειτουργεί την ηλεκτρονική δικτύωση όλων των διαχειριστικών αρχών, καθώς και των ειδικών υπηρεσιών συντονισμού, με στόχο την καλύτερη και ταχύτερη ενημέρωση και την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών στην αντιμετώπιση και επίλυση κοινών θεμάτων,

- (xxi) υποστηρίζει την αποστολή και τις εργασίες της διάσκεψης των Προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης των ΕΠ
- (xxii) μεριμνά για την παρακολούθηση της προόδου/εφαρμογής των κωδικών παρέμβασης που συνδέονται με τη Στρατηγική της Λισσαβόνας (earmarking) σύμφωνα με το άρθρο 9.3 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006,
- (xxiii) παρακολουθεί την εφαρμογή των πολιτικών που σχετίζονται με τους πόλους ανάπτυξης, όπως αυτές έχουν αποτυπωθεί στο ΕΣΠΑ και τα ΕΠ 2007-2013.

Η εθνική αρχή συντονισμού έχει την ευθύνη του συντονισμού και της καθοδήγησης των διαχειριστικών αρχών των ΕΠ του ΕΣΠΑ και δεν τις υποκαθιστά στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Η άσκηση των αρμοδιοτήτων που περιγράφονται ανωτέρω γίνεται μέσω ειδικών υπηρεσιών που υπάγονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιφερειακής Πολιτικής και Δημοσίων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

4.1.2 Βασικοί μηχανισμοί συντονισμού

Πέραν της εθνικής αρχής συντονισμού, η οποία συντονίζει το σύνολο των διαχειριστικών αρχών για θέματα εφαρμογής του ΕΣΠΑ και των ΕΠ του ΕΣΠΑ, όπως ορίζεται στο υποκεφάλαιο 1.1, προσδιορίζονται μηχανισμοί συντονισμού των δράσεων σε συγκεκριμένους τομείς, με στόχο τη διασφάλιση της συνάφειας των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων με τις εθνικές πολιτικές κάθε τομέα, καθώς και μεταξύ των παρεμβάσεων του ΕΓΤΑΑ, του ΕΑΤ, της ΕΤΕπ και άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων.

Για το σκοπό αυτό οι μηχανισμοί συντονισμού:

- (i) Καθορίζουν, σε συνεργασία με την εθνική αρχή συντονισμού, προτεραιότητες και παρέχουν κατευθύνσεις για την υλοποίηση των εθνικών τομεακών πολιτικών,
- (ii) συνεργάζονται με τις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές και την εθνική αρχή συντονισμού για την ενσωμάτωση στα ΕΠ των κατευθύνσεων άσκησης πολιτικής στο τομέα αρμοδιότητάς τους,
- (iii) παρακολουθούν την πρόοδο και αποτελεσματικότητα των δράσεων και τη συμβολή τους στην επίτευξη των τεθέντων στόχων,
- (iv) προβαίνουν στις απαιτούμενες προτάσεις αναθεώρησης των κατευθύνσεων εφόσον απαιτείται.

4.1.2.1 Συντονισμός δράσεων ΕΚΤ

Ο συντονισμός των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ ασκείται από την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ) του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας σε συνεργασία με την εθνική αρχή συντονισμού και τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ Η ΕΥΣΕΚΤ:

- (i) Ασκή καθήκοντα συντονισμού και παρακολούθησης των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της υπηρεσίας καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.
- (ii) Παρακολουθεί τις εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις και πολιτικές στα θέματα που σχετίζονται με την απασχόληση, την κοινωνική ένταξη, τη δια βίου μάθηση, την προώθηση της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών καθώς και τις επιπτώσεις άλλων πολιτικών (εθνικών, Ε.Ε., διεθνών) και συμμετέχει στις σχετικές επιτροπές της Ε.Ε. Παρακολουθεί την εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης και συμβάλλει στο σχεδιασμό τους.

-
- (iii) Παρακολουθεί την τήρηση της περιφερειακής κατανομής των πόρων του ΕΚΤ ανά ΕΠ/δράση και τύπο Περιφερειών (Περιφέρειες αμιγούς στόχου 1, στατιστικής σύγκλισης, σταδιακής εισόδου).
 - (iv) Εκπονεί το αναγκαίο θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση δράσεων συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΚΤ, όπου αυτό απαιτείται, σε συνεργασία με την εθνική αρχή συντονισμού, τις διαχειριστικές αρχές των ΕΠ και τα συναρμόδια Υπουργεία, προκειμένου να διασφαλίζεται η ενιαία υλοποίηση δράσεων ίδιου τύπου. Στο πλαίσιο αυτό, εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς.
 - (v) Παρακολουθεί και επεξεργάζεται τις χρηματοδοτικές ροές και τις συνολικές δεσμεύσεις των επιχειρησιακών προγραμμάτων ΕΚΤ για τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν προβλημάτων και σε συνεργασία με την εθνική αρχή συντονισμού εισηγείται κατάλληλα διορθωτικά μέτρα στις οικείες επιτροπές παρακολούθησης, για την αποφυγή εφαρμογής του κανόνα αυτόματης αποδέσμευσης $v+3/v+2$.
 - (vi) Είναι αρμόδια για την παροχή κατευθύνσεων και την παρακολούθηση δράσεων τύπου ΕΚΤ που συγχρηματοδοτούνται μέσω της χρήσης της ρήτρας ευελιξίας του 10% (ή 15%) σε όλα τα εμπλεκόμενα ΕΠ, με στόχο την αποφυγή επικαλύψεων και την επίτευξη συνεργιών.
 - (vii) Εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις για το σχεδιασμό και τις τροποποιήσεις των δεικτών και για τα θέματα αξιολόγησης γενικά, που αφορούν σε παρεμβάσεις ΕΚΤ στο επίπεδο του ΕΣΠΑ και των ΕΠ, σε συνεργασία με την εθνική αρχή συντονισμού και τους συναρμόδιους φορείς. Μεριμνά για τη συμβατότητα των παραπάνω με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση και τους συναφείς στόχους της Κοινότητας στους τομείς της Κοινωνικής Ένταξης, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της ισότητας.
 - (viii) Παρακολουθεί και συντονίζει την εκ των προτέρων αξιολόγηση και τις αξιολογήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού σε επίπεδο ΕΣΠΑ και ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, σε συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς.
 - (ix) Συντονίζει τους αρμόδιους εθνικούς φορείς και συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εκπόνηση των αξιολογήσεων σε θέματα Ανθρωπίνων Πόρων, που πραγματοποιούνται με ευθύνη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με το Άρθρο 49 του Γεν. Κανονισμού 1083/2006.
 - (x) Συμμετέχει στη διαμόρφωση του σχεδίου των αξιολογήσεων της περιόδου 2007-2013 σε ό,τι αφορά θέματα ανθρωπίνων πόρων, σε συνεργασία με τις διαχειριστικές αρχές των ΕΠ του ΕΚΤ και την εθνική αρχή συντονισμού.
 - (xi) Οργανώνει, συντονίζει και παρακολουθεί τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας για την προβολή των πολιτικών και των παρεμβάσεων του ΕΚΤ στην Ελλάδα, προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνέργια των δράσεων επικοινωνίας μεταξύ των ΕΠ, καθώς και τη συμπληρωματικότητα αυτών με τις δράσεις επικοινωνίας του ΕΣΠΑ. Συνεργάζεται προς τούτο, κυρίως με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γεν. Δ/σης Απασχόλησης της Ε.Ε., την εθνική αρχή συντονισμού, τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τις διαχειριστικές αρχές για όλα τα ζητήματα που αφορούν σε δράσεις επικοινωνίας για το ΕΚΤ.
 - (xii) Αναπτύσσει υποβοηθητικά εργαλεία σε συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές για την υποστήριξη των φορέων διαχείρισης και υλοποίησης και μεριμνά για την εκπόνηση μελετών, ερευνών, εμπειρογνωμοσυμών και αξιολογήσεων σχετικά με ζητήματα ανθρωπίνων πόρων για την εκτέλεση του έργου της.

Για την αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων της ΕΥΣΕΚΤ, διασφαλίζεται η επαρκής στελέχωσή της. Επίσης, στις διαχειριστικές αρχές των Περιφερειακών ΕΠ, καθώς και των ΕΠ τα οποία θα υλοποιήσουν δράσεις τύπου ΕΚΤ μέσω χρήσης της ρήτρας ευελιξίας του 10% (ή 15%), ορίζονται στέλεχος /στελέχη με αποκλειστικό καθήκον τη διαχείριση πράξεων ΕΚΤ και τη συνεργασία τους με την ΕΥΣΕΚΤ και με τις διαχειριστικές αρχές των αρμοδίων υπουργείων για θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους.

Η ενσωμάτωση των αρχών της EQUAL κάθετα και οριζόντια (horizontal and vertical mainstreaming) θα διασφαλιστεί μέσω ειδικής υπηρεσίας, η οποία θα αποτελεί μετεξέλιξη της ειδικής υπηρεσίας διαχείρισης του Προγράμματος της Κ.Π. EQUAL του ΚΠΣ 2000-2006. Η ειδική αυτή υπηρεσία αφενός θα εντοπίζει ευκαιρίες για την ενσωμάτωση των αρχών της EQUAL στις δράσεις των ΕΠ, αφετέρου θα παρέχει την απαραίτητη τεχνογνωσία προς την κατεύθυνση αυτή με ενδεδειγμένες εμπειρογνωμοσύνες. Επίσης θα παρακολουθεί και θα παρέχει συμβουλευτική για την ορθή εφαρμογή των αρχών της EQUAL.

Οι υφιστάμενες Ειδικές Υπηρεσίες Εφαρμογής που λειτουργούν στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ στα Υπουργεία Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης συνεχίζουν τη λειτουργία τους και την

προγραμματική περίοδο 2007-2013.

Για την υποστήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής του ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση», προωθείται ο μετασχηματισμός της ανώνυμης μη κερδοσκοπικής εταιρίας του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα «Κοινωνία της Πληροφορίας» σε «Διοικητική Αναδιοργάνωση Α.Ε.», με κύριο αντικείμενο τον περιορισμό της πολυνομίας, την αξιολόγηση και αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας των δημόσιων οργανισμών, τον οργανωτικό και λειτουργικό ανασχεδιασμό και την ανασυγκρότησή τους.

Για την υποστήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής του άξονα «Συστημικές Προτεραιότητες» του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», συνιστάται στο Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, στη Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών & άλλων Πόρων, αρμόδια δομή για το σχεδιασμό, την οργάνωση και την παρακολούθηση της εφαρμογής και αξιολόγησης των δράσεων του εν λόγω άξονα.

4.1.2.2 Συντονισμός δράσεων στον τομέα του περιβάλλοντος

Ο συντονισμός των δράσεων στον τομέα του περιβάλλοντος ασκείται μέσω Ειδικής Υπηρεσίας στο ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία θα συντονίζει, θα καθορίζει προτεραιότητες και θα παρακολουθεί σε συνεργασία με την εθνική αρχή συντονισμού, το σύνολο των περιβαλλοντικών έργων και δράσεων ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησής τους, ώστε να διασφαλιστεί η αναγκαία συνέργια και συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων στον τομέα του περιβάλλοντος. Επιπλέον θα συνεργάζεται με την εθνική αρχή συντονισμού για την ενσωμάτωση των κατευθύνσεων άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής στα περιφερειακά ΕΠ.

Η ειδική αυτή υπηρεσία θα υποστηρίζει και θα συντονίζει τη λειτουργία περιβαλλοντικού δικτύου (Environmental Network) σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ) και τις λοιπές Υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ και τις συναρμόδιες Κεντρικές & Περιφερειακές Αρχές, θα συντάσσει ετήσιες απολογιστικές εκθέσεις για την πρόοδο των έργων και δράσεων περιβάλλοντος τις οποίες θα αποστέλλει και προς την εθνική αρχή συντονισμού και τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ, θα υποστηρίζει με επεξεργασμένα στοιχεία και αναφορές την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ «Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη» και την Ετήσια Διάσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών Παρακολούθησης (ΕΔΙΠ), θα συμμετέχει στις Επιτροπές Παρακολούθησης των ΕΠ και θα υποστηρίζει το ΥΠΕΧΩΔΕ και τις λοιπές δημόσιες αρχές στην αναγκαία διαρκή δημόσια διαβούλευση με τους Κοινωνικούς Εταίρους και τις Περιβαλλοντικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) για συναφή ζητήματα.

Στην ειδική αυτή υπηρεσία υποβάλλονται επίσης οι εκθέσεις που προβλέπονται στην κοινή υπουργική απόφαση έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του ΕΠ και αφορούν στην παρακολούθηση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του ΕΠ.

4.1.2.3 Συντονισμός δράσεων στον τομέα της υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης

Ο συντονισμός των δράσεων του τομέα της υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης ασκείται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μέσω:

- (α) Διυπουργικού Οργάνου, όπως αυτό θα οριστεί από κοινή υπουργική απόφαση των εμπλεκόμενων εθνικών αρχών και υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το οποίο θα καθορίζει σε στρατηγικό, επιτελικό επίπεδο, τις αναγκαίες παρεμβάσεις στα τομεακά και περιφερειακά ΕΠ και τις προτεραιότητες του συνόλου των έργων και δράσεων ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησής τους, ώστε να διασφαλιστεί η αναγκαία συνέργια και συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων,
- (β) ειδικής δομής που θα οριστεί με Κοινή Υπουργική Απόφαση και η οποία θα αποτελεί μετεξέλιξη της ειδικής υπηρεσίας διαχείρισης του ΕΠ «Υγεία – Πρόνοια» της προγραμματικής περιόδου 2000 – 2006. Η δομή αυτή θα υποστηρίζει αφενός το διυπουργικό όργανο για θέματα κατάρτισης της στρατηγικής και θα συντονίζει αφετέρου την εφαρμογή των δράσεων του τομέα υγείας – κοινωνικής αλληλεγγύης που θα υλοποιούνται από τα ΕΠ του ΕΣΠΑ. Στο πλαίσιο του συντονισμού θα παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις για το σχεδιασμό και τις τροποποιήσεις των παρεμβάσεων των ΕΠ με την σύμφωνη γνώμη της εθνικής αρχής συντονισμού και των εμπλεκόμενων συναρμόδιων αρχών.

Στο πλαίσιο της ειδικής αυτής δομής θα αναληφθούν επίσης καθήκοντα ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης, ο οποίος θα οριστεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο υποκεφάλαιο 1.4.

4.1.2.4 Συντονισμός δράσεων ΕΤΠΑ στον τομέα της εκπαίδευσης

Ο συντονισμός των δράσεων ΕΤΠΑ στον τομέα της εκπαίδευσης θα διασφαλιστεί από την αντίστοιχη μονάδα της διαχειριστικής αρχής του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία θα αναλάβει και αρμοδιότητες συντονισμού της εφαρμογής των δράσεων ΕΤΠΑ του τομέα της εκπαίδευσης που υλοποιούνται από τα περιφερειακά ΕΠ του ΕΣΠΑ και από το ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση».

4.1.2.5 Συντονισμός των ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση»

Για το συντονισμό της εφαρμογής των ΕΠ: «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση» του ΕΣΠΑ 2007-2013, συνιστάται διυπουργική επιτροπή στην οποία μετέχουν ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ο Ειδικός Γραμματέας Ψηφιακού Σχεδιασμού του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, ο προϊστάμενος της εθνικής αρχής συντονισμού και οι προϊστάμενοι των οικείων ειδικών υπηρεσιών. Αποστολή της επιτροπής είναι ο συντονισμός των δύο ΕΠ στον προγραμματισμό των προσκλήσεων για τις δράσεις και την εφαρμογή των αλληλοσυμπληρούμενων παρεμβάσεων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζονται η συγκρότηση και οι ειδικότερες αρμοδιότητες της επιτροπής.

4.1.2.6 Συντονισμός συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κρατικών ενισχύσεων, μέσω χρηματοοικονομικής τεχνικής και δανείων ΕΤΕπ

Για το συντονισμό του προγραμματισμού και της εφαρμογής των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κρατικών ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τη σώρευση ενισχύσεων και την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης της δαπάνης από άλλα κοινοτικά ή εθνικά χρηματοδοτικά μέσα ή από άλλη προγραμματική περίοδο, συνιστάται επιτροπή στην οποία μετέχουν οι προϊστάμενοι της εθνικής αρχής συντονισμού, της διαχειριστικής αρχής του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα», της διαχειριστικής αρχής του ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση», της διαχειριστικής αρχής του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» και της διαχειριστικής αρχής των ΠΕΠ. Στις συνεδριάσεις της επιτροπής δύναται να μετέχουν κατά περίπτωση και εκπρόσωποι άλλων φορέων.

Η ανωτέρω επιτροπή υποστηρίζει επίσης την εθνική αρχή συντονισμού στην εποπτεία της οργάνωσης και διαχείρισης των ταμείων που ιδρύονται και οργανώνονται και λειτουργούν σύμφωνα με το άρθρο 44 του Κανονισμού.

Ο συντονισμός των δανείων που χορηγούνται από την ΕΤΕπ για τη χρηματοδότηση μεγάλων έργων που εντάσσονται στα ΕΠ (συμπεριλαμβανομένων και των μεγάλων έργων που προωθούνται με συγχρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα) ή άλλων επενδύσεων μικρότερου μεγέθους, ασκείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών, σε συνεργασία με την ανωτέρω επιτροπή και τις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές.

4.1.2.7 Συντονισμός και προώθηση της Έρευνας και Τεχνολογίας

Ο συντονισμός των δράσεων και παρεμβάσεων Έρευνας και Τεχνολογίας ασκείται μέσω της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας η οποία αποτελεί τον αρμόδιο φορέα για τη χάραξη και άσκηση πολιτικής στους τομείς αυτούς.

4.1.2.8 Συντονισμός δράσεων στον τομέα του πολιτισμού

Ο συντονισμός των δράσεων στον τομέα του πολιτισμού θα διασφαλιστεί από την ειδική υπηρεσία του ΕΠ «Πολιτισμός» η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο του ΚΠΣ 2000-2006 στο Υπουργείο Πολιτισμού, η οποία θα αναλάβει και αρμοδιότητες συντονισμού της εφαρμογής των δράσεων του τομέα πολιτισμού που υλοποιούνται από τα ΕΠ του ΕΣΠΑ.

4.1.2.9 Συντονισμός ΕΠ του ΕΣΠΑ με ΕΓΤΑΑ και ΕΤΑ

Ο συντονισμός μεταξύ των ΕΠ του ΕΣΠΑ και των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΑ, ασκείται από την εθνική αρχή συντονισμού και τις ειδικές υπηρεσίες διαχείρισης του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) και του ΕΠ Αλιείας (ΕΠΑ), σε συνεργασία με αρμόδιες εθνικές αρχές, κατά τον προγραμματισμό και την παρακολούθηση της υλοποίησης των αντίστοιχων δράσεων.

Ο συντονισμός αυτός ασκείται μέσω μηχανισμού προώθησης της συμπληρωματικότητας των δράσεων, χωρικά (περιοχή παρέμβασης) και θεματικά (τομέας παρέμβασης), που λειτουργεί σε επίπεδο α) προγραμματισμού, β) παρακολούθησης υλοποίησης (διαχειριστικές αρχές), και γ) επανεξέτασης στρατηγικής (εθνική αρχή συντονισμού και διαχειριστικές αρχές του ΠΑΑ και του ΕΠΑ).

Στο πρώτο επίπεδο, ο μηχανισμός αυτός εξειδικεύει κατευθύνσεις για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας και του διαχωρισμού των δράσεων και συντονίζει το πλαίσιο εφαρμογής τους, θεματικά και γεωγραφικά.

Στο δεύτερο επίπεδο, οι διαχειριστικές αρχές των ΕΠ του ΕΣΠΑ, του ΠΑΑ και του ΕΠΑ τηρούν τις κατευθύνσεις κατά τη διαδικασία επιλογής των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων. Σε ετήσια βάση, συντάσσουν ειδική αναφορά για την πρόοδο και αποτελεσματικότητα των δράσεων με χρήση των κωδικών θεματικής και εδαφικής διάστασης και τις γνωστοποιούν στον μηχανισμό αυτό.

Στο τρίτο επίπεδο και στο πλαίσιο της ανωτέρω ειδικής αναφοράς, ο μηχανισμός, εξετάζει την πρόοδο και αποτελεσματικότητα των δράσεων, προσδιορίζει ενδεχόμενη ανάγκη ανανέωσης των κατευθύνσεων και της κατανομής των Κοινοτικών πόρων, συνεπεία αλλαγών στις προτεραιότητες (κοινοτικές, εθνικές, περιφερειακές) ή στις συνθήκες υλοποίησής τους και εισηγείται μέτρα στην Ετήσια Διάσκεψη των προέδρων των Επιτροπών Παρακολούθησης.

4.1.3 Διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος

Ως διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ.1 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006, ορίζεται με κοινή απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, η ειδική υπηρεσία διαχείρισης επιχειρησιακού προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο του ΚΠΣ 2000-2006 στο Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και η οποία μετονομάζεται σε ειδική υπηρεσία διαχείρισης επιχειρησιακού προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού».

Η διαχειριστική αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 60 του Καν. (ΕΚ) 1083/06, είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την υλοποίηση του ΕΠ σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες :

- (i) Διασφαλίζει την επιλογή των προς χρηματοδότηση πράξεων σύμφωνα με τα κριτήρια που εφαρμόζονται στο ΕΠ καθώς και τη συμμόρφωση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων με τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες, καθ' όλη την περίοδο υλοποίησής τους,

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή:

- Μεριμνά, μέσω πρόσκλησης, για την παροχή στους δυνητικούς δικαιούχους λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με:
 - τους όρους επιλεξιμότητας τους οποίους πρέπει να πληρούν οι προτεινόμενες πράξεις προκειμένου να ενταχθούν για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΠ,
 - τα τυποποιημένα έντυπα που θα χρησιμοποιηθούν για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης,
 - τις διαδικασίες για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης και των σχετικών χρονικών περιόδων,
 - τα κριτήρια για την ένταξη των προς χρηματοδότηση πράξεων,
 - τους αρμόδιους σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, οι οποίοι μπορούν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το ΕΠ,
 - τη δημοσιοποίηση καταλόγου στον οποίο παρατίθενται ο τίτλος των πράξεων, οι δικαιούχοι και το ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται.
- Εφαρμόζει διαδικασίες αξιολόγησης των πράξεων με βάση τα κριτήρια ένταξης που εγκρίνονται από την επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ. Οι προτάσεις που δεν έχουν αξιολογηθεί ή δεν έχουν λάβει θετική αξιολόγηση δεν δύνανται να ενταχθούν στο ΕΠ. Ως ομάδες κριτηρίων δύνανται να χρησιμοποιεί τη σκοπιμότητα της πράξης, τη

συμβατότητα της πράξης με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές, τη συμβολή της πράξης στους στόχους του ΕΠ, τη φύση και το είδος της πράξης στο πλαίσιο της διενεργούμενης πρόσκλησης, την πληρότητα και την ωριμότητα της πράξης. Εξετάζει τη διαχειριστική επάρκεια των δικαιούχων εξαιρουμένων αυτών που λαμβάνουν κρατική ενίσχυση κατά τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης σύμφωνα με το σύστημα που προσδιορίζεται στην παράγραφο (xvii) του υποκεφαλαίου 1.1, πριν ληφθεί η απόφαση ένταξης της πράξης στο ΕΠ. Στις περιπτώσεις πράξεων για τις οποίες κατά τη χρονική στιγμή υποβολής τους στο ΕΠ έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις ή βρίσκονται σε εκτέλεση ή περατώθηκαν μετά την ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας, συνεκτιμά τυχόν αξιολογήσεις που έχουν διενεργηθεί από αρμόδιες αρχές και διασφαλίζει ότι η επιλογή των πράξεων ικανοποιεί τα κριτήρια που εφαρμόζονται για το ΕΠ.

- Γνωστοποιεί τις προς ένταξη πράξεις προϋπολογισμού άνω των πέντε εκατ. (5.000.000) ευρώ στην εθνική αρχή συντονισμού προκειμένου να διατυπώσει γνώμη εντός δέκα πέντε ημερών. Οι συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ προτεινόμενες προς ένταξη πράξεις, γνωστοποιούνται στην ΕΥΣΕΚΤ για διατύπωση γνώμης, όταν είναι προϋπολογισμού άνω των δύο εκατ. (2.000.000) ευρώ. Η απόφαση ένταξης εκδίδεται με ευθύνη της διαχειριστικής αρχής μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής. Για τα δημόσια έργα προϋπολογισμού άνω των είκοσι πέντε εκατ. (25.000.000) ευρώ στον τομέα του περιβάλλοντος και άνω των πενήντα εκατ. (50.000.000) ευρώ σε άλλους τομείς, η απόφαση ένταξης εκδίδεται μόνο μετά από σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.
 - Εκδίδει την απόφαση ένταξης πράξεων στο ΕΠ και ενημερώνει γραπτώς τον δικαιούχο για όλες τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει. Ενημερώνει επίσης γραπτώς με επαρκή αιτιολόγηση τους φορείς των οποίων οι προτάσεις δεν έγιναν αποδεκτές, προκειμένου να καταστεί δυνατή η βελτίωση τους σε μεταγενέστερη υποβολή τους.
 - Προβαίνει σε εξέταση των σταδίων εξέλιξης δημοσίων συμβάσεων και ιδίως κατά τη διαδικασία διακήρυξης, ανάθεσης και τροποποίησης σύμβασης. Η διαχειριστική αρχή εκφράζει τη σύμφωνη γνώμη της εντός δέκα (10) εργασίμων ημερών ή εντός δέκα πέντε (15) εργασίμων ημερών σε περιπτώσεις συμβάσεων άνω των είκοσι πέντε εκατομμυρίων ευρώ η οποία και αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης.
 - Συνεργάζεται με την εθνική αρχή συντονισμού, την καθ' ύλην αρμόδια υπηρεσία συντονισμού και την Επιτροπή και παρέχει σε αυτές κάθε πληροφορία που ζητείται.
- (ii) Επαληθεύει την παράδοση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών και την πραγματοποίηση των δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι για τις διάφορες πράξεις, καθώς και τη συμμόρφωσή τους προς τους κοινοτικούς και τους εθνικούς κανόνες.

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή:

- διενεργεί διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις, οι οποίες καλύπτουν κατάλληλα τις διοικητικές, δημοσιονομικές, τεχνικές και φυσικές πτυχές των υλοποιούμενων πράξεων. Ειδικότερα διενεργεί:
 - (α) διοικητικές επαληθεύσεις για κάθε δήλωση δαπανών που υποβάλλεται από τους δικαιούχους, κατά τις οποίες επιβεβαιώνονται με τα κατάλληλα έγγραφα, ότι:
 - η δηλωθείσα δαπάνη είναι πραγματική,
 - τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες έχουν παραδοθεί σύμφωνα με την απόφαση ένταξης,
 - οι δηλώσεις δαπανών από τους δικαιούχους είναι ακριβείς,
 - η πράξη και η δαπάνη είναι σύμφωνες με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο
 - τηρήθηκαν οι κατάλληλες διαδικασίες για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης της δαπάνης από άλλα κοινοτικά ή εθνικά χρηματοδοτικά μέσα ή από άλλη προγραμματική περίοδο.

Στην περίπτωση μεγάλου πλήθους δικαιολογητικών εγγράφων είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται δειγματοληπτικές επαληθεύσεις βάσει μεθόδου δειγματοληψίας. Το αργότερο κατά την πρώτη δήλωση δαπάνης του δικαιούχου, η διαχειριστική αρχή επιβεβαιώνει την εφαρμογή των όρων και προϋποθέσεων που ενδεχομένως έχει θέσει κατά την εξέταση της διαδικασίας ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων. Η διαχειριστική αρχή παρακολουθεί τη συμμόρφωση της σύμβασης με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής της.

- (β) επιτόπιες επαληθεύσεις επιμέρους πράξεων κατά τις οποίες επαληθεύεται ότι οι πράξεις όντως εκτελούνται και τα παραδιδόμενα προϊόντα ή/και παρεχόμενες

υπηρεσίες συμμορφώνονται προς τους όρους της αντίστοιχης σύμβασης ή απόφασης χορήγησης ενίσχυσης, η φυσική πρόοδος της πράξης, η τήρηση των κοινοτικών κανόνων όσον αφορά τη δημοσιότητα και η ακρίβεια των πληροφοριών που παρέχει ο δικαιούχος όσον αφορά τη φυσική και οικονομική πρόοδο της πράξης.

Για τις πράξεις που η επαλήθευσή τους επιτοπίως, γίνεται δειγματοληπτικά, η διαχειριστική αρχή τηρεί αρχεία που περιγράφουν και δικαιολογούν τη δειγματοληπτική μέθοδο που καθορίζει τις πράξεις ή τις συναλλαγές που επιλέγονται προς επαλήθευση. Η διαχειριστική αρχή καθορίζει το μέγεθος του δείγματος, προκειμένου να αποκτήσει εύλογη βεβαιότητα ως προς τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων, όσον αφορά το επίπεδο κινδύνου που διαπιστώνεται (από τη διαχειριστική αρχή) για τον τύπο των σχετικών δικαιούχων και πράξεων. Η διαχειριστική αρχή επανεξετάζει τη μέθοδο δειγματοληψίας σε ετήσια βάση σύμφωνα με τους κανόνες του ΣΔΕ.

Σε ότι αφορά στα δημόσια έργα ο έλεγχος που διενεργείται από τον Ειδικό Σύμβουλο Ποιοτικού Ελέγχου (ΕΣΠΕΛ) μπορεί να αντικαταστήσει επιτόπιες επαληθεύσεις της διαχειριστικής αρχής και συνυπολογίζεται σε ότι αφορά στην εκτίμηση του δείγματος.

- Τηρεί αρχείο των διενεργούμενων επαληθεύσεων στο ΟΠΣ, όπου για κάθε επαλήθευση αναφέρονται οι εργασίες που υλοποιήθηκαν για την επαλήθευση, η ημερομηνία και τα αποτελέσματα της επαλήθευσης και τα μέτρα που ελήφθησαν στις περιπτώσεις ανεύρεσης παρατυπιών. Τα πορίσματα των επιτόπιων επαληθεύσεων καταχωρούνται στο ΟΠΣ και κοινοποιούνται στο δικαιούχο και στο φορέα που είναι αρμόδιος για τη χορήγηση ενισχύσεων στην περίπτωση κρατικών ενισχύσεων.
- Στην περίπτωση που η διαχειριστική αρχή ή ο ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο του ίδιου ΕΠ, η υλοποίηση της πράξης θα γίνεται από μονάδα διαφορετική από τη μονάδα που είναι αρμόδια για τη διενέργεια των επαληθεύσεων, ώστε να διασφαλίζεται η απαιτούμενη διάκριση καθηκόντων.

Στις περιπτώσεις πράξεων κρατικών ενισχύσεων η διαχειριστική αρχή:

- διενεργεί διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις, οι οποίες καλύπτουν κατάλληλα τις διοικητικές, δημοσιονομικές, τεχνικές και φυσικές πτυχές των υλοποιούμενων πράξεων. Ειδικότερα διενεργεί διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις για κάθε δήλωση δαπανών που υποβάλλεται από τους δικαιούχους, κατά τις οποίες επιβεβαιώνονται με τα κατάλληλα έγγραφα, ότι:
 - η δηλωθείσα δαπάνη είναι πραγματική,
 - τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες έχουν παραδοθεί σύμφωνα με την απόφαση ένταξης,
 - οι δηλώσεις δαπανών από τους δικαιούχους είναι ακριβείς,
 - η πράξη και η δαπάνη είναι σύμφωνες με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο
 - τηρήθηκαν οι κατάλληλες διαδικασίες για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης της δαπάνης από άλλα κοινοτικά ή εθνικά χρηματοδοτικά μέσα ή από άλλη προγραμματική περίοδο.

Στην περίπτωση μεγάλου πλήθους δικαιολογητικών εγγράφων είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται δειγματοληπτικές επαληθεύσεις βάσει μεθόδου δειγματοληψίας.

Για τις πράξεις που η επαλήθευσή τους επιτοπίως, γίνεται δειγματοληπτικά, η διαχειριστική αρχή τηρεί αρχεία που περιγράφουν και δικαιολογούν τη δειγματοληπτική μέθοδο που καθορίζει τις πράξεις ή τις συναλλαγές που επιλέγονται προς επαλήθευση. Η διαχειριστική αρχή καθορίζει το μέγεθος του δείγματος, προκειμένου να αποκτήσει εύλογη βεβαιότητα ως προς τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων όσον αφορά το επίπεδο κινδύνου που διαπιστώνεται για τον τύπο των σχετικών δικαιούχων και πράξεων. Η διαχειριστική αρχή επανεξετάζει τη μέθοδο δειγματοληψίας σε ετήσια βάση σύμφωνα με τους κανόνες του ΣΔΕ.

- Τηρεί αρχείο των διενεργούμενων επαληθεύσεων, όπου για κάθε επαλήθευση αναφέρονται οι εργασίες που υλοποιήθηκαν για την επαλήθευση, η ημερομηνία και τα αποτελέσματα της επαλήθευσης και τα μέτρα που ελήφθησαν στις περιπτώσεις ανεύρεσης παρατυπιών. Τα πορίσματα των επιτόπιων επαληθεύσεων κοινοποιούνται στο δικαιούχο και στο φορέα που είναι αρμόδιος για τη χορήγηση των ενισχύσεων.

- (iii) διασφαλίζει τη συλλογή, καταχώρηση και αποθήκευση στο ΟΠΣ λογιστικών εγγραφών για κάθε πράξη στο πλαίσιο του ΕΠ καθώς και τη συλλογή και καταχώρηση στο ΟΠΣ των δεδομένων υλοποίησης που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις, τους ελέγχους και την αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων που ορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Καν. (ΕΚ) 1828/2006. Μεριμνά για την πληρότητα και επάρκεια των στοιχείων που καταχωρούνται στο ΟΠΣ.

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή:

- Συλλέγει μέσω περιοδικών αναφορών βάσει τυποποιημένων εντύπων και τηρεί στο ΟΠΣ και στο φάκελο της πράξης, λογιστικές εγγραφές για κάθε πράξη, καθώς και δεδομένα υλοποίησης που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις, τους ελέγχους και την αξιολόγηση. Στις περιπτώσεις πράξεων κρατικών ενισχύσεων τα δεδομένα υλοποίησης που απαιτούνται για την παρακολούθηση και τις επαληθεύσεις τηρούνται σε αρχεία.
 - Παρακολουθεί την τήρηση των υποχρεώσεων των δικαιούχων για την υποβολή όλων των δεδομένων υλοποίησης των πράξεων που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις, τους ελέγχους και την αξιολόγηση των δράσεων,
 - έχει την ευθύνη της ποιότητας και πληρότητας των στοιχείων που καταχωρούνται στο ΟΠΣ.
 - διασφαλίζει την πρόσβαση της αρχής πιστοποίησης και της αρχής ελέγχου στα εν λόγω στοιχεία.
- (iv) παρέχει στην Επιτροπή, κατόπιν γραπτού σχετικού αιτήματός της, τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Καν. (ΕΚ) 1828/06 εντός δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την παραλαβή του αιτήματος ή εντός οποιασδήποτε άλλης συμφωνημένης περιόδου, με σκοπό τον έλεγχο εγγράφων και τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων.
- (v) διασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι και οι άλλοι φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση πράξεων τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα, είτε επαρκή λογιστική κωδικοποίηση για όλες τις συναλλαγές που έχουν σχέση με την πράξη, με την επιφύλαξη των εθνικών λογιστικών κανόνων,

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε:

- οι δικαιούχοι που υποχρεούνται από την ελληνική νομοθεσία να τηρούν ενιαίο λογιστικό σύστημα (το Γενικό ή τα Κλαδικά Λογιστικά Σχέδια) να δημιουργήσουν ειδική λογιστική μερίδα για το συγχρηματοδοτούμενο έργο,
 - οι δικαιούχοι που δεν είναι υποχρεωμένοι από την ελληνική νομοθεσία στην τήρηση του Γενικού ή των Κλαδικών Λογιστικών Σχεδίων, να εφαρμόζουν κατάλληλη λογιστική κωδικοποίηση για το συγχρηματοδοτούμενο έργο, όπως αυτή θα οριστεί από τη διαχειριστική αρχή κατά την έναρξη υλοποίησής του,
- (vi) διασφαλίζει ότι οι αξιολογήσεις του ΕΠ που αναφέρονται στο άρθρο 48(3) του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 εκτελούνται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 47 του ίδιου Κανονισμού,

Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή:

- προετοιμάζει και οργανώνει τις αξιολογήσεις που προβλέπονται στο υποκεφάλαιο 4 του παρόντος κεφαλαίου κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου, μεριμνώντας ιδιαίτερα για τη διεξαγωγή των αξιολογήσεων σύμφωνα με οδηγίες και κατευθύνσεις της εθνικής αρχής συντονισμού,
- οργανώνει την παραγωγή και τη συλλογή των απαραίτητων δεδομένων για την διεξαγωγή των αξιολογήσεων, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων τύπων πληροφοριών που παρέχονται από το σύστημα παρακολούθησης,
- κοινοποιεί τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων στην εθνική αρχή συντονισμού και στην ΕΥΣΕΚΤ, εφόσον το ΕΠ συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ ή υλοποιεί δράσεις τύπου ΕΚΤ μέσω χρήσης της ρήτρας ευελιξίας του 10% (ή 15%), στην επιτροπή παρακολούθησης και την Επιτροπή,
- εξασφαλίζει την κατάλληλη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων, με βάση τους κανόνες που αφορούν στην πρόσβαση στα έγγραφα,
- λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την αξιοποίηση των συμπερασμάτων των αξιολογήσεων,

-
- προτείνει στην επιτροπή παρακολούθησης τη διεξαγωγή αξιολογήσεων ιδιαίτερας στις περιπτώσεις που η παρακολούθηση αναδεικνύει σημαντικές αποκλίσεις από τους στόχους που έχουν τεθεί σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της εθνικής αρχής συντονισμού,
- (vii) καθορίζει διαδικασίες, σύμφωνα με τους κανόνες του συστήματος διαχείρισης & ελέγχου, για τη διασφάλιση της τήρησης όλων των εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και τους λογιστικούς ελέγχους που απαιτούνται για τη διασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να διασφαλίζουν ότι:
- τηρούνται όλα τα απαραίτητα έγγραφα (πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα) στο κατάλληλο επίπεδο (διαχειριστική αρχή, ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης, δικαιούχος) για την εξασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 15 του Καν. (ΕΚ) 1828/2006,
 - στην περίπτωση τήρησης εγγράφων σε ηλεκτρονική μορφή, τα ηλεκτρονικά συστήματα τήρησης των εγγράφων συμμορφώνονται με αποδεκτά πρότυπα ασφάλειας ώστε να διασφαλίζεται ότι τα ηλεκτρονικά έγγραφα πληρούν τους εθνικούς κανόνες και είναι αξιόπιστα,
 - όλα τα έγγραφα τηρούνται για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών ετών από τη γνωστοποίηση της γνώμης της Επιτροπής σχετικά με το περιεχόμενο της δήλωσης κλεισίματος του ΕΠ ή μερικού κλεισίματος, με την επιφύλαξη των κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις,
 - ο δικαιούχος παρέχει πρόσβαση στα τηρούμενα από αυτόν έγγραφα που σχετίζονται με την υλοποίηση της συγχρηματοδοτούμενης πράξης αλλά και αντίγραφα ή αποσπάσματα αυτών σε εξουσιοδοτημένα για το σκοπό αυτό άτομα της διαχειριστικής αρχής, του ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης, της αρχής πιστοποίησης, της αρχής ελέγχου, της Επιτροπής και των εξουσιοδοτημένων αυτής εκπροσώπων,
 - τα ονόματα των φορέων που διαθέτουν τα πρωτογενή έγγραφα που απαιτούνται για την εξασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου, και η τοποθεσία που βρίσκονται οι έδρες των φορέων αυτών είναι γνωστά στη διαχειριστική αρχή, τον ενδιάμεσο φορέα διαχείρισης και τηρούνται στο ΟΠΣ.
- (viii) διασφαλίζει ότι η αρχή πιστοποίησης λαμβάνει τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τις επαληθεύσεις για σκοπούς πιστοποίησης,
- Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή:
- μεριμνά για την έγκαιρη ενημέρωση του ΟΠΣ με όλα τα στοιχεία που απαιτούνται προκειμένου η αρχή πιστοποίησης να εκτελέσει τους απαραίτητους ελέγχους για την πιστοποίηση των δαπανών,
 - συνεργάζεται με την αρχή πιστοποίησης προκειμένου να αποσαφηνιστεί οποιοδήποτε θέμα ανακύπτει σχετικά με την πιστοποίηση εγκεκριμένων δαπανών,
- (ix) υποστηρίζει τις εργασίες της επιτροπής παρακολούθησης και τον εφοδιασμό της με τα απαιτούμενα έγγραφα τα οποία καθιστούν δυνατή την παρακολούθηση της ποιότητας υλοποίησης του ΕΠ σε σχέση με τους στόχους του,
- Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή:
- μεριμνά για τη συλλογή και επεξεργασία όλων των στοιχείων που απαιτούνται για την παρακολούθηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης του ΕΠ από την επιτροπή παρακολούθησης και τη λήψη αποφάσεων από αυτήν,
 - μεριμνά για την υλοποίηση των αποφάσεων της επιτροπής παρακολούθησης,
- (x) συντάσσει και υποβάλλει στην Επιτροπή, μετά την έγκριση της επιτροπής παρακολούθησης, την ετήσια και τελική έκθεση εκτέλεσης του ΕΠ σχετικά με την υλοποίηση, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 67 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006, με βάση τα στοιχεία του ΟΠΣ και τις οδηγίες της εθνικής αρχής συντονισμού,
- (xi) διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις ενημέρωσης και δημοσιότητας που ορίζονται στο άρθρο 69 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006,
- Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή:
- εκπονεί επικοινωνιακό σχέδιο του ΕΠ σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 του Καν. (ΕΚ) 1828/2006 και το πλαίσιο αρχών δημοσιότητας και πληροφόρησης που διαμορφώνει η εθνική αρχή συντονισμού, σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ εφόσον το ΕΠ συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ ή υλοποιεί δράσεις τύπου ΕΚΤ μέσω της χρήσης της

ρήτρας ευελιξίας του 10% (ή 15%), το οποίο οριστικοποιείται με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής,

- υλοποιεί τις προβλεπόμενες στο εγκεκριμένο σχέδιο επικοινωνίας δράσεις, ενημερώνει σχετικά την επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ και την Επιτροπή και αξιολογεί την αποτελεσματικότητά τους σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. (ΕΚ) 1828/2006,
 - παρακολουθεί την πορεία της υλοποίησης των δράσεων δημοσιότητας, η υλοποίηση των οποίων έχει αναληφθεί από ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης,
 - ενημερώνει τους δικαιούχους για τις ενέργειες δημοσιότητας που αναλαμβάνουν στο πλαίσιο εκτέλεσης πράξεων και παρακολουθεί την ορθή τήρηση των υποχρεώσεων αυτών,
- (xii) υποβάλλει στην Επιτροπή, τις αναγκαίες πληροφορίες προκειμένου να αξιολογήσει τα μεγάλα έργα και να προσδιορίσει τη συνδρομή των Ταμείων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν. (ΕΚ) 1828/2006,
- (xiii) συντονίζει την εξειδίκευση του ΕΠ και παρακολουθεί την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης του ΕΠ, συμπεριλαμβανομένου του κανόνα $n+3/v+2$,
- (xiv) συντάσσει και υποβάλλει στην επιτροπή παρακολούθησης προτάσεις για αναθεώρηση του ΕΠ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 33 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 και τις κατευθύνσεις της εθνικής αρχής συντονισμού,
- (xv) παρακολουθεί τα έσοδα που προκύπτουν από έργα που παράγουν έσοδα και ενημερώνει σχετικά την αρχή πιστοποίησης, ιδίως για τα έργα των οποίων τα έσοδα δεν είναι δυνατό να εκτιμηθούν εκ των προτέρων,
- (xvi) συμμετέχει στην από κοινού με την Επιτροπή ετήσια εξέταση της υλοποίησης του ΕΠ, ενημερώνει την επιτροπή παρακολούθησης για τα αποτελέσματά της και παρακολουθεί τη συνέχεια που δίδεται στα σχόλιά της,
- (xvii) προβαίνει σε ακύρωση μέρους ή του συνόλου της κοινοτικής συνεισφοράς της πράξης η οποία επιβάλλεται βάσει πορίσματος επαλήθευσης ή πορίσματος ελέγχου της αρχής ελέγχου,
- (xviii) εισηγείται στον αρμόδιο υπουργό για την έκδοση απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών τα οποία διαπιστώνονται βάσει των επαληθεύσεων που διενεργεί,
- (xix) μεριμνά για την εφαρμογή και εξειδίκευση των οριζόμενων στην κοινή υπουργική απόφαση έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του ΕΠ στο πλαίσιο της υλοποίησης του ΕΠ.

Επιπλέον των ανωτέρω αρμοδιοτήτων, η διαχειριστική αρχή του ΕΠ συντονίζει και εποπτεύει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης της ενότητας 1.4 και έχει την τελική ευθύνη έναντι της Επιτροπής. Ειδικότερα:

- (xx) συντονίζει και εποπτεύει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης της ενότητας 1.4 του παρόντος κεφαλαίου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου και έχει την τελική ευθύνη έναντι της Επιτροπής για το ΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό:
- μεριμνά για την ύπαρξη και πλήρη εφαρμογή συστήματος αναφοράς και παρακολούθησης των δράσεων, η διαχείριση των οποίων έχει εκχωρηθεί σε ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης,
 - παρακολουθεί την ορθή και έγκαιρη ενημέρωση του ΟΠΣ με τα απαραίτητα δεδομένα και έγγραφα από τους ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης,
- (xxi) διασφαλίζει ότι η αρχή πιστοποίησης λαμβάνει τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τις επαληθεύσεις για σκοπούς πιστοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό εποπτεύει και συντονίζει πριν από κάθε αίτημα πληρωμής την πληρότητα των πληροφοριών που παρέχονται στην αρχή πιστοποίησης,
- (xxii) παρέχει κατευθύνσεις για προτάσεις αναθεώρησης του ΕΠ τις οποίες συνθέτει, επεξεργάζεται και τις υποβάλλει στην οικεία επιτροπή παρακολούθησης.

4.1.4 Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης

Στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» ορίζονται οι

ακόλουθοι ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 6 και το άρθρο 59 παράγραφος 2 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006:

- (α) Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «Υγεία-Πρόνοια» 2000-2006 ορίζεται ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης για τις δράσεις του άξονα προτεραιότητας 5 και για τις δράσεις «στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης» του άξονα προτεραιότητας 4 του ΕΠ.
- (β) Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ ΚΠ «EQUAL» 2000-2006 ορίζεται ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης για τις δράσεις του άξονα προτεραιότητας 4 του ΕΠ.
- (γ) Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) ορίζεται ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης για τις δράσεις προώθησης της απασχόλησης του άξονα προτεραιότητας 3.
- (δ) Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης ορίζεται ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης για τις δράσεις του άξονα προτεραιότητας 3: «Διευκόλυνση της Πρόσβασης στην Απασχόληση» σχετικά με την υποστήριξη των επιχειρήσεων για την απασχόληση προσωπικού υψηλού επιπέδου.
- (ε) Η Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε. ορίζεται ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης και για την υλοποίηση των δράσεων ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης.

Με κοινή απόφαση των καθ' ύλην αρμόδιων υπουργών προσδιορίζονται:

- οι πράξεις ή κατηγορίες πράξεων των οποίων αναλαμβάνεται η διαχείριση και ο συνολικός προϋπολογισμός αυτών
- οι υποχρεώσεις του ενδιάμεσου φορέα και της διαχειριστικής αρχής.

Οι ανωτέρω ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης αναλαμβάνουν σύμφωνα με το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο, τις αρμοδιότητες διαχείρισης (i), (ii), (iii), (v), (vii), (viii), (xvi), (xvii) και (xviii) όπως έχουν οριστεί στην ενότητα 1.3 του παρόντος κεφαλαίου.

Ο ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης συνεργάζεται με τη διαχειριστική αρχή και παρέχει σε αυτή όλα τα αναγκαία στοιχεία για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων για τη σύνταξη των ετήσιων και τελικής έκθεσης εκτέλεσης του ΕΠ, τη διενέργεια των προβλεπόμενων αξιολογήσεων, των στοιχείων που αιτείται η Επιτροπή κλπ.

Επιπλέον ο ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης:

- Διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις ενημέρωσης και δημοσιότητας που ορίζονται στο άρθρο 69 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006.

Στο πλαίσιο αυτό ο ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης:

- υλοποιεί τις προβλεπόμενες στο εγκεκριμένο σχέδιο επικοινωνίας δράσεις,
- ενημερώνει τους δικαιούχους για τις ενέργειες δημοσιότητας που αναλαμβάνουν στο πλαίσιο εκτέλεσης πράξεων και παρακολουθεί την ορθή τήρηση των υποχρεώσεων αυτών.

- Συντάσσει και υποβάλλει στη διαχειριστική αρχή προτάσεις για αναθεώρηση του ΕΠ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 33 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006.

4.1.4.1 Άλλοι Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης

Με κοινή απόφαση των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών, μετά από εισήγηση της διαχειριστικής αρχής, δύναται να ορίζονται άλλοι ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης, οι οποίοι αναλαμβάνουν την άσκηση μέρους των αρμοδιοτήτων της διαχειριστικής αρχής του ΕΠ, ενεργώντας σε σχέση με δικαιούχους που εκτελούν πράξεις για λογαριασμό και υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής. Στην ως άνω απόφαση καθορίζονται:

- (α) ο φορέας ο οποίος αναλαμβάνει τη διαχείριση πράξεων του οικείου ΕΠ
- (β) οι πράξεις που αναλαμβάνονται, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός αυτών
- (γ) οι αρμοδιότητες διαχείρισης που ανατίθενται με την αναγκαία εξειδίκευση ανάλογα με το είδος των δράσεων
- (δ) οι υποχρεώσεις του ενδιάμεσου φορέα και της διαχειριστικής αρχής
- (ε) το αρμόδιο για την ένταξη των πράξεων όργανο.

Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων που αναλαμβάνει ο φορέας ανάλογα με τον τύπο και το είδος των δράσεων.

Ως ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης δύναται να οριστεί δημόσια υπηρεσία ή νομικό πρόσωπο

δημοσίου δικαίου ή άλλο κρατικό νομικό πρόσωπο, το οποίο ασκεί αρμοδιότητες διαχείρισης βάσει δικαιώματος που του παρέχεται δυνάμει νομοθετικής ή κανονιστικής ρυθμίσεως.

Σε κάθε άλλη περίπτωση ο ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης επιλέγεται μετά από ανοικτή ή κλειστή διαγωνιστική διαδικασία. Στην περίπτωση που ο ενδιάμεσος φορέας επιλέγεται μετά από διαγωνιστική διαδικασία απαιτείται σύναψη σύμβασης ανάθεσης. Η σύμβαση ανάθεσης υπογράφεται μεταξύ της οικείας διαχειριστικής αρχής και του ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης.

Ενδεχόμενες αλλαγές στο κοινοποιηθέν Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου συμπεριλαμβανομένου και του ορισμού νέων ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης, αποτυπώνονται στην ετήσια έκθεση ελέγχου του ΕΠ, σύμφωνα με το άρθρο 18, παρ.2 του Καν. (ΕΚ) 1828/2006.

4.1.4.2 Ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης και υλοποίησης συνολικών επιχορηγήσεων

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού, η διαχειριστική αρχή δύναται να αναθέτει σε ενδιάμεσους φορείς αρμοδιότητες διαχείρισης και υλοποίησης συνολικών επιχορηγήσεων, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 42 και 43 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006. Στην ως άνω απόφαση καθορίζονται:

- (α) τα είδη των πράξεων που πρόκειται να καλυφθούν από τη συνολική επιχορήγηση
- (β) τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων
- (γ) τα ποσοστά συνδρομής από τα Ταμεία και οι κανόνες που διέπουν τη συνδρομή αυτή
- (δ) οι ρυθμίσεις για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την εξασφάλιση του δημοσιονομικού ελέγχου της συνολικής επιχορήγησης έναντι της διαχειριστικής αρχής, συμπεριλαμβανομένων των διευθετήσεων για την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και την παρουσίαση των λογαριασμών
- (ε) τυχόν χρήση οικονομικής εγγύησης ή ισοδύναμου μέτρου.

Ο ενδιάμεσος φορέας πρέπει να παρέχει εγγυήσεις για τη φερεγγυότητά του, την ικανότητα διαχείρισης στο σχετικό αντικείμενο, καθώς επίσης και για την επάρκειά του όσον αφορά τη διοικητική και την οικονομική διαχείριση. Ο φορέας αυτός, κατά κανόνα, εδρεύει ή εκπροσωπείται στην ή στις περιφέρειες που καλύπτονται από το ΕΠ.

Ο ορισμός ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης ή/και διαχείρισης και υλοποίησης συνολικών επιχορηγήσεων σε ένα ΕΠ, συνεπάγεται την παροχή στην Επιτροπή των πληροφοριών που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 71 του Καν. (ΕΚ) 1083/06 και τα άρθρα 21 και 22 του Καν. (ΕΚ) 1828/2006.

4.1.5 Αρχή πιστοποίησης

Η αρχή πιστοποίησης είναι υπεύθυνη για την πιστοποίηση των καταστάσεων δαπανών και αιτήσεων πληρωμών πριν αυτές διαβιβαστούν στην Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό η αρχή πιστοποίησης εκτελεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 61 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006. Ειδικότερα:

- (i) καταρτίζει και υποβάλλει ηλεκτρονικά πιστοποιημένες δηλώσεις δαπανών και αιτήσεις πληρωμών στην Επιτροπή σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος Χ του Καν. (ΕΚ) 1828/06 και κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 78 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006.
- (ii) πιστοποιεί ότι:
 - η δήλωση δαπανών είναι ακριβής, ότι είναι προϊόν αξιόπιστων λογιστικών συστημάτων και ότι στηρίζεται σε επαληθεύσιμα δικαιολογητικά,
 - οι δηλωθείσες δαπάνες συμμορφώνονται προς τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες και ότι διενεργήθηκαν για πράξεις που επελέγησαν για χρηματοδότηση σύμφωνα με τα κριτήρια που εφαρμόζονται στο πρόγραμμα και πληρούν τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες,στο πλαίσιο αυτό δύναται:
 - να εξαιρεί προσωρινά από τις δηλώσεις δαπανών τις δαπάνες που παρουσιάζουν προβλήματα σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες και ενημερώνει γραπτώς τη διαχειριστική αρχή σχετικά με τα ποσά αυτά. Για την προσωρινή εξαίρεση πληρωμών από την πιστοποίηση της Αρχής Πιστοποίησης λαμβάνεται υπόψη και αξιολογείται η

ενδεχόμενη δημοσιονομική επίπτωση ή το εύρος του κινδύνου για τις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις που συνεπάγονται τα παρακάτω:

- i. τα ευρήματα των επιθεωρήσεων για το επίπεδο λειτουργίας της διαχειριστικής αρχής ή/και των ενδιάμεσων φορέων που λειτουργούν εξ' ονόματος ή για λογαριασμό της,
 - ii. τα αποτελέσματα των διοικητικών ελέγχων της Αρχής Πιστοποίησης,
 - iii. τα ευρήματα των ελέγχων της Αρχής Ελέγχου,
 - iv. τα ευρήματα των επιτόπου επαληθεύσεων της διαχειριστικής αρχής,
 - v. τα ευρήματα από ελέγχους ποιότητας του ΕΣΠΕΛ,
 - vi. τα ευρήματα από ελέγχους των ελεγκτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
 - vii. τα ευρήματα από άλλα ελεγκτικά όργανα (Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων, Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, Ελεγκτικό Συνέδριο),
 - viii. κάθε άλλη τεκμηριωμένη πληροφορία που έρχεται σε γνώση της Αρχής Πιστοποίησης. (καταγγελίες, δημοσιεύσεις κλπ),
- να διενεργεί επιτόπιες επιθεωρήσεις στις διαχειριστικές αρχές, τους ενδιάμεσους φορείς και στους δικαιούχους,
- (iii) διασφαλίζει για σκοπούς πιστοποίησης, ότι έχει λάβει επαρκείς πληροφορίες από τη διαχειριστική αρχή σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόστηκαν, τα διαθέσιμα στο ΟΠΣ και στο φάκελο πράξης στοιχεία και λογιστικές εγγραφές και τις επαληθεύσεις που πραγματοποιήθηκαν όσον αφορά τις δαπάνες που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις δαπανών,
 - (iv) συνυπολογίζει για σκοπούς πιστοποίησης, τα αποτελέσματα όλων των ελέγχων που διενεργήθηκαν υπό την ευθύνη της αρχής ελέγχου,
 - (v) τηρεί σε ηλεκτρονική μορφή, λογιστικά μητρώα για τις δαπάνες που υποβάλλονται στην Επιτροπή,
 - (vi) τηρεί μητρώο των ποσών που μπορούν να ανακτηθούν και των ποσών που αποσύρονται μετά από ακύρωση του συνόλου ή μέρους της συνεισφοράς για μια πράξη. Τα ανακτηθέντα ποσά επιστρέφονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν από το κλείσιμο του ΕΠ, με αφαίρεσή τους από την επόμενη κατάσταση δαπανών.
 - (vii) υποβάλλει στην Επιτροπή προσωρινές προβλέψεις για τις μελλοντικές αιτήσεις πληρωμών σύμφωνα με το άρθρο 76, παρ.3 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006.
 - (viii) αποστέλλει στην Επιτροπή, έως τις 31 Μαρτίου κάθε έτους αρχής γενομένης από το 2008, δήλωση, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παρ. XI του Καν. (ΕΚ) 1828/06, στην οποία αναφέρονται, για κάθε άξονα προτεραιότητας των ΕΠ, τα εξής:
 - Τα ποσά τα οποία αποσύρθηκαν από δηλώσεις δαπανών που υποβλήθηκαν κατά το προηγούμενο έτος μετά την ακύρωση του συνόλου ή μέρους της δημόσιας συνεισφοράς για μια πράξη,
 - Τα ανακτηθέντα ποσά που αφαιρέθηκαν από αυτές τις δηλώσεις δαπανών,
 - Δήλωση των ποσών που πρέπει να ανακτηθούν στις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, ταξινομημένων κατά το έτος έκδοσης των ενταλμάτων είσπραξης,
 - (ix) αποστέλλει στην Επιτροπή την κατάσταση δαπανών που αναφέρεται στο άρθρο 88 του Καν. (ΕΚ) 1083/06, με βάση το υπόδειγμα του Παρ. XIV του Καν. (ΕΚ) 1828/06, προκειμένου να προβεί στο μερικό κλείσιμο ενός ΕΠ,
 - (x) συνεργάζεται με τους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες για τον καθορισμό των κανόνων λειτουργίας του ΟΠΣ ως προς την επεξεργασία των πληροφοριών τις οποίες χρησιμοποιεί κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

Ως αρχή πιστοποίησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 61 του Καν.1083/2006 ορίζεται η Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πληρωμής του ΚΠΣ, των κοινοτικών πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής του ΚΠΣ 2000-2006, η οποία υπάγεται στο Γενικό Γραμματέα Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και μετονομάζεται σε αρχή πιστοποίησης.

4.1.6 Αρχή ελέγχου

Η αρχή ελέγχου έχει την ευθύνη για την επαλήθευση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό η αρχή ελέγχου αναλαμβάνει τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 62 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006. Ειδικότερα:

- (i) Διασφαλίζει την εκτέλεση των ελέγχων για την επαλήθευση της ουσιαστικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠ,
- (ii) Διασφαλίζει ότι οι έλεγχοι των πράξεων πραγματοποιούνται σε κατάλληλο δείγμα για την επαλήθευση των δηλωθέντων στην Επιτροπή δαπανών, για το σκοπό αυτό διαμορφώνει μεθοδολογία δειγματοληψίας πράξεων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν. (ΕΚ) 1828/2006,
- (iii) Υποβάλλει στην Επιτροπή, εντός εννέα μηνών από την έγκριση του ΕΠ, στρατηγική ελέγχου, η οποία καλύπτει τους φορείς που θα εκτελέσουν τους ελέγχους, τη μέθοδο ελέγχου που θα χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου, τη μέθοδο δειγματοληψίας για τους ελέγχους των πράξεων, καθώς και ενδεικτικό προγραμματισμό των ελέγχων προκειμένου να διασφαλίζεται ο έλεγχος των κυριότερων φορέων καθώς και η ομοιόμορφη κατανομή των ελέγχων καθ' όλη την περίοδο προγραμματισμού.

Στην περίπτωση που εφαρμόζεται κοινό σύστημα σε περισσότερα του ενός επιχειρησιακά προγράμματα, είναι δυνατόν να υποβάλλεται, ενιαία στρατηγική ελέγχου.

- (iv) Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους από το 2008 έως το 2015 υποβάλλει στην Επιτροπή:
 - ετήσια έκθεση ελέγχου στην οποία παρατίθενται τα πορίσματα των ελέγχων (συστημάτων και πράξεων) που πραγματοποιήθηκαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο που λήγει στις 30 Ιουνίου του συγκεκριμένου έτους σύμφωνα με την στρατηγική ελέγχου του ΕΠ, και αναφέρονται οι τυχόν ελλείψεις που διαπιστώθηκαν στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος. Η πρώτη έκθεση, που θα υποβληθεί στις 31 Δεκεμβρίου 2008 το αργότερο, καλύπτει την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2007 μέχρι τις 30 Ιουνίου 2008. Οι πληροφορίες που αφορούν τους ελέγχους που διεξάγονται μετά την 1η Ιουλίου 2015 περιλαμβάνονται στην τελική έκθεση ελέγχου η οποία υποστηρίζει τη δήλωση κλεισίματος,
 - γνωμοδότηση, βάσει των ελέγχων που έχουν πραγματοποιηθεί υπό την ευθύνη της και άλλων ελέγχων, ως προς το κατά πόσον το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου λειτουργεί ουσιαστικά ώστε να διασφαλίζει επαρκώς το γεγονός ότι οι καταστάσεις δαπανών που υποβάλλονται στην Επιτροπή είναι ορθές και, συνεπώς, ότι οι σχετικές συναλλαγές είναι νόμιμες και κανονικές,
 - δήλωση μερικού κλεισίματος, ανάλογα με την περίπτωση δυνάμει του άρθρου 88, παρ.2, σημείο(β) του Καν.1083/2006, η οποία αξιολογεί τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών δαπανών.
- (v) Υποβάλλει στην Επιτροπή, το αργότερο έως την 31η Μαρτίου 2017, δήλωση κλεισίματος του προγράμματος, στην οποία αξιολογείται η εγκυρότητα της αίτησης πληρωμής του τελικού υπολοίπου καθώς και η νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών συναλλαγών που καλύπτονται από την τελική κατάσταση δαπανών η οποία υποστηρίζεται από τελική έκθεση ελέγχου,
- (vi) Μεριμνά για την ηλεκτρονική διαβίβαση στην Επιτροπή των παρατυπιών, οι οποίες αποτέλεσαν αντικείμενο διοικητικών και δικαστικών προσφυγών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 27 έως 36 του Καν. (ΕΚ) 1828/2006.

Η αρχή ελέγχου διασφαλίζει ότι το έργο του ελέγχου ασκείται λαμβάνοντας υπόψη διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου.

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της η αρχή ελέγχου διασφαλίζει τη διαφύλαξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και εμπιστευτικών πληροφοριών, για τα οποία λαμβάνουν γνώση αυτή ή/και τα όργανα ελέγχου που λειτουργούν υπό την ευθύνη της.

Ως αρχή ελέγχου, κοινή για όλα τα ΕΠ του ΕΣΠΑ, ορίζεται η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών - Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους). Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου είναι επταμελής και είναι ανεξάρτητη από τις διαχειριστικές αρχές των ΕΠ, τους ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης και την αρχή πιστοποίησης.

4.1.6.1 Έλεγχοι υπό την ευθύνη της αρχής ελέγχου

Για τις ανάγκες της εκτέλεσης των ελέγχων και τη λειτουργία της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου, συνιστώνται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών – Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΓΛΚ) οι Διευθύνσεις:

- (i) Διεύθυνση Προγραμματισμού και Ελέγχων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής, αρμόδια για τον προγραμματισμό και τη διενέργεια ελέγχων Προγραμμάτων και έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής,
- (ii) Διεύθυνση Προγραμματισμού και Ελέγχων Προγραμμάτων και έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας και επιχειρησιακών προγραμμάτων που εντάσσονται στο στόχο Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία, αρμόδια για τον προγραμματισμό και τη διενέργεια ελέγχων Προγραμμάτων και έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας και επιχειρησιακών προγραμμάτων που εντάσσονται στο στόχο Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία,
- (iii) Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων, αρμόδια για την ανάπτυξη μεθοδολογίας επιλογής δείγματος, την διαχείριση της έκθεσης ελέγχου, την παροχή γνωμοδοτήσεων, την παρακολούθηση των προτεινόμενων διορθωτικών μέτρων, καθώς και για την αξιολόγηση των ελέγχων και τη δήλωση κλεισίματος ΕΠ.

Η αξιοπιστία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου εκτιμάται με βάση κριτήρια που καθορίζονται από την αρχή ελέγχου για τους ελέγχους των συστημάτων. Περιλαμβάνει επίσης ποσοτική αξιολόγηση όλων των καίριων στοιχείων των συστημάτων και καλύπτει τις βασικές αρχές και τους ενδιαμέσους φορείς που συμμετέχουν στη διαχείριση και τον έλεγχο του επιχειρησιακού προγράμματος. Στο φάκελο ελέγχου τηρείται αρχείο των αξιολογήσεων που διενεργήθηκαν.

Οι έλεγχοι των πράξεων πραγματοποιούνται επιτόπου, βάσει εγγράφων και αρχείων που τηρούνται από το δικαιούχο. Οι έλεγχοι επαληθεύουν ότι πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- (α) η πράξη ικανοποιεί τα κριτήρια επιλογής για το ΕΠ, υλοποιήθηκε σύμφωνα με την απόφαση ένταξης και πληροί οποιονδήποτε ισχύοντα όρο ως προς τη λειτουργικότητα και τη χρήση της ή σχετικά με τους επιδιωκόμενους στόχους·
- (β) οι δηλωθείσες στην Επιτροπή δαπάνες αντιστοιχούν στα λογιστικά έγγραφα και τα δικαιολογητικά που τηρούνται από το δικαιούχο·
- (γ) οι δηλωθείσες στην Επιτροπή δαπάνες συνάδουν προς τους κοινοτικούς και τους εθνικούς κανόνες
- (δ) η δημόσια συνεισφορά έχει καταβληθεί στο δικαιούχο σύμφωνα με το άρθρο 80 του Κανονισμού.

Οι έλεγχοι διενεργούνται βάσει ετήσιου προγραμματισμού που εγκρίνεται από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου στο πλαίσιο της στρατηγικής ελέγχου, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Ελέγχων. Επίσης διενεργούνται έκτακτοι έλεγχοι εκτός προγραμματισμού, όταν αυτό απαιτείται.

Όταν τα προβλήματα που διαπιστώνονται εντοπίζονται στη λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και ως εκ τούτου συνεπάγονται κίνδυνο για άλλες πράξεις στο πλαίσιο του ΕΠ, η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου εξασφαλίζει τη διενέργεια περαιτέρω εξέτασης, συμπεριλαμβανομένων πρόσθετων ελέγχων όπου κρίνεται απαραίτητο, προκειμένου να προσδιοριστεί το μέγεθος αυτών των προβλημάτων.

4.1.6.2 Όργανα ελέγχου

Οι έλεγχοι διενεργούνται από ελεγκτικές ομάδες που συγκροτούνται από υπαλλήλους των τριών Διευθύνσεων της παραγράφου 1.6.1 και υπαλλήλους των λοιπών υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής. Οι ανωτέρω ελεγκτικές ομάδες δύναται να συνεπικουρούνται στο έργο τους από εμπειρογνώμονες. Οι εμπειρογνώμονες μπορεί να είναι δημόσιοι υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ και ιδιώτες. Οι ιδιώτες εμπειρογνώμονες είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο εμπειρογνώμωνων.

Στο μητρώο εμπειρογνώμωνων, που καταρτίζεται και τηρείται από την Γενική Διεύθυνση Διοίκησης και Ελέγχου συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ προγραμμάτων, εγγράφονται με απόφαση του προϊσταμένου αυτής, ύστερα από δημόσια πρόσκληση και αξιολόγηση από την Επιτροπή

Δημοσιονομικού Ελέγχου, πρόσωπα, τα οποία έχουν ειδικές γνώσεις και εμπειρία σχετική με τους διενεργούμενους υπό την ευθύνη της ελέγχους. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται επιμέρους θέματα για την κατάρτιση του μητρώου εμπειρογνομώνων.

Με απόφαση της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου μετά από εισήγηση του αρμόδιου προϊσταμένου Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Ελέγχων, οι έλεγχοι δύνανται να ανατίθενται σε ελεγκτικές εταιρείες.

Στην περίπτωση που οι έλεγχοι διενεργούνται από φορείς διαφορετικούς από την αρχή ελέγχου, η αρχή ελέγχου διασφαλίζει ότι οι φορείς αυτοί διαθέτουν την αναγκαία λειτουργική ανεξαρτησία από τις διαχειριστικές αρχές των ΕΠ, τους ενδιαμέσους φορείς διαχείρισης και την αρχή πιστοποίησης.

4.1.7 Φορέας Υπεύθυνος για την έκθεση και παροχή γνώμης του άρθρου 71(3)

Σύμφωνα με το άρθρο 71(2) του Καν. (ΕΚ) 1083/06 η κοινοποίηση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΠ στην Επιτροπή πρέπει να συνοδεύεται από έκθεση στην οποία να αποτυπώνονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του συστήματος και διατύπωση γνώμης σχετικά με τη συμμόρφωσή του συστήματος με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 58-62 του ίδιου κανονισμού.

Η έκθεση και η γνώμη σχετικά με τα παραπάνω θα συνταχθούν είτε από την αρχή ελέγχου είτε από ιδιωτικό φορέα αποδεδειγμένης εμπειρίας, μετά από αξιολόγηση του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, κατά την οποία θα έχουν ληφθεί υπόψη διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου. Στην περίπτωση ιδιωτικού φορέα, αυτός θα επιλεγεί μετά από διαγωνισμό που θα γίνει με βάση τις κείμενες διατάξεις. Αναθέτουσα αρχή θα είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου.

4.1.8 Φορέας υπεύθυνος για την είσπραξη των πληρωμών από την Επιτροπή

Φορέας υπεύθυνος για την είσπραξη των πληρωμών από την Επιτροπή είναι η αρχή πιστοποίησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ, η οποία προσδιορίστηκε στο υποκεφάλαιο 1.5 του παρόντος. Η Επιτροπή παραλαμβάνοντας τις αιτήσεις, βεβαιώσεις και πιστοποιήσεις από την αρχή πιστοποίησης, ανταποκρινόμενη βάσει των εσωτερικών της διαδικασιών, καταθέτει την αιτηθείσα συμμετοχή της στην Τράπεζα της Ελλάδος, στους ειδικούς λογαριασμούς που έχει ανοίξει για το σκοπό αυτό η αρχή πιστοποίησης. Η αρχή πιστοποίησης:

- (i) είναι αποδέκτης των εγκρίσεων πληρωμών των Ταμείων που πραγματοποιούνται από την Επιτροπή
- (ii) ενημερώνει το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για τη διάθεση των πιστώσεων που εισπράχθηκαν ανά ΕΠ και Ταμείο,
- (iii) παρακολουθεί τη διαδικασία μεταφοράς των σχετικών πιστώσεων στους δικαιούχους και μεριμνά ώστε αυτή να πραγματοποιείται το συντομότερο δυνατό και χωρίς καμία κράτηση

4.1.9 Φορέας/είς υπεύθυνος/οι για τη διενέργεια πληρωμών στους δικαιούχους

Η εθνική και κοινοτική συμμετοχή για όλες τις πράξεις που εντάσσονται στο ΕΠ αποτελούν δημόσιες επενδύσεις και χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Φορείς υπεύθυνοι για τη διενέργεια πληρωμών στους δικαιούχους (φορείς χρηματοδότησης) είναι κατά περίπτωση τα Υπουργεία, οι Περιφέρειες και οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι οποίοι είναι αρμόδιοι για την υποβολή πρότασης κατάρτισης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Η πληρωμή στους δικαιούχους γίνεται τμηματικά με αποφάσεις χρηματοδότησης που εκδίδονται από τη Δ/ση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και έγκριση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, ύστερα από αίτημα των φορέων χρηματοδότησης.

Η απόδοση στους δικαιούχους γίνεται σε κάθε περίπτωση χωρίς καμία μείωση ή κράτηση ή μεταγενέστερη ειδική επιβάρυνση που επιφέρει μείωση των ποσών αυτών.

4.2. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

4.2.1 Διυπουργική Επιτροπή κοινοτικών προγραμμάτων (ΔΕΠ)

Για την επίτευξη της πολιτικής για τη συνοχή και των στρατηγικών στόχων που περιγράφονται στο ΕΣΠΑ, έχει συσταθεί Διυπουργική Επιτροπή κοινοτικών προγραμμάτων (Νόμος 3483/2006, άρθρο 20), έργο της οποίας είναι ο συντονισμός και η παρακολούθηση της εφαρμογής των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων με στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων και τη μεγιστοποίηση της απορροφητικότητας των κοινοτικών κονδυλίων.

Η ΔΕΠ αποτελεί στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 ένα ολιγομελές σχήμα διοίκησης του ΕΣΠΑ και των προγραμμάτων, το οποίο εξασφαλίζει την απαραίτητη ευελιξία και επιτάχυνση της διαδικασίας λήψης πολιτικών αποφάσεων σε στρατηγικό, διαχειριστικό και επιχειρησιακό επίπεδο, σε συνέργεια με τις πολιτικές του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ). Η ΔΕΠ εκφράζει γνώμη επί των εκθέσεων στρατηγικής παρακολούθησης του ΕΣΠΑ που υποβάλλονται στην Επιτροπή δυνάμει του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 και δίνει κατευθύνσεις στην ετήσια διάσκεψη των Προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης ΕΠ.

Στην Επιτροπή συμμετέχουν ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών ως πρόεδρος και οι υπουργοί Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος-Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων, Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, ως μέλη. Ως εισηγητής συμμετέχει επιπλέον ο υφυπουργός Οικονομίας & Οικονομικών, αρμόδιος για θέματα κοινοτικών προγραμμάτων.

Τη διοικητική υποστήριξη της Διυπουργικής Επιτροπής και την παρακολούθηση της υλοποίησης των αποφάσεων της αναλαμβάνει η Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπ.Οι.Ο. μέσω της εθνικής αρχής συντονισμού.

4.2.2 Ετήσια διάσκεψη Προέδρων επιτροπών παρακολούθησης επιχειρησιακών προγραμμάτων (ΕΔΙΠ)

Η παρακολούθηση της εκπλήρωσης των στόχων των Ταμείων και των ΕΠ στο σύνολό τους γίνεται από την ετήσια διάσκεψη των Προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης των ΕΠ.

Η διάσκεψη των Προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης συγκροτείται εντός 3 μηνών από τη συγκρότηση των επιτροπών παρακολούθησης του συνόλου των ΕΠ. Της διάσκεψης των Προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης των ΕΠ προεδρεύει ο υπουργός Οικονομίας & Οικονομικών.

Η διάσκεψη θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό μετά από εισήγηση της εθνικής αρχής συντονισμού. Συνέρχεται ετησίως μετά από πρόσκληση του προέδρου της με αντικείμενο την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ και της συμβολής κάθε ΕΠ στους στόχους αυτούς.

Ως μέλη συμμετέχουν

- Οι Πρόεδροι των επιτροπών παρακολούθησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ (συμπεριλαμβανομένων όλων των Γενικών Γραμματέων των Περιφερειών), του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του ΕΠ Αλιεία
- Εκπρόσωποι της εθνικής αρχής συντονισμού και της ΕΥΣΕΚΤ
- Εκπρόσωπος της αρχής πιστοποίησης
- Εκπρόσωπος της αρχής ελέγχου (με ρόλο παρατηρητή)
- Εκπρόσωποι των ειδικών υπηρεσιών συντονισμού δράσεων (π.χ. Υπουργείο Πολιτισμού, Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κλπ)
- Εκπρόσωπος της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος
- Εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων
- Εκπρόσωποι των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων
- Εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Ισότητας

- Εκπρόσωποι αντιπροσωπευτικών μη κυβερνητικών οργανώσεων (εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, κλπ)
- Αντιπροσωπεία της Επιτροπής με ρόλο παρατηρητή.

Στη Διάσκεψη των προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης των ΕΠ μπορούν να προσκληθούν μη μόνιμα μέλη π.χ. ειδικοί επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα ανάλογα με την ημερήσια διάταξη της διάσκεψης.

Η διάσκεψη των Προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης των ΕΠ:

- Παρακολουθεί τα αποτελέσματα της εφαρμογής των προγραμμάτων και τη συμβολή τους στους στρατηγικούς στόχους που περιλαμβάνονται στο ΕΣΠΑ και υποβάλλει σχετική έκθεση στη Διυπουργική Επιτροπή Κοινωνικών Προγραμμάτων.
- Παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών και διαμορφώνει προτάσεις για το συντονισμό τους και την ευρεία εφαρμογή τους.
- Παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών για τη διασφάλιση του συντονισμού και της συμπληρωματικότητας των δράσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.

Η ΕΔΙΠ δεν υποκαθιστά τις Επιτροπές Παρακολούθησης των ΕΠ στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών είναι δυνατή η συγκρότηση επιτροπών συμβουλευτικού χαρακτήρα για το συντονισμό των παρεμβάσεων σε ειδικούς τομείς, στις οποίες προεδρεύουν μέλη της Διάσκεψης.

Για την υποβοήθηση του έργου της ΕΔΙΠ, η παρακολούθηση της εκπλήρωσης των στόχων του ΕΚΤ γίνεται από την ετήσια διάσκεψη των Προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης των ΕΠ αρμοδιότητας ΕΚΤ και των ΕΠ τα οποία υλοποιούν δράσεις τύπου ΕΚΤ μέσω της χρήσης της ρήτρας ευελιξίας του 10% (ή 15%) (ΕΔΙΠΕΚΤ). Η ΕΔΙΠΕΚΤ συνέρχεται ετησίως πριν από την ΕΔΙΠ και έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Για την υποβοήθηση του έργου της ΕΔΙΠ, συνιστάται τεχνική επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι των Υπουργείων που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και υλοποίηση των ΕΠ του ΕΣΠΑ και εκπρόσωποι της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ). Η επιτροπή εισηγείται στην ΕΔΙΠ προτάσεις αναφορικά με την οριζόντια ενσωμάτωση και εφαρμογή των αρχών της προσβασιμότητας και μη διάκρισης των Ατόμων με Αναπηρία στα ΕΠ του ΕΣΠΑ.

Τη γραμματειακή υποστήριξη της διάσκεψης αναλαμβάνει η εθνική αρχή συντονισμού, η οποία επιφορτίζεται με την προετοιμασία της σχετικής τεκμηρίωσης για τη διεξαγωγή των συνεδριάσεων καθώς και της ημερήσιας διάταξης και των πρακτικών που τηρούνται.

4.2.3 Επιτροπή παρακολούθησης επιχειρησιακού προγράμματος

Σύμφωνα με το άρθρο 63 του Καν. (ΕΚ) 1083/06 για κάθε ΕΠ συστήνεται επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ με αποστολή την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας υλοποίησης του ΕΠ.

Η επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ συστήνεται εντός 3 μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης από την Επιτροπή της απόφασης έγκρισης του ΕΠ.

Η σύνθεση της επιτροπής παρακολούθησης του ΕΠ ορίζεται με τη σύμφωνη γνώμη της διαχειριστικής αρχής, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της εταιρικής σχέσης στη διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων σε όλα τα στάδια υλοποίησης του προγράμματος. Πρόεδρος της επιτροπής παρακολούθησης του ΕΠ είναι ο Γενικός Γραμματέας Διαχείρισης Κοινωνικών & άλλων Πόρων του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας.

Ως μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης συμμετέχουν:

- Ο προϊστάμενος της διαχειριστικής αρχής του ΕΠ
- Εκπρόσωπος της εθνικής αρχής συντονισμού

- Εκπρόσωπος της ΕΥΣΕΚΤ, εφόσον το ΕΠ συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ ή υλοποιεί δράσεις τύπου ΕΚΤ μέσω της χρήσης της ρήτηρας ευελιξίας του 10% (ή 15%)
- Εκπρόσωπος της αρχής πιστοποίησης
- Εκπρόσωπος της αρχής ελέγχου (με ρόλο παρατηρητή)
- Εκπρόσωποι των ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης του ΕΠ
- Εκπρόσωποι Υπουργείων ή άλλων κρατικών αρχών
- Εκπρόσωποι δημόσιων αρχών και ειδικών υπηρεσιών συντονισμού που είναι αρμόδιες για θέματα κρατικών ενισχύσεων, απασχόλησης, περιβάλλοντος, υγείας- κοινωνικής αλληλεγγύης, έρευνας και τεχνολογίας, δημόσιας διοίκησης, πολιτισμού κλπ.
- Εκπρόσωπος της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος
- Εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων
- Εκπρόσωποι των Οικονομικών και Κοινωνικών Εταιρών. Ενδεικτικά: Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών, Βιοτεχνών, Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.), Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.), Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.), Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.) κλπ.
- Εκπρόσωπος της Επιτροπής ή και των ΕΤΕ ή ΕΤΕπ στην περίπτωση που οι τελευταίες συνεισφέρουν στο ΕΠ (με συμβουλευτικό ρόλο).
- Εκπρόσωποι αντιπροσωπευτικών μη κυβερνητικών οργανώσεων (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, περιβαλλοντικές οργανώσεις κλπ.).

Στη σύνθεση της επιτροπής παρακολούθησης διασφαλίζεται, κατά το δυνατόν, η ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών.

Κατά τις συνεδριάσεις της επιτροπής παρακολούθησης μπορούν να προσκληθούν μη μόνιμα μέλη π.χ. ειδικοί επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα ανάλογα με την ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης.

Την υποστήριξη των εργασιών της επιτροπής παρακολούθησης αναλαμβάνει η διαχειριστική αρχή του ΕΠ, η οποία επιφορτίζεται με την προετοιμασία της σχετικής τεκμηρίωσης για τη διεξαγωγή των συνεδριάσεων καθώς και της ημερήσιας διάταξης και των πρακτικών που τηρούνται.

Η επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ λειτουργεί με βάση εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας στο πλαίσιο της εθνικής έννομης τάξης. Ο κανονισμός λειτουργίας καθορίζεται σε συνεργασία με τη διαχειριστική αρχή του ΕΠ, ώστε να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση των καθηκόντων της επιτροπής που απορρέουν από τον Κανονισμό (ΕΚ) 1083/2006. Στην πρώτη συνεδρίασή της η Επιτροπή εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της.

Η επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 65 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006. Ειδικότερα :

- εξετάζει και εγκρίνει τα κριτήρια για την επιλογή των προς χρηματοδότηση πράξεων εντός έξι μηνών από την έγκριση του ΕΠ και εγκρίνει τις τυχόν αναθεωρήσεις των κριτηρίων αυτών σύμφωνα με τις ανάγκες του προγραμματισμού,
- επανεξετάζει σε περιοδική βάση την πρόοδο που σημειώθηκε στην επίτευξη των ειδικών στόχων του ΕΠ με βάση τα έγγραφα που υποβάλλει η διαχειριστική αρχή,
- εξετάζει τα αποτελέσματα της υλοποίησης, ιδίως δε την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται για κάθε άξονα προτεραιότητας και τη συμβολή στους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβόνας και παρέχει κατευθύνσεις στην οικεία διαχειριστική αρχή για την επίτευξή τους, καθώς και τις αξιολογήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 48, παράγραφος 3, του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 και στο υποκεφάλαιο 3,
- εξετάζει και εγκρίνει τις ετήσιες και την τελική έκθεση υλοποίησης που αναφέρονται στο άρθρο 67 του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006,
- ενημερώνεται σχετικά με την ετήσια έκθεση ελέγχου ή με το τμήμα της έκθεσης που αφορά το οικείο ΕΠ, καθώς και για τυχόν σχετικά σχόλια τα οποία μπορεί να διατυπώσει η Επιτροπή μετά την εξέταση της εν λόγω έκθεσης ή του σχετικού τμήματός της,

- προτείνει στη διαχειριστική αρχή οποιαδήποτε αναθεώρηση ή εξέταση του ΕΠ η οποία ενδεχομένως μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του ή στη βελτίωση της διαχείρισής τους, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοοικονομικής διαχείρισής του,
- εξετάζει και εγκρίνει οποιαδήποτε πρόταση για την τροποποίηση του περιεχομένου της απόφασης της Επιτροπής σχετικά με τη συνεισφορά των Ταμείων,
- προτείνει στην ετήσια διάσκεψη των προέδρων των επιτροπών παρακολούθησης τροποποιήσεις που επιφέρουν αλλαγή στη συνολική και την ετήσια συμμετοχή των Ταμείων.

4.2.4 Δείκτες παρακολούθησης

Σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ.2 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006, η παρακολούθηση του ΕΠ διενεργείται από τη διαχειριστική αρχή και την επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος, κυρίως με βάση τους δείκτες (χρηματοοικονομικούς και δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων) που έχουν καθορισθεί για κάθε άξονα προτεραιότητας του ΕΠ σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 1, περ. (γ) του ίδιου κανονισμού.

Οι δείκτες του ΕΠ έχουν αναπτυχθεί και με βάση την προτεινόμενη από την Επιτροπή μεθοδολογία που αναπτύσσεται στο σχετικό έγγραφο εργασίας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013, «*Δείκτες για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση: Οδηγός Εφαρμογής*»

Οι δείκτες που επιλέχθηκαν για την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων του ΕΠ ανταποκρίνονται στον ιδιαίτερο χαρακτήρα του ΕΠ, στους στόχους του καθώς και στις κοινωνικοοικονομικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που επικρατούν στο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του. Η παρακολούθηση των δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων πράξεων ψηφιακής σύγκλισης, θα γίνεται με την υποστήριξη του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας.

Τα δεδομένα που απαιτούνται για τον υπολογισμό των τιμών των δεικτών κατά την υλοποίηση του προγράμματος συλλέγονται σε επίπεδο έργου και συναθροίζονται σε επίπεδο άξονα προτεραιότητας και τέλος σε επίπεδο προγράμματος.

Στο πλαίσιο της τακτικής αξιολόγησης της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης του ΕΠ, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην επιτροπή παρακολούθησης τα δεδομένα που προκύπτουν από το σύστημα παρακολούθησης και αφορούν κυρίως σε συγκεντρωτικά οικονομικά στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τους δείκτες κυρίως εκροών και αποτελεσμάτων.

Για τη συλλογή αξιόπιστων χρηματοοικονομικών και στατιστικών δεδομένων σχετικών με την υλοποίηση του προγράμματος θα χρησιμοποιηθεί το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα στο οποίο θα τηρούνται πληροφορίες για όλες τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα.

4.2.5 Ετήσια έκθεση

Στο πλαίσιο της παρακολούθησης του ΕΠ η διαχειριστική αρχή συντάσσει ετήσια έκθεση υλοποίησης του προγράμματος την οποία αποστέλλει στην Επιτροπή μετά την έγκρισή της από την επιτροπή παρακολούθησης (άρθρο 67 παρ. 1 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006). Η έκθεση περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου και συντάσσεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν. (ΕΚ) 1828/2006 και τις οδηγίες της εθνικής αρχής συντονισμού.

Στο παραπάνω πλαίσιο η διαχειριστική αρχή μεριμνά σε συνεργασία με την εθνική αρχή συντονισμού και την ΕΥΣΕΚΤ, εφόσον το ΕΠ συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ ή υλοποιεί δράσεις τύπου ΕΚΤ μέσω χρήσης της ρήτρας ευελιξίας του 10% (ή 15%), για τη συνεχή παρακολούθηση και βελτίωση των δεικτών που θα χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του ΕΠ.

4.2.6 Ετήσια εξέταση ΕΠ

Σύμφωνα με το άρθρο 68 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006, κάθε χρόνο μετά την υποβολή της ετήσιας

έκθεσης, η διαχειριστική αρχή του ΕΠ και η Επιτροπή εξετάζουν από κοινού την πρόοδο υλοποίησης του ΕΠ, τα κύρια αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν κατά το προηγούμενο έτος, τη χρηματοοικονομική υλοποίηση καθώς και οποιοδήποτε παράγοντα μπορεί να οδηγήσει σε βελτίωση της υλοποίησης προκειμένου να επιτευχθούν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Είναι δυνατόν επίσης να εξετάζονται θέματα λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου που επισημαίνονται στην τελευταία ετήσια έκθεση ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 62 παρ.1 περ. δ-ί του Καν. (ΕΚ) 1083/2006.

Για οποιοδήποτε σχόλιο διατυπώσει η Επιτροπή μετά την ετήσια εξέταση του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή σε συνεργασία με την εθνική αρχή συντονισμού ενημερώνει την επιτροπή παρακολούθησης και την Επιτροπή για τα μέτρα που ελήφθησαν αναφορικά με τα σχόλια αυτά.

4.2.7 Παρακολούθηση των πιστώσεων των Περιφερειών μεταβατικής στήριξης

Για τις πέντε περιφέρειες που εμπίπτουν στο άρθρο 8 του Κανονισμού 1083/06 επιβάλλονται υποχρεωτικές πιστώσεις και διακριτή παρακολούθησή των πιστώσεων αυτών στα ΕΠ (πόροι που προέρχονται από το ΕΤΠΑ και ΕΚΤ). Οι Περιφέρειες αυτές χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: στις Περιφέρειες στατιστικής σύγκλισης (Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Αττική) και στις Περιφέρειες σταδιακής εισόδου (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο).

Οι συγχρηματοδοτούμενες αναπτυξιακές παρεμβάσεις στις Περιφέρειες αυτές (εκτός του Ταμείου Συνοχής) θα υλοποιηθούν μέσω:

- των αντίστοιχων περιφερειακών ΕΠ (συγχρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ) και
- των τριών (3) τομιακών ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ.

Επισημαίνεται ότι οι ανάγκες των οκτώ Περιφερειών αμιγούς Στόχου Σύγκλισης θα καλυφθούν από όλα τα τομιακά ΕΠ όσο και από τα περιφερειακά ΕΠ με απόλυτα διακριτές πιστώσεις.

Η τήρηση των πιστώσεων για τις περιφέρειες μεταβατικής στήριξης διασφαλίζεται πλήρως σε προγραμματικό επίπεδο με την ύπαρξη διακριτών αξόνων προτεραιότητας για κάθε τύπο Περιφερειών, ως εξής:

- Τα περιφερειακά ΕΠ έχουν διακριτούς Άξονες Προτεραιότητας για κάθε Περιφέρεια που περιλαμβάνουν.
- Τα τρία (3) τομιακά ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και καλύπτουν και τους τρεις τύπους Περιφερειών (αμιγής στόχος 1, στατιστική σύγκλιση, σταδιακή είσοδος) έχουν διακριτούς θεματικούς Άξονες Προτεραιότητας που επαναλαμβάνονται για κάθε έναν από τους τρεις τύπους Περιφερειών.

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνονται κατά την υλοποίηση, με τη σύνθεση και παρακολούθηση των σχετικών πληροφοριών στο ΟΠΣ.

4.3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

4.3.1 Γενικά

Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών και εθνικών πόρων που συνδράμουν την πολιτική για τη συνοχή, προβλέπεται η διεξαγωγή αξιολογήσεων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την υλοποίηση του ΕΠ (άρθρα 47-49 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006). Οι αξιολογήσεις αυτές, στρατηγικής ή επιχειρησιακής φύσης, λαμβάνουν υπόψη το στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης και τη σχετική κοινοτική νομοθεσία όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τη στρατηγική περιβαλλοντική αξιολόγηση. Πραγματοποιούνται με ευθύνη του κράτους μέλους ή της Επιτροπής και διεξάγονται από εμπειρογνώμονες ή φορείς λειτουργικά ανεξάρτητους από την αρχή πιστοποίησης και την αρχή ελέγχου που έχουν οριστεί στο πλαίσιο του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων δημοσιοποιούνται με βάση τους εφαρμοστέους κανόνες για την πρόσβαση στα έγγραφα.

4.3.2 Αξιολογήσεις επιχειρησιακής φύσης

Σύμφωνα με το άρθρο 48 παρ.3 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 τα κράτη μέλη πραγματοποιούν αξιολογήσεις που συνδέονται με την παρακολούθηση ΕΠ, ιδίως όταν, κατά την εν λόγω παρακολούθηση διαπιστωθεί σημαντική απόκλιση από τους στόχους που τέθηκαν αρχικά ή όταν υποβάλλονται προτάσεις για την αναθεώρηση των προγραμμάτων αυτών (αξιολογήσεις επιχειρησιακής φύσης).

Επιπλέον σύμφωνα με τον προαναφερόμενο Κανονισμό, τα κράτη μέλη μπορούν για τα ΕΠ του στόχου «Σύγκλιση» και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, να συντάσσουν σχέδιο αξιολόγησης που περιλαμβάνει τις ενδεικτικές δραστηριότητες αξιολόγησης που σκοπεύει να πραγματοποιήσει το κράτος μέλος κατά τις διάφορες φάσεις της υλοποίησης.

Στο πλαίσιο αυτό η Ελλάδα αξιοποιώντας και τις οδηγίες της Επιτροπής για την αξιολόγηση των ΕΠ και του ΕΣΠΑ κατά την διάρκεια της προγραμματικής περιόδου (Draft Working Paper No 5: Evaluation during the programming period: on going evaluation –An integrated management tool) διαμόρφωσε ενδεικτικό σχέδιο αξιολογήσεων της περιόδου 2007-2013, όπου αποτυπώνεται ο προγραμματισμός των αξιολογήσεων σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο στο πλαίσιο των στόχων της «Σύγκλισης» και της «Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας και Απασχόλησης».

Οι αξιολογήσεις που συνδέονται με την παρακολούθηση του ΕΠ πραγματοποιούνται με ευθύνη της διαχειριστικής αρχής και σύμφωνα με τις γενικές αρχές που καθορίζονται από την εθνική αρχή συντονισμού για την αξιολόγηση όλων των ΕΠ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ, εφόσον το ΕΠ συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ ή υλοποιεί δράσεις τύπου ΕΚΤ μέσω της χρήσης της ρήτρας ευελιξίας του 10% (ή 15%).

Εκτός από τις προτεινόμενες στο σχέδιο, αξιολογήσεις, είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν, κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου και άλλες αξιολογήσεις, σε περιπτώσεις που θα κριθεί αυτό αναγκαίο, λόγω τροποποιήσεων των επιχειρησιακών προγραμμάτων ή του ΕΣΠΑ. Τροποποιήσεις του ΕΠ που θα απαιτήσουν πιθανά αξιολόγηση αφορούν τροποποιήσεις στη χρηματοδοτική κατανομή των διατιθέμενων πόρων μεταξύ των Αξόνων προτεραιότητας, τροποποιήσεις στους στόχους ή/και το περιεχόμενο των Αξόνων του ΕΠ, και τέλος τροποποιήσεις στις Διατάξεις Εφαρμογής. Οι παραπάνω αξιολογήσεις δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθούν χρονικά στην παρούσα φάση σχεδιασμού.

Για τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων αυτών η διαχειριστική αρχή ενημερώνει την επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ, την Επιτροπή, την εθνική αρχή συντονισμού και την ΕΥΣΕΚΤ, εφόσον το ΕΠ συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ ή υλοποιεί δράσεις τύπου ΕΚΤ μέσω της χρήσης της ρήτρας ευελιξίας του 10% (ή 15%).

Το ενδεικτικό σχέδιο των αξιολογήσεων με τον προγραμματισμό της περιόδου 2007-2013 παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

4.3.3 Εκ των υστέρων αξιολόγηση

Σύμφωνα με το άρθρο 49 παρ.3 του Καν. (ΕΚ) 1083/06, η εκ των υστέρων αξιολόγηση αποτελεί ευθύνη της Επιτροπής. Κατά την εκ των υστέρων αξιολόγηση εξετάζονται ζητήματα όπως η έκταση χρήσης των πόρων, η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα του προγραμματισμού των Ταμείων και οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του προγράμματος με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων για την πολιτική στους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Τέλος προσδιορίζονται οι παράγοντες που συνέβαλαν στην επιτυχία ή την αποτυχία της υλοποίησης των ΕΠ και εντοπίζονται οι ορθές πρακτικές.

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση είναι στρατηγικής φύσης, διεξάγεται από ανεξάρτητους αξιολογητές και ολοκληρώνεται το αργότερο μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2015. Η διαχειριστική αρχή και η εθνική αρχή συντονισμού συνεργάζονται με την Επιτροπή για τη διενέργεια της αξιολόγησης παρέχοντας τα απαραίτητα στοιχεία

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007 - 2013

ΕΙΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΚΥΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΑ	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΧΡΟΝΟ-ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	Τεκμηρίωση της συμβολής των ΕΠ στην εφαρμογή του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων	Απαιτηση άρθρου 29 του Καν. 1083/2006 για τη στρατηγική υποβολή εκθέσεων από τα κράτη μέλη	Στα σημεία α, β, γ και δ της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του Καν. 1083/2006	Συμβολή στην υποβολή των στρατηγικών εκθέσεων του άρθρου 29 του Καν. 1083/2006	2ο εξάμηνο 2007 2ο εξάμηνο 2009 2ο εξάμηνο 2012	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Τεχνική Βοήθεια	Γραφείο Πρωθυπουργού, Ειδική Τεχνική Επιτροπή για την Αξιολόγηση, Ε.Ε., αρχή συντονισμού, Διαβουλεύσεις με αρχές διαχείρισης ΕΠ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (ΕΣΠΑ)	Αξιολόγηση της πορείας εκτέλεσης του ΕΣΠΑ στο μέσο της προγραμματικής περιόδου	Επιβεβαίωση της επικαιρότητας της στρατηγικής και της επιτευξιμότητας των στόχων του ΕΣΠΑ	Ποια είναι τα αποτελέσματα από την υλοποίηση του ΕΣΠΑ έως τώρα; Που εντοπίζονται οι μεγαλύτερες αποκλίσεις των πραγματοποιήσεων σε σχέση με τους προγραμματικούς στόχους και ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Για ποιους στόχους εκτιμάται χαμηλός βαθμός επίτευξης για το τέλος της προγραμματικής περιόδου και ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις προκειμένου να ανατραπεί η τάση αυτή; Πως αποτιμάται η ποιότητα της στοχοθεσίας στο ΕΣΠΑ; Με ποιους τρόπους μπορεί να υπάρξει βελτίωση του προγραμματισμού και της στοχοθεσίας ;	Λήψη απόφασης για πιθανή αναθεώρηση του ΕΣΠΑ και των ΕΠ του	1ο εξάμηνο 2011	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Τεχνική Βοήθεια	Ειδική Τεχνική Επιτροπή για την Αξιολόγηση, Ε.Ε., αρχή συντονισμού, Διαβουλεύσεις με αρχές διαχείρισης ΕΠ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (ΕΣΠΑ)	Αξιολόγηση της πορείας εκτέλεσης του ΕΣΠΑ πριν τη λήξη της προγραμματικής περιόδου	Επιβεβαίωση της επικαιρότητας της στρατηγικής και της επιτευξιμότητας των στόχων του ΕΣΠΑ	Ποια είναι τα αποτελέσματα από την υλοποίηση του ΕΣΠΑ έως τώρα; Που εντοπίζονται οι μεγαλύτερες αποκλίσεις των πραγματοποιήσεων σε σχέση με τους προγραμματικούς στόχους και ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Για ποιους στόχους εκτιμάται χαμηλός βαθμός επίτευξης και ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις προκειμένου να ανατραπεί η τάση αυτή; Πως αποτιμάται η ποιότητα της στοχοθεσίας στο ΕΣΠΑ; Υπάρχει δυνατότητα και αν ναι με ποιους τρόπους μπορεί να υπάρξει βελτίωση του προγραμματισμού και της στοχοθεσίας, ενόψει και της νέας προγραμματικής περιόδου ;	Λήψη απόφασης για πιθανή αναθεώρηση του ΕΣΠΑ και των ΕΠ του	1ο εξάμηνο 2013	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Τεχνική Βοήθεια	Ειδική Τεχνική Επιτροπή για την Αξιολόγηση, Ε.Ε., αρχή συντονισμού, Διαβουλεύσεις με αρχές διαχείρισης ΕΠ

ΕΙΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΚΥΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΑ	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΧΡΟΝΟ-ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ	ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ								
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ :	Αξιολόγηση της πορείας εκτέλεσης του ΕΠ στο μέσο της προγραμματικής περιόδου	Επιβεβαίωση της επικαιρότητας της στρατηγικής και της επιτευξιμότητας των στόχων του ΕΠ	Ποια είναι τα αποτελέσματα από την υλοποίηση του ΕΠ έως τώρα; Που εντοπίζονται οι μεγαλύτερες αποκλίσεις των πραγματοποιήσεων σε σχέση με τους προγραμματικούς στόχους και ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Για ποιους στόχους εκτιμάται χαμηλός βαθμός επίτευξης για το τέλος της προγραμματικής περιόδου και ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις προκειμένου να ανατραπεί η τάση αυτή; Πως αποτιμάται η ποιότητα της στοχοθεσίας στο ΕΠ; Με ποιους τρόπους μπορεί να υπάρξει βελτίωση του προγραμματισμού και της στοχοθεσίας ;	Λήψη απόφασης για πιθανή αναθεώρηση του ΕΠ	1ο εξάμηνο 2011	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Τεχνική Βοήθεια	Αρχή συντονισμού, Ε.Ε., αρχή διαχείρισης του κάθε ΕΠ								
1. ΕΠ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ																
2. ΕΠ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ																
3. ΕΠ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ																
4. ΕΠ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ																
5. ΕΠ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ																
6. ΕΠ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ																
7. ΕΠ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ																
8. ΕΠ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ																
9. ΕΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ									Αξιολόγηση της πορείας εκτέλεσης του ΕΠ πριν την λήξη της προγραμματικής περιόδου	Επιβεβαίωση της επικαιρότητας της στρατηγικής και της επιτευξιμότητας των στόχων του ΕΠ	Ποια είναι τα αποτελέσματα από την υλοποίηση του ΕΠ έως τώρα; Που εντοπίζονται οι μεγαλύτερες αποκλίσεις των πραγματοποιήσεων σε σχέση με τους προγραμματικούς στόχους και ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Για ποιους στόχους εκτιμάται χαμηλός βαθμός επίτευξης και ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις προκειμένου να ανατραπεί η τάση αυτή; Πως αποτιμάται η ποιότητα της στοχοθεσίας στο ΕΠ; Υπάρχει δυνατότητα και αν ναι με ποιους τρόπους μπορεί να υπάρξει βελτίωση του προγραμματισμού και της στοχοθεσίας, ενόψει και της νέας προγραμματικής περιόδου;	Λήψη απόφασης για πιθανή αναθεώρηση του ΕΠ	1ο εξάμηνο 2013	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Τεχνική Βοήθεια	Αρχή συντονισμού, Ε.Ε., αρχή διαχείρισης του κάθε ΕΠ
10. ΕΠ ΚΡΗΤΗΣ & ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ																
11. ΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ- ΗΠΕΙΡΟΥ																
12. ΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ																

Παρατήρηση: Στην περίπτωση σημαντικών αλλαγών στην κοινωνικοοικονομική κατάσταση της χώρας ή/και αν διαπιστωθεί απόκλιση από τους στόχους που τέθηκαν αρχικά, είναι δυνατόν να διενεργηθούν αξιολογήσεις του ΕΣΠΑ και των ΕΠ επιπλέον των αναφερομένων στο χρονοδιάγραμμα

4.4. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 69 του κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 «το κράτος μέλος και η διαχειριστική αρχή για το επιχειρησιακό πρόγραμμα παρέχουν πληροφορίες όσον αφορά τις πράξεις και τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και εξασφαλίζουν τη σχετική δημοσιότητα. Η πληροφόρηση απευθύνεται στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στους δικαιούχους με στόχο την προβολή του ρόλου της Κοινότητας και τη διασφάλιση της διαφάνειας της συνδρομής των Ταμείων». Η εξειδίκευση της εφαρμογής των απαιτήσεων δημοσιότητας και πληροφόρησης περιγράφεται στις διατάξεις (άρθρα 2 έως και 10) του Καν. (ΕΚ) 1828/2006.

Για την παροχή των πληροφοριών αυτών αναλαμβάνονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος μέτρα δημοσιότητας και πληροφόρησης τα οποία αποτυπώνονται με δομημένο τρόπο στο επικοινωνιακό σχέδιο του ΕΠ. Το επικοινωνιακό σχέδιο περιλαμβάνει τους στόχους και το στοχοθετούμενο κοινό, τη στρατηγική και το περιεχόμενο των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας που θα αναληφθούν για κάθε ομάδα στόχο (δυναμικοί δικαιούχοι, δικαιούχοι, κοινό), τον ενδεικτικό προϋπολογισμό για την εφαρμογή του επικοινωνιακού σχεδίου, τα διοικητικά τμήματα ή τους διοικητικούς φορείς που θα είναι αρμόδια για την εφαρμογή των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας, ενδεικτικούς τρόπους αξιολόγησης των μέτρων δημοσιότητας και πληροφόρησης αναφορικά με την προβολή και τη γνώση του ΕΠ και το ρόλο της Κοινότητας. Αναλόγως με τις ανάγκες του ΕΠ για πληροφόρηση και δημοσιότητα δύναται να προβλεφθεί η ανάθεση σχετικών δράσεων σε εξωτερικούς εξειδικευμένους σύμβουλους.

Κατά την έναρξη των ΕΠ η διαχειριστική αρχή επιλέγει να υλοποιήσει μια ενέργεια δημοσιοποίησης σύμφωνα με τη φύση και τους στόχους του ΕΠ. Αναφέρονται ενδεικτικά: ημερίδα, δημοσιότητα στον τύπο. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠ πραγματοποιούνται ενέργειες πληροφόρησης και δημοσιότητας εκ των οποίων μια σημαντική ενέργεια ετησίως που θα επικοινωνεί τα επιτεύγματα και τα έργα του ΕΠ. Ενδεικτικά αναφέρονται ημερίδες, συνέδρια, σεμινάρια, δελτία τύπου, εκθέσεις, παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού ενημερωτικού υλικού καθώς και προβολή στα ΜΜΕ. Τα ΕΠ διατηρούν ιστοσελίδες καθώς και άλλα μέσα πληροφόρησης έντυπα ή ηλεκτρονικά.

Τα μέτρα δημοσιότητας και πληροφόρησης θα κάνουν αναφορά στην προστιθέμενη αξία της κοινοτικής συνδρομής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Δύναται να εμπλακεί στα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας ένας τουλάχιστον πολλαπλασιαστής πληροφόρησης, αναλόγως με το περιεχόμενο του ΕΠ ή τις Περιφέρειες που καλύπτει, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 5 παρ.3 του Καν. (ΕΚ) 1828/06.

Το επικοινωνιακό σχέδιο, καθώς και οποιαδήποτε σημαντική τροποποίησή του, εκπονείται από τη διαχειριστική αρχή του ΕΠ με βάση τις κατευθύνσεις της εθνικής αρχής συντονισμού και σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ εφόσον το ΕΠ συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ ή υλοποιεί δράσεις τύπου ΕΚΤ μέσω της χρήσης της ρήτρας ευελιξίας του 10% (ή 15%) και υποβάλλεται προς εξέταση στην Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 3 του Καν. (ΕΚ) 1828/2006.

Για την εξασφάλιση της ομοιογένειας, συνοχής και συνέργιας μεταξύ των μέτρων δημοσιότητας και πληροφόρησης των ΕΠ που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία που συνδράμουν στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή, η εθνική αρχή συντονισμού παρέχει ενιαίες αρχές προς τις διαχειριστικές αρχές των ΕΠ και μεριμνά για τη συνολική παρακολούθηση, εποπτεία και συντονισμό τους.

Τα ποσά που προβλέπονται για την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα περιλαμβάνονται στη χρηματοδότηση του ΕΠ στο πλαίσιο της Τεχνικής Υποστήριξης Εφαρμογής (άρθρο 46 παρ. 1 του κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006).

Η διαχειριστική αρχή ορίζει τουλάχιστον ένα πρόσωπο επαφής υπεύθυνο για την πληροφόρηση και την δημοσιότητα βάσει του άρθρου 10 του Καν. (ΕΚ) 1828/06 και ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή.

4.5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ

Η εθνική και κοινοτική συμμετοχή για όλες τις πράξεις που εντάσσονται στα ΕΠ του ΕΣΠΑ αποτελούν δημόσιες επενδύσεις και μπορούν να χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Οι πιστώσεις των Ταμείων εγγράφονται στο Τμήμα Εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού (Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων). Στο τμήμα δαπανών του ΠΔΕ εγγράφονται οι προβλέψεις μεταφοράς πιστώσεων προς τους φορείς χρηματοδότησης του ΠΔΕ. Οι πιστώσεις προς τους δικαιούχους αφορούν την προβλεπόμενη δημόσια δαπάνη (κοινοτική και εθνική). Τυχόν ιδιωτική συμμετοχή παρακολουθείται μέσω του ΟΠΣ.

Στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων τηρούνται τα απαιτούμενα στοιχεία προκειμένου να είναι

δυνατή η πρόβλεψη απαιτήσεων χρηματοδότησης για την υλοποίηση των ΕΠ του ΕΣΠΑ.
Η διαδικασία για τη διενέργεια πληρωμών στους δικαιούχους είναι η ακόλουθη:

1. Εγγραφή της δημόσιας δαπάνης της πράξης (εθνική και κοινοτική συμμετοχή) στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μετά την ένταξή της σε ΕΠ σε συλλογική απόφαση του φορέα χρηματοδότησης
2. Υποβολή αιτήματος διάθεσης χρηματοδότησης από το δικαιούχο ή ενδιάμεσο φορέα διαχείρισης στις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων προς τον φορέα χρηματοδότησης
3. Υποβολή αιτήματος από τον φορέα χρηματοδότησης προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών για τη διάθεση χρηματοδότησης
4. Έκδοση απόφασης διάθεσης χρηματοδότησης από το Υπ.Οι.Ο. με βάση το αίτημα και το διαθέσιμο όριο πληρωμών, και κοινοποίησή της στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, στην Τράπεζα της Ελλάδος και στο φορέα χρηματοδότησης
5. Εντολή κατανομής των πιστώσεων στην πράξη από το φορέα χρηματοδότησης προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και την Τράπεζα της Ελλάδος η οποία κοινοποιείται στο δικαιούχο ή ενδιάμεσο φορέα διαχείρισης

Με την κατανομή χρηματοδότησης στην πράξη οι πιστώσεις είναι διαθέσιμες στο δικαιούχο, ο οποίος μπορεί να προχωρήσει σε χρεώσεις του λογαριασμού της πράξης εκδίδοντας επιταγές προς τους αναδόχους. Οι πληρωμές προς τους αναδόχους βαρύνουν άμεσα το λογαριασμό της πράξης.

Στις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων οι πιστώσεις είναι διαθέσιμες στον ενδιάμεσο φορέα διαχείρισης ο οποίος μπορεί να προχωρήσει σε χρεώσεις του λογαριασμού της πράξης εκδίδοντας επιταγές προς τους δικαιούχους. Οι πληρωμές προς τους δικαιούχους βαρύνουν άμεσα το λογαριασμό της πράξης.

Στην περίπτωση που οι δικαιούχοι ή οι ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου μετά την ολοκλήρωση των βημάτων 1 έως 4 εκδίδεται εντολή μεταφοράς των πιστώσεων από το φορέα χρηματοδότησης στο λογαριασμό του Νομικού Προσώπου προκειμένου να διενεργηθούν πληρωμές. Η μεταφορά των ποσών γίνεται υπό μορφή άμεσης επιχορήγησης ή αύξησης μετοχικού κεφαλαίου (περιπτώσεις Ανωνύμων Εταιρειών του δημοσίου).

Μετά την μεταφορά στο λογαριασμό του Νομικού Προσώπου, ο δικαιούχος ή ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης προβαίνει στις πληρωμές των αναδόχων ή δικαιούχων αντιστοίχως. Κατά την πληρωμή στους αναδόχους ή δικαιούχους κανένα ποσό δεν αφαιρείται, ούτε παρακρατείται, ούτε εισπράττεται οποιαδήποτε ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος, το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των ποσών αυτών.

Οι δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκαν οι δικαιούχοι καταχωρούνται στο ΟΠΣ μετά την επαλήθευσή τους από τη διαχειριστική αρχή και δικαιολογούνται από εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας .

Η αρχή πιστοποίησης συγκεντρώνει τις καταχωρηθείσες δαπάνες μέσω του ΟΠΣ προκειμένου να πιστοποιήσει τις δαπάνες και να συντάξει τη δήλωση δαπανών που προβλέπεται στο άρθρο 78.

Τυχόν τόκοι που παράγονται από πιστώσεις για χρηματοδότηση πράξεων στο πλαίσιο του ΕΠ, θεωρούνται εθνικοί πόροι και καλύπτουν εθνική δημόσια δαπάνη. Οι φορείς που διαχειρίζονται τα ανωτέρω ποσά έχουν υποχρέωση να δηλώνουν ετησίως τους δημιουργούμενους τόκους στη διαχειριστική αρχή του οικείου ΕΠ. Τα τραπεζικά ή πιστωτικά ιδρύματα, μέσω των οποίων κινούνται τα ανωτέρω ποσά υποχρεούνται στην παροχή στοιχείων κίνησης των σχετικών λογαριασμών στην αρχή πιστοποίησης, μετά από αίτημά της.

4.6. ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Για τους σκοπούς των άρθρων 66 και 76 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, η διαχειριστική αρχή του ΕΠ, θα ενημερώνει το σύστημα πληροφορικής το οποίο καθιερώνεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (SFC 2007), για την ανταλλαγή στοιχείων που αφορούν το ΕΠ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 39, 40, 41 και 42 του του Καν. (ΕΚ) 1828/2006.

Η διαχειριστική αρχή του ΕΠ διασφαλίζει, επίσης, την ύπαρξη συστήματος καταχώρισης και αποθήκευσης, σε ηλεκτρονική μορφή, λογιστικών εγγραφών για κάθε πράξη στο πλαίσιο του ΕΠ καθώς και της συλλογής δεδομένων υλοποίησης που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις, τους λογιστικούς ελέγχους και την αξιολόγηση, σύμφωνα με το άρθρο 60 στοιχείο γ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Για το σκοπό αυτό, στο

πλαίσιο της περιγραφής των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου, θα υποβληθεί στην Επιτροπή περιγραφή του εν λόγω συστήματος, συμπεριλαμβανομένου του οργανογράμματος ροής (κεντρικό ή κοινό σύστημα δικτύου ή αποκεντρωμένο σύστημα με συνδέσεις μεταξύ των συστημάτων), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 71 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 και κατ' αντιστοιχία στο άρθρο 21 και στο παράρτημα XII παράγραφος 6 του του Καν. (ΕΚ) 1828/2006.

Για τους ανωτέρω σκοπούς, θα προσαρμοστεί κατάλληλα το υφιστάμενο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, που έχει δημιουργηθεί για τις απαιτήσεις του ΚΠΣ 2000-2006.

Το ΟΠΣ θα καλύπτει, επίσης, τις απαιτήσεις συλλογής και καταχώρισης δεδομένων που αφορούν στις αρμοδιότητες των αρχών ελέγχου και πιστοποίησης του προγράμματος και θα υποστηρίζει τις εν λόγω Αρχές στις υποχρεώσεις ανταλλαγής ηλεκτρονικών δεδομένων με την Επιτροπή. Προς αυτή την κατεύθυνση θα καταβληθεί προσπάθεια να αναπτυχθεί σύστημα συμβατό με το ΟΠΣ για την εισαγωγή της χρήσης ηλεκτρονικών μέσων στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων.

Το ΟΠΣ βρίσκεται ήδη σε λειτουργία για την κάλυψη των απαιτήσεων του ΚΠΣ 2000-2006 και με την ολοκλήρωση των απαραίτητων προσαρμογών, οι οποίες βρίσκονται σε εξέλιξη, θα αποτελεί την έγκυρη βάση οικονομικών και στατιστικών δεδομένων, η οποία θα καλύπτει και τις ανάγκες ηλεκτρονικής ενημέρωσης της Επιτροπής.

Η διαχείριση και λειτουργία του ΟΠΣ καθώς και θέματα οργάνωσης, λειτουργίας και ανάπτυξής του προσδιορίζονται στο νόμο και στις ειδικές κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού.

Για την αντιμετώπιση τεχνικών και διαχειριστικών θεμάτων σχετικά με το ΟΠΣ, λειτουργεί πλήρης δικτυακή εφαρμογή Helpdesk.

4.7. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

Στο άρθρο 11 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 διατυπώνεται η απαίτηση της επίτευξης των στόχων των Ταμείων στο πλαίσιο στενής συνεργασίας, *εταιρική σχέση*, τόσο μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους, όσο και μεταξύ του κράτους μέλους και των ενδιαφερόμενων φορέων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο (κάθετη και οριζόντια διάσταση της εταιρικής σχέσης). Η διασφάλιση της εταιρικής σχέσης σε όλα τα επίπεδα υλοποίησης του ΕΠ, αντανακλάται από τα μέτρα που έχουν ληφθεί όπως:

- (i) Η εφαρμογή διαδικασιών ευρείας διαβούλευσης σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού με στόχο τη διαμόρφωση πολύπλευρης προσέγγισης των εναλλακτικών επιλογών ανάπτυξης των περιφερειών της χώρας, μέσω γόνιμου και αποτελεσματικού διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- (ii) Η εκπροσώπηση των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, των αντιπροσωπευτικών μη κυβερνητικών οργανώσεων, των εκπροσώπων των ΟΤΑ Α και Β' βαθμού στη σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠ, η οποία αποτελεί τον κύριο μηχανισμό για την διασφάλιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του προγράμματος, όπου αντιπροσωπεύονται όλοι οι σχετικοί με τους στόχους και τις δράσεις του προγράμματος φορείς.

Η επιλογή των σχετικών εταίρων σε κάθε επίπεδο υλοποίησης του ΕΠ λαμβάνει υπόψη το βαθμό της συνεισφοράς των Ταμείων στην περιοχή που αντιπροσωπεύουν οι εταίροι, την εμπειρία και ικανότητα των εταίρων στους τομείς που εστιάζει το ΕΠ και την ανάγκη πρόωθησης της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών καθώς της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η μέριμνα για την αποτελεσματική λειτουργία της αρχής της εταιρικής σχέσης, ώστε να προσφέρει την αναμενόμενη προστιθέμενη αξία, αποτελεί ευθύνη του κράτους μέλους και υλοποιείται μέσω της ακριβούς και επαρκούς διάκρισης των ρόλων και αρμοδιοτήτων των διαφόρων εταίρων στο κατάλληλο κάθε φορά επίπεδο.

4.8. ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006 τα Κ-Μ και η Επιτροπή διασφαλίζουν την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων υλοποίησης των δράσεων των Ταμείων. Επίσης λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή

της εθνικής καταγωγής της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των δράσεων των Ταμείων και ειδικότερα της πρόσβασης σε αυτά. Ειδικότερα, η δυνατότητα πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες αποτελεί ένα από τα κριτήρια που πρέπει να τηρούνται κατά τον καθορισμό πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις διάφορες φάσεις υλοποίησης.

Τα μέτρα που προβλέπονται για την προαγωγή της ισότητας των δύο φύλων και την αποτροπή διακρίσεων στα διάφορα στάδια υλοποίησης του ΕΠ περιλαμβάνουν:

- (i) Την ισόρροπη κατά το δυνατόν συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην επιτροπή παρακολούθησης του ΕΠ και την εκπροσώπηση σε αυτή κρατικών αρχών που είναι αρμόδιες για θέματα ισότητας καθώς και κοινωνικών οργανώσεων ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, Δίκτυο ROM κλπ)
- (ii) Τη λήψη κατάλληλων μέτρων για τη δημοσιοποίηση του προγράμματος και των ειδικότερων δράσεων που περιλαμβάνονται σε αυτό, ώστε να διασφαλίζεται η κατά το δυνατό ευρύτερη δυνατότητα πρόσβασης στην κοινοτική συγχρηματοδότηση. Στα μέτρα αυτά συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η αποστολή των προκηρύξεων σε όλα τα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης του ΕΠ αλλά και σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, οι οποίοι μπορούν να εξασφαλίσουν ευρεία διάδοση τόσο των ευκαιριών χρηματοδότησης όσο και των ειδικών όρων και προϋποθέσεων για τη λήψη της.
- (iii) Την παρακολούθηση και τη σχετική ενημέρωση της επιτροπής παρακολούθησης του ΕΠ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέσω της ετήσιας έκθεσης, όσον αφορά τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε σχέση με την παροχή ίσων ευκαιριών στο πλαίσιο του ΕΠ, την αποτελεσματικότητά τους και τις διορθωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται ώστε να διασφαλίζεται η αρχή της μη διάκρισης.
- (iv) Τη χρήση εξειδικευμένων κριτηρίων προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρίες κατά την διαδικασία επιλογής πράξεων για συγχρηματοδότηση.

4.9. ΡΗΤΡΑ ΕΥΕΛΙΞΙΑΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006, τα ΕΠ λαμβάνουν χρηματοδότηση μόνο από ένα Ταμείο, με εξαίρεση ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής. Ωστόσο μπορούν, με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στους ειδικούς κανονισμούς των Ταμείων, να χρηματοδοτούν, κατά συμπληρωματικό τρόπο και εντός του ορίου του 10% της κοινοτικής χρηματοδότησης του κάθε άξονα προτεραιότητας (ρήτρα ευελιξίας), δράσεις που εμπίπτουν στο πεδίο συνδρομής του άλλου Ταμείου, εφόσον οι δράσεις αυτές απαιτούνται για την ικανοποιητική υλοποίηση της πράξης και συνδέονται άμεσα με αυτή.

Για την υλοποίηση των ΕΠ προβλέπεται η αξιοποίηση κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου της ρήτρας ευελιξίας. Η χρηματοδότηση κατά συμπληρωματικό τρόπο του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ μπορεί να φτάσει μέχρι και 10% της κοινοτικής χρηματοδότησης ανά άξονα προτεραιότητας κατά μέγιστο (ή μέχρι 15% για τον άξονα προτεραιότητας Κοινωνική Ενσωμάτωση του ΕΚΤ για όλες τις Περιφέρειες και τον άξονα προτεραιότητας Αειφόρος Αστική Ανάπτυξη του ΕΤΠΑ που αφορά στις Περιφέρειες σταδιακής εισόδου).

Στο πλαίσιο αυτό έχουν ήδη περιγραφεί στα ΕΠ οι κατηγορίες παρεμβάσεων τις οποίες οι αρμόδιες αρχές θα υλοποιήσουν μέσω της χρήσης της ανωτέρω ρήτρας. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Δράσεις για τον εμπλουτισμό, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την αύξηση της κινητικότητας του ανθρώπινου δυναμικού που εμπίπτουν στην στρατηγική του υπουργείου Ανάπτυξης και περιλαμβάνονται στο ΕΠ «Επιχειρηματικότητα-Ανταγωνιστικότητα» για τις 8 περιφέρειες αμιγούς Στόχου Σύγκλισης και στα ΠΕΠ για τις 5 περιφέρειες μεταβατικής στήριξης (π.χ. θεματικά δίκτυα E&A, δημιουργία περιφερειακών πόλων καινοτομίας, δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, βελτίωση της εποπτείας της αγοράς και στήριξη του καταναλωτή, ενίσχυση των δομών στήριξης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας).
- Παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο μέσω των ΠΕΠ (προγράμματα τύπου «Βοήθεια στο σπίτι»), που εντάσσονται στη στρατηγική των αξόνων προτεραιότητας «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής» για την ενίσχυση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των περιφερειών και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής.
- Παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται σε όλους τους άξονες προτεραιότητας του ΕΠ «Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση» για την προμήθεια εξοπλισμού με στόχο τη χρήση νέων τεχνολογιών στην

εκπαιδευτική διαδικασία (π.χ. εξοπλισμός εργαστηρίων φυσικών επιστημών ιδιαίτερα για ΑμεΑ, εξοπλισμός εργαστηρίων για επαγγελματικά λύκεια και σχολές, εξοπλισμός για τις δομές εκπαίδευσης ενηλίκων, εξοπλισμός για την τριτοβάθμια εκπαίδευση).

- Παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στους άξονες προτεραιότητας 1 και 2 του ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση» (π.χ. εκπαίδευση στη χρήση πληροφοριακών συστημάτων όπως TAXIS).
- Παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στους άξονες προτεραιότητας 1, 2 και 3 του ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση» για την προμήθεια ηλεκτρονικού εξοπλισμού, δικτύωσης, διαμόρφωσης χώρων, προμήθειας έτοιμου λογισμικού κλπ.

Επισημαίνεται ότι όμοιες ή ομοειδείς κατηγορίες παρεμβάσεων θα υλοποιούνται κάτω από ένα και το αυτό θεσμικό πλαίσιο, ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησής τους (επιχειρησιακό πρόγραμμα ή Διαρθρωτικό Ταμείο).

Κατά τη διαδικασία αναθεώρησης των ΕΠ θα εξετάζεται από τα αρμόδια όργανα το ενδεχόμενο και η αναγκαιότητα αξιοποίησης της ρήτρας ευελιξίας και σε πρόσθετες κατηγορίες παρεμβάσεων (όπως π.χ. ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε τοπικό ή κλαδικό επίπεδο, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις με στόχευση σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης).

Η χρησιμοποίηση της ρήτρας ευελιξίας παρακολουθείται από τη διαχειριστική αρχή μέσω του ΟΠΣ στο επίπεδο του άξονα προτεραιότητας, ώστε να διασφαλίζεται ότι το ποσοστό συμπληρωματικής χρηματοδότησης από το αντίστοιχο Ταμείο δεν υπερβαίνει το καθορισμένο ποσοστό-κατώφλι του 10% (ή 15%).

Η διαχειριστική αρχή ενημερώνει την Επιτροπή, στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης, σχετικά με τη χρησιμοποίηση της ρήτρας ευελιξίας παρέχοντας πληροφορίες σε επίπεδο άξονα προτεραιότητας που να επιτρέπουν την επαλήθευση των προϋποθέσεων χρησιμοποίησης της ρήτρας ευελιξίας καθώς και της μη υπέρβασης του ανώτατου επιτρεπτού ορίου συνδρομής του αντίστοιχου Ταμείου.

4.10. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ⁴⁹

Η αρχή της εταιρικής σχέσης εφαρμόστηκε πλήρως από το Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας στις διαδικασίες κατάρτισης του τομεακού ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», με την κινητοποίηση του συνόλου των τομέων πολιτικής και των κοινωνικών εταίρων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς και βασιζόμενη στην αρχή της διαφάνειας. Η συμμετοχή των εταίρων στη διαδικασία προέκυψε με βάση την αντιπροσωπευτική εκπροσώπηση και των κοινωνικών ομάδων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, την πλήρη κάλυψη του εύρους των πολιτικών και ειδικών οριζόντιων θεμάτων που αναπτύσσονται στο ΕΠ.

Ήδη σήμερα οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν με αποφασιστικό ρόλο:

- στην Επιτελική Επιτροπή του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ).
- στις διαδικασίες εκπόνησης και ανάπτυξης των επαγγελματικών περιγραμμάτων
- στο Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Πολιτικής (ΕΣΥΚΠ).

Στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας προτίθεται να προχωρήσει σε διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους για την εκπόνηση ολοκληρωμένου επιχειρησιακού σχεδιασμού με στόχο την ενίσχυση του ρόλου τους, προκειμένου να αποκτήσει η εμπλοκή τους μόνιμο και βιώσιμο χαρακτήρα.

Το Υπουργείο Απασχόλησης, μέσω «προγραμματικής συμφωνίας», προτίθεται να διαθέσει έως το 2% των πόρων του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», για συγκεκριμένες ενέργειες στήριξης παρεμβάσεων και ευαισθητοποίησης των ωφελουμένων, για την υλοποίηση κοινών δράσεων, καθώς και την ενδυνάμωση των επιχειρησιακών δυνατοτήτων των κοινωνικών εταίρων, ειδικότερα όσον αφορά την προσαρμοστικότητα των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.

4.11. ΜΕΣΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Στο πλαίσιο του ΕΠ δύναται να χρηματοδοτηθούν πράξεις που αφορούν στην ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία ταμείων ή ταμείων χαρτοφυλακίου όπως ορίζονται στο άρθρο 44 του Κανονισμού. Τα ταμεία ιδρύονται με Προεδρικό Διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού.

⁴⁹ Η συγκεκριμένη ενότητα αφορά μόνο στο Στόχο Σύγκλιση στο πλαίσιο του ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού».

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη συνεισφορά από ΕΠ σε ταμεία της προηγούμενης παραγράφου.

4.12. ΕΡΓΑ ΓΕΦΥΡΕΣ

Ως έργα-γέφυρες χαρακτηρίζονται έργα των οποίων μέρος του φυσικού αντικείμενου συγχρηματοδοτείται από ΕΠ της περιόδου 2000-2006 και μέρος από ΕΠ της προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

Τα έργα αυτά μπορούν να χρηματοδοτηθούν από ΕΠ της περιόδου 2007-2013 εφόσον πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- η αρμόδια αρχή κατανέμει τις πράξεις σε δύο χωριστά, σαφώς διακριτά στάδια ή τμήματα για κάθε ΕΠ της αντίστοιχης περιόδου με αντίστοιχο διακριτό οικονομικό και φυσικό αντικείμενο,
- πληρούνται οι όροι επιλεξιμότητας του ΕΠ της περιόδου 2007-2013 από το οποίο πρόκειται να συγχρηματοδοτηθεί ως έργο-γέφυρα,
- πληρούνται οι όροι επιλεξιμότητας του ΕΠ της περιόδου 2000-2006, υπό το οποίο είχε αρχικά συγχρηματοδοτηθεί. Στην περίπτωση που, βάσει εκθέσεων ελέγχου ή άλλων μέσων, προκύπτει ότι η δαπάνη ενός έργου δεν είναι επιλέξιμη για συγχρηματοδότηση κατά την περίοδο 2000-2006, η δαπάνη αυτή δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή για συγχρηματοδότηση ούτε κατά την περίοδο 2007-2013,
- αιτιολογείται επαρκώς η μη ολοκλήρωση του έργου κατά την περίοδο 2000-2006,
- για το τμήμα του έργου που θα ενταχθεί στο ΕΣΠΑ θα ισχύσουν τα ποσοστά συγχρηματοδότησης του σχετικού ΕΠ του ΕΣΠΑ 2007 - 2013 ανά περίπτωση,
- στις περιπτώσεις μεγάλων έργων γεφυρών, για τα οποία το συνολικό κόστος επένδυσης και από τις δύο προγραμματικές περιόδους είναι άνω των είκοσι πέντε εκατ. (25.000.000) ευρώ στην περίπτωση του περιβάλλοντος και άνω των πενήντα εκατ. (50.000.000) ευρώ σε άλλους τομείς, σύμφωνα με το άρθρο 39 του Καν. (ΕΚ) 1083/06, στις πληροφορίες που υποβάλλονται στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 40 του ίδιου Κανονισμού, συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία διακριτότητας φυσικού και οικονομικού αντικείμενου μεταξύ των δύο προγραμματικών περιόδων.

Σε κάθε ΕΠ του ΕΣΠΑ προσδιορίζονται τα μεγάλα έργα γέφυρες (κατά την έννοια του άρθρου 39 του Καν. (ΕΚ) 1083/2006) που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από αυτό.

Στις τελικές εκθέσεις εκτέλεσης των ΕΠ της περιόδου 2000-2006 θα δοθούν αναλυτικά στοιχεία σε ότι αφορά στα έργα-γέφυρες που δεν αποτελούν μεγάλα έργα κατά την έννοια του Καν. (ΕΚ) 1083/2006. Έργα που κατά τη λήξη της προγραμματικής περιόδου 2000-2006 προσδιοριστούν ως ημιτελή ή μη-λειτουργικά και τα οποία σύμφωνα με τους στόχους και τις προτεραιότητες των ΕΠ 2007-2013 δεν είναι επιλέξιμα, το κράτος μέλος υποχρεούται να τα ολοκληρώσει και να τα καταστήσει λειτουργικά με εθνικούς πόρους.

Η χρηματοδότηση των έργων γεφυρών δεν αναιρεί τις υποχρεώσεις της χώρας για την περίοδο 2007-2013, ως προς την τήρηση των περιφερειακών κατανομών και των στόχων της Λισσαβόνας.

4.13. ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ

4.13.1 Κανόνες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, τις κρατικές ενισχύσεις, τις ίσες ευκαιρίες και το περιβάλλον

Οι οδηγίες και οι κατευθύνσεις σχετικά με τους ισχύοντες κανόνες στους ανωτέρω τομείς θα προσδιοριστούν κατά την περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των ΕΠ σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 21 του Καν.1828/2006 της Επιτροπής. Στο πλαίσιο αυτό θα εκδοθούν και οδηγίες για την τήρηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις συμπεριλαμβανομένων οδηγιών για τη σώρευση των ενισχύσεων και της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης.

Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει την τήρηση του κοινοτικού θεσμικού πλαισίου σε ότι αφορά τον ανταγωνισμό και τις δημόσιες συμβάσεις, τις κρατικές ενισχύσεις, το περιβάλλον, τις μεταφορές και την ενέργεια, την διασφάλιση της υγείας του πληθυσμού και την κοινωνική φροντίδα, τις ίσες ευκαιρίες. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι εφαρμόζονται οι κανόνες κρατικών ενισχύσεων που ισχύουν κατά την έγκριση της απόφασης χορήγησης της ενίσχυσης.

Προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι πιθανότητες παρατυπιών στη διαδικασία ανάθεσης και υλοποίησης των δημοσίων συμβάσεων, οι ελληνικές αρχές θα προχωρήσουν στην κωδικοποίηση και απλοποίηση του νομικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις έργων.

4.13.2 Διαχειριστική Επάρκεια Δικαιούχων ΕΠ

Στην προγραμματική περίοδο 2007-2013 ενισχύεται η διοικητική αποτελεσματικότητα των φορέων υλοποίησης (δικαιούχων) συγχρηματοδοτούμενων έργων, με τη θέσπιση κανόνων επιβεβαίωσης της διαχειριστικής επάρκειάς τους, πριν από την ανάληψη της ευθύνης εκτέλεσης έργων. Προβλέπεται ειδική διαδικασία με την οποία καθορίζονται οι απαιτήσεις ή το πρότυπο διαχείρισης έργων, οι διαδικασίες και οι αρμόδιοι φορείς για την επιβεβαίωση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων, λαμβάνοντας μέριμνα του μεγέθους και των ιδιομορφιών των έργων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, καθώς και των δικαιούχων που θα τα υλοποιήσουν.

Μέχρι την έναρξη εφαρμογής της ανωτέρω διαδικασίας, η οποία προβλέπεται να γίνει την 1.1.2009, και για ειδικές κατηγορίες πράξεων και ιδίως για τα συνεχιζόμενα από το ΚΠΣ 2000-2006 έργα, η διαχειριστική επάρκεια των δικαιούχων επιβεβαιώνεται σύμφωνα με οδηγίες της εθνικής αρχής συντονισμού και με τα όσα προβλέπονται στην επιστολή με αρ. πρωτ. ΕΥΣΣΑΑΠ1469/04.05.2007 του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών.

Σε περίπτωση δικαιούχων για τους οποίους δεν επιβεβαιώνεται η διαχειριστική τους επάρκεια, η αρμοδιότητα υλοποίησης δύναται να μεταβιβαστεί με προγραμματική συμφωνία των δύο μερών στην αρχή στην οποία υπάγονται ή από την οποία εποπτεύονται ή σε συναφή δημόσια υπηρεσία ή ανώνυμη εταιρεία του ευρύτερου δημόσιου τομέα, η οποία ικανοποιεί τα κριτήρια διαχειριστικής επάρκειας δικαιούχων. Στην περίπτωση που στον φορέα που αναλαμβάνει υλοποίηση έργου σύμφωνα με τα προηγούμενα, προκαλούνται πρόσθετες δαπάνες για τις υπηρεσίες διοίκησης που παρέχει, αυτές περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό του έργου και καλύπτονται απολογιστικά είτε από το ίδιο το έργο είτε από την τεχνική βοήθεια του ΕΠ στο οποίο εντάσσεται. Μετά την παραλαβή προς χρήση, το έργο παραδίδεται στον δικαιούχο μαζί με πλήρη τεχνική και οικονομική τεκμηρίωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο:

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Για την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013» διατίθενται **3.013 εκατ. € δημόσιας δαπάνης** εκ των οποίων τα **2.868 εκ. €** στις Περιφέρειες Σύγκλισης και Σταδιακής Εξόδου, ήτοι ποσοστό 95%, και **145 εκατ. €** στις Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου, ήτοι ποσοστό 5%. Η **Κοινοτική Συνδρομή** (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) ανέρχεται σε **2.260** εκατ. €. Εκτιμάται επίσης ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα προσελκύσει περίπου 50 εκατ. € ως ιδιωτική συμμετοχή.

Όσον αφορά την κατανομή των πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος ανά Άξονα Προτεραιότητας, ποσοστό περίπου **54%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης κατανέμεται στο **Θεματικό Άξονα Προτεραιότητας 3** (Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση). Δεύτερος σε σειρά χρηματοδοτικής βαρύτητας κατατάσσεται ο **Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 2** (Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων), με ποσοστό περίπου **18%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ο οποίος επίσης αναμένεται να προσελκύσει και το σύνολο του ποσού της ιδιωτικής συμμετοχής. Τρίτος κατατάσσεται ο **Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 5** (Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας – Ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού), με ποσοστό περίπου **12,5%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης, τέταρτος ο **Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 4** (Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών), με ποσοστό περίπου **10%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης και ακολουθούν ο **Συστημικός Άξονας (Άξονας Προτεραιότητας 1)** και ο **Άξονας Τεχνικής Υποστήριξης 6** της Εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος, με ποσοστά περίπου **3,5%** και **2%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης αντίστοιχα.

Η κατανομή των διαθέσιμων πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος ανά Άξονα Προτεραιότητας έγινε με βάση τις στρατηγικές και πολιτικές προτεραιότητες που περιγράφονται στην Ενότητα 2 ανωτέρω.

Ειδικότερα, το σημαντικό μερίδιο της συνολικής δημόσιας δαπάνης που διατίθεται για την χρηματοδότηση των παρεμβάσεων του **Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 2** (Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων) αντανάκλα τη **στρατηγική επιλογή**, όσον αφορά τον προγραμματικό σχεδιασμό υπέρ της ενίσχυσης, κατά τη νέα προγραμματική περίοδο, μέτρων **πρόληψης** αντί **καταστολής** της ανεργίας, με δράσεις που αποσκοπούν στην αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και στην ενδυνάμωση των προσόντων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (εργαζομένων, εργοδοτών και αυτοαπασχολούμενων), μέσω της υλοποίησης ανασχεδιασμένων και ποιοτικά αναβαθμισμένων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις τάσεις της αγοράς εργασίας, με την ενεργό συμβολή και συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων. Για τις δράσεις αυτές καθώς και τις μικρότερου μεγέθους καινοτόμες παρεμβάσεις που αφορούν στη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος, την προώθηση της ισότητας των φύλων στην εργασία, την προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης κλπ. προβλέπεται ενδεικτικά να διατεθούν περίπου 539 εκατ. €, **ποσό εξαπλάσιο του αντίστοιχου που διατέθηκε για την κατάρτιση εργαζομένων κατά την προγραμματική περίοδο 2000-06** (35 εκατ. € από το τρέχον Ε.Π Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση, 35 εκατ. € για δράσεις ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης από τα Μέτρα 8.1 και 8.2 του τρέχοντος Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και μικρού μεγέθους δράσεις κατάρτισης εργαζομένων στο πλαίσιο ορισμένων από τα ΠΕΠ), γεγονός που αναδεικνύει και υπογραμμίζει την έμφαση του προγραμματικού σχεδιασμού στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας και στην ενίσχυση της απασχόλησης μέσω της ενεργού υποστήριξης της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Η νέα αυτή συγκριτική έμφαση υπέρ μέτρων πρόληψης της ανεργίας βεβαίως δεν αναιρεί την αναγκαιότητα λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση της υπάρχουσας ανεργίας και τούτο επιχειρείται μέσω των παρεμβάσεων του **Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 3** (Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση), προς τον οποίο προβλέπεται να διατεθεί πάνω από το ήμισυ των διαθέσιμων πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος (περίπου 1.624 εκατ. €) και ο οποίος περιλαμβάνει στοχευμένες δράσεις για την κατά προτεραιότητα αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων και την ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων, των μακροχρόνια ανέργων, καθώς και ειδικών ομάδων του πληθυσμού, όπου τα ποσοστά ανεργίας στην Ελλάδα ξεπερνούν τους αντίστοιχους μέσους όρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ποιοτική αναβάθμιση και η επίτευξη των δράσεων αυτού του Άξονα αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη σημαντικών ποσοτικών και ποιοτικών στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθότι εδώ συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των **ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης**, από την επιτυχία και την αποτελεσματικότητα των οποίων θα κριθεί και η συνολική επιτυχία του Επιχειρησιακού Προγράμματος να προωθήσει στην απασχόληση κοινωνικές ομάδες που βιώνουν ήδη ή που απειλούνται από εργασιακό αποκλεισμό καθώς και άλλες δεσμεύσεις της χώρας (Ε.Π.Μ.)

Στο πλαίσιο ολοκλήρωσης της αναπτυξιακής στρατηγικής του Επιχειρησιακού Προγράμματος,

σημαντικό μερίδιο των διαθέσιμων πόρων (περί τα 310 εκατ. €) κατευθύνεται προς την υποστήριξη των παρεμβάσεων του **Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 4** (Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών), ο οποίος συμβάλλει αποφασιστικά στην επίτευξη του Στρατηγικού Στόχου 2 (Καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού) του Επιχειρησιακού Προγράμματος και περιλαμβάνει προπαρασκευαστικές δράσεις, δράσεις συμβουλευτικής υποστήριξης κλπ για τη διευκόλυνση της κοινωνικο-οικονομικής ένταξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο και δράσεις υποστήριξης του αποϊδρυματισμού των ΑμεΑ, οι οποίες συνεργούν άμεσα με τις δράσεις του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 3 και αναδεικνύουν τον κοινωνικό χαρακτήρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Σημαντικό μερίδιο πόρων (περί τα 377 εκατ. €) κατευθύνεται επίσης προς το **Θεματικό Άξονα Προτεραιότητας 5** που αποσκοπεί στην εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, ενώ στο **Συστημικό Άξονα Προτεραιότητας 1**, η επιτυχής υλοποίηση των κυρίως θεσμικών χαρακτήρα παρεμβάσεων του οποίου αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη πολλών από τους στόχους των Θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας και του Επιχειρησιακού Προγράμματος συνολικά, κατευθύνονται περί τα 108 εκατ. €.

Στην κατανομή των πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος ανά Άξονα Προτεραιότητας, αλλά και εσωτερικά σε καθέναν από αυτούς, ελήφθησαν παράλληλα υπόψη οι επιμέρους ιδιαιτερότητες της κάθε Περιφέρειας, με την εφαρμογή **πολυκριτηριακού μοντέλου ανάλυσης των αναγκών των Περιφερειών της χώρας και σύνδεσης τους με τους συνολικά δεσμευμένους πόρους ανά Άξονα**.

Η ανωτέρω πολυκριτηριακή και στοχευμένη σε επίπεδο Άξονα του ΕΠ μεθοδολογία κατανομής των πόρων υπαγορεύεται από την ποικιλομορφία που χαρακτηρίζει τις επιμέρους παρεμβάσεις του ΕΠ και κυρίως από το γεγονός ότι **κάθε Άξονας Προτεραιότητας (ΑΠ) έχει διαφορετική στόχευση και απευθύνεται σε διαφορετικές Ομάδες Στόχους** οπότε απαιτούνται διαφορετικά κριτήρια και βαρύτητες ανά κριτήριο σε επίπεδο του κάθε Άξονα Ε.Π Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την κατανομή της κοινοτικής συνδρομής των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠ στις επιμέρους περιφέρειες είναι:

- για τον **Άξονα 2 «Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων»**: ο αριθμός απασχολούμενων και ο αριθμός επιχειρήσεων
- για τον **Άξονα 3 «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση»**: ο αριθμός ανέργων, ο αριθμός μακροχρόνιων ανέργων, ο αριθμός ανέργων γυναικών, ο αριθμός ανέργων νέων
- για τον **Άξονα 4 «Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών»**: ο αριθμός ατόμων ευπαθών ομάδων (π.χ μετανάστες) και
- για τον **Άξονα 5 «Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, και προάσπιση της Δημόσιας Υγείας και πληθυσμού»**: ο αριθμός των δομών ψυχικής και Πρωτοβάθμιας υγείας.

Συνεπώς, η υλοποίηση των δράσεων των αξόνων 2, 3, 4, 5 θα γίνεται ανά τύπο περιφέρειας και οι δαπάνες που απορρέουν από την υλοποίηση των δράσεων αυτών θα καταλογίζονται αναλόγως.

Για τις περιπτώσεις εθνικών πολυστοχικών έργων (multi objective projects) των Αξόνων 1 «Συστημικές Παρεμβάσεις» και 6 «Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής», δηλαδή έργων τα οποία δεν είναι αμιγώς χωροθετήσιμα, και ειδικότερα για την κατανομή δαπανών τους ανά στόχο και περιφέρεια, λόγω της φύσης και της ιδιαιτερότητας των δράσεων αυτών θα χρησιμοποιηθεί κλείδα κατανομής. Η κλείδα αυτή βασίζεται στο μερίδιο των πόρων που κατανέμονται ενδεικτικά σε κάθε περιφέρεια στο πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 2005 (Δημοσιονομικές Προοπτικές 2007-2013).

Σε κάθε περίπτωση, η ΕΥΔ του ΕΠ θα εξασφαλίσει ότι οι συνολικές πιστώσεις που διατίθενται για καθέναν από τους στόχους «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα & Απασχόληση» και έχουν προσδιορισθεί στο εγκεκριμένο ΕΣΠΑ 2007-2013, δεν πρόκειται να μεταφερθούν από τον ένα στόχο στον άλλο, όπως ορίζεται στο άρθρο 22 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου. Άλλωστε, η δέσμευση αυτή εξασφαλίζεται και από προβλεπόμενα στις Διατάξεις Εφαρμογής του ΕΠ (βλ. Κεφάλαιο 4, ενότητα 2.7 «Παρακολούθηση των πιστώσεων των Περιφερειών μεταβατικής στήριξης».

Τέλος, για την κατανομή της ΚΣ του ΕΠ ANAD 2007- 2013 κατά Εδαφικό Τύπο ελήφθησαν υπόψη:

- Το κόστος των έργων Εθνικής Εμβέλειας
- Η πληθυσμιακή κατανομή σε αστικές, αγροτικές και ορεινές περιοχές σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της ΕΣΥΕ το 2001
- Η περιφερειακή κατανομή των πόρων του ΕΠ ANAD 2007- 2013.

- Οι σχετικές οδηγίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΟΙΟ) για την συμπλήρωση μόνο των κατάλληλων κωδικών (1, 2, 3, 5).

ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΛΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Κατά τη διάρκεια της ενδιάμεσης αξιολόγησης του Προγράμματος (το αργότερο μέχρι 31/03/2011) προβλέπεται η ανακατανομή του 10% του προϋπολογισμού (Κοινοτικής Συνδρομής) των Αξόνων Προτεραιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», βάσει κριτηρίων αποτελεσματικότητας, διαχείρισης και χρηματοδοτικής εκτέλεσης, με στόχο την επιδότηση καλής επίδοσης. Στο πλαίσιο αυτό θα ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί που προκύπτουν από το δημοσιονομικό προφίλ των 5 μεταβατικών περιφερειών.

Οι βασικές προϋποθέσεις για την κατανομή του θα είναι οι εξής:

- ο η σύνδεσή του με τους γενικούς και ειδικούς στόχους του ΕΠ
- ο η πρόσδος του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των Αξόνων Προτεραιότητας, καθώς και των μεμονωμένων έργων
- ο η λειτουργία της "Διαδικτυακής Πύλης" Σύζευξης Προσφοράς - Ζήτησης Εργασίας με τους ανωτέρω παρατιθέμενους όρους.

Ακολούθως παρατίθενται οι Χρηματοδοτικοί Πίνακες του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013.

Ετήσια Κατανομή Κοινοτικής Συνδρομής (Πίνακας 11, 3^{ης} Εγκυκλίου)

Ετήσια Κατανομή Κοινοτικής Συνδρομής- Στόχος 1 (€)				
		ΕΤΠΑ / ΕΚΤ	Ταμείο Συνοχής	ΣΥΝΟΛΟ
2007	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	167.505.611		167.505.611
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	157.551.292		157.551.292
	σύνολο	325.056.903		325.056.903
2008	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	170.855.723		170.855.723
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	150.660.760		150.660.760
	σύνολο	321.516.483		321.516.483
2009	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	174.272.838		174.272.838
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	143.431.590		143.431.590
	σύνολο	317.704.428		317.704.428
2010	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	177.758.294		177.758.294
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	135.852.985		135.852.985
	σύνολο	313.611.279		313.611.279
2011	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	181.313.465		181.313.465
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	127.913.861		127.913.861
	σύνολο	309.227.326		309.227.326
2012	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	184.939.730		184.939.730
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	119.602.834		119.602.834
	σύνολο	304.542.564		304.542.564
2013	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	188.638.524		188.638.524
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	110.908.200		110.908.200
	σύνολο	299.546.724		299.546.724
Γενικό σύνολο	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	1.245.284.185		1.245.284.185
2007 - 2013	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	945.921.522		945.921.522
	σύνολο			2.191.205.707

Ετήσια Κατανομή Κοινοτικής Συνδρομής- Στόχος 2 (€)				
		ΕΤΠΑ / ΕΚΤ	Ταμείο Συνοχής	ΣΥΝΟΛΟ
2007	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	0		0
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	23.593.925		23.593.925
	σύνολο	23.593.925		23.593.925
2008	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	0		0
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	18.499.326		18.499.326
	σύνολο	18.499.326		18.499.326
2009	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	0		0
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	13.191.507		13.191.507
	σύνολο	13.191.507		13.191.507
2010	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	0		0
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	7.663.974		7.663.974
	σύνολο	7.663.974		7.663.974
2011	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	0		0
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	1.910.064		1.910.064
	σύνολο	1.910.064		1.910.064
2012	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	0		0
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	1.948.266		1.948.266
	σύνολο	1.948.266		1.948.266
2013	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	0		0
	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	1.987.231		1.987.231
	σύνολο	1.987.231		1.987.231
Γενικό σύνολο	περιφέρειες χωρίς μεταβατική στήριξη	0		0
2007 - 2013	περιφέρειες με μεταβατική στήριξη	68.794.293		68.794.293
	σύνολο			68.794.293

**Α. Ως βάση υπολογισμού της κοινοτικής συνδρομής χρησιμοποιείται η επιλέξιμη δημόσια δαπάνη (στήλη 8)
Χρηματοδότηση ανά άξονα προτεραιότητας (Πίνακας 7 4^{ης} Εγκυκλίου)**

Α/Α	ΑΞΟΝΑΣ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ				ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΓΧΡ/ΣΗΣ	ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ				ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
		ΕΤΠΑ	ΕΚΤ	ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ		ΕΘΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΕΘΝΙΚΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ			ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΕ	ΆΛΛΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ			
												1	2	3	
1	Άξονας 1.1 Συστημικών Παρεμβάσεων στις 8 περιφέρειες σύγκλισης		44.693.853		44.693.853	10.059.219	10.059.219	54.753.072	81,63%		3.749.798		3.749.798	58.502.870	
2	Άξονας 1.2 Συστημικών Παρεμβάσεων στις 3 περιφέρειες σταδιακής εξέδου		33.949.584		33.949.584	7.641.013	7.641.013	41.590.597	81,63%		2.848.358		2.848.358	44.438.955	
3	Άξονας 1.3 Συστημικών Παρεμβάσεων στις 2 περιφέρειες σταδιακής εισόδου		2.469.061		2.469.061	2.405.291	2.405.291	4.874.352	50,65%		333.823		333.823	5.208.175	
4	Άξονας 2.1: Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων στις 8 περιφέρειες σύγκλισης		246.201.294		246.201.294	45.412.290	45.412.290	291.613.584	84,43%		20.656.195	28.942.906	49.599.101	312.269.779	
5	Άξονας 2.2: Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων στις 3 περιφέρειες σταδιακής εξέδου		164.771.539		164.771.539	29.085.033	29.085.033	193.856.572	85,00%		13.824.274	19.370.201	33.194.475	207.680.846	
6	Άξονας 2.3: Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού και των Επιχειρήσεων στις 2 περιφέρειες σταδιακής εισόδου		9.092.158		9.092.158	8.486.927	8.486.927	17.579.085	51,72%		1.203.915	1.686.893	2.890.808	18.783.000	
7	Άξονας 3.1: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση στις 8 περιφέρειες σύγκλισης		678.612.909		678.612.909	162.735.007	162.735.007	841.347.916	80,66%		56.935.384		56.935.384	898.283.300	
8	Άξονας 3.2: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση στις 3 περιφέρειες σταδιακής εξέδου		498.025.567		498.025.567	120.090.320	120.090.320	618.115.887	80,57%		41.784.169		41.784.169	659.900.056	
9	Άξονας 3.3: Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση στις 2 περιφέρειες σταδιακής εισόδου		32.281.639		32.281.639	29.709.037	29.709.037	61.990.676	52,07%		4.245.470		4.245.470	66.236.146	
10	Άξονας 4.1: Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών, στις 8 περιφέρειες σύγκλισης		133.018.862		133.018.862	29.938.476	29.938.476	162.957.338	81,63%		11.160.236		11.160.236	174.117.574	
11	Άξονας 4.2: Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών, στις 3 περιφέρειες σταδιακής εξέδου		94.227.741		94.227.741	21.207.782	21.207.782	115.435.523	81,63%		7.905.674		7.905.674	123.341.197	
12	Άξονας 4.3: Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών, στις 2 περιφέρειες σταδιακής εισόδου		5.956.458		5.956.458	5.618.288	5.618.288	11.574.746	51,46%		792.704		792.704	12.367.450	
13	Άξονας 5.1: Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, Ανάπτυξη της Α'θμιας Φροντίδας Υγείας και πρόσβαση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού στις 8 περιφέρειες σύγκλισης		120.751.749		120.751.749	27.858.800	27.858.800	148.610.549	81,25%		9.449.754		9.449.754	158.060.303	
14	Άξονας 5.2: Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, Ανάπτυξη της Α'θμιας Φροντίδας Υγείας και πρόσβαση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού στις 3 περιφέρειες σταδιακής εξέδου		138.231.634		138.231.634	31.891.608	31.891.608	170.123.242	81,25%		10.817.690		10.817.690	180.940.932	
15	Άξονας 5.3: Εδραίωση της μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, Ανάπτυξη της Α'θμιας Φροντίδας Υγείας και πρόσβαση της Δημόσιας Υγείας του πληθυσμού στις 2 περιφέρειες σταδιακής εισόδου		17.035.952		17.035.952	19.017.686	19.017.686	36.053.638	47,25%		2.292.556		2.292.556	38.346.194	
16	Άξονας 6.1: Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής στις 8 περιφέρειες σύγκλισης		22.005.518		22.005.518	6.799.025	6.799.025	28.804.543	76,40%		0		0	28.804.543	
17	Άξονας 6.2 :Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής στις 3 περιφέρειες σταδιακής εξέδου		16.715.457		16.715.457	5.164.559	5.164.559	21.880.016	76,40%		0		0	21.880.016	
18	Άξονας 6.3 :Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής στις 2 περιφέρειες σταδιακής εισόδου		1.959.025		1.959.025	2.212.972	2.212.972	4.171.997	46,96%		0		0	4.171.997	
	Σύνολο		2.260.000.000		2.260.000.000	565.333.333	565.333.333	2.825.333.333	79,99%		188.000.000	50.000.000	238.000.000	3.013.333.333	

(*) Η στήλη αυτή δεν συμπληρώνεται γιατί η βάση υπολογισμού της Κοινοτικής Συνδρομής είναι οι επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες. Η ιδιωτική συμμετοχή αναγράφεται στη στήλη 11β

11α Συμπληρώνονται τα ποσά που θα καταβληθούν από το ΠΔΕ και αντιστοιχούν στα εκτιμώμενα μελλοντικά έσοδα

11β Συμπληρώνονται τα ποσά ιδιωτικής συμμετοχής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

I. Χάρτες πορείας (Roadmaps) των Συστημικών Παρεμβάσεων

ID	Task Name	Start	Finish	2008							2009
				Sep	Nov	Jan	Mar	May	Jul	Sep	Nov
1	Ανάπτυξη και εφαρμογή Ολοκληρωμένου Συστήματος για τον καθορισμό των αναγκών της Αγοράς Εργασίας	Mon 1/10/07	Fri 10/10/08	▶							
2	Ανάπτυξη και εφαρμογή Συστήματος Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης	Mon 1/10/07	Fri 10/10/08	▶							
3	Εφαρμογή συστήματος Συμβουλευτικής στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης	Mon 1/10/07	Fri 10/10/08	▶							
4	Ανάπτυξη ικανοτήτων για τη δημιουργία πολιτικών και προγραμμάτων στους σχετικούς τομείς του ΕΚΤ και σε ολοκληρωμένες δράσεις	Mon 1/10/07	Fri 10/10/08	▶							
5	Ανάπτυξη και λειτουργία "Διαδικτυακής Πύλης" Σύζευξης Προσφοράς - Ζήτησης Εργασίας	Mon 1/10/07	Fri 10/10/08	▶							
6	Πιστοποιημένοι Φορείς	Mon 1/10/07	Mon 30/6/08	▶							
7	Αναβάθμιση του δικτύου των ΔΥΑ σε ενιαίο σύστημα κέντρων παραχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών - "one-stop shops"	Mon 1/10/07	Wed 31/12/08	▶							
8	Αναβάθμιση των μηχανισμών επιτήρησης της αγοράς εργασίας για τη μείωση της αδήλωτης εργασίας και την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων	Wed 31/10/07	Tue 31/3/09	▶							
9	Στήριξη του υπό σύσταση οργανισμού για την αποτελεσματική παρακολούθηση και εφαρμογή των πολιτικών κοινωνικής ενσωμάτωσης και κοινωνικής προστασίας	Wed 28/11/07	Tue 31/3/09	▶							
10	Εκπόνηση θεσμικού, κανονιστικού, διοικητικού και δημοσιονομικού, κανονιστικού, διοικητικού και δημοσιονομικού πλαισίου με στόχο την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και τη διευκόλυνση της ίδρυσης και λειτουργίας	Mon 1/10/07	Fri 10/10/08	▶							
11	Εκπόνηση θεσμικού, κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου με σκοπό την προώθηση ενός βιώσιμου συστήματος σχετικά με το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»	Mon 6/8/07	Wed 31/12/08	▶							
12	Αναδιάρθρωση και επέκταση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Παρατηρητηρίου ΑμεΑ	Thu 20/12/07	Wed 31/12/08	▶							

II. Πίνακες

Πίνακας II-5 Φυσική αύξηση του Ελληνικού Πληθυσμού και Εισροή μεταναστών και άλλων από το εξωτερικό

	Πληθυσμός	Πραγματική αύξηση πληθυσμού	Γεννήσεις	Θάνατοι	Φυσική αύξηση του πληθυσμού	Εισροή μεταναστών
1982	9.760.200		137.275	86.345	50.930	
1983	9.821.100	60.900	132.608	90.586	42.022	18.878
1984	9.872.100	51.000	125.724	88.397	37.327	13.673
1985	9.919.500	47.400	116.481	92.886	23.595	23.805
1986	9.949.100	29.600	112.810	91.783	21.027	8.573
1987	9.985.326	36.226	106.392	95.656	10.736	25.490
1988	10.015.863	30.537	107.505	92.407	15.098	15.439
1989	10.058.103	42.240	101.657	92.720	8.937	33.303
1990	10.120.892	62.789	102.229	94.152	8.077	54.712
1991	10.192.911	72.019	102.620	95.498	7.122	64.897
1992	10.319.672	126.761	104.081	98.231	5.850	120.911
1993	10.420.059	100.387	101.799	97.419	4.380	96.007
1994	10.510.996	90.937	103.763	97.807	5.956	84.981
1995	10.595.074	84.078	101.495	100.158	1.337	82.741
1996	10.673.696	78.622	100.718	100.740	-22	78.644
1997	10.744.649	70.953	102.038	99.738	2.300	68.653
1998	10.808.358	63.709	100.894	102.668	-1.774	65.483
1999	10.861.402	53.044	100.643	103.304	-2.661	55.705
2000	10.903.757	42.355	103.274	105.170	-1.896	44.251
2001	10.931.206	27.449	102.282	102.559	-277	27.726
2002	10.968.708	37.502	103.569	103.915	-346	37.848
2003	11.006.377	37.669	104.420	105.529	-1.109	38.778
2004	11.040.650	34.273	104.500	105.200	-700	34.973
2005	11.082.700	42.050	104.600	105.100	-500	42.550
Συνολική Αύξηση		1.322.500	2.583.377	2.347.968	184.479	1.138.021

Πηγή: Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε.

Πίνακας ΙΙ-6 Μεταβολή του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας το διάστημα 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ΣΥΝΟΛΟ	11.082.751	11.114.838	11.147.018	11.179.291	11.211.658	11.244.118	11.253.960	11.263.810	11.273.669
0-14	1.598.208	1.594.416	1.590.708	1.587.083	1.583.540	1.580.078	1.574.718	1.569.427	1.564.203
15-24	1.377.092	1.338.754	1.301.733	1.265.980	1.231.446	1.198.087	1.188.303	1.178.613	1.169.018
25-54	4.866.897	4.897.753	4.929.363	4.961.739	4.994.889	5.028.824	5.006.469	4.985.481	4.965.837
55-64	1.233.572	1.256.525	1.280.058	1.304.186	1.328.927	1.354.299	1.371.508	1.388.936	1.406.585
65+	2.006.982	2.027.390	2.045.156	2.060.304	2.072.855	2.082.830	2.112.962	2.141.354	2.168.026

Πηγή: Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε. – Προβολές Πληθυσμού

Πίνακας ΙΙ-7 Μεταβολή του πληθυσμού των ανδρών της Ελλάδας το διάστημα 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ΣΥΝΟΛΟ	5.486.632	5.503.732	5.520.884	5.538.089	5.555.347	5.572.659	5.579.635	5.586.619	5.593.609
0-15	822.101	820.200	818.348	816.547	814.795	813.091	810.532	808.009	805.522
15-24	717.467	696.793	676.832	657.556	638.939	620.956	615.562	610.224	604.943
25-54	2.462.370	2.481.757	2.501.545	2.521.740	2.542.348	2.563.375	2.555.175	2.547.721	2.541.001
55-64	590.783	603.333	616.225	629.468	643.073	657.052	665.481	674.018	682.665
65+	893.911	901.648	907.933	912.778	916.193	918.185	932.885	946.646	959.478

Πηγή: Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε. – Προβολές Πληθυσμού

Πίνακας ΙΙ-8 Μεταβολή του πληθυσμού των γυναικών της Ελλάδας το διάστημα 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ΣΥΝΟΛΟ	5.596.119	5.611.107	5.626.134	5.641.202	5.656.310	5.671.459	5.674.324	5.677.191	5.680.060
0-14	776.107	774.217	772.360	770.536	768.745	766.987	764.186	761.417	758.681
15-24	659.625	641.960	624.901	608.424	592.508	577.131	572.741	568.389	564.075
25-54	2.404.527	2.415.995	2.427.818	2.439.999	2.452.541	2.465.449	2.451.294	2.437.760	2.424.836
55-64	642.789	653.192	663.833	674.718	685.854	697.247	706.027	714.917	723.920
65+	1.113.071	1.125.742	1.137.223	1.147.525	1.156.662	1.164.645	1.180.077	1.194.707	1.208.548

Πηγή: Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε. – Προβολές Πληθυσμού

Πίνακας ΙΙ-9 Ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού το 2001

Περιφέρεια (NUTS II)	Αμφότερων των φύλων														
	Σύνολο	0-14	%	15-24	%	25-39	%	40-54	%	55-64	%	65-79	%	80 ετών και άνω	%
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	607.162	95.541	15,74	91.327	15,04	126.531	20,84	114.498	18,86	71.269	11,74	93.182	15,35	14.814	2,44
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	740.115	116.686	15,77	98.143	13,26	153.056	20,68	145.171	19,61	91.031	12,30	111.191	15,02	24.837	3,36
ΗΠΕΙΡΟΣ	336.392	47.889	14,24	48.070	14,29	65.184	19,38	67.369	20,03	39.228	11,66	55.057	16,37	13.595	4,04
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	209.608	31.904	15,22	25.254	12,05	45.869	21,88	41.801	19,94	22.043	10,52	34.475	16,45	8.262	3,94
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	721.541	117.998	16,35	108.710	15,07	156.670	21,71	137.974	19,12	74.124	10,27	101.979	14,13	24.086	3,34
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	597.622	88.704	14,84	75.513	12,64	126.700	21,20	113.270	18,95	66.170	11,07	100.261	16,78	27.004	4,52
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	205.235	30.047	14,64	31.311	15,26	41.731	20,33	36.380	17,73	21.916	10,68	34.492	16,81	9.358	4,56
ΚΡΗΤΗ	594.368	101.547	17,08	88.098	14,82	138.986	23,38	110.187	18,54	58.313	9,81	75.923	12,77	21.314	3,59
Περιφέρειες Αμιγούς Στόχου Σύγκλισης	4.012.043	630.316	15,71	566.426	14,12	854.727	21,30	766.650	19,11	444.094	11,07	606.560	15,12	143.270	3,57
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1.876.558	292.196	15,57	272.507	14,52	431.447	22,99	366.463	19,53	218.022	11,62	253.129	13,49	42.794	2,28
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	294.317	47.795	16,24	40.270	13,68	63.687	21,64	55.420	18,83	32.607	11,08	45.722	15,53	8.816	3,00
ΑΤΤΙΚΗΣ	3.894.573	554.939	14,25	563.054	14,46	956.172	24,55	831.710	21,36	411.791	10,57	471.195	12,10	105.712	2,71
Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης (Phasing Out)	6.065.448	894.930	14,75	875.831	14,44	1.451.306	23,93	1.253.593	20,67	662.420	10,92	770.046	12,70	157.322	2,59
Περιφέρειες Στόχου 1	10.077.491	1.525.246	15,14	1.442.257	14,31	2.306.033	22,88	2.020.243	20,05	1.106.514	10,98	1.376.606	13,66	300.592	2,98
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	558.144	83.267	14,92	74.956	13,43	122.262	21,91	104.114	18,65	65.381	11,71	87.054	15,60	21.110	3,78
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	298.462	52.386	17,55	44.424	14,88	72.477	24,28	58.910	19,74	28.394	9,51	33.521	11,23	8.350	2,80
Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου (Phasing In) (Στόχου 2)	856.606	135.653	15,84	119.380	13,94	194.739	22,73	163.024	19,03	93.775	10,95	120.575	14,08	29.460	3,44
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	10.934.097	1.660.899	15,19	1.561.637	14,28	2.500.772	22,87	2.183.267	19,97	1.200.289	10,98	1.497.181	13,69	330.052	3,02

Πηγή: Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε., Απογραφή 2001

Πίνακας ΙΙ-10 Ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού το 2001 – Άρρενες

Περιφέρεια (NUTS II)	Σύνολο	Άρρενες													
		0-14	%	15-24	%	25-39	%	40-54	%	55-64	%	65-79	%	80 ετών και άνω	%
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	303.974	49.338	16,2 3	51.495	16,9 4	64.225	21,1 3	57.413	18,8 9	33.281	10,9 5	42.833	14,0 9	5.389	1,7 7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	366.585	59.491	16,2 3	50.702	13,8 3	77.605	21,1 7	73.790	20,1 3	43.498	11,8 7	51.469	14,0 4	10.030	2,7 4
ΗΠΕΙΡΟΣ	166.878	24.800	14,8 6	24.631	14,7 6	33.318	19,9 7	34.841	20,8 8	18.726	11,2 2	25.288	15,1 5	5.274	3,1 6
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	104.219	16.447	15,7 8	12.863	12,3 4	23.377	22,4 3	21.559	20,6 9	10.494	10,0 7	15.965	15,3 2	3.514	3,3 7
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	365.223	61.720	16,9 0	57.556	15,7 6	81.596	22,3 4	71.566	19,6 0	35.590	9,74	46.879	12,8 4	10.316	2,8 2
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	303.851	45.677	15,0 3	40.868	13,4 5	66.305	21,8 2	58.492	19,2 5	32.516	10,7 0	47.810	15,7 3	12.183	4,0 1
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	106.001	15.533	14,6 5	19.882	18,7 6	21.897	20,6 6	18.516	17,4 7	10.193	9,62	16.001	15,1 0	3.979	3,7 5
ΚΡΗΤΗ	300.191	52.839	17,6 0	46.961	15,6 4	71.660	23,8 7	56.224	18,7 3	28.230	9,40	35.164	11,7 1	9.113	3,0 4
Περιφέρειες Αμιγούς Στόχου Σύγκλισης	2.016.922	325.845	16,1 6	304.958	15,1 2	439.983	21,8 1	392.401	19,4 6	212.528	10,5 4	281.409	13,9 5	59.798	2,9 6
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	922.958	150.562	16,3 1	139.438	15,1 1	216.973	23,5 1	179.850	19,4 9	103.036	11,1 6	116.380	12,6 1	16.719	1,8 1
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	148.389	24.612	16,5 9	21.286	14,3 4	32.696	22,0 3	29.041	19,5 7	15.878	10,7 0	21.358	14,3 9	3.518	2,3 7
ΑΤΤΙΚΗΣ	1.885.889	285.849	15,1 6	286.002	15,1 7	477.656	25,3 3	396.261	21,0 1	192.451	10,2 0	206.650	10,9 6	41.020	2,1 8
Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης (Phasing Out)	2.957.236	461.023	15,5 9	446.726	15,1 1	727.325	24,5 9	605.152	20,4 6	311.365	10,5 3	344.388	11,6 5	61.257	2,0 7
Περιφέρειες Στόχου 1	4.974.158	786.868	15,8 2	751.684	15,1 1	1.167.308	23,4 7	997.553	20,0 5	523.893	10,5 3	625.797	12,5 8	121.055	2,4 3
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	284.669	43.211	15,1 8	40.731	14,3 1	65.173	22,8 9	53.673	18,8 5	31.089	10,9 2	41.533	14,5 9	9.259	3,2 5
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	154.599	27.115	17,5 4	25.103	16,2 4	37.587	24,3 1	30.643	19,8 2	14.294	9,25	16.167	10,4 6	3.690	2,3 9
Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου	439.268	70.326	16,0 1	65.834	14,9 9	102.760	23,3 9	84.316	19,1 9	45.383	10,3 3	57.700	13,1 4	12.949	2,9 5

(Phasing In)															
(Στόχου 2)															
ΣΥΝΟΛΟ	5.413.42	857.194	15,8	817.518	15,1	1.270.068	23,4	1.081.86	19,9	569.276	10,5	683.497	12,6	134.004	2,4
ΕΛΛΑΔΟΣ	6		3		0		6	9	8		2		3		8

Πηγή: Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε., Απογραφή 2001

Πίνακας ΙΙ-11 Ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού το 2001 – Θήλειες

Περιφέρεια (NUTS II)	Σύνολο	Θήλειες													
		0-14	%	15-24	%	25-39	%	40-54	%	55-64	%	65-79	%	80 ετών και άνω	%
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	303.188	46.203	15,2 4	39.832	13,1 4	62.306	20,5 5	57.085	18,8 3	37.988	12,5 3	50.349	16,6 1	9.425	3,1 1
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	373.530	57.195	15,3 1	47.441	12,7 0	75.451	20,2 0	71.381	19,1 1	47.533	12,7 3	59.722	15,9 9	14.807	3,9 6
ΗΠΕΙΡΟΣ	169.514	23.089	13,6 2	23.439	13,8 3	31.866	18,8 0	32.528	19,1 9	20.502	12,0 9	29.769	17,5 6	8.321	4,9 1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	105.389	15.457	14,6 7	12.391	11,7 6	22.492	21,3 4	20.242	19,2 1	11.549	10,9 6	18.510	17,5 6	4.748	4,5 1
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	356.318	56.278	15,7 9	51.154	14,3 6	75.074	21,0 7	66.408	18,6 4	38.534	10,8 1	55.100	15,4 6	13.770	3,8 6
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	293.771	43.027	14,6 5	34.645	11,7 9	60.395	20,5 6	54.778	18,6 5	33.654	11,4 6	52.451	17,8 5	14.821	5,0 5
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	99.234	14.514	14,6 3	11.429	11,5 2	19.834	19,9 9	17.864	18,0 0	11.723	11,8 1	18.491	18,6 3	5.379	5,4 2
ΚΡΗΤΗ	294.177	48.708	16,5 6	41.137	13,9 8	67.326	22,8 9	53.963	18,3 4	30.083	10,2 3	40.759	13,8 6	12.201	4,1 5
Περιφέρειες Αμιγούς Στόχου Σύγκλισης	1.995.121	304.471	15,2 6	261.468	13,1 1	414.744	20,7 9	374.249	18,7 6	231.566	11,6 1	325.151	16,3 0	83.472	4,1 8
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	953.600	141.634	14,8 5	133.069	13,9 5	214.474	22,4 9	186.613	19,5 7	114.986	12,0 6	136.749	14,3 4	26.075	2,7 3
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	145.928	23.183	15,8 9	18.984	13,0 1	30.991	21,2 4	26.379	18,0 8	16.729	11,4 6	24.364	16,7 0	5.298	3,6 3
ΑΤΤΙΚΗΣ	2.008.684	269.090	13,4 0	277.052	13,7 9	478.516	23,8 2	435.449	21,6 8	219.340	10,9 2	264.545	13,1 7	64.692	3,2 2
Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης (Phasing Out)	3.108.212	433.907	13,9 6	429.105	13,8 1	723.981	23,2 9	648.441	20,8 6	351.055	11,2 9	425.658	13,6 9	96.065	3,0 9
Περιφέρειες Στόχου 1	5.103.333	738.378	14,4 7	690.573	13,5 3	1.138.725	22,3 1	1.022.690	20,0 4	582.621	11,4 2	750.809	14,7 1	179.537	3,5 2
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	273.475	40.056	14,6 5	34.225	12,5 1	57.089	20,8 8	50.441	18,4 4	34.292	12,5 4	45.521	16,6 5	11.851	4,3 3
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	143.863	25.271	17,5 7	19.321	13,4 3	34.890	24,2 5	28.267	19,6 5	14.100	9,80	17.354	12,0 6	4.660	3,2 4
Περιφέρειες Σταδιακής	417.338	65.327	15,6 5	53.546	12,8 3	91.979	22,0 4	78.708	18,8 6	48.392	11,6 0	62.875	15,0 7	16.511	3,9 6

Εισόδου (Phasing In) (Στόχου 2)															
ΣΥΝΟΛΟ	5.520.67	803.705	14,5	744.119	13,4	1.230.704	22,2	1.101.398	19,9	631.013	11,4	813.684	14,7	196.048	3,5
ΕΛΛΑΔΟΣ	1		6		8		9		5		3		4		5

Πηγή: Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε., Απογραφή 2001

Πίνακας ΙΙ-12 Συνολικός πληθυσμός ανά Περιφέρεια και φύλο, 2005

2005	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	% ποσοστό στο σύνολο του πληθυσμού	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ποσοστό στο σύνολο του πληθυσμού
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	607.847	303.975	50,0%	303.873	50,0%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	737.583	364.904	49,5%	372.679	50,5%
ΗΠΕΙΡΟΣ	341.851	169.031	49,4%	172.820	50,6%
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	220.398	109.022	49,5%	111.376	50,5%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	732.292	370.554	50,6%	361.738	49,4%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	598.156	303.025	50,7%	295.131	49,3%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	202.402	104.573	51,7%	97.829	48,3%
ΚΡΗΤΗ	601.263	303.672	50,5%	297.591	49,5%
Περιφέρειες Αμιγούς Στόχου Σύγκλισης	4.041.792	2.028.756	50,2%	2.013.037	49,8%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1.911.508	939.008	49,1%	972.500	50,9%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	294.508	148.352	50,4%	146.156	49,6%
ΑΤΤΙΚΗ	3.973.326	1.929.539	48,6%	2.043.787	51,4%
Περιφέρειες Στατιστικής Σύγκλισης (Phasing Out)	6.179.342	3.016.899	48,8%	3.162.443	51,2%
Περιφέρειες Στόχου 1	10.221.134	5.045.655	49,4%	5.175.480	50,6%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	558.503	284.216	50,9%	274.287	49,1%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	303.114	156.761	51,7%	146.353	48,3%
Περιφέρειες Στατιστικής Εισόδου (Phasing In) (Στόχου 2)	861.617	440.977	51,2%	420.640	48,8%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	11.082.751	5.486.632	49,5%	5.596.119	50,5%

Πηγή: Γ.Γ. ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Πίνακας ΙΙ-13 Επίπεδο εκπαίδευσης ανά περιφέρεια

Περιφέρεια	Επίπεδο εκπαίδευσης		
	Χαμηλό	Μέτριο	Υψηλό
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	60,8	24,2	15,0
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	51,8	27,6	20,5
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	63,3	24,3	12,4
ΗΠΕΙΡΟΣ	60,9	23,3	15,9
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	59,9	23,2	16,9
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	61,7	26,2	12,1
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	57,9	27,6	14,4
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	62,4	24,9	12,8
ΑΤΤΙΚΗ	38,1	31,5	30,4
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	62,1	23,9	14,0
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	58,1	25,0	16,9
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	57,6	28,0	14,4
ΚΡΗΤΗ	53,2	27,3	19,5
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	50,6	27,9	21,5

Πηγή: Γ.Γ. ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Β' τρίμηνο 2004

Πίνακας ΙΙ-14 Απασχολούμενοι κατά ηλικία και θέση στο επάγγελμα, Ελλάδα και ΕΕ-25, 2000-2005

ΕΛΛΑΔΑ	(σε χιλιάδες)		Ποσοστιαία Κατανομή		Συνολική Μεταβολή 2000-5		Μέση Ετήσια Μεταβολή 2000-5		
		2000Q02	2005Q02	2000Q02	2005Q02	Απόλυτη	%	Απόλυτη	%
Σύνολο Απασχολουμένων	Y15_24	398	312	100.0%	100.0%	-86	-21.6%	-17.2	-4.8%
	Y25_49	2,730	3,021	100.0%	100.0%	291	10.7%	58.2	2.0%
	Y50_64	875	968	100.0%	100.0%	93	10.6%	18.6	2.0%
	Y15_64	4,004	4,301	100.0%	100.0%	297	7.4%	59.4	1.4%
Μισθωτοί	Y15_24	277	242	69.6%	77.6%	-35	-12.6%	-7.0	-2.7%
	Y25_49	1,738	2,055	63.7%	68.0%	317	18.2%	63.4	3.4%
	Y50_64	353	477	40.3%	49.3%	124	35.1%	24.8	6.2%
	Y15_64	2,367	2,774	59.1%	64.5%	407	17.2%	81.4	3.2%
Εργοδότες	Y15_24	9	7	2.3%	2.2%	-2	-22.2%	-0.4	-4.9%
	Y25_49	212	224	7.8%	7.4%	12	5.7%	2.4	1.1%
	Y50_64	96	108	11.0%	11.2%	12	12.5%	2.4	2.4%
	Y15_64	317	339	7.9%	7.9%	22	6.9%	4.4	1.4%
Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	Y15_24	30	19	7.5%	6.1%	-11	-36.7%	-2.2	-8.7%
	Y25_49	575	585	21.1%	19.4%	10	1.7%	2.0	0.3%
	Y50_64	335	320	38.3%	33.1%	-15	-4.5%	-3.0	-0.9%
	Y15_64	941	924	23.5%	21.5%	-17	-1.8%	-3.4	-0.4%
Συμβοηθούντα Οικογενειακά Μέλη	Y15_24	83	44	20.9%	14.1%	-39	-47.0%	-7.8	-11.9%
	Y25_49	205	158	7.5%	5.2%	-47	-22.9%	-9.4	-5.1%
	Y50_64	91	63	10.4%	6.5%	-28	-30.8%	-5.6	-7.1%
	Y15_64	379	265	9.5%	6.2%	-114	-30.1%	-22.8	-6.9%
ΕΕ-25	(σε χιλιάδες)		Ποσοστιαία Κατανομή		Συνολική Μεταβολή 2000-5		Μέση Ετήσια Μεταβολή 2000-5		
		2000Q02	2005Q02	2000Q02	2005Q02	Απόλυτη	%	Απόλυτη	%
Σύνολο Απασχολουμένων	Y15_24	21,114	20,384	100.0%	100.0%	-730	-3.5%	-146.0	-0.7%
	Y25_49	126,129	129,367	100.0%	100.0%	3238	2.6%	647.6	0.5%
	Y50_64	38,291	44,084	100.0%	100.0%	5793	15.1%	1158.6	2.9%
	Y15_64	185,534	193,835	100.0%	100.0%	8301	4.5%	1660.2	0.9%
Μισθωτοί	Y15_24	19,665	19,102	93.1%	93.7%	-563	-2.9%	-112.6	-0.6%
	Y25_49	106,477	109,481	84.4%	84.6%	3004	2.8%	600.8	0.6%
	Y50_64	29,433	34,391	76.9%	78.0%	4958	16.8%	991.6	3.2%
	Y15_64	155,575	162,974	83.9%	84.1%	7399	4.8%	1479.8	0.9%
Εργοδότες	Y15_24	189	101	0.9%	0.5%	-88	-46.6%	-17.6	-11.8%
	Y25_49	6,646	5,852	5.3%	4.5%	-794	-11.9%	-158.8	-2.5%
	Y50_64	2,981	3,001	7.8%	6.8%	20	0.7%	4.0	0.1%
	Y15_64	9,815	8,954	5.3%	4.6%	-861	-8.8%	-172.2	-1.8%
Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	Y15_24	620	714	2.9%	3.5%	94	15.2%	18.8	2.9%
	Y25_49	11,117	12,500	8.8%	9.7%	1383	12.4%	276.6	2.4%
	Y50_64	5,003	5,936	13.1%	13.5%	933	18.6%	186.6	3.5%
	Y15_64	16,741	19,150	9.0%	9.9%	2409	14.4%	481.8	2.7%
Συμβοηθούντα Οικογενειακά Μέλη	Y15_24	615	439	2.9%	2.2%	-176	-28.6%	-35.2	-6.5%
	Y25_49	1,818	1,493	1.4%	1.2%	-325	-17.9%	-65.0	-3.9%
	Y50_64	838	749	2.2%	1.7%	-89	-10.6%	-17.8	-2.2%
	Y15_64	3,271	2,681	1.8%	1.4%	-590	-18.0%	-118.0	-3.9%

Πηγή: Eurostat, LFS series - Quarterly survey results.

Πίνακας ΙΙ-15 Ποσοστά Απασχόλησης κατά Φύλο, Ηλικία και Επίπεδο Εκπαίδευσης, Ελλάδα και ΕΕ-25, 2005

2005		Ηλικία	ΧΑΜΗΛΟ	ΜΕΣΟ	ΥΨΗΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
			ISCED0_2	ISCED3_4	ISCED5_6	
ΕΛΛΑΔΑ	Γυναίκες	Υ15_19	2.3	10.8		4.7
		Υ20_24	34.9	29.8	55.0	32.8
		Υ25_29	43.5	60.0	71.0	60.3
		Υ30_34	45.8	60.6	79.2	62.7
		Υ35_39	50.5	58.9	81.1	62.9
		Υ40_44	50.3	61.4	85.1	62.2
		Υ45_49	47.1	54.2	84.0	56.3
		Υ50_54	39.9	44.0	73.7	45.6
	Υ55_64	25.0	21.5	45.7	25.8	
	Υ15_64	33.1	47.3	75.2	46.2	
	Ανδρες	Υ15_19	8.2	14.1		9.6
		Υ20_24	78.6	38.8	63.6	48.2
		Υ25_29	86.5	84.1	75.1	82.9
		Υ30_34	88.3	93.0	91.4	91.3
		Υ35_39	91.6	92.2	95.5	92.8
		Υ40_44	90.3	94.5	94.9	93.2
Υ45_49		88.3	93.6	95.0	91.8	
Υ50_54		84.5	86.3	92.5	86.8	
Υ55_64	57.7	55.2	69.1	58.8		
Υ15_64	68.3	75.0	87.3	74.5		
ΕΕ-25	Γυναίκες	Υ15_19	12.1	36.5		16.8
		Υ20_24	43.4	47.4	61.3	48.7
		Υ25_29	44.3	64.5	79.1	65.7
		Υ30_34	47.9	69.5	82.4	69.1
		Υ35_39	50.7	72.6	83.3	70.2
		Υ40_44	55.0	76.1	86.4	72.8
		Υ45_49	53.9	75.0	87.9	71.0
		Υ50_54	47.9	67.9	85.1	63.6
	Υ55_64	24.9	39.4	58.8	33.6	
	Υ15_64	36.3	62.2	79.1	56.2	
	Ανδρες	Υ15_19	17.2	40.8		20.8
		Υ20_24	61.2	54.9	59.4	56.8
		Υ25_29	74.1	80.4	84.1	80.0
		Υ30_34	79.8	88.0	92.1	87.2
		Υ35_39	81.1	89.4	94.5	88.6
		Υ40_44	81.5	88.7	94.4	88.2
Υ45_49		79.7	86.1	93.9	86.0	
Υ50_54		74.9	80.7	91.2	81.2	
Υ55_64	42.4	51.9	67.6	51.5		
Υ15_64	56.8	75.1	85.9	71.1		
ΔΙΑΦΟΡΕΣ	Γυναίκες	Υ15_19	-9.8	-25.7		-12.1
		Υ20_24	-8.5	-17.6	-6.3	-15.9
		Υ25_29	-0.8	-4.5	-8.1	-5.4
		Υ30_34	-2.1	-8.9	-3.2	-6.4
		Υ35_39	-0.2	-13.7	-2.2	-7.3
		Υ40_44	-4.7	-14.7	-1.3	-10.6
		Υ45_49	-6.8	-20.8	-3.9	-14.7
		Υ50_54	-8.0	-23.9	-11.4	-18.0
	Υ55_64	0.1	-17.9	-13.1	-7.8	
	Υ15_64	-3.2	-14.9	-3.9	-10.0	
	Ανδρες	Υ15_19	-9.0	-26.7		-11.2
		Υ20_24	17.4	-16.1	4.2	-8.6
		Υ25_29	12.4	3.7	-9.0	2.9
		Υ30_34	8.5	5.0	-0.7	4.1
		Υ35_39	10.5	2.8	1.0	4.2
		Υ40_44	8.8	5.8	0.5	5.0
Υ45_49		8.6	7.5	1.1	5.8	
Υ50_54		9.6	5.6	1.3	5.6	
Υ55_64	15.3	3.3	1.5	7.3		
Υ15_64	11.5	-0.1	1.4	3.4		

Πηγή: Eurostat LFS Series - Quarterly Survey Results

Πίνακας ΙΙ-16 Απασχολούμενοι κατά Υψηκοότητα, Φύλο και Ηλικία, Ελλάδα, 2000-2005 (Β' τρ.)

ΕΛΛΑΔΑ	(σε χιλιάδες)		Συνολική Μεταβολή 2000-5		Μέση Ετήσια Μεταβολή 2000-5		
		2000Q02	2005Q02	Απόλυτη	%	Απόλυτη	%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	Γυναίκες	1439	1549	110	7.6%	22.0	1.5%
	Άνδρες	2419	2456	37	1.5%	7.4	0.3%
	Σύνολο	3859	4006	147	3.8%	29.4	0.8%
ΑΛΛΟΔΑΠΗ	Γυναίκες	54	107	53	98.1%	10.6	14.7%
	Άνδρες	92	189	97	105.4%	19.4	15.5%
	Σύνολο	146	296	150	102.7%	30.0	15.2%
ΣΥΝΟΛΟ	Γυναίκες	1493	1656	163	10.9%	32.6	2.1%
	Άνδρες	2511	2645	134	5.3%	26.8	1.0%
	Σύνολο	4004	4301	297	7.4%	59.4	1.4%
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	Υ15_24	378	278	-100	-26.5%	-20.0	-6.0%
	Υ25_49	2617	2795	178	6.8%	35.6	1.3%
	Υ50_64	864	933	69	8.0%	13.8	1.5%
	Υ15_64	3859	4006	147	3.8%	29.4	0.8%
ΑΛΛΟΔΑΠΗ	Υ15_24	21	33	12	57.1%	2.4	9.5%
	Υ25_49	113	227	114	100.9%	22.8	15.0%
	Υ50_64	10	34	24	240.0%	4.8	27.7%
	Υ15_64	146	296	150	102.7%	30.0	15.2%
ΣΥΝΟΛΟ	Υ15_24	398	312	-86	-21.6%	-17.2	-4.8%
	Υ25_49	2730	3021	291	10.7%	58.2	2.0%
	Υ50_64	875	968	93	10.6%	18.6	2.0%
	Υ15_64	4004	4301	297	7.4%	59.4	1.4%

Πηγή: Eurostat, LFS series - Quarterly survey results.

Πίνακας ΙΙ-17 Σύνθεση της Απασχόλησης κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας (εκατοστιαία συμμετοχή κάθε κλάδου στο σύνολο)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	18,0	17,9	17,3	16,1	15,6	15,4	12,6	12,4
Γεωργία, Κτηνοτροφία, Θήρα, Δασοκομία	17,7	17,6	17,0	15,8	15,2	15,1	12,3	12,1
Αλιεία	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	23,3	22,9	22,8	23,0	22,8	22,6	22,4	22,4
Ορυχεία και Λατομεία	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,4
Μεταποιητικές Βιομηχανίες	14,5	14,3	14,0	14,1	13,8	13,3	13,1	12,8
Παροχή Ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου & νερού	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Κατασκευές	7,4	7,1	7,3	7,5	7,6	8,1	8,1	8,3
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	58,7	59,2	60,0	60,9	61,6	62,0	65,0	65,2
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο επισκευή οχημάτων & οικιακών	16,8	17,0	17,2	17,2	17,3	17,3	17,5	17,8
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	6,2	6,3	6,5	6,6	6,7	6,7	6,4	6,8
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	6,1	6,2	6,2	6,3	5,9	6,1	6,2	6,2
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικού οργανισμοί	2,3	2,4	2,6	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας εκμισθώσεις & επιχειρ. δραστηρ.	4,8	4,9	4,9	5,4	5,8	5,8	6,5	6,6
Δημόσια Διοίκηση & άμυνα υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	7,0	7,1	7,5	7,5	7,5	7,6	8,2	8,0
Εκπαίδευση	6,0	6,0	6,1	6,4	6,4	6,6	7,2	7,1
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	4,6	4,7	4,6	4,5	4,5	4,3	5,1	5,0
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	3,5	3,4	3,2	3,3	3,7	3,6	3,6	3,5
Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,6	1,6

Πίνακας ΙΙ-18 Πλήρης και μερική απασχόληση ανά Περιφέρεια

	Μερική	Πλήρης	Σύνολο	% μερικής
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	8.009	221.121	229.130	3,5
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	31.362	688.743	720.105	4,4
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	7.183	94.549	101.732	7,1
ΗΠΕΙΡΟΣ	6.678	118.856	125.534	5,3
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	16.296	280.727	297.023	5,5
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	5.055	81.108	86.163	5,9
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	11.437	249.841	261.278	4,4
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	9.000	195.293	204.293	4,4
ΑΤΤΙΚΗ	65.909	1.553.373	1.619.282	4,1
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	12.126	227.202	239.328	5,1
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	3.665	64.576	68.241	5,4
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	5.813	115.507	121.320	4,8
ΚΡΗΤΗ	18.028	239.041	257.069	7,0
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	200.560	4.129.937	4.330.497	4,6

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 2004, β' τρίμηνο

Πίνακας ΙΙ-19 Δομές Δημοσίων Υπηρεσιών πρόνοιας και Στελέχωση, ανά ΔΥΠΕ

α/α	ΔΥΠΕ	ΕΚΑΚΒ	ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ	ΚΑΦΚΑ	Κέντρα Παιδικής Μέριμνας - Παιδουπόλεις	Ε.Ι. Κωφών - ΚΕΑ Τυφλών	ΘΧΠ - Οίκοι Ευγηρίας - Κ. Περιθαλψής Παιδιών	ΣΥΝΟΛΟ		
								Δομές	Στελέχωση	
		Δομές Στελέχωση	Δομές Στελέχωση	Δομές Στελέχωση	Δομές Στελέχωση	Δομές Στελέχωση	Δομές Στελέχωση	N	N	%
	Α' Αττικής	2* 14				2 157			171	4* 4,7
	Β' Αττικής	7 3* 37		1 136	3 145		3 77	395	14 3* 10,9	
	Γ' Αττικής	3 3* -		1 507			4 326	833	8 3* 22,9	
	Α' Κεντρ. Μακεδονίας		1 6	2 71	1 19	2 67	2 141	304	8 8,4	
	Β' Κεντρ. Μακεδονίας	2 2* -	2 12				1 174	186	5 2* 5,1	
	Ανατ. Μακεδονία & Θράκη		4 25		2 34		4 174	233	10 6,4	
	Δυτ. Μακεδονία		1 5	2* 10	2 50				5* 1,8	65
	Θεσσαλία		1 5	2* 74	1 28		3 164	271	7* 7,5	
	Ηπείρου		1* -	1* -	5 96		3 78	174	10 2* 4,8	
	Ιονίων Νήσων		1 5				1 60		2 1,8	65
	Στ. Ελλάδα		3* 11		1 7		3 182	200	7* 5,5	
	Δυτ. Ελλάδα		2* 7	3* 51	2 20	1 28	2 90	196	10 2* 5,4	
	Πελοποννήσου		2* 3	2 33					4* 1,0	36
	Βορ. Αιγαίου		3 2* 5				1 74		4 2* 2,2	79
	Α' Νοτ. Αιγαίου		1 5						1 0,1	5
	Β' Νοτ. Αιγαίου		1* -	1 61	1 9		1 35	105	4* 2,9	
	Κρήτης		1* -		3 82	1 8	4 223	313	9* 8,6	
	ΣΥΝΟΛΟ	14 9* 51	24 8* 89	15 4* 943	21 490	6 260	32 1798		11221* 3631 100,0	

Πηγή: Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας, Γενική Δ/ση Πρόνοιας (2002)

*: ο αριθμός των αστερίσκων αναφέρεται στον αριθμό των δομών που δεν είναι στελεχωμένες και δεν λειτουργούν ακόμη.

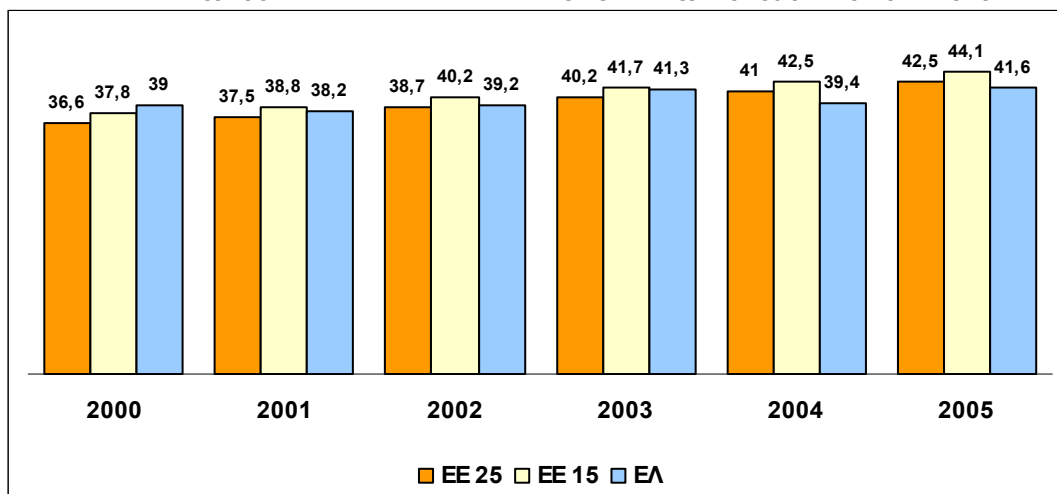
Πίνακας ΙΙ-20 Δομές Πρόνοιας εκτός ΕΚΑΚΒ και ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ

A / α	ΔΥΠΕ	Βρεφονηπιακοί σταθμοί	Κέντρα Παιδικής Μέριμνας	Ειδικά σχολεία	Ειδικές εστίες	ΚΑΑ	Ιατροκοινωνικά κέντρα	Βοήθεια στο σπίτι	ΚΑΠΗ	Γηροκομεία	Θεραπευτήρια	Ξενώνες	Κατασκηνώσεις	ΜΚΟ	Σύλλογοι	Φορείς-Ιδρύματα	ΣΥΝΟΛΟ
	Α' Αττικής	122	7	13		6	7	13	28	8	1	1		108	15	4	336
	Β' Αττικής	158	20	23		17	10	41	59	9	7	3	6	42	8	3	411
	Γ' Αττικής	140	5	23		4	10	29	46	12	5		1	24	13		315
	Α' Κεντρ. Μακεδονίας	143	10	36	1	9	10	30	112	9	3		4	84	19	18	494
	Β' Κεντρ. Μακεδονίας	146	1	11		4	4	34	104	3	1	1	1	36	6	7	361
	Αν. Μακεδονίας & Θράκης	140	3	17	1	1	5	15	47	8	3		4	85	3	27	363
	Δυτ. Μακεδονίας	125	3	8	2	4	3	4	27	6			1	33	2	23	242
	Θεσσαλίας	104	2	17	1	3	4	10	59	5	4		5	54		1	270
	Ηπείρου	95	8	15	2	3	4	10	15	5	2			44	2	7	213
	Ιονίων Νήσων	27	4	6		2	1	9	8	6	3		4	26			97
	Στ. Ελλάδας	77	7	8	1	1	2	7	24	7	6	1	2	25		3	174
	Δυτ. Ελλάδας	102	9	15	1	8	4	6	16	3	11		1	74	2		254
	Πελοποννήσου	92	3	7		3	1	9	12	9	4		3	44			189
	Βορ. Αιγαίου	34	3	4			2	6	10	8	1		4	33	1		109
	Α' Ν. Αιγαίου	13	1	3				3	5	6				14			46
	Β' Ν. Αιγαίου	17	2	4		1	2	2	4	6	2			28			69
	Κρήτης	84	10	17		8	2	24	31	7	5		2	84		1	276
	ΣΥΝΟΛΟ	1619	98	227	9	74	71	252	607	117	58	6	38	838	71	94	4219

Πηγή: Υπουργείο Υγείας – Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Πρόνοιακός Χάρτης (2002)

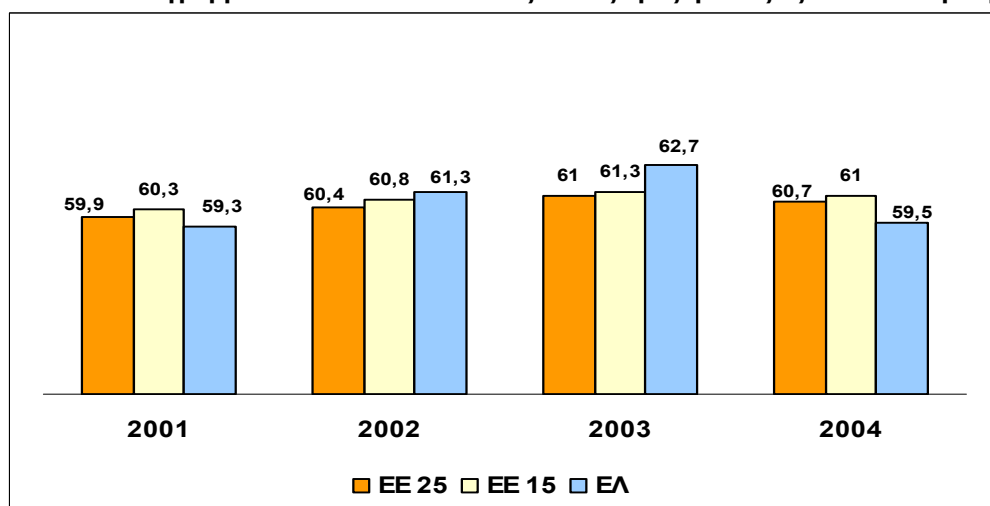
III. Διαγράμματα

Διάγραμμα III-1 Ποσοστό (%) Απασχόλησης για την ηλικική ομάδα 55-64

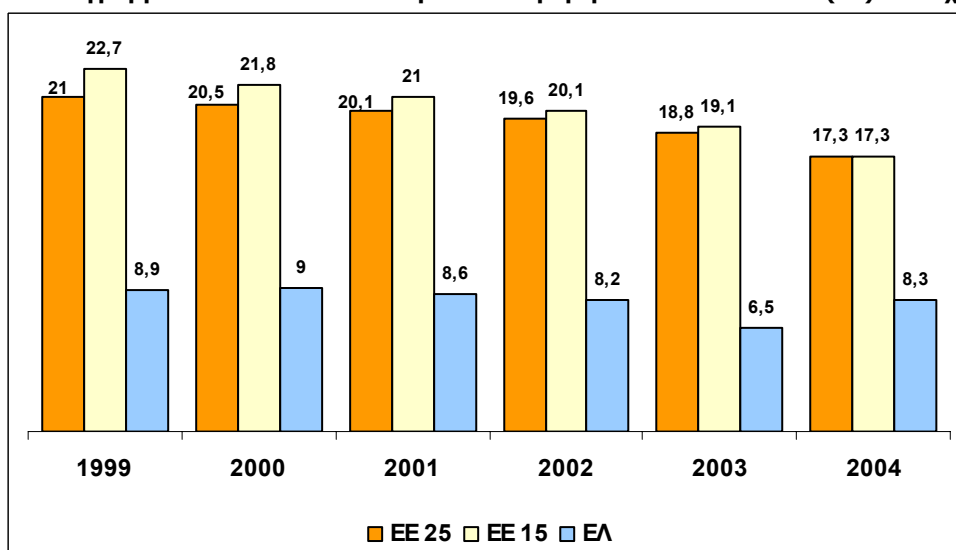
Πηγή: Eurostat, 2006

Διάγραμμα III-2 Συνολικός Μέσος όρος ηλικίας εξόδου από την αγορά εργασίας

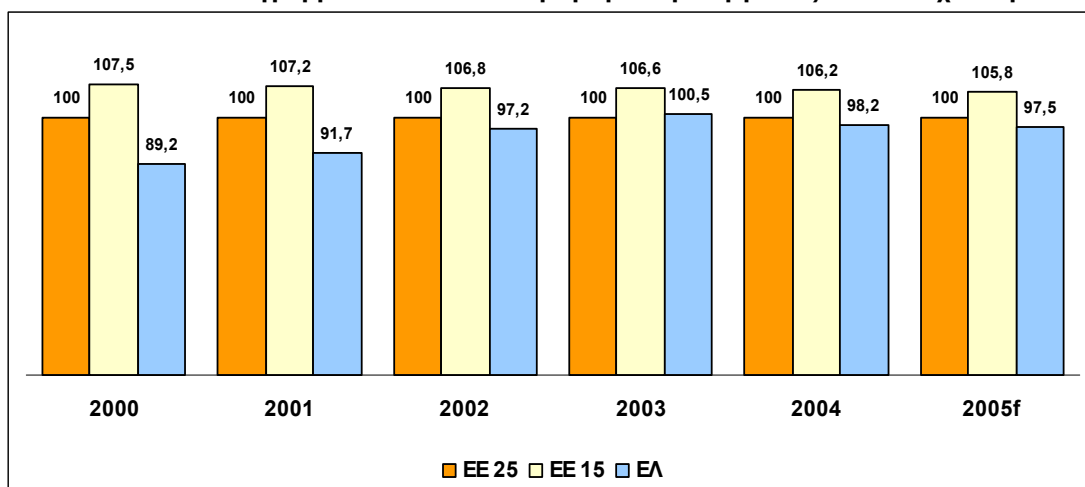
Πηγή: Eurostat, 2006

Διάγραμμα III-3 Διασπορά των Περιφερειακών Ποσοστών (%) Απασχόλησης για τις γυναίκες

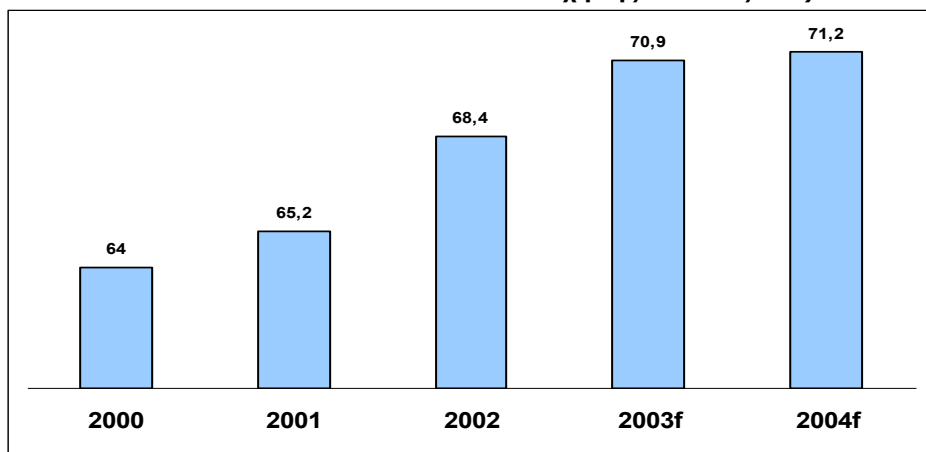

Πηγή: Eurostat 2006

Διάγραμμα ΙΙΙ-4 Παραγωγικότητα εργασίας ανά απασχολούμενο

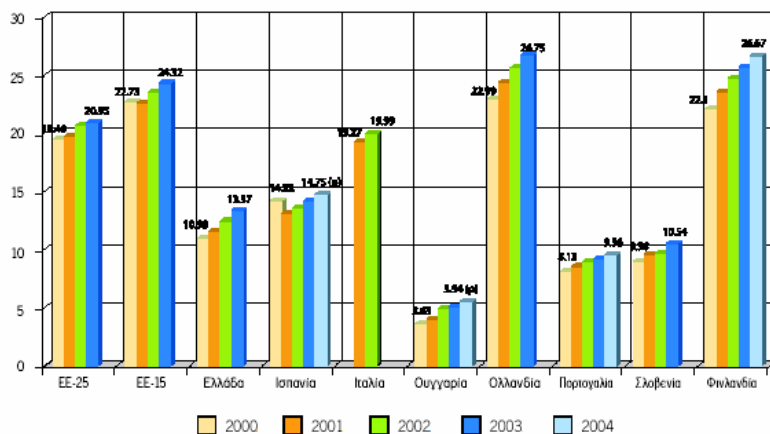
Πηγή: Eurostat, 2006

Διάγραμμα III-5**Παραγωγικότητα εργασίας ανά ώρα απασχόλησης (με βάση αναφοράς την αντίστοιχη της ΕΕ 15 ως 100)**

Πηγή: Eurostat, 2006 (όπου f: πρόβλεψη)

Διάγραμμα III-6 Ωριαίο κόστος εργασίας

(λόγος του συνολικού κόστους εργασίας προς τις συνολικές ώρες εργασίας)

* Δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές για το 2004

Πηγή: Ετήσια Έκθεση για την ανταγωνιστικότητα 2005, ΕΣΑΑ

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ Κ.Π. EQUAL

Η Κ.Π. EQUAL αποτελεί εργαλείο για τον εντοπισμό καλών πρακτικών με δυνατότητα ενσωμάτωσης τους στον κορμό των εθνικών ή και ευρωπαϊκών πολιτικών για την απασχόληση και τη κοινωνική ενσωμάτωση. Τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο της, αντιμετωπίζουν το ζήτημα της διάκρισης σε όλες τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Οι γενικές εκτιμήσεις της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του Προγράμματος είναι οι εξής:

● Το όφελος που προέκυψε από την υλοποίηση του Α΄ Κύκλου της Κ.Π. EQUAL για τις ομάδες στόχου, αποτιμήθηκε συνολικά σε συνδυασμό με την ποιότητα, τη βιωσιμότητα και τη λειτουργικότητα των προϊόντων που αναπτύχθηκαν για τη βελτίωση της θέσης της ομάδας στόχου στην αγορά εργασίας. Λόγω του πιλοτικού χαρακτήρα της EQUAL, και του γεγονότος ότι η Πρωτοβουλία λειτουργεί ως δοκιμαστικό έδαφος για πειραματισμό και δοκιμή βέλτιστων πρακτικών, το όφελος προέκυψε όχι μόνο ατομικά στο μέλος της ομάδας στόχου που πραγματοποιήθηκε η παρέμβαση, αλλά στο σύνολο της ομάδας, μέσω της παραγωγής προϊόντων με δυνατότητα ευρύτερης εφαρμογής. Στο πλαίσιο αυτό, εκτιμάται ότι πληθώρα ειδικών προϊόντων, εργαλείων και μεθοδολογιών, δοκιμάστηκαν, με δυνατότητα ενσωμάτωσής τους σε πρακτικές φορέων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Θα πρέπει εντούτοις, να σημειωθεί ότι οι αριθμοί των ατόμων της ομάδας στόχου που τελικά ωφελήθηκαν είναι σημαντικοί καθώς, μετρούν, καταγράφουν και εν τέλει υποστηρίζουν την επιτυχία των δράσεων των έργων των Αναπτυξιακών Συμπράξεων.

● Η σύσταση των Αναπτυξιακών Συμπράξεων θεωρείται καινοτομία δεδομένου ότι για πρώτη φορά στην Ελλάδα καθορίζεται Νόμο [Ν. 2956/2001 (ΦΕΚ Α 258/6.11.2001)], ο οποίος

- προβλέπει ότι η εκτέλεση έργων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL πραγματοποιείται αποκλειστικά από τις Αναπτυξιακές Συμπράξεις που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και οι οποίες λειτουργούν με τη μορφή αστικής εταιρείας (ΑΜΚΕ) και
- εξασφαλίζει τη συνεργασία των εμπλεκόμενων στην Αναπτυξιακή Σύμπραξη εταιρών μέσω διαχειριστικού πλαισίου νομικά θεσμοθετημένου

Το εταιρικό μοντέλο υιοθετήθηκε και για τη δραστηριοποίηση των Εθνικών Θεματικών Δικτύων, διασφαλίζοντας την ενεργό συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

● Τα έργα των Αναπτυξιακών Συμπράξεων του Α΄ κύκλου εφαρμογής της Κ.Π, κινήθηκαν σε σφαιρικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των αιτίων διακρίσεων στην αγορά εργασίας, με βάση το ολιστικό μοντέλο παρέμβασης. Ο βαθμός πειραματισμού διαφοροποιήθηκε από έργο σε έργο, ενώ η διεισδυτικότητα των παρεμβάσεων τους ήταν μεγαλύτερη εκεί όπου η ομάδα στόχου ήταν καλά προσδιορισμένη. Τα αποτελέσματα των έργων είναι σημαντικά, με δυνατότητα ευρύτερης εφαρμογής, κύρια σε οργανωτικό επίπεδο από εταιρους ή εξωτερικούς φορείς της Αναπτυξιακής Σύμπραξης και με εκκρεμότητα επίλυσης του ζητήματος των πνευματικών δικαιωμάτων. Οι δυσκολίες, σε επίπεδο διαχειριστικό και οικονομικό, αποτέλεσαν εμπόδιο για πληθώρα φορέων. Εκτιμάται, παρόλα αυτά, ότι η πλειοψηφία των έργων υλοποιήθηκε αποτελεσματικά, αναδεικνύοντας ικανό αριθμό βέλτιστων πρακτικών και προτάσεων για ενσωμάτωση στα εθνικά σχέδια δράσης για την απασχόληση και την κοινωνική ενσωμάτωση.

● Οι δικτύώσεις και τα τυπικά ή άτυπα δίκτυα που δημιουργήθηκαν, δοκίμασαν νέους τρόπους συνεργασίας και μεταφοράς τεχνογνωσίας. Η κινητοποίηση, συνέργια, συμπληρωματικότητα, ανάπτυξη κοινών δράσεων και η συμμετοχή σε διαδικασία ουσιαστικού διαλόγου, μεγάλου αριθμού φορέων, κρίνεται ιδιαίτερης προστιθέμενης αξίας. Η δικτύωση στην Κ.Π. EQUAL αναδεικνύεται σε βέλτιστη πρακτική, σε όλο το φάσμα δραστηριοποίησης της Πρωτοβουλίας, ενώ τα δίκτυα βρίσκονται στον πυρήνα υλοποίησης των δράσεων της.

● Η Ενέργεια III (θεματική δικτύωση, διάδοση των καλών πρακτικών και επίτευξη αντίκτυπου στις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές), αποτελεί την ουσιαστική διαφορά, σε σχέση με άλλες παρεμβάσεις και μοντέλα δράσης για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων ζητημάτων στην αγορά εργασίας. Ο ρόλος και η σημασία των θεματικών δικτύων είναι ουσιαστικός, λόγω επίτευξης ευρύτερης πληροφόρησης και διάχυσης των αποτελεσμάτων, προϊόντων, βέλτιστων

πρακτικών και προτάσεων των εταιρών. Επίσης, τα θεματικά δίκτυα αξιοποιώντας την ειδική τεχνογνωσία των εταιρών, κατέληξαν σε προτάσεις πολιτικής που ήταν προϊόντα ζύμωσης και σύγκλισης απόψεων, με κοινά αποδεκτό πλαίσιο εφαρμογής.

● Οι βασικές αρχές της Πρωτοβουλίας, έτσι όπως αυτές καταγράφηκαν μέσα από την εφαρμογή τους, αξιολογούνται ως καινοτόμα στοιχεία, προστιθέμενης αξίας, για την εφαρμογή ολιστικών παρεμβάσεων στην ελληνική πραγματικότητα. Ενώ διακρατικές συνεργασίες έχουν καταγραφεί σε ικανό αριθμό άλλων παρεμβάσεων, η προστιθέμενη αξία βρίσκεται στην ταυτόχρονη εφαρμογή όλων των αρχών, γεγονός που οδήγησε στην ενσωμάτωση των αρχών αυτών, στο γενικό κανονισμό του ΕΚΤ για την τέταρτη προγραμματική περίοδο.

Ειδικότερα, η Κ.Π. EQUAL δομήθηκε και υλοποιήθηκε με βάση έξι αρχές γεγονός που τη διαφοροποίησε από τη κλασική up to bottom διαδικασία, και έπαιξε σημαντικότερο ρόλο στο σχεδιασμό νέων μοντέλων καταπολέμησης των διακρίσεων με ευρεία αποδοχή και αποτελεσματικότητα.

Εταιρικότητα

Η δημιουργία εταιρικών σχημάτων με τη μορφή Αναπτυξιακών Συμπράξεων, έδωσε τη δυνατότητα, για πρώτη φορά, σε φορείς δημόσιου, ιδιωτικού τομέα, κοινωνικούς εταιρούς και μη κερδοσκοπικές οργανώσεις να σχεδιάσουν από κοινού και να συμμετέχουν ως ισότιμα μέλη στην υλοποίηση των παρεμβάσεων. Επίσης τα εταιρικά σχήματα βοήθησαν στη υιοθέτηση ενιαίας αντίληψης και «κοινής» κουλτούρας των εταιρών και στη σφαιρική γνώση για τα αντικείμενα παρέμβασης.

Επίσης τα εταιρικά σχήματα οδήγησαν στην ανάπτυξη καινοτόμων και αποτελεσματικών προσεγγίσεων και εξασφάλισαν την ευρύτερη υιοθέτηση και ενσωμάτωση των προτεινομένων λύσεων. Η μορφή της Αναπτυξιακής Σύμπραξης ως Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρία απέδειξε ότι, παρά τα όποια προβλήματα συντονισμού και διαχείρισης που αντιμετώπισε, κατάφερε να υλοποιήσει το έργο της αποτελεσματικά, να λειτουργήσει σε υψηλότερο επίπεδο σύνθεσης συμμετέχοντας στα θεματικά δίκτυα και τέλος να αποτελέσει παράδειγμα καλής πρακτικής.

Ενδυνάμωση και Ενεργός Συμμετοχή

Η εφαρμογή της αρχής της ενδυνάμωσης και ενεργού συμμετοχής των ομάδων στόχου εξασφάλισε ότι:

- Οι στόχοι και οι λύσεις που προτεινόταν μέσα από τα έργα των Αναπτυξιακών Συμπράξεων υπήρξαν ικανοποιητικότερα προσανατολισμένες στις πραγματικές ανάγκες των ομάδων αυτών, καθώς λαμβάνονταν εξ' αρχής και συνεχώς υπόψη οι επισημάνσεις και οι απόψεις τους και είχαν την ευθύνη των σχετικών αποφάσεων.
- Οι επωφελούμενοι ήρθαν σε αμεσότερη επαφή με τις διαδικασίες υλοποίησης και τις θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις των συναφών θεμάτων, αποκτώντας μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το Πρόγραμμα και βελτιώνοντας τις δεξιότητες τους που συνδεόταν με την επικοινωνία και τη συνεργασία

Καινοτομία

Η καινοτομία διεύρυνε υφιστάμενους ορίζοντες και παρεμβάσεις μέσω παροχής νέων λύσεων σε συγκεκριμένα προβλήματα μειονεκτουσών ομάδων. Όπου η προτεινόμενη νέα παρέμβαση-λύση επέφερε βελτιώσεις και καινοτομικές αλλαγές στις παρεμβάσεις για την απασχόληση ή την καταπολέμηση των διακρίσεων, έτυχε διάδοσης και ευρύτερης εφαρμογής

Διακρατικότητα

Η διακρατική συνεργασία, αποτέλεσε ένα ιδανικό εργαλείο για την επίτευξη καινοτομίας, ενθαρρύνοντας τη σύμπραξη δυνάμεων από διαφορετικές χώρες για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και την από κοινού ανάπτυξη προϊόντων, ή τη μεταφορά καινοτόμων προσεγγίσεων που έχουν ήδη δοκιμαστεί με επιτυχία, χωρίς να χρειάζεται κάθε κράτος-μέλος μόνο του, να πειραματίζεται σε παρόμοια θέματα. Άλλωστε η αρχή αυτή τυγχάνει ιδιαίτερης προσοχής από την ΕΕ και ειδικότερα στον τρόπο εφαρμογής της στα Ε.Π. της νέας Προγρ. Περιόδου.

Ισότητα ευκαιριών

• Οι φορείς στα εταιρικά σχήματα, συμμετείχαν εξίσου στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των έργων, καθώς και στα όργανα διοίκησης (Ισότητα συμμετοχής).

• Η έννοια της ισότητας, είτε αυτή αφορούσε στο φύλο είτε σε οποιαδήποτε άλλη διάσταση, διέτρεχε τα έργα καθ' όλη τη διάρκεια σχεδιασμού και υλοποίησής τους.

Διάχυση – Δικτύωση – Mainstreaming

Καινοτόμες προσεγγίσεις έργων και προτάσεις των Εθνικών Θεματικών Δικτύων της Κ.Π. EQUAL ενσωματώθηκαν σε εθνικές πολιτικές για την απασχόληση και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού (Κάθετο Mainstreaming). Επίσης, καλές πρακτικές που προέκυψαν, ακόμη και εάν δεν μετουσιώθηκαν σε πολιτικές ευρύτερης εφαρμογής, υιοθετήθηκαν από ένα μεγαλύτερο κύκλο φορέων που πραγματεύονται παρόμοια θέματα (επιχειρήσεις, κοινωνικοί εταίροι, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ.) (Οριζόντιο Mainstreaming)

Αναφορικά με την επίτευξη του mainstreaming όλων των βέλτιστων πρακτικών και προτάσεων πολιτικής που προήλθαν από τα Εθνικά Θεματικά Δίκτυα, απαιτείται η άρση της διατακτικότητας αρκετών φορέων λήψης αποφάσεων. Χρειάζεται επίσης, να ωριμάσουν καταστάσεις και συγκυρίες, να προσδιορισθεί ένα πλαίσιο εφαρμογής, να συγκλίνουν οι απόψεις και φυσικά να υπάρξει, κύρια, η πολιτική δέσμευση. Ο βαθμός πολιτικής δέσμευσης απαιτεί την εμπλοκή πληθώρας φορέων για αποφυγή της αποσπασματικότητας στην αντιμετώπιση των ζητημάτων. Εκεί που οι συνθήκες δεν είναι ακόμη αρκετά ώριμες, οι προτάσεις θέτουν την εκκίνηση ενός ουσιαστικού διαλόγου, ενσωματώνοντας εμπειρία από τη μέθοδο «δοκιμής και σφάλματος» και μεταφέροντας τις απόψεις και των ομάδων στόχων. Στο τρέχον κοινωνικο-οικονομικό ελληνικό περιβάλλον προτάσεις πολιτικής που ήρθαν να απαντήσουν σε ώριμες ανάγκες ή σε ανάπτυξη νέων πεδίων δραστηριοποίησης είχαν μεγαλύτερο βαθμό διεισδυτικότητας.

Εν κατακλείδι, η Πρωτοβουλία αξιοποίησε και αξιοποιεί το σύνολο των διαθέσιμων πόρων, επιτυγχάνοντας και σε αρκετές περιπτώσεις υπερβαίνοντας την αρχικά τιθέμενη στοχοθεσία. Κατέληξε, μέσω των έργων των Αναπτυξιακών Συμπράξεων και των προϊόντων των Εθνικών Θεματικών Δικτύων σε σημαντικά αποτελέσματα και συνθετικές προτάσεις, καταφέροντας να κινητοποιήσει φορείς από διαφορετικούς χώρους, μέσα από πολύπλοκες διεργασίες και εφαρμογή νέων μηχανισμών και αρχών. Η συμβολή τόσο των Αναπτυξιακών Συμπράξεων όσο και της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Προγράμματος καταγράφεται εξαιρετικά ουσιαστική. Εντούτοις, η συμβολή της στην καταπολέμηση των αιτιών των διακρίσεων, μέσα από την bottom-up προσέγγιση που ανέπτυξε και ο αντίκτυπος σε πολιτικές αναμένεται ουσιαστικά να αποτιμηθεί σε ικανό ορίζοντα χρόνου.

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ Κ.Π EQUAL

Καλή πρακτική αποτέλεσε η ίδια η φιλοσοφία και οι βασικές αρχές υλοποίησης της Πρωτοβουλίας (εταιρικήτητα, διακρατικότητα, ενδυνάμωση-ενεργός συμμετοχή των ομάδων στόχου, ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, καινοτομία, ευρύτερη διάδοση και εφαρμογή των αποτελεσμάτων), με αποτέλεσμα την ενσωμάτωσή τους στους Κανονισμούς για το ΕΚΤ της 4ης Προγραμματικής Περιόδου.

Η δικτύωση επίσης αναδείχτηκε σε βέλτιστη πρακτική, σε όλο το φάσμα δραστηριοποίησης της Πρωτοβουλίας. Μέσω των θεματικών δικτύων επιτεύχθηκε ο προσδιορισμός καλών πρακτικών, η διάχυση της πληροφoρίας σε σχέση με αυτές και η προώθηση της ενσωμάτωσής τους σε οργανισμούς και φορείς που πραγματεύονται παρόμοια θέματα εντός και εκτός δικτύου (οριζόντιο mainstreaming). Επίσης μέσω των δικτύων επιτεύχθηκε ο επηρεασμός συστημάτων, πρακτικών και πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης σε θεσμικό, κανονιστικό και διοικητικό επίπεδο (κάθετο mainstreaming).

Ειδικότερα εν συνεχεία παρουσιάζονται επιλεγμένα κάποιες πρακτικές οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως «καλές ή υποσχόμενες» σε εθνικό ή/και ευρωπαϊκό επίπεδο.

• Ανάπτυξη Συστήματος Ποιότητας Υπηρεσιών Συμβουλευτικής Στήριξης &

Απασχόλησης από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη με την επωνυμία E-QUALITY.

Το έργο με τίτλο «Ανάπτυξη Συστήματος Ποιότητας Υπηρεσιών Συμβουλευτικής Στήριξης & Απασχόλησης» προχώρησε στο σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός Συστήματος Ποιότητας το οποίο περιλάμβανε μεθοδολογικές προσεγγίσεις, προδιαγραφές, κριτήρια, διεργασίες, διαδικασίες, έντυπα για την αναβάθμιση της λειτουργίας και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δομών συμβουλευτικής στήριξης και απασχόλησης, καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών τους.

Χαρακτηριστικά καλής πρακτικής παρουσιάζει το ίδιο το Σύστημα Ποιότητας και κυρίως ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη, η πιλοτική εφαρμογή, η ανατροφοδότηση και η ευρύτερη εφαρμογή στο πλαίσιο ενεργειών ευαισθητοποίησης, ενεργοποίησης, δικτύωσης και διάχυσης σε άλλες δομές, φορείς, κα.

Το Σύστημα Ποιότητας υλοποιήθηκε μέσω της συνεργασίας 13 φορέων αντιπροσωπευτικών της κεντρικής διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, των κοινωνικών εταίρων, των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και εφαρμόστηκε πιλοτικά σε 13 δικτυωμένες δομές τους.

Το Σύστημα σχεδιάστηκε έτσι ώστε να μπορεί να εμπλουτίζεται, να εξειδικεύεται και να προσαρμόζεται σε διαφορετικές συνθήκες των τοπικών αγορών εργασίας.

● Συγκρότηση και η λειτουργία Τοπικών Δικτύων και εκπόνηση Τοπικών Σχεδίων Δράσης για την Απασχόληση από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη με την επωνυμία «ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ»

Το έργο με τίτλο «Δίκτυο Προώθησης Απασχόλησης» αφορούσε στη δικτύωση 11 φορέων ΟΤΑ στα διοικητικά όρια των οποίων δημιουργήθηκαν και λειτούργησαν 9 τοπικά δίκτυα, στα οποία συμμετείχαν φορείς που έμμεσα ή άμεσα επηρεάζουν την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο, με στόχο τον κοινό προγραμματισμό και την ανάληψη δράσεων για τη δημιουργία απασχόλησης.

Τα τοπικά δίκτυα ενεργοποιήθηκαν στους δήμους: Αιγάλεω, Βόλου, Ζωγράφου, Λάρισας, Λιβαδίου, Πτολεμαΐδας, Σκοπέλου, Φαρσάλων και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κυκλάδων και οδήγησαν στο σχεδιασμό τοπικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση.

Για την υποστήριξη του έργου των τοπικών φορέων και τη διευκόλυνση της δικτύωσής τους, η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης συνέταξε οδηγό για τη δικτύωση και το σχεδιασμό δράσεων για την απασχόληση με τίτλο «Δημιουργία δικτύων και την κατάρτιση τοπικών σχεδίων δράσης». Η καθοδήγηση βήμα – βήμα που εφαρμόστηκε στα τοπικά δίκτυα μέσω αυτού του οδηγού, αποδείχθηκε ιδιαίτερα χρήσιμη για την διευκόλυνση των υπευθύνων για τη σύσταση δικτύων σε τοπικό επίπεδο και τη δημιουργία αίσθησης ασφάλειας στους τοπικούς συντελεστές όσον αφορά την ακολουθούμενη μεθοδολογία.

● Εκπόνηση οδηγού κατευθυντηρίων γραμμών (EQUALITY AUDIT) και κώδικα προώθησης της διαφορετικότητας στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη με την επωνυμία «EQUAL – DREAM»

Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη με την επωνυμία «EQUAL – DREAM» εκπόνησε και εφαρμόσε πιλοτικά δύο οδηγούς με στόχο την ένταξη της πολιτισμικότητας και της διαφορετικότητας, στην οργάνωση, διοίκηση αλλά και την παραγωγή προγραμμάτων των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) και την επιμόρφωση των δημοσιογράφων σε θέματα εξάλειψης των κοινωνικών διακρίσεων. Ο «ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ» (EQUALITY AUDIT) απευθύνεται σε επαγγελματίες του χώρου των ΜΜΕ (δημοσιογράφους, κάμεραμαν, εκδότες) και περιγράφει τρόπους και κανόνες αντικειμενικής, ισότιμης και δίκαιης εκπροσώπησης όλων των κοινωνικών ομάδων στα ΜΜΕ. Ο «ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ» απευθύνεται σε επιχειρηματίες του χώρου των ΜΜΕ (ιδιοκτήτες καναλιών, εφημερίδων, ραδιοφωνικών σταθμών κλπ) και παρουσιάζει τα μεθοδολογικά βήματα για την ανάπτυξη ενός Σχεδίου προώθησης της διαφορετικότητας σε επιχειρήσεις ΜΜΕ.

Οι δύο οδηγοί εφαρμόστηκαν πιλοτικά σε 6 Μέσα Ενημέρωσης που απασχολούν συνολικά περίπου 700 εργαζόμενους, το Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, την ΕΡΤ 3 και τα κανάλια της Τηλεόρασης Ελληνικής Περιφέρειας, ΑΧΕΛΩΟΣ TV(Αγρίνιο), WEST CHANNEL (Κοζάνη), ΔΙΚΤΥΟ (Σέρρες), SUPER CHANNEL (Κόρινθος). Οι οδηγοί δόθηκαν προς αξιοποίηση σε 50 εφημερίδες, 35 τηλεοπτικά κανάλια από όλη την Ελλάδα, καθώς και σε 4 Ενώσεις

εργαζομένων στα ΜΜΕ.

● Δημιουργία Θεματικού Πάρκου βιολογικών & Παραδοσιακών Προϊόντων από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη με την επωνυμία «ΣΥΝΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ»

Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη «ΣΥΝ ΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ» εφάρμοσε ένα καινοτόμο πρόγραμμα αναφορικά με θεματικό πάρκο που αφορά οργανικά παραδοσιακά προϊόντα το οποίο συνέδεσε ένα από τα φτωχότερα προάστια της Αθήνας με 5 περιοχές που παρέχουν τα προϊόντα αυτά. Άνεργες γυναίκες των τοπικών περιοχών ίδρυσαν 15 μικρές επιχειρήσεις στο θεματικό πάρκο. Η επιτυχία του εγχειρήματος θα μπορούσε να αποτελεί οδηγό και για άλλες περιοχές της Ελλάδος.

Στο Θεματικό Πάρκο» - στον ίδιο χώρο - συγκεντρώθηκαν:

- 1.Κυψέλη 15 προστατευμένων επιχειρήσεων εμπορίας βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων, που ιδρύθηκαν από άνεργες γυναίκες. Οι επιχειρήσεις αυτές ενισχύθηκαν από το έργο μέσω εκπόνησης επιχειρησιακών σχεδίων, διαμόρφωσης του χώρου, αγορά εξοπλισμού, στήριξη – συμβουλευτική και προβολή – δημοσιότητα.
2. Κέντρο Ενίσχυσης και Στήριξης της Επιχειρηματικότητας που στελεχώθηκε από άτομα της ομάδας στόχου του έργου και περιελάμβανε τις εξής μονάδες: α. υποδοχής – παραπομπής, β. επαγγελματικής συμβουλευτικής, γ. τεκμηρίωσης – πληροφόρησης – πρόβλεψης επιχειρηματικών ιδεών, δ. στήριξης πελατών και των επιχειρήσεων του Πάρκου και ε. στρατηγικής - συντονισμού.
- 3.Γραφείο ελέγχου πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων, για τη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων (δικλείδα ασφαλείας για τους καταναλωτές του Πάρκου).
- 4.Χώρος δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, για την προώθηση της συμφιλώσης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (για τους εργαζόμενους και επιχειρηματίες του πάρκου) και παράλληλα για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του Πάρκου. Μέσα στους στόχους της υπηρεσίας ήταν η ανάπτυξη οικολογικής και περιβαντολλογικής συνείδησης, που επιτεύχθηκε με την ανάπτυξη προγραμμάτων και συνεργασιών με τα σχολεία της ευρύτερης περιοχής.

● Σύσταση και λειτουργία Κοινωνικού Συνεταιρισμού Περιορισμένης Ευθύνης από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη με τη επωνυμία 'ΣΥΝΕΡΓΙΑ'.

Ο στόχος του έργου με τίτλο «Συνέργια -Δραστηριότητες Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας για την υποστήριξη ψυχικά πασχόντων ατόμων” ήταν η προώθηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών κοινωνικής οικονομίας για την επαγγελματική ένταξη ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας.

Οι δράσεις του έργου, προσανατολίστηκαν:

- (α) στην προώθηση και υποστήριξη κοινωνικών επιχειρήσεων που απασχολούν άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα.
- (β) στην υποστήριξη της σύστασης και λειτουργίας Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.). Οι Κοι.Σ.Π.Ε. αποτελούν μία καινοτόμο μορφή κοινωνικής επιχειρηματικότητας, θεσμοθετημένη με το Ν.2716/99, που προβλέπει τη ενεργό συμμετοχή σε επιχειρηματικές δραστηριότητες ψυχικά ασθενών, επαγγελματιών ψυχικής υγείας και οργανισμών του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα.

Κατά τη διάρκεια του έργου υποστηρίχθηκαν 30 περίπου κοινωνικές επιχειρηματικές πρωτοβουλίες σε όλη την Ελλάδα. Οι δράσεις που αναπτύχθηκαν συνετέλεσαν στη δημιουργία 5 Κοινωνικών Συνεταιρισμών, έναντι των 3 που προβλέπονταν στον αρχικό σχεδιασμό του Έργου. Περί τα 250 μέλη των Συνεταιρισμών αυτών, είναι άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας. Ακολουθώντας το παράδειγμα των αντίστοιχων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών που αναπτύχθηκαν πιλοτικά στο πλαίσιο του Έργου “Συνεργία” και αξιοποιώντας την αποκτηθείσα εμπειρία και τεχνογνωσία, συστάθηκαν 4 ακόμη Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί, αποδεικνύοντας τη δυναμική και του θεσμού των Κοι.Σ.Π.Ε. και τη συμβολή του Έργου “Συνεργία”.

Το μοντέλο των Κοινωνικών Συνεταιρισμών που αναπτύχθηκε πιλοτικά στο πλαίσιο του

Έργου, είχε ευρεία απήχηση όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ως μία βιώσιμη πρακτική που θα μπορούσε να συμβάλει στην επαγγελματική ένταξη και άλλων κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων πληθυσμού.

Για το λόγο αυτό άλλωστε κρίθηκε και ως “ενδιαφέρουσας δυναμικής καλή πρακτική” για την Ευρώπη μέσα από πιστοποιημένες διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

● Ανάπτυξη Συστήματος Κοινωνικής Δικαιόχρησης (social franchising) από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη με την επωνυμία «ΠΕΙΡΑΝ»

Το έργο με τίτλο: «Πρόγραμμα Εφαρμογής Κοινωνικής Δικαιόχρησης (FRANCHISING) για Άνεργους Νέους» συνιστά μία ολοκληρωμένη καινοτομική παρέμβαση στην κατεύθυνση της ανάπτυξης του συνεταιριστικού κοινωνικού επιχειρείν, μέσω ενός συστήματος κοινωνικής δικαιόχρησης. Πρόκειται για ένα σύστημα προωθημένης προσέγγισης, μετεξέλιξης και επέκτασης παραδοσιακών αστικών συνεταρισμών, με τη δημιουργία ενός πλέγματος κοινωνικών επιχειρήσεων - συνεταρισμών (δικαιοδόχοι φορείς) που συντονίστηκαν υποστηρίχθηκαν από τον δικαιοπάροχο φορέα, στον οποίο συμμετείχαν ισότιμα όλοι οι δικαιοδόχοι.

Ο δικαιοπάροχος φορέας συγκροτήθηκε από τρεις ήδη υπάρχοντες συνεταρισμούς νέων οι οποίοι ήταν και οι πρώτοι δικαιοδόχοι φορείς. Οι τρεις αυτοί συνεταρισμοί νέων έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν με επιτυχία έως σήμερα, στο πλαίσιο της προηγούμενης Κοινοτικής Πρωτοβουλίας «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ». Στο πλαίσιο του έργου οι παραπάνω συνεταρισμοί ομογενοποίησαν κατ’ αρχήν τις επιχειρηματικές τους φυσιογνωμίες διευρύνοντας την κάθε μια από αυτές και δημιούργησαν μια νέα κοινωνική επιχείρηση, τον φορέα δικαιοπαροχής στον οποίο συμμετείχαν και οι τρεις ισότιμα. Ο δικαιοπάροχος φορέας είχε τον κλασικό ρόλο του μητρικού φορέα σε ένα δίκτυο δικαιοπαροχής, με μέλη κοινωνικές επιχειρήσεις. Το δίκτυο επεκτάθηκε και λειτούργησε με το σύστημα δικαιόχρησης, με δικαιοδόχους φορείς του δικτύου νέες κοινωνικές επιχειρήσεις - συνεταρισμούς νέων από τις περιοχές εφαρμογής του έργου.

Οι νέες αυτές κοινωνικές επιχειρήσεις χρησιμοποίησαν ενιαίο όνομα, ενιαία επιχειρηματική τεχνογνωσία, ενιαία διαφήμιση, ενιαίο σύστημα προμηθειών και χρηματοδοτήσεων κ.λ.π., ώστε να αντιμετωπίσουν ευκολότερα τις συνήθεις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις νέων, και συνεπώς να αυξήσουν στο μέγιστο βαθμό τις πιθανότητες επιτυχίας τους. Κάθε μια νέα τέτοια επιχείρηση ταυτόχρονα με την έναρξη λειτουργίας της, συμμετείχε και στην επιχείρηση δικαιοπαροχής με ίσο μερίδιο με όλες τις υπόλοιπες κοινωνικές επιχειρήσεις του δικτύου. Συνεπώς, η επιχείρηση δικαιοπαροχής ήταν κοινή επιχείρηση των κοινωνικών επιχειρήσεων του δικτύου στη βάση της ισοτιμίας και αποτέλεσε ένα μόνιμο φορέα συνεχούς δημιουργίας νέας επιχειρηματικότητας στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, η οποία στηρίχθηκε στην ίδια την επιχειρηματικότητα των νέων στον τομέα αυτό (ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας δια του κοινωνικού επιχειρείν).

● Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος υποστήριξης γυναικείων κοινωνικών επιχειρήσεων από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη με την επωνυμία «DIONI II»

Το Ολοκληρωμένο Σύστημα Υποστήριξης Γυναικείων και Κοινωνικών Επιχειρήσεων περιελάμβανε τη δημιουργία 2 Trade Houses, τα οποία αποτελούσαν πολυδύναμα κέντρα που είχαν ως στόχο τη **προβολή, προώθηση, δικτύωση και παρακολούθηση των γυναικείων επιχειρήσεων, τη** Μικροπίστωση των Γυναικών για τη δημιουργία επιχειρήσεων, τη δημιουργία πέντε Δομών Απασχόλησης και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και τριών Δικτύων Επιχειρηματικότητας Ειδικότερα όσον αφορά στη **Μικροπίστωση** η Α.Σ προχώρησε στην ανάπτυξη ενός καινοτόμου Μηχανισμού Μικροπίστωσης Γυναικών (εναλλακτικής πίστωσης) αποτελούμενο από:

- 1.Γραφείο Μικροπίστωσης στην Συνεταιριστική Τράπεζα Ιωαννίνων (Σ.Τ.Ι.),
- 2.Ινστιτούτο Μικροπίστωσης,
- 3.Δανειοδοτικά προϊόντα Μικροπίστωσης με ευνοϊκούς όρους,
- 4.Καταθετικά προϊόντα με ευνοϊκούς όρους (επιτόκιο 3,2%),
- 5.Δίκτυο και Ταμείο (Λογαριασμός καταθέσεων) Αλληλεγγύης για την Μικροπίστωση.

● **Ανάπτυξη Πρότυπου Συστήματος Δια Βίου Κατάρτισης Και Εξ Αποστάσεως Πιστοποίησης Δεξιοτήτων στις ΜΜΕ.**

Το σύστημα αναπτύχθηκε από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη με την επωνυμία: «Δίκτυο προώθησης της δια βίου κατάρτισης και εξ αποστάσεως πιστοποίησης δεξιοτήτων στις ΜΜΕ – «ΤΕΧΝΟΜΑΘΕΙΑ»

Το κύριο χαρακτηριστικό του συστήματος είναι η εξ αποστάσεως διεξαγωγή της διαδικασίας της πιστοποίησης. Το σύστημα κάνοντας χρήση των νέων τεχνολογιών αξιολογεί τους υποψηφίους χωρίς να τους απομακρύνει ιδιαίτερα από το χώρο εργασίας ή διαμονής τους. Οι εξ αποστάσεως υπηρεσίες που παρέχει το σύστημα δεν αφορούν μόνο στην εξέταση των υποψηφίων αλλά ακόμα και στις διαδικασίες που σχετίζονται με την πληροφόρησή τους για το σύστημα και την υποβολή αίτησης πιστοποίησης. Το αποτέλεσμα είναι ένα αξιόπιστο, έγκυρο και ευέλικτο στην εφαρμογή του, Σύστημα Πιστοποίησης για τις γνώσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί είτε εμπειρικά – βιωματικά είτε μέσω της κατάρτισης. Πραγματοποιήθηκε πιλοτική εφαρμογή της εξ αποστάσεως πιστοποίησης, σε επιλεγμένου κλάδους ΜΜΕ και στις ειδικότητες ψηφιακής φωτογραφίας και ψυκτικών αυτοκινήτου.

● **Δημιουργία δικτύου ηλεκτρονικής σύνδεσης φορέων που παρέχουν υπηρεσίες στους αιτούντες άσυλο από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη με την επωνυμία «ΑΝΑΔΡΑΣΗ-ΙΣΤΟΣ»**

Το έργο αφορούσε στη δημιουργία ενός εργαλείου ηλεκτρονικής διασύνδεσης εξειδικευμένων φορέων εξυπηρέτησης αιτούντων άσυλο και προσφύγων (Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Κοινωνικών Εταιρίων) που ονομάστηκε ESTIA και δημιουργήθηκε με τη συνδρομή του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας (Ε.Ι.Ν.)

Μέσα από την ESTIA δημιουργήθηκε ένα δίκτυο συνεργασίας & συντονισμού, βασιζόμενο σε ένα ηλεκτρονικό μοντέλο ορθολογικής οργάνωσης της εργασίας στον τομέα παροχής υπηρεσιών. Βασικά καινοτομικά στοιχεία του Πληροφοριακού Συστήματος ESTIA, αποτελούν το σύστημα «αποστολής παραπομπών/ καταγραφής αιτημάτων», το σύστημα «ηλεκτρονικής σύζευξης (matching) προσφοράς-ζήτησης εργασίας», η παραγωγή δυναμικών στατιστικών στοιχείων και η δημιουργία συστήματος αξιολόγησης των αναγκών της ομάδας στόχου και της παροχής υπηρεσιών. Το έργο ολοκληρώθηκε και λειτουργεί από το Δεκέμβριο του 2003 και στο χρόνο λειτουργίας του έχουν συνδεθεί 27 φορείς με 24 σημεία σύνδεσης, έχουν καταγραφεί 1701 άτομα, ενώ έχουν υποβληθεί 1.654 αιτήματα προς επίλυση.

Για τη δημιουργία του εργαλείου ESTIA προηγήθηκαν συναντήσεις των φορέων, συλλογή όλων των συστημάτων καταγραφής του κάθε φορέα, δημιουργία κοινών προδιαγραφών βάσει των αναγκών όλων των φορέων, δημιουργία της εφαρμογής, 3μηνη δοκιμαστική περίοδος σύνδεσης, σεμινάρια από το Ε.Ι.Ν. στους χρήστες, υποβολή αιτήσεων γνωστοποίησης στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα για την έκδοση αδειών λειτουργίας του ESTIA, έκδοση Οδηγού Λειτουργίας της ESTIA για τους χρήστες και Κώδικα Δεοντολογίας.

Καινοτομικά στοιχεία του εργαλείου ESTIA αποτελούν τα ακόλουθα:

- Στο Δίκτυο ESTIA έως σήμερα έχει συνδεθεί το 90% των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που παρέχουν υπηρεσίες σε αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες και των Κέντρων Υποδοχής αιτούντων άσυλο. Επίσης, έχουν συνδεθεί με επιλεκτική προσβασιμότητα το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η Διεύθυνση Κοινωνικής Αντίληψης και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (Ελλάδα)
- Στο σύστημα παραπομπών που έχει δημιουργηθεί καταγράφεται αυτόματα όχι μόνο το αίτημα του εξυπηρετούμενου, αλλά και η πορεία επίλυσής του από συγκεκριμένους χρήστες (αξιολόγηση του κάθε στελέχους/χρήστη).
- Το Δίκτυο ESTIA παρουσιάζει δυνατότητα επέκτασης, καθώς σε αυτό μπορεί να συνδεθεί οποιοσδήποτε φορέας παρέχει υπηρεσίες στις ομάδες στόχου, όπως εξεύρεση εργασίας και στέγης, νομική, ψυχο-κοινωνική, συμβουλευτική, ιατρική στήριξη, παροχή κατάρτισης ή/ και εκμάθησης γλώσσας, ένταξη στο σχολικό σύστημα, κ.α. με μόνες προϋποθέσεις να έχει Η/Υ και σύνδεση στο INTERNET, και να έχει έρθει σε επαφή με το αρμόδιο πρόσωπο για την ESTIA στο Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας
- Η ESTIA καθιερώνοντας ένα ενιαίο ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής των στοιχείων των εξυπηρετούμενων για όλους τους φορείς-χρήστες έδωσε ένα τέλος στις διπλοεγγραφές τους, στις αλληλοεπικαλύψεις στον τομέα της παροχής υπηρεσιών και στην αναποτελεσματική εξυπηρέτησή τους.

-
- Η ESTIA πέρα από μία βάση καταχώρησης στοιχείων, είναι αφενός ένα εργαλείο συντονισμού και διαρκούς αξιολόγησης των αναγκών των εξυπηρετούμενων και αποτελεσματικότητας των συνδεδεμένων φορέων και αφετέρου ένα καθημερινό εργαλείο που βοηθά τα στελέχη των συνδεδεμένων φορέων να εργάζονται περισσότερο αποτελεσματικά, να παραπέμπουν αιτήματα εξυπηρετούμενων προς επίλυση σε άλλους συνδεδεμένους φορείς, να δέχονται παραπομπές, κλπ.
 - Μέσω της ESTIA επιτυγχάνεται σε επίπεδο δικτύου παροχής υπηρεσιών η μέγιστη αξιοποίηση πόρων, δομών και ανθρώπινου δυναμικού. Δίδεται η ευκαιρία σε κάθε συνδεδεμένο φορέα να «απαλλαγεί» από το κόστος παροχής υπηρεσιών που έχουν ήδη παρασχεθεί ή που μπορεί να παράσχει άλλος φορέας και να επικεντρωθεί στην περαιτέρω ανάπτυξη των υπηρεσιών στις οποίες έχει την εξειδίκευση (one-stop-shop).
 - Επιπρόσθετα η ESTIA περιλαμβάνοντας ένα υποσύστημα «ηλεκτρονικής σύζευξης προσφοράς και ζήτησης εργασίας» αποτελεί ένα εύχρηστο και αποτελεσματικό εργαλείο προώθησης ατόμων στην αγορά εργασίας.
 - Τέλος, είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι ως αξιόπιστο εργαλείο αξιολόγησης των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες μπορεί να αξιοποιηθεί και ως κριτήριο για την έγκριση πόρων/χρηματοδοτήσεων στους φορείς βάσει της αποδοτικότητάς τους.
- Η ESTIA μετά από αξιολόγηση εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατατάχθηκε στις 3 καλύτερες πρακτικές ΚΠ EQUAL σε ευρωπαϊκό επίπεδο και επελέγη να παρουσιαστεί στο Διεθνές Συνέδριο που διοργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, στο Δουβλίνο, την 1η Απριλίου 2004.

V. SWOT Αναλύσεις Περιφερειών

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΑΜΙΓΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Η ολοκλήρωση των μεγάλων έργων υποδομών στην περιοχή και κυρίως η κατασκευή της Εγνατίας οδού δημιουργεί προϋποθέσεις περαιτέρω ανάπτυξης • Πολυπολιτισμική σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού • Λειτουργία Πανεπιστημίου • Ισχυρά κίνητρα από τον Αναπτυξιακό Νόμο για εγκατάσταση επιχειρήσεων • Σημαντική βελτίωση του επιπέδου εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης των νέων μεταξύ του ενεργού πληθυσμού στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές. • Ποσοστά απασχόλησης εφάμιλλα με τον μ.ο. της χώρας (συνολικά, γυναίκες, ηλικιωμένοι) • Ύπαρξη επαρκών προγραμμάτων για την εργασιακή αποκατάσταση των ανέργων • Γεωλογική θέση και γειτνίαση με Βαλκανικές Επιτροπές και Παρευξινίες Χώρες • Ύπαρξη επαρκών φυσικών πόρων (νερά, υπέδαφος, γεωθερμικά κλπ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Η απόσταση από μεγάλα κέντρα κατανάλωσης – ζήτησης (αστικά κέντρα), έλλειψη επαρκών ποιοτικών μεταφορικών υποδομών. • Σημαντικές ελλείψεις στην παροχή υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις. • Χαμηλή συγκριτικά παραγωγικότητα σε κύριες οικονομικές δραστηριότητες • Χαμηλή προστιθέμενη αξία που οδηγεί σε έξοδο των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα από την περιοχή • Μικρότερα εισοδήματα ανά κάτοικο σε σχέση με το μέσο όρο σε εθνικό επίπεδο. • Δημογραφική αποδυνάμωση της περιοχής, ανομοιογένεια του πληθυσμού και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. • Έλλειψη επιχειρηματικής κουλτούρας (υπερχρέωση επιχειρήσεων, μετεγκατάσταση στις γειτονικές χώρες) • Μεγάλο κόστος εργασίας σε σχέση με τις γειτονικές χώρες
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης και των δημιουργούμενων υποδομών για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων – • Βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού • Η αξιοποίηση των δεξιοτήτων του πολυπολιτισμικού πληθυσμού της περιοχής για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων συνεργασίας με άλλες χώρες στη Βαλκανική και στην πρώην ΕΣΣΔ • Ενσωμάτωση μεταναστών 	<ul style="list-style-type: none"> • Η συνέχιση των φθινουσών τάσεων της οικονομικής δραστηριότητας • Συνέχιση των φαινομένων μετεγκατάστασης των επιχειρήσεων σε άλλες χώρες • Συνέχιση μεγάλης εκροής πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές στα αστικά κέντρα και στο εξωτερικό. • Ασύμμετρη περιφερειακή ανάπτυξη με αποτέλεσμα την αύξηση των περιφερειακών ανισοτήτων • Η έξοδος των απασχολούμενων από τον πρωτογενή τομέα στην αγορά εργασίας

Περιφέρεια Θεσσαλίας	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλή δυναμικότητα πρωτογενούς τομέα • Μεγάλος αριθμός βιομηχανιών επεξεργασίας αγροτικών πρώτων υλών, τροφίμων, ποτών, ξύλου- επίπλου καθώς και μεγάλων βιομηχανιών • Ύπαρξη επαρκούς ανθρώπινου επιστημονικού δυναμικού σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας • Κεντροβαρική γεωγραφική θέση ως προς τον ελληνικό χώρο και διέλευση βασικού αναπτυξιακού άξονα της χώρας (Αθήνα-Θεσσαλονίκη) • Σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας που στηρίζεται στη συνεταιριστική κουλτούρα της Θεσσαλίας (Κυρίως Γυναικείοι Συνεταιρισμοί) • Περίπου ίσο ή και μεγαλύτερο (ηλικιωμένοι) ποσοστό απασχόλησης σε σχέση με τον εθνικό μ.ό. • Ποσοστό ανεργίας (συνολικά, νέων) εφάμιλλο με τον εθνικό μ.ο. • Εγγύτητα των μεγάλων αστικών κέντρων (Λάρισας-Βόλου, Τρικάλων-Καρδίτσας, Τρικάλων-Λάρισας) αφήνει περιθώρια ανάπτυξης συμπληρωματικών δράσεων και οικονομικών κλίμακας (διπλών). 	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλή εξάρτηση από επιδοτούμενες οικονομικές δραστηριότητες με χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας (αγροτικός τομέας). • Το μεγάλο ποσοστό γεωργίας και ιδιαίτερα μη ποιοτικής γεωργίας στην οικονομική βάση, και η μεγάλη εξάρτησή της από τις άμεσες ενισχύσεις της ΕΕ • Περιορισμένη τομεακή και γεωγραφική κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού • Τάση συγκέντρωσης της απασχόλησης του πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα και στις κωμοπόλεις της Περιφέρειας με παράλληλη γήρανση και μείωση του πληθυσμού των υπολοίπων περιοχών • Χαμηλό επίπεδο κατάρτισης του εργατικού δυναμικού στις νέες τεχνολογίες • Μη ύπαρξη Περιφερειακών δομών για τη σύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης της κατάρτισης και της απασχόλησης. • Σημαντικό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας και ανεργίας των γυναικών • Ύπαρξη φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού ειδικών ομάδων (ΑΜΕΑ, τσιγγάνοι, κλπ.)
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση της από γεωγραφικής άποψης κομβικής θέσης της περιφέρειας • Περαιτέρω αξιοποίηση της βιομηχανικής παράδοσης, ιδιαίτερα στην παραγωγή τροφίμων • Κοινωνική ενσωμάτωση μεταναστών • Ανάπτυξη νέων μορφών ζήτησης στους τομείς της γεωργίας (π.χ. πιστοποιημένα ποιοτικά αγροτικά προϊόντα, παραδοσιακά και καινοτομικά τρόφιμα), αλλά και του τουρισμού (π.χ. εναλλακτικές μορφές, βιωματικός τουρισμός, συνδυασμένος τουρισμός) • Προοπτικές ανάπτυξης της πολυδραστηριότητας • Η περαιτέρω ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και επιχειρηματικών υποδομών και η μεγαλύτερη αξιοποίηση αυτών από τις επιχειρήσεις της περιοχής • Δημιουργία δομών για την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, για τη δημιουργία τοπικού κεφαλαίου για την ισχυροποίηση των σχέσεων έρευνας και παραγωγής κ.α. 	<ul style="list-style-type: none"> • Μη προσαρμογή της τοπικής γεωργίας στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνει η νέα ΚΑΠ • Μη έγκαιρη αντιμετώπιση του διαδεδομένου ψηφιακού και τεχνολογικού «αναλφαριθμητισμού» • Συνέχιση της απόκλισης μεταξύ ζήτησης και προσφοράς εργασίας σε τοπικό επίπεδο • Δυσμενείς διαρθρωτικές αλλαγές λόγω διεθνών εξελίξεων (π.χ. αθρόες εισαγωγές από τρίτες χώρες βιομηχανικών και αγροτικών προϊόντων σε κλάδους σημαντικούς για την τοπική οικονομία δύνανται να προκαλέσουν περαιτέρω ανεργία)

Περιφέρεια Ηπείρου	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> Υψηλός ρυθμός αύξησης του Ακαθάριστου Περιφερειακού Προϊόντος Κατασκευή των μεγάλων υπερτοπικών μεταφορικών υποδομών (Εγνατία Οδός, Δυτικός Άξονας, Λιμάνι Ηγουμενίτσας) Γεωγραφική θέση ως Δυτική Πύλη της Ελλάδας (προς την Ε.Ε. και τη Βαλκανική). Ύπαρξη προϋποθέσεων ανάπτυξης του τουρισμού, με δεδομένο το απaráμιλλο φυσικό κάλλος, το πολιτιστικό και πολιτισμικό πλούτο που διαθέτει. Επίπεδο διακρατικού εμπορίου με τις Βαλκανικές χώρες. Σημαντική ανάπτυξη δικτύου κοινωνικών υποδομών (Νοσ/μεία, Κέντρα Υγείας, Δομές Κοινωνικής Μέριμνας κλπ) Ύπαρξη ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου) Συνεχής τάση βελτίωσης του μορφωτικού-εκπαιδευτικού επιπέδου του εργατικού δυναμικού στην Περιφέρεια Η ανάπτυξη «εμβρυακών» πολιτικών» στον τομέα της καινοτομίας (Regional Information Society, Entrepreneurship through innovation in Epirus) 	<ul style="list-style-type: none"> Χαμηλό κατά κεφαλήν προϊόν. Μικρότερος βαθμός απασχόλησης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε σχέση με το μέσο βαθμό απασχόλησης της χώρας και υψηλά ποσοστά ανεργίας (υψηλό ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων, νέων, γυναικών, υψηλό ποσοστό ανέργων χαμηλής εκπαίδευσης). Χαμηλή μεταποιητική δραστηριότητα και μειωμένη παραγωγικότητα σε σχέση με τη μέση παραγωγικότητα της χώρας. Η διάρθρωση της απασχόλησης με το υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα, έναντι της χώρας Ύπαρξη σαφούς τάσεως αστικοποίησης με επίκεντρο τις πρωτεύουσες των τεσσάρων νομών, με αντίστοιχη μείωση του πληθυσμού και συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της Περιφέρειας Ο παραδοσιακός τρόπος δραστηριοποίησης των αγροτών καθώς και οι δυσκολίες στην επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού σε νέες τεχνολογίες και κλάδους Ο μικρός βαθμός διασύνδεσης και συνεργασίας των επιχειρήσεων με Πανεπιστήμιο, Τεχνολογικό Πάρκο, Ινστιτούτα, κλπ. Η έλλειψη διείσδυσης των ΤΠΕ και η απουσία σύνδεσης έρευνας και επιχειρηματικής εφαρμογής - Η περιορισμένη μέχρι σήμερα διάχυση της τεχνογνωσίας και των υποδομών αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών, της κοινωνίας της πληροφορίας και της γνώσης
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> Άρση της γεωγραφικής απομόνωσης λόγω των μεγάλων έργων μεταφορικών υποδομών που ολοκληρώθηκαν ή κατασκευάζονται. Δυνατότητες διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης των περιοχών της υπαίθρου και ιδιαίτερα των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, με την αξιοποίηση των πολιτιστικών και φυσικών πόρων για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού Ανάδειξη της Ηπείρου σε Δυτική Πύλη της χώρας της την Ε.Ε. την καθιστά σε ελκυστικό χώρο προσέλκυσης επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης και σε κλάδους συναφείς με τις μεταφορές, δημιουργώντας ευνοϊκές συνθήκες αύξησης της απασχόλησης. Η δημιουργία Περιφερειακού Ινστιτούτου Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης στην Ήπειρο 	<ul style="list-style-type: none"> Κίνδυνος καθυστερήσεων στην προετοιμασία (ωρίμανση) και υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής που θέτει σε κίνδυνο την ανάδειξη της Περιφέρειας σε κόμβο μεταφορών και υπηρεσιών Η πολιτική και οικονομική αστάθεια που συνεχίζεται σε διάφορες χώρες της Βαλκανικής Περαιτέρω ερήμωση της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών στις παραμεθόριες περιοχές με αντίστοιχη μετακίνηση προς τα μεγάλα αστικά κέντρα. Πλεονάζον εργατικό δυναμικό λόγω αποδέσμευσης της απασχόλησης από συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας (γεωργία, επιχειρήσεις έντασης εργασίας) Η απροθυμία αλλά και η δυσκολία προσαρμογής στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας (νέες δεξιότητες) ατόμων που αντιμετωπίζουν την ανεργία σε προχωρημένη ηλικία

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Κεντρική γεωγραφική θέση της Περιφέρειας στον άξονα Αδριατικής – Μεσογείου. • Διεθνώς αναγνωρίσιμος και αναπτυγμένος τουριστικός τομέας που συμβάλλει στη δημιουργία και συντήρηση θέσεων εργασίας είτε με άμεσο είτε με έμμεσο τρόπο. • Σχετικά χαμηλά ποσοστά ανεργίας γυναικών και μακροχρόνια ανέργων • Σχετική ποσοτική επάρκεια σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο, σε βασικές υποδομές (μεταφορές, υγεία, εκπαίδευση) • Λειτουργία Πανεπιστημιακού Ιδρύματος, καθώς και τμημάτων ΤΕΙ • Σημαντικά περιβαλλοντικά και πολιτισμικά αποθέματα, που συνθέτουν ένα αξιόλογο αναπτυξιακό πλεονέκτημα 	<ul style="list-style-type: none"> • Χαμηλό κατά κεφαλήν προϊόν. • Ενδοπεριφερειακές ανισότητες • Προβληματική από πλευράς χρόνου και κόστους ακτοποϊκή και χερσαία «εσωτερική» συγκοινωνιακή σύνδεση. • Οι γενικότερες συνθήκες απομόνωσης που απορρέουν από τη νησιωτική δομή της ΠΙΝ, οι οποίες αποκτούν εντονότερο χαρακτήρα στην περίπτωση των Μικρών Νησιών της • Αυξητικές τάσεις της ανεργίας κατά τα τελευταία 10-15 χρόνια, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους • Σημαντική υστέρηση επί σειρά ετών του επιπέδου εκπαίδευσης του τοπικού πληθυσμού • Η φθίνουσα πορεία πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα, ως αποτέλεσμα τάσεων οπισθοχώρησης και εγκατάλειψης • Η εποχικότητα της αγοράς εργασίας δημιουργεί αυξημένη ανεργία κατά τους χειμερινούς μήνες, ανάλογη με το βαθμό τουριστικής ανάπτυξης των νησιών • Δυσμενείς δημογραφικοί δείκτες (φυσική μεταβολή, γήρανση κλπ) παρά την πληθυσμιακή αύξηση λόγω μεταναστών • Ανυπαρξία σημαντικών ερευνητικών κέντρων • Ποιοτικές κυρίως ελλείψεις σε βασικές υποδομές (μεταφορές, εκπαίδευση, υγεία) • Προβλήματα από τη «διπλή νησιωτικότητα» που αντιμετωπίζουν τα Μικρά Νησιά της Περιφέρειας • Η προβληματικότητα του μοντέλου του μαζικού τουρισμού (έντονη εποχικότητα, ανισοκατανομή στο χώρο, χαμηλή ποιότητα)
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποίηση σημαντικής κλίμακας μεταφορικών έργων σε γειτονικές περιφέρειες της ηπειρωτικής χώρας. • Δημιουργία του άξονα θαλάσσιων μεταφορών Αδριατικής-Ιονίου (έως την Κύπρο) στα πλαίσια των TEN-T. • Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών (τηλεεργασίας, τηλεεκπαίδευσης, τηλεματικής) για άμβλυνση της γεωγραφικής απομόνωσης. • Προσέλκυση δραστηριοτήτων που από τη φύση τους έλκονται από τη κεντρική γεωγραφική θέση και το ωραίο περιβάλλον. • Δυνατότητα αξιοποίησης του χαμηλής ειδίκευσης μεταναστευτικού εργατικού δυναμικού για την εκτέλεση εργασιών για τις οποίες η εντόπια προσφορά είναι ανεπαρκής • Αξιοποίηση του Πανεπιστημίου ως αυτόνομου και δυναμικού πόλου ανάπτυξης συνδεδεμένου με την περιφερειακή ταυτότητα, τις περιφερειακές οικονομικές και κοινωνικές προτεραιότητες. 	<ul style="list-style-type: none"> • Πληθυσμιακή εκροή, ιδιαίτερα από τα Μικρά Νησιά και την ενδοχώρα της Περιφέρειας. • Αυξανόμενη εισροή οικονομικών μεταναστών και κίνδυνος μεγέθυνσης του κοινωνικού αποκλεισμού, που δημιουργούν ανάγκες ενσωμάτωσής τους στην τοπική οικονομία και κοινωνία • Άσκηση σημαντικών πιέσεων στο φυσικό και οικιστικό περιβάλλον από την οικονομική δραστηριότητα • Η ανταγωνιστικότητα του τουρισμού που στηρίζεται στις χαμηλές τιμές και οι πιέσεις που ασκούνται στον παραδοσιακό γεωργικό τομέα.

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Ζεύξη Ρίου – Αντιρρίου. • Λειτουργία Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών (Παν. Πατρών) με διεθνή εμβέλεια. • Τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι, με κύριο συντελεστή παγκόσμιας εμβέλειας την Ολυμπία. • Αυξημένος ρυθμός γέννησης ΜΜΕ • Λειτουργία δομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης συμπεριλαμβανομένου και του Ανοικτού Πανεπιστημίου • Λειτουργία δομών κατάρτισης και απασχόλησης 	<ul style="list-style-type: none"> • Εσωστρέφεια των επιχειρήσεων και αδυναμία προσαρμογής των ΜΜΕ • Ενδοπεριφερειακές ανισότητες σε υποδομές υψηλής τεχνολογίας, πληροφορικής και επικοινωνίας. • Πληθυσμιακή αποδυνάμωση της υπαίθρου. • Ελλιπής διάχυση των αποτελεσμάτων των ερευνητικών προγραμμάτων στην παραγωγική διαδικασία. • Χαμηλά - σε σχέση με τον εθνικό μ.ο. - ποσοστά απασχόλησης με εξαίρεση την κατηγορία των ηλικιωμένων • Υψηλά ποσοστά ανεργίας • Χαμηλότερο στη χώρα κατά κεφαλήν Περιφερειακό ΑΕΠ
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία και λειτουργία του Δυτικού Άξονα. • Αναβάθμιση του ρόλου της Πάτρας ως πύλης εισόδου στη χώρα. • Πάτρα – Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ε.Ε. 2006. • Αξιοποίηση των ερευνητικών δομών της Περιφέρειας. • Ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού (Ηλεία, Αχαΐα, Αιτωλοακαρνανία). • Ύπαρξη σημαντικού ενδιαφέροντος για επενδύσεις στον τουριστικό τομέα 	<ul style="list-style-type: none"> • Καθυστέρηση σύνδεσης με Εγνατία και Πανευρωπαϊκούς Άξονες. • Ραγδαία μείωση των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα και στασιμότητα του Μεταποιητικού Τομέα

Περιφέρεια Πελοποννήσου	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Άμεση γειτνίαση με την Αθήνα και υψηλό επίπεδο δίκτυο αυτοκινητοδρόμων • Γεωγραφική θέση ως πύλη διασύνδεσης του μητροπολιτικού κέντρου της Χώρας με τον θαλάσσιο νότο της Χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. • Σχετικά χαμηλά ποσοστά ανεργίας • Ύπαρξη επαρκούς εργατικού δυναμικού στην Περιφέρεια και υψηλή εξειδίκευση στην αγροτική δραστηριότητα • Ύπαρξη πανεπιστημιακού ιδρύματος και ΤΕΙ • Βελτίωση του ποσοστού επιστημονικού προσωπικού στο εργατικό δυναμικό 	<ul style="list-style-type: none"> • Γεωφυσικά χαρακτηριστικά, κυριαρχία ορεινού και ημιορεινού εδάφους σε συνδυασμό με αραιοκατοίκηση. • Ενδοπεριφερειακές και ενδονομαρχιακές ανισότητες, με ύπαρξη θυλάκων απερίμωσης της υπαίθρου. • Χαμηλός βαθμός επιχειρηματικότητας • Μηδενική ενσωμάτωση καινοτομιών στον παραγωγικό ιστό. • Χαμηλής παραγωγικότητας πρωτογενής τομέας. • Υψηλός δείκτης γήρανσης πληθυσμού. • Έντονα διαρθρωτικά προβλήματα στην αγορά εργασίας (υποαπασχόληση στον πρωτογενή τομέα) • Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και εξειδίκευσης σε δεξιότητες εργατικό δυναμικό. • Έξοδος εργατικού δυναμικού από τον αγροτικό τομέα χωρίς αντίστοιχες ευκαιρίες απασχόλησης στους άλλους τομείς της οικονομίας της Περιφέρειας
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Προσέλκυση επενδύσεων, λόγω της γειτνίασης με την Αθήνα και της διευκόλυνσης της προσβασιμότητας με την ύπαρξη επαρκούς δικτύου αυτοκινητοδρόμων • Ανάπτυξη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων στον τουρισμό και στην αγροτική παραγωγή με αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας. • Πλήρης ανάπτυξη και διεύρυνση της λειτουργίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου • Ενσωμάτωση στον κοινωνικό και παραγωγικό ιστό των οικονομικών μεταναστών 	<ul style="list-style-type: none"> • Εξαρτήσεις της παραγωγικής / επιχειρηματικής βάσης της Περιφέρειας από τις κρατικές ενισχύσεις και τις δημόσιες επενδύσεις εν γένει. • Απερίμωση της υπαίθρου • Περαιτέρω αύξηση του δείκτη γήρανσης του αγροτικού πληθυσμού • Συρρίκνωση του πρωτογενή τομέα, στον οποίο απασχολείται ή υποαπασχολείται μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας • Αύξηση εισροής οικονομικών μεταναστών, η οποία μπορεί να δημιουργήσει πιέσεις στην αγορά εργασίας και περιθωριοποίηση της συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας

Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Πλεονεκτική θέση όσον αφορά την περαιτέρω διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς ανατολάς • Τάσεις αύξησης του ακαθάριστου προϊόντος • Ομοιογένεια πληθυσμού • Ύπαρξη και ενσωμάτωση στον κοινωνικό ιστό, της πανεπιστημιακής και σπουδαστικής κοινότητας • Σταθερός προσανατολισμός της Περιφέρειας σε δράσεις στήριξης του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Χαμηλό κατά κεφαλήν προϊόν και χαμηλή παραγωγικότητα του πρωτογενή τομέα • Χαμηλός βαθμός επιχειρηματικότητας στην τουριστική δραστηριότητα • Χαμηλό επίπεδο βασικών υποδομών και απομόνωση από τα μητροπολιτικά κέντρα • Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης • Αυξημένος δείκτης γήρανσης • Περιορισμένο δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών • Δυσκολίες ένταξης γυναικών στην αγορά εργασίας • Αυξημένο ποσοστό μη ενεργού οικονομικά πληθυσμού • Σημαντικές ενδοπεριφερειακές ανισότητες • Έντονα διαρθρωτικά προβλήματα στην αγορά εργασίας (υψηλή μακροχρόνια ανεργία, ανεργία νέων, γυναικών)
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Προοπτική διεύρυνσης της Ε.Ε. προς ανατολάς • Ισχυρό εξωτερικό επενδυτικό ενδιαφέρον • Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και οργάνωση επιχειρηματικών μονάδων • Επαγγελματική και κοινωνική προσαρμοστικότητα του τοπικού δυναμικού στις εξελίξεις. • Ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας, ιδιαίτερα στους τομείς της κοινωνικής οικονομίας • Ενίσχυση για ανάπτυξη της πολυδραστηριότητας του τοπικού εργατικού δυναμικού • Ανάπτυξη κοινωνικών υποδομών 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεχής συσσώρευση οικονομικών δραστηριοτήτων στα αστικά κέντρα • Μείωση της ελκυστικότητας για ανθρώπους και οικονομικές δραστηριότητες λόγω αισθήματος ανασφάλειας από τις δυσμενείς συνθήκες στα ανατολικά σύνορα. • Αύξηση της προσφοράς εργασίας από οικονομικούς μετανάστες • Τάσεις αύξησης του μη ενεργού οικονομικά πληθυσμού • Τάσεις αύξησης της ανεργίας

Περιφέρεια Κρήτης	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλοί ρυθμοί οικονομικής ανάπτυξης, άνω του μέσου εθνικού όρου. • Σημαντική φυσική αύξηση πληθυσμού αλλά και προσέλκυση πληθυσμού από άλλες περιοχές εντός και εκτός της χώρας. • Ύπαρξη υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικού και ερευνητικού ιστού με δυνατότητες ανάπτυξης και διάχυσης καινοτομιών. • Ικανοποιητικοί δείκτες υγείας. • Υψηλά ποσοστά απασχόλησης • Χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας στη χώρα • Ικανοποιητικά επίπεδα κατάρτισης των ανέργων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Μικρός βαθμός ελκυστικότητας για ξένες επενδύσεις και απομόνωση από τα δυτικοευρωπαϊκά κέντρα επιχειρηματικής και τεχνολογικής ανάπτυξης • Μείωση και σχετικά χαμηλή παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού και ελλιπή εξειδίκευση του • Ελλείψεις στις κοινωνικές υποδομές • Βαθμιαία αύξηση ποσοτών ανεργίας. • Άνιση ενδοπεριφερειακή κατανομή εισοδήματος και απασχόλησης. • Σχετικά χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης των απασχολούμενων ως προς το μέσο όρο της χώρας. • Αυξημένοι δείκτες γήρανσης κύρια στην ενδοχώρα και στο νότο. • Μειωμένη συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό με έντονη τάση συγκέντρωσης της γυναικείας απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα.
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Περαιτέρω ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας του τριτογενούς τομέα, και ειδικότερα του τουρισμού. • Αξιοποίηση του πολιτισμού ως συγκριτικό πλεονέκτημα της Κρήτης. • Βελτίωση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και πολύ-ειδίκευση. • Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών για την εκπαίδευση και κατάρτιση προσαρμοσμένη στις τοπικές ιδιαιτερότητες. 	<ul style="list-style-type: none"> • Πιθανή όξυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων. • Απαξίωση δεξιοτήτων των απασχολούμενων. • Ένταση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΑΜΙΓΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ (PHASING OUT)

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Ιδιαίτερα σημαντική γεωπολιτική θέση στον ευρύτερο οικονομικό χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης • Συγκέντρωση σημαντικών οικονομικών δραστηριοτήτων • Ύπαρξη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και σημαντικών ερευνητικών και εκπαιδευτικών υποδομών • Ύπαρξη ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικών Ινστιτούτων και του μοναδικού σε επίπεδο χώρας Οργανισμού της ΕΕ (CEDEFOP) • Υψηλός ρυθμός γέννησης νέων δραστηριοτήτων σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στον τριτογενή • Το υψηλό (σε σχέση με τη χώρα) εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού • Η ευέλικτη εξειδίκευση του τοπικού παραγωγικού δυναμικού • Πληθυσμιακή ενίσχυση μικρότερων αστικών κέντρων 	<ul style="list-style-type: none"> • Χαμηλό ποσοστό απασχόλησης στην περιφέρεια και δείκτες ανεργίας υψηλοί με συνεχώς αυξητικές τάσεις • Σημαντικές ενδοπεριφερειακές ανισότητες – Τοπικά υποσύστημα με θύλακες ανεργίας και κρίση σε σημαντικούς κλάδους της περιοχής (κλωστοϋφαντουργίας) • Εμφάνιση φαινομένων μαζικών απολύσεων και κλεισίματος επιχειρήσεων • Κλαδική διάθρωση που πλήττεται από την παγκοσμιοποίηση-συνεχής μείωση της προστιθέμενης αξίας και μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων σε γειτονικές ή πιο μακρινές χώρες και μεταφορά της παραγωγικής δραστηριότητας • Καθυστέρηση του πρωτογενούς τομέα ως προς την τεχνολογία, το ανθρώπινο δυναμικό, την υποδομή μεταποίησης, εμπορίας και διακίνησης των προϊόντων και τη διοικητική και τεχνική στήριξη • Τα διαρθρωτικά προβλήματα στην αγορά εργασίας της ΠΚΜ • Η χαμηλή συμμετοχή του πληθυσμού σε δια βίου μάθηση. • Το υψηλό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας σε ευαίσθητες ομάδες. • Χαμηλή αναλογία ερευνητικού προσωπικού ως προς το σύνολο των απασχολούμενων • Πληθυσμιακή αποδυνάμωση και γήρανση των παραμεθόριων και αγροτικών περιοχών
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Η ανάδειξη της Κεντρικής Μακεδονίας σε κέντρο παροχής υπηρεσιών γνώσης και τεχνολογίας για την ΝΑ Ευρώπη. • Οι επενδυτικές δυνατότητες στον ευρύτερο βαλκανικό χώρο και η ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας • Αξιοποίηση των δημιουργούμενων πόλων καινοτομίας, της πανεπιστημιακής κοινότητας για την προσέλκυση και δημιουργία υψηλού επιπέδου ανθρώπινου δυναμικού με έμφαση σε θύλακες ανεργίας όπως οι νέοι και οι γυναίκες • Ενσωμάτωση των μεταναστευτικών ρευμάτων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Η πολιτική και οικονομική αστάθεια που συνεχίζεται σε διάφορες Βαλκανικές χώρες στα βόρεια σύνορα της χώρας • Η μετακίνηση παραγωγικών μονάδων έντασης εργασίας σε όμορες χώρες και περιφέρειες • Η συνεχώς μειούμενη προστιθέμενη αξία από τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα θα οδηγήσει σε περαιτέρω φαινόμενα απωλειών θέσεων εργασίας • Δημογραφική γήρανση και επιβάρυνση του ασφαλιστικού συστήματος • (Πάρανομη) εισροή μεταναστών που δημιουργεί πιέσεις στην αγορά εργασίας ενώ ενέχει τον κίνδυνο περιθωριοποίησης της συγκεκριμένης ομάδας. • Αύξηση της διαρροής επιστημονικού δυναμικού υψηλού επιπέδου στο εξωτερικό

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> Υψηλή ΑΠΑ λόγω της λειτουργίας των βασικών εγκαταστάσεων της ΔΕΗ Ίδρυση και λειτουργία του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Ύπαρξη του ΤΕΙ και του ΚΤΕ Δυτικής Μακεδονίας. Δυνατότητα ανάπτυξης βιώσιμων δραστηριοτήτων στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα Ισχυρά κίνητρα από τον Αναπτυξιακό Νόμο για εγκατάσταση επιχειρήσεων Εφαρμογή πολιτικών για στήριξη της επαγγελματικής κατάρτισης και ενίσχυση της απασχόλησης μέσω του ΚΠΣ. 	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη επιχειρηματικής κουλτούρας (υπερχρέωση επιχειρήσεων, χαμηλά ποσοστά δημιουργίας νέων επιχειρήσεων) Ολιγοκλαδική διάσταση της οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης Το χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης στη χώρα και δείκτες ανεργίας εξαιρετικά υψηλοί με συνεχώς αυξητικές τάσεις Το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας στη χώρα Σημαντικές ενδοπεριφερειακές ανισότητες – Τοπικά υποσυστήματα με θύλακες ανεργίας και κρίση σε σημαντικούς κλάδους της περιοχής (πρωτογενής τομέας, γούνα κλπ) Χαμηλή διασύνδεση της εκπαίδευσης με την παραγωγή. Χαμηλή εκπαίδευση και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού με εξαίρεση στους τομείς της ενέργειας και της γούνας. Απουσία σύγχρονων μεθόδων διοίκησης στη στήριξη της επιχειρηματικότητας. Χαμηλός βαθμός χρήσης προϊόντων Τ.Π.Ε. Χαμηλή παραγωγικότητα του δημόσιου τομέα.
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης και των δημιουργούμενων υποδομών για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων –Ανάγκη για διεύρυνση της μάθησης και για εντατική δια βίου μάθηση σε νέους τομείς εκτός της ενέργειας, γούνας, αγροτικού τομέα Αξιοποίηση της εμπειρίας του γηραιότερου πληθυσμού με ειδικές δεξιότητες (γουνεργάτες, καλλιεργητές κρόκου κλπ) που είναι ανενεργός (ενεργός γήρανση) για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων Ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων και προώθηση της έρευνας στους τομείς ενέργεια, ΤΠΕ, νέων προϊόντων και μεθόδων παραγωγής) Προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης - κατάρτισης με έμφαση στις νέες τεχνολογίες και τις νέες δεξιότητες. Αναβάθμιση και αξιοποίηση του αποθέματος του εργατικού δυναμικού μέσω της βελτίωσης των γνώσεων και των δεξιοτήτων του. Ολοκληρωμένη προσέγγιση της ανάπτυξης και της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής. Δημιουργία κοινωνικών δομών και δομών υποστήριξης της απασχόλησης. Δυνατότητες διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης των περιοχών της υπαίθρου. 	<ul style="list-style-type: none"> Η πολιτική και οικονομική αστάθεια που υφίσταται και αναζωπυρώνεται κατά περιόδους στις γειτονικές Βαλκανικές χώρες Οι εξαρτήσεις σε κρίσιμους τομείς (οικονομική δραστηριότητα, υγεία, παιδεία) από τη μητροπολιτική περιοχή της Θεσσαλονίκης Υψηλή περιβαλλοντική μόλυνση συγκεκριμένων περιοχών που μπορεί να οδηγήσει τους κατοίκους (σε συνδυασμό με την υψηλή ανεργία) σε εγκατάλειψη της Περιφέρειας Σημαντικές εκροές νέων αλλά και άλλων πληθυσμιακών ομάδων από ορεινές και μειονεκτικές περιοχές λόγω δυσλειτουργιών της τοπικής αγοράς εργασίας Διατήρηση της υψηλής και μακροχρόνιας ανεργίας που μπορεί να επιτείνει τις τάσεις φυγής των νέων Συνέχιση των τάσεων δημογραφικής γήρανσης. Συνέχιση των τάσεων δημιουργίας θυλάκων ανεργίας λόγω αποβιομηχάνισης ή νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Περιφέρεια Αττικής	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικό Μητροπολιτικό Κέντρο της ευρύτερης περιοχής, της Ν-Α Ευρώπης, των Βαλκανίων και του Εύξεινου Πόντου. • Εκσυγχρονισμένες μεταφορικές υποδομές • Υπαρκτή βιομηχανική προσαρμογή και ανάκαμψη σε ορισμένους κλάδους της βιομηχανίας και των υπηρεσιών προς επιχειρήσεις υποδομές. • Πολυάριθμο επιστημονικό και τεχνογνωσιακό δυναμικό • Ικανό και εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό • Σχετικά υψηλά ποσοστά απασχόλησης (συνολικά, γυναίκες) • Σχετικά χαμηλά ποσοστά ανεργίας • Υψηλό επίπεδο E & A 	<ul style="list-style-type: none"> • Χαμηλή διεθνής ακτινοβολία ως περιφερειακό οικονομικό κέντρο παρά το σημαντικό απόλυτο μέγεθος. • Δυσαναλογία του μεγέθους της Αθήνας σε σχέση με την κλίμακα της χώρας. • Προβλήματα περιβάλλοντος, κυκλοφορίας και τροφοδοσίας της Αθήνας που σε συνδυασμό με τις υψηλές τιμές γης δρουν αποθαρρυντικά στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων. • Έντονες ενδοπεριφερειακές ανισότητες • Όχι υψηλός αλλά σχετικά σημαντικός κοινωνικός διαχωρισμός • Σχετικά χαμηλά ποσοστά απασχόλησης ηλικιωμένων
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση Ολυμπιακής «κληρονομιάς». • Ανάπτυξη διεθνούς ρόλου σε υπηρεσίες υγείας, τουρισμού – πολιτισμού, εκπαίδευσης. • Μεγέθυνση τριτογενών εν γένει δραστηριοτήτων που ευνοούν τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της Αθήνας και συντελούν στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Υπερσυγκέντρωση εσωτερικού και εξωτερικού μεταναστευτικού πληθυσμού που δημιουργεί πρόσθετες ανάγκες σε υποδομές (εκπαίδευση, πρόνοια, υγεία κ.α.). • Αύξηση της ανεργίας και δυσχέρειες στην προσαρμογή των οικονομικών προσφύγων • Ανακοπή των επενδύσεων σε τεχνική και κοινωνική υποδομή μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΤΑΔΙΑΚΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ (PHASING IN)

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> Μεγάλο πλήθος μεταποιητικών επιχειρήσεων με υψηλή παραγωγικότητα. Φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι διεθνούς ενδιαφέροντος (Δελφοί), ικανοί να στηρίξουν το τουριστικό προϊόν. Εγγύτητα στη μεγάλη αγορά της Αττικής και πρόσβαση στις σημαντικές υποδομές της. Δημιουργία & μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Υψηλότερο επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας στην Ελλάδα 	<ul style="list-style-type: none"> Μειωμένη «καλλιέργεια» επιχειρηματικού πνεύματος στον πρωτογενή τομέα Απουσία δομών Ε&Τ και περιορισμένη παρουσία της καινοτομίας στην παραγωγή. Έλλειψη εξειδίκευσης ανθρώπινου κεφαλαίου. Δυσχέρεια προσπέλασης σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές της Περιφέρειας. Υψηλοί δείκτες ανεργίας Αδυναμία ανάπτυξης ισχυρών πρωτοβουλιών Ε & Α λόγω ανυπαρξίας Τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, Ινστιτούτων κ.λπ. Μικρή επιτυχία των ως τώρα παρεμβάσεων για την καταπολέμηση της ανεργίας Μη ύπαρξη υποδομών για επαγγελματική εξειδίκευση σε τεχνολογίες αιχμής
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> Αναβάθμιση μεταφορικών υποδομών (Μαλιακός κόλπος, σιδηροδρομικό δίκτυο). Σύζευξη αγροτικού τομέα με δευτερογενή – τριτογενή σε γεωργικά προϊόντα προστιθέμενης αξίας (βιολογικά, ποιότητας, τοπικά). Δικτύωση της μεταποιητικής βάσης με τις βιομηχανικά προηγμένες περιφέρειες του Ευρωπαϊκού χώρου. Δυνατότητα εφαρμογής προγραμμάτων εξειδίκευσης σε τομείς προτεραιότητας για την περιφέρεια 	<ul style="list-style-type: none"> Σταδιακή μείωση του ποσοστού του ενεργού πληθυσμού Δυσμενής μακροχρόνια τάση της ανεργίας – ύπαρξη χωρικά προσδιορισμένων θυλάκων ανεργίας Εξάρτηση από το καθεστώς των ενισχύσεων στον πρωτογενή τομέα. Ανταγωνιστικός δευτερογενής τομέας στις νέες και υπό ένταξη χώρες-μέλη της Ε.Ε. και την Νοτιο-Ανατολική Ασία.

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	
Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> Υψηλή ΑΠΑ, υψηλό ποσοστό απασχόλησης (συνολικά, ηλικιωμένοι) και χαμηλή ανεργία (συνολικά, νέοι, μακροχρόνια άνεργοι) Συνεχής πληθυσμιακή αύξηση (φυσική αύξηση, προσέλευση από άλλες περιοχές και οικονομικοί μετανάστες) Υψηλοί διαθέσιμοι χρηματοοικονομικοί πόροι και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της επενδυτικής δραστηριότητας Ικανοποιητική κάλυψη σε υποδομές εκπαίδευσης στα σημαντικότερα από πλευράς πληθυσμού νησιά Συνεχής ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος σε σημαντικό αριθμό νησιών-τουριστικών πόλων Υπαρξη σημαντικών πολιτιστικών πόρων εθνικής και διεθνούς εμβέλειας 	<ul style="list-style-type: none"> Σημαντικές ενδοπεριφερειακές ανισότητες μεταξύ μεγαλύτερων και μικρότερων νησιών Έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στο μόνιμο πληθυσμό, για να καλύψει τις αυξανόμενες απαιτήσεις κυρίως από τον τουρισμό, αλλά και για να καλύψει τις ανάγκες της Δημόσιας Διοίκησης Εγκατάλειψη των μικρότερων νησιών, γήρανση και υποβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού Χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης μεταφορών που λειτουργεί ως βασικό αντικίνητρο για την εγκατάσταση νέου πληθυσμού Χαμηλό επίπεδο υποδομών κοινωνικού χαρακτήρα Εποχική εξάρτηση της απασχόλησης στον τομέα του τουρισμού Σχετικά υψηλή συγκέντρωση κοινωνικά ευάλωτου πληθυσμού (οικονομικοί μετανάστες) Χαμηλό ποσοστό απασχόλησης γυναικών και υψηλό ποσοστό ανεργίας γυναικών
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> Σημαντικές προοπτικές για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με την ανάπτυξη τουριστικής υποδομής μικρής κλίμακας σε μη κορεσμένες περιοχές Προσέλκυση επενδύσεων και δημιουργία θέσεων εργασίας σε υποδομές ειδικών μορφών τουρισμού Τάσεις για επένδυση σε παραθεριστική κατοικία από ευρωπαίους πολίτες τρίτης ηλικίας Αξιοποίηση ΤΠΕ και δια βίου μάθησης για την βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού Αξιοποίηση των δυνατοτήτων τηλεκατάρτισης, τηλεεκπαίδευσης και τηλεεργασίας Εγκατάσταση οικονομικών μεταναστών Αναθεώρηση θεσμικού πλαισίου ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών και απελευθέρωση των ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών 	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη ανταγωνιστικών περιοχών με χαμηλότερο κόστος προϊόντων και υπηρεσιών στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου Τάσεις αποκλεισμού των μικρών νησιών από τα κέντρα πληροφόρησης και παροχής υπηρεσιών Εγκατάλειψη νησιών ή οικισμών από τις παραγωγικές ηλικίες Περαιτέρω υποβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

VI. Επιλέξιμες ενέργειες ΕΚΤ

Προτεραιότητες του ΕΚΤ για την επιλεξιμότητα των δράσεων 2007- 2013	
Στόχος «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση»	Στόχος «Σύγκλιση»
1. Αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών, ώστε να βελτιωθεί η επίσπευση και η θετική διαχείριση των οικονομικών αλλαγών, ιδίως με την προώθηση:	1. Αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών, ώστε να βελτιωθεί η επίσπευση και η θετική διαχείριση των οικονομικών αλλαγών, ιδίως με την προώθηση:
της δια βίου μάθησης και αύξησης των επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους εκ μέρους των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ, και των εργαζομένων, με την ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων και στρατηγικών, συμπεριλαμβανομένης της μαθητείας, που εξασφαλίζουν βελτιωμένη πρόσβαση στην κατάρτιση, ιδίως για εργαζομένους με περιορισμένη ειδίκευση και μεγάλης ηλικίας, της ανάπτυξης προσόντων και δεξιοτήτων, της προώθησης της ειδίκευσης στους τομείς των τεχνολογιών των πληροφοριών και της επικοινωνίας, της ηλεκτρονικής μάθησης, των φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών και δεξιοτήτων διαχείρισης, και της προώθησης επιχειρηματικού πνεύματος και καινοτομίας και των νέων επιχειρήσεων.	της δια βίου μάθησης και αύξησης των επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους εκ μέρους των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ, και των εργαζομένων, με την ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων και στρατηγικών, συμπεριλαμβανομένης της μαθητείας, που εξασφαλίζουν βελτιωμένη πρόσβαση στην κατάρτιση, ιδίως για εργαζομένους με περιορισμένη ειδίκευση και μεγάλης ηλικίας, της ανάπτυξης προσόντων και δεξιοτήτων, της προώθησης της ειδίκευσης στους τομείς των τεχνολογιών των πληροφοριών και της επικοινωνίας, της ηλεκτρονικής μάθησης, των φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών και δεξιοτήτων διαχείρισης, και της προώθησης επιχειρηματικού πνεύματος και καινοτομίας και των νέων επιχειρήσεων.
του σχεδιασμού και της διάδοσης καινοτόμων και παραγωγικότερων μορφών οργάνωσης της εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας, του προσδιορισμού των μελλοντικών αναγκών όσον αφορά τα επαγγελματικά προσόντα και δεξιότητες και της ανάπτυξης ειδικών υπηρεσιών απασχόλησης, κατάρτισης και υποστήριξης, περιλαμβανομένης της ανατοποθέτησης, για εργαζομένους στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης εταιριών και τομέων.	του σχεδιασμού και της διάδοσης καινοτόμων και παραγωγικότερων μορφών οργάνωσης της εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας, του προσδιορισμού των μελλοντικών αναγκών όσον αφορά τα επαγγελματικά προσόντα και δεξιότητες και της ανάπτυξης ειδικών υπηρεσιών απασχόλησης, κατάρτισης και υποστήριξης, περιλαμβανομένης της ανατοποθέτησης, για εργαζομένους στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης εταιριών και τομέων.
2. Τόνωση της πρόσβασης στην απασχόληση και της διαρκούς ένταξης στην αγορά εργασίας των αιτούντων εργασία και των ανενεργών ατόμων, πρόληψη της ανεργίας, ιδίως της μακροχρόνιας ανεργίας και της ανεργίας των νέων, ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού και παράταση του επαγγελματικού βίου, καθώς και αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ιδίως με την προώθηση:	2. Τόνωση της πρόσβασης στην απασχόληση και της διαρκούς ένταξης στην αγορά εργασίας των αιτούντων εργασία και των ανενεργών ατόμων, πρόληψη της ανεργίας, ιδίως της μακροχρόνιας ανεργίας και της ανεργίας των νέων, ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού και παράταση του επαγγελματικού βίου, καθώς και αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ιδίως με την προώθηση:
του εκσυγχρονισμού και της ενίσχυσης των θεσμικών οργάνων της αγοράς εργασίας, ιδίως των υπηρεσιών απασχόλησης και άλλων συναφών πρωτοβουλιών στο πλαίσιο των στρατηγικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών για πλήρη απασχόληση.	του εκσυγχρονισμού και της ενίσχυσης των θεσμικών οργάνων της αγοράς εργασίας, ιδίως των υπηρεσιών απασχόλησης και άλλων συναφών πρωτοβουλιών στο πλαίσιο των στρατηγικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών για πλήρη απασχόληση.
της εφαρμογής δραστικών και προληπτικών μέτρων που εξασφαλίζουν έγκαιρο εντοπισμό των αναγκών με ατομικά σχέδια δράσης και εξατομικευμένη υποστήριξη, λ.χ. κατάρτιση προσαρμοσμένη στις εκάστοτε συνθήκες, αναζήτηση εργασίας, ανατοποθέτηση και κινητικότητα, αυτοαπασχόληση και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των συνεργατικών επιχειρήσεων, κίνητρα για την	της εφαρμογής δραστικών και προληπτικών μέτρων που εξασφαλίζουν έγκαιρο εντοπισμό των αναγκών με ατομικά σχέδια δράσης και εξατομικευμένη υποστήριξη, λ.χ. κατάρτιση προσαρμοσμένη στις εκάστοτε συνθήκες, αναζήτηση εργασίας, ανατοποθέτηση και κινητικότητα, αυτοαπασχόληση και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των συνεργατικών επιχειρήσεων, κίνητρα για την

Προτεραιότητες του ΕΚΤ για την επιλεξιμότητα των δράσεων 2007- 2013	
Στόχος «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση»	Στόχος «Σύγκλιση»
ενθάρρυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ευέλικτα μέτρα για την παράταση της απασχόλησης των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων και μέτρα για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, όπως διευκόλυνση της πρόσβασης στη φροντίδα παιδιών και εξαρτωμένων προσώπων.	ενθάρρυνση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ευέλικτα μέτρα για την παράταση της απασχόλησης των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων και μέτρα για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, όπως διευκόλυνση της πρόσβασης στη φροντίδα παιδιών και εξαρτωμένων προσώπων.
της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και ειδικών μέτρων για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση και μείωση του διαχωρισμού με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων με την εξάλειψη των ουσιαστικών αιτίων -αμέσων και εμμέσων -για τις διαφορές στην αμοιβή λόγω του φύλου.	της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και ειδικών μέτρων για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση και μείωση του διαχωρισμού με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων με την εξάλειψη των ουσιαστικών αιτίων -αμέσων και εμμέσων -για τις διαφορές στην αμοιβή λόγω του φύλου.
ειδικών μέτρων για μεγαλύτερη συμμετοχή των μεταναστών στην απασχόληση και επομένως για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξής τους• της διευκόλυνσης της γεωγραφικής και επαγγελματικής κινητικότητας των εργαζομένων και της ενοποίησης των διασυνοριακών αγορών εργασίας, μεταξύ άλλων με καθοδήγηση και γλωσσική εκπαίδευση, καθώς και αναγνώριση των ειδικεύσεων και των αποκτωμένων δεξιοτήτων.	ειδικών μέτρων για μεγαλύτερη συμμετοχή των μεταναστών στην απασχόληση και επομένως για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξής τους• της διευκόλυνσης της γεωγραφικής και επαγγελματικής κινητικότητας των εργαζομένων και της ενοποίησης των διασυνοριακών αγορών εργασίας, μεταξύ άλλων με καθοδήγηση και γλωσσική εκπαίδευση, καθώς και αναγνώριση των ειδικεύσεων και των αποκτωμένων δεξιοτήτων.
3. Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης μειονεκτούντων ατόμων με σκοπό τη βιώσιμη ενσωμάτωσή τους στην απασχόληση και καταπολέμηση των διακρίσεων κάθε μορφής στην αγορά εργασίας, ιδίως με την προώθηση:	3. Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης μειονεκτούντων ατόμων με σκοπό τη βιώσιμη ενσωμάτωσή τους στην απασχόληση και καταπολέμηση των διακρίσεων κάθε μορφής στην αγορά εργασίας, ιδίως με την προώθηση:
αναζήτησης τρόπων για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην αγορά εργασίας μειονεκτούντων ατόμων, όπως ατόμων που αντιμετωπίζουν κοινωνικό αποκλεισμό, ατόμων που εγκατέλειψαν νωρίς το σχολείο, μειονοτήτων, ατόμων με αναπηρίες και ατόμων που φροντίζουν εξαρτώμενα πρόσωπα, με μέτρα για την προώθηση των δυνατοτήτων απασχόλησης, μεταξύ άλλων στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και συνοδευτικές δράσεις και σχετικές υπηρεσίες υποστήριξης, κοινοτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες φροντίδας που βελτιώνουν τις ευκαιρίες απασχόλησης,	αναζήτησης τρόπων για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην αγορά εργασίας μειονεκτούντων ατόμων, όπως ατόμων που αντιμετωπίζουν κοινωνικό αποκλεισμό, ατόμων που εγκατέλειψαν νωρίς το σχολείο, μειονοτήτων, ατόμων με αναπηρίες και ατόμων που φροντίζουν εξαρτώμενα πρόσωπα, με μέτρα για την προώθηση των δυνατοτήτων απασχόλησης, μεταξύ άλλων στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και συνοδευτικές δράσεις και σχετικές υπηρεσίες υποστήριξης, κοινοτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες φροντίδας που βελτιώνουν τις ευκαιρίες απασχόλησης,
αποδοχής της ποικιλότητας στον χώρο εργασίας και καταπολέμησης των διακρίσεων όσον αφορά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων με ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων και των επιχειρήσεων και προώθηση τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης.	αποδοχής της ποικιλότητας στον χώρο εργασίας και καταπολέμησης των διακρίσεων όσον αφορά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων με ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων και των επιχειρήσεων και προώθηση τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης.
4. Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου, ιδίως με την προώθηση:	4. Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου, ιδίως με την προώθηση:
του σχεδιασμού και της εισαγωγής μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να αναπτυχθούν οι δυνατότητες απασχόλησης, της βελτίωσης της αρχικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της συνεχούς βελτίωσης των δεξιοτήτων του διδακτικού προσωπικού με στόχο την καινοτομία και την επίτευξη οικονομίας βασισμένης στη γνώση,	του σχεδιασμού και της εισαγωγής μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να αναπτυχθούν οι δυνατότητες απασχόλησης, της βελτίωσης της αρχικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της συνεχούς βελτίωσης των δεξιοτήτων του διδακτικού προσωπικού με στόχο την καινοτομία και την επίτευξη οικονομίας βασισμένης στη γνώση,

Προτεραιότητες του ΕΚΤ για την επιλεξιμότητα των δράσεων 2007- 2013	
Στόχος «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση»	Στόχος «Σύγκλιση»
των δραστηριοτήτων δικτύωσης μεταξύ ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ερευνητικών και τεχνολογικών κέντρων και επιχειρήσεων.	των δραστηριοτήτων δικτύωσης μεταξύ ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ερευνητικών και τεχνολογικών κέντρων και επιχειρήσεων.
5. Προώθηση εταιρικών σχέσεων, συμφωνιών και πρωτοβουλιών με δικτύωση των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων, όπως οι κοινωνικοί εταίροι και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ενόψει της κινητοποίησης για μεταρρυθμίσεις στους τομείς της απασχόλησης και της δυνατότητας ενσωμάτωσης στην αγορά εργασίας.	5. Προώθηση εταιρικών σχέσεων, συμφωνιών και πρωτοβουλιών με δικτύωση των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων, όπως οι κοινωνικοί εταίροι και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ενόψει της κινητοποίησης για μεταρρυθμίσεις στους τομείς της απασχόλησης και της δυνατότητας ενσωμάτωσης στην αγορά εργασίας.
6. Προώθηση και ενσωμάτωση καινοτόμων δραστηριοτήτων	6. Προώθηση και ενσωμάτωση καινοτόμων δραστηριοτήτων
7. Διακρατικές και διαπεριφερειακές δράσεις, ιδίως με κοινή χρήση πληροφοριών, εμπειριών, αποτελεσμάτων και καλών πρακτικών και με την ανάπτυξη αλληλοσυμπληρούμενων προσεγγίσεων και συντονισμένων ή κοινών δράσεων	7. Διακρατικές και διαπεριφερειακές δράσεις, ιδίως με κοινή χρήση πληροφοριών, εμπειριών, αποτελεσμάτων και καλών πρακτικών και με την ανάπτυξη αλληλοσυμπληρούμενων προσεγγίσεων και συντονισμένων ή κοινών δράσεων
	8. Επέκταση και βελτίωση της επένδυσης σε ανθρώπινο κεφάλαιο, ιδίως με προώθηση:
	της εφαρμογής μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως με στόχο την αύξηση της δυνατότητας των ατόμων να ανταποκριθούν στις ανάγκες της κοινωνίας που στηρίζεται στη γνώση και της δια βίου μάθησης,
	της αύξησης της συμμετοχής στη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ άλλων με τη λήψη μέτρων για την επίτευξη μείωσης του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία και των διαχωρισμών βάσει του φύλου, και της αύξησης της πρόσβασης στη βασική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και της ποιότητάς τους,
	της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στο πλαίσιο της έρευνας και της καινοτομίας, κυρίως με τις μεταπτυχιακές σπουδές και την εκπαίδευση ερευνητών.
	9. Ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας των δημοσίων διοικήσεων και των δημοσίων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και, κατά περίπτωση, των κοινωνικών εταίρων και των μη κυβερνητικών οργάνωσεων, με στόχο μεταρρυθμίσεις, βελτίωση της νομοθεσίας και άσκηση χρηστής διακυβέρνησης όσον αφορά την οικονομία, την απασχόληση, την εκπαίδευση, την κοινωνία και το περιβάλλον, ιδίως με την ανάπτυξη:
	μηχανισμών για τη βελτίωση του ορθού σχεδιασμού, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης πολιτικών και προγραμμάτων, μεταξύ άλλων με μελέτες, στατιστικές και συμβουλές εμπειρογνομόνων, στήριξη του διυπηρεσιακού συντονισμού και του διαλόγου μεταξύ των σχετικών δημοσίων και ιδιωτικών φορέων,
	ικανοτήτων για την δημιουργία πολιτικών και προγραμμάτων στους σχετικούς τομείς, περιλαμβανομένων όσων αφορούν την επιβολή της νομοθεσίας, ιδίως με

Προτεραιότητες του ΕΚΤ για την επιλεξιμότητα των δράσεων 2007- 2013	
Στόχος «Σύγκλιση» και «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση»	Στόχος «Σύγκλιση»
	διαρκή εκπαίδευση των διευθυντικών στελεχών και του υπόλοιπου προσωπικού και ειδική στήριξη ζωτικών υπηρεσιών, επιθεωρήσεων και κοινωνικοοικονομικών φορέων, περιλαμβανομένων των κοινωνικών και των περιβαλλοντικών εταίρων, των σχετικών μη κυβερνητικών οργανώσεων και αντιπροσωπευτικών επαγγελματικών οργανώσεων.

VII. ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Γενικά Κείμενα

- ✓ Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2005-2008, 15.10.2005
- ✓ Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης, Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, Θεματική Μελέτη Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, Τελική Έκθεση, Δεκέμβριος 2005
- ✓ Frontier Economics, Γενική Μελέτη Προοπτικών Ανάπτυξης της Ελλάδας, Δεκέμβριος 2005
- ✓ Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Διαχειριστική Αρχή του ΚΠΣ, Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, Επιστημονική Γραμματεία Σχεδιασμού του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς και Αναπτυξιακού Προγραμματισμού 2007-2013, Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, Στρατηγικό Μέρος, 1ο ΣΧΕΔΙΟ, Δεκέμβριος 2005
- ✓ Παρατηρήσεις - Σχόλια της ΕΥΔ ΕΠΑΕΚ στο 1ο σχέδιο του ΕΣΠΑ που κατατέθηκαν το Φεβρουάριο 2006
- ✓ Πρακτικά Θεματικών Συναντήσεων που διοργάνωσε το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών από 1 έως 3 Δεκεμβρίου 2005 στην Αθήνα με τα συναρμόδια Υπουργεία, φορείς ευθύνης τομεακών πολιτικών και τους Κοινωνικούς Εταίρους στο πλαίσιο της διαβούλευσης για τον αναπτυξιακό προγραμματισμό 2007-2013
- ✓ Πρακτικά 1ου Εθνικού Αναπτυξιακού Συνεδρίου που διοργάνωσε το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στη Θεσσαλονίκη τον Ιούλιο 2005
- ✓ Πρακτικά 2ου Εθνικού Αναπτυξιακού Συνεδρίου που διοργάνωσε το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στην Αθήνα το Δεκέμβριο 2005
- ✓ Προτάσεις Υπουργείου Απασχόλησης που κατατέθηκαν ενόψει του 1ου Εθνικού Αναπτυξιακού Συνεδρίου της περιόδου 2007-2013
- ✓ Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ), Αθήνα, Σεπτέμβριος 2003
- ✓ Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ), Αθήνα, Σεπτέμβριος 2004
- ✓ Πρακτικά από τα Περιφερειακά Αναπτυξιακά Συνέδρια που διοργανώθηκαν από τις Περιφέρειες της χώρας στα πλαίσια του αναπτυξιακού προγραμματισμού 2007-2013
- ✓ Αναπτυξιακά κείμενα 13 Περιφερειών στα πλαίσια του αναπτυξιακού προγραμματισμού 2007-2013
- ✓ Κείμενα Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» (Ε.Π. ΑΕΚ) (Αρχικό και Αναθεωρημένα, ex ante και Ενδιάμεση Αξιολόγηση, Συμπλήρωμα Προγραμματισμού - Αρχικό και Αναθεωρημένο κ.α.)
- ✓ Αποφάσεις - Συμπεράσματα Επιτροπών Παρακολούθησης. ΕΠΑΕΚ
- ✓ Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Πρόγραμμα Κοινωνικής Πρωτοβουλίας για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων και Ανισοτήτων σε σχέση με την Αγορά Εργασίας (EQUAL) στην Ελλάδα, Αθήνα 2001
- ✓ Κείμενα ΚΠ EQUAL (Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, Μια Αγορά Ανοιχτή για όλους κ.α.)
- ✓ Αποφάσεις - Συμπεράσματα Επιτροπών Παρακολούθησης ΚΠ EQUAL
- ✓ Πρακτικά των εβδομαδιαίων συνεδριάσεων της ΟΣΠ του ΥΠΑΚΠ (Μάρτιος- Ιούνιος 2006)
- ✓ Πρακτικά Ημερίδας Διαβούλευσης ΥΠΑΚΠ για την 4η Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, Αθήνα 17 Απριλίου 2006
- ✓ Πρακτικά 1ου Εθνικού Αναπτυξιακού Συνεδρίου ΥΠΑΚΠ, για την 4η Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, Αθήνα 23 Μαΐου 2006
- ✓ Αποτελέσματα επεξεργασίας ερωτηματολογίων και κειμένων θέσεων φορέων και εταιρών που κατετέθησαν στα πλαίσια της Δημόσιας Διαβούλευσης του ΥΠΑΚΠ για την Κατάρτιση του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013
- ✓ Φάκελος εργασιών 8ης Συνεδρίασης Υποεπιτροπής Ανθρωπίνων Πόρων, Αθήνα 19 Ιουνίου 2006
- ✓ 3η Εγκύκλιος για την κατάρτιση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2007-2013
- ✓ Νέοι Κανονισμοί για την περίοδο 2007-2013
 - I. Γενικός Κανονισμός: ΕΚ 1083/2006
 - II. Κανονισμός ΕΤΠΑ: ΕΚ 1080/2006
 - III. Κανονισμός Ταμείου Συνοχής: ΕΚ 1084/2006
 - IV. Κανονισμός ΕΚΤ: ΕΚ 1081/2006
 - V. Σχέδιο Εφαρμοστικού Κανονισμού
- ✓ Πολιτική της συνοχής για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης: Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας, 2007-2013 [05/07/2005]
- ✓ Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση (2005-2008)
- ✓ Ανακοίνωση της ΕΕ "Κοινές δράσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβόνας"

-
- ✓ Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών (23 και 24 Μαρτίου 2006)
 - ✓ Έκθεση Ανταγωνιστικότητας 2005
 - ✓ Ελληνική Έκθεση Στρατηγικής για τις Συντάξεις, 2005
 - ✓ Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΔΕΝ) 2005-2006, 2005
 - ✓ Επετηρίδα Αγοράς Εργασίας, Περιφέρειες και Νομοί, ΠΑΕΠ, 2005
 - ✓ Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης για την Ελλάδα έτους 2004

Ειδικά Κείμενα Ενσωμάτωσης των Αρχών της ΚΠ EQUAL

- **Προτάσεις πολιτικής για την ενίσχυση και την ενδυνάμωση του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας στη χώρα μας.** (συνθετικό προϊόν του Εθνικού Θεματικού Δικτύου EQUAL *Δραστηριότητες στον Τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας* στο οποίο συμμετείχαν επτά Αναπτυξιακές Συμπράξεις και περί τους 120 φορείς).
- **Πρόταση για ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Πιστοποίησης Επαγγελματικών Προσόντων** (Ο.Σ.Π.Ε.Π.). Συνθετικό προϊόν του Εθνικού Θεματικού Δικτύου EQUAL *Πιστοποίηση Επαγγελματικών Προσόντων και Δεξιότητων* στο οποίο συμμετείχαν εννιά Αναπτυξιακές Συμπράξεις και 138 φορείς.
- **Πρόταση πολιτικής για την αναβάθμιση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών ενίσχυσης της Απασχόλησης και της Επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο** Συνθετικό προϊόν της Ομάδας Εργασίας *Περιφερειακές προσεγγίσεις Τοπικά Δίκτυα* του Εθνικού Θεματικού Δικτύου EQUAL *Δικτύωση και Συντονισμός υπαρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε ενιαία σημεία επαφής*, στην οποία συμμετείχαν 4 Αναπτυξιακές Συμπράξεις και περί τους 80 φορείς).
- **Οδηγός καλής πρακτικής για το/ τη Σύμβουλο Απασχόλησης.** Προϊόν της Ομάδας Εργασίας *Προφίλ Συμβούλου Απασχόλησης του Εθνικού Θεματικού Δικτύου EQUAL Δικτύωση και Συντονισμός υπαρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε ενιαία σημεία επαφής*, στην οποία συμμετείχαν 12 Αναπτυξιακές Συμπράξεις και περί τους 240 φορείς.
- Συνθετική μελέτη με τίτλο **Συντονισμένες και συμπληρωματικές ενέργειες ολοκληρωμένης παρέμβασης για την ενίσχυση της Απασχόλησης: Εφαρμογές και μελέτες περίπτωσης στο πλαίσιο των Έργων EQUAL.** Προϊόν της Ομάδας Εργασίας *Προδιαγραφές, κριτήρια, διαδικασίες ποιότητας με σκοπό την αναβάθμιση-ενίσχυση δομών και τη μετεξέλιξή τους σε ενιαία σημεία επαφής του Εθνικού Θεματικού Δικτύου EQUAL Δικτύωση και Συντονισμός υπαρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε ενιαία σημεία επαφής*, στην οποία συμμετείχαν 11 Αναπτυξιακές Συμπράξεις και περί τους 200 φορείς.
- Ενημέρωση Ενδιάμεσης Έκθεσης Αξιολόγησης
- Report by an ad hoc working group of Member States on Transnational and Interregional Cooperation, June 2006
- Report by an ad hoc working group of Member States on Innovation and Mainstreaming, June 2006
- Report by an ad hoc working group of Member States on Gender Equality and Gender Mainstreaming, June 2006